

การแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยง : กรณีศึกษารำตงบ้านใหม่พัฒนา
อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

นางสาวณัฐกานต์ บุญศิริ

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN : 974-53-1746-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE KAREN FOLK DANCE : A CASE STUDY OF RAMTONG DANCE PERFORMANCE
IN BANMAIPATTANA VILLAGE SANGKHLABURI DISTRICT ,
KANCHANABURI PROVINCE.

Miss Natthakan Bunsiri

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Thai Dance

Department of Dance

Faculty of Fine and Applied Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN : 974-53-1746-2

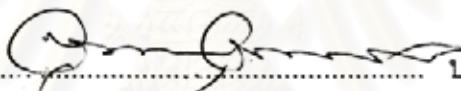
หัวข้อวิทยานิพนธ์   การแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยง : กรณีศึกษารำตงบ้านใหม่พัฒนา
อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
โดย   นางสาวณัฐกานต์ บุญศิริ
สาขาวิชา   นาฏยศิลป์ไทย
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์มาลินี อาชายุทธการ

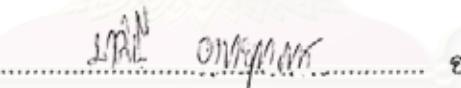

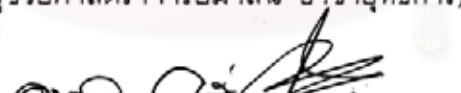
คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรัตน์รักษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มาลินี อาชายุทธการ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์อมรา กล้าเจริญ)

..... กรรมการ
(อาจารย์อนุกูล โรจนสุขสมบูรณ์)

ณัฐกานต์ บุญศิริ : การแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยง : กรณีศึกษารำตงบ้านใหม่พัฒนา อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี.(THE KAREN FOLK DANCE : A CASE STUDY OF RAMTONG DANCE PERFORMANCE IN BANMAIPATTANA VILLAGE SANGKHLABURI DISTRICT,KANCHANABURI PROVINCE.) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.มาลินี อาชายุทธการ, 474 หน้า. ISBN 974-53-1746-2.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยงโปว์ บ้านใหม่พัฒนา อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2547 - 2548 มุ่งศึกษาถึงความเป็นมา องค์ประกอบ รวมถึงลักษณะท่ารำอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของการแสดงรำตง โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารวิชาการ การสัมภาษณ์ครูฝึก นักแสดง และผู้ที่ศึกษางานด้านการแสดงของชาวกะเหรี่ยง สังเกตการณ์การแสดงรำตง 5 ครั้งและการฝึกปฏิบัติรำด้วยตนเอง

ผลจากการวิจัยพบว่า รำตงเป็นชื่อการแสดงที่มาจากเสียงกระทบของไม้ไผ่ดั่งโศว โศว การแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยงโปว์บ้านใหม่พัฒนาปัจจุบันเหลืออยู่ 5 ชุด คือ รำตงอะบละ รำตงโฮไฟ รำตงไฮมี รำตงหม่องโยวที่เป็นการแสดงของเด็ก และรำตงหม่องโยวที่เป็นการแสดงของผู้ใหญ่ รำตงเป็นการแสดงที่มีการรำประกอบการร้องเพลงกะเหรี่ยงโดยมีเครื่องกำกับจังหวะเฉพาะ คือ วาเหล่เคาะและกลองตะโพน รำตงสันนิษฐานว่าน่าจะมีการสืบทอดมานานกว่า 200 ปี ที่มาของการแสดงสันนิษฐานว่ามี 2 ประการ คือ 1).มาจากพิธีกรรม 2).พัฒนามาจากการเล่นนิทาน วัตถุประสงค์ในการแสดงมี 3 ลักษณะ คือ 1).เพื่อประกอบพิธีกรรม 2).เพื่อความบันเทิง 3).เพื่อการสาธิต ในอดีตนิยมแสดงเรื่องราวที่เกี่ยวกับพุทธประวัติขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าต่อมามีการนำคติความเชื่อในกลุ่มชาวกะเหรี่ยงมาสอดแทรกกับการแสดง มีการเล่าเรื่องราวกลุ่มชนตลอดจนเรื่องราวของความรักของหนุ่มสาว รำตงมักแสดงในบริเวณที่เป็นลานกว้าง ผู้แสดงมีทั้งชายและหญิงจำนวนไม่น้อยกว่า 12 คน การแต่งกายของผู้แสดงจะแต่งกายด้วยชุดประจำชนเผ่า อุปกรณ์ประกอบการแสดง คือ ผ้าเช็ดหน้าสีขาว ดอกไม้ และคบไฟ บทร้องเป็นภาษากะเหรี่ยงและภาษาพม่า

ลักษณะของการแสดงรำตงพบว่าโครงสร้างหลักในการแสดงมี 3 ขั้นตอน คือ 1).ทำเตรียม 2).การรำเพลงไหว้ครู 3).การรำเข้าเพลง การปฏิบัติท่ารำเน้นการรำให้สอดคล้องถูกต้องกับจังหวะของบทเพลงและเน้นความพร้อมเพรียง ลักษณะท่ารำมี 5 ลักษณะ คือ 1).ท่ารำหลักที่สันนิษฐานว่าน่าจะมาจากท่ารำเดิม 2).ท่ารำที่เลียนแบบจากธรรมชาติ 3).ท่ารำที่ได้มาจากการดัดแปลงท่ารำอื่น 4).ท่ารำที่ประดิษฐ์ขึ้นใหม่ 5).ท่ารำที่มาจากท่ารำพื้นฐาน ท่ารำเอกลักษณ์ ได้แก่ การม้วนและสะบัดมือตั้งวงโดยเป็นการวาดแขนพร้อมกับใช้ฝ่ามือวาดเป็นวงกว้างก่อนที่จะมีการหักข้อมือและกอดนิ้วกลางเข้าหานิ้วหัวแม่มือเพียงเล็กน้อยโดยนิ้วไม่จรดกันแล้วสะบัดข้อมือตั้งวง ท่ารำหลัก ได้แก่ ท่าเหยียดมือ ท่าสะบัดมือตั้งวง ท่าม้วนมือ ท่าปรบมือ และการย่อเท้า นอกจากนี้ยังพบว่าการนั่งที่เป็นลักษณะเด่นของการแสดงทั้งหมด คือ การนั่งยองๆ ลักษณะการรำที่เป็นลักษณะเด่นซึ่งเฉพาะมี 1 กระบวนท่า คือ กระบวนท่าม้วนสะบัดข้อมือตั้งวงและปรบมือ โครงสร้างหลักของกระบวนท่าปรากฏในกระบวนท่ายืนทั้งหมดเริ่มต้นด้วยการรำในกระบวนท่าม้วนและสะบัดข้อมือตั้งวงจากนั้นจึงเป็นการรำในกระบวนท่าเฉพาะและในตอนท้ายของจังหวะจบด้วยกระบวนท่ารำปรบมือ

งานวิจัยฉบับนี้จะช่วยชี้ให้เห็นถึงวิวัฒนาการด้านหนึ่งของวัฒนธรรมการแสดงพื้นบ้านซึ่งอาจจะเป็นแนวทางในการศึกษาเปรียบเทียบการแสดงของชนกลุ่มน้อยอื่นๆและการเปรียบเทียบลักษณะการแสดงของชาวกะเหรี่ยงในประเทศไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต่อไป

ภาควิชา.....นาฏยศิลป์.....
สาขาวิชา.....นาฏยศิลป์ไทย.....
ปีการศึกษา .....2548.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4786860335 : MAJOR THAI DANCE

KEY WORD : THE KAREN FOLK DANCE / FOLK DANCE / RAMTONG DANCE PERFORMANCE

NATTHAKAN BUNSIRI : THE KAREN FOLK DANCE : A CASE STUDY OF RAMTONG DANCE PERFORMANCE
IN BANMAIPATTANA VILLAGE SANGKHLABURI DISTRICT, KANCHANABURI PROVINCE . THESIS ADVISOR :
ASST.PROF. MALINEE ARCHAYUTTAKAN, - 474 pp. ISBN 974-53-1746-2.

This thesis aims to study *the Ramtong* dance performance of *the Pow Karen* in Banmaipattana Village, Sangkhlaburi District, Kanchanaburi Province during 2004-2005. The focus is on the background, composition and dance postures which are characteristics of the Ramtong dance performance. The information is compiled from academic documents, interviews with dance teachers, performers, those who conduct studies on performances of the Karen, five observations of performances and the researcher's practice of the dance.

The result of the study reveals that at present, the Pow Karen in Banmaipattana Village have only five types of the Ramtong dance performance left—*Ramtong Abla*, *Ramtong Aipho*, *Ramtong Aimi*, *Ramtong Mong Yow by children* and *Ramtong Mong Yow by adults*. The Ramtong dance performance is accompanied by Karen songs and the rhythms are controlled by specific musical instruments—the *Walei* and the *Tapone* or a two-faced drum. It is assumed that the dance has been performed for over 200 years and its origin is presumed to be from two sources: 1) *from religious rites*, 2) *from story narration*. The purposes of the performance are for 1) *Organizing religious rites*, 2) *Entertaining*, 3) *Demonstrating*. In the past, it was popular for the performance to present the episodes in the Lord Buddha's life. Later, the performance was added with the beliefs of the Karen, stories of the Karen group and the romance of young men and women. The Ramtong dance performance takes place in a large open space. Performers consists of at least 12 men and women. The attire is that of the traditional costume of the tribe. Props are white handkerchiefs, flowers and fire. The words in the songs are in Karen and Burmese languages.

In terms of dance characteristics, it is found that the major structure of the performance consists of three levels: 1. *Preparation posture*, 2. *Invocation dance to the dance master* 3. *The dance accompanied by the music*. The dance performance emphasizes the dance that is in harmony with the rhythms of the music and the unison movement of the performers. Dance postures consist of five postures: 1. *Dance postures assumed to originate from tradition postures*, 2. *Dance postures in imitation of nature*, 3. *Dance postures modified from other dance postures*, 4. *Dance postures newly created*, 5. *Dance postures based on basic dance postures*. The characteristic dance posture is the downward rolling of the hands and flipping them up to form a perpendicular hand posture by swinging the arms and the hands in a circular movement before bending the wrists and pressing the middle fingers toward the thumbs without letting the two fingers touch each other and then flinging the wrists upwards to form a perpendicular hand posture. Major dance postures include *hand swinging*, *hand flipping*, forming a perpendicular hand posture, *rolling the hands downwards*, *hand clapping and foot tramping*. It is found that sitting on the heels is the most prominent of all sitting positions. The most prominent dance movement is a combination of postures, which consist of rolling and flinging the wrists, forming a perpendicular hand posture and hand clapping. The major structure of the dance movement appears in the standing position. The dance performance begins with rolling and flinging the wrists to form a perpendicular hand posture, which is followed by specific dance postures and ends with hand clapping dance.

This research presents a segment of the cultural development of folk performance, which may be used as a guideline for contrastive studies of performance of other ethnic groups and also for contrastive studies of performances of the Karen in Thailand and those in Southeast Asia.

Department .....Dance.....

Field of study .....Thai Dance.....

Academic year .....2005.....

Student's signature.....

Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากบุคคลหลายท่านที่ได้ให้ความรู้ทางวิชาการ ให้คำปรึกษา และสละเวลาอันมีค่ายิ่งให้คำแนะนำรวมทั้งความคิดเห็นต่าง ๆ อันได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ รองศาสตราจารย์อมรา กล้าเจริญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์มาลินี อาชายุทธการ และอาจารย์อนุกุล โจรนสุขสมบุรณ์

ในการนี้ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้สนับสนุนทุนทรัพย์ในการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา โดยมอบทุนอุดหนุนการศึกษาเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมายุครบ 72 พรรษา จนสำเร็จการศึกษา

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุนอุดหนุนการทำวิทยานิพนธ์ ประจำปีการศึกษา 2548 ที่สนับสนุนทุนทรัพย์ในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณชาวกะเหรี่ยงทุกท่าน ทั้งนางอาภา นางมะเสงยู นางมะเหมจี นายบุญนายเสอะใจ อาจารย์สมชาย นักแสดงและนักดนตรี รวมถึงชาวบ้านทุกคนที่ได้ให้การต้อนรับเป็นอย่างดีอีกทั้งยังให้ความช่วยเหลือในเรื่องของข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ด้วยความเต็มใจยิ่ง

ขอขอบพระคุณ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่ให้การสนับสนุนทางด้านการศึกษาและให้โอกาสกับผู้วิจัยได้เข้าร่วมทำงาน รวมถึงกำลังใจอย่างยิ่งจากเพื่อนร่วมงานทุกท่าน

ขอขอบพระคุณเพื่อนร่วมชั้นเรียนทุกท่าน พี่บัณฑิต มหาบัณฑิตและน้องร่วมคณะทุกคนที่คอยช่วยเหลือเรื่องการเรียน การให้คำปรึกษา และคอยให้กำลังใจมาโดยตลอดจนสำเร็จการศึกษา

ขอขอบพระคุณครอบครัวบุญศิริ นำโดยคุณพ่อ คุณแม่ พี่ชายและน้องชายที่เป็นกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือในฐานะผู้ช่วยวิจัยอย่างดีเยี่ยมและอยู่เป็นเพื่อนร่วมการทำงานมาโดยตลอด

ท้ายสุด คุณประโยชน์ทุกประการที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศให้แก่ผู้มีพระคุณทั้งสถานศึกษาอันเป็นที่รักและภาคภูมิใจ ครูบาอาจารย์ และบุคคลที่เกี่ยวข้องที่มีโอกาสกล่าวได้หมดทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการทำให้เกิดความสำเร็จในงานชิ้นนี้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญภาพ	ฐ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญแผนภูมิ.....	ด

บทที่

1	บทนำ	1
1.1	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
1.3	ขอบเขตของการวิจัย	7
1.4	วิธีดำเนินการวิจัย	7
1.5	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
1.6	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	11
2	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนา อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี	12
2.1	ภูมิหลังชาวกะเหรี่ยง	13
2.1.1	ความเป็นมาของชาวกะเหรี่ยง	13
2.1.2	การอพยพของชาวกะเหรี่ยงเข้าสู่ประเทศไทย	14
2.1.3	การอพยพของชาวกะเหรี่ยงในจังหวัดกาญจนบุรี	16
2.2	ความเป็นมาและสภาพทั่วไปของชุมชนชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนา	20
2.3	ลักษณะทางสังคมของชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนา	24
2.3.1	ลักษณะสรีระร่างกายของชาวกะเหรี่ยง	24
2.3.2	ระบบครอบครัวและความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	26

2.3.3	ลักษณะนิสัย	28
2.3.4	อาหาร	28
2.3.5	ลักษณะบ้านเรือน	30
2.3.6	การประกอบอาชีพ	33
2.3.7	ระบบเศรษฐกิจ	34
2.3.8	ลักษณะค่านิยม	35
2.3.9	สัญลักษณ์ประจำหมู่บ้าน	35
2.4	ลักษณะทางวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนา	36
2.4.1	ภาษา	36
2.4.2	การแต่งกาย	37
2.4.3	ศาสนาและความเชื่อ	42
2.4.4	ขนบธรรมเนียมประเพณีและสันตนา	43
2.4.4.1	ขนบธรรมเนียมประเพณี	43
2.4.4.2	สันตนาการการเล่นและการแสดง	47
3	รำตง : การแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยง	59
3.1	ที่มาของชื่อการแสดง	60
3.2	ความเป็นมาของการแสดง	60
3.3	องค์ประกอบของการแสดง	71
	ก.องค์ประกอบในส่วนที่แตกต่าง	
	1.รำตงอะบละ	72
	ก.ผู้แสดง	74
	ข.ลักษณะการแต่งกาย	78
	ค.เพลงร้องประกอบการแสดง	89
	2.รำตงไอโไฟ	95
	ก.ผู้แสดง	97
	ข.ลักษณะการแต่งกาย	99
	ค.อุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดง	103
	ง.เพลงร้องประกอบการแสดง	104

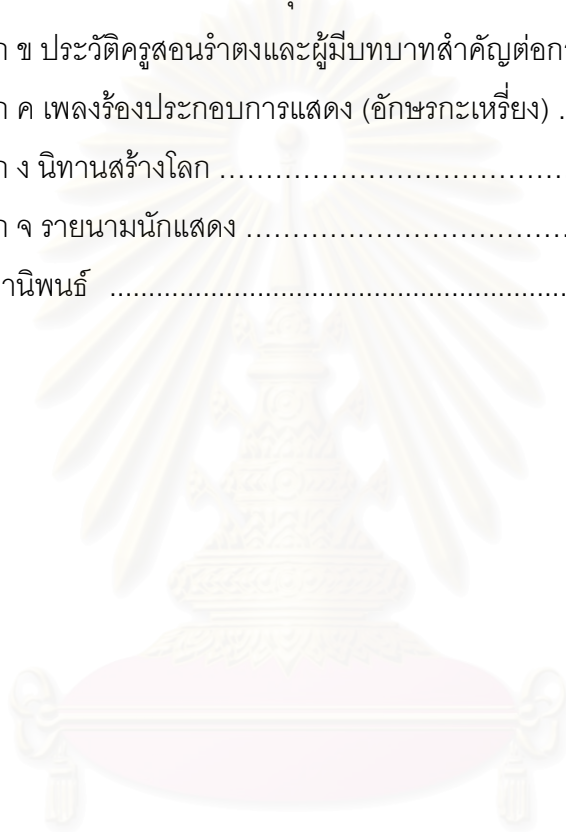

3.รำตงไถ่มี	105
ก.ผู้แสดง	108
ข.ลักษณะการแต่งกาย	109
ค.อุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดง	111
ง.เพลงร้องประกอบการแสดง	112
4.รำตงหม่องโยวี	112
4.1 รำตงหม่องโยวีที่เป็นการแสดงของเด็ก	114
ก.ผู้แสดง	114
ข.ลักษณะการแต่งกาย	115
ค.เพลงร้องประกอบการแสดง	117
4.2 รำตงหม่องโยวีที่เป็นการแสดงของผู้ใหญ่	121
ก.ผู้แสดง	121
ข.ลักษณะการแต่งกาย	122
ค.เพลงร้องประกอบการแสดง	124
ข.องค์ประกอบร่วมของการแสดง	129
1.ขั้นตอนและวิธีการแสดง	129
2.โอกาสที่ใช้ในการแสดง	133
3.สถานที่ที่ใช้ในการแสดง	135
4.เครื่องดนตรีประกอบการแสดง	137
5.อัตราค่าจ้างในการแสดง	147
3.4 พิธีกรรมและความเชื่อทางด้านการแสดง	149
3.5 บทบาทโดยรวมของการแสดงรำตงต่อชุมชนบ้านใหม่พัฒนา	154
4 วิเคราะห์การแสดงรำตง	165
4.1 รำตงอะบละ	166
4.1.1 อธิบายทำรำเพลงกะหู่ใจะโทซ้อง	166
4.1.2 อธิบายทำรำเพลงตงต่องไอเหว่	180
4.1.3 อธิบายทำรำเพลงหม่องโยไเลเล่	194

4.1.4	อธิบายท่ารำเพลงมึงมีคายนล่อง	202
	1.วิเคราะห์ลักษณะการรำ	216
	1.1.วิเคราะห์ท่ารำ	216
	1.2.วิเคราะห์กระบวนการรำ	223
	1.3.ลำดับท่ารำ	231
	1.4.โครงสร้างการแสดง	232
	2.การใช้เวที	234
	2.1.การใช้เวทีเข้า – ออก	234
	2.2.การใช้พื้นที่ในการแสดงและการแปรแถว	235
4.2	รำตงไอ้ไฟ	240
4.2.1	อธิบายท่ารำการแสดงรำตงไอ้ไฟ	240
	1.วิเคราะห์ลักษณะการรำ	254
	1.1.วิเคราะห์ท่ารำ	254
	1.2.วิเคราะห์กระบวนการรำ	258
	1.3.ลำดับท่ารำ	259
	1.4.โครงสร้างการแสดง	260
	2.การใช้เวที	261
	2.1.การใช้เวทีเข้า – ออก	261
	2.2.การใช้พื้นที่ในการแสดงและการแปรแถว	262
4.3	รำตงไอ้มี	266
4.3.1	อธิบายท่ารำการแสดงรำตงไอ้มี	266
	1.วิเคราะห์ลักษณะการรำ	278
	1.1.วิเคราะห์ท่ารำ	278
	1.2.วิเคราะห์กระบวนการรำ	282
	1.3.ลำดับท่ารำ	282
	1.4.โครงสร้างการแสดง.....	283
	2.การใช้เวที	284
	2.1.การใช้เวทีเข้า – ออก	284
	2.2.การใช้พื้นที่ในการแสดงและการแปรแถว	285

4.4	รำตงหม่องโยวี : การแสดงของเด็ก	288
4.4.1	อธิบายท่ารำเพลงกะหฺรุโจะโทซ่อง	288
4.4.2	อธิบายท่ารำเพลงหม่องโยวี	309
	1.วิเคราะห์ลักษณะการรำ	329
	1.1.วิเคราะห์ท่ารำ	329
	1.2.วิเคราะห์กระบวนการรำ	336
	1.3.ลำดับท่ารำ	342
	1.4.โครงสร้างการแสดง	342
	2.การใช้เวที	343
	2.1.การใช้เวทีเข้า – ออก	343
	2.2.การใช้พื้นที่ในการแสดงและการแปรแถว	345
4.5	รำตงหม่องโยวี : การแสดงของผู้ใหญ่	349
4.5.1	อธิบายท่ารำเพลงที่ 1	349
4.5.2	อธิบายท่ารำเพลงที่ 2 (เพลงพม่า)	374
	1.วิเคราะห์ลักษณะการรำ	390
	1.1.วิเคราะห์ท่ารำ	390
	1.2.วิเคราะห์กระบวนการรำ	397
	1.3.ลำดับท่ารำ	403
	1.4.โครงสร้างการแสดง	404
	2.การใช้เวที	405
	2.1.การใช้เวทีเข้า – ออก	405
	2.2.การใช้พื้นที่ในการแสดงและการแปรแถว	408
4.6	วิเคราะห์ลักษณะของการแสดงโดยรวม	411
4.6.1	โครงสร้างกระบวนการรำ	411
4.6.2	โครงสร้างในการแสดง	412
4.6.3	ทิศทางในการเคลื่อนไหว	414
4.6.4	ลักษณะท่ารำ	416

5	สรุปและเสนอแนะ	430
	รายการอ้างอิง	441
	ภาคผนวก	445
	ภาคผนวก ก ประวัติอำเภอสังขละบุรี	446
	ภาคผนวก ข ประวัติครูสอนรำตงและผู้มีบทบาทสำคัญต่อการแสดง	451
	ภาคผนวก ค เพลงร้องประกอบการแสดง (อักษรกะเหรี่ยง)	458
	ภาคผนวก ง นิทานสร้างโลก	470
	ภาคผนวก จ รายนามนักแสดง	472
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	474

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1	ป้ายแสดงทางเข้าหมู่บ้าน 23
2	ถนนหลักภายในหมู่บ้าน 23
3	ถนนคมนาคมภายในหมู่บ้าน 24
4	ผู้สูงอายุชาวกะเหรี่ยง 26
5	น้ำพริกกะเหรี่ยง 29
6	อุปกรณ์การสูบยา 30
7	บ้านกะเหรี่ยงแบบดั้งเดิม 32
8	ห้องครัว 32
9	บ้านกะเหรี่ยงที่ได้รับการพัฒนา 33
10	การเลี้ยงวัว 34
11	วัวเทียมเกวียน 35
12	เจดีย์สัญลักษณ์ประจำหมู่บ้าน 36
13	การแต่งกายของชาย 39
14	การแต่งกายของเด็กผู้หญิง 40
15	การแต่งกายของหญิงชาวกะเหรี่ยง 40
16	การแต่งกายเพื่อไปทำบุญ 41
17	การแต่งกายเพื่อไปทำงาน 41
18	การฝึกซ้อมของกลุ่มนักแสดงรำตงบ้านใหม่พัฒนา 77
19	การฝึกซ้อมของกลุ่มนักแสดงรำตงบ้านใหม่พัฒนา 77
20	การแต่งกายของผู้แสดงชาย 78
21	ผ้าโพกศีรษะ 79
22	เสื้อแขนลำสีแดง 80
23	เสื้อเซ็ดขาว 80
24	ผ้าเช็ดหน้า 81
25	โล่ร้องหรือทะด่ง 82
26	ถุงเท้า 82
27	การแต่งกายของผู้แสดงหญิง 84

ภาพที่		หน้า
28	ผ้าผูกศีรษะ	85
29	เสื้อกระโปรงยาวกรอมเท้า	85
30	การแต่งกายของผู้แสดงหญิงแบบปรับปรุง	87
31-33	เสื้อแขนลำตั้ต่างๆ	88
34-36	ผ้าขึ้นสีต่างๆ	88
37	กลุ่มนักแสดงไอโฟนปัจจุบัน	98
38	ลักษณะการแต่งกายของผู้แสดงหญิง	100
39	ดอกไม้ครอบศีรษะ	101
40	ลักษณะการแต่งกายของผู้แสดงชาย	102
41	ดอกไม้ประกอบการแสดง	104
42	กลุ่มนักแสดงรำตงไอมิปัจจุบัน	108
43	คบไฟประกอบการแสดง	112
44	ลักษณะการแต่งกายของผู้แสดงหญิง	123
45	การทำกรพินทุชาครุ	131
46	การแสดงโหมโรง	132
47	การแสดงรำตงในงานบุญประจำปี ณ วัดบ้านใหม่.....	136
48	การแสดงรำตงในงานเหล่าเขาะไค้จุง ณ วัดศรีสุวรรณคีรี	137
49	ปี	138
50	กลองสองหน้า	139
51	ระนาดเหล็ก	139
52	วาเหล้เคาะ	141
53	โหม่งรางหรือฮ่องราง	142
54	ฉาบ	142
55	ฮ่องวง	143
56	กลองซอล	144
57	ลักษณะของการจัดวงดนตรีชุดเล็ก	146
58	ลักษณะของการจัดวงดนตรีชุดใหญ่	147
59 - 60	เครื่องสังเวย	151
61 - 87	ทำรำกะหุ้ใจะโทซ้อง	166 – 179

88 -114	ทำรำตงต่องโหว่	180 - 193
115 -130	ทำรำหม่องโย้เล่	194 - 201
131 - 158	ทำรำมิ่งมีคายนล่อง	202 - 215
159 - 186	ทำรำไอโพ	240 - 253
187 - 210	ทำรำไอมี	266 - 277
211 - 251	ทำรำกะหฺรุใจะโทซ่อง	288 - 308
252 - 291	ทำรำเพลงหม่องโย้วเด็กเพลงที่ 2	309 - 328
292 - 341	ทำรำหม่องโย้วผู้ใหญ่เพลง 1	349 - 373
342 - 373	ทำรำเพลงพม่า	374 - 389
374	ทำรำยกศอกจากการแสดงละครพม่า	418
375	ทำรำยกศอกที่ใช้ในการแสดงรำตง	418
376	ทำรำตั้งวงสูงจากการแสดงละครพม่า	419
377	ทำรำตั้งวงสูงเหนือศีรษะที่ใช้ในการแสดงรำตง	419

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางเปรียบเทียบพัฒนาการของการแสดงรำตง	70
2	ตารางแสดงอัตราค่าจ้างในการแสดงรำตงตั้งแต่ปีพ.ศ.2480 – 2546	148
3	ตารางวิเคราะห์ลำดับโครงสร้างในการแสดงรำตงอะบละ	233
4	ตารางวิเคราะห์ลำดับโครงสร้างในการแสดงรำตงไอโไฟ	260
5	ตารางวิเคราะห์ลำดับโครงสร้างในการแสดงรำตงไอมี	283
6	ตารางวิเคราะห์ลำดับโครงสร้างในการแสดงรำตงหม่องโยวีการแสดงของเด็ก ...	342
7	ตารางวิเคราะห์ลำดับโครงสร้างในการแสดงรำตงหม่องโยวีการแสดงของผู้ใหญ่ .	404
8	ตารางสรุปโครงสร้างการแสดงรำตงอะบละและรำตงหม่องโยวี	413
9	ตารางสรุปโครงสร้างการแสดงรำตงไอโไฟและรำตงไอมี	413

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แผนภูมิแสดงโครงสร้างกระบวนการจัดทำงบประมาณ	231
2	แผนภูมิอธิบายการเรียงลำดับทำำตงงบประมาณ	232
3	แผนภูมิอธิบายการเรียงลำดับทำำตงไ้ไฟ	260
4	แผนภูมิอธิบายการเรียงลำดับทำำตงไ้มี	283
5	แผนภูมิแสดงโครงสร้างกระบวนการจัดทำงบประมาณ : การแสดงของเด็ก	341
6	แผนภูมิอธิบายการเรียงลำดับทำำตงงบประมาณ : การแสดงของเด็ก	342
7	แผนภูมิแสดงโครงสร้างกระบวนการจัดทำงบประมาณ : การแสดงของผู้ใหญ่	403
8	แผนภูมิอธิบายการเรียงลำดับทำำตงงบประมาณ : การแสดงของผู้ใหญ่	404

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การแสดงพื้นบ้านในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นซึ่งแตกต่างกันออกไปตามสภาพแวดล้อมทางด้านภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ การดำรงชีวิต สภาพเศรษฐกิจ ขนบธรรมเนียม ประเพณี คติความเชื่อ และค่านิยม ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าในประเทศไทย ภายใต้ของการรวมเป็นหนึ่งเดียวของประเทศชาตินั้น ก็มีเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นที่หลากหลายและสามารถแบ่งแยกออกเป็นภูมิภาคต่างๆ ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงเอกลักษณ์ของชนกลุ่มน้อยในแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์อีกด้วย เช่น กะเหรี่ยง มอญ แม้ว ม้ง ญวน ลาว เป็นต้น

อำเภอสังขละบุรี เป็นอำเภอหนึ่งใน 13 อำเภอของจังหวัดกาญจนบุรี ที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นเมืองหน้าด่าน ในอดีตพม่าเคยใช้เป็นเส้นทางในการเดินทัพผ่านเข้ามายังประเทศไทย โดยเข้ามาทางด้านเจดีย์สามองค์ ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณช่องเขาของเทือกเขาตะนาวศรี อันเป็นเส้นทางในการเดินทัพที่สำคัญ¹ ประการนี้จึงเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าพื้นที่ของเมืองสังขละบุรีนั้น น่าจะเป็นแหล่งที่รวมไว้ซึ่งความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมที่เกิดการผสมผสานและถ่ายทอดทางวัฒนธรรมเป็นอย่างดี

ปัจจุบันเมืองสังขละบุรีได้ชื่อว่าเป็น “บุรีแห่งสังคมาธิ” จากคำบอกเล่าของพระราชอุดมมงคล (หลวงพ่อดุตตมะ)² ได้กล่าวว่า “สังขละบุรี” เดิมเรียกว่า “สังคละ” หมายถึงการคละ

---

¹ สุเนตร ชุตินธรานนท์, พม่ารบไทย: ว่าด้วยการสงครามระหว่างไทยกับพม่า (กรุงเทพฯ: พิชฌเนศ พรินติ้ง เซ็นเตอร์, 2547), หน้า 175.

² สัมภาษณ์ พระราชอุดมมงคล (หลวงพ่อดุตตมะ), อายุ 95 ปี เจ้าคณะอำเภอสังขละบุรี วัดวังแก้วเวการาม หมู่ที่ 2 บ้านวังกะ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี, อ่างใน สมชาย ศรีสุข, บทบาทหน้าที่ผู้บริหาร กับการอนุรักษ์วัฒนธรรม และวรรณกรรมท้องถิ่น อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี (เอกสารเย็บเล่ม: มปป, 2544), หน้า 25.

เกล้า การปะปน การผสมผสานของกลุ่มชนต่างในเมืองนี้ เช่น กะเหรี่ยง มอญ ละว้า พม่า ตองซู่เงี้ยว ไทยใหญ่ ลาว ฯลฯ ต่อมาอาจแผลงเป็นสังขละบุรี ซึ่งหมายถึงเมืองที่ปะปนไปด้วยผู้คนต่างๆ หลายเผ่าพันธุ์ ทั้งนี้ก็เพราะเมืองสังขละบุรี เป็นเมืองชายแดนนั่นเอง

คำกล่าวข้างต้นเป็นการแสดงให้เห็นถึงความมั่งคั่งทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในอดีตที่มีมาอย่างช้านาน ซึ่งในปัจจุบันวัฒนธรรมบางส่วนอาจสูญหายไป ด้วยขาดการสืบทอดอย่างต่อเนื่องจากอนุชนรุ่นหลัง แม้ว่าจะมีความพยายามในการฟื้นฟูวัฒนธรรม แต่ก็ยากที่จะร้อยพันให้กลับมาเช่นเดิมได้ และสภาพท้องที่อำเภอสังขละบุรี เป็นพื้นที่ห่างไกลยากที่ผู้ใดจะเข้าถึง วัฒนธรรมบางส่วนที่หลงเหลืออยู่จึงไม่ได้ถูกนำมาเผยแพร่ให้คนภายนอกได้รับรู้มากเท่าใดนัก วัฒนธรรมเหล่านี้ยังรวมไปถึงศิลปะการแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยง ที่มีปรากฏมานานกว่า 200 ปี³

จากการศึกษาพบว่า ในเมืองสังขละบุรีมีชาวกะเหรี่ยงอาศัยอยู่รวมกันมากกว่า 95% และเป็นชาวกะเหรี่ยงที่นับถือศาสนาพุทธจำนวน 97% ซึ่งเป็นจำนวนมากที่สุดในจังหวัดกาญจนบุรี หมู่บ้านของชาวกะเหรี่ยงที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดคือ บ้านใหม่พัฒนา มีจำนวนประชากรเกือบ 3,000 คน⁴ ชาวกะเหรี่ยงในพื้นที่นี้ คือชนกลุ่มน้อยกลุ่มแรกที่ได้อพยพเข้ามาด้วยเหตุผลทางการเมือง คือ ต้องการหนีภัยการสู้รบในเขตประเทศพม่า และหนีภาวะความยากจน⁵ ดังนั้นการเข้ามาอาศัยอยู่ของชาวกะเหรี่ยงจึงเป็นเรื่องที่ทางหน่วยงานราชการจำเป็นต้องจำกัดพื้นที่บริเวณในการอยู่อาศัยและประกอบอาชีพ จึงเป็นผลสืบเนื่องทำให้ชาวกะเหรี่ยงไม่สามารถเดินทางออกสู่เขตพื้นที่ภายนอกได้ ด้วยประการนี้วัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงในเขตชายแดนจึงไม่ปรากฏเป็นที่แพร่หลายมากนัก

ในด้านของการดำรงรักษาเอกลักษณ์อันแสดงถึงวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนานั้น ในปัจจุบันก็ยังคงมีปรากฏให้เห็นอยู่บ้าง แม้ว่าวัฒนธรรมดั้งเดิมบางประเภทจะหาชมได้น้อยเต็มที โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมการแสดงพื้นบ้านของชาว

³ มณฑล คงแถวทอง, กาญจนบุรีศึกษา:ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงจังหวัดกาญจนบุรี (กาญจนบุรี: ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี, 2538), หน้า 13.

⁴ สมชาย ศรีสุข, ประวัติหมู่บ้านใหม่พัฒนา (เอกสารอัดสำเนา: มปป, 2546), หน้า 3.

⁵ นิพัทธ์ เรื่องงาม, “ชาวกะเหรี่ยงและวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงตำบลไผ่ไร่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี” ใน สังคมและวัฒนธรรมกะเหรี่ยงกาญจนบุรี (นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2533), หน้า 39.

กะเหรี่ยง ซึ่งเป็นสุนทรียกรรมอันจะสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต สภาพความเป็นอยู่ ภูมิปัญญา ท้องถิ่นที่ได้รับการปลูกฝัง ถ่ายทอดจากบรรพบุรุษของกลุ่มชน ตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ก็เป็นด้วยสาเหตุจากสภาพสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งท้องที่นี้เป็นถิ่นทุรกันดาร ประชากรประกอบอาชีพทำการเกษตรเป็นหลัก และมีฐานะยากจน ด้วยเหตุนี้คนรุ่นหนุ่มสาวที่อยู่ในวัยทำงานจึงได้เริ่มเดินทางออกนอกพื้นที่เพื่อประกอบอาชีพใหม่และแสวงหาความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จึงทำให้ความสนใจในการสืบสานศิลปวัฒนธรรมของตนเริ่มลดน้อยลง

ลักษณะการแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยงโดยส่วนใหญ่ เป็นการแสดงที่ผสมผสานกันทั้ง การร้อง การรำ และการทำจังหวะ พร้อมกับแสดงอารมณ์และความรู้สึกออกมาอย่างอิสระ บทร้องใช้ภาษาประจำกลุ่มชน คือ ภาษากะเหรี่ยงและภาษาพม่า ทำรำมักเป็นท่าที่เน้นความพร้อมเพรียงและมักทำซ้ำ ต่อมาเมื่อชุมชนชาวกะเหรี่ยงมีการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชนอื่น ทำให้เกิดการดัดแปลงและปรับปรุงการแสดงโดยให้เป็นรูปแบบของตนเอง ซึ่งเกิดจากความคิดสร้างสรรค์ และการได้รับอิทธิพลภายนอกเป็นส่วนสำคัญ ศิลปะการแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยงที่ปรากฏ และมีชื่อเสียงเป็นที่นิยมชื่นชอบของชาวกะเหรี่ยงโดยทั่วไป คือ การแสดงรำตง

ปัจจุบันบ้านใหม่พัฒนา อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีการแสดงรำตงเหลืออยู่เพียง 5 ชุดการแสดงคือ รำตงอะบละ รำตงหม่องโยวี่ที่เป็นการแสดงของเด็ก รำตงหม่องโยวี่ที่เป็นการแสดงของผู้ใหญ่ รำตงไอโไฟ และรำตงไอมี่

รำตง หรือ เท่อลีตง เป็นชื่อที่ใช้เรียกการแสดงของชาวกะเหรี่ยงที่มีการรำประกอบเพลง โดยมีเครื่องกำกับจังหวะเฉพาะคือ วาเหล่เคาะ* และกลองตะโพน คำว่า “ตง” สันนิษฐานว่าน่าจะเรียกตามเสียงเคาะของไม้ไผ่ที่กระทบกันดัง โดว์ โดว์ โดว์⁶ สันนิษฐานว่าการแสดงรำตงน่าจะมีที่มาอยู่ 2 ประการ คือ 1.มาจากพิธีกรรมบวงสรวงแก่บัน 2.พัฒนามาจากการเล่นนิทาน

* วาเหล่เคาะ คือ ชื่อเรียกเครื่องดนตรีซึ่งเป็นเครื่องกำกับจังหวะประเภทหนึ่งของชาวกะเหรี่ยง ทำจากไม้แดงเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีฉิ่งวางหงายทางด้านบนอยู่มุมใดมุมหนึ่ง

⁶ สัมภาษณ์ นางอาภา ทวีทรัพย์ธรรมชาติ, อายุ 64 ปี อดีตนักแสดงรำตงคนแรกในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี, 11 กรกฎาคม 2547.

ลักษณะของการแสดงรำตงนั้นจะใช้ผู้แสดงทั้งผู้ชายและผู้หญิง นักแสดงที่เป็นเด็กจะมีอายุระหว่าง 8 – 16 ปี และนักแสดงที่เป็นผู้ใหญ่จะมีอายุตั้งแต่ 15 – 17 ปีขึ้นไป การคัดเลือกนักแสดงโดยมากพิจารณาจากผู้ที่มีใจรักทางด้านการแสดงและสามารถเสียสละเวลาในการซ้อมได้เป็นหลักมากกว่าในเรื่องรูปร่างหน้าตาและความสามารถ จำนวนนักแสดงนิยมแสดงเป็นเลขคู่อย่างน้อยต้องไม่ต่ำกว่า 12 – 16 คน การแต่งกายทั้งชายและหญิงจะแต่งกายด้วยชุดแต่งประจำชนเผ่า หากเป็นหญิงที่ยังไม่ผ่านการแต่งงานจะแต่งกายด้วยชุดกระโปรงยาวกรอมเท้า (ใช้กุ๊ก) ส่วนหญิงที่แต่งงานแล้วจะสวมเสื้อแขนล้าสีแดงและนุ่งผ้าซิ่น ชายสวมเสื้อแขนล้าสีแดงทับเสื้อเชิ้ตสีขาวแขนยาว นุ่งโสร่ง อุปกรณ์ประกอบการแสดงมี ผ้าเช็ดหน้าสีขาว ดอกไม้ และคบไฟ เพลงที่ร้องประกอบการแสดงเป็นภาษากะเหรี่ยง และภาษาพม่า

ลำดับขั้นตอนของการแสดงที่สำคัญจะเริ่มด้วยพิธีบูชาครู โดยครูฝึกจะเป็นผู้ไปขอขมาบอกเจ้าที่เจ้าทางหรือสถานที่ที่ชาวกะเหรี่ยงให้ความเคารพนับถือ จากนั้นครูฝึกจะต้องทำเครื่องบูชาครูไปถวายที่ศาลเคารพและไว้ ณ ที่แสดง เมื่อถึงเวลาแสดงผู้แสดงทุกคนรวมทั้งครูฝึกจะต้องขอขมาบอกกล่าวครูบาอาจารย์ และรับการพรมน้ำขมิ้นส้มป่อย เมื่อเสร็จพิธีจึงเริ่มเข้าสู่การแสดงที่เป็นการโหมโรงเพื่อเป็นเรียกผู้ชม โดยเป็นการบรรเลงเครื่องดนตรีพื้นบ้านประกอบการร้องเพลงกะเหรี่ยง ใช้เวลาในการแสดงประมาณ 30 นาทีจนถึง 1 ชั่วโมงโดยประมาณ แล้วจึงเริ่มดำเนินการแสดงรำตงในแต่ละชุดการแสดงต่อไป ระยะเวลาในการแสดงทั้งสิ้นประมาณ 3 – 4 ชั่วโมง

รำตง เป็นการแสดงที่มีความสัมพันธ์อย่างแนบชิดกับวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงมาตั้งแต่อดีต จากคำบอกเล่าของผู้อาวุโสในหมู่บ้าน ที่เคยได้ชมการแสดงรำตงเมื่อสมัยยังเป็นเด็กนั้น ท่านเล่าว่าการแสดงรำตงจะไม่นิยมแสดงบ่อยครั้งนัก แต่จะแสดงเฉพาะในงานบุญพิธีที่เกี่ยวกับการทำนา คือ ประเพณีทำบุญข้าวเปลือกใหม่ ซึ่งประเพณีดังกล่าวจะมีพิธีกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ พิธีกรรมทำบุญรับขวัญข้าวใหม่ และขอขอบคุณแม่พระโพสพ

ในการนี้รำตงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องถวายสักการะเพื่อความเป็นสิริมงคล พิธีกรรมนี้จะกระทำต่อเนื่องหลังจากการทำบุญข้าวเปลือกเสร็จเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเริ่มในเดือนอ้าย (มกราคม) ลำดับขั้นตอนของพิธีกรรมคือ เมื่อเสร็จสิ้นการทำบุญข้าวเปลือกแล้วในวันรุ่งขึ้นชาวบ้านจะเตรียมอาหารคาวหวาน (อาหารเจ) เครื่องเช่นบูชา และสถานที่ประทับของแม่พระโพสพ (ศาลเจ้า) กันในช่วงกลางคืนก่อนวันเริ่มงาน พิธีกรรมนี้จะกระทำกัน ณ บริเวณทุ่งนาซึ่งเป็นลานกว้าง พอรุ่งเช้าจึงประกอบพิธีทำบุญใส่บาตร และนำอาหารที่เตรียมไว้ถวายแม่พระโพสพ หลังจากนั้นเป็นการทำ

พิธีผูกข้อมือ และมีการแสดง ในการนี้ชาวกะเหรี่ยงนิยมจัดการแสดงรำตงเพื่อใช้รำถวายด้วย รำตงที่นำมาถวายนี้มักเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทางพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องราวขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต่อมาก็มีการพัฒนาเนื้อหาในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น การสั่งสอนลูกหลานโดยสอดแทรกคติความเชื่อในกลุ่มชาวกะเหรี่ยง การเล่าเรื่องราวความเป็นมาของกลุ่มชน หรือความเป็นมาของหมู่บ้าน เป็นต้น

ในสมัยต่อมารำตงยังได้ถูกนำมาแสดงในงานมหรสพ หรืองานประเพณีประจำกลุ่มชนอีกด้วยเช่นกัน อาทิ ในงานประเพณีผูกข้อมือเรียกขวัญ (เหล่าเขาะไค่จุง) งานฉลองพระเจดีย์ประจำปีของแต่ละหมู่บ้าน งานปีใหม่ตรุษสงกรานต์ หรือแม้กระทั่งในงานศพ⁷ ทั้งนี้เพราะในอดีตชุมชนชาวกะเหรี่ยงยุคนี้ยังไม่มีการแสดง หรือการละเล่นอื่นที่หลากหลายมากนัก

จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลพบว่า คณะรำตงที่เกิดขึ้นเป็นคณะแรกของอำเภอสังขละบุรี เกิดขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2498⁸ (ขณะนั้นยังเป็นกิ่งอำเภอสังขละบุรี) โดยมีนักแสดงทั้งสิ้นจำนวน 16 คน เป็นนักแสดงชาย จำนวน 6 คน และนักแสดงหญิง จำนวน 10 คน ในปัจจุบันยังคงเหลือนักแสดงจำนวน 10 คน เนื่องจากได้เสียชีวิตลงไปตามอายุขัย นักแสดงที่เหลืออยู่ในปัจจุบันก็เป็นผู้อาวุโสในหมู่บ้านใหม่พัฒนาแทบทั้งสิ้น และมีได้ทำการแสดงมานานแล้ว

ต่อมาในปีพ.ศ. 2505 การแสดงรำตงได้เกิดภาวะซบเซาลง ทั้งนี้เพราะขาดนักแสดงที่จะมาฝึกเป็นนักแสดงต่อจากคณะแรก นอกจากนี้นักแสดงหญิงของคณะแรกในขณะนั้นได้ถูกส่งออกจากชายหนุ่มทั้งในและนอกหมู่บ้านไปแต่งงานและออกเรือนกันหมด ทำให้ไม่สามารถที่จะเป็นนักแสดงรำตงได้อีกต่อไป (ตามขนบธรรมเนียมของการแสดงรำตง นักแสดงหญิงในคณะจะต้องเป็นหญิงสาวที่ยังไม่เคยผ่านการแต่งงานมาก่อน) ในที่สุดคณะรำตงนี้จึงกระจัดกระจายออกไป โดยไม่มีการรวมกลุ่มของการแสดงอีก แม้ว่าจะมีการสืบทอดการแสดงจากนักแสดงรุ่นใหม่อยู่บ้าง แต่ก็แบบประปราย เป็นผลให้เกิดปัญหาการขาดช่วงของนักแสดง กอปรกับการที่เมืองสังขละบุรีมิได้เป็นเมืองที่มีวัฒนธรรมของตนอยู่อย่างเอกเทศ หากแต่บริเวณนี้ได้มีความสัมพันธ์กันทาง

⁷ สัมภาษณ์ นางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ, อายุ 64 ปี อดีตนักแสดงรำตงคณะแรกในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี, 11 กรกฎาคม 2547.

⁸ เรื่องเดียวกัน.

วัฒนธรรมระหว่างเชื้อชาติอย่างแน่นแฟ้น เป็นผลให้การเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมจึงเป็นเรื่องง่าย และในส่วนของความคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการแสดงรำตงก็เริ่มเปลี่ยนไป ผนวกกับ ปัญหาทางด้านความมั่นคงทางการเมืองในแถบชายแดนยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ อันจะส่งผลกระทบต่อปรากฏการณ์ทางศิลปวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงที่อาจจะสูญหายไปได้ในอนาคต

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้ทำการเก็บและรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาถึงรูปแบบและวิเคราะห์กระบวนการของการแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยง อันจะได้ทราบถึงลักษณะของการแสดง ซึ่งเป็นประเด็นที่ยังมิได้มีการศึกษาวิจัยมาก่อน แม้จะปรากฏว่ามีงานวิจัยทางด้านนาฏศิลป์ของ บุษบา รอดอัน ที่ได้ทำการศึกษาไว้ในปี พ.ศ. 2545 แต่ก็เป็นการศึกษาในด้านของประวัติความเป็นมาของการแสดงชาวกะเหรี่ยงคริสต์บ้านป่าเต็ง จังหวัดเพชรบุรี เท่านั้น

การทำวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัยในครั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างกระแสการอนุรักษ์ศิลปะการแสดงพื้นบ้าน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาและอนุรักษ์ไว้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.ศึกษาความเป็นมาการแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยง อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
- 2.เพื่อศึกษาถึงองค์ประกอบ และรูปแบบการแสดงรำตง ซึ่งเป็นการแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยง อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
- 3.วิเคราะห์รูปแบบและกระบวนการของการแสดงรำตง ซึ่งเป็นการแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยง อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอบเขตของการวิจัย

มุ่งศึกษาการแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยง (โปว์)** บ้านใหม่พัฒนา หมู่ที่ 7 ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ในระหว่าง พ.ศ. 2547 – 2548

วิธีดำเนินการวิจัย

1.การเก็บและรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

1.1.การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร

1.1.1.ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ และบทความต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยง อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จากแหล่งข้อมูลเพื่อการศึกษาต่อไปนี้

- หอสมุดแห่งชาติ
- SEAMEO-SPAFA : ศูนย์ภูมิภาคโบราณคดีและวิจิตรศิลป์
- สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สถาบันวิทยบริการ มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์
- สถาบันวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
- ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม จังหวัดกาญจนบุรี
- ห้องสมุดประชาชน จังหวัดกาญจนบุรี
- ห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก จังหวัดกาญจนบุรี
- ศาลากลางจังหวัดกาญจนบุรี
- ที่ว่าการอำเภอสังขละบุรี
- ที่ทำการ อบต.หนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

**ชื่อเรียกลักษณะทางชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่งของชาวกะเหรี่ยง คือ กะเหรี่ยงเฝ้าโปว์ หรือเฝ้าลั่ว (Pwo Karen)

โดยทำการศึกษาจากเอกสาร ต่อไปนี้

จินตนา กาญจนถวัลย์. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวัฒนธรรมในชุมชนกะเหรี่ยง : การศึกษาเปรียบเทียบกรณีบ้านไร่ป่า อ.ทองผาภูมิ กับบ้านสะเน่ฟอง อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

ณัฐกานต์ บุญศิริ. การแสดงผลงานบ้านกับความสัมพันธ์ทางด้านวิถีชีวิต กรณีศึกษา : จำดง บ้านใหม่พัฒนา ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. รายงานการวิจัยตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

ณัฐกานต์ บุญศิริ. อาศรมศึกษาทางนาฏศิลป์ไทย ชุด กะเหรี่ยงโชนอง ตงตองโอหว่ หม่องโย้เล่ และมิ่งมีค้ายหล่อง. รายงานอาศรมศึกษาทางนาฏศิลป์ไทยตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

นิพัฒน์ เรืองงาม. โครงการวิจัยเพื่อจัดทำสารานุกรม วัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก. นครปฐม. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2533.

บุญช่วย ศรีสวัสดิ์. ชาวเขาในประเทศไทย. พระนคร. อมรการพิมพ์, 2546.

บุษบา รอดอัน. การแสดงของกะเหรี่ยงคริสต์บ้านป่าเต็ง จ.เพชรบุรี พ.ศ. 2545. วิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

มณฑล คงแถวทอง. กาญจนบุรีศึกษา:ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงในจังหวัดกาญจนบุรี. กาญจนบุรี. ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี, 2538.

สถาบันวิจัย และพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร ณ พระราชวังสนามจันทร์. สังคมและวัฒนธรรมกะเหรี่ยงกาญจนบุรี. นครปฐม. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2533.

สมชาย ศรีสุข. การแสดงพื้นบ้าน (จำดง) ของกะเหรี่ยง อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี. เอกสารเย็บเล่ม. มปป, 2544

สมชาย ศรีสุข. บทบาทหน้าที่ผู้บริหาร กับ การอนุรักษ์วัฒนธรรม และวรรณกรรมท้องถิ่น อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี. เอกสารเย็บเล่ม. มปป, 2544.

สุวิยา รัตนกุล และสมทรง บุรุษพัฒน์. สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง. กรุงเทพฯ. บริษัทสหธรรมมิก จำกัด, 2538.

1.2.การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

1.2.1.สังเกตการณ์และติดตามชมการแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยง
อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี บันทึกข้อมูลเป็นลายลักษณ์อักษร วิดีทัศน์ และภาพนิ่ง

1.2.2.สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยง ผู้
แสดง นักดนตรี และผู้ชม รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่

- นางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ อายุ 64 ปี อดีตนักแสดงรำตงคณะแรกของอำเภอ
สังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

- นางมะเสงยู (ไม่มีนามสกุล) อายุ 66 ปี อดีตนักแสดงรำตงคณะแรกของอำเภอ
สังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

- นายอ่อง แซ่จี้ อายุ 50 ปี นักดนตรีชาวกะเหรี่ยงประจำหมู่บ้านใหม่พัฒนา
ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

- นายยุเต่ง บุญไทย อายุ 65 ผู้อาวุโสและผู้รอบรู้ในขนบธรรมเนียมประเพณี
ประจำหมู่บ้านใหม่พัฒนา อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

- นายสมชาย ศรีสุข อายุ 56 ปี อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านใหม่พัฒนา และ
เป็นผู้มีแนวความคิดในการฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมการแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยง

1.2.3.ฝึกหัดการแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยง อำเภอสังขละบุรี จังหวัด
กาญจนบุรี จากศิลปินพื้นบ้านที่เคยได้เป็นนักแสดง หรือยังแสดงอยู่ และสามารถถ่ายทอดท่ารำได้
ในปัจจุบัน แล้วบันทึกท่ารำเป็นลายลักษณ์อักษร และวีดิทัศน์

2.รวบรวมข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูล นำเสนอเป็นผลงานวิจัยเชิงพรรณนา โดยมีแนว
ทางการแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 บท ดังต่อไปนี้
บทที่ 1 บทนำ

1.1.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

1.2.วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.ขอบเขตของการวิจัย

1.4.วิธีดำเนินการวิจัย

1.5.ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.นิยามศัพท์เฉพาะ

บทที่ 2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนา อำเภอสังขละบุรี จังหวัด

กาญจนบุรี

2.1.ภูมิหลังชาวกะเหรี่ยงในอำเภอสังขละบุรี

2.2.ความเป็นมาและสภาพทั่วไปของชุมชนชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนา

2.3.ลักษณะทางสังคมของชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนา

2.4.ลักษณะทางวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนา

บทที่ 3 รำตง การแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยง

3.1.ที่มาของชื่อการแสดงรำตง

3.2.ความเป็นมาของการแสดงรำตง

3.3.องค์ประกอบของการแสดงรำตง

3.4.พิธีกรรมและความเชื่อทางด้านการแสดงรำตง

3.5.บทบาทของการแสดงรำตงต่อชุมชนบ้านใหม่พัฒนา

บทที่ 4 วิเคราะห์รูปแบบและกระบวนการในการแสดงรำตง

4.1.วิเคราะห์รูปแบบการแสดง

4.2.วิเคราะห์ท่ารำและกระบวนการ

บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.ได้ทราบประวัติความเป็นมา ตลอดจนองค์ประกอบที่สำคัญของการแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยง อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

2.ได้ทราบถึงลักษณะอันเป็นเอกลักษณ์ของการแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยงอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

3.เป็นข้อมูลด้านนาฏศิลป์ไทยสำหรับการศึกษาเกี่ยวกับการแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยง อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

4.ผลของการวิจัยคาดว่าจะช่วยให้เกิดความตระหนักในคุณค่าของศิลปะการแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยงอันเป็นวัฒนธรรมส่วนหนึ่งของประเทศชาติ

5.จากการวิจัยจะเป็นแนวทางในการศึกษา ค้นคว้า หรือใช้อ้างอิงสำหรับผู้สนใจในศาสตร์แขนงนี้ต่อไป

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนา หมายถึง ชาวกะเหรี่ยง(โปว์)ซึ่งเป็นกลุ่มชนที่อาศัยอยู่ในบ้านใหม่พัฒนา หมู่ที่ 7 ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

การแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยง หมายถึง รูปแบบของการแสดงที่มีลักษณะของการร้อง การรำ และการทำจังหวะ โดยไม่รวมถึงวงดนตรีบรรเลง มีการแบ่งแยกระหว่างผู้แสดงและผู้ชมอย่างชัดเจน ผู้แสดงนั้นมีทั้งที่แสดงเป็นอาชีพและแสดงแบบสมัครเล่น ในที่นี้หมายถึงการแสดงรำตง

การละเล่น หมายถึง รูปแบบของการแสดงที่บุคคลทุกคนในเหตุการณ์สามารถมีส่วนร่วมในการแสดงนั้นได้ ทุกคนเป็นผู้แสดงโดยไม่คำนึงถึงการมีผู้ชม เป็นการเล่นด้วยความสมัครใจและมีได้ยึดเป็นอาชีพ

การแสดงรำตง หมายถึง การแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยงบทร้องใช้ภาษาประจำกลุ่มชน ทำำเน้นความพร้อมเพรียง แต่ละชุดมีความยาวประมาณ 10 – 15 นาที มีทั้งการร้อง การรำ และการทำจังหวะ

กระบวนรำ หมายถึง รายละเอียดของท่ารำที่ใช้ในการแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยงที่ประกอบขึ้นเป็นการแสดงตั้งแต่เริ่มแสดงจนจบการแสดง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนา อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

การศึกษาค้นคว้าการแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยงเพื่อการวิเคราะห์รูปแบบการแสดงนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าควรที่จะมีการศึกษาในเรื่องของสภาพสังคมและวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงในภาพรวมทั้งหมด ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจพื้นฐานอันเกี่ยวกับลักษณะทางสังคมและมานุษยวิทยา เพื่อใช้เป็นความเข้าใจเบื้องต้นที่สามารถนำไปสู่การศึกษวิเคราะห์ในขั้นต่อไปได้ การศึกษาความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนา อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จึงแบ่งหัวข้อของการศึกษา ตามลักษณะดังต่อไปนี้

1. ภูมิหลังชาวกะเหรี่ยงในอำเภอสังขละบุรี
2. ความเป็นมาและสภาพทั่วไปของชุมชนชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนา
3. ลักษณะทางสังคมของชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนา
4. ลักษณะทางวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนา

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กะเหรี่ยงเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดในบรรดากลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทย และกะเหรี่ยงโปว์ก็เป็นกลุ่มชนชาวกะเหรี่ยงที่มีจำนวนประชากรมากเป็นอันดับสองรองจากบรรดากลุ่มกะเหรี่ยงที่มีอยู่ในประเทศไทยด้วยกัน¹ อันได้แก่ กะเหรี่ยงสะกอ กะเหรี่ยงโปว์ กะเหรี่ยงบะแวน และกะเหรี่ยงตองสูง ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกะเหรี่ยงกาญจนบุรีในลักษณะต่างๆ อาทิ การอพยพ การตั้งถิ่นฐาน สภาพสังคมและวัฒนธรรม เหล่านี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงบทบาทของกะเหรี่ยงกาญจนบุรีแทบทั้งสิ้น ปัจจุบันชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงก็ยังคงมีความสำคัญในลักษณะชนกลุ่มน้อยที่มีเอกลักษณ์ของตนในด้านวัฒนธรรมอีกด้วย

---

¹ สุจริตลักษณ์ ดีผดุง และสุริยา คำเมือง, สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงโปว์ (กรุงเทพฯ: สหธรรมิก, 2540), หน้า 3.

2.1. ภูมิหลังชาวกะเหรี่ยงในอำเภอสังขละบุรี

2.1.1. ความเป็นมาของชาวกะเหรี่ยง²

กะเหรี่ยงเป็นชนชาติเก่าแก่ และเป็นชนชาติที่มีรูปแบบวัฒนธรรมเฉพาะตน มีภาษาเป็นของตนเอง และมีความเป็นมายาวนานในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากกว่าชนเผ่าไต เชื้อสายชาวกะเหรี่ยงจัดอยู่ในตระกูลจีน – ทิเบต (Sino – tibetan stock) ตามสายของชนชาติโลโล หรือ หลอหลอ (Lolo) และอยู่ในสาขาของกลุ่มทิเบต – พม่า (Tibeto – Burmar) การที่กะเหรี่ยงปรากฏอยู่ในดินแดนแถบนี้ไม่มีหลักฐานที่แน่ชัดว่ามีมาแต่สมัยใด แต่จากการศึกษาเค้าโครงตำนานปรัมปราซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีของกะเหรี่ยงที่ปรากฏอยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก่อนชาวพม่าและไทย

นายปีเตอร์ ฮิลตัน³ ผู้เชี่ยวชาญประจำสถาบันวิจัยชาวเขา ได้ทำการศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2509 – 2512 พบว่า กะเหรี่ยงอาศัยอยู่ในประเทศพม่ามาก่อนที่พวกเขาจะเข้ามาครอบครองดินแดนแถบนี้

นายชาร์ล คายส์⁴ ได้ทำการศึกษาค้นคว้าและพบหลักฐานว่า กะเหรี่ยงอาศัยอยู่ในบริเวณพรมแดนระหว่างไทย – พม่า เมื่อประมาณ 600 – 700 ปีมาแล้ว

ชาวจีนโบราณเรียกชาวกะเหรี่ยงว่าชนชาติ “โจว” ในพม่าเรียกชนชาตินี้ว่า “กะยีน” ส่วนชาวล้านนาของไทยและทางรัฐฉานของพม่ากลับเรียกว่า “ยาง” ในจังหวัดเพชรบุรีและประจวบคีรีขันธ์เรียก “กะหรั่ง” แต่คนไทยภาคกลางส่วนใหญ่ก็ยังเรียกชนชาตินี้ว่า “กะเหรี่ยง”

ความเป็นมาของชนชาตินี้ตามข้อสันนิษฐานทางประวัติศาสตร์ ชนชาตินี้เดิมอาศัยอยู่ทางตะวันออกเฉียงของทิเบตในปัจจุบัน ต่อมาได้เคลื่อนย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานในเขตประเทศจีน เมื่อ

² พัทธมน เรืองงาม, โครงการวิจัยเพื่อจัดทำสารานุกรมวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก (นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2533), หน้า 39.

³ ศูนย์ศึกษากะเหรี่ยงพัฒนา, กะเหรี่ยงความสัมพันธ์อันยาวนานกับไทย (http://www.geocities.com/klity_creek/karenintha3.html , 2546)

⁴ เรืองเดียวกัน.

ประมาณ 1,276 ปีก่อนคริสตกาล ต่อมาในปี ค.ศ. 751 ราชวงศ์จิ้นได้ส่งกองทัพเข้าตีชนชาตินี้จนแตกกระจายหนีมาตามลำน้ำโขงและสาละวิน แล้วเข้ามาตั้งรัฐขึ้น 2 รัฐคือ รัฐคะยาของเผ่ากะเหรี่ยงแดงและรัฐต่อตูลของเผ่ากะเหรี่ยงขาว นอกจากนี้ยังกระจายกันอยู่ในบริเวณตอนเหนือของพม่าแถบรัฐฉานตลอดมาจนถึงบริเวณชายแดนไทย – พม่า ตลอดแนวเขาถนนธงชัย ตะนาวศรี จรดแม่น้ำกระบุรี จังหวัดระนอง ชนกลุ่มน้อยนี้มักอาศัยอยู่ทั้งในบริเวณหุบเขา พื้นที่ราบและภูเขา ซึ่งมีความสูงไม่มากนัก

จะเห็นได้ว่าการอพยพของชาวกะเหรี่ยงเข้าสู่ประเทศไทยนั้น กลุ่มชาวกะเหรี่ยงแต่ละพื้นที่ต่างมีวัฒนธรรมและวิถีการดำรงชีวิตซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม แต่เมื่ออพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยก็สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

2.1.2. การอพยพของกะเหรี่ยงเข้าสู่ประเทศไทย⁵

จากการศึกษาของนักวิชาการทางด้านมานุษยวิทยาได้ลงความเห็นว่าชาวกะเหรี่ยงอาศัยอยู่ในเขตประเทศไทยก่อนที่ชนชาติไทยจะเคลื่อนย้ายลงมาสู่แหลมสุวรรณภูมิ แต่มีเพียงจำนวนเล็กน้อยและเข้ามาภายหลังพวกเขา และจากข้อมูลทางประวัติศาสตร์พบว่า การอพยพของชาวกะเหรี่ยงเข้าสู่ประเทศไทยที่สำคัญมี 2 ครั้ง คือ

1. ปี พ.ศ. 2318 – 2328 (ค.ศ. 1775 - 1785) สมัยพระเจ้าอลองพญา (อ่องเจยะ) กษัตริย์พม่าทำสงครามกวาดล้างชาวมอญ ซึ่งในช่วงเวลานั้นชาวกะเหรี่ยงเป็นพันธมิตรกับมอญและให้ความช่วยเหลือในการต่อสู้ต่อมาพม่ายกกองทัพออกติดตามกะเหรี่ยงจึงกลัวภัยจึงได้หลบหนีเข้าประเทศไทย

2. ปี พ.ศ. 2428 (ค.ศ. 1885) เมื่อจักรวรรดินิยมอังกฤษพยายามปราบปรามชาวกะเหรี่ยงโดยการนำของ จักรเยอหัวหน้าชาวกะเหรี่ยงที่ไม่ยอมรับอิทธิพลใดๆของอังกฤษ ครั้นอังกฤษส่งกองทัพใหญ่มาปราบปราม พวกกะเหรี่ยงจึงได้หลบหนีและอพยพเข้ามาในประเทศไทย

⁵ พิพัฒน์ เรืองงาม, โครงการวิจัยเพื่อจัดทำสารานุกรมวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก (นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2533), หน้า 39.

กล่าวโดยสรุปได้ว่าการอพยพครั้งสำคัญของชาวกะเหรี่ยงที่เข้าสู่ประเทศไทยเกิดขึ้นในสมัยเมื่อพระเจ้าอลองพญา (อ่องเจยะ) กษัตริย์พม่าทำสงครามกวาดล้างชาวมอญซึ่งในช่วงนั้นชาวกะเหรี่ยงเป็นพันธมิตรกับมอญและให้ความช่วยเหลือในการต่อสู้กับกองทัพของอลองพญา สงครามครั้งนี้ทำให้ต้องอพยพคนส่วนหนึ่งเข้ามาในประเทศไทยและได้มีการอพยพเข้ามาสู่ประเทศไทยครั้งใหญ่อีกครั้งหนึ่งใน ค.ศ.1885 เมื่อจักรวรรดินิยมอังกฤษพยายามปราบปรามชาวกะเหรี่ยงโดยการนำของจอลละผ่อที่ไม่ยอมรับอิทธิพลใด ๆ ของอังกฤษ ในปัจจุบันนี้ยังคงมีรัฐอิสระของชาวกะเหรี่ยงอยู่ในประเทศสาธารณรัฐสหภาพพม่า บริเวณที่เรียกว่ารัฐคะยาของเผ่ากะเหรี่ยงแดง ชาวกะเหรี่ยงกลุ่มนี้ได้ทำการต่อสู้กับรัฐบาลพม่าภายใต้การนำของสภาปฏิบัติกะเหรี่ยง (The Karenni Revolutionary Council) โดยการนำของกลุ่มประธานาธิบดีซอ มอ เระห์ (President Saw Maw Rah) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะตั้งรัฐอิสระของชาวกะเหรี่ยงในนามของ “รัฐสหภาพกะเหรี่ยง” (United Karenni States)⁶

ความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยและชาวกะเหรี่ยงนั้นเท่าที่มีหลักฐานพบว่า ในสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้ยกทัพไปตีเมืองตองอูเมื่อครั้งเมืองตองอูชิงตีเมืองหงสาวดีก่อนทัพไทย พ.ศ.2142 (ประมาณปี ค.ศ.1598) พระองค์ได้ทรงตั้งให้แสนภูมิโลกาเพชรซึ่งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงสันนิษฐานไว้ในหนังสือ ไทยรบพม่า⁷ ว่าเป็นชาวกะเหรี่ยงเป็นนายทัพพร้อมกับพระยานครราชสีมา พระสิงคนบุรีและขุนอินทรบาล ตั้งทัพล้อมเมืองตองอูด้านทิศตะวันตกแสดงให้เห็นว่าชาวไทยกับชาวกะเหรี่ยงมีสัมพันธ์อันดีต่อกันมาตั้งแต่สมัยอยุธยาเป็นอย่างซ้ำ

เนื่องจากการอยู่ในพื้นที่ราบมักถูกรบกวนเสมอ จึงพากันอพยพไปอยู่ตามป่าลึก และภูเขา เมื่อเกิดสงครามจะได้หลบหนีได้อย่างสะดวกรวมทั้งเป็นการยากที่เจ้าของประเทศจะเข้าไปเก็บภาษีอากร เกณฑ์ผู้คนหรือเสบียงอาหาร แม้กระทั่งการเข้าไปเพื่อทำการปกครอง เพราะลักษณะภูมิประเทศล้อมรอบด้วยป่าทึบ และมีภูเขาสูง มีอันตรายจากจากไข้ป่า และสัตว์ร้าย

⁶ บุญช่วย ศรีสวัสดิ์, ชาวเขาในไทย (พระนคร: อมรรการพิมพ์, 2526), หน้า 64 – 65.

⁷ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ, ไทยรบพม่า (พระนคร: คลังวิทยา, 2515), หน้า

อนึ่ง การอพยพเข้ามาของชาวกะเหรี่ยง นอกจากเหตุที่เกิดจากการหลบภัยสงครามแล้ว บางกลุ่มยังเข้ามาเนื่องจากปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ คือ เมื่อการทำมาหากินในประเทศพม่าฝืดเคือง ก็จะพากันอพยพเข้ามาหาทำเลพื้นที่ทำกินในเขตประเทศไทยอีกด้วย

2.1.3. การอพยพของกะเหรี่ยงในจังหวัดกาญจนบุรี

กะเหรี่ยงในด้านตะวันตกของภาคกลางของประเทศไทยมีอยู่จำนวนไม่น้อยจากจังหวัดตากไล่ลงมาถึงจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คาดว่าอาจมีถึง 100,000 คน โดยเป็นกะเหรี่ยงในจังหวัดกาญจนบุรีราว 30,000 คนส่วนใหญ่เป็นชาวกะเหรี่ยงโปว์ กะเหรี่ยงเหล่านี้อาศัยอยู่ตามภูเขาทางทิศตะวันตกของประเทศไทยมาเป็นเวลาหลายร้อยปีมาแล้วและมีบทบาทในประวัติศาสตร์ชนชาติไทยหลายครั้งหลายครา สามารถปรับตัวจนได้รับการยอมรับจากสถาบันพระมหากษัตริย์มาแต่โบราณมีส่วนสำคัญในการปกป้องรักษาผืนแผ่นดินเพราะเป็นทั้งด่านหน้า กองสอดแนมและกำลังพลในการต่อสู้กับพม่ามาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์

จากการศึกษา และค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องโดยการรวบรวมของ มณฑล คงแถวทอง⁸ พบว่าการตั้งถิ่นฐานเป็นชุมชนใหญ่ปรากฏชัดเจนในกรณีของเมืองศรีสวัสดิ์ ซึ่งเป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญในจังหวัดกาญจนบุรีตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยในหลักฐานอ้างว่าเมืองศรีสวัสดิ์ได้ส่งตะกั่วเพื่อเป็นส่วยและอากร ผู้ที่มีหน้าที่ส่งก็คือชาวละว้าและกะเหรี่ยง ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าในขณะนั้นได้ปรากฏมีชาวกะเหรี่ยงส่วนหนึ่งอพยพเข้ามาอยู่ในเมืองศรีสวัสดิ์ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาแล้วและยังเป็นประชากรที่สำคัญในเมืองศรีสวัสดิ์ในสมัยต่อมาด้วย ปัจจุบันอำเภอศรีสวัสดิ์มีชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงเป็นจำนวนมากรองจากอำเภอสังขละบุรีและอำเภอทองผาภูมิอีกด้วย

ต่อมาในสมัยกรุงธนบุรีสันนิษฐานว่าคงมีกะเหรี่ยงจำนวนไม่น้อยอพยพเข้ามาอีก ในพระราชพงศาวดารกรุงธนบุรีได้กล่าวถึงสภาพการเมืองของพม่าใน พ.ศ. 2317 ว่าพม่าได้พยายามขยายอิทธิพลลงมาทางหัวเมืองมอญ มีการเกณฑ์ไพร่พลมอญเพื่อเตรียมกำลังสำหรับยกทัพมาตีไทย ชาวมอญที่ถูกพม่าเบียดเบียนจึงอพยพหนีมาทางเมืองกาญจนบุรีและเมืองตากเป็นจำนวน

⁸ มณฑล คงแถวทอง, กาญจนบุรีศึกษา:ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงในจังหวัดกาญจนบุรี (กาญจนบุรี: สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี, 2538), หน้า 24.

มาก⁹ เหตุการณ์ในครั้งนั้นอาจมีผลให้กะเหรี่ยงโปรที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในหัวเมืองมอญพากันอพยพหนีเข้ามาด้วย ในสมุद्रาชนบุรี¹⁰ มีข้อมูลเกี่ยวกับการอพยพของกะเหรี่ยงเข้ามายังจังหวัดกาญจนบุรี โดยเข้ามาทางด้านเจดีย์สามองค์และตั้งถิ่นฐานในเขตบ้านซองกาเลีย เมืองสังขละบุรี เข้ามาประมาณปี พ.ศ. 2317 – 2318 ซึ่งตรงกับสมัยกรุงธนบุรี สาเหตุของการอพยพนั้นบ้างก็ว่าเพื่อต้องการแสวงหาที่ทำกินใหม่ บ้างก็ว่ามาจากโรคระบาด¹¹ แต่การอพยพในครั้งนี้นับว่าเป็นการอพยพครั้งใหญ่ ซึ่งสาเหตุอาจเป็นเพราะว่าถูกเบียดเบียนจากพม่า เนื่องจากขณะนั้นพม่าต้องการกำลังคนและมีการเก็บภาษีครอบครัวยให้หัวเมืองมอญด้วย¹² และในช่วงเวลาเดียวกันทางฝ่ายไทยก็ต้องการกำลังคนเช่นเดียวกัน โดยมีหลักฐานว่าก่อนการปฏิรูปการปกครอง พ.ศ. 2445 ไทยมิได้เรียกเก็บภาษีอากรจากกะเหรี่ยงเมืองสังขละบุรี¹³

นอกจากนี้ยังมีกรกล่าวถึงความเป็นมาของการอพยพของชาวกะเหรี่ยงเข้าสู่จังหวัดกาญจนบุรีปรากฏอยู่ในบทความเรื่อง “กะเหรี่ยงความเป็นมาอันยาวนานกับไทย”¹⁴ ดังนี้

“พ.ศ.2330 ครั้งพม่ายกทัพบุกรุกราชอาณาจักรไทยและทำศึกกันที่ท่าดินแดงพงศาวดารพม่ากล่าวว่า กะเหรี่ยงจากพม่าที่ได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานในไทยตั้งแต่กรุงศรีอยุธยาเป็นพวกสอดแนมให้แก่ทางการฝ่ายไทยในการทำศึกครั้งนี้ แต่พงศาวดารไทยมิได้กล่าวถึงกะเหรี่ยงเหล่านี้เลยเพียงแต่กล่าวว่า มีพวกสอดแนมจากจังหวัดกาญจนบุรี ไทโรยคและศรีสวัสดิ์ ได้ช่วยเหลือหรือสืบข่าวให้แก่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ซึ่งขณะนั้นเมืองกาญจน์เป็นคนไทยเสียมาก เมืองไทโรยคมีผู้นำเป็นมอญส่วนเมืองศรีสวัสดิ์มีผู้นำเป็นกะเหรี่ยงหลายคนในขณะนั้น

⁹ กรมศิลปากร, พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา, เล่ม 2 (กรุงเทพมหานคร: คลังวิทยา, 2516), หน้า 363 – 365.

¹⁰ มณฑลราชบุรี, สมุद्रาชนบุรี (พระนคร: โรงพิมพ์หนังสือพิมพ์ไทย, 2468), หน้า 23.

¹¹ จังหวัดกาญจนบุรี, สมุद्रากาญจนบุรี (พระนคร: ม.ป.ท., 2492), หน้า 188.

¹² กรมศิลปากร, พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา, เล่ม 2 (กรุงเทพมหานคร: คลังวิทยา, 2516), หน้า 363 – 365.

¹³ มณฑลราชบุรี, สมุद्रาชนบุรี, หน้า 30.

¹⁴ ศูนย์ศึกษากะเหรี่ยงพัฒนา, กะเหรี่ยงความสัมพันธ์อันยาวนานกับไทย

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ผู้นำ
กะเหรี่ยงเข้ามาติดต่อกับเจ้าเมืองกาญจนบุรีเพื่อขอตั้งรกรากที่เมือง
สังขละบุรีเขตติดต่อด่านเจดีย์สามองค์ เป็นการแสดงความจงรักภักดี
ต่อองค์พระมหากษัตริย์ไทยและได้รับการยินยอมขณะเดียวกันก็มี
กะเหรี่ยงบางกลุ่มกลัวเกรงการติดต่อใกล้ชิดกับคนไทย”

จากการค้นคว้าเอกสารที่ได้มีการบันทึกเรื่องราวต่างๆของชาวกะเหรี่ยงในจังหวัด
กาญจนบุรี ที่เกี่ยวข้องทางประวัติศาสตร์นั้นมีเรื่องราวปรากฏอยู่พอสมควร ดังนี้

ในหนังสือเล่าเรื่องสยาม ของสังฆราชปาลเลกซ์ (Pallegolx) บาทหลวงชาวฝรั่งเศสซึ่ง
เคยเดินทางมาประเทศไทยเมื่อประมาณ พ.ศ.2372 (ค.ศ.1829) และได้มีโอกาสเดินทางไปยังหัว
เมืองต่าง ๆ อีกหลายแห่ง รวมทั้งได้เดินทางทางเรือมาถึงเมืองกาญจนบุรีเมื่อ พ.ศ.2386 เพื่อเยี่ยม
เยียนชาวคริสต์ในบริเวณนี้ แม้ว่าปาลเลกซ์จะมีได้เดินทางไปถึงชุมชนสำคัญของกะเหรี่ยงทาง
ภาคเหนือของจังหวัดกาญจนบุรี แต่ก็ได้บันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับกะเหรี่ยงในจังหวัดกาญจนบุรีสมัย
นั้นไว้ด้วย ซึ่งอาจได้ข้อมูลจากคำบอกเล่าของชาวพื้นเมือง ดังปรากฏข้อมูลสำคัญตอนหนึ่งดังนี้

“กาญจนบุรีหรือปากแพรกอันเป็นเมืองที่มีกำแพงล้อมรอบอีก
เหมือนกันเป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญที่สุดทางภาคตะวันตก ตอนนี้
แม่น้ำแยกออกเป็นสองสาย สายที่มาจากทิศตะวันตกหล่อเลี้ยงพื้นที่
ราบอันเป็นที่อยู่ของพวกกะเหรี่ยงชนเผ่านี้ทำเหมืองแร่ตะกั่วกันมาก”

15

นอกจากนี้บันทึกของปาลเลกซ์ยังได้กล่าวถึงประเพณีและวัฒนธรรมบางอย่างของ
กะเหรี่ยงไว้ด้วย เช่น สถาปัตยกรรม การแต่งกาย ความเชื่อทางศาสนา เป็นต้น จึงอาจกล่าวได้
ว่าเล่าเรื่องกรุงสยามเป็นเอกสารเก่าที่สุดเล่มหนึ่งซึ่งชาวตะวันตกเขียนบันทึกถึงชาวเขาเผ่า
กะเหรี่ยงในประเทศไทย และเป็นเอกสารเก่าเล่มแรกๆ ที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับชาวไทยเชื้อสาย
กะเหรี่ยงในจังหวัดกาญจนบุรี

¹⁵ ปาลเลกซ์, เล่าเรื่องกรุงสยาม (มปท: มปป, มปป), หน้า 93 – 94.

พระราชนิพนธ์เสด็จประพาสไทรโยค พ.ศ.2420 ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว¹⁶ ซึ่งพระองค์เสด็จพระราชดำเนินมายังเมืองกาญจนบุรีหลายครั้ง แต่ครั้งทรงพระราชนิพนธ์ลักษณะบันทึการเดินทางไว้ เอกสารชิ้นนี้เป็นผลงานพระราชนิพนธ์ในคราวเสด็จพระราชดำเนินมาไทรโยคเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ.2420 การเสด็จพระราชดำเนินครั้งนั้นพระองค์ได้ทรงเยี่ยมชุมชนกะเหรี่ยงตามริมแม่น้ำแควน้อย เมืองไทรโยค และทรงได้พบกะเหรี่ยงจำนวนมากของเมืองไทรโยคและใกล้เคียง ที่มาเฝ้ารับเสด็จหลายท้องที่

นอกจากนี้สำหรับความเป็นมาของชาวกะเหรี่ยงในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยการบอกเล่าสืบกันมาของชาวกะเหรี่ยง โดยผู้ที่ทำการเรียบเรียงคือนายสมชาย ศรีสุข¹⁷ สามารถสรุปความได้ดังนี้ เดิมชาวกะเหรี่ยงบริเวณดังกล่าวนี้อาศัยอยู่ที่บ้านเมกะวะเขตมะละแหม่ง ประเทศสหภาพพม่า ต่อมาในปี พ.ศ.2321 (ค.ศ.1788) ได้เริ่มอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานที่ห้วยของกะเลีย อำเภอสังขละบุรี และได้มีการอพยพเข้ามาตั้งบ้านเรือนกระจายกันออกไปตามลำห้วย ลำธารต่างๆ เป็นจำนวนมากขึ้นจนทำให้เจ้าเมืองกาญจนบุรีเห็นว่าเป็นเมืองใหญ่เมืองหนึ่งจึงแต่งตั้งให้หัวหน้ากะเหรี่ยงเป็นชาวเมืองสังขละบุรี มีบรรดาศักดิ์เป็นพระยาศรีสุวรรณคีรี (พระโพ) สืบตำแหน่งเจ้าเมืองต่อมาอีก 3 คนจนถึง ร.ศ.120 ก็เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองท้องถิ่นเล็กระบบเจ้าเมืองมาใช้ระบบการปกครองในระบบนายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านแทนเมืองสังขละบุรีจึงได้เปลี่ยนเป็นอำเภอสังขละบุรี เจ้าเมืองสังขละบุรีองค์สุดท้ายคือ พระยาศรีสุวรรณคีรีคนที่ 4 (ทะเจียงโปรย เสดะพันธุ) จึงได้รับแต่งตั้งให้เป็นนายอำเภอคนแรก ซึ่งต่อมาได้ลาออกจากราชการในปี พ.ศ.2467 (ค.ศ.1924) ในปัจจุบันเชื้อสายตระกูลเสตะพันธุเฉพาะที่อยู่ในอำเภอสังขละบุรียังคงเป็นผู้นำสำคัญของจังหวัดกาญจนบุรีอีกด้วย เช่น ร้อยตรีสมจิตต์ เสดะพันธุ ซึ่งเคยเป็นนายกเทศมนตรีเมืองกาญจนบุรี นายสมศักดิ์ เสดะพันธุ นักธุรกิจเหมืองแร่ นายณรงค์ เสดะพันธุ สมาชิกสภาจังหวัดกาญจนบุรี และนายไมตรี เสดะพันธุ กำนันตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี เป็นต้น¹⁸

¹⁶ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระราชนิพนธ์เสด็จประพาสไทรโยค (พระนคร: คุรุสภา, 2504), หน้า 78 – 187.

¹⁷ สมชาย ศรีสุข, บทบาทหน้าที่ผู้บริหาร กับการอนุรักษ์วัฒนธรรมและวรรณกรรมท้องถิ่น อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี (เอกสารอัดสำเนา: มปป, 2544), หน้า 26 – 33.

¹⁸ พิพัฒน์ เรืองงาม, "ชาวกะเหรี่ยงและวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี," ใน สังคมและวัฒนธรรมกะเหรี่ยงกาญจนบุรี (นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2533), หน้า 40 – 41.

ปัจจุบันการอพยพของกะเหรี่ยงจากพม่าที่เข้ามายังจังหวัดกาญจนบุรียังคงมีอยู่ ดังปรากฏข้อมูลในรายงานประจำปีของจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ.2524 ว่ามีผู้พลัดถิ่นชาวกะเหรี่ยงในจังหวัดนี้ประมาณ 1,047 คน¹⁹ การอพยพครั้งนี้มีสาเหตุมาจากการขัดแย้งภายในพม่าระหว่างรัฐบาลกับกลุ่มเรียกร้องเอกราชชาวกะเหรี่ยง นอกจากนี้อาจเป็นผลมาจากแรงบีบคั้นทางเศรษฐกิจในพม่า ทำให้ชาวกะเหรี่ยงรุ่นหลังอพยพเข้ามาเพื่อเป็นแรงงานในพื้นที่ตอนบนของจังหวัดกาญจนบุรี

2.2.ความเป็นมาและสภาพทั่วไปของชุมชนชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนา

หมู่บ้านใหม่พัฒนา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีเนื้อที่ประมาณ 620 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยละแวกบ้านต่างๆ คือ ละแวกบ้านเต็งคูดุ ละแวกบ้านห้วยมะปราง ละแวกบ้านเสาหงษ์ หรือบ้านน้อย และละแวกบ้านห้วยองผะ

อาณาเขตที่ตั้งของหมู่บ้านใหม่พัฒนานั้น มีดังนี้ ทิศเหนือติดต่อกับหมู่บ้านห้วยมาลัย ทิศใต้ติดต่อกับอ่างเก็บน้ำเขื่อนเขาแหลมและอำเภอทองผาภูมิ ทิศตะวันออกติดต่อกับหมู่บ้านวังกะ และทิศตะวันตกติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า (เมียนมาร์) ลำน้ำที่สำคัญของหมู่บ้านคือ ลำน้ำห้วยองผะ ลำน้ำห้วยคะเหาะ ที่ไหลมาบรรจบกัน ณ หน้าวัดบ้านใหม่ เป็นลำน้ำห้วยคูดุ หรือโค้งประวอยคุ และไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำเขื่อนวชิราลงกรณ์ มีความยาวประมาณ 5 กิโลเมตร

การคมนาคมปัจจุบันโดยรถยนต์ใช้เส้นทางคมนาคมถนนเพชรเกษม หรือถนนบรมราชชนนีจากกรุงเทพมหานคร ผ่านนครชัยศรี นครปฐม บ้านโป่ง จนถึงจังหวัดกาญจนบุรีเป็นระยะทางประมาณ 129 กิโลเมตร และเดินทางจากตัวจังหวัดกาญจนบุรีต่อไปยังอำเภอไทรโยคโดยใช้เส้นทางสายเอเชีย – ไทรโยค และก่อนถึงตัวอำเภอทองผาภูมิจึงแยกขวามือสู่อำเภอสังขละบุรี โดยใช้ทางหลวงหมายเลข 323 ระยะทางจากจังหวัดกาญจนบุรีถึงตัวอำเภอสังขละบุรีประมาณ 220 กิโลเมตร และระยะทางจากอำเภอสังขละบุรี ถึงหมู่บ้านใหม่พัฒนาประมาณ 24 กิโลเมตร ซึ่งรวมระยะทางทั้งหมดจากกรุงเทพมหานครเดินทางถึงบ้านใหม่พัฒนาเป็นระยะทาง 373 กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 7 – 8 ชั่วโมง

¹⁹ สำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี, รายงานประจำปี 2524 (กรุงเทพมหานคร: ห.ส.น.ไทยอนุเคราะห์ไทย, 2525), หน้า 52.

จะเห็นได้ว่าปัจจุบันบ้านใหม่พัฒนา มีความเจริญทางด้านสาธารณูปโภคหลายด้าน โดยเฉพาะการคมนาคมขนส่ง ที่มีผลต่อวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันของชาวกะเหรี่ยงในพื้นที่ให้ ได้รับความสะดวกสบายมากขึ้น มีการเดินทางเข้า - ออกในพื้นที่จนก่อให้เกิดการถ่ายเททาง วัฒนธรรมขึ้น บ้านใหม่พัฒนาจึงเป็นแหล่งที่รวมไว้ซึ่งวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงที่หลากหลาย มี การผสมผสานทั้งวัฒนธรรมเก่าและวัฒนธรรมใหม่เข้าด้วยกัน

ด้านของลักษณะภูมิอากาศในพื้นที่นี้ ฤดูร้อน จะอยู่ในช่วงประมาณเดือนกุมภาพันธ์ถึง เดือนพฤษภาคม อุณหภูมิโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 39 - 42 องศาเซลเซียส ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีอุณหภูมิสูงที่สุดใน จังหวัดกาญจนบุรี ฤดูฝน อยู่ในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนตุลาคม ทั้งยังเป็นพื้นที่ที่มีปริมาณ ฝนตกชุกมากที่สุด ในจังหวัดกาญจนบุรี ปริมาณน้ำฝนอยู่ที่ 200 - 400 มิลลิเมตร และฤดูหนาว ช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมกราคม อุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ที่ 4 - 8 องศาเซลเซียส ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มี อุณหภูมิต่ำสุดในพื้นที่เช่นกัน

ความเป็นมาของหมู่บ้านใหม่พัฒนานั้น จากการศึกษาระบบรวบรวมข้อมูลปรากฏว่าเริ่มมี การทำการก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ.2526 โดยทางการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (เขื่อนเขาแหลม ในขณะนั้น) เขื่อนวชิราลงกรณ์ อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ใช้พื้นที่ในเขตอิทธิพลของ ทหารมอญซึ่งอยู่ในประเทศไทย พื้นที่ดังกล่าวมีชื่อว่า “บ้านโค้งประชวย” มีราษฎรเชื้อชาติมอญ อาศัยอยู่ ต่อมาเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ทำการขับไล่ชนกลุ่มนี้ให้ออกนอกเขตพื้นที่ จากนั้นทางการ ไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้ยึดพื้นที่แห่งนี้มาสร้างเป็นที่อยู่อาศัยทำกินให้กับราษฎรที่ถูก ผลกระทบต่อการสร้างเขื่อน ซึ่งมีระยะทางจากพื้นที่ที่ถูกผลกระทบประมาณ 30 - 40 กิโลเมตร ใน ปี พ.ศ. 2527 ปรากฏมีราษฎรที่ถูกผลกระทบจากการสร้างเขื่อน ซึ่งประกอบด้วยหมู่บ้านต่าง ๆ จำนวน 7 หมู่บ้าน ดังนี้

1.บ้านทุ่งมาลัย	2.บ้านคูผาดู
3.บ้านโค้งตะโก่ง	4.บ้านนุ่งดู
5.บ้านกุยจะโถ	6.บ้านชิดังแดง
และ 7.บ้านหนองไถ่	

ราษฎรจากหมู่บ้านดังกล่าวจึงได้อพยพมายังที่ดินทำกินแห่งใหม่ (บ้านโค้งประชวยเดิม) ซึ่ง เป็นพื้นที่ที่ได้รับการจัดสรรจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โดยได้ทำการจัดสรรที่ดินทำ

กินให้ครบครัวละ 15 ไร่ แบ่งเป็นที่อยู่อาศัยครบครัวละ 1 ไร่ และที่ทำกินครบครัวละ 14 ไร่ จากนั้นทางการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยจึงได้ตั้งชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “หมู่บ้านใหม่พัฒนา”

จึงเห็นได้ว่า บ้านใหม่พัฒนาคือแหล่งที่รวมไว้ซึ่งวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงทั้ง 7 หมู่บ้าน แสดงให้เห็นถึงความมั่งคั่งทางวัฒนธรรม ส่งผลให้เกิดความหลากหลายทั้งทางด้านวัฒนธรรม และสังคมตามมา

ปัจจุบันหมู่บ้านใหม่พัฒนา ประกอบด้วยกลุ่มชนหลายเผ่าพันธุ์ อาทิ กะเหรี่ยง พม่า มอญ ลาว และอื่นๆ ราษฎรดั้งเดิมส่วนใหญ่เป็นชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ประมาณ 95% เป็นลาว ประมาณ 3% ชาวไทยเชื้อสายมอญประมาณ 1% และอื่นๆ อีก 1% ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นประมาณ 97% และอื่นๆ อีก 3% นอกจากนี้ยังมีกลุ่มชนที่หลบหนีเข้าเมือง โดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายซึ่งไม่ได้ทำการแจ้งเจ้าหน้าที่ หรือผู้ใหญ่บ้านอยู่อีกจำนวนเล็กน้อย โดยไม่สามารถควบคุมได้เนื่องจากมีบุคคลเหล่านี้เข้าออกอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีอาณาเขตติดกับชายแดนไทย - พม่า ดังนั้นจึงมีการการเดินทางเข้าออกอยู่ตลอดเวลา บางกลุ่มเพื่อมาเยี่ยมญาติ บางกลุ่มเข้ามาหางานทำ และบางกลุ่มเข้ามาและไม่ยอมกลับ

ทางด้านการสาธารณูปโภคภายในหมู่บ้านใหม่พัฒนา ประกอบด้วย ถนนภายในหมู่บ้าน ไฟฟ้าจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค น้ำประปาหมู่บ้าน และมีตู้โทรศัพท์สาธารณะ จำนวน 1 แห่ง นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานราชการในพื้นที่ คือ สถานีอนามัยประจำหมู่บ้าน 1 แห่ง สำนักงานป่าไม้กาญจนบุรี 11 จำนวน 1 แห่ง สำนักงานอุทยานแห่งชาติ จำนวน 1 แห่ง โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำนวน 1 แห่ง และมีศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน อายุ 3 ปี ของกรมพัฒนาชุมชนอีก 1 แห่ง ทางด้านการศาสนามีวัดบ้านใหม่พัฒนาเพียงแห่งเดียว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 1 ป้ายแสดงทางเข้าหมู่บ้าน

เมื่อเดินทางออกจากตัวอำเภอสังขละบุรีจนถึงทางเข้าหมู่บ้านเป็นระยะทาง 24 กิโลเมตร จากนั้นเมื่อถึงป้ายบอกทางจึงได้ยวซ้ายระยะทางเข้าหมู่บ้านประมาณ 2.5 กิโลเมตร

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 14 เมษายน พ.ศ.2548.

ภาพที่ 2 ถนนหลักภายในหมู่บ้าน

ถนนหลักภายในหมู่บ้านซึ่งเป็นเส้นทางที่เชื่อมต่อต่อซอยต่างๆ ในหมู่บ้านทั้งหมด เป็นการแสดงให้เห็นถึงความเจริญทางด้านสาธารณูปโภคที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในชุมชนแห่งนี้

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 14 เมษายน พ.ศ.2548

ภาพที่ 3 ถนนคมนาคมภายในหมู่บ้าน

ถนนบางส่วนภายในหมู่บ้านซึ่งยังคงมีสภาพเป็นดินลูกรังอยู่บ้าง โดยเฉพาะทางแยกต่างๆ ซึ่งเป็นซอยภายในหมู่บ้าน สามารถเดินทางเชื่อมถึงกันได้

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 14 เมษายน พ.ศ.2548

สรุปได้ว่าความเจริญในด้านต่างๆที่เกิดขึ้นส่งผลให้ชาวกะเหรี่ยงในพื้นที่ของบ้านใหม่พัฒนา อำเภอสังขละบุรี มีสภาพทางสังคมโดยเฉพาะวิถีชีวิตที่ดีขึ้น และในขณะเดียวกันชาวกะเหรี่ยงกลับมีความต้องการในการที่จะอนุรักษ์และพัฒนาทั้งทางด้านสภาพสังคมและวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณี ที่ควบคู่กันไป

2.3. ลักษณะทางสังคมของชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนา

2.3.1. ลักษณะสรีระร่างกายของชาวกะเหรี่ยง

ชาวกะเหรี่ยงโดยทั่วไปมักมีรูปร่างลักษณะที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ในเอกสารเล่าเรื่องเมืองไทย²⁰ ของพระสังฆราชปาลเลกัวซ์กล่าวไว้ว่า ชาวกะเหรี่ยงมีรูปร่างที่สูงใหญ่และทรวดทรงดี เป็นคนว่องไว แข็งแรง ร่างกายล่ำสัน ซึ่งที่นี้กล่าวได้ว่าเป็นการมองภาพของชาวกะเหรี่ยงในอดีตในสายตาของชาวตะวันตก

²⁰ ปาลเลกัวซ์, เล่าเรื่องกรุงสยาม, แปลโดย สันต์ ท.โกมลบุตร (กรุงเทพมหานคร: ก้าวหน้าการพิมพ์, 2520), หน้า 48 – 49.

ในสมุดกาญจนบุรี พ.ศ. 2492²¹ มีข้อมูลบันทึกไว้ว่า ชาวกะเหรี่ยงมีค้ำหน้าและความ เป็นอยู่คล้ายคลึงกับชนชาติมอญหรือมอญโกเรียน

หนังสือ ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง²² ของคณะกรรมการการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติกล่าวไว้ ว่า กะเหรี่ยงโดยทั่วไปมีขนาดความสูงปานกลาง กะเหรี่ยงในพื้นที่ราบมีความสูงเฉลี่ยประมาณ 5 ฟุต 4 นิ้ว และกะเหรี่ยงบนภูเขาต่ำกว่าประมาณ 3 นิ้ว ผู้หญิงมีรูปร่างเล็กกว่าผู้ชาย กะเหรี่ยงที่อยู่ บนภูเขามักจะทำงานหนักและต้องผจญกับไข้มาเลเรียอยู่เสมอ จึงทำให้ร่างกายแคระแกรนบ้าง เล็กน้อย ผู้หญิงสีระที่สมบุรณ์กว่าผู้ชาย ฟันมักมีรอยเปื้อนคราบหมากเนื่องจากกินหมากเป็นประจำ กะเหรี่ยงมีสีผิวที่แตกต่างกันตั้งแต่สีเหลืองไปจนถึงสีน้ำตาลคล้ำ หน้าแบน มีโหนกแก้ม ตา มีลักษณะหยีเล็กน้อย จมูกแบนกว้างไม่มีสัน ผมสีดำเหยียดตรงและเส้นค่อนข้างหยาบ บางคน อาจมีผมหยักเป็นคลื่น ผู้ชายชาวกะเหรี่ยงส่วนมากไม่นิยมไว้เครา

นอกจากนี้พิพัฒน์ เรืองนาม²³ ได้ทำการศึกษาและบรรยายถึงรูปร่างของชาวกะเหรี่ยงว่า ชาวกะเหรี่ยงมีรูปร่างหน้าตาคล้ายกับชนชาติไต สีผิวมีตั้งแต่ผิวเหลืองจนถึงผิวสีน้ำตาลคล้ำ รูปร่างหน้าค่อนข้างเหลี่ยม หน้าแบน จมูกแบนกว้าง มักไม่มีสันและมีโหนกแก้มสูง ตาหยีเล็กน้อย มีผมสีดำเหยียดตรงเส้นผมใหญ่และหนา บางคนผมหยักศก ส่วนใหญ่ไม่นิยมไว้หนวดและเครา

แต่จากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่ออกภาคสนาม ในพ.ศ. 2546 – 2548 ประกอบกับข้อมูล ข้างต้น สามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า ชาวกะเหรี่ยงส่วนใหญ่มีรูปร่างที่สันทัด เป็นคนร่องไว ลำสัน แข็งแรง ช่วงขาใหญ่ ขาสั้นแต่ได้สัดส่วนกับร่างกาย เรือนร่างตั้งตรง ผู้หญิงมักมีรูปร่างเล็กกว่า ผู้ชาย ผิวมีสีเหลืองไปจนถึงผิวสีน้ำตาล รูปร่างค่อนข้างเหลี่ยม มีโหนกแก้มสูง จมูกแบนกว้าง สัน จมูกไม่โด่ง ตาหยี ฉียงขึ้นเล็กน้อย ริมฝีปากบาง ฟันมีคราบหมาก ผมมีสีดำเข้ม เส้นผมหนาและเหยียดตรงเป็นส่วนใหญ่ บ้างก็หยักศกแต่เป็นส่วนน้อย ผู้ชายไม่นิยมไว้หนวดเครา

²¹ จังหวัดกาญจนบุรี, สมุดกาญจนบุรี, หน้า 190.

²² สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ, ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง (กรุงเทพมหานคร: กรมแผนที่ทหาร, 2519), หน้า 12 – 14.

²³ พิพัฒน์ เรืองนาม, “ชาวกะเหรี่ยงและวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงตำบลไล่โว่ อำเภอ สังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี,” ใน สังคมและวัฒนธรรมกะเหรี่ยงกาญจนบุรี, หน้า 41.

ภาพที่ 4 ผู้สูงอายุชาวกะเหรี่ยง

ลักษณะของชาย และหญิงซึ่งเป็นผู้อาวุโสชาวกะเหรี่ยง ซึ่งมีเพียงส่วนน้อยที่ผู้ชายจะมีรูปร่างที่เล็กกว่าผู้หญิง

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 14 เมษายน พ.ศ.2548

อนึ่ง สิ่งที่ผู้วิจัยสังเกตพบว่าการนั่งของชาวกะเหรี่ยงเกือบทุกคนจะมีความถนัดในการนั่งยองๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสรีระของชาวกะเหรี่ยงส่วนใหญ่เป็นคนรูปร่างสั้นท้วม และมีกำลังขาที่แข็งแรงจึงสามารถนั่งยองๆ ได้เป็นเวลานานติดต่อกัน ซึ่งลักษณะเด่นดังกล่าวยังปรากฏเป็นท่ารำในการแสดงรำตงอีกด้วย

2.3.2.ระบบครอบครัวและความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

ครอบครัวชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนานั้นมีลักษณะเป็นชุมชนชนบทที่มีลักษณะสังคมเมืองปะปนอยู่ด้วย แต่ครอบครัวก็มีความสำคัญต่อทุกคนเป็นอย่างสูง ครอบครัวชาวกะเหรี่ยงจัดได้ว่ามีความแตกต่างกับครอบครัวในสังคมสมัยใหม่ในเรื่องบทบาทและหน้าที่ สมาชิกในครอบครัวของชาวกะเหรี่ยงมีกิจกรรมทำต่าง ๆ ร่วมกันอยู่ตลอดเวลา แต่มักเป็นไประหว่างปู่ ย่า ตา ยาย กับลูกหลานที่ยังเล็กอยู่ ส่วนคนในวัยหนุ่มสาวหรือวัยทำงานต่างก็แยกย้ายออกไปหางานทำ หรือไปศึกษาต่ออยู่ที่ต่าง ๆ ทั้งในตัวอำเภอ ต่างอำเภอ หรือตัวจังหวัด เป็นต้น แต่ทั้งนี้สมาชิกในครอบครัวแต่ละคนต่างก็มีความสำคัญต่อความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว รวมทั้งการทำมาหากิน การเลี้ยงดูอบรม การสั่งสอนบุตรหลานในเรื่องการรู้จักช่วยเหลือตนเองและครอบครัว

รวมทั้งอบรมให้รู้จักระเบียบของชุมชน การรู้จักปฏิบัติในสิ่งที่สอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณี ถ่ายทอดคุณค่า วิถีประเพณี ซึ่งเรียกได้ว่าครอบครัวทำหน้าที่ทุกอย่างในชุมชน

ความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยา จากการสังเกตและสัมภาษณ์พบว่า ภรรยาชาวกะเหรี่ยงจะยกย่องสามีให้เป็นผู้ดำเนินการตัดสินใจในเรื่องภายนอกบ้าน เช่น การประกอบอาชีพ การลงโทษบุตรหลาน ส่วนภรรยาจะได้รับการยกย่องให้ดูแลและตัดสินใจเรื่องภายในบ้าน เช่น ค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว ดูแลบ้าน อบรมบุตรหลาน และสิ่งที่พบได้อย่างทั่วไปคือชาวกะเหรี่ยงแต่ละครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย ในบางครอบครัวเริ่มพัฒนาให้เหมือนสังคมเมือง คือชาวบ้านเริ่มที่จะใช้เครื่องอำนวยความสะดวกมากขึ้น เช่น มีตู้เย็น หม้อหุงข้าวไฟฟ้า ทีวี จานดาวเทียม วิทยุ เทป โทรศัพทมือถือ รถยนต์ เป็นต้น สามีภรรยาชาวกะเหรี่ยงมักอยู่ด้วยความเข้าใจซึ่งกันและกัน ไม่มีการทะเลาะขมขู่หรือทุบตี คู่สามีภรรยามีอายุที่ไม่ต่างกันมากนัก โดยสามีจะมีอายุมากกว่าภรรยาเล็กน้อย ในเรื่องหย่าร้างนั้นไม่พบเห็นเนื่องจากสังคมชาวกะเหรี่ยงไม่นิยมเรื่องการหย่าร้าง ซึ่งจากการสัมภาษณ์ทำให้ทราบว่าชาวกะเหรี่ยงจะมีมั่นคงต่อคู่สามีภรรยาของตนเองอย่างสูง การผิดลูกผิดเมียในเรื่องชู้สาวเป็นเรื่องที่ร้ายแรงมากในสังคมชาวกะเหรี่ยง ซึ่งหากพบว่ามีเรื่องผิดศีลธรรมเหล่านี้จะมีการได้รับการลงโทษจากสังคมอย่างรุนแรง²⁴ เช่น การจับเปลื้องผ้าเดินประจานรอบหมู่บ้าน หรือการไล่ออกจากหมู่บ้าน เป็นต้น

ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อ แม่ ลูก หลาน สะใภ้ เขย ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและต่างพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันทั้งในเรื่องหน้าที่การงานและเรื่องส่วนตัว แม้เมื่อลูกมีครอบครัวและแยกย้ายออกไปตั้งบ้านเรือนต่างหาก แต่ก็จะกลับมาเยี่ยมพ่อแม่เมื่อถึงเทศกาลหรือมีงาน สมาชิกทุกคนในครอบครัวต่างให้ความเคารพผู้ใหญ่โดยเฉพาะปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ ซึ่งผู้ที่เด็กกว่าจะให้ความเคารพยำเกรง หากมีการกระทำผิดจะต้องถูกลงโทษ โดยส่วนใหญ่ไม่พบว่าผู้ใดจะฝ่าฝืนกฎในครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องก็เป็นไปอย่างรักใคร่กลมเกลียว แม้ว่าจะมีทะเลาะกันบ้าง แต่ก็ยังรักและช่วยเหลือกันดี ปัจจุบันพบว่าบางครอบครัวบทบาทของพ่อแม่เริ่มลดลงไปโดยมีครูเริ่มเข้าทำหน้าที่แทนมากขึ้น

²⁴ สัมภาษณ์ นางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ, อายุ 64 ปี ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงผู้อาวุโสในหมู่บ้าน และครูฝึกสอนรำตง, 15 มิถุนายน 2547.

2.3.3. ลักษณะนิสัย

ชาวกะเหรี่ยงมีลักษณะประจำกลุ่มคือ มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่ายอยู่กับธรรมชาติ รักสันโดษ รักสงบ มักเก็บความรู้สึกและเกรงใจคน ไม่นิยมการใช้กิริยาวาจาที่ก้าวร้าวหรือกระทบกระทั่ง มักจะหลีกเลี่ยงความขัดแย้งหรือความไม่พอใจโดยการปลีกตัวหนีเสมอ ชอบอยู่ถาวรในถิ่นที่อยู่ รักพวกพ้อง ไม่ลักขโมย ลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การไม่ยอมรับอิทธิพลจากคนนอกกลุ่ม และไม่ยอมรับอิทธิพลการเปลี่ยนแปลงธรรมเนียมประเพณีของตนได้ง่าย²⁵ แต่ทั้งนี้ก็ได้รู้สึกแบ่งแยกว่าตนนั้นมีเชื้อคนไทยกลับรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้อยู่บนผืนแผ่นดินไทยและมีความสำนึกต่อพระมหากษัตริย์คุณต่อสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างล้นพ้น เป็นที่สังเกตได้ว่าบ้านของชาวกะเหรี่ยงทุกครอบครัวจะมีธงชาติประดับอยู่หน้าบ้านและภายในบ้านจะมีพระบรมฉายาลักษณ์ของของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถอยู่โดยทั่วไป

นอกจากนี้ลักษณะนิสัยโดยทั่วไปของกลุ่มชนชาวกะเหรี่ยงทั้งชาย และหญิงจะมีความเป็นกันเอง และเป็นมิตรกับคนทั่วไป ชอบการพูดคุยทั้งคนที่รู้จักและคนแปลกหน้า แต่หากเป็นฝ่ายหญิงจะค่อนข้างขี้อายและกลัวการแสดงออกกับคนแปลกหน้า ชาวกะเหรี่ยงรักความสงบ รักและผูกพันกับพื้นที่ที่อยู่อาศัยซึ่งก็ส่งผลไปถึงการมีความรักและหวงแหนในสิ่งแวดล้อมบริเวณชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ นอกจากนี้นิสัยพื้นฐานของชาวกะเหรี่ยงทั้งชายและหญิงต่างก็เป็นผู้ที่มีใจรักในการเล่านิทาน หรือนิยายปรัมปรากันเป็นส่วนใหญ่ ดังปรากฏเป็นตำนานประจำชนเผ่าที่ยังคงนิยมเล่าสืบต่อกันมาในปัจจุบัน

2.3.4. อาหาร

ในด้านของอาหารการกินของชาวกะเหรี่ยง น้ำพริกกะเหรี่ยงนับเป็นกับข้าวหลักที่ชาวกะเหรี่ยงจะรับประทานกันอยู่ในทุกมื้ออาหาร โดยใช้กะปิผัดกับน้ำมันและเนื้อสัตว์ ปูรุกรสด้วยน้ำตาล น้ำปลา ผงชูรส รับประทานกับผักที่ปลูกขึ้นเองโดยจะเป็นผักปลอดสารพิษหรือออกไปหาตามป่า เช่น ผักกูด มะเขือ แตงกวา และหน่อไม้ อาหารประเภทผัด และทอดมักใส่ น้ำมันค่อนข้างมาก ข้าวที่ชาวกะเหรี่ยงบริโภคเป็นส่วนมาก คือ ข้าวเจ้า และข้าวซ้อมมือ อาหารส่วนใหญ่ของชาวกะเหรี่ยงที่เป็นประเภทเนื้อสัตว์ ได้แก่ ไก่ หมู ปลา และเนื้อวัว มักมาจากการเลี้ยงไว้

²⁵ สุริยา รัตนกุล และสมทรง บุรุษพัฒน์, สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง (กรุงเทพฯ: สหธรรมมิก, 2538), หน้า 35.

เพื่อบริโภคเอง ส่วนปลาหมักได้มาจากการออกไปดักจับตามลำห้วย และบางครั้งอาจเป็นเนื้อของสัตว์ป่าที่ได้จากการเข้าป่าเพื่อไปล่าสัตว์นั่นเอง

ตามปกติชาวกะเหรี่ยงจะรับประทานอาหารกันในบ้านข้างเตาไฟหรือใกล้กับประตูบ้าน ทั้งนี้เป็นเพราะได้รับแสงสว่างตรงนี้มาก และจะรับประทานพร้อมกันทั้งบ้าน แต่หากมีแขกมารับประทานด้วยก็มักยกสำรับกับข้าวออกมาที่ชานเรือน จากการลงภาคสนามของผู้วิจัยพบว่าการรับประทานอาหารของชาวกะเหรี่ยงนั้นไม่นิยมใช้ช้อนส้อม หากแต่เป็นการใช้มือเปิบข้าว แต่การล้างมือมักล้างไม่สะอาดนัก น้ำดื่มที่นิยมบริโภค คือ น้ำฝน

ชาวกะเหรี่ยงนิยมกินหมากและสูบยากันเป็นส่วนใหญ่ การสูบยานั้นจะใช้ยาเส้นมวนด้วยใบกระโดงตากแห้งหรือเปลือกอ่อนของฝักข้าวโพดนำมาอังไฟพอสุก ทั้งนี้ชาวกะเหรี่ยงมีความเชื่อว่าควันจากยาเส้นที่สูบนั้นสามารถป้องกันการรบกวนของแมลงจำพวกยุงและวันไรโดยเชื่อว่าควันจากยาเส้นจะไปเข้าตาแมลงทำให้แมลงไม่สามารถเข้าใกล้คนที่สูบยาได้และมีความเชื่อว่าการสูบยาจะช่วยป้องกันโรคร้ายแรง²⁶ เช่น โรคมะเร็ง โรคหัวใจ โรควัณโรค ได้ ดังนั้นการสูบยาของชาวกะเหรี่ยงจึงเป็นกิจกรรมที่กระทำกันทั้งผู้หญิงและผู้ชายมิใช่ทำกันตามแบบสมัยนิยม การกินหมากก็เช่นกันเชื่อว่าหมากจะทำให้ไม่เป็นโรคทางเดินอาหารอีกด้วย

ภาพที่ 5 น้ำพริกกะเหรี่ยง

น้ำพริกกะเหรี่ยงที่ทำจากกะปิผัดกับน้ำมันและเนื้อสัตว์มีกลิ่นหอมและมีรสชาติหวาน

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 14 เมษายน พ.ศ.2548.

²⁶ สัมภาษณ์ นายเสาะใจ ทรัพย์ธรรมชาติ, อายุ 66 ปี ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงผู้อาวุโสในหมู่บ้าน, 11 กรกฎาคม 2547.

ภาพที่ 6 อุปกรณ์การสูบยา

การสูบยาซึ่งเป็นที่นิยมกันมากในหมู่ชาวกะเหรี่ยงด้วยเชื่อว่าเป็นการป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ และป้องกันแมลงมารบกวนได้

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 14 เมษายน พ.ศ.2548

2.3.5. ลักษณะบ้านเรือน

สถานที่และลักษณะที่อยู่อาศัยของกลุ่มชนชาวกะเหรี่ยงนิยมเสาะแสวงหาที่ดินตามหุบเขา มีลำธารเล็กๆไหลผ่าน ทั้งนี้เพื่อเหมาะแก่การเพาะปลูก อากาศนั้นเย็นสบายอุณหภูมิเฉลี่ย 25 - 27 องศาเซลเซียส ตลอดทั้งปี การตั้งบ้านเรือนจะรวมกันเป็นกลุ่ม ๆ ลักษณะบ้านเป็นแบบบ้านเรือนยกสูง วัสดุส่วนใหญ่เป็นไม้ไผ่ ไม้แดง (ในป่ามีมากเพราะเป็นป่าสมบูรณ์และไม่มีเจ้าหน้าที่ห้ามตัดไม้มาปลูกบ้าน จึงทำให้ชาวบ้านสามารถตัดไม้มาปลูกบ้านได้ตามชอบใจ) พื้นและฝาใช้ไม้แดงหรือไม้สักปาก หลังคาใช้หญ้าคาหรือสังกะสี สำหรับบ้านที่ฐานะดีจะปลูกด้วยไม้แดงหลังคาสังกะสีหรือกระเบื้อง

บ้านเรือนโดยส่วนใหญ่ที่อยู่ในบ้านใหม่พัฒนาการซึ่งมาจากการอพยพนั้นก็ปลูกด้วยไม้กระดานที่รื้อมาจากบ้านเก่าแล้วนำมาปลูกใหม่ และตั้งบ้านเรือนอยู่ตามริมถนนภายในหมู่บ้าน การปลูกสร้างบ้านมักปลูกอย่างเรียบง่ายด้วยวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ลักษณะบ้านของกะเหรี่ยงมักเป็นเรือนยกพื้นสูง บางบ้านก็เป็นบ้านปูนแต่ก็ยังปรากฏมีบ้านที่เป็นเรือนผูกอยู่ข้างโครงสร้างของเรือนส่วนใหญ่เป็นไม้ ขนาด 27/27 ฟุต ความสูงประมาณ 18 ฟุต ความสูงถึงอกไก่ประมาณ 22 ฟุต ด้านสกัดและด้านข้างมีเสาด้านละ 4 ต้น แบ่งแต่ละด้านเป็น 3 ช่วงเท่าๆกัน มีการเพิ่มความแข็งแรงโดยเพิ่มเสาด่อมอ ซึ่งจะทำให้บ้านแต่ละหลังมีเสาอย่างน้อย 16 ต้น อาจมีการสร้างชานหน้าบ้าน และหลังบ้านออกไปอีกด้านละ 1 ช่วงเสาก็ได้ ฝาทางด้านทิศตะวันตกหรือทิศเหนือของชานมักจะเป็นหิ้งสำหรับการบูชาผีบ้านผีเรือน เจาะทะลุฝาบ้านออกไปภายนอก

บนหิ้งบูชาจะไม่มีรูปเคารพใดๆนอกจากต้นโพธิ์ใจ หรือต้นลั่นมังกกรปักไว้ในภาชนะใส่น้ำเปล่า เพื่อบูชาผีเท่านั้น

ส่วนประกอบที่สำคัญทางความเชื่อของบ้านกะเหรี่ยงอย่างหนึ่ง คือ บันได (ก้อง) ชาวกะเหรี่ยงมีความเชื่อว่าบันไดของบ้านคนต้องมีจำนวนเป็นเลขคู่ ถ้าบันไดของศาลาเก็บศพต้องมีจำนวนชั้นเป็นเลขคู่ นอกจากนี้บันไดบ้านซึ่งเกี่ยวพันกับการเกิดของเด็กสาวด้วยก็จะเป็นที่ฝังรกของลูกสาวเจ้าของบ้านทุกคน ยิ่งไปกว่านั้นยังมีความเชื่ออีกว่าหากผู้มาเยือนก้าวขึ้นบันไดแล้วทำให้บันไดหักจะหมายถึงผู้นั้นนำโชคลาภมาให้เจ้าของบ้าน เจ้าของบ้านจะต้อนรับเป็นอย่างดีแล้วอาจให้ทองคำติดตัวผู้มาเยือนนั้นกลับไปด้วย²⁷ แต่หากผู้มาเยือนทำบันไดหักขณะก้าวลงบันไดแสดงว่าผู้นั้นนำโชคลาภออกไปจากบ้าน เจ้าของบ้านจะไม่พอใจมาก

บ้านกะเหรี่ยงส่วนใหญ่อากาศถ่ายเทได้ดี โปร่ง ไม่อึดอัด บันไดบ้านจะทำด้วยไม้ไผ่ลำผ่าซีกหรือบางทีก็เอาไม้เป็นท่อนยาวพาดกลางตัวบ้านโดยไม่มีการตอกให้ติดกับพื้นบ้าน ชาวกะเหรี่ยงโดยส่วนใหญ่จะทำครัวบนบ้าน โดยใช้เตาที่ต้องใช้ถ่านหรือใช้ฟืนเป็นเชื้อเพลิง ภายในบ้านไม่ค่อยมีเครื่องใช้มากนัก นอกจากสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต บริเวณบ้านกะเหรี่ยงส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีชยะ เพราะมีการกำจัดโดยการเผาทิ้งอย่างสม่ำเสมอ บางบ้านก็ขุดเป็นหลุมสี่เหลี่ยมขนาดกว้าง 1.5 / 1.5 เมตร เพื่อเป็นที่สำหรับทิ้งชยะโดยอยู่ด้านหลังตัวบ้าน และพื้นที่รอบบริเวณบ้านโดยมากจะปลูกพืชผักสวนครัว หรือเลี้ยงสัตว์ เช่น ไก่ หมู วัว เป็นต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²⁷ พิพัฒน์ เรืองนาม, “ชาวกะเหรี่ยงและวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี,” ใน *สังคมและวัฒนธรรมกะเหรี่ยงกาญจนบุรี*, หน้า 47.

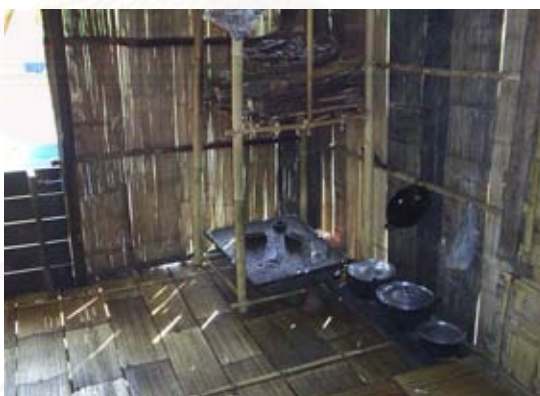

ภาพที่ 7 บ้านกะเหรี่ยงแบบดั้งเดิม

ลักษณะบ้านดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงซึ่งเป็นเรือนผูกใช้ฝากกันห้องหลังคามุงด้วยหญ้าคา ซึ่งปัจจุบันเริ่มเลือนหายไปมาก เนื่องจากความเป็นสังคมเมืองที่มีบทบาทมากขึ้น

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 14 เมษายน พ.ศ.2548.

ภาพที่ 8 ห้องครัว

ห้องครัว ซึ่งนิยมสร้างในตัวเรือน โดยการไ้ไม้ไผ่มาประกอบกันเป็นสี่เหลี่ยม ด้านล่างเป็นเตาไฟโดยใช้ก้อนหินวางสามมุม ด้านบนเป็นที่วางพื้นซึ่งไ้เป็นเชื้อเพลิง

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2548 .

ภาพที่ 9 บ้านกะเหรี่ยงที่ได้รับการพัฒนา

บ้านกะเหรี่ยงอีกลักษณะหนึ่ง ซึ่งเป็นแบบผสมผสาน ตัวบ้านเป็นไม้จริง(ไม้แดง)และต่อเติมชานออกมาด้านข้าง ซึ่งเป็นของกะเหรี่ยงที่พอจะมีฐานะ

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2548

2.3.6. การประกอบอาชีพ

การประกอบอาชีพของราษฎรโดยส่วนใหญ่ร้อยละ 95 ประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม โดยเฉพาะการทำเกษตรเพาะปลูก มีทั้งการปลูกข้าวไร่ ปลูกข้าวโพด ฝ้าย พริก ถั่วเหลือง ส่วนใหญ่จะเอาไปขายมากกว่าเอาไว้บริโภค นอกจากนี้ยังมีชาวกะเหรี่ยงบางส่วนประกอบอาชีพรับจ้าง เช่น รับจ้างทำไร่ในหมู่บ้าน รับจ้างทำไม้ในป่า หรือไปทำงานในเมือง ประกอบอาชีพค้าขาย เป็นการค้าขายพืชไร่หรือรับซื้อพืชไร่ไปขายต่ออีกทอดหนึ่ง พืชที่ขายได้แก่ ข้าว ข้าวโพด พริก ฝ้าย พักทอง โดยเฉพาะพริกนั้นเป็นที่ต้องการของตลาดและได้ราคาดี นอกจากนี้ยังมีการค้าเล็กๆน้อยๆ ในหมู่บ้าน เช่น ร้านขายอาหาร ร้านขายของชำซึ่งเป็นของใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ผงซักฟอก พริก กะปิ น้ำปลา น้ำตาล ผงชูรส แป้ง ฯลฯ ส่วนกับข้าวเนื้อ กุ้ง ปลา ไก่ ผัก ผลไม้ จะมีรถเข้ามาขายในหมู่บ้านเป็นประจำทุกวัน

นอกจากการเกษตร การรับจ้าง และค้าขายแล้วชาวกะเหรี่ยงในหมู่บ้านนี้ยังมีการเลี้ยงสัตว์อีกด้วย เมื่อก่อนนี้ชาวบ้านจะเลี้ยงวัว ควาย ไก่ เป็ดไว้บริโภค โดยเฉพาะไก่ซึ่งมีเลี้ยงไว้เกือบทุกครัวเรือน เพราะว่าไก่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมไหว้ผีบรรพบุรุษหรือพิธีกรรมทางศาสนา แต่ในปัจจุบันชาวบ้านหันมาเลี้ยงไก่ หมู เป็ด วัว ควาย ไว้เพื่อการค้ามากกว่า

ภาพที่ 10 การเลี้ยงวัว

การเลี้ยงสัตว์นับเป็นอีกอาชีพของชาวกะเหรี่ยงที่รองลงมาจากการทำงานเพาะปลูก โดยเฉพาะการเลี้ยงสัตว์เพื่อการค่านับ นับเป็นอีกแนวทางในการสร้างรายได้ได้เป็นอย่างดี

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 14 เมษายน พ.ศ.2548.

2.3.7.ระบบเศรษฐกิจ

ระบบเศรษฐกิจของชาวกะเหรี่ยงเป็นระบบเศรษฐกิจแบบยังชีพที่ขึ้นอยู่กับการเกษตรเป็นส่วนใหญ่โดยทำการเพาะปลูกข้าวเป็นพืชหลัก การปลูกข้าวของชาวกะเหรี่ยงมี 2 ประเภท คือ กะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่บนภูเขาจะทำการปลูกข้าวไร่ส่วนกะเหรี่ยงที่อยู่บนที่ราบจะทำนาดำ ไร่ข้างบนภูเขาเป็นไร่หมุนเวียนซึ่งทำ 1 ปีแล้วเว้นไปปล่อยให้ป่าฟื้นตัวแล้วจะหมุนเวียนมาทำที่เดิมอีก ประมาณ 5 – 7 ปีต่อมา การทำไร่ข้าวนี้เป็นการทำแบบโค่นและเผาซึ่งจะทำเฉพาะในฤดูฝนเท่านั้น นอกจากการปลูกข้าวแล้วยังมีการปลูกพืชผักสวนครัวต่างๆ เช่น พริก ผักกาด มัน ข้าวโพด พริกไทย ข้างฟาง งา พัก พักทอง ถั่วต่างๆ เผือก แตง ฯลฯ รวมทั้งการปลูกฝ้ายสำหรับนำมาทอผ้าด้วย นาดำของกะเหรี่ยงเป็นนาขั้นบันไดและในนาดำจะปลูกข้าวแต่เพียงอย่างเดียว กะเหรี่ยงบนพื้นที่ราบมักทำการค้ามากกว่าและมีฐานะดีกว่าคนที่อยู่บนภูเขา กะเหรี่ยงบนพื้นที่ราบบางคนรับจ้างทำนาให้คนไทยด้วย นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงหมู เป็ด ไก่ วัว และควายตามบ้านโดยไม่มีการทำคอกกั้นแต่อย่างใด หญิงชาวกะเหรี่ยงมักเป็นผู้ที่มีความชำนาญในการทอผ้า ย้อมผ้าจนมีการจัดตั้งเป็นกลุ่มแม่บ้านอย่างเป็นทางการหาเลี้ยงชีพอีกอย่างหนึ่งของชาวกะเหรี่ยงก็คือ เลี้ยงช้างไว้รับจ้างทำงาน ชาวกะเหรี่ยงที่มีช้างถือว่าเป็นพวกที่มีฐานะดี บ้างก็ทำงานในเมืองแล้ว

ภาพที่ 11 วัวเทียมเกวียน

การเดินทางเข้าไร่เพื่อทำงานหรือเดินทางไปค้าขายนั้นบางครั้งการแบกสิ่งของสัมภาระก็จำเป็นต้องใช้แรงงานจากสัตว์ใหญ่เนื่องจากมีจำนวนและน้ำหนักมาก

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 .

2.3.8. ลักษณะค่านิยม

ประชากรส่วนใหญ่ในหมู่บ้านใหม่พัฒนาเป็นชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง มีความเชื่อว่า ในหมู่บ้านจะมีผีบ้านผีเรือน รุกขเทวดาที่สิงสถิตตามต้นไม้ใหญ่ เทพารักษ์ช่วยปกป้องดูแลปกป้องรักษาผู้คนภายในหมู่บ้าน ดังนั้นจะต้องสร้างที่พักอาศัยตามใต้ต้นไม้ใหญ่ นอกจากนี้ยังเคารพสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ สถาบันครอบครัว และผู้อาวุโส ครูบาอาจารย์ ยกฐานะให้ผู้ชายเป็นผู้นำครอบครัวมีความเป็นประชาธิปไตย ยึดถือระเบียบ กฎเกณฑ์ที่สังคมสร้างขึ้นมาตลอดทั้งเคารพกฎหมายและปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังเชื่อผู้นำหมู่บ้าน ผู้นำศาสนา และพร้อมที่จะปฏิบัติตามและให้ความร่วมมือ

2.3.9. สัญลักษณ์ประจำหมู่บ้าน

เจดีย์รูปหกเหลี่ยม ซึ่งย้ายมาจากเจดีย์ตะล่องโด่ง (ประตูเมือง) ปัจจุบันนี้ได้ถูกน้ำท่วมเนื่องจากการสร้างเขื่อนเขาแหลม (ในขณะนั้น) เจดีย์นี้สร้างมาได้ประมาณ 200 ปี เป็นเจดีย์ที่เก่าแก่องค์หนึ่งที่ถูกน้ำท่วม ดังนั้นราษฎรที่อาศัยอยู่ในลุ่มน้ำปีคลี่ ซึ่งประกอบไปด้วยหมู่บ้านต่างๆ คือ คูมาดู้ โลงตะโก่ง หนองไก่อ่ นุ่งลู กุยจะโถ พุงมาลัย ชิเด่งเซ่ง ได้อัญเชิญพระธาตุมาประดิษฐานที่หมู่บ้านใหม่พัฒนา และมีการเฉลิมฉลองเป็นประจำทุกปี ในวันขึ้น 8 ค่ำ เดือน 3

ภาพที่ 12 เจดีย์สถูปลักษณะประจำหมู่บ้าน

เจดีย์หกเหลี่ยมซึ่งได้อัญเชิญพระธาตุมาประดิษฐานที่หมู่บ้านใหม่พัฒนา และมีการเฉลิมฉลองเป็นประจำทุกปี ในวันขึ้น 8 ค่ำ เดือน 3

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2548.

สรุปได้ว่า การที่ชาวกะเหรี่ยงได้เข้ามาอาศัยอยู่ในบ้านใหม่พัฒนาแห่งนี้ ชาวกะเหรี่ยงยังคงเป็นผู้ที่ได้ชื่อว่ามีความรักในวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมอยู่สูง แต่ในขณะที่เดียวกันเมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนไปชาวกะเหรี่ยงก็มีการปรับตัวเพื่อให้ตนเองสามารถอยู่ในสังคมได้ต่อไป นอกจากนี้แล้วลักษณะทางวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงซึ่งได้ชื่อว่าเป็นสิ่งที่ชาวกะเหรี่ยงภาคภูมิใจก็ยังคงมีความพยายามในการอนุรักษ์เพื่อให้คงอยู่ดังที่ผู้วิจัยจะได้กล่าวในลำดับต่อไป

2.4. ลักษณะทางวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนา

2.4.1. ภาษา

ชาวกะเหรี่ยงมีภาษาใช้ในชีวิตประจำวัน ที่เรียกว่าภาษากะเหรี่ยง จะใช้พูดกันเฉพาะกลุ่มชนเท่านั้น ภาษาของกะเหรี่ยงนั้นยังไม่เป็นที่ทราบแน่นอนเกี่ยวกับพื้นฐานของภาษา บางแห่งบอกว่าจัดอยู่ในตระกูลภาษาจีน-ทิเบต (Sino-Tibetan Language Family)²⁸ คือ พวกคาเรนนิก

²⁸ สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ, ลักษณะภาษากะเหรี่ยงไปจังหวัดกาญจนบุรี (นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2533), หน้า 4.

(Karennic)²⁹ บางแห่งสันนิษฐานว่ามีความใกล้เคียงกับแขนงทิเบต – พม่า³⁰ ภาษาสาขากะเหรี่ยงมีลักษณะสำคัญที่แตกต่างจากภาษาในสาขาทิเบต คือ ภาษาในสาขากะเหรี่ยงจะมีการเรียงลำดับคำในประโยคเป็น ประธาน-กริยา-กรรม แต่ภาษาในสาขาทิเบตจะมีการเรียงลำดับเป็น ประธาน-กรรม-กริยา แต่ทั้งนี้ภาษาที่ชาวกะเหรี่ยงใช้พูดติดต่อกันนั้น มีความแตกต่างกันแต่จะคล้ายคลึงกันบ้างเล็กน้อย แม้จะเป็นภาษากลุ่มเดียวกันก็ตาม หากต่างถิ่นสำเนียงที่พูดก็จะไม่เหมือนกัน

ในด้านของตัวอักษรนั้นชาวกะเหรี่ยงได้รับอิทธิพลด้านนี้มาจากมอญ โดยเข้ามาทางด้านศาสนา จึงเห็นได้ว่าในการจดบันทึกคำสวดมนต์ หรือการแต่งคำเทศน์ จึงเขียนด้วยตัวอักษรมอญทั้งสิ้น หากแต่ว่าการออกเสียงจะออกเสียงเป็นภาษากะเหรี่ยง และเรียกตัวอักษรที่ใช้เขียนจดบันทึกต่างๆ นี้ว่า **หนังสือมอญ**

2.4.2. การแต่งกาย

เสื้อผ้าของชาวกะเหรี่ยงไม่ว่าจะเป็นกลุ่มใดจะมีโครงสร้างพื้นฐานเหมือนกัน ไม่ว่าจะเป็นเสื้อผู้หญิงหรือผู้ชายนั่นคือ เป็นการนำผ้าแต่ละชิ้นที่ทอได้มาเย็บประกบกันเป็นตัวโดยไม่มีการตัดโค้งเว้ารอบคอ หรือรอบแขนแต่อย่างใด การเย็บเป็นตัวคงใช้การเว้นช่องว่างไว้เฉพาะตรงส่วนที่สวมหัวและช่วงแขนเท่านั้น การทอผ้าของชาวกะเหรี่ยงเป็นการทอผ้าโดยใช้ที่ทอผ้าแบบเข็มขัดคาดหลัง (Back Strap Loom)³¹ ตัวเสื้อทั้งตัวไม่ว่าของหญิงหรือชายจะได้ออกจากการนำผ้าที่ทอได้ 2 ชิ้นมาพับครึ่งแล้วเย็บประกบกัน เว้นช่องสำหรับสวมหัวและแขนไว้ ส่วนชุดยาวทรงกระสอบของสาวกะเหรี่ยงที่ยังไม่แต่งงานก็มีการเย็บประกบเหมือนเสื้อแต่ต่างกันที่ความยาวเท่านั้น สำหรับผ้าชิ้นของผู้หญิงและใส่สำหรับผู้ชาย โดยทั่วไปก็จะต้องนำผ้าที่ทอได้ซึ่งมีหน้าแคบมาเย็บต่อกันซึ่งมีทั้งผ้าสองชั้น สามชั้นเย็บต่อกัน นอกจากการทอผ้า การปักลาย การประดับตกแต่ง ซึ่งชาว

²⁹ ขจิตถัย บุรุษพัฒน์, ชาวเขา (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แพรวพิตยา, 2518), หน้า 74 – 75.

³⁰ สุริยา รัตนกุล และ ลักขณา ดาวรัตนหงษ์, อาหารแสลงโรคและบริโภคนิสัยของชาวกะเหรี่ยงสะกอ (กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท, มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531), หน้า 8.

³¹ สุจิตลักษณ์ ดีผดุง และสุริยา คำเมือง, สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงไป๋ (กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก, 2540), หน้า 10 – 14.

กะเหรี่ยงแต่ละกลุ่มจะมีลักษณะเฉพาะของตนเองแล้ว การเย็บการเก็บริมผ้าหรือการปล่อยชายผ้า หรือการถักชายผ้าเป็นพุททือเป็นเอกลักษณ์เด่นของเสื้อผ้าชาวกะเหรี่ยงด้วยเช่นกัน

การแต่งกายของชาวกะเหรี่ยงจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน แม้จะแตกต่างกันที่ชนเผ่า ชาวกะเหรี่ยงจะแต่งกายด้วยชุดประจำชนเผ่าในพิธีกรรมสำคัญ หรือตามเทศกาลต่างๆ เท่านั้น เช่น การผูกข้อมือเรียกขวัญ (เหล่าเขาไค้จุง) เทศกาลเข้าพรรษา – ออกพรรษา เทศกาลสงกรานต์ การแต่งงาน หรือในโอกาสต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง การแต่งกายมีลักษณะดังนี้

ผู้ชาย สวมเสื้อที่มีรูปพื้นฐานเหมือนเสื้อตัวเดียว ทอด้วยผ้าฝ้ายพื้นสีเข้ม เช่น สีแดง สีดำ สีคราม เป็นต้น ทับเสื้อเข็ตสีขาวหรือสีครีม มีปก แขนยาว ติดกระดุมด้านหน้า สวมใส่รองทอด้วยผ้าฝ้าย พื้นสีขาวหรือสีแดง และมีลายทอในตัวขวางรอบตัว ไม่มีการปักประดับตกแต่ง ลวดลายมากนัก โปกสีริษะ ในปัจจุบันการแต่งกายของชายชาวกะเหรี่ยงบางครั้งก็สวมใส่เสื้อแบบคนไทยพื้นราบไว้ข้างในและสวมเสื้อแบบชาวกะเหรี่ยงทับอีกชั้นหนึ่ง บ้างก็นุ่งกางเกงสลัดขายาว แทนการนุ่งโสร่งก็มี นอกจากนี้ผู้ชายจะมีถุงย่ามซึ่งทอจากผ้าฝ้ายเส้นใหญ่ หนา ซึ่งแข็งแรงทนทานเหมือนผ้าใบ มีทั้งย่ามผ้าพื้นสีขาวทอเป็นลวดลายบริเวณปากย่าม และย่ามผ้าพื้นสีแดง ทอลายขวางบนย่าม

ผู้หญิง หากเป็นหญิงสาวที่ยังไม่ได้แต่งงาน จะสวมชุดกระโปรงสีขาวคล้ายถุงกระสอบยาวจนถึงข้อเท้า ตรงคอผ้าเป็นรูปสามเหลี่ยม แขนล้าใน ตัวภาษากะเหรี่ยงเรียกว่า ไช้กู่ก็ บางคนทอเป็นเส้นสีแดง หรือสีชมพูเข้มเล็กๆ บริเวณบ่าและรอบแขน รอบสะโพกและช่วงล่าง มีพู่ด้ายห้อยข้างลำตัวทั้งสองด้าน รวบผมไว้ด้านหลังพันไว้ด้วยเส้นด้ายถักสีแดงหรือโปกผ้าสีขาว เด็กหญิงแต่งเช่นเดียวกับหญิงสาว ส่วนหญิงที่มีสามีแล้ว สวมเสื้อสีดำหรือสีแดงสั้นขึ้นมาระดับเอว เสื้อตอนล่างบ้างก็ทอเป็นลายรอบตัวแล้วปล่อยด้านออกเป็นพู่ห้อยข้างลำตัวทั้งสองด้าน หรือปักเย็บด้วยเส้นด้ายกับลูกเดือยหินสีขาวเป็นรูปตารางหมากรุก หรือเป็นจุดๆ ฝ่านุ่งเป็นลายขวาง มีสีพื้นเข้มทั้งสีแดง สีม่วง สีคราม สีดำสลับกับสีอื่นๆ

การแต่งกายในวันธรรมดา หรือเพื่อไปประกอบอาชีพประจำวันก็จะสวมใส่เสื้อผ้าที่สะดวกแก่การทำงาน เช่น ผู้หญิงจะสวมใส่ผ้าถุง เสื้อยืดคอกกลม และสวมทับด้วยเสื้อเข็ตมีปก ผ้าหน้าผู้ชายนุ่งกางเกงขายาว หรือโสร่ง สวมเสื้อยืดคอกกลม และสวมทับด้วยเสื้อเข็ตมีปก ผ้าหน้าเช่นเดียวกับผู้หญิง หากต้องทำงานกลางแจ้งก็จะสวมหมวกคลุมทั้งศีรษะ เปิดบริเวณดวงตาเท่านั้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า ชาวกะเหรี่ยงโดยมากทั้งชายและหญิงไม่นิยมใส่เครื่องประดับใดๆ นอกจากการเจาะหู การเจาะหูนิยมกระทำตั้งแต่เล็กๆ ด้วยกรรมวิธีชาวบ้านกล่าวคือ เริ่มจากการบีบติ่งหูให้ชา แล้วแทงด้วยเข็มเย็บผ้าซึ่งร้อยด้วยด้ายชุบน้ำมันมะพร้าว เมื่อเข็มแทงทะลุติ่งหูแล้วจะถูลิ้นด้ายดักกล่าวไป – มา จนเลือดหยุด แต่เป็นที่สังเกตว่าผู้ที่ใส่ต่างหูนั้นก็กลับเป็นผู้หญิง ส่วนผู้ชายมักจะใช้ด้ายสีแดงสอดมาร้อยรูให้ปลายยาวออกมาแต่ละด้านประมาณ 1 นิ้ว ต่างหูที่พบนั้นมีรูปแบบต่างๆ จากคำบอกเล่าของผู้อาวุโส ทราบว่าสมัยก่อนนิยมทำต่างหูด้วยไม้เป็นรูปวงกลม ส่วนแกนของต่างหูนั้นไม้ใหญ่สัก แต่ในปัจจุบันนิยมใช้ต่างหูที่ทำจากเงิน และทองมีการประดับด้วยหินสีมีค่า มักทำเป็นรูปดอกไม้ไม่มีเกสรตรงกลางรูปวงกลม นิยมแบบแกนสั้นไม่นิยมแบบห้อย

การไว้ทรงผมของผู้หญิงชาวกะเหรี่ยง (ที่มีไซเด็กนักเรียน) จะไว้ผมยาวแล้วมัดรวบไว้ที่ท้ายทอย ส่วนใหญ่จะมีผมตรงและดำ ส่วนผู้ชายมักตัดผมสั้นปกติทั่วไป หนึ่งผู้ชายนิยมการสักร่างกายด้วยหมึกสีดำบริเวณข้อมือ หัวไหล่ทั้งสองข้าง หน้าผาก และกลางกระหม่อมด้วยความเชื่อว่าเป็นยันต์ป้องกันภูต ส่วนการสักอย่างอื่นก็มีบ้าง เช่น การสักบริเวณแผ่นหลังทั้งหมด เป็นยันต์รูปสัตว์ต่างๆ บางคนจะสักบริเวณโคนแขนจนถึงข้อศอก และโคนขาไปจนถึงหัวเข่าทั้งสองข้างเป็นลวดลายต่างๆ

ภาพที่ 13 การแต่งกายของชาย

การแต่งกายของชายในงานเทศกาลจะแต่งกายด้วยชุดประจำชนเผ่าใส่เสื้อแขนสั้นและนุ่งโจงกระเบน

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ.2547.

ภาพที่ 14 การแต่งกายของเด็กผู้หญิง

การแต่งกายของหญิงสาวด้วยชุดประจำชนเผ่าเด็กหญิงสาวจะใส่ชุดสีขาวที่เรียกว่า ไช่กู๊
การแต่งกายลักษณะนี้มักจะแต่งเนื่องในโอกาสงานเทศกาลต่างๆ

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2548.

ภาพที่ 15 การแต่งกายของหญิงสาวกะเหรี่ยง

การแต่งกายของหญิงกะเหรี่ยงจะมีความแตกต่างกันตามสถานะหากเป็นหญิงที่แต่งงาน
แล้วจะใส่เสื้อแขนลำสีแดงและนุ่งผ้าซิ่นสีน้ำเงิน

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ.2548.

ภาพที่ 16 การแต่งกายเพื่อไปทำบุญ
 การแต่งกายเพื่อไปทำบุญนั้นนิยมใส่เสื้อสีขาวนุ่งผ้าสีนธรรมชาติหากอยู่บ้านก็จะแต่งกาย
 ในลักษณะที่คล้ายกัน แต่อาจเป็นเสื้อคอกระเช้าตัวเดียว
 ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2548.

ภาพที่ 17 แต่งกายเพื่อไปทำงาน
 การทำงานนิยมใส่เสื้อแขนยาวและกางเกงขายาวเพื่อความสะดวกในการทำงานและอาจ
 สวมหมวกเพื่อป้องกันแสงแดดก็ได้ ผู้หญิงก็แต่งกายคล้ายกันแต่นุ่งผ้าถุงแทน
 ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2548.

2.4.3. ศาสนาและความเชื่อ

ชาวกะเหรี่ยงส่วนมากนับถือศาสนาพุทธควบคู่ไปกับการนับถือผี ซึ่งเชื่อว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อดั้งเดิม ผีที่นับถือได้แก่ ผีบ้านผีเรือน ผีป่า ผีหลวง จะต้องมีการเซ่นไหว้หรือเลี้ยงผีตามแบบอย่างบรรพบุรุษ ตามบ้านเรือนจะมีหิ้งบูชาโดยมีดอกไม้ ใบไม้มาประดับไว้ที่หิ้งและมีเครื่องเซ่นไหว้ หากชายหญิงแต่งงานกันจะต้องมีการเคารพผีบรรพบุรุษและกราบไหว้บูชาทุกวันพระ โดยมีความเชื่อว่าหากไม่ปฏิบัติผีจะแสดงอิทธิฤทธิ์ทำให้เกิดอาเพศ เช่น เจ็บไข้ได้ป่วย ทำมาหากินไม่ขึ้น หรือสูญเสียของที่รัก เป็นต้น ขนบธรรมเนียมประเพณีอีกด้านของชาวกะเหรี่ยงที่ยังคงปฏิบัติกันอย่างเคร่งครัดคือ การนับถือฤกษ์ปีศาจและวิญญาณผีบรรพบุรุษ ดังจะเห็นได้จากความเชื่อของชาวกะเหรี่ยงที่สอดคล้องกับธรรมชาติ ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย

ความเชื่อตามหลักพุทธศาสนาของชาวกะเหรี่ยงนั้น เชื่อว่าได้รับอิทธิพลมาจากมอญ³² เพราะกะเหรี่ยงไปวัดมีความใกล้ชิดกับมอญมากกว่ากะเหรี่ยงกลุ่มอื่นๆ ปัจจุบันเกือบทุกหมู่บ้านมีวัดประจำหมู่บ้าน ซึ่งบ้านใหม่พัฒนาก็มีวัดอยู่ 1 แห่งคือ วัดบ้านใหม่พัฒนา ซึ่งราษฎรชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงในหมู่บ้านใช้เป็นศูนย์กลางในการทำบุญ โดยเฉพาะในวันพระและวันสำคัญทางศาสนา ส่วนความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์นั้นก็ยังเป็นที่ยึดถือต่อกันมา และยังคงยึดถือปฏิบัติควบคู่กับหลักพุทธศาสนา

ชาวกะเหรี่ยงโดยทั่วไปเชื่อว่าธรรมชาติรอบตัวมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์คุ้มครองอยู่ ซึ่งชาวกะเหรี่ยงได้ให้ความเคารพนับถือเทพหลายองค์เป็นเทพที่ให้ความคุ้มครองโลก (ผีชะวี่) พระแม่ธรณีหรือเทพธิดาแห่งผืนแผ่นดิน (ซ่งทะวี) เทพแห่งแม่น้ำ (โพไตัก) พระแม่โพสพ หรือเทพธิดาแห่งข้าว (พิญโย) เทพแห่งต้นไม้ (รุกขจื่อ) เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงมีความผูกพันกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหล่านี้ด้วยความเคารพ มีการบวงสรวงกราบไหว้ ดังนั้นจึงเกิดมีประเพณี พิธีกรรมต่างๆ ขึ้นเป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง โดยเฉพาะการประกอบพิธีกรรมที่มีการนำการรำรำมาเป็นเครื่องบวงสรวงจนเกิดเป็นรูปแบบของการแสดงพื้นบ้านสืบต่อมา

³² มณฑล คงแถวทอง, กาญจนบุรีศึกษา:ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงในจังหวัดกาญจนบุรี, หน้า 46 - 47.

ปัจจุบันชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนามีประเพณีและพิธีกรรมที่สำคัญคือ ประเพณีการย่องสาว ประเพณีการผูกข้อมือ ประเพณีการฟาดข้าว พิธีกรรมทำบุญข้างเปลือก งานบุญข้าวใหม่ งานบุญสงกรานต์ ดังจะได้กล่าวในลำดับถัดไป

2.4.4.ขนบธรรมเนียมประเพณีและสันตนาการ

วัฒนธรรม คือ วิถีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนนั่นเอง ชาวกะเหรี่ยงก็เป็นกลุ่มชนอีกกลุ่มที่มีความโดดเด่นทางด้านวัฒนธรรมซึ่งเป็นผลให้กลุ่มชนของความเป็นกะเหรี่ยงนั้นมีลักษณะที่แตกต่างไปจากกลุ่มชนอื่นๆ ทั้งด้านภาษา คติความเชื่อ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี โดยเฉพาะในเรื่องกิจกรรมงานรื่นเริงต่างๆ ประเพณีของชาวกะเหรี่ยงที่สำคัญและมีความเชื่อมโยงกับวิถีการดำเนินชีวิต ได้แก่ ประเพณีย่องสาว ประเพณีผูกข้อมือเรียกขวัญ (เหล่าเขาไค้จุง) ประเพณีทำบุญกลางบ้าน ประเพณีฟาดข้าว ประเพณีการทำบุญข้างเปลือก นอกจากนี้ยังมีประเพณีการเกิด การแต่งงาน งานศพ การสะเดาะเคราะห์ต่ออายุ การกวาดข้าวทิพย์ การไหว้ผีบ้านผีเรือน ฯลฯ

จะเห็นได้ว่า ประเพณีเกี่ยวกับความเชื่อและศาสนาต่างๆ ที่ได้รับการปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นระยะเวลาอย่างช้านานนั้น ในปัจจุบันประเพณีสำคัญต่างๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมบ้าง โดยเฉพาะในเรื่องของการนำพิธีกรรมตามหลักพุทธศาสนาเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในพิธีกรรมเดิม เป็นผลให้ประเพณีเหล่านี้มีลักษณะเฉพาะและเป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงในบ้านใหม่พัฒนา อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

2.4.4.1.ขนบธรรมเนียมประเพณี

ก.ประเพณีการผูกข้อมือ (เหล่าเขาไค้จุง)

การผูกข้อมือเรียกขวัญ (เหล่าเขาไค้จุง) หมายถึง การเรียกขวัญให้กับบุคคลในกลุ่มชาวกะเหรี่ยงให้ขวัญ และกำลังใจให้กลับมาอยู่กับเนื้อกับตัว เป็นการรวมพลังความรัก ความสามัคคีของกลุ่มชน โดยจะจัดขึ้นเป็นประจำในทุก ๆ ปี ระหว่างวัน 8 - 15 ค่ำ เดือน 9 โดยสาระสำคัญที่มีในการจัดงานเพื่อเป็นการแสดงออกทางด้านความคิด ความเห็นในเรื่องต่างๆ โดยมีผู้อาวุโสเป็นผู้ออกมาพูด และเล่าเรื่องราวต่างๆ (ยกเว้นทางด้านการเมือง) ทั้งนี้เพื่อเป็นการฟื้นฟู

ศิลปะ ขนบธรรมเนียมประเพณี โดยผ่านทางมุขปาฐะ มีการกล่าวยกย่องเชิดชูเกียรติให้กับผู้กระทำความดี ประเพณีนี้มักจัด 2 วัน คือ ในวันแรกจะจัดช่วงกลางวัน มีการแนะนำทำความรู้จักระหว่างชาวกะเหรี่ยงด้วยกัน ต่อจากนั้นจึงมีพิธีสงฆ์ สวดมนต์ รับประทานอาหาร เมื่อเสร็จพิธีจะให้ชายหนุ่มและหญิงสาวที่มาจากแต่ละหมู่บ้านทำความรู้จักคุ้นเคย โดยการให้นั่งสลับที่หมู่บ้านละ 2 – 3 คน จากนั้นจึงเป็นช่วงของการแสดง เมื่อถึงเวลาทำการแสดง แต่ละหมู่บ้านก็จะสลับกันออกมาทำการแสดงตามลำดับที่ได้จองไว้ การแสดงทำนำมาแสดงได้แก่ การร้องเพลงหล่าเขาะ การแสดงรำตง การแสดงดนตรีพื้นบ้าน โดยการแสดงในแต่ละชุดจะเป็นการบ่งบอกความหมายเพื่อให้พวกเขารำลึกถึงอดีต ในด้านของความเป็นมาของชนชาวกะเหรี่ยง ที่บรรพบุรุษได้มีการถ่ายทอดขนบธรรมเนียม ประเพณี รวมถึงการรักษาระเบียบแบบแผนตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน การแสดงจะสิ้นสุดประมาณเที่ยงคืน ในวันรุ่งขึ้นก็จะเป็นพิธีการรับขวัญจากผู้อาวุโสที่ชาวบ้านนับถือ อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบพิธี จะเป็นเครื่องมือทำมาหากิน เช่น มีด ขวาน จอบ เสียม อุปกรณ์ในการทอผ้า มาวางรวมกันในภาชนะที่เรียกว่า โง (ลักษณะคล้ายกับตะกร้า มีรูปทรงกลมยาว ส่วนบนจะใหญ่ ส่วนล่างจะเล็ก ยาวประมาณ 2 – 3 ฟุต) เมื่อทุกคนมาพร้อมกันผู้ที่ทำการเรียกขวัญจะนำไม้คนข้าว (ลักษณะคล้ายพายเล็กๆ ทำด้วยไม้เนื้อแข็ง) มาเคาะหัวบันไดวัดพร้อมกับกล่าวคำเรียกขวัญ (ภาษากะเหรี่ยง) จากนั้นจึงเริ่มทำการผูกข้อมือโดยให้คนแก่คนแก่ผูกก่อน แล้วจึงเป็นหนุ่มสาว สลับกันผูกข้อมือ เสร็จพิธีการจึงรับประทานอาหารร่วมกัน

ข.ประเพณีการฟาดข้าว

ประเพณีฟาดข้าว เกิดขึ้นมาเนื่องจากโบราณครั้งที่ยังไม่มีเครื่องจักรเก็บเกี่ยวนั้น การจะนำเมล็ดข้าวออกจากรวงข้าวนั้นจำเป็นต้องใช้การฟาดข้าว (ในกรณีที่ไม่มีวัว ควายในการนวด) ซึ่งปัจจุบันยังคงมีหลงเหลืออยู่บ้าง ประเพณีการฟาดข้าวจะเริ่มมีขึ้นในเดือนพฤศจิกายน เพราะเป็นช่วงอากาศหนาวเหมาะแก่การฟาดข้าว โดยข้าวที่ฟาดนั้นต้องเป็นข้าวไร่เท่านั้นเพราะมีลำต้นที่แข็งแรง สามารถนำมามัดเป็นกำมือเหมาะในการกำแล้วฟาดนั่นเอง ขั้นตอนและวิธีการ มีดังนี้ เจ้าของไร่ต้องจัดเตรียมสถานที่ซึ่งเป็นลานกว้าง มีกองข้าวและรางไม้ไผ่ตั้งไว้เพื่อเป็นที่ฟาด บริเวณหน้าลานนั้นต้องตั้งศาลเล็กๆ เพื่อทำพิธีบูชา ในศาลต้องมีเครื่องบูชา อาทิ อาหารคาวหวาน ดอกไม้ ธูปเทียน ส่วนใต้ศาลาต้องนำพันธุ์เมล็ดข้าวที่จะปลูกครั้งต่อไปมาวาง การนัดแนะกันมาอาจทำได้ด้วยการบอกกล่าวหรือการยิงปืนเพื่อเป็นสัญญาณ และเมื่อทุกคนมาพร้อมกันเจ้าของไร่จะเริ่มการบนบาน ขอขมาและขอขอบคุณแม่โพสพ เมื่อเสร็จเจ้าของไร่จะเริ่มฟาดข้าวนำก่อนจากนั้นจึงเป็นผู้ที่ร่วมงานมาร่วมฟาด การฟาดอาจแบ่งเป็นสองฝ่าย คือ ฝ่ายหญิงและฝ่ายชาย ขณะฟาดก็มีการร้องเพลงเกี่ยวพาราดี หรือร้องเพลงโต้ตอบกันไปมา การฟาดข้าวนี้จะกระทำ

กันจนกว่าข้าวจะหมดลาน บางครั้งอาจเสร็จสิ้นในเวลารุ่งสาง และเมื่อข้างหมดลานเจ้าของไร่ก็จะนำอาหารมาเลี้ยง

ค.ทำบุญข้าวเปลือก

การทำบุญข้าวเปลือกเป็นประเพณีที่สืบทอดมาช้านาน เพื่อขอบคุณแม่พระโพสพที่ได้ปกป้องดูแล และให้ผลผลิตในการเพาะปลูก พิธีกรรมจะจัดขึ้นในช่วง 1 – 15 ค่ำ เดือนอ้าย (เดือนธันวาคม – มกราคม) การจัดประเพณีนี้ก็นำข้าวที่ได้มารวมกันที่วัดตามจิตศรัทธาของแต่ละบ้านที่จะนำมาทำบุญ ข้าวที่นำมาถวายก็จะให้วัดดำเนินการต่อไป การจัดงานมักจัด 2 วัน กล่าวคือ ในวันแรกจะเป็นการทำบุญด้วยข้าวเปลือกตามที่กล่าวไปแล้ว ส่วนในวันถัดไปจะเป็นพิธีกรรมทำบุญรับขวัญข้าวใหม่ และขอบคุณแม่พระโพสพ โดยการนำเครื่องเช่นบูชา (อาหารเจ) ไปจัดวาง ณ สถานที่ซึ่งชาวกะเหรี่ยงจะกำหนดให้เป็นที่ประทับของแม่พระโพสพ กล่าวคือถวายอาหาร ทำพิธีผูกข้อมือ และมีการแสดงการละเล่น คือ การแสดงรำตงถวายด้วยเสร็จพิธีจึงเป็นการรับประทานอาหารร่วมกัน

ง.งานบุญรับขวัญข้าวใหม่

สังคมกะเหรี่ยงให้ความสำคัญกับข้าวมากเพราะเป็นอาหารหลักที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ดังนั้นในอดีตทุกครอบครัวจะต้องทำไร่ข้าวในพื้นที่ตนเอง ความผูกพันต่อข้าวและธรรมชาติทำให้ชาวกะเหรี่ยงมีความเชื่อว่ามีสิ่งศักดิ์สิทธิ์คุ้มครองต้นข้าว (พินูโย) และเป็นประเพณีที่ชาวกะเหรี่ยงจะต้องแสดงความเคารพในลักษณะต่างๆ พิธีกรรมหนึ่ง ก็คือ งานบุญรับขวัญข้าวใหม่ หรือ เรียกขวัญแม่โพสพ (พิธีซูพินูโยมี) ประเพณีนี้จัดเป็นงานใหญ่ในหมู่บ้านประมาณวันขึ้น 15 ค่ำเดือน 3 ในบางปีอาจเป็นเดือน 2 หรือเดือน 4 ซึ่งเป็นช่วงที่ทำการเก็บเกี่ยวข้าวเรียบร้อยแล้ว งานบุญข้าวใหม่เป็นพิธีกรรมที่จัดขึ้นเพื่อแสดงความเคารพและขอบคุณต่อแม่โพสพ บางคนเชื่อว่าเป็นงานบุญที่อุทิศส่วนกุศลให้พืชและสรรพสัตว์ที่ได้ตายไปในฤดูการเพาะปลูก บางคนเชื่อว่าเป็นการรำลึกถึงพระคุณของแม่โพสพที่คุ้มครองต้นข้าวจนได้ผลผลิตประจำปี นอกจากนี้ชาวกะเหรี่ยงยังเชื่อว่าเป็นงานบุญเพื่อถวายข้าวใหม่หลังฤดูการเก็บเกี่ยวแก่พระพุทธรูปเจ้าด้วย ดังนั้นในงานพิธีกรรมนี้จึงมีพิธีกรรมเดิมและพิธีทางพุทธศาสนาประกอบกัน การจัดงานพิธีบุญข้าวใหม่มักจัดขึ้นในบริเวณวัดในหมู่บ้าน เรียกผู้ที่ทำพิธีว่าเจ้าวัด หรือโบวคู้ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ทางพิธีกรรม มีศีลธรรม มีความประพฤติดี สถานที่ประกอบพิธีงานบุญข้าวใหม่สร้างด้วยไม้ไผ่ ทำเป็นเวทียกพื้น มีบันไดขึ้น 4 ทิศ ตรงกลางเวทิสว่างยกสูงอีกระดับหนึ่งเพื่อวางสิ่งของสำคัญที่ใช้ในพิธี รอบเวทียกพื้นทำเป็นรั้วรอบมีทางเข้าทั้ง 4 ทิศ ที่มุมรั้วชั้นนอกและมุมเวทียกพื้นด้วยต้นกล้วย อ้อย และฉัตร สิ่งของสำคัญที่ใช้ในพิธีคือ เครื่องมือในการทำข้าวไร่ ข้าวเปลือก

กล้วย มะพร้าว เผือก เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีสิ่งของสำหรับแม่โพสพ ดังนี้ หวี กระจก สร้อย ผม มวย กำไล ปิ่นปักผม ที่คาดผม เสื้อ ผ้าถุง และบายศรี ในการทำพิธีโดยผู้อาวุโส เสร็จแล้วเป็นการแสดงการละเล่นกะเหรี่ยง เช่น รำตง เพื่อจัดถวายแก่แม่โพสพ บ้างก็เพื่อเป็นการเก็บน งานบุญ ข้าวใหม่มักมีชาวกะเหรี่ยงจากหมู่บ้านต่างๆ มาร่วมชุมนุมจำนวนมากเพื่อทำบุญเลี้ยงพระและ แสดงความเคารพต่อแม่โพสพ

จ.งานบุญสงกรานต์

งานประเพณีนี้จัดขึ้นในราววันพระ สิ้นเดือน 5 หรือบางปีอาจเป็นเดือน 6 ในงาน บุญเดือน 5 ในงานนี้มักมีชาวกะเหรี่ยงจากท้องที่ต่างๆ ใกล้เคียงมาร่วมงานพิธีกันเป็นจำนวนมาก มีการทำพิธีบวงสรวงพระมหาร่วมกันทำบุญเลี้ยงพระ ถวายศีล ฟังธรรม กราบไหว้พระพุทธรูปสำคัญ และ สรงน้ำพระตลอดจนมีการแสดงตามประเพณีและการละเล่นอย่างสนุกสนาน ตามบ้านต่างๆ ก็ จะเตรียมขันดอกไม้ ไขมัน ส้มป่อย แล้วนำขึ้นไปวางบนไม้ไผ่ขนาดยาว 2 – 3 เมตร บนยอดไม้ไผ่ผ่า ออกเป็นซี่ๆ ที่เตรียมไว้เพื่อเป็นที่สำหรับวางขัน หรืออาจนำขึ้นไปวางไว้บนกิ่งไม้ที่สูงบริเวณหน้า บ้านซึ่งเป็นที่โล่ง เพื่อเป็นการต้อนรับวันสงกรานต์หรือสิ่งดีต่างๆที่จะเริ่มต้นขึ้นใหม่ นอกจากนี้ ภายหลังพิธีงานบุญแล้วจะมีพิธีสะเดาะเคราะห์ (คู่คว่ำบูทว) พิธีนี้จัดขึ้นในบริเวณต้นโพธิ์ขนาดใหญ่ หรือต้นไทร พิธีนี้ชาวกะเหรี่ยงจะมาร่วมชุมนุมกันเพื่อต่ออายุ และเชื่อว่าเพื่อสืบทอดศาสนา ด้วย โดยทุกคนจะต้องหาไม้ไผ่ขนาดยาวพอสมควรคนละ 1 ลำ นำมาฟิงรอบๆ ต้นโพธิ์ หลังจากนั้นเจ้าวัดจะทำพิธีบวงสรวงเพื่อความเป็นสิริมงคล เสร็จแล้วมีพิธีสร้างสะพานข้ามห้วยในหมู่บ้าน ประพรมน้ำด้วยไขมัน น้ำส้มป่อย ในงานบุญสงกรานต์จะมีการแสดงการละเล่นพื้นบ้านของชาว กะเหรี่ยงอย่างสนุกสนาน เช่น รำตง และการร้องเพลงแก่กัน เป็นต้น

ฉ.ประเพณีการย่องสาว

ประเพณีการย่องสาวของชาวกะเหรี่ยง เป็นประเพณีที่เปิดโอกาสให้หญิงสาว เลือกว่าใครจะได้อายุ 15 ปีขึ้นไป พ่อ แม่จะให้โอกาสบุตรสาวคุยกับชายหนุ่ม ถ้าใครได้ถูกใจรัก ใคร่กันก็จะนัดหมายมาพบกันในตอนกลางคืน ฝ่ายหญิงจะคอยเปิดประตูให้ย่องขึ้นมา ในการ ย่องสาวจะไม่มีการล่วงเกิน ถ้าฝ่ายหญิงหลับ ฝ่ายชายจะต้องไปปลุกให้ฝ่ายหญิงลุกขึ้นมา และ เมื่อฝ่ายหญิงลุกขึ้นมาก็จะนั่งคุยกัน ถ้าหญิงกับชายรักกัน ก็จะคุยกันโดยไม่จุดไฟหรือตะเกียง แต่ถ้าฝ่ายหญิงไม่ถูกใจก็จุดไฟคุยกัน เพื่อให้เห็นแสงสว่าง ทางฝ่ายชายก็จะเข้าใจและกลับไปเอง และถ้าหญิงรักใคร่กับชายหนุ่ม ชายหนุ่มจะต้องย่องสาวให้ครบ 3 ครั้ง (คืน) แล้วฝ่ายหญิงจะ เป็นฝ่ายบอกบิดา มารดาของตน เพื่อที่จะจัดการทั้งคู่ให้แต่งงานกัน และจะได้ไปหาพ่อ แม่ฝ่าย ชายเพื่อจัดการแต่งงาน

จะเห็นได้ว่า ในประเพณีและพิธีกรรมต่างๆมักปรากฏมีการสันทนาการ การละเล่น และการแสดงโดยเฉพาะการแสดงรำตงสอดแทรกอยู่ด้วยเสมอ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าสิ่งเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของสังคมทำหน้าที่เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนั่นเอง

2.4.4.2. สันทนาการการละเล่นและการแสดง

การละเล่นพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยงในท้องที่อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พบการละเล่นที่สำคัญมากมายเช่น การร้องเพลงจีบสาว การทอยสะบ้า การป็นเส้าน้ำมัน ใต้สะพานลิง ส่วนการแสดงที่พบ คือ การรำละคร (ลูกวैयाะ) และการแสดงรำตง

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า การละเล่นของชาวกะเหรี่ยงโดยทั่วไปเป็นการละเล่นที่ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถหาได้ในหมู่บ้าน ไม่ว่าจะเป็นการกระโดดเชือก การตีลูกหิน การเคาะไม้ โดยการนำไม้ไผ่มาตัดแล้วเคาะเป็นจังหวะ นอกจากนี้เด็กๆ ที่ไปโรงเรียนยังได้ร้องเพลงสมัยต่างๆ รวมทั้งเพลงที่ได้แต่งขึ้นเป็นภาษากะเหรี่ยง หรือบทเพลงที่เล่าถึงการอยู่บ้านไม้ไผ่ไม่เคยอยู่บ้านกระดาน พ่อแม่ทำไร่โดยส่วนมากเนื้อเพลงที่แต่งขึ้นมักจะมีเนื้อความบ่งบอกถึงสภาพความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย นิสสัยขันขันแข็งที่จะทำมาหากิน

ก. การละเล่นของชาวกะเหรี่ยง

1. การทอยสะบ้า

ชาวกะเหรี่ยงนิยมเล่นทอยลูกสะบ้าในเทศกาลสงกรานต์ การเล่นลูกสะบ้ายังเป็นอีกวิธีที่หนุ่มสาวจะได้มีโอกาสสร้างความคุ้นเคยกัน การเล่นอาจเล่นกันภายในหมู่บ้านหรือไปเล่นหมู่บ้านที่ใกล้เคียงเพื่อเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์อีกทางหนึ่ง ลูกสะบ้าที่นำมาเล่นนั้นเป็นพีชชนิดหนึ่ง ลำต้นมีลักษณะเป็นเถาวัลย์เกาะติดกับต้นไม้ยืนต้น ออกผลเป็นฝักยาวประมาณ 1 – 2 ฟุต กว้างประมาณ 2 – 3 นิ้ว รูปร่างแบน ภายในฝักมีเมล็ดประมาณ 5 – 10 เมล็ด ลักษณะเป็นวงกลมแบน มีเปลือกแข็ง มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 – 2 นิ้ว เมื่อเมล็ดแห้งจะมีความแข็งจึงเหมาะแก่การนำมาทอยเล่น การเล่นลูกสะบ้าจะแบ่งออกเป็นสองฝ่าย ฝ่ายละประมาณ 5 – 6 คน อาจแบ่งเป็นชาย หญิงก็ได้ การทอยต้องพยายามทอยให้ลูกสะบ้าของฝ่ายตรงข้ามล้มให้หมดแล้วจึงจะเป็นผู้ชนะ และให้โอกาสฝ่ายตรงข้ามได้แก้ตัวอีกครั้งโดยการสลับข้าง หากแพ้จะถือว่าแพ้ในการเล่น แต่หากชนะต้องเล่นต่ออีก โคนเปลี่ยนข้างเล่น หากชนะ 2 ใน 3 ก็ถือว่าเป็นผู้ชนะ

2. การป็นเสาน้ำมัน

การป็นเสาน้ำมันเป็นการละเล่นเพื่อทดสอบความสามารถและความอดทนของผู้เล่น ซึ่งไม่จำกัดผู้เล่นขึ้นอยู่กับความสมัครใจ การเล่นจะนำไม้ไผ่ลำใหญ่ยาวประมาณ 4 – 5 เมตร เกลาให้เรียบทาเคลือบด้วยน้ำมัน หรือจาระบี จากนั้นนำลำไผ่มาตั้งในหลุมที่เตรียมไว้ยึดฐานให้มั่นคง จากนั้นผู้เล่นจะต้องป็นเสาน้ำมันโดยวิธีการอย่างไรก็ได้เพื่อขึ้นไปให้ถึงยอดและนำรางวัลกลับลงมา แต่หากไม่มีผู้ใดพิชิตรางวัลในครั้งนี้ได้ของรางวัลทุกอย่างที่อยู่บนยอดจะต้องนำไปถวายแด่พระภิกษุสงฆ์ต่อไป การละเล่นนี้นิยมเล่นในช่วงเทศกาลงานสงกรานต์เช่นกัน

3. การไต่สะพานลิง

การเล่นไต่สะพานลิงจัดเป็นการทดสอบความสามารถและความเพียรพยายามของผู้ชายที่อาสาสมัครในการไต่และป็นอยู่บนสะพานที่แกว่งไปมา การเล่นผู้เล่นจะต้องไต่ลำไม้ไผ่ที่ผูกเชือกจากพื้นดินก่อน เมื่อขึ้นไปไม้ไผ่จะแกว่งซึ่งผู้เล่นอาจตกลงมาได้แต่ก็สามารถแก้ตัวได้ตลอดเวลา เมื่อผ่านด่านแรกจะพบกับด่านที่สองซึ่งอยู่สูงขึ้นไปอีกบนด่านนี้จะมีการทาน้ำมันหรือจาระบีบนลำไม้ไผ่ ผู้เล่นจะต้องกระโดดจับไม้ไผ่ที่คล้องกับเหล็กให้ได้หากไม่ได้ต้องเริ่มต้นใหม่ ซึ่งโดยมากมักไม่มีผู้ใดสามารถพิชิตด่านนี้ได้มากนัก และหากผู้เล่นสามารถผ่านด่านนี้ได้ก็ต้องป็นขึ้นด่านที่ 3 เพื่อขึ้นไปให้ถึงบนยอดสูงสุด โดยบนยอดนั้นจะมีรางวัลอาจจะเป็น ธนบัตรใบละ 100 – 500 บาท หรือเป็นของกำนัลอื่นๆ แล้วแต่กำหนด เมื่อชายหนุ่มคนใดสามารถพิชิตของรางวัลต่างๆ นั้นได้ เขาผู้นั้นก็ต้องมอบของรางวัลเหล่านั้นให้แก่สาวที่ตนหลงรัก หรืออาจมอบให้กับบุคคลที่ตนนับถือก็ได้ การละเล่นนี้มักจะเล่นกันในช่วงเทศกาลสงกรานต์เนื่องจากเป็นวันหยุดยาวซึ่งหนุ่มสาวจะว่างเว้นจากการทำงานและมีโอกาสได้พบปะสังสรรค์กัน

ข. การร้องเพลง

1. เพลงที่ร้องในงานศพ

ประเพณีของการร้องเพลงในงานศพปัจจุบันเกือบสูญหายไปแล้ว แต่จากการบอกเล่ายังพอทำให้ทราบถึงลักษณะของประเพณีนี้ได้ เพลงร้องในงานศพของชาวกะเหรี่ยงนั้นมีทั้งการร้องโดยคนหนุ่มสาวและคนเฒ่าคนแก่ โดยมากคนหนุ่มสาวมักร้องเพลงในลักษณะของการโต้ตอบกันมีใจความที่เกี่ยวกับความรักความคิดถึง ส่วนคนเฒ่าคนแก่มักร้องเพลงอีกลักษณะหนึ่งซึ่งมีนัยยะที่แฝงเกี่ยวกับวิญสสารของชีวิตโดยการเปรียบเทียบกับการ์ตูนต้นไม้ ดังปรากฏในใน

หนังสือชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง³³ ของสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ กล่าวถึงพิธีงานศพของกะเหรี่ยงไปว่า

“ศพคนตายมักถูกห่อด้วยเสื่อลำแพนนำไปวางไว้บนร้าน
กลางลานบ้าน พวกผู้เฒ่ามาร้องเพลงรำพันและแนะทางไป
สวรรค์ให้แก่ผู้ตาย ในตอนกลางวันเขาจะเอาถ่านมาเขียนเป็นรูป
ต้นไม้ 5 กิ่งลงบนไม้กระดาน บนกิ่งไม้นั้นมีผลไม้เต็มเปรียบดัง
ชีวิตของคนเรา เมื่อเด็กเหมือนกำลังปีนอยู่โคนต้น ครั้นเมื่อแก่
หรือถึงกำหนดเวลาตายก็เหมือนขึ้นไปอยู่บนยอดไม้เก็บผลไม้
รับประทาน หากไม่ลงมา (คือการตาย) อาจหล่นตกลงมาเองได้”

ชาวกะเหรี่ยงแทบทุกคนที่เติบโตมาในหมู่บ้านกะเหรี่ยงแท้ๆ จะร้องเพลงเหล่านี้ได้ การร้องเพลงในลักษณะนี้สันนิษฐานว่าอาจเป็นการเตือนคนที่ยังมีชีวิตอยู่ในเรื่องของการเวียนว่ายตายเกิด ซึ่งเป็นความเชื่อเรื่องขวัญของชาวกะเหรี่ยงในอดีต ซึ่งปัจจุบันคงเหลือไว้แต่ประเพณีที่ไม่มีคำอธิบายความหมายเนื่องจากการกะเหรี่ยงรุ่นใหม่ที่ได้รับการศึกษามักมองว่าคนแก่โง่เขลาตนเอง

2. เพลงคนเฒ่าคนแก่ร้องสั่งสอนหนุ่มสาว

เพลงลักษณะนี้นิยมร้องในงานเทศกาลต่างๆ เช่น งานขึ้นปีใหม่ เทศกาลสงกรานต์ งานผูกข้อมือรับขวัญ หรือในงานบุญข้าวใหม่ ใจความสำคัญของเนื้อร้องมีทั้งสั่งสอนให้คนหนุ่มคนสาวได้รู้จักระมัดระวังตัวในการกินอยู่ อย่างยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เวลาจะกระทำการใดๆ ต้องพิจารณาด้วยความระมัดระวัง สั่งสอนในเรื่องของความมีมานะพยายาม ขยันหมั่นเพียร สั่งสอนให้เคารพเชื่อฟังในสิ่งที่ผู้ใหญ่อบรมสั่งสอน คิดทำสิ่งใดก็ให้ปรึกษา การร้องเพลงลักษณะนี้ยืดยาวมาก โดยคนเฒ่าคนแก่สามารถร้องสั่งสอนคนหนุ่มสาวได้เป็นชั่วโมงๆ ผู้ฟังที่เป็นคนหนุ่มคนสาวนั้นมีบ้างที่นั่งฟังจนจบ แต่ส่วนมากมักไม่ค่อยสนใจฟังแต่กลับสนใจที่จะสนทนากันเองมากกว่า

³³ สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ, ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง, หน้า 50.

3. เพลงหนุ่มสาวแสดงความรักความคิดถึงกัน

เพลงลักษณะนี้จัดได้ว่าเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายมาก มีเนื้อเพลงมากกว่าร้อย เพลงบางคนถึงกับจดลงสมุดด้วยภาษากระหริ่ง การร้องเพลงนี้มีทั้งการร้องคนเดียวแก้เหงา ชายหนุ่มร้องให้หญิงสาวฟังและหญิงสาวร้องโต้ตอบกันในเวลาที่สนทนากันในตอนเย็น ใจความของเพลงชนิดนี้ส่วนมากแสดงออกซึ่งความรักความคิดถึง อยากอยู่ใกล้ชิดกับคนรักโดยมักมีการเปรียบเทียบกับธรรมชาติรอบตัวที่สวยงามเพื่อโน้มน้าวจิตใจของผู้ฟังเกิดอารมณ์ละเอียดอ่อนคิดถึงความรัก ทำนองมีทั้งช้าและเร็ว เพลงชนิดนี้เป็นที่แพร่หลายมาก เมื่อชายหนุ่มเขียนจดหมายถึงกันอาจนำเนื้อเพลงประเภทนี้สอดแทรกไปในเนื้อความของจดหมายก็ได้ และจากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่เข้าร่วมสังเกตการณ์นั้น พบว่าบางครั้งการร้องเพลงในลักษณะนี้ผู้ร้องก็สามารถนึกเนื้อเพลงขึ้นมาและสามารถร้องโต้ตอบได้ในทันที (Improvisation)

4. เพลงกล่อมเด็ก

ตามประเพณีกะเหรี่ยงดั้งเดิมนั้นจะรักและทะนุถนอมเด็กมาก และนิยมกล่อมลูกให้นอน ทั้งนี้ไม่เฉพาะแต่มารดาเท่านั้น บิดา หรือญาติทั้งชายและหญิงก็สามารถกล่อมเด็กได้ โดยไม่ถือว่าเป็นเรื่องน่าอับอายแต่ประการใด³⁴ เพลงกล่อมเด็กของชาวกะเหรี่ยงมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเพลิดเพลิน สนุกสนานในยามที่เด็กตื่น และสร้างความเคลิบเคลิ้มในช่วงก่อนเข้านอน

ตัวอย่างเพลงกล่อมเด็ก

เพลงหมา มี พู ซา
(กล่อมเด็กให้นอนหลับ)

ลูกเอ๋ย พ่อกับแม่ต้องเลี้ยงดูเจ้า อย่าดื้อ อย่าดิ่ง จงหลับเสีย
ถ้าเจ้ายังไม่หลับ พ่อกับแม่ก็ไม่มีเวลาจะออกทำงาน จงหลับเสีย
ลูกเอ๋ย ลูกเป็นดวงใจของพ่อแม่ เมื่อโตขึ้นจงกระทำแต่ความดี
จงขยันขันแข็ง อย่าเป็นเด็กขี้แง เชื่อฟังคำสอนของพ่อแม่จะลูก

ที่มา: นายสมชาย ศรีสุข, อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านใหม่พัฒนา สปอ.สังขละบุรี, ผู้แปล, 2544.

³⁴ สุริยา รัตนกุล, เพลงกะเหรี่ยง (กรุงเทพฯ: สหธรรมิก, 2539), หน้า 36.

ค. การแสดง

1. การรำละคร

ตามตำนานที่รับการแปลโดย นายอ่องละ เถกิงวิทย์สถาพร³⁵ พบว่าการรำละครนี้เกิดขึ้นมาก่อนในประเทศพม่าในสมัยพระเจ้าตะเบงชเวตี้ เมื่อประมาณ 400 – 500 ปีมาแล้ว โดยเป็นการแสดงในราชสำนักเท่านั้น ต่อมาจึงได้แพร่กระจายออกนอกราชสำนัก ทำให้ได้รับความแพร่หลายเป็นอย่างมาก การแสดงเป็นเรื่องราวจักรๆ วงศ์ๆ จนกระทั่งชาวกะเหรี่ยงได้อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย และนำการแสดงนี้เข้ามาพร้อมทั้งประยุกต์การแสดงให้เข้ากับกลุ่มชนดังปรากฏในปัจจุบัน การรำละครนี้เพิ่งมีแพร่หลายในบ้านใหม่พัฒนา เมื่อนางชันดา ซึ่งเป็นนางเอกละครจากประเทศพม่าได้อพยพตามสามีเข้ามาอาศัยที่บ้านใหม่พัฒนาแห่งนี้ประมาณ ปี พ.ศ.2535³⁶ โดยได้ทำการฝึกการแสดงให้กับเด็กที่สนใจจนเป็นที่แพร่หลายมาถึงปัจจุบัน รวมเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 13 ปี (พ.ศ.2548)

การรำละคร หรือที่ภาษากะเหรี่ยงเรียกว่า ก๊วยเจ๊ะ เป็นการแสดงที่มีลักษณะคล้ายลิเกของไทย³⁷ กล่าวคือ มีตัวพระ ตัวนาง ตัวตลก ตัวร้าย ภาษาที่ใช้ในการแสดงส่วนใหญ่เป็นภาษาพม่า เครื่องดนตรีเป็นวงปี่พาทย์ของพม่าผสมวงสตริง เรื่องที่นิยมเล่นมีลักษณะคล้ายเรื่องจักรๆ วงศ์ๆ ของไทย มีตัวละครที่สมมติเป็นเจ้าชายและเจ้าหญิง เนื้อเรื่องมักเล่นในเชิงชิงรักหักสวาท จากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่เคยชมการแสดงนั้นพบว่า ระยะเวลาของการแสดงนั้นยาวนานมาก คือ เริ่มแสดงในเวลาประมาณ 20.00 น. และเสร็จสิ้นการแสดงในเวลารุ่งสางของอีกวันประมาณ 07.00 น. รวมระยะเวลาทั้งหมดประมาณ 11 ชั่วโมง

ขั้นตอนของการแสดงนี้จะเริ่มต้นจากการที่วงปี่พาทย์บรรเลงโหมโรง เมื่อได้เวลาแสดง นางรำประมาณ 12 คน ออกมารำไหว้ครู การไหว้ครูนั้นจะเป็นการรำรำประกอบบทร้อง

³⁵ สัมภาษณ์ นายอ่องละ เถกิงวิทย์สถาพร, ล่ามชาวกะเหรี่ยง, พ.ศ.2538 อ้างใน สมชาย ศรีสุข, บทบาทหน้าที่ผู้บริหาร กับการอนุรักษ์วัฒนธรรมและวรรณกรรมท้องถิ่น อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี (เอกสารอัดสำเนา: มปป, 2544), หน้า 161.

³⁶ สัมภาษณ์ นางชันดา (ไม่มีนามสกุล), อายุ 45 ปี นางเอกละครชาวพม่าและเจ้าของคณะละคร, 14 กุมภาพันธ์ 2548.

³⁷ สัมภาษณ์ นางชันดา (ไม่มีนามสกุล), อายุ 45 ปี นางเอกละครชาวพม่าและเจ้าของคณะละคร, 23 กุมภาพันธ์ 2548.

บุษบาครู จากนั้นนักแสดงทั้งหมดจะลงนั่งพับเพียบเป็นครึ่งวงกลมหันหน้าเข้าหาฉากด้านหลังที่เป็นผืนผ้าซึ่งวาดเป็นรูปองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าและกล่าวคำบูชา พิธีการทั้งหมดจะกระทำอยู่บนเวที ต่อจากนั้นถึงจะเป็นการออกมาแนะนำตัวละครทั้งหมด โดยเริ่มจากตัวเอกของเรื่องไล่ไปจนครบทุกตัวแสดง ในที่นี้ผู้แสดงจะเป็นผู้ร้องเองรำเอง สลับกับการออกมาร้องเพลงเพลงสตริงเป็นภาษาพม่า การแสดงจะเป็นเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนเวลาประมาณหลังเที่ยงคืนไปแล้ว นักแสดงที่รับบทเป็นตัวตลกจะเริ่มออกมาเกริ่นเล่าเรื่อง หลังจากนั้นก็จะเป็นการเล่นเข้าเรื่องไปจนกระทั่งจบการแสดง เวทีใช้เทคนิคของแสง สี เสียงเข้ามาช่วย ม่านเวทีเป็นแบบชักกรอก เมื่อจบช่วงของการแสดงแต่ละครั้งก็จะมีคนชักม่านปิด

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า การรำละครเป็นการแสดงที่เกิดขึ้นโดยได้รับอิทธิพลรูปแบบการแสดงมาจากประเทศพม่า เมื่อเข้ามาในพื้นที่ประเทศไทยแถบอำเภอสังขละบุรีจึงได้มีการรับประยุกต์ลักษณะของการแสดงให้เข้ากับสภาพสังคมของชาวกะเหรี่ยงจนปรากฏเป็นที่นิยมในปัจจุบัน

ปัจจุบันมีคณะที่ทำการแสดงนี้เพียงคณะเดียวซึ่งเป็นคณะของนางชั้นด่าและรับจ้างทำการแสดงทั่วพื้นที่อำเภอสังขละบุรี อำเภอทองผาภูมิ อำเภอศรีสวัสดิ์ และอำเภอไทรโยคบางส่วน บางครั้งก็เดินทางไปแสดงยังประเทศพม่า นักแสดงโดยส่วนใหญ่เป็นเด็กชาวกะเหรี่ยงในหมู่บ้านใหม่พัฒนาทั้งสิ้น

2. การแสดงรำตง

การแสดงนี้สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงอำเภอสังขละบุรี จากคำบอกเล่าของนางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ³⁸ เล่าว่า ได้มีโอกาสพบเห็นการแสดงนี้มาตั้งแต่จำความได้ โดยพ่อแม่ของตนก็เป็นนักแสดงรำตงมาก่อน ดังนั้นจึงสันนิษฐานได้ว่าการรำตงน่าจะมีปรากฏมานานกว่า 200 ปีมาแล้ว และจากการศึกษาของบุษบา รอดอัน³⁹ วิทยานิพนธ์

³⁸ สัมภาษณ์ นางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ, อายุ 64 ปี ชาวกะเหรี่ยงผู้อาวุโสและครูสอนรำตง, 14 มิถุนายน 2547.

³⁹ บุษบา รอดอัน, การแสดงของกะเหรี่ยงคริสต์บ้านป่าเต็ง จ.เพชรบุรี พ.ศ. 2545 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏยศิลป์ไทย ภาควิชานาฏยศิลป์ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), หน้า 50.

ระดับปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงของกะเหรี่ยงคริสต์บ้านป่าเต็งจังหวัดเพชรบุรี พบว่า การแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยงในหมู่บ้านป่าเต็งนั้นก็เป็นชาวกะเหรี่ยงกลุ่มหนึ่งที่ได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมมาจากชาวกะเหรี่ยงที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ในเขตอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ดังนั้นจึงเป็นการยืนยันได้ว่าการแสดงรำตงจัดเป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงในแถบอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรีนี้เอง

จึงสรุปได้ว่า การแสดงรำตงน่าจะมีปรากฏมีมาพร้อมๆกับการอพยพเข้ามาสู่ประเทศไทยในแถบจังหวัดกาญจนบุรีของชาวกะเหรี่ยงตั้งแต่เริ่มแรก อีกทั้งเป็นการแสดงที่ได้รับความนิยมและยังได้ทำการแสดงอยู่อย่างสม่ำเสมอ จนเมื่อมีการโยกย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยของชาวกะเหรี่ยงบางส่วนจึงมีการนำเอาการแสดงรำตงไปด้วยก่อให้เกิดการแพร่กระจายการแสดงออกไปยังถิ่นต่างๆ นั้นเอง

การแสดงรำตงเป็นการแสดงพื้นบ้านที่มีความใกล้ชิดกับชาวกะเหรี่ยงเป็นอย่างมาก การรำตงนี้เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตในความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย สะท้อนแนวคิดภูมิปัญญาทางด้านศิลปะ อีกทั้งยังเป็นการแสดงออกถึงความสามารถของชาวกะเหรี่ยงในการสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ รอบตัว ปัจจุบันบ้านใหม่พัฒนาคือสถานที่ที่เป็นแหล่งรวบรวมศิลปินพื้นบ้านที่เป็นนักแสดงรำตงซึ่งมาจาก 7 หมู่บ้านดั้งเดิมโดยยังคงมีนักแสดงบางส่วนที่ยังมีชีวิตอยู่และเป็นผู้อาวุโสในหมู่บ้านแทบทั้งสิ้น

2.1.ที่มาของการแสดงรำตง

การแสดงรำตง (ภาษากะเหรี่ยงเรียกว่า ไยโตว์ หรือ เทอลีโตว์) เป็นการแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยงที่มีมากกว่า 200 ปี ส่วนใหญ่ไม่มีการจดบันทึกอาศัยความจำและการถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปสู่บุคคลหนึ่ง (มุขปาฐะ) โดยมีที่มาของการแสดงที่อาจสรุปได้ว่าการแสดงรำตงน่าจะมีที่มาอยู่ 2 ประการ คือ

2.1.1.1.มาจากพิธีกรรมการบวงสรวงแก่บรรพ

2.1.1.2.พัฒนามาจากการเล่นนิทานของชาวกะเหรี่ยง

2.1.1.1. มาจากพิธีกรรมการบวงสรวงแก้บน

การแสดงรำตงมีปรากฏมาตั้งแต่อดีตมานานกว่า 200 ปี แต่จะเป็นในปี พ.ศ.ใดนั้นไม่มีหลักฐานที่ปรากฏอย่างชัด คาดว่าน่าจะมีปรากฏมาตั้งแต่ก่อนเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 จุดเริ่มแรกของการแสดงรำตงอาจมาจากการแสดงเพื่อประกอบพิธีกรรมในอดีต โดยพิธีการบวงสรวงในสิ่งเหนือธรรมชาตินับได้ว่าเป็นพิธีกรรมของชาวกะเหรี่ยงที่ถือปฏิบัติกันมาช้านาน และการร้องรำก็ถูกนำมาเป็นเครื่องสักการะบูชาในพิธีกรรมตั้งแต่โบราณ และการแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยงนี้เป็นการแสดงเพื่อถวายแด่พระแม่โพสพในพิธีการบวงสรวงการแก้บนอันเป็นการระลึกถึงคุณของเทพเจ้าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีความสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของชาวกะเหรี่ยง เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพทางการเกษตรที่มีการเพาะปลูกเป็นหลัก โดยชาวกะเหรี่ยงจะมีความเชื่อว่าพระแม่โพสพนั้นเป็นเทพเจ้าที่ทำหน้าที่ดูแลปกป้องรักษาพืชพันธุ์ธัญญาหารไม่ให้เกิดการเสียหายที่ท้านได้เป็นผู้ประทานข้าวปลาอาหารและผลิตผลที่อุดมสมบูรณ์ให้แก่ชาวกะเหรี่ยงทุกคน

การแสดงรำตงในสมัยนี้จะเห็นได้ว่าเป็นลักษณะของการรวมกลุ่มในการจัดพิธีกรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อ ผู้แสดงก็เป็นชาวกะเหรี่ยงในชุมชนเดียวกัน และมีวิถีชีวิตร่วมกัน

2.1.1.2. พัฒนามาจากการเล่านิทานของชาวกะเหรี่ยง

โดยพื้นฐานลักษณะนิสัยของชาวกะเหรี่ยงนั้นเป็นผู้ที่รักในการเล่านิทาน แต่งคำกลอน แต่งนิยายปรัมปราที่มักแฝงไปด้วยคติชนวิทยาต่าง ๆ ดังจะเห็นได้จากตำนานการเกิดชนเผ่า (ดูภาคผนวก ง) ที่ยังคงเล่าสืบต่อกันมา ซึ่งชาวกะเหรี่ยงทุกคนสามารถเล่าประวัติความเป็นมาของชนเผ่าตนเองได้เป็นอย่างดี และนอกจากจะเป็นนักเล่านิทานที่เก่งฉกาจแล้ว ในด้านตำนานศาสนาชาวกะเหรี่ยงก็สามารถเล่าเรื่องราวที่เป็นพุทธประวัติขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ดีอีกเช่นกัน โดยเฉพาะในกลุ่มของผู้อาวุโสชาวกะเหรี่ยงที่มักใช้นิทานทางพุทธศาสนาที่เล่าสืบต่อกันมาในชนเผ่ามาเป็นเครื่องกลมเกลียวจิตใจให้กับลูกหลานของตน

ในการนี้อาจเป็นไปได้ว่าการแสดงออกของของมนุษย์เมื่อมีอายุมากขึ้น มีประสบการณ์มากขึ้นจึงทำให้มนุษย์มีความสามารถในการปรับตนเองจนนำไปสู่การคิดหากลวิธีต่าง ๆ ที่จะนำมาพัฒนาความต้องการในการที่จะสื่อความหมายและการแสดงของตน จะพบว่าจากเพียงแค่การเล่านิทานด้วยปากเปล่าต่อมาได้มีการสอดแทรกจังหวะของการเคาะไม้ไฟ มีการทำท่าทางประกอบเพื่อเพิ่มสีสันให้มีอรรถรสในการรับชมและรับฟังมากยิ่งขึ้น จึงอาจเป็นไปได้ว่าการรำตงอาจจะกำเนิดขึ้นมาจากการเล่านิทานของกลุ่มชน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดเป็นความบันเทิงเฉพาะตนที่ควบคู่ไปกับการอบรมสั่งสอนให้ลูกหลานซึมซับคติความเชื่อ อันนับว่าเป็นกลวิธีที่แยบคายประการหนึ่ง

จึงสรุปได้ว่า ความเป็นมาของการแสดงรำตงดังได้กล่าวไปแล้วข้างต้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับ การดำเนินชีวิตของชาวกะเหรี่ยงทั้งที่เป็นกิจกรรมส่วนตัวและส่วนรวมมาตั้งแต่อดีต และจากที่มาของการแสดงรำตงทั้ง 2 ประการนี้ ยังส่งผลถึงรูปแบบบางประการให้กับการแสดงรำตงในยุค ต่อมาอีกด้วย

ปัจจุบันบ้านใหม่พัฒนา มีการแสดงรำตงเหลือเพียง 5 ชุดการแสดง คือ **รำตงอะบละ** เป็นการแสดงรำตงที่สืบทอดมานานกว่า 100 ปี โดยมี นายอะบละ เป็นครูฝึก ด้วยเหตุนี้จึงเรียกชื่อของการแสดงตามชื่อครูฝึก ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการให้เกียรติแก่ครูผู้ฝึกสอนและป้องกันมิให้เกิดความสับสน การแสดงรำตงอีกชุด คือ **รำตงหม่องโยว** เป็นการแสดงรำตงที่มีจังหวะสนุกสนานรวดเร็ว บทร้องมักเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับวิถีการดำรงชีวิต ความรัก ความคิดถึงระหว่างชายหนุ่มกับหญิงสาว การแสดงชุดนี้มีนายหม่องโยวเป็นครูฝึก และสืบทอดมานานกว่า 100 ปี เช่นกัน **รำตงหม่องโยวแบ่งออกเป็น 2 ชุดการแสดง คือ รำตงหม่องโยวที่เป็นการแสดงของเด็ก และรำตงหม่องโยวที่เป็นการแสดงของผู้ใหญ่** ส่วน**รำตงไอโพ** หรือ**รำตงดอกไม้** เป็นการแสดงรำตงที่ประดิษฐ์ขึ้นใหม่โดยนายณู สาเล็ก เป็นการรำที่ใช้อุปกรณ์เป็นดอกไม้ถือในมือของผู้แสดงทั้งสองข้าง ใช้ในโอกาสสำคัญทางพระพุทธศาสนาเพื่อบูชาองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า และ**รำตงไอมิ** หรือ**รำตงดอกไม้ไฟ** เป็นการแสดงรำตงที่ใช้อุปกรณ์ที่เป็นคบไฟถือในมือของผู้แสดงทั้งสองข้าง เป็นการแสดงที่ประดิษฐ์ขึ้นใหม่ โดยนายณู สาเล็ก เช่นกัน และนำไปใช้ในโอกาสเดียวกันกับการแสดงรำตงไอโพ

ในส่วนเนื้อหาของบทเพลงที่ใช้ในการแสดงรำตงนั้น จัดได้ว่ามีหลากหลายอยู่มาก เช่น บทเพลงร้องที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคำสั่งสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า บทร้องที่สอดแทรก การให้คติในการดำเนินชีวิต ข้อคิดเตือนใจต่างๆ บทร้องที่มีลักษณะเป็นการเกี่ยวพาราสีของหนุ่ม สาว หรือแม้กระทั่งบทร้องที่เป็นลักษณะของการรำพึงรำพัน เป็นต้น การแสดงเน้นความพร้อมเพรียงในการทำท่ารำต่างๆ และนิยมใช้นักแสดงจำนวนมากกว่า 12 คนขึ้นไป การแสดงรำตง มักจะแสดงทั้งในงานพิธีกรรม ในงานบุญและงานเทศกาลต่างๆ เครื่องดนตรีหลัก คือ วาเหล็กเคาะ (ฉิ่งเกราะหรือตง) ที่นำมาเคาะให้เกิดเสียงและกลองในการทำให้เกิดจังหวะเท่านั้น การแสดงรำตง ในอดีตนั้นหนุ่มสาวชาวกะเหรี่ยงโดยส่วนใหญ่จะสามารถรำได้เกือบทุกคนและเป็นการแสดงที่มี ผู้สนใจชมการแสดงเป็นจำนวนมาก ดังนั้นผู้หญิงชาวกะเหรี่ยงที่แสดงรำตงจึงเป็นที่สนใจของหนุ่ม กะเหรี่ยง หลังการแสดงมักมีการตามไปสู่ออกฝ้ายหญิงอยู่เสมอ ทำให้ผู้แสดงลดหายไปจากคณะ อย่างรวดเร็ว

ปัจจุบันการแสดงรำตงเริ่มลดบทบาทของตนน้อยลงไป เนื่องจากสภาพสังคมของชาว กะเหรี่ยงในปัจจุบันได้มีความเจริญทางด้านวิทยาการเทคโนโลยีมากขึ้น ประกอบการที่หนุ่มสาว ชาวกะเหรี่ยงยุคใหม่ได้มีโอกาสเข้าไปอยู่ในแหล่งที่มีความเจริญทางวัตถุ จึงทำให้คนหนุ่มสาวใน ปัจจุบันให้ความสำคัญในเรื่องของขนบธรรมเนียม ประเพณี ที่เป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนลด น้อยลง เป็นผลให้ความสนใจในการอนุรักษ์ สืบทอด และพัฒนาในประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิม ของตนเริ่มถดถอยลงไป

จากที่กล่าวมาแล้วนั้นสามารถสรุปได้ว่า การสันทนากการและการละเล่นของกลุ่มชนชาว กะเหรี่ยงที่ปรากฏมีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ยังคงเป็นการละเล่นแบบพื้นเมืองโดยเกิดขึ้นจาก ผสมผสานระหว่างภูมิปัญญากับขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม ซึ่งการสันทนากการ มักจะสอดแทรกอยู่ในงานประเพณีต่างๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชาวกะเหรี่ยงต้องการให้การสันทนา การและการละเล่นเป็นสิ่งที่จะเชื่อมความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่มชนด้วยกัน อีกทั้งยังเป็นกลวิธี ของการสืบทอดศิลปะเพื่อการดำรงเผ่าพันธุ์อีกด้วย

จากการศึกษาประวัติความเป็นมาของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง อำเภอสังขละบุรี จังหวัด กาญจนบุรี ตลอดจนวิถีชีวิตขนบธรรมเนียมประเพณี ทำให้ทราบถึงเรื่องราวที่เป็นภูมิหลังของชน ชาวกะเหรี่ยงไปไว้กลุ่มนี้ ซึ่งส่งผลเชื่อมโยงให้เกิดเป็นวิถีการดำรงชีวิตในเผ่าพันธุ์ อีกทั้งอิทธิพล ของสิ่งเหล่านี้ยังมีผลต่อกระบวนการความคิด ทำให้เกิดเป็นการแสดงออกมาในรูปแบบต่างๆ ทั้ง

ทางตรง และทางอ้อม บริบทดังกล่าวจะสามารถส่งผลถึงการวิเคราะห์การแสดงในประเด็นที่ หลากหลายได้เป็นอย่างดี ในบทต่อไปผู้วิจัยจึงขอกล่าวถึงความเป็นมาของการแสดงรำตง ซึ่งเป็น การแสดงพื้นบ้านอันเป็นรูปแบบที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน รวมถึงองค์ประกอบของการแสดงรำตงทั้ง 5 ชุดการแสดง ดังที่ผู้วิจัยได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการเชื่อมโยงให้เห็นถึงอิทธิพลแห่ง ภูมิหลังที่มีต่อการแสดงต่อไป

สรุปท้ายบท

ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ ณ บ้านใหม่พัฒนา อำเภอสังขละบุรี จังหวัด กาญจนบุรีนั้น ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาวกะเหรี่ยงโบว์ซึ่งเป็นกลุ่มชาวกะเหรี่ยงที่มีจำนวนประชากร มาก เป็นอันดับสองรองจากกลุ่มชาวกะเหรี่ยงสะกอ ซึ่งอาศัยอยู่ทางภาคเหนือของประเทศไทย จากการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์มีการสันนิษฐานว่าชาวกะเหรี่ยงเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่สืบเชื้อ สายมาจากตระกูลจีน - ทิเบต และตระกูลทิเบต - พม่า การที่ชาวกะเหรี่ยงปรากฏในดินแดน ประเทศไทยนี้ยังไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่ามีมาแต่สมัยใด แต่จากการศึกษากลุ่มชาวกะเหรี่ยงในแถบ อำเภอสังขละบุรี พบว่ามีปรากฏหลักฐานตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยมีบทบาททางการทหารใน ฐานะเป็นกองกำลังสอดแนมตามแนวชายแดน และเป็นกองกำลังเสริมให้กับประเทศไทยในการ ทำสงครามกับประเทศพม่าในอดีตหลายต่อหลายครั้ง การที่ชาวกะเหรี่ยงอพยพเข้ามาสู่ดินแดน แถบตะวันตกของประเทศไทยในอำเภอสังขละบุรีนั้น มีนักวิชาการหลายท่านให้ความคิดเห็นที่ว่า อาจะเกิดจากหลายปัจจัย เช่น ต้องการหลบภัยสงครามในประเทศพม่า เกิดปัญหาข้าวยาก หนักแหว่งในประเทศพม่า และต้องการแสวงหาที่ทำกินแห่งใหม่ เป็นต้น แต่เดิมชาวกะเหรี่ยงใน แถบนี้อาศัยที่บ้านเมกะวะ เขตมะละแหม่ง ประเทศพม่า ต่อมา พ.ศ.2321 ได้อพยพมาที่บ้านของ กะเลีย จากนั้นได้กระจัดกระจายกันตั้งบ้านเรือนตามริมห้วยต่างๆ และมีการจัดสรรที่อยู่อาศัยจน ขยายเป็นหมู่บ้านต่างๆ ดังที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน

บ้านใหม่พัฒนาเกิดขึ้นจากการจัดสรรที่ทำกินแห่งใหม่ให้กับชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงใน 7 หมู่บ้านดั้งเดิม ซึ่งถูกผลกระทบจากการสร้างเขื่อนวชิราลงกรณ์ เมื่อปี พ.ศ.2527 เมื่อชาว กะเหรี่ยงกลุ่มนี้ได้อพยพเข้ามานั้นก็ได้นำเอาวิถีชีวิตในแบบเดิมของตนมาด้วย ซึ่งมีเพียงบางส่วน ที่มีการเปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของชุมชนที่มีความเป็นสังคมเมืองมาก ขึ้น ดังจะเห็นได้จากการที่ลักษณะทางสังคมของชาวกะเหรี่ยงในปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมบางประเภท เช่น ที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ เศรษฐกิจ เป็นต้น ซึ่งเป็นผลมาจาก

ความเจริญทางการสาธารณสุขภาคพื้นฐานและเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีบทบาทต่อการดำรงชีวิต

นอกจากนี้ลักษณะทางวัฒนธรรมบางส่วนก็อาจมีการปรับเปลี่ยนไปบ้าง เช่น การแต่งกาย ค่านิยม ความเชื่อ และขนบธรรมเนียมประเพณีบางส่วน แต่ในด้านของวัฒนธรรมทางการแสดงที่เป็นการรำซึ่งในปัจจุบันยังคงมีการดำรงอยู่ การรำของชาวกะเหรี่ยงที่เรียกได้ว่ามีความใกล้ชิดกับการดำรงวิถีชีวิต นั่นคือ “รำตง”

การแสดงรำตงมีที่มาอยู่ 2 ลักษณะ คือ มาจากพิธีกรรมบวงสรวงแก่นดิน และพัฒนามาจากการเล่นนิทานของชาวกะเหรี่ยง ปัจจุบันบ้านใหม่พัฒนามีการแสดงรำตงเหลือเพียง 5 ชุดการแสดงคือ รำตงอะบละ รำตงหม่องโยวี่ที่เป็นการแสดงของเด็ก รำตงหม่องโยวี่ที่เป็นการแสดงของผู้ใหญ่ รำตงไอโพ และรำตงไอมี

ลักษณะของเนื้อหาในบทเพลงร้องที่ใช้ประกอบการแสดงรำตงจัดได้ว่ามีความโดดเด่นอยู่มาก ซึ่งมีทั้งเนื้อหาที่เกี่ยวกับคำสั่งสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า การให้คติในการดำเนินชีวิต ข้อคิดเตือนใจต่างๆ หรือแม้กระทั่งบทร้องที่มีเนื้อหาเชิงเกี่ยวพาราสีของหนุ่มสาว การแสดงเน้นความพร้อมเพรียงในการทำท่ารำต่างๆ และนิยมใช้นักแสดงจำนวนมากกว่า 12 คนขึ้นไป เครื่องดนตรีหลัก คือ วาเหล่เคาะ (ฉิ่งเกราะหรือตอง) ที่นำมาเคาะให้เกิดเสียงและกลอง

การแสดงรำตงจัดได้เป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงที่มีมานานกว่า 200 ปี นอกจากนี้ การรำตงยังเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดทางการสร้างสรรค์ที่ผสมผสานกับภูมิปัญญาของชาวกะเหรี่ยงที่มีมาแต่โบราณ การรำตงนิยมแสดงในงานพิธีกรรม งานบุญและเทศกาลต่างๆ ปัจจุบันบ้านใหม่พัฒนาถือเป็นแหล่งรวมไว้ซึ่งศิลปินที่เป็นนักแสดงรำตงในรุ่นแรกๆ จาก 7 หมู่บ้านดั้งเดิมและยังมีชีวิตอยู่โดยเป็นผู้อาวุโสแทบทั้งสิ้น แม้ในปัจจุบันการรำตงจะหาชมได้ยากขึ้นเนื่องจากชาวกะเหรี่ยงรุ่นใหม่ให้ความสนใจลดน้อยลง แต่ทั้งนี้การรำตงยังคงมีการสืบทอดไว้เพื่อเป็นการดำรงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนมิให้เสื่อมสลายนั่นเอง

บทที่ 3

ร่าง : การแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยง

ในการลงภาคสนามของผู้วิจัยเพื่อทำการรวบรวมรายชื่านามครูผู้ฝึกสอนรำตงเมื่อ วันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2547 นั้น พบว่าในปัจจุบันบ้านใหม่พัฒนา อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีจำนวนครูสอนรำตงเหลือเพียง 4 ท่านเท่านั้น ได้แก่

นางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ ปัจจุบันอายุ 65 ปี (พ.ศ.2549) เป็นครูฝึกรำตงเมื่อ พ.ศ.2534 ปัจจุบันมิได้ประกอบอาชีพเนื่องจากมีปัญหาทางด้านสุขภาพ อยู่บ้านเลขที่ 129 หมู่ 7 บ้านใหม่พัฒนา ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ฝึกรำตง 1 คณะ คือ รำตงอะบละ

นางมะเสงยู (ไม่มีนามสกุล) ปัจจุบันอายุ 63 ปี (พ.ศ.2549) เป็นครูฝึกรำตงเมื่อ พ.ศ. 2534 ปี ปัจจุบันประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้างทั่วไป อยู่บ้านเลขที่ 132 หมู่ 7 บ้านใหม่พัฒนา ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ฝึกสอนรำตงอะบละร่วมกับนางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ ซึ่งเป็นคณะเดียวกัน

นางมะเหมจี่ สังข์สุวรรณ ปัจจุบันอายุ 63 ปี (พ.ศ.2549) เป็นครูฝึกรำตงเมื่อ พ.ศ.2540 ปัจจุบันประกอบอาชีพทำเกษตรกรรมและรับจ้างทั่วไป อยู่บ้านเลขที่ 124 หมู่ 7 บ้านใหม่พัฒนา ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ฝึกรำตงมะเหมจี่ มีคณะรำตง 2 คณะ คือ คณะเด็ก ฝึกรำตงหม่องโย้ว รำตงไอโฝ รำตงไอมี และคณะผู้ใหญ่ ฝึกรำตงหม่องโย้ว

นายนู สาเล็ก ปัจจุบันอายุ 66 ปี (พ.ศ.2549) เป็นครูฝึกรำตงเมื่อ พ.ศ.2542 โดยก่อนหน้านี้เคยเป็นผู้ร่วมงานในฐานะผู้ประสานงานทางการแสดงมาก่อน ปัจจุบันประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้างทั่วไป อยู่บ้านเลขที่ 124 หมู่ 7 บ้านใหม่พัฒนา ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี สอนคณะรำตงเดียวกันกับนางมะเหมจี่ ในคณะเด็ก คือ รำตงไอโฝ รำตงไอมี โดยเป็นผู้ประดิษฐ์การแสดงรำตงไอมี

จากข้อมูลทีกล่าวมาข้างต้นนี้ จึงสามารถสรุปได้ว่าการแสดงรำตงที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันของบ้านใหม่พัฒนา อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรีแห่งนี้ มีการแสดงรำตงเหลืออยู่เพียง 3

คณะและมีการแสดงรำตงเหลืออยู่เพียง 5 ชุดการแสดงเท่านั้น ทั้งนี้ผู้วิจัยจะได้อธิบายรายละเอียด โดยแบ่งตามหัวข้อของการศึกษา ดังนี้

- 3.1. ที่มาของชื่อการแสดง
- 3.2. ความเป็นมาของการแสดงรำตง
- 3.3. องค์ประกอบของการแสดงรำตง
- 3.4. พิธีกรรมและความเชื่อทางด้านการแสดง
- 3.5. บทบาทโดยรวมของการแสดงรำตงต่อชุมชนบ้านใหม่พัฒนา

3.1. ที่มาของชื่อการแสดง

ได้มีท่านผู้รู้ซึ่งเป็นผู้อาวุโสหลายท่านในกลุ่มชาวกะเหรี่ยงสันนิษฐานว่า การแสดงรำตงที่ ภาษากะเหรี่ยงเรียกว่า ไยตงหรือเทอลี่ตงนั้น หมายถึง การรำของชาวกะเหรี่ยงที่มีลักษณะของการ ใช้เท้าในการย่ำบนพื้นดินหรือการเต้นรำให้เข้าจังหวะ โดยมีเครื่องดนตรีที่ทำหน้าที่เคาะจังหวะทำ มาจากกระบอกไม้ไผ่ (ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นไม้ประดู่ ดูหน้า142) ที่ภาษากะเหรี่ยงเรียกว่า วาเหล่ เคาะ (จิ้งเกราะหรือตง) มาเคาะหรือตีเพื่อให้เสียงดังออกไปไกล เมื่อเคาะหรือตีเสียงจะดังคล้าย ไตง ไตง ไตง หรือ ไตรว์ ไตรว์ ไตรว์ ดังนั้นจึงอาจกล่าวสรุปได้ว่าการเรียกชื่อของการแสดงรำตงของ ชาวกะเหรี่ยงนั้นน่าจะมาจากการเลียนเสียงของเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง ซึ่งตรงกับคำว่า ตง หรือ ไตง หรือไตรว์นั่นเอง

3.2. ความเป็นมาของการแสดงรำตง

การแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยงจัดเป็นการแสดงที่อยู่คู่ชาวกะเหรี่ยงมานานกว่า 200 ปี และยังได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก จากการศึกษาผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาทำการประมวลและสรุป ความเป็นมาของการแสดง โดยสามารถแบ่งตามลักษณะได้ 2 ลักษณะ ดังนี้

- 3.2.1. การแสดงรำตงของเก่า หรือแบบดั้งเดิม
- 3.2.2. การแสดงรำตงคิดใหม่ หรือแบบปรับปรุง

3.2.1 การแสดงรำตงของเก่า หรือแบบดั้งเดิม (ก่อนปี พ.ศ.2480)¹

สังคมชาวกะเหรี่ยงแทบทุกครัวเรือนประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรมและกสิกรรมเป็นหลัก โดยเฉพาะการทำไร่ทำนาที่ปรากฏให้เห็นในแทบทุกพื้นที่ที่ชาวกะเหรี่ยงได้ครอบครองอยู่ ก่อปรกกับการดำเนินชีวิตประจำวันของชาวกะเหรี่ยงที่มีความเชื่อและเคารพในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ไม่ว่าจะเป็นภูตผีปีศาจหรือเทพดาฟ้าดินก็ตาม ดังนั้นเทพเจ้าที่ชาวกะเหรี่ยงให้ความเคารพนับถือนอกเหนือจากศาสนาพุทธ คริสต์ หรืออิสลามที่ตนนับถือแล้ว พระแม่โพสพหรือเทพธิดาแห่งข้าว (พินุโย) ก็คือเทพเจ้าที่ชาวกะเหรี่ยงมีความเชื่อและศรัทธาว่าท่านคือผู้ที่ปกป้องดูแลและมีส่วนทำให้ผลผลิตที่ได้จากการเพาะปลูกข้าวมีความอุดมสมบูรณ์

แต่เดิมนั้นการแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยงจะปรากฏอยู่แต่ในเฉพาะประเพณีการบูชาเพื่อบวงสรวงเท่านั้น คือ ประเพณีทำบุญข้าวเปลือกใหม่ ซึ่งประเพณีดังกล่าวจะมีพิธีกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ พิธีกรรมทำบุญรับขวัญข้าวใหม่ และขอบคุณแม่พระโพสพ พิธีกรรมดังกล่าวเป็นประเพณีที่ได้มีการสืบทอดมาตั้งแต่ครั้งบรรพกาล โดยบรรพบุรุษของชาวกะเหรี่ยงได้เป็นผู้ริเริ่มแต่มีทราบดีว่ามาตั้งแต่สมัยใด สันนิษฐานว่าน่าจะเกิดขึ้นพร้อมๆกับการเกิดสังคมกะเหรี่ยง และปฏิบัติสืบทอดกันมาในสังคมรุ่นลูก รุ่นหลาน

จากคำบอกเล่าของนางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ ครูผู้ฝึกสอนรำตง และเป็นชาวกะเหรี่ยงที่อาวุโส ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์จากการเคยได้ยินผู้เฒ่าผู้แก่เมื่อสมัยที่ตนยังมีอายุอยู่ในช่วงประมาณ 7-8 ปี บอกว่า การทำบุญข้าวเปลือกใหม่ ซึ่งเป็นประเพณีที่สืบทอดกันมาอย่างช้านานในงานจะมีพิธีอย่างหนึ่งซึ่งเป็นการแสดงความเชื่อของชาวกะเหรี่ยงในการแสดงความขอบคุณแม่พระโพสพ โดยจะเริ่มทำพิธีตั้งแต่ขึ้น 1 - 15 ค่ำ เดือนอ้าย (ประมาณเดือนธันวาคม - มกราคม) ในการทำบุญข้าวเปลือกแต่ละปีนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้าวมารวมกันที่วัดตามจิตศรัทธาของแต่ละบ้านที่จะมาทำบุญ ข้าวที่นำมาถวายนี้มอบให้กับทางวัดเพื่อดำเนินการต่อไป เช่น ไว้ประกอบอาหาร ไว้ช่วยเหลือผู้ที่ขาดแคลนและนำมาคืนในปีถัดไปหรือขายเพื่อนำปัจจัยมาซื้ออุปกรณ์ในวัดเพื่อซ่อมแซมทำนุบำรุงต่อไป ในวันรุ่งขึ้นก็จะมีประกอบพิธีกรรมรับขวัญข้าวใหม่และขอบคุณแม่พระโพสพ พิธีกรรมนี้จะเริ่มในเดือนอ้าย(มกราคม)ซึ่งขั้นตอนจะเริ่มด้วยการนำ

¹สัมภาษณ์ นางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ, อายุ 63 ปี ชาวกะเหรี่ยงผู้อาวุโสและครูสอนรำตง บ้านใหม่พัฒนา และ นายสมชาย ศรีสุข, อายุ 55 ปี อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านใหม่พัฒนา, 11 กรกฎาคม 2547.

เครื่องเช่นไหวซึ่งเป็นอาหารเจที่จัดเตรียมไว้มาถวายแม่พระโพสพ ณ ศาลเจ้า อาหารที่จัดเตรียมประกอบไปด้วย

- 1).กล้วยน้ำว้าสุก 3 หวี
- 2).ต้นอ้อย 3 ต้น
- 3).ทองโย๊ะ (ข้าวเหนียวที่นึ่งสุกแล้วมาตำผสมกับงาดำที่คั่วสุกใส่เกลือพอสมควร) ใส่ลงในถาด หรือกระบะ 3 ที่
- 4).ข้าวเหนียวห่อด้วยใบไผ่ ลักษณะคล้ายหอยจับมัดเป็นคู่ นำมาต้มให้สุก (หมี่ตู่) ไม่จำกัดจำนวน
- 5).ข้าวเหนียวนึ่งคลุกมะพร้าว ผสมเกลือป่น ปั้นเป็นลูกกลมๆ ไม่จำกัดจำนวน
- 6).ข้าวสวย (ข้าวใหม่) 1 ถ้วย
- 7).น้ำสะอาด 1 แก้ว
- 8).ดอกไม้ ธูป เทียน อย่างละ 5 ที่
- 9).ด้ายสายสิญจน์ 1 ม้วน

จากนั้นจึงทำพิธีถวายอาหาร เมื่อถวายอาหารเสร็จจึงทำพิธีผูกข้อมือเพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลและมีการแสดงรำตงถวายแด่แม่พระโพสพด้วย ซึ่งอาจจะแสดงต่อจากพิธีในช่วงกลางวัน หรือจะแสดงในช่วงเวลากลางคืนก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกำหนดการของเจ้าภาพเป็นหลัก

นอกจากนี้ชาวกะเหรี่ยงบางคนจะจัดการแสดงรำตงเพื่อแก้บนเมื่อข้าวขึ้นยุ้งฉางเรียบร้อยแล้วโดยวิธีการแก้บนชาวบ้านจะต้องนำอาหารคาวหวานและรำตงมาแก้บน สำหรับสิ่งของหรือเครื่องสังเวยที่จะต้องนำมาแก้บน มีดังนี้

- 1).ข้าวในไร่ที่ปลูกในปีนี้
- 2).เปลือก มัน หรือ พืช ผักที่ปลูกในปีนั้นๆ
- 3).ข้าวเหนียวปั้นคลุกมะพร้าว เกลือ
- 4).ทองโย๊ะ (ข้าวเหนียวนึ่งนำมาผสมงา เกลือ)
- 5).ดอกไม้ที่ปลูกในไร่ หรือปลูกในบ้าน
- 6).เทียนเหลือง หรือเทียนขี้ผึ้ง 5 เล่ม
- 7).น้ำมันส้มป่อย 1 แก้ว
- 8).น้ำดื่ม 1 แก้ว

9).ขนมบัวลอยพื้นบ้าน (ไมใส่ไข่)

10).กับข้าวอื่นๆ สำหรับเลี้ยงแขกที่มาร่วมงาน

โดยความเชื่อของชาวกะเหรี่ยงสมัยก่อนจะเชื่อว่า หากท่านใดไม่เก็บตามที่ถูกกล่าวมาแล้วจะมีอันเป็นไป เช่น บุคคลในบ้านจะเจ็บไข้ได้ป่วย ล้มหายตายจากหรือเกิดอุบัติเหตุจากสัตว์ร้ายต่างๆ ครอบครัวจะเดือดร้อนไม่มีความสุข ผีป่าผีเรือนจะลงโทษ

แสดงให้เห็นว่า การแสดงรำตงในยุคดั้งเดิมนี้อาจเรียกได้ว่ามีความบริสุทธิ์อยู่มาก กล่าวคือ การแสดงรำตงที่นำมาเพื่อเป็นการประกอบพิธีกรรมบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์นั้นต้องได้รับการยกย่องว่าเป็นสิ่งที่ดี เป็นสิ่งที่สูงและเป็นมงคล ที่ได้รับการสร้างสรรค์มาอย่างดีแล้ว

การแสดงรำตงในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2480 นี้ นิยมจัดรวมกันหลาย ๆ ครอบครัว ด้วยสังคมชาวกะเหรี่ยงในยุคก่อนมักตั้งบ้านเรือนอยู่ห่างไกลกัน แยกกันไปคนละหมู่บ้านและในแต่ละหมู่บ้านก็มีจำนวนประชากรอยู่ไม่ถึง 20 ครัวเรือน ดังนั้นหากครอบครัวใดมีความพร้อมมากที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องของสถานที่ที่จะรับอาสาเป็นเจ้าภาพในการประกอบพิธีกรรมและจะผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนไปยังอีกหมู่บ้านหนึ่งในปีถัดไป ด้วยเหตุนี้จึงมีการระดมชาวกะเหรี่ยงจากทุกหมู่บ้านมารวมกันเพื่อประกอบพิธี ในงานนี้จึงทำให้ชาวกะเหรี่ยงได้มีโอกาสมาพบปะไปมาหาสู่กันเป็นประจำทุกปีและชาวกะเหรี่ยงจึงสามารถแสดงรำตงได้เป็นส่วนใหญ่

ในการเตรียมการแสดงรำตงที่จะนำมาเก็บนั้นจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาที่นานพอสมควร ในการระดมหญิงสาว (โสด) จากแต่ละหมู่บ้านให้มารวมตัวกันเนื่องจากมีอุปสรรคในเรื่องของการเดินทางเป็นสำคัญ โดยจะมีการนัดหมายในช่วงเวลาประมาณหลัง 6 โมงเย็นเป็นต้นไป ซึ่งเป็นเวลาที่ทุกคนว่างเว้นจากการทำงานประจำวัน การแสดงรำตงในยุคนี้มีผู้แสดงจำนวน 16 คน เป็นอย่างน้อยร่วมทำการฝึกซ้อมการแสดงอย่างเข้มงวดโดยใช้เวลาประมาณ 4-5 ชั่วโมงต่อวัน เป็นอย่างต่ำและเป็นประจำทุกวัน ดังนั้นนักแสดงจึงต้องเป็นผู้ที่มีใจรัก มีความสามารถและมีเวลาทุ่มเทให้กับการแสดงได้อย่างเต็มที่เพื่อให้เกิดความพร้อมเพรียงในการแสดง

สถานที่ในการแสดงคือ ลานฟาดข้าวภายในหมู่บ้าน โดยจะเป็นการแสดงในช่วงภายหลังจากการเก็บเกี่ยวข้าวเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทุกคนจะช่วยกันนำเมล็ดข้าวขึ้นยุ้งฉางให้เสร็จก่อน แล้วจึงมีการแสดง การแสดงรำตงจะเป็นการทำท่าประกอบบทเพลงร้องซึ่งแต่งโดยผู้อาวุโสใน

หมู่บ้านที่มีความเชี่ยวชาญในทางว่ากลอน ผู้ร้องจะทำการร่ายรำพร้อมกับร้องเพลงโดยมีเครื่องดนตรีที่ทำมาจากไม้ไผ่เคาะเป็นจังหวะประกอบ พร้อมกันนั้นชาวบ้านก็จะนำอาหารคาวหวานมาถวาย

การแสดงรำตงแบบดั้งเดิมนั้น เนื้อหาของบทเพลงที่ใช้ร้องประกอบในการแสดงนิยมนำเรื่องราวที่เกี่ยวกับพุทธประวัติขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาประกอบการแสดง² ทั้งนี้ยังได้มีการสอดแทรกเนื้อหาสาระที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับคติชนประจำเผ่าพันธุ์เพื่อเป็นการกล่อมเกลาจิตใจ ลูกหลานอีกทางหนึ่ง ปลุกฝังในเรื่องความรัก ความสามัคคีของเผ่าพันธุ์ รวมถึงการสร้างคุณธรรมสำนึกในการที่ตนได้เกิดมาเป็นชาวกะเหรี่ยง การดำเนินการแสดงมักเป็นไปอย่างซ้ำๆ ทั้งนี้เข้าใจว่าต้องการให้ทุกคนได้เกิดความรู้สึกซาบซึ้งในเนื้อหาของการแสดง จากคำบอกเล่าของนายสมชาย ศรีสุข ที่ได้พูดคุยกับชาวกะเหรี่ยงที่ได้เคยมีประสบการณ์ในการรับชมการแสดงอยู่บ้างในแถบตำบลไผ่ไร่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี บอกว่า ชาวกะเหรี่ยงที่ได้ดูการแสดงรำตงนี้จะซาบซึ้งในเนื้อหาของการแสดงจนเกิดอารมณ์สะเทือนใจไปตามกับบทเพลงที่ได้ขับร้องออกมา บางคนถึงกับกลั่นความรู้สึกไม่อยู่ต้องร้องไห้ออกมา นอกจากนี้ยังมีบางบทเพลงที่บรรยายถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่และประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาวกะเหรี่ยงซึ่งทำให้ชาวกะเหรี่ยงไม่เคยที่จะลืมว่าตนนั้นเป็นใครและมีหน้าที่อะไร

ลักษณะการแสดงคือผู้แสดงจำนวน 16 คน จะมาตั้งเป็นแถวเรียงหน้ากระดาน 4 แถว ในลักษณะเป็นคู่ชายหญิงไม่กำหนดตายตัวสำหรับการยืนแต่โดยมากมักยืนสลับชายหญิง และเป็นแถวตอนลึก 4 แถว กลางลานฟาดข้าว จากนั้นจึงนั่งยองๆ เพื่อแสดงถึงความพร้อม การแสดงจะเริ่มด้วยบทไหว้ครู ก่อนแล้วจึงเป็นการรำเข้าเพลงอื่นตามลำดับ การรำตงประกอบบทไหว้ครูนั้นจะเป็นการนั่งรำ ส่วนการรำเข้าเพลงนั้นจะเป็นการยืนรำไปจนจบบทเพลง แล้วจึงลงนั่งยองๆอีกครั้ง เพื่อเป็นการหยุดพักระหว่างการแสดง โดยใช้ช่วงระยะเวลาสั้นๆประมาณ 1 – 2 นาที แล้วจึงแสดงในบทเพลงต่อไป ในแต่ละขณะที่ทำการแสดงจะไม่มีกำหนดตายตัวถึงจำนวนของบทเพลงที่นำมาแสดงทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความตัดสินใจของครูฝึกเป็นหลัก ในการแสดงรำตงนั้นจะใช้

² สัมภาษณ์ นางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ, อายุ 63 ปี ชาวกะเหรี่ยงผู้อาวุโสและครูสอนรำตงบ้านใหม่พัฒนา, 11 กรกฎาคม 2547.

ระยะเวลาการแสดงโดยประมาณทั้งสิ้น 6 – 8 ชั่วโมง ซึ่งถ้ามีคณะรำตงเพียงคณะเดียวก็จะรำในช่วงเวลาทั้งหมด แต่หากมีคณะรำตงอื่นมาแสดงด้วยก็จะมีกาแบ่งช่วงเวลากันตามตกลง

ในส่วนของท่ารำนั้นมีไม่มากนักโดยมากจะเป็นการรำซ้ำ การรำจะรำหันหน้าเข้าหาสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือหากไม่มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ก็รำหันหน้าเข้าหาห้องท่งุนานั้น ๆ เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบจังหวะมีเพียงกระบอกไม้ไผ่³ เพียงอย่างเดียวเนื่องจากมีความแข็งแรงกว่าไม้ชนิดอื่น นำมาเจาะรูตามแนวยาวของกระบอกด้านใดด้านหนึ่งเพื่อให้เกิดเสียงดังกังวาน ภาษากะเหรี่ยงเรียกว่า “วาเหล่เคาะ” มีความยาวไม่ต่ำกว่า 8 นิ้ว ความกว้างไม่ต่ำกว่า 1 นิ้ว เมื่อเคาะหรือตีกันจะมีเสียงดังคล้าย โตง โตง โตง หรือ ไตร่ ไตร่ ไตร่ และมีกลองสองหน้าที่ทำจากหนังวัว 1 ใบเท่านั้น ในส่วนของเครื่องแต่งกายนั้นก็สวมชุดประจำเผ่า สำหรับเด็กหญิงสวมชุดกระโปรงยาวกรอมเท้าหรือที่ภาษากะเหรี่ยงเรียกว่า “ไซ่กู๊กี” สำหรับผู้ชายก็ใส่ชุดประจำเผ่าเป็นเสื้อแขนล้าสีแดง นุ่งโสร่ง สถานที่ที่ใช้ในการแสดงมักแสดงบนพื้นดิน ณ ลานฟาดข้าว หรือ กลางนาตรงบริเวณที่ประกอบพิธีกรรม

จะเห็นได้ว่ารูปแบบของการแสดงรำตงในลักษณะของการสอดแทรกเนื้อหาสาระ ลักษณะของรำเป็นแถวตอนเล็ก รวมถึงการแต่งกายในแบบดั้งเดิมนั้น ยังคงมีปรากฏให้เห็นในการแสดงรำตงในปัจจุบัน และยังคงถ่ายทอดรูปแบบนี้ในการแสดงรำตงที่ปรับปรุงขึ้นใหม่ในเวลาต่อมา

ในช่วงปี พ.ศ. 2476 – 2480⁴ นี้ การแสดงรำตงจัดได้ว่าเป็นที่นิยมในสังคมชาวกะเหรี่ยงเป็นอย่างมาก จนเกิดมีการคิดสร้างสรรค์บทเพลงที่ใช้ร้องประกอบการแสดงรำตงขึ้นใหม่อยู่หลายบทเพลงด้วยกัน แต่เนื่องจากไม่มีบุคคลที่จะสามารถให้ข้อมูลในเรื่องของจำนวนของบทเพลงร้องและชุดแสดงได้จึงทำให้ข้อมูลในส่วนนี้ขาดหายไป คงทราบแต่เพียงว่าในระยะนี้มีคณะรำตงอยู่เพียง 1-2 คณะที่ทำการแสดง (ไม่พบหลักฐานว่าเป็นคณะใด) เป็นประจำอยู่มิได้ขาด

³ สัมภาษณ์ นายสมชาย ศรีสุข, อายุ 55 ปี อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านใหม่พัฒนา, 11กรกฎาคม 2547.

⁴ สัมภาษณ์ นางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ, อายุ 63 ปี ชาวกะเหรี่ยงผู้อาวุโสและครูสอนรำตงบ้านใหม่พัฒนา, 11 กรกฎาคม 2547.

ต่อเมื่อภายหลังประมาณปี พ.ศ. 2484 – 2490 ซึ่งอยู่ในช่วงรัฐบาลของจอมพล ป.พิบูลสงคราม การแสดงรำตงได้ซบเซาลงไปจนแทบจะหาดูไม่ได้เลยทั้งนี้เพราะเป็นช่วงที่ประเทศไทยตกอยู่ในสภาวะสงครามโลกครั้งที่ 2 ส่งผลกระทบทั้งทางสังคมและวัฒนธรรมไปถึงชนกลุ่มน้อยที่อยู่ตามแนวชายแดน เนื่องจากนโยบายทางวัฒนธรรมแนวคิดชาตินิยมเพื่อยกระดับศิลปะของคนไทยให้มีความเจริญทัดเทียมและเป็นที่ยอมรับในอารยประเทศ โดยยึดถือหลักการที่ว่า “วัฒนธรรมเป็นส่วนสำคัญยิ่งในความเจริญของชาติ และการที่ชาติเจริญได้ก็ต้องอาศัยคนของชาติเป็นผู้มีวัฒนธรรม”⁵

วัฒนธรรมที่ท่านผู้นำหรือ จอมพล ป. พิบูลสงคราม เน้นเป็นพิเศษ คือ วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับศิลปะการแสดงโดยมีการตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงเกี่ยวกับการละครและเครื่องสายไทย พ.ศ.2485 และมีดำริให้เลิกละครชาตรี ลิเก หุ่นกระบอกและกลองยาวด้วยเหตุผลที่ว่า การแสดงละครเหล่านี้เป็นเรื่องเสื่อมเสียเกียรติยศของชาติเสียวัฒนธรรมด้วยบางอย่างก็มีใช้ของไทยมาแต่เดิม

นอกจากนี้แล้วรัฐบาลในยุคนั้นยังควบคุมการเล่นพื้นบ้านอีกด้วย จากข้อมูลราชกิจจานุเบกษา ฉบับที่ 80 ว่าด้วยระเบียบการขออนุญาตและควบคุมการแสดงละครของกรมศิลปากร โดยสรุปได้ความว่า ในปี พ.ศ. 2486 กรมศิลปากรได้กำหนดระเบียบการควบคุมการเล่นพื้นบ้านพื้นเมืองขึ้น โดยการละเล่นพื้นเมืองที่อนุญาตให้เล่นได้ คือ กลุาตีไม้ ฆูกินหาง ดุยฉาย ช่วงซัยรำ ชักชา ซอเมือง เพลงระบำ เพลงพวงมาลัย เพลงเกี่ยวข้าว เพลงเรือ เพลงปรบไก่ ฟ้อนเชิง แม่ศรี หมอแคน หมอลำ หม่งครุ่ม ระเบ็ง ร่องเง็ง รำโคม⁶ การละเล่นอื่นนอกเหนือจากนี้ต้องขออนุญาตเสียก่อน และการจัดการแสดง การละเล่นพื้นเมืองนั้นจะต้องอยู่ในกฎเกณฑ์ ดังนี้

- ก. เป็นการเล่นรื่นเริงตามฤดูกาลหรือตามประเพณี
- ข. สถานที่แสดงต้องให้เป็นที่เหมาะสมพอสมควร ห้ามมิให้แสดงตามถนนหนทาง เว้นแต่จะจัดบนิยานพาหนะเป็นอันเหมาะสม

⁵ อนุสรณ์ครบรอบ 100 ปี ๗พณฯ จอมพล ป.พิบูลสงคราม 14 กรกฎาคม 2540, (ลพบุรี: สำนักพิมพ์ศูนย์การทหารปืนใหญ่ ค่ายพลโยธิน, 2540), หน้า 375.

⁶ กรมศิลปากร, “ระเบียบการกรมศิลปากรว่าด้วยการขออนุญาตและการควบคุมการแสดงละคร”, ราชกิจจานุเบกษา 80, (22 ธันวาคม 2485), หน้า 3110 – 3113.

- ค. การแสดงต้องเป็นไปอย่างอารยชน ไม่แสดงโดยอาการวิตถารผิดปกติวิสัย หรือลามกอนาจาร หรือน่าหวาดเสียว
- ง. ถ้อยคำที่ใช้ในการแสดงต้องสุภาพ ไม่หยาบโลน หรือเสื่อมเสียศีลธรรมและวัฒนธรรม
- จ. การแต่งกายต้องให้ถูกต้องตามรัฐนิยมโดยเหมาะสมกับสภาพแห่งท้องถิ่น
- ฉ. เครื่องบรรเลงต้องมีลักษณะสุภาพเป็นอารยะ

ผลจากการกำหนดนโยบายวัฒนธรรมดังกล่าวส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ซึ่งรวมไปถึงชาวกะเหรี่ยงด้วย ประกอบกับในช่วงนี้เป็นช่วงทั่วประเทศประสบกับปัญหาข้าวยากมากแพง โดยเฉพาะในทางชายแดนแถบถิ่นทุรกันดาร ทุกคนต่างให้ความสำคัญในการสร้างเนื้อสร้างตัวและฟื้นฟูสภาพบ้านเรือนที่อยู่อาศัยตลอดจนที่ทำกิน ส่งผลกระทบถึงการแสดงรำตงที่ต้องหยุดทำการแสดงลงไปจึงขาดการสืบทอด ฟื้นฟูและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นผลให้การแสดงรำตงในช่วงนี้เป็นที่ซบเซาลงมากทั้งนี้ไม่ปรากฏว่ามีการแสดงรำตง ณ ที่ใดเลย เหตุการณ์ในครั้งนั้นส่งผลให้การแสดงรำตงเกือบจะสูญหายไปจากสังคมชาวกะเหรี่ยงก็ว่าได้

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การแสดงรำตงแบบดั้งเดิมนี้เป็นมักปรากฏร่วมกับพิธีกรรมการบวงสรวงของชาวกะเหรี่ยงมาตั้งแต่อดีต จนเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายในกลุ่มชาวกะเหรี่ยงโดยทั่วไป ในระยะนี้การแสดงรำตงมุ่งเน้นเนื้อหาไปที่คำสอนตามหลักพุทธศาสนาเป็นส่วนมาก ต่อมาเมื่อช่วงรัฐบาลของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้มีการกำหนดนโยบายแนวความคิดชาตินิยม มีการควบคุมการเล่นพื้นเมือง ตลอดจนการแสดงพื้นบ้านต่างๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยงจนซบเซาลงนั่นเอง

3.2.2 รำตงคิดใหม่ หรือแบบปรับปรุง (หลังปี พ.ศ. 2488 หรือหลังสงครามโลกครั้งที่ 2)

จุดเริ่มต้นของการแสดงรำตงแบบปรับปรุงนี้เกิดขึ้นโดย นายอะบะละ⁷ ชาวกะเหรี่ยงที่อพยพย้ายถิ่นฐานจากพม่า เมื่อปี พ.ศ. 2476 เข้ามาตั้งรกรากในประเทศไทยแถบชายแดนฝั่ง

⁷สัมภาษณ์ นางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ, อายุ 63 ปี ชาวกะเหรี่ยงผู้อาวุโสและครูสอนรำตงบ้านใหม่พัฒนา, 11 กรกฎาคม 2547.

ตะวันตก ในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยมาตั้งถิ่นฐานในแถบลุ่มน้ำปีคลี^๑ นายอะบะละ ได้มาตั้งบ้านเรือนที่หมู่บ้านกุยจะโถและได้เป็นผู้ฝึกสอนรำตงประจำหมู่บ้าน ด้วยความพยายามที่จะรื้อฟื้นการแสดงนี้ขึ้นมาอีกครั้ง จึงได้พยายามรวบรวมนักแสดงจากทุกหมู่บ้านใกล้เคียง โดยสามารถรวมได้ประมาณ 16 คนเพื่อทำการฝึกซ้อมการแสดง

จะเห็นได้ว่า ระยะเวลาที่เริ่มมีการแสดงรำตงแบบปรับปรุงนี้มิได้แยกออกจากช่วงการแสดงรำตงแบบดั้งเดิม (ก่อนปี พ.ศ.2480) อย่างเด็ดขาด หากแต่ในเวลาช่วงนั้นการแสดงรำตงกำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก จึงเกิดมีกลุ่มคนบางส่วนที่มีความต้องการในการสร้างสรรค์การแสดงรำตงที่มีลักษณะแตกต่างจากการแสดงแบบดั้งเดิมไปเพื่อให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้น

จากคำบอกเล่าของนางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ ในอดีตซึ่งได้เคยฝึกรำตงกับนายอะบะละ และเป็นนักแสดงรำตงคนแรกๆของ อำเภอสังขละบุรี เล่าว่า ในการฝึกซ้อมครั้งนั้นนายอะบะละ เห็นว่าการแสดงรำตงในรูปแบบเก่านั้นมีการดำเนินเรื่อง ซึ่งเป็นพุทธประวัติขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่เพียงอย่างเดียว คนดูบ่อยครั้งก็เกิดความเบื่อหน่ายจึงได้คิดรำตงที่มีเนื้อหาใหม่ ๆ ขึ้น โดยหยิบเอาเรื่องราวที่บรรยายเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน สภาพแวดล้อม เรื่องราวความรักของชายหนุ่มและหญิงสาวหรือการเล่าเรื่องราวที่เป็นเอกลักษณ์อันโดดเด่นของแต่ละหมู่บ้านมาแต่งเป็นบทร้องเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความหลากหลาย แต่ทั้งนี้ยังคงแบบแผนเดิมในเรื่องของขั้นตอนในการดำเนินการแสดงไว้

นอกจากนี้แล้วยังมีการปรับจังหวะของการเคาะจังหวะให้กระชับขึ้น เพิ่มรูปแบบจังหวะของการแสดงให้มีความหลากหลายกล่าวคือ มีทั้งจังหวะช้าและเร็วรวมกันในแต่ละชุดการแสดง มีการเพิ่มจำนวนเครื่องดนตรีเข้าไปจากเดิมที่มีเพียงไม้ไผ่สำหรับเคาะและกลองสำหรับตี ก็เพิ่มปีที่ทำมาจากไม้ประคูดูที่ช่วยทำให้มีเสียงนึ่ม กังวานและไม่กินลมผู้เป่า ปรับกลองสองหน้าโดยให้ด้านหนึ่งมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 12 นิ้ว และอีกด้านหนึ่งมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 8 นิ้ว ใช้ไม้ขนุนเจาะให้กลวงทะลุทั้ง 2 ด้าน แล้วนำหนังวัวที่ตากแห้งมาไสยึดให้แน่นทั้ง 2 ด้านเพื่อให้เสียงทุ้มและมีความแตกต่างมากยิ่งขึ้น เพิ่มระนาดเหล็กเพราะเสียงระนาดจะกังวานและก้อง และเพิ่มฉิ่งไว้

---

^๑ลุ่มน้ำปีคลี ในขณะนั้นประกอบไปด้วย หมู่บ้านคูผาคู หมู่บ้านกุยจะโถ หมู่บ้านชิดังแฝง หมู่บ้านหนองไถ่ หมู่บ้านนุ่งลุ หมู่บ้านทุ่งมาลัย หมู่บ้านล่องตะโก่ง ซึ่งปัจจุบันในบริเวณนี้ถูกผลกระทบจากการสร้างเขื่อนเขาแหลมส่งผลให้เกิดน้ำท่วมในบริเวณดังกล่าว.

สำหรับตีประกอบจังหวะ การบรรเลงดนตรีก็มีการปรับเปลี่ยนในด้านของการเร่งจังหวะโดยให้เกิดการผสมผสานระหว่างจังหวะช้าและเร็ว ให้มีหลากหลายรูปแบบทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความหลากหลายและสามารถนำไปแสดงได้ในทุกโอกาส ทั้งในงานมงคลและงานอวมงคล

จะเห็นได้ว่า การปรับรูปแบบของการรำตงในครั้งนี้นับเป็นการสร้างความแปลกใหม่เป็นอย่างมาก ชาวกะเหรี่ยงโดยส่วนใหญ่ต่างให้การยอมรับในด้านฝีมือของนายอะบละที่มีความสามารถในการคิดประดิษฐ์และปรับเปลี่ยนรูปแบบการแสดงให้มีความแปลกใหม่ขึ้น จนเกิดเป็นรูปแบบของการแสดงการรำตงในอีกลักษณะและยังถือเป็นแบบแผนของการแสดงรำตงในเวลาต่อมา

เมื่อการแสดงรำตงเริ่มมีชีวิตชีวาขึ้นมาอีกครั้งก็ประกอบกับการรวมตัวของนักแสดงในครั้งนั้นเป็นการรวบรวมเอานักแสดงที่มีฝีมือและที่สำคัญนักแสดงเหล่านั้นนับได้ว่าเป็นบุคคลที่มีความโดดเด่นในเรื่องรูปร่างหน้าตา นักแสดงรำตงส่วนใหญ่จึงเป็นที่ต้องตาชายหนุ่มทุกคนในหมู่บ้าน จึงเป็นผลให้เกิดการสืบทอดเพื่อออกเรือนและส่งผลกระทบต่อการแสดงดังที่ได้กล่าวต่อไป

คณะรำตงคณะนี้นอกจากจะแสดงให้กับงานประจำหมู่บ้านแล้วยังมีการถูกว่าจ้างให้ไปแสดงยังพื้นที่ใกล้เคียงด้วยอัตราจ้างประมาณ 500 บาท ซึ่งนับได้ว่าเป็นอัตราค่าจ้างที่สูงมากในขณะนั้น ความโด่งดังของรำตงคณะนี้มาชบเซาหลงเมื่อปี พ.ศ. 2505 ด้วยสาเหตุว่าหญิงสาวในคณะถูกสืบทอดและออกเหย้าออกเรือนกันไปหมด ซึ่งตามกฎหมายของการแสดงรำตงหญิงสาวที่จะทำการแสดงจะต้องเป็นหญิงสาวบริสุทธิ์ที่ไม่เคยผ่านการแต่งงานมีครอบครัวเท่านั้น หากใครแต่งงานออกเรือนไปถือว่าผู้นั้นได้หมดสิทธิ์ในการที่จะเป็นผู้แสดงต้องออกจากคณะรำตงไป และจะต้องเสียค่าปรับเป็นเงินจำนวน 500 บาท และการที่หญิงสาววัยไล่เลี่ยกันทั้งคณะถูกสืบทอดและออกจากคณะไปหมด จึงทำให้เกิดปัญหาในเรื่องการขาดช่วงของนักแสดงเนื่องจากการฝีกหญิงสาวในรุ่นถัดไปนั้นเป็นไปอย่างล่าช้า ทั้งนี้เพราะการฝีกรำตงในอดีตจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนาน ดังนั้นในช่วง พ.ศ. 2505 – 2533 รำตงใน อำเภอสังขละบุรีจึงชบเซาหลงไปอีกครั้ง

จะเห็นว่าการแสดงรำตงแบบปรับปรุงนี้ก็ประสบปัญหาของการชบเซาในการแสดงลงไปเช่นเดียวกันกับการแสดงรำตงแบบดั้งเดิม แต่ที่แตกต่างกัน คือ ระยะเวลาของการแสดงรำตงแบบปรับปรุงที่ยังมีการทำการแสดงต่อกันมายาวนานกว่าการแสดงรำตงแบบดั้งเดิม ทั้งนี้เป็นไปได้อย่างที่กล่าวว่าการแสดงรำตงแบบปรับปรุงกลับได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในเวลาต่อมานั่นเอง

ต่อมาในปี พ.ศ. 2534 นายสมชาย ศรีสุข ขณะนั้นดำรงตำแหน่งครูใหญ่โรงเรียนบ้านใหม่พัฒนาซึ่งท่านเป็นคนในท้องถิ่น ณ อำเภอสังขละบุรีและมีเชื้อสายเป็นชาวกะเหรี่ยง ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของศิลปะการแสดงประจำท้องถิ่นที่กำลังจะสูญหายไป จึงได้คิดรวบรวมเอาผู้แสดงรำตงจากคณะแรกของอำเภอสังขละบุรีเท่าที่ยังมีชีวิตอยู่และยังสามารถจดจำการแสดงได้ มาร่วมกันรื้อฟื้นการแสดงรำตงและได้มีการสืบทอดให้กับเด็กนักเรียนโรงเรียนบ้านใหม่พัฒนาอีกครั้ง จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2545 นายสมชายได้ลาออกจากการรับราชการส่งผลให้เกิดการขาดความต่อเนื่องในการฝึกซ้อมนักแสดงในรุ่นถัดมา ซึ่งเป็นลักษณะเดียวกันกับเหตุการณ์ของการขาดช่วงของนักแสดงในการแสดงรำตงแบบปรับปรุง ทำให้ปัจจุบันการแสดงรำตงจะมีปรากฏแสดงแต่ในโอกาสสำคัญๆเท่านั้น

การแสดงรำตงนั้นมีพัฒนาการในด้านการแสดงอย่างชัดเจน จากพัฒนาการดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถสรุปทำเป็นตารางเปรียบเทียบ ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบพัฒนาการของการรำตง

รำตงแบบดั้งเดิม (ก่อนปี พ.ศ.2480)	รำตงแบบปรับปรุง (หลังปี พ.ศ.2488)
1.เนื้อหาที่ใช้ในการแสดงเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับพุทธประวัติเพียงอย่างเดียว	1.เนื้อหาที่ใช้ในการแสดงมีหลากหลายทั้งบทบรรยายชีวิต สภาพความเป็นอยู่ บทเกี่ยวพาราณี ฯลฯ
2.จำนวนผู้แสดงเป็นชาย หญิงจำนวน 16 คน เป็นอย่างน้อย	2.จำนวนผู้แสดงเป็นชาย หญิงจำนวน 16 คน เป็นอย่างน้อย
3.ใช้แสดงประกอบพิธีกรรมในการแก้บน หรือทำขวัญข้าว และขอขอบคุณแม่พระโพสพ	3.ใช้แสดงได้ทุกโอกาสทั้งงานมงคลและงานอวมงคล
4.รูปแบบของการแปรแถวมีไม่มาก มีเพียงแถวตอนลึกและหันหน้าเข้าหาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพราะเป็นการรำเพื่อบวงสรวง	4.ทำรำมีมากขึ้นเพราะมีการแตกรูปแบบออกไป มีทั้งการแปรแถว และแปรอักษร
5.ดนตรีที่ใช้มีเพียงไม้ไผ่ และกลอง ดำเนินจังหวะช้าสม่ำเสมอ	5.ดนตรีมีปี่ กลอง 2 หน้า ระนาดเหล็ก ฉิ่ง ฉาบเหล็กเคาะ
6.แสดง ณ ลานฟาดข้าว หรือกลางทุ่งนา	6.แสดงบนลานกว้างและบนเวที ทั้งในร่มและกลางแจ้ง

7. ทั้งชายและหญิงแต่งกายด้วยชุดประจำเผ่าดั้งเดิมเพียงอย่างเดียว ไม่แต่งหน้า	7. ทั้งชายและหญิงแต่งชุดประจำเผ่า เพิ่มการแต่งกายที่มีสีสันมากขึ้น แต่งหน้าเล็กน้อย
---	---

3.3. องค์ประกอบของการแสดง

เนื่องด้วยการแสดงรำตงของบ้านใหม่พัฒนาในปัจจุบันมีเหลืออยู่เพียง 5 ชุดการแสดงที่ยังคงมีการสืบทอดและทำการแสดงอยู่บ้าง ทั้งนี้ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงรายละเอียดในเรื่องขององค์ประกอบของการแสดง ซึ่งจะมุ่งเน้นไปที่องค์ประกอบของการแสดงรำตงทั้ง 5 ชุดการแสดงในปัจจุบัน จากการศึกษาพบว่าองค์ประกอบในการแสดงในการแสดงรำตงนั้นสามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

ก. องค์ประกอบในส่วนที่แตกต่างกัน ได้แก่

1. ผู้แสดง
2. ลักษณะของการแต่งกาย
3. เพลงร้องประกอบการแสดง

ข. องค์ประกอบโดยรวม ได้แก่

1. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการแสดง
2. โอกาสที่ใช้ในการแสดง
3. สถานที่ที่ใช้ในการแสดง
4. เครื่องดนตรีประกอบการแสดง
5. อัตราค่าจ้างในการแสดง

การแสดงรำตง ณ บ้านใหม่พัฒนา ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เป็นผลสืบเนื่องจากการรื้อฟื้นการแสดงรำตงเมื่อปี พ.ศ.2534 โดยนักแสดงรำตงในยุคปรับปรุงได้ผันตัวเองมาเป็นครูฝึกและได้นำการแสดงรำตงในยุคปรับปรุงกลับมาฝึกเพื่อแสดงอีกครั้ง มีความพยายามในการที่จะรักษาขนบธรรมเนียมการปฏิบัติให้เหมือนเดิมมากที่สุด ในขั้นนี้ได้มีการว่าจ้างให้ไปแสดงตามงานหรือเพื่อเป็นการสาธิตการแสดงอยู่บ้าง และมีการปรับระยะเวลาในการแสดง

ให้เหมาะสมกับลักษณะของงาน นอกจากนี้ยังมีการสร้างสรรค์การแสดงชุดใหม่ คือ รำตงไอโไฟฟ์ และรำตงไอโม่ โดยยังคงยึดรูปแบบการแสดงตามอย่างแบบเดิม คือ ลักษณะการรำเป็นแถวตอน ลึก ใช้ผู้แสดงจำนวนไม่น้อยกว่า 12 คน เพลงร้องเป็นภาษากะเหรี่ยงที่ยังคงสอดแทรกคติสอนใจ อยู่ และแต่งกายด้วยชุดประจำเผ่า ทำให้ปัจจุบันมีการแสดงรำตงเหลืออยู่ 5 ชุดการแสดง คือ รำ ตงอะบละ รำตงไอโไฟฟ์ รำตงไอโม่ รำตงหม่องโยวี่ที่เป็นการแสดงของเด็ก และรำตงหม่องโยวี่ที่เป็น การแสดงของผู้ใหญ่

1. รำตงอะบละ

ความเป็นมาของการแสดงรำตงอะบละเป็นรำตงที่เกิดขึ้นในสายลุ่มน้ำปีคี⁹หรือปีคลี่ โดย ลุ่มน้ำดังกล่าวได้ชื่อว่าเป็นแหล่งกำเนิดของชนบทรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมของชาว กะเหรี่ยงอย่างมากมาย จากการศึกษาพบว่ารำตงอะบละนี้ ผู้ที่นำการแสดงรำตงเข้ามาคือ นาย อะบละ เป็นชาวกะเหรี่ยงจากประเทศพม่า

จากเอกสารอ้างอิงที่มีการสัมภาษณ์นางเองโทะ อายุ 69 ปี¹⁰ เเท่าที่ยังจำความได้ กล่าวว่า นายอะบละได้เข้ามาตั้งรกรากที่หมู่บ้านถุยะโธและได้ทำการฝึกสอนรำตงให้กับชาวกะเหรี่ยงใน หมู่บ้าน ซึ่งขณะนั้นการบันเทิงต่างๆของชาวกะเหรี่ยงยังไม่มีอะไรมากนอกจากการเล่านิทาน การ ร้องเพลงและการละเล่นตามงานเทศกาลสงกรานต์เท่านั้น โดยชาวกะเหรี่ยงที่มาฝึกรำตงทั้งหมด นั้นมาด้วยความสมัครใจและมีใจรักในการแสดงเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว จากการสอบถามผู้ที่เคยได้ชม การแสดงรำตงอะบละในสมัยนั้นซึ่งปัจจุบันคือผู้อาวุโสภายในหมู่บ้านที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป มักพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า คณะรำตงของนายอะบละนับว่าเป็นคณะที่มีชื่อเสียงทางด้าน การแสดงรำตงที่โด่งดังมากถ้าหมู่บ้านใดจะจัดงานประจำปีหรืองานมงคลหากได้นำการรำตงของนาย อะบละมาแสดงแล้วก็จะมีคนในหมู่บ้านนั้นๆและหมู่บ้านใกล้เคียงมาชมกันอย่างหนาแน่น

⁹ สัมภาษณ์ นางอาภา ทวีทรัพย์ธรรมชาติ, อายุ 63 ปี ชาวกะเหรี่ยงผู้อาวุโสและครูสอนรำ ตงบ้านใหม่พัฒนา, 19 มิถุนายน 2547.

¹⁰ สมชาย ศรีสุข, บทบาทหน้าที่ผู้บริหารกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมและวรรณกรรม ท้องถิ่น อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี, (เอกสารเย็บเล่ม: มปป, 2544), หน้า 149.

นอกจากนี้ยังพบว่าในอดีตยังไม่มีกรเรียกชื่อการแสดงนี้ว่า จำตงอะบละ หากแต่เรียกว่า “จำตงปีคี” หรือ “จำตงปีคีลี” ซึ่งเป็นชื่อเรียกของกลุ่มน้ำสายสำคัญดังกล่าว เนื้อหาของเพลงกล่าวกันว่ามีความซาบซึ้งกินใจเป็นอย่างมากเพราะได้บรรยายถึงสภาพวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ตามป่าเขาอยู่กับธรรมชาติที่สมบูรณ์ ประกอบอาชีพสุจริตต่อมาได้ถูกพม่ารุกรานขับไล่จนต้องอพยพครอบครัวมาตั้งหลักแหล่งอยู่ที่ลุ่มน้ำปีคีลี ชาวกะเหรี่ยงหลายคนต้องพลัดพรากจากคนรักจากญาติพี่น้อง ซึ่งบางคนได้ฟังถึงกับน้ำตาไหล แต่ในขณะที่บางเพลงก็เน้นความสนุกสนานมีจังหวะทั้งเร็วและช้า จำตงอะบละประกอบด้วย 4 บทเพลง ดังนี้

1) เพลงกะหฺรุใจะโทซ่อง (นมัสการพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ)

เป็นเพลงบทไหว้ครู ในการเริ่มต้นการแสดงทุกครั้งจะต้องใช้บทเพลงนี้นำก่อนบทเพลงเป็นการบรรยายถึงคุณงามความดีของพระพุทธเจ้า คุณงามความดีของพระธรรมคำสอน คุณงามความดีของพระสงฆ์ ตลอดจนคุณงามความดีของบิดามารดา ครูบาอาจารย์ เป็นต้น เป็นเพลงประกอบทำรำไม่ช้า ไม่เร็วเกินไป

2) เพลงตงต่องโอะเหว่ (การพลัดพราก)

เป็นเพลงที่บรรยายถึงสภาพชีวิตของชาวกะเหรี่ยง การพลัดพรากจากคนรักและญาติพี่น้อง เนื้อหาของบทเพลงค่อนข้างเศร้าและมีท่วงทำนองช้า ในการรำจะผู้แสดงต้องมีอารมณ์ร่วมกับบทเพลงด้วยจึงจะดูสวยงาม

3) เพลงหม่องโยเลเล่ (ไซโย ไซโย)

เป็นเพลงที่บรรยายถึงความสามัคคี ความรักในขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังมีการย้ำเตือนให้ชาวกะเหรี่ยงได้ช่วยกันอนุรักษ์ป่าไม้ไม่ให้สูญหายอย่างที่บรรพบุรุษทำไว้ เพลงนี้มีจังหวะที่รวดเร็วและกระชับ มีการสลับคู่รำระหว่างแถว

4) เพลงมิ่งมีค้ายหล่อง (ใกล้จะค่ำแล้ว)

เป็นเพลงที่บรรยายถึงการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ในชีวิตของแต่ละวันตั้งแต่เช้าถึงเย็น พอตกเย็นได้ชักชวนคนหนุ่มสาวให้ออกมาร้องรำทำเพลงและเต้นรำ เพื่อคลายความเครียดแล้วจากปฏิบัติงานในแต่ละวัน

กล่าวได้ว่า การแสดงรำตงอะบละหรือรำตงของนายอะบละนี้ จัดเป็นชุดการแสดงที่ได้รับการสืบทอดมากกว่า 100 ปี เป็นการแสดงชุดหนึ่งที่น่าได้ว่ามีความสำคัญในการสืบทอดต่อกันมาอย่างยาวนานและยังคงรูปแบบของการแสดงรำตงไว้มาก อีกทั้งยังเป็นต้นแบบการแสดงที่มีอิทธิพลต่อการแสดงรำตงในเวลาต่อมา

นอกจากนี้การแสดงดังกล่าวยังมีประเด็นในด้านองค์ประกอบที่มีความสำคัญอยู่มาก ซึ่งผู้วิจัยจะได้ขออธิบายในส่วนที่เป็นองค์ประกอบในส่วนที่แตกต่างกัน ได้แก่

ก. ผู้แสดง

ผู้แสดงในที่นี้ คือบุคคลที่ทำหน้าที่สื่อสารการแสดงให้กับผู้ชม ชาวกะเหรี่ยงเรียกผู้แสดงว่า “คนรำ”¹¹ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นนักแสดงมือสมัครเล่น ซึ่งทุกคนจะมีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านใหม่พัฒนาทั้งหมด เนื่องจากเป็นผู้แสดงส่วนใหญ่เป็นลูกหลานชาวกะเหรี่ยงด้วยกันที่ต้องการสืบทอดศิลปวัฒนธรรมประจำชนเผ่าของตน อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับคนในท้องถิ่นของตนอีกด้วย แต่โดยมากการแสดงรำตงจะมีวัตถุประสงค์อยู่ที่การสืบทอดและรักษาศิลปะการแสดงประจำชนเผ่าเป็นสำคัญ ในที่นี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเพศ อายุ และการศึกษา การคัดเลือกผู้แสดงและจำนวนนักแสดง

¹¹ สัมภาษณ์ นางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ, อายุ 63 ปี ชาวกะเหรี่ยงผู้อาวุโสและครูสอนรำตงบ้านใหม่พัฒนา, 19 มิถุนายน 2547.

1).เพศ อายุ และการศึกษา

ในการแสดงรำตงอะบละนี้ มีทั้งผู้แสดงที่เป็นทั้งเพศชายและเพศหญิง โดยจะเป็นชาวกะเหรี่ยงที่มีความสามารถและมีใจรักในการแสดง มีอายุระหว่าง 8 – 17 ปี ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนโรงเรียนบ้านใหม่พัฒนาและโรงเรียนอุดมสิทธิศึกษาซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอสังขละบุรี มีการศึกษาระหว่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เนื่องจากการแสดงรำตงได้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2534 – 2540 ซึ่งในขณะนั้นนายสมชาย ศรีสุข ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านใหม่พัฒนา ได้เป็นผู้บรรจุหลักสูตรดังกล่าวให้กับนักเรียนเพื่อเป็นการสืบทอดศิลปวัฒนธรรมการแสดงของชาวกะเหรี่ยงที่เกือบจะสูญหายไปแล้วด้วยสาเหตุหลัก คือขาดผู้สืบทอดการแสดง นอกจากนี้คุณสมบัติที่สำคัญของผู้แสดงคือต้องเป็นผู้ที่สามารถเสียสละเวลาให้แก่ส่วนรวมในทำการฝึกซ้อมและสามารถเดินทางออกไปทำการแสดงยังสถานที่ตามหมู่บ้านต่างๆได้ จากการศึกษพบว่าผู้แสดงรำตงเป็นชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง(ชนเผ่าปาว)ทั้งสิ้น ภาษาที่ใช้ในการแสดงจึงเป็นภาษากะเหรี่ยง นอกจากนี้ยังพบว่าผู้แสดงรำตงส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

2).การคัดเลือกนักแสดง

การคัดเลือกผู้แสดง นับเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่งอันจะได้มาซึ่งการมีผู้แสดงที่มีความสามารถ จากการสัมภาษณ์นางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ¹² สามารถสรุปได้ว่าการคัดเลือกผู้แสดงทั้งอดีตและปัจจุบันการคัดเลือกผู้แสดงเป็นไปอย่างเรียบง่าย กล่าวคือ จะไม่มีการจำกัดวัย ส่วนสูง และอายุ แต่ทั้งนี้ผู้แสดงทุกคนจำเป็นต้องมีสุขภาพที่แข็งแรงไม่เป็นโรคทางข้อกระดูกและหลอดเลือดอักเสบที่ไม่สามารถร้องเพลงได้ โดยทางด้านครูผู้ฝึกสอนจะดูว่าเด็กชาวกะเหรี่ยงชาย-หญิง คนใดที่มีสามารถในด้านการร้อง รำ และสามารถเสียสละเวลามาร่วมฝึกซ้อมได้ ครูผู้ฝึกก็จะอนุญาตโดยการจะฝึกต้องหานักแสดงให้ได้จำนวนอย่างน้อย 16 คน จึงจะ

¹² สัมภาษณ์ นางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ, อายุ 63 ปี ชาวกะเหรี่ยงผู้อาวุโสและครูสอนรำตงบ้านใหม่พัฒนา, 20 มิถุนายน 2547.

ฝึกได้ในแต่ละรุ่น เมื่อคัดเลือกแล้ว ครูฝึกก็จะนัดแนะกับผู้ฝึกซ้อมในด้านของเวลา ซึ่งจะใช้เวลาในช่วงตอนเย็นหลังจากเสร็จกิจกรรมในการทำงานในช่วงกลางวัน โดยมักจะเป็นเวลา 6 โมงเย็น ไปจนถึงเที่ยงคืนของทุกวัน ผู้แสดงทุกคนจะต้องมารวมตัวกันที่บ้านของครูฝึก โดยมากจะเป็นลานกว้างหน้าบ้านบ้างก็อยู่ในบ้านหรือในพื้นที่อาคารอเนกประสงค์ทั่วไป การฝึกจะใช้เวลาประมาณ 1 เดือน เป็นอย่างน้อยต่อการแสดงใน 1 ครั้ง ซึ่งเมื่อผู้ฝึกได้ฝึกฝนจนมีความชำนาญแล้ว ผู้ฝึกก็จะกลายเป็นผู้ช่วยในการถ่ายทอดเพื่อแบ่งเบาภาระแก่ครูฝึกให้รับรุ่นน้องต่อไป

นางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติและนางมะเสงยู (ไม่มีนามสกุล) คือครูฝึกสอนรำตงในปัจจุบันให้ชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนา โดยมากจะเป็นลูกหลานชาวกะเหรี่ยงที่เข้ามารับการฝึก ทุกคนจะมารวมตัวกันที่ลานหน้าโรงเรียนบ้านใหม่พัฒนาหรือที่บ้านครูฝึก แล้วแต่นัดหมายในช่วงเย็นหลังเลิกเรียน การฝึกซ้อมจะกระทำเป็นประจำทุกสัปดาห์หรืออาจจะทุกวันขึ้นอยู่กับภาระนัดหมายของครูฝึกเป็นสำคัญ ในการฝึกซ้อมนั้นจะเริ่มจากการทบทวนการร้องเพลงและท่ารำที่ผ่านมารวมถึงการต่อท่ารำใหม่ ด้วยการที่มีการฝึกฝนอยู่เป็นประจำจึงทำให้ทุกคนซึมซับการแสดงนี้ได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น เมื่อมีงานแสดงที่เร่งรีบเข้ามานักแสดงจะใช้เวลาไม่นานในการทบทวนและทำการฝึกซ้อม โดยใช้ระยะเวลาประมาณ 5-7 วัน เนื่องจากเมื่อฝึกหัดกันอย่างจริงจังและเข้มงวด ก็จะทำให้การรำนั้นอยู่ตัวและจดจำได้ในเวลาอันรวดเร็ว

3).จำนวนนักแสดง

การแสดงรำตงมีผู้แสดงประมาณ 12 – 16 คน โดยจำนวนอย่างน้อยต้องไม่ต่ำกว่า 12 คน เนื่องจากเห็นว่ากรรมมีจำนวนนักแสดงยิ่งมากเท่าไรก็จะยิ่งทำให้การแสดงดูสวยงามมากขึ้นเท่านั้น แต่ในบางครั้งที่ผู้แสดงบางส่วนไม่สามารถที่จะมาทำการแสดงได้ก็จะลดจำนวนผู้แสดงลงให้เหลือเป็นจำนวนคู่ประมาณ 8 คน ทั้งนี้เพราะถือเป็นธรรมเนียมการปฏิบัติของการจัดแถวแสดงนั้นต้องเป็นแถวคู่ (ชาย – หญิง จำนวน 2 คู่) คือ เรียงเป็นแถวหน้ากระดาน 4 คน และเป็นแถวตอนลึก 4 คนเช่นกัน เมื่อจำนวนคนขาดไปก็จะไปลดที่แถวตอนลึกให้เป็น 3 หรือ 2 ก็ได้ แต่แถวหน้ากระดานยังคงต้องเป็น 4 คนอยู่ แต่หากจำนวนคนต่ำกว่า 8 คน ก็จะยกเลิกการแสดงทันทีเพราะจะถือว่าเป็นการแสดงที่ไม่สมบูรณ์นั่นเอง

ภาพที่ 18 การฝึกซ้อมของกลุ่มนักแสดงรำตงบ้านใหม่พัฒนา

กลุ่มนักแสดงรำตงบ้านใหม่พัฒนา กำลังฝึกซ้อมเพื่อเตรียมการแสดงรำตงอะบละภายในบ้านของครูฝึกซึ่งปัจจุบันเป็นนักเรียนจากโรงเรียนบ้านใหม่พัฒนาและโรงเรียนอุดมสิทธิศึกษาเป็นส่วนใหญ่ นักแสดงมีจำนวน 16 คน

ที่มา : ผู้วิจัย, วันที่ 29 สิงหาคม 2547.

ภาพที่ 19 การฝึกซ้อมของกลุ่มนักแสดงรำตงบ้านใหม่พัฒนา

กลุ่มนักแสดงรำตงบ้านใหม่พัฒนา กำลังฝึกซ้อมเพื่อเตรียมการแสดงรำตงอะบละบริเวณลานหน้าบ้านครูฝึก

ที่มา : ผู้วิจัย, วันที่ 12 กันยายน 2547.

ข. ลักษณะการแต่งกาย

เครื่องแต่งกายของการแสดงรำตงนั้นมุ่งเน้นไปที่ความเรียบง่าย โดยสวมใส่เสื้อผ้าซึ่งเป็นเครื่องแต่งประจำชนเผ่าของชาวกะเหรี่ยงที่ได้ทอและออกแบบตัดเย็บเพื่อสวมใส่กันเอง โดยมากไม่นิยมสวมใส่เครื่องประดับมีค่าแต่อย่างใด จากการศึกษาพบว่า การแต่งกายของการแสดงรำตงอะบละมี 2 ลักษณะโดยแบ่งตามเพศของผู้แสดง คือ การแต่งกายของผู้แสดงชาย และการแต่งกายของผู้แสดงหญิง ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

การแต่งกายของผู้แสดงชาย การแต่งกายของผู้แสดงที่เป็นเพศชายคือ สวมเสื้อแขนยาวที่มีสีพื้นอ่อนๆ โดยมากมักเป็นสีขาวหรือฟ้าไว้ด้านใน และสวมทับด้วยเสื้อแขนสั้นในตัวสีแดงลายขวางแนวยาว คอวีหรือคอแหลม เป็นเสื้อที่ทอขึ้นเองภายในหมู่บ้าน สวมใส่รองเท้า (ตะด่ง) ไม่เย็บติดกันเป็นถุง คือจะใช้ผ้าที่ทอลายขวางเป็นเส้นๆ มีแถบใหญ่สองแถบอยู่บริเวณกลางของพื้นผ้าตามแนวขวางมาผู้งเป็นโล่รอง โปกผ้าสีแดง สวมถุงเท้าสีขาว

ภาพที่ 20 การแต่งกายของผู้แสดงชาย

แสดงแบบโดย นางสาวปัญญาดา (ไม่มีนามสกุล) อายุ 15 ปี นักเรียนโรงเรียนอุดมสิทธิศึกษา อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี (นักแสดงรำตงบ้านใหม่พัฒนา)

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 29 สิงหาคม 2547.

รายละเอียดของเครื่องแต่งกายในการแสดงมีดังนี้

1. ผ้าโพกศีรษะ

มีความกว้างประมาณ 10 เซนติเมตร ยาวประมาณ 1 เมตร ทำมาจากผ้าทอมือของชาว
กะเหรี่ยงมีทั้งสีแดงและสีขาว ชายผ้าทั้งสองข้างทอเป็นลายขวาง บางครั้งก็ทอเป็นสัญลักษณ์ของ
ชาติกะเหรี่ยงที่เป็นรูปเขาควายเป็นไม้เย็บริมผ้า

ภาพที่ 21 ผ้าโพกศีรษะ

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 29 สิงหาคม 2547.

2. เสื้อแขนสั้นในตัวสีแดง

เป็นเสื้อที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยง ทอด้วยมือทั้งตัวตอนล่างของเสื้อทอยกดอก
เป็นตาราง มีพู่ห้อยเป็นระยะๆ แขนเสื้อสั้น คอเสื้อเป็นคอแหลม ตัวเสื้อมีได้เย็บต่อกันหากแต่เป็น
การทอทั้งตัว

ภาพที่ 22 ลักษณะของเสื้อแขนลำสีแดง

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 29 สิงหาคม 2547.

3. เสื้อเชิ้ตสีขาว

เนื้อผ้าเป็นผ้าคอตตอนสีขาวล้วนหรือบางครั้งอาจเป็นสีเหลืองอ่อน สีฟ้าอ่อนก็ได้ คอเสื้อเป็นปกตั้ง ตัวเสื้อผ่าหน้าติดกระดุมตามแนวตั้ง 5 เม็ด แขนเสื้อยาวคลุมถึงข้อมือและติดกระดุมที่แขนเสื้อด้วย

ภาพที่ 23 เสื้อเชิ้ตสีขาว

ตัวโน เป็นเครื่องแต่งกายของฝ่ายชายนิยมใส่สีขาวกันเป็นส่วนมาก

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 29 สิงหาคม 2547.

4. ผ้าเช็ดหน้า

สามารถใช้ผ้าเช็ดหน้าสีขาวล้วนหรือผ้าฝ้ายสีขาวล้วนตัดเป็นชิ้นเล็กรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีความกว้างและยาวประมาณ 20 เซนติเมตร คุณสมบัติของเนื้อผ้าต้องมีน้ำหนักและพลิ้วไหวได้ดี

ภาพที่ 24 ผ้าเช็ดหน้า

เป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดงของทั้งฝ่ายหญิงและฝ่ายชายใช้ถือในมือนับเป็นเอกลักษณ์เด่นอย่างหนึ่งของการแสดง

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 29 สิงหาคม 2547.

5. โสร่ง หรือ ทะด่ง

เป็นผ้าที่ทอเองสีแดงไม่เย็บติดกันเป็นถุง ทอยกดอกเป็นลายขวางเป็นเส้นสีขาว มีแถบใหญ่สองแถบอยู่บริเวณกลางผืนผ้าเป็นแนวขวาง

ภาพที่ 25 ผ้าถุงหรือใส่ร่ง (ทะเลดง)

มีลักษณะทอเป็นผืนยาว ไม่เย็บติดกันเป็นถุง

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 29 สิงหาคม 2547.

6. ถุงเท้า

เป็นถุงเท้าลูกฟูกหรือถุงเท้าธรรมดาก็ได้ แต่ต้องมีสีขาว มีความยาวที่สามารถดึงขึ้นไปถึง
ครึ่งแข้งได้

ภาพที่ 26 ถุงเท้า

ใช้สวมใส่ในการแสดงเพื่อให้เกิดความสวยงามด้วยสีขาวที่เข้ากับเสื้อผ้า

เมื่อนักแสดงอยู่รวมกันทำให้อุสสวยงาม

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 29 สิงหาคม 2547.

การแต่งกายของผู้แสดงหญิง การแต่งกายของผู้แสดงหญิงจะมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ การแต่งกายด้วยเครื่องแต่งกายประจำชนเผ่าแบบดั้งเดิม และการแต่งกายด้วยเครื่องแต่งกายประจำชนเผ่าแบบปรับปรุง

แบบดั้งเดิม (ใช้ในการแสดงตั้งแต่อดีตของนักแสดงหญิงจนถึงปัจจุบัน)นั้น การแต่งกายของผู้แสดงหญิงเป็นชุดเสื้อกระโปรงยาวกรอมเท้า (ข้อเท้า) สีขาว แดง เหลือง เขียว หรือสีอื่นๆ ตามความต้องการ เพียงชุดละ 1 สี แขนสั้นในตัว คอวี ปักด้วยด้ายสีแดง บริเวณตอนบนช่วงคอ ป่า ปลายแขนเสื้อ และชายกระโปรง ลักษณะทรงสอบไม่มีการตัด หรือเย็บแต่อย่างใด เพราะเป็นการทอขึ้นเองตามรูปร่าง และความยาวของผู้สวมใส่ ศีรษะผูกผ้าสีขาว สวมถุงเท้าสีขาว ชาวกระเหรี่ยงเรียกชุดนี้ว่า ไช้กูกี้

แบบปรับปรุง (ใช้ในการแสดงในปัจจุบัน) นักแสดงหญิงสวมเสื้อแขนสั้นในตัว คอวี สวมผ้าถุงจะเป็นสีอะไรก็ได้แล้วแต่โอกาสหรือตามแต่ครูผู้สอนจะนัดแนะให้ใส่ เช่น สีแดง สีเหลือง สีน้ำเงิน สีม่วง สีขาว ทุกตัวจะมีลายแนวยาว และสวมให้ตัดกับสีของผ้าถุง บนศีรษะจะผูกผ้าสีขาว คาดเอวด้วยเข็มขัดเงิน เข็มขัดสีแดง หรือสีขาวก็ได้ สวมถุงเท้าสีขาว บางครั้งถ้าคออาจห้อยลูกปัดสีขาวย่อยมาถึงหน้าอก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 27 การแต่งกายของนักแสดงหญิง

แสดงแบบโดย นางสาวกาญจนา เสดวงชัย อายุ 16 ปี นักเรียนโรงเรียนห้วยมาลัย
อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี (นักแสดงรำตงบ้านใหม่พัฒนา)

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 29 สิงหาคม 2547.

เครื่องแต่งกายที่ใช้ในการแสดงมีรายละเอียดดังนี้

1. ผ้าผูกศีรษะ

มีความกว้างประมาณ 10 เซนติเมตร ยาวประมาณ 1 เมตร ทำมาจากผ้าทอมือของชาว
กะเหรี่ยงมีทั้งสีแดงและสีขาว ชายผ้าทั้งสองข้างทอเป็นลายขวาง บางครั้งก็ทอเป็นสัญลักษณ์ของ
ชาติกะเหรี่ยงที่เป็นรูปเขาควายเป็นไม้เย็บริมผ้า

สงขลานครินทร์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 28 ผ้าผูกศีรษะ

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 29 สิงหาคม 2547.

2. เสื้อกระโปรงยาวกรอมเท้า

มีลักษณะเป็นเสื้อกระโปรงยาวกรอมเท้าสีขาวบางครั้งจะทอเป็นลวดลายสีแดงในแนวตั้ง บางครั้งทอยกดอกเป็นตาราง มีพู่ห้อยเป็นระยะ แขนเสื้อลำในตัว คอแหลม

ภาพที่ 29 เสื้อกระโปรงยาวกรอมเท้า

ภาษากะเหรี่ยงเรียกไซกุ๊กเป็นเสื้อผ้าที่ฝ่ายหญิงสาวเป็นผู้สวมใส่ทั้งในงานพิธีและการแสดงรำตง

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 29 สิงหาคม 2547.

3. ผ้าเช็ดหน้า

สามารถใช้ผ้าเช็ดหน้าสีขาวล้วนหรือผ้าฝ้ายสีขาวล้วนตัดเป็นชิ้นเล็กรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีความกว้างและยาวประมาณ 20 เซนติเมตร คุณสมบัติของเนื้อผ้าต้องมีน้ำหนักและพลิ้วไหวได้ดี (ดูภาพที่ 24 หน้า 81)

4. ถุงเท้า

เป็นถุงเท้าลูกฟูกหรือถุงเท้าธรรมดาก็ได้ แต่ต้องมีสีขาว มีความยาวที่สามารถดึงขึ้นไปถึงครึ่งแข้งได้ (ดูภาพที่ 26 หน้า 82)

อนึ่งการถือผ้าเช็ดหน้าและการสวมถุงเท้านั้น เพื่อต้องการให้ผู้ชมได้เห็นถึงความพร้อมเพรียงของการใช้มือและเท้าเมื่อมีการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว ซึ่งจัดเป็นลักษณะเด่นของท่ารำในการแสดงรำตง ทั้งนี้เพราะในอดีตเมื่อมีการแสดงรำตงในเวลากลางคืนนั้นแสงไฟมีความสว่างไม่เพียงพอทำให้ผู้ชมไม่สามารถเห็นถึงความพร้อมเพรียงในการใช้มือและเท้าได้ จึงมีการคิดเพิ่มเติมอุปกรณ์ประกอบการแสดงและเครื่องแต่งกายที่เป็นสีขาวเข้าไป โดยมีข้อกำหนดให้ถือผ้าเช็ดหน้าสีขาว ส่วนเท้าก็กำหนดให้มีการสวมถุงเท้าสีขาว ทั้งนี้เพื่อช่วยในการมองเห็นได้อย่างชัดเจนนั่นเอง

ในการปรับปรุงเครื่องแต่งกายของนักแสดงหญิงนั้นเกิดจากการที่อาจารย์สมชาย ศรีสุข ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านใหม่พัฒนา (พ.ศ.2534) เห็นว่าเสื้อผ้าของผู้แสดงเห็นเพียงการแต่งกายประจำเผ่า ซึ่งเป็นเพียงสีขาวสีเดียว เมื่อแสดงในทุกๆ ครั้งก็ใส่อยู่สีเดียวทำให้เกิดความซ้ำซากและน่าเบื่อจากผู้ที่ได้รับชมอยู่เป็นประจำ ดังนั้นจึงทำให้เกิดความคิดในการที่จะปรับปรุงให้เสื้อผ้ามีสีสันให้ดูหลากหลายมากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการปรับปรุงเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายในปี พ.ศ.2534 เป็นต้นมา

ภาพที่ 30 การแต่งกายของนักแสดงหญิงแบบปรับปรุง
 โดยเปลี่ยนเป็นสวมชุดกระโปรงยาวกรอมเท้า แขนสั้นในตัว โดยทอเป็นสีต่างๆ
 บ้างก็สวมเสื้อแขนสั้นทอยาวครึ่งตัวและนุ่งผ้าซิ่นสีต่างๆ
 ที่มา: เอื้อเฟื้อภาพโดย นายสมชาย ศรีสุข.

การปรับปรุงการแต่งกายของผู้แสดงรำตงอะบละนี้ สามารถพบเห็นได้ในลักษณะที่
 แตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในโอกาสต่างๆแต่อย่างไรก็ตามการสวมใส่เครื่อง
 แต่งกายในการแสดงรำตงอะบละนี้ก็ยังคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมการแต่งกายของกลุ่มชนชาวกะเหรี่ยงไว้
 ได้เป็นอย่างดี เอกลักษณะเด่นอีกประการของเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายในแสดงรำตงอะบละนี้ คือ การ
 สวมถุงเท้า บางครั้งก็มีการสวมใส่รองเท้าขณะที่ได้เช่นกัน

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

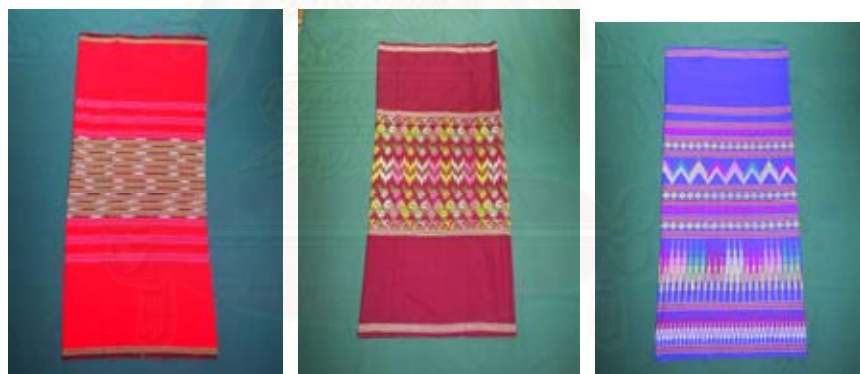

ภาพที่ 31 - 33 เสื้อแขนลำสีต่างๆ

เสื้อแขนลำในตัวที่ทอเป็นสีต่างๆ ของฝ่ายหญิงที่ได้รับการปรับปรุง

ให้มีความหลากหลายจากเครื่องแต่งกายดั้งเดิม

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 29 สิงหาคม 2547.

ภาพที่ 34 - 36 ผ้าซิ่น

ไม่เย็บติดกันเป็นถุงเป็นผ้าที่ทอตนเองในหมู่ชาวกะเหรี่ยงฝ่ายหญิงใช้สวมใส่เข้ากับเสื้อ

หลากสีที่ได้รับการปรับปรุง

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 29 สิงหาคม 2547.

นอกจากนี้จากการศึกษายังพบว่าในอดีตการถือผ้าเช็ดหน้าประกอบการรำนี้ จำเป็นต้องถือด้วยมือข้างขวาโดยการใช้นิ้วชี้และนิ้วกลางหนีบผ้าเช็ดหน้าไว้ตลอดห้ามผู้แสดงทำหล่นในขณะทำการแสดง ด้วยถือว่าจะเกิดเรื่องที่อัปมงคลขึ้น แต่หากทำผ้าเช็ดหน้าตกพื้นจำเป็นต้องเริ่มการแสดงใหม่ทั้งหมด ทั้งนี้อาจเป็นได้ว่าการที่ถือผ้าเช็ดหน้าในมือระหว่างที่รำนั้นจะมีการสะบัดข้อมือซึ่งก่อให้เกิดจากสวยงามจากความพร้อมเพรียงจากแรงพลั่วไหวของผ้าในมือซึ่งเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกันก็ได้ ซึ่งหากตกลงบนพื้นในขณะที่แสดงอาจทำให้การสะบัดมือดูไม่พร้อมสมบูรณ์และสวยงามได้

จะเห็นได้ว่าการถือผ้าเช็ดหน้าและสวมถุงเท้า นั้นจัดเป็นลักษณะเด่นของเครื่องแต่งกายในการแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยง โดยผู้วิจัยเห็นว่าการสวมถุงเท้าซึ่งเป็นเครื่องแต่งกายในการแสดงรำตงชาวกะเหรี่ยงนั้นอาจได้รับอิทธิพลมาจากการเครื่องแต่งกายในการแสดงละครของชาวพม่า ทั้งนี้ปรากฏว่ามีการสวมถุงเท้าในการแสดงละครพม่าด้วยเช่นกัน

ค. เพลงร้องประกอบการแสดง

การแสดงรำตงเป็นการแสดงพื้นบ้าน โดยมีดนตรีประกอบบทเพลงที่มีคำร้องเป็นภาษากะเหรี่ยงประจำชนเผ่า ทำนองเพลงเป็นทำนองที่ได้รับการสืบทอดมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ มาจนถึงปัจจุบัน

เพลงที่ใช้บรรเลงและขับร้องประกอบเป็นเพลงที่ใช้ร้องเฉพาะการรำตงอะบละ โดยแต่ละเพลงจะมีเนื้อหาที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งทำให้แต่ละเพลงมีเอกลักษณ์ในด้านเนื้อหา ทั้งบทร้องและทำนองเพลงชาวกะเหรี่ยงได้สืบทอดต่อมาจากบรรพบุรุษ ดังนี้

เพลงรำตงอะบละ ประกอบด้วย 4 เพลง ดังนี้

1).เพลงกะหฺรุใจะโทซ่อง
(เพลงไหว้ครู)

แปล นางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ
เรียบเรียง นางสาวณัฐกานต์ บุญศิริ

คำร้องภาษากะเหรี่ยง กะ หฺรุ ท่อง ใจ โท ซ่อง เล ส่อง เย้ย มู่ ทา เล มอ ใจ ลู หละ ชิ เย พี กา เด
หล่อง

ความหมาย ขอกราบไหว้ และน้อมระลึกถึงคุณพระพุทฺธ คุณพระธรรม คุณพระสงฆ์
อีกทั้งไหว้คุณบิดามารดา

คำร้องภาษากะเหรี่ยง กะ หฺรุ โทะ ใจ มา เล หม่อง อา เลย บ้านใหม่ เยื่อ ใจ หล่อง หน้า ยู เคร
หล่อง ชิ คี ย ชิ กัว มะ เน เปีย หย่อง

ความหมาย เมื่อไหว้ครูเสร็จเป็นที่เรียบร้อยแล้ว พวกเราคณะรำตงบ้านใหม่มาถึง ณ
ที่นี้แล้วจะทำการแสดงให้พี่น้องทั้งหลายได้ชมกัน

คำร้องภาษากะเหรี่ยง ลา ไล่ เม ล้า ไล่ หม่ม บ้านใหม่ พู โย่ว ลา ไล่ หม่ม ตา มิ่ง ลา ไล่ เม ลา ไล่
เม มู ยา มง เอ้ (๗)

ความหมาย ท่านผู้ชมทั้งหลายพวกเราคณะรำตงบ้านใหม่มาทำการแสดงแล้ว คณะที่
ท่านได้ชมนี้มีเด็กเล็กมากมาย

คำร้องภาษากะเหรี่ยง ใจ หล่อง มู ลูก เกว บ้านใหม่ พู ปี (๗) อัน เย้ มู นิ่ง ได้ หย่อง มู เหล่น เด
ความหมาย เมื่อไปแห่งใด เจอะเจอกันแล้วโปรดอย่าลืม จดจำไว้ว่าพวกเรามาจาก
บ้านใหม่ เมื่อมีการแสดงที่ใด โปรดจดจำคณะเล็กๆของเราไว้

คำร้องภาษากะเหรี่ยง ล้า ไล่ เม กู ล้า หม่ม ใจ มิ่ง เม หล่อง ลา ไล่ ไข่ กะ เป็ง เอ่อ ซา ซะ
หล่อง บ้านใหม่ พู โย่ว บ้าน ไต้ เถอะ หล่อง

ความหมาย ในบทรนี้ ญาติพี่น้องทั้งหลายโปรดตั้งใจ คณะเล็กบ้านใหม่จะเล่า
ประวัติศาสตร์ให้รับรู้กัน

คำร้องภาษากะเหรี่ยง ไ๋ เฮย๋อ เมอ หล่อง ได้ ถ้า ก้อง มี ฐ ได้ โพล่ว ไ๋ เยื่อ ป่า ล่า ไถ่ว สะ จะ ไค่ อา ดิ่ง โพล่ว ถ้า จะ ปล่ง เพอ ลา ลอง จู่ เล่อ หม่าย ซโย ถะ โย่ว ซา หล่อง อู โพล่ว ปู ละ หุ่ย อู เพล่อ ล่อง แล่อ ปู เอ่ย ยู่ หล่อง

ความหมาย ปัจจุบันนี้หลายสิ่งได้เปลี่ยนแปลงไปทั้งการแต่งกาย นิสัยใจคอ ชีวิตความเป็นอยู่ เมื่อก่อนกะเหรี่ยงเราแต่งกายเรียบง่าย ผู้คนมีจิตใจงดงามซื่อสัตย์ ในอดีตนะญาติพี่น้องเอ๋ย ผู้คนมีจิตใจซื่อสัตย์ แม้การทำมาหากินก็ทำแต่พอเพียง ไม่เบียดเบียนผู้อื่นสักเท่าใด

คำร้องภาษากะเหรี่ยง เลอะ มู่ อา ม่อง เอ้ เผ่อ ลง แผล่อ ต่อง सा เร่ย เอ้ อี้ ค्ली อี ค्ली เซอ ตา ลุย เม่ อ่อง กา เอ้ กุย ตา ลา เหม่ แผล่อ ไ้ มู เล่อ กา เม่ กู ไล ลา เย้ ล่อง ถุง มา เป้อ กะ ซา เย เย้ มู กา เอ้ (๗) มา มา ผ่า เซอ เป ลี สู้ เล่

ความหมาย พวกกะเหรี่ยงนี้เราส่งสอนกันยากขึ้นทุกวัน เราไม่ชอบเชื่อใคร แล้วเราจะทำอย่างไรต่อไปหากพระอริยเจ้ามาถึง เราจะทำอย่างไร หากพวกยังไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของบรรพบุรุษ

คำร้องภาษากะเหรี่ยง ส่วย เปี้ยว วั่ ส่วย นา โม่ มู่ กา(๗) มอ เกว๋ย น้า โหม่ น้า เต่ น้า เล่อ ไค่ว ไค่ว

ความหมาย ญาติพี่น้องทั้งหลาย คณะเราขอจบการแสดงเพียงเท่านี้

2).เพลง ตงต่องโอเหว่

(คนบนเขานดอย)

แปล นางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ
เรียบเรียง นางสาวณัฐกานต์ บุญศิริ

คำร้องภาษากะเหรี่ยง ตง ต่อง โอ เหว่ เตอ วั่ วั่ ซ่วย ย้าย เมี้ยว เล วั่ หวา ซี้ ลี่ ทุ้ง คว่า จุง เหว่ ลี อ่อ ซอง เม กว้า ออ ซอง ลี บ้า นใหม่ เข้า ล่า เปี้ยว หงอ ลี

ความหมาย พวกเราคนบ้านใหม่มาถึงแล้ว เมื่อทำการแสดงเสร็จแล้วเราก็จะกลับเลย

คำร้องภาษากะเหรี่ยง ยู่ เล ล ยู่ เพ่อ เหว่ ยู่ เพ่ เพื่อ เกว่ ยู่ เพื่อ เว ยู่ เหว่ ตี้ เย้ บ้า นใหม่ มิ่ง ไ้ หล่อง มี ลู เกว๋ย

ความหมาย มาดูเถาะญาติพี่น้อง หญิงสาวบ้านใหม่จะแสดงให้ดู

คำร้องภาษากะเหรี่ยง บ้านใหม่ มิ่ง คว่า มุ ท่อง เหมย เก้ เว ซี่ ซา ไร่ เหว อยู่ ไน้ เหว ซา เอ โอ
 เหว ไร่ เกว บ้านใหม่ อยู่ เหว ดี เย้ เย้อ เก้ ไร่ เกว

ความหมาย คณะบ้านใหม่ (เมืองไทย) มาแสดงให้คุณ ชายหนุ่มทั้งหลายสามารถจอง
 หญิงสาวที่แสดงให้คุณได้ ถ้าชอบก็ให้มาเที่ยวที่หมู่บ้านเรา ถ้าพอใจก็ไปเที่ยวหาที่บ้านได้

คำร้องภาษากะเหรี่ยง หู พ้อง คว่า ดี เย้ เย้า จา วา ปา เหล่ เล่ เว้ย เปอ ดี เปอ ปา เมย เอ้ เซอ
 ลา ดี เกอะ ท่อง ลู เหว อู ต้อง เตอ เหม ซี่ ตอง เซะ

ความหมาย พี่ชายที่รัก พวกเรานักแสดงมิใช่เราเป็นครูฝึก แต่ครูฝึกสั่งสอนมาให้เรา
 ทำได้ ถึงเราทำได้ก็เรียกว่า “ซี่ ตอง เซะ”

คำร้องภาษากะเหรี่ยง บ้านใหม่ ยัว มา ยู หล่อง เอ ที่ คู เอก กว่า บ้านใหม่ มี คว่า ออ คู เย้อ ล่า
 งี้ งี้ เล่ เซอ เปี้ยว หว่า จะ มา นอ ก้า หล่า ซิ เซ็ง โล่ เซ็ง โล่ โถ เปี้ยว วา

ความหมาย บ้านใหม่ หมู่ 7 คุณให้ชัดเจนทุกผู้ทุกคน ชาวบ้านใหม่ทั้งหญิงและชาย
 มาถึงแล้วจะทำการแสดงให้คุณ “ซิเซง” (คำเรียกผู้ชายทั่วไป ภาษาพม่า) จะร้องจะรำให้คุณ

คำร้องภาษากะเหรี่ยง เกว ยู หล่อง เกว ยู โฟว โอ อยู่ เหว ไร่ ปา เด้ เน้อ ซี่ เน้อ ซี่ โฟว ฉี่ ซี่ ฉิ เล
 ชู โกะ ฉี่ ซี่ เจ๊ะ เด ลู โกะ เหมอเอ่อ ปา ซี่ ยา หู ฟอ คว่า นี ยา

ความหมาย มาดูหรือยังพี่ชาย คณะของเรามีคนที่พี่ชายจับบ้างใหม่ มีอยู่ที่นี่บ้างหรือ
 เปล่า

คำร้องภาษากะเหรี่ยง เย้อ เหว คว่าเอ้(?) อู ปา ม้า เปอ เย้อ เหมอ ลู เปี้ยว(?) คุง ทอง เซอ บ่อง
 ซี่ เด ไร่ ถุง ไน้ จู ย่าง คู คอง ยู เหว คว่า เอ้ นี และ เตะ เตะ กู หง่า เตะ

ความหมาย พี่ชายเราจะสมมติให้ฟัง เราจะพูดให้ฟังต่อไปในวันข้างหน้าถ้าห่ม
 ผ้าเหลือง นั่นแหละจึงจะหมายถึงเราคือผู้มีวิชาความรู้ (โดยเฉพาะผู้ชาย)

คำร้องภาษากะเหรี่ยง เต่ ล่อง เปี้ยว เกะ เต่ หวี ปล่อง เหว ดา หล่อง โคล่ง ซี่ เตอะ กู เย้ เซ็ง นา
 ไฮ เหว กว่า ดี เย้ เปอ เกล้ เปอ ว่า เด เซอ ลู เกว

ความหมาย ถ้าเราไปวัดเราต้องช่วยกันกวาดลานวัด ต้องปูเสื่อ ฟังให้ตื่นะพี่ชายนั้น
 แหะคือการทำบุญทำกุศล

3).เพลง เลเล่หม่องโย (ไชโย ไชโย)

แปล นางอภา ทรัพย์ธรรมชาติ
เรียบเรียง นางสาวณัฐกานต์ บุญศิริ

คำร้องภาษากะเหรี่ยง เหลล เล้ เหลล เล่ หม่อง โย หม่อง โย หม่อง โย เหลล เล้ จี ปา (๗) เมียว โย
ไจ้ ปา (๗) เม เบี้ยว เซียว เบี้ยว ซ่วย น้อ โฟ้ว โอ กู้ ชู นา(๗) เยอ เหม่ คว่า ยู โละ เหม่อ เกว่ ทอง ไท้
น่อง อยู่ ไต่ะ

ความหมาย ไชโย(๗) ฟังให้ดีนะท่านผู้ชมทั้งหลาย พวกเราจะแสดงอีกชุดการแสดงให้
ดู

คำร้องภาษากะเหรี่ยง เยื่อ เหม่อ เถิด(๗) ทอง เล เซ้อ ลู เกว่ เหม่อ เถิด ทอง กู เลอ เหม่

ความหมาย การแสดงการละเล่น ทุกๆอย่าง พวกเราจะแสดงให้ดู

คำร้องภาษากะเหรี่ยง ยู ล้อง (๗) ยู ลอง เอ่อ ที่ คู ฟ้อง (๗) คว่า ที่ (ยู ลอง เอ่อ ที่ คู ฟ้อง คว่า ที่)
เหม่อ ก่วย ซอง เว่ เล่อ นา อี้

ความหมาย ดูให้ดีผู้ชมทั้งหลาย คินนี้พวกเราจะแสดงให้เต็มที่

คำร้องภาษากะเหรี่ยง คุย ฉี่ คู เหม่ เซอะ ซ่า พลง เพล ลา เต้ กู อี้ ก่า เกาะ เต้อ เกาะ น้อ ซอ
เอ้อ กะ เม่อ เคลอะ นี เจะ วิ หยะ

ความหมาย 96 โรค (โรคภัยไข้เจ็บ) ขอให้แคล้วคลาดกันทุกๆท่าน ภพ 3 ภพขอให้เรา
ข้ามพ้นไปด้วยความปลอดภัยทุกชาติ ถ้าเราพ้นผ่านไปได้เราก็จะพบกับพระอริยเจ้า

คำร้องภาษากะเหรี่ยง เฉ่อ เล่อ ปี่ มา บ้า เล่อ คลี่ ไจ้ โท ดา หล่อง กู นี้ ดี เน็ด เล่อ ก็ บ่า ไน่ เก่อ
เอ้ มา เต็ด เม เยื่อ เจอะ น้อ เน่ เลียะ ต่า

ความหมาย อบายมุขทั้งหลายขอท่านอย่าได้ข้องเกี่ยว หากแต่ต้องยมบาลจะนำ
ท่านไปนรกภูมิ

คำร้องภาษากะเหรี่ยง ไจ้ โท ซอง (๗ 3 ครั้ง) เตอะ น่อง ที่ ถูง ไน่ นี ล้า กู ก่า นี

ความหมาย พระรัตนตรัย สามสิ่งนี้พวกเราอย่าได้ลืมโปรดระลึกถึงไว้อยู่เสมอ

คำร้องภาษากะเหรี่ยง   ไม้ เจอะ เตอะ คละ (๗) เสอ เพล่อ น้อ ตา น้อ หม่อ คิ เน้ หม่อง ใจ้ ไม้
 เจอะ เตอะ คละ เสอ เพล่อ น้อ ตา น้อ หม่อ คิ เน้ หม่อง ใจ้
ความหมาย   พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ โปรดอย่าได้ลืมจงระลึกถึงไว้เสมอ

4).เพลงตาคูมิ่งมีค้ายหล่อง (ช่วงบ้าย)

แปล   นางอภา ทรัพย์ธรรมชาติ
 เรียบเรียง   นางสาวณัฐกานต์ บุญศิริ

คำร้องภาษากะเหรี่ยง   ละ จะ ปัง ละ ระ ตะ มา เหว่ ค่าย หล่อง ยื่อ อู่ ฟ่อง คว่า แฝก ค่อง ผ่าย
 แต่ บ้าน ใหม่ อยู่ หว่า เปี้ยว เป ตา หว่า
ความหมาย   ต่อไปนี้เราจะขอบอกเล่าเรื่องราวชีวิตชนบทชาวกะเหรี่ยง เมืองไทยทาง
 ทิศตะวันตกคือที่ตั้งของบ้านใหม่ บ้านของเรา

คำร้องภาษากะเหรี่ยง   มิ่ง มิ ค่าย หล่อง(๗) ควิ ร้อง เอ่อ อู อี ต่อง ตะ นา คำ อี กิริ ล่อง หล่อง
 อื่อ ล่อง คว่า
ความหมาย   ช่วงเวลาบ้ายๆ พวกเราเตรียมตัวอาบน้ำ หวีผม แต่งตัวเตรียมการแสดง
 ให้พี่บ้านน้ำอาได้ดู

คำร้องภาษากะเหรี่ยง   เอ้ ช่อง พา ไป หมู่ อา ออ จ้อ กะ จะ ปัง หะ หู เอ้ย เปี้ยว โย่ว อยู่ เห่งอะ
 อะ เห่ง อยู่ อา เอ ทิง อยู่ อา ม่อง เอ้ ละ จะ ปัง เอ้อ เอ้ย เตอะ เหว่
ความหมาย   โปรดตั้งใจรับฟังให้ดีก่อนนะ พี่บ้านน้ำอา พวกเราจะร้องพื้นประวัติชาว
 กะเหรี่ยงให้รู้ทั่วกัน

คำร้องภาษากะเหรี่ยง   บ้านใหม่ มี รี เกว๋ย มิ่ง น่อง ปู นิ เปี้ยว เป็น ผ่า จู ล่อง เหว่ เอ เถ่ง เอ ซ่า
 อื่อ บ้านไร่ เอ ยา ละ เค ยา
ความหมาย   บ้านใหม่ดินแดนทุรกันดาร บ้านป่าบ้านเขา หากมีใครมาเที่ยวมาอยู่พวก
 ท่านทั้งหลายจะอยู่กันได้ไหม

คำร้องภาษากะเหรี่ยง บ้านใหม่ พู เม ซื่อ ซะ ถือ เซ้ หง่วย หนอง คว่า เว เล เอ โท ละ บันใหม่
ยา ซี่ ผ่า เปี้ยว ตา ย่า

ความหมาย คณะบ้านใหม่เรามาแสดง ไม่ว่าจะที่ใดก็ทำให้เรารู้สึกปลาบปลื้มใจ
สนุกสนาน ร่าเริง รู้สึกยินดีที่มีผู้คนร่วมชมการแสดง

คำร้องภาษากะเหรี่ยง เยอ เว ลูก เกว่ ตา เหว่ เคี้ย หม่อง เว้ ยู๋ หล่อง ม่อง เหว่ เย้อ โม่ว เป็น ดู
ตา ผ่าย เด วิ โจ้ว เปี้ยว เหว่ย ตา ยา มา ซี่ หล่อง เด เต้ เพ้อ ไซ้ เด บิง หม่อ อะ เรีย บ้ำ เหม่ ลา เหยย
เม หย่อ (ซ้ำ 2 รอบ)

ความหมาย หากต่อไปได้ยินเสียงดนตรีบรรเลงขับร้อง แบบนี้ ณ ที่ใดโปรดรู้ไว้ว่าชาว
คณะบ้านใหม่จะมีการแสดง

คำร้องภาษากะเหรี่ยง ใจ้ โพอ(๗) ลี้ ไล้ ล่า เล่อ หมุ่ ม่อ มิ ย่า บ้านใหม่ พู ใจ้ว ไย มิ ย่า เพ้อพี
ล่า โอ หนองไก่ เอ ยา

ความหมาย เมื่อทำได้ชมการแสดงแล้ว ท่านผู้ชมเกิดความประทับใจต่อนักแสดง
สาว ๆ คนใดบ้างไหม

คำร้องภาษากะเหรี่ยง บ้านใหม่ พู ถั่ว โม โน เอ้ ยู๋ หล่อง กู ว่า นี้ ใจ้ หล่อง ไถ เด ใจ้ หล่อง มู
นั๊ก เกว่ย (๗)

ความหมาย คณะบ้านใหม่ได้มาแสดงให้ท่านได้ชม โปรดจดจำไว้ว่าเราได้ตั้งใจทำ
การแสดงอย่างเต็มที่

2. รำตงไอโพนี หรือการรำดอกไม้

การแสดงรำตงไอโพนีเป็นการแสดงที่ประดิษฐ์ขึ้นใหม่เมื่อปี พ.ศ. 2540 – 2541 จากการ
สัมภาษณ์ นายบุญ สาเล็ก ผู้ฝึกสอนรำตงไอโพนีเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของการชุดนี้กล่าวว่า

แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์การแสดงชุดนี้มาจากเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธ
โดยสันนิษฐานว่าน่าจะมาจากนิทานของกลุ่มชนชาวกะเหรี่ยงที่เกี่ยวกับพุทธประวัติขององค์พระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า และได้เล่าสืบต่อกันมา ความว่า ในครั้งพุทธกาลมีฤาษีตนหนึ่งชื่อ “กาวิละ
ดาบส” ซึ่งเป็นฤาษีที่บูชาไฟ วันหนึ่งพระฤาษีได้เห็นวัตรปฏิบัติขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าซึ่ง

พระองค์ทรงมีพระจริยวัตรที่งดงามจึงเกิดความเลื่อมใสศรัทธา ต่อมาจึงได้นำลูกศิษย์ประมาณ 100 คน เข้าเฝ้าเพื่อเข้ารับฟังคำสั่งสอนจากองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจนบรรลุโสดาบัน และได้ขอปวารณาตัวเพื่อบำเพ็ญบุญ โดยจะกระทำการบำเพ็ญบุญทุกวันขึ้น 15 ค่ำ การบำเพ็ญบุญนี้เข้าใจว่าเป็นการบูชาไฟถวายแด่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า นอกจากนี้ยังมีการถวายดอกไม้เพื่อเป็นแสดงความสักการะแด่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้านั่นเอง

จากที่มาของเรื่องราวดังกล่าวนี้ภายหลังจึงได้มีการคิดพัฒนาเป็นการแสดงเพื่อนำไปใช้บูชาเนื่องในโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทางด้านพระพุทธศาสนา ประกอบกับการที่นายหนูได้เคยมีโอกาสได้ชมการแสดงการควงกระบองไฟจากประเทศพม่า ด้วยเหตุนี้ รำตงไฮโฟ่ จึงได้ถูกสร้างสรรค์ขึ้นและมีการถ่ายทอดให้กับชาวกะเหรี่ยงเพื่อนำไปใช้เป็นการแสดงมาจนถึงปัจจุบัน รำตงไฮโฟ่จัดได้ว่าเป็นการแสดงรำตงในรูปแบบใหม่ที่มีอุปกรณ์ประกอบการแสดงเป็นดอกไม้ ทั้งนี้ก็เพื่อให้สอดคล้องกับเรื่องราวดังกล่าวนี้เอง เพลงที่ใช้ในการแสดงการรำดอกไม้ มี 6 เพลง คือ

1).มือ เด หล่า อะบุง

แปลว่า เราอาศัยอยู่ภายใต้พระอาทิตย์ พระจันทร์เดียวกัน เนื้อหาของเพลงบรรยายถึง กิเลสที่ทำให้คนเกิดตมหา แม้จะเกิดอยู่ในพื้นที่เดียวกันก็มักจะแก่งแย่ง ชิงชังกัน ดังนั้นเราจึงควนหลีกเลี่ยงจากกิเลสทั้งปวงด้วยการทำจิตใจให้ผ่องใส สะอาด

2).เหยื่อ เว โฮ่ เลอ หง่า

แปลว่า แด่พี่ชายคนหนึ่ง บรรยายถึงอารมณ์ของคนในครอบครัวที่โหยหาพี่ชายคนหนึ่ง ผู้ซึ่งได้หายสาบสูญไปจากหมู่บ้าน ถ้าผู้ใดเจอขอให้บอกด้วยว่ายังมีคนที่บ้านกำลังรอคอยการกลับมาของพี่ชายคนนี้อยู่เสมอ

3).เลอ เขอะ ละ เฟอ

แปลว่า ที่ไร่หนึ่งผืน เป็นเพลงที่บรรยายถึง ลักษณะของการประกอบอาชีพของชาวกะเหรี่ยง ซึ่งแต่ละครอบครัวจะมีพื้นที่ที่ใช้ในการประกอบอาชีพเป็นของตนเอง มีลักษณะเป็นพื้นที่ว่างเปล่า หากเกียจคร้านไม่รู้จักรักทำมาหากินที่ดินผืนนี้ก็จะไร้ค่า

4).หม่อม ส่วย หยี

แปลว่า ดอกทานตะวัน เป็นการบรรยายเปรียบเทียบชีวิตของหญิงสาวชาว
กะเหรี่ยงที่อยู่ในวัยแรกรุ่น ที่จะต้องรู้จักรักศักดิ์ศรีความเป็นลูกผู้หญิง ไม่ควรใจง่ายปล่อยตัวให้
ชายเซยชม ซึ่งความใจง่ายง่ายที่สุดสิ่งที่เหลือก็คือน้ำตา

5).มะ เลาะ เว

แปลว่า คิดถึงพี่สาว บรรยายถึงความเป็นห่วงของน้องชายที่มีต่อพี่สาวของตนที่
ถูกขายหลอกลวง ซึ่งขณะนี้จะเป็นตายร้ายดีอย่างไรก็สุดที่ประมาณ หากเป็นไปได้ก็ขอให้ส่งข่าว
มาถึงน้องชายบ้างด้วยความหวังว่าพี่สาวจะกลับมาอยู่กับครอบครัวดังเดิม

6).ทูล ซา พุ่ง

แปลว่า นกยูงรำแพน บรรยายถึง ความสวยงามของนกยูงตัวผู้ โดยเฉพาะ
ในช่วงที่กำลังรำแพนหางเพื่ออวดความงามให้กับนกยูงตัวเมียที่ตนชื่นชอบ

รำตงไอโพนี เป็นรำตงที่ได้รับการปรับปรุงขึ้นใหม่และเป็นที่ยอมรับแสดงเป็นอย่างดี
มาก นิยมจัดแสดงในวันเพ็ญ 15 ค่ำ (วันพระใหญ่) ทั้งนี้เพื่อเป็นการบูชาองค์พระสัมมาสัมพุทธ
เจ้า ในด้านองค์ประกอบทางการแสดงที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

ก.ผู้แสดง

รำตงไอโพนีนี้เป็นการแสดงที่สามารถแสดงได้ทั้งชายและหญิง
เช่นเดียวกับรำตงอะบละ

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 37 กลุ่มนักแสดงรำตงไอโพนปัจจุบัน
 ในปัจจุบันนักแสดงรำตงไอโพนโดยมากจะเป็นเด็กหญิงชาวกะเหรี่ยง
 ที่มา : ผู้วิจัย, วันที่ 27 พฤษภาคม 2548.

ในที่นี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเพศ อายุ และการศึกษา การ
 คัดเลือกผู้แสดงและจำนวนนักแสดง ดังนี้

1).เพศ อายุ และการศึกษา

ในการแสดงรำตงไอโพนนี้ มีทั้งผู้แสดงที่เป็นทั้งเพศชายและเพศหญิง
 ส่วนใหญ่เป็นเด็กกะเหรี่ยงที่มีความสามารถและมีใจรักในการแสดง อายุระหว่าง 8 – 14 ปี เป็น
 นักเรียนโรงเรียนบ้านใหม่พัฒนาทั้งสิ้น ศึกษาอยู่ระหว่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึงชั้นมัธยมศึกษา
 ปีที่ 3 นักแสดงทั้งหมดเรียกได้ว่าเป็นนักแสดงสมัครเล่น

2).การคัดเลือกนักแสดง

มีลักษณะเช่นเดียวกับการคัดเลือกผู้แสดงในการแสดงรำตงโดยทั่วไป
 กล่าวคือ ไม่มีการจำกัดวัย ส่วนสูง และอายุ แต่ทั้งนี้ผู้แสดงทุกคนจำเป็นต้องมีสุขภาพที่แข็งแรง

ไม่เป็นโรคทางข้อกระดูกและหลอดเลือดอักเสบที่ไม่สามารถร้องเพลงได้ โดยทางด้านครูผู้ฝึกสอนจะดูว่าเด็กชาวกะเหรี่ยงชาย-หญิง คนใดที่สามารถในด้านการร้อง รำ และสามารถเสียสละเวลามาร่วมฝึกซ้อมได้และได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองด้วย ระยะเวลาในการฝึกซ้อมขึ้นอยู่กับการที่ครูฝึกจะเป็นผู้นัดแนะกับผู้ฝึกซ้อม โดยมากจะใช้เวลาในช่วงตอนเย็นหลังจากเลิกเรียนตั้งแต่ 6 โมงเย็นไปจนถึงสามทุ่มโดยประมาณของทุกวัน การฝึกจะใช้เวลาประมาณ 1 เดือนเป็นอย่างน้อย

3).จำนวนนักแสดง

ในการแสดงรำตงไอโพนี่ ต้องมีจำนวนผู้แสดงอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 16 คน และสูงสุดไม่เกิน 24 คน จำนวนที่นิยมแสดงมากที่สุดเป็นจำนวนคู่ไม่เกิน 24 คน ด้วยครูฝึกเห็นว่าเป็นจำนวนที่เหมาะสมกับการแสดงชุดนี้ ทั้งนี้จำนวนของนักแสดงจำเป็นต้องคำนึงถึงขนาดของสถานที่ที่ต้องมีความเหมาะสมกับจำนวนนักแสดงเป็นสำคัญ

ข.ลักษณะการแต่งกาย

การแสดงรำตงไอโพนี่ประกอบด้วยนักแสดงทั้งที่เป็นผู้ชายและผู้หญิง ดังนั้นลักษณะของการแต่งกายในการแสดงรำตงไอโพนี่มีดังรายละเอียดต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การแต่งกายของผู้แสดงหญิง

ภาพที่ 38 ลักษณะการแต่งกายของผู้แสดงหญิง
 ผู้แสดงหญิงจะแต่งกายด้วยชุดประจำชนเผ่าในอีกลักษณะหนึ่ง
 แสดงแบบโดย เด็กหญิงศิริพร พิทักษ์ภุมา อายุ 12 ปี นักเรียนโรงเรียนบ้านใหม่พัฒนา
 และนักแสดงรำตงไอโพน รำตงไอมี และรำตงหม่องโยว
 ที่มา : ผู้วิจัย, วันที่ 28 พฤษภาคม 2548.

รายละเอียดของเครื่องแต่งกายที่ใช้ในการแสดงมีดังนี้

1. เสื้อแขนล้าในตัวสีขาว

เป็นเสื้อที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยง ทอดด้วยมือทั้งตัวตอนล่างของเสื้อทอยกดอก
 เป็นตาราง มีพู่ห้อยเป็นระยะๆ แขนเสื้อล้า คอเสื้อเป็นคอแหลม ตัวเสื้อมีได้เย็บต่อกันหากแต่เป็น
 การทอทั้งตัว (ดูภาพที่ 29 หน้า 85)

2. ผ้าจีน

เป็นผ้าที่ทอเองสีแดงไม่เย็บติดกันเป็นถุง ทอยกดอกเป็นลายขวางเป็นเส้นสีขาว มีแถบใหญ่สองแถบอยู่บริเวณกลางผืนผ้าเป็นแนวขวาง (ดูภาพที่ 34 หน้า 88)

3. ดอกไม้ครอบศีรษะ

เป็นดอกไม้ประดิษฐ์หลากสีนำมาพันเรียงกันบนโครงที่ทำมาจากพลาสติกแข็งแล้วตัดให้ได้รูปโค้งครึ่งวงกลมเพื่อให้อัดกับศีรษะ มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 20 เซนติเมตร และมียางรัดรอบศีรษะทางด้านหลังจากทางด้านขวาไปซ้าย

ภาพที่ 39 ดอกไม้ครอบศีรษะ

ทำเป็นรูปโค้งรับกับศีรษะมียางรัดรอบศีรษะทางด้านหลัง ประดับด้วยดอกไม้สีต่างๆ

ที่มา : ผู้วิจัย, วันที่ 8 มีนาคม 2549.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การแต่งกายของผู้แสดงชาย

ภาพที่ 40 ลักษณะการแต่งกายของผู้แสดงชาย
แสดงแบบโดย เด็กชายอมรพล พิทักษ์ภูผา อายุ 8 ปี นักเรียนโรงเรียนบ้านใหม่พัฒนา
และนักแสดงรำตงไอโไฟ และรำตงหมองโยร์
ที่มา : ผู้วิจัย, วันที่ 28 พฤษภาคม 2548.

รายละเอียดของเครื่องแต่งกายที่ใช้ในการแสดงมีดังนี้

1. เสื้อแขนลำในตัวสีแดง

เป็นเสื้อที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยง ทอดด้วยมือทั้งตัวตอนล่างของเสื้อทอยกดอก เป็นตาราง มีพู่ห้อยเป็นระยะๆ แขนเสื้อลำ คอเสื้อเป็นคอแหลม ตัวเสื้อมีได้เย็บต่อกันหากแต่เป็นการทอทั้งตัว (ดูภาพที่ 22 หน้า 80)

2. เสื้อเชิ้ตสีขาว

เนื้อผ้าเป็นผ้าคอตตอนสีขาวล้วนหรือบางครั้งอาจเป็นสีเหลืองอ่อน สีฟ้าอ่อนก็ได้ คอเสื้อเป็นปกตั้ง ตัวเสื้อผ่าหน้าติดกระดุมตามแนวตั้ง 5 เม็ด แขนเสื้อยาวคลุมถึงข้อมือและติดกระดุมที่แขนเสื้อด้วย (ดูภาพที่ 23 หน้า 80)

3. ไส้วง หรือ ทะด่ง

เป็นผ้าที่ทอเองสีแดงไม่เย็บติดกันเป็นถุง ทอยกดอกเป็นลายขวางเป็นเส้นสีขาว มีแถบใหญ่สองแถบอยู่บริเวณกลางผืนผ้าเป็นแนวขวาง (ดูภาพที่ 25 หน้า 82)

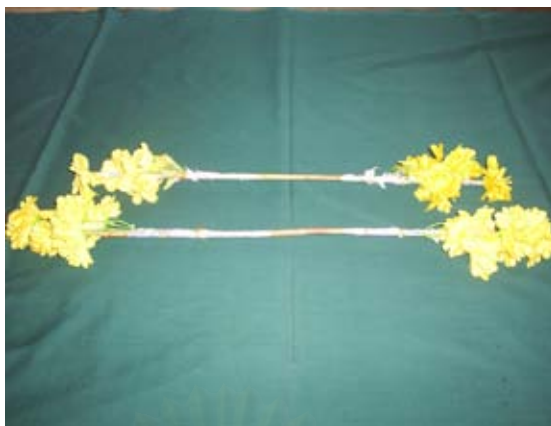
4. ดอกไม้ครอบศีรษะ

เป็นดอกไม้ประดิษฐ์หลากสีนำมาพันเรียงกันบนโครงที่ทำมาจากพลาสติกแข็งแล้วตัดให้ได้รูปโค้งครึ่งวงกลมเพื่อให้ง่ายกับศีรษะ มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 20 เซนติเมตร และมียางรัดรอบศีรษะทางด้านหลังจากทางด้านขวาไปซ้าย (ดูภาพที่ 39 หน้า 101)

ค. อุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดง

ในการแสดงรำตงไฮไฟ ดอกไม้ที่นำมาใช้นิยมใช้ดอกไม้ประดิษฐ์ที่มีสีแดงและสีเหลืองทั้งนี้เพื่อแทนลักษณะของไฟและเพื่อความเด่นชัดในขณะแสดง ลักษณะของอุปกรณ์ทำมาจากไม้ผ่าซีกเหลาจนกลมเรียบมีความยาวประมาณ 50 - 60 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลาง 2 เซนติเมตร บริเวณปลายทั้งสองด้านพันด้วยดอกไม้ประดิษฐ์ที่มีสีแดงหรือสีเหลือง

ภาพที่ 41 ดอกไม้ ถือบประกอบการแสดง

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 8 มีนาคม 2549.

ง.เพลงร้องประกอบการแสดง

ปัจจุบันมีผู้ที่สามารถร้องเพลงประกอบการแสดงรำตงนี้ได้เพียงคนเดียว คือ นายณัฐ สาเล็ก และสามารถจดจำเพลงร้องได้เพียง 2 เพลงเท่านั้น เนื่องจากที่ผ่านมานั้นไม่มีการจดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ อีกทั้งการแสดงรำตงไอโฟนี้ไม่ได้ทำการแสดงมาเป็นเวลานานจึงทำให้ลืมบทเพลงที่เหลือทั้งหมด ในที่นี้ผู้วิจัยจึงทำการรวบรวมบทเพลงร้องได้เพียง 2 บทเพลงเท่านั้น ดังนี้

เพลงรำตงไอโฟนี้ ประกอบด้วย 6 บทเพลง ปัจจุบันเหลือ 2 บทเพลง ดังนี้

1).มือ เด หล่า อะ บุ่ง

(ภายใต้ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์เดียวกัน)

แปลโดย
เรียบเรียงโดย

นายณัฐ สาเล็ก
นายนทเดช บุญศิริ

คำร้องภาษากะเหรี่ยง   มึง เด หล่า ผ่า ถ่อง หม่า เว้ ได้ว เซ่อ โ่ว เผล่อ ต้าว ยะ เต ไจะ หล่อง เม่อ
 ลู เก่วย (ยู เย มา เวๆ ฯ) สะ โว มือ พุ่ชิ เย้ ได้ว สะ โห่ว เพพล่อ โย ยู เหย สะ เอ มือ โย่ว ไจ่ หล่อง
 หม่อม ลู เก่วย

ความหมาย   ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ กำลังสว่างขึ้น บนสวรรค์ก็สว่างขึ้น เทพธิดาจะมา
 รำรำ

2).เหยื่อ เว ไร่ เลอ หง่า (แต่พี่ชายคนหนึ่ง)

แปลโดย   นายอนุ สาเล็ก
 เรียบเรียงโดย   นายนนทเดช บุญศิริ

คำร้องภาษากะเหรี่ยง   เย่อ..เว้ เล่อ หล่า.....ผื่อ มา ต้า วา ซ่า เลอ เบล่อว เผลอ เว ผื่อ เย้ ฉี่ ยา ไฉ่
 ไค่ว เล่ เย่อ เห่ว เล่อ ง่า เว้ ลี โห่ยว ผื่อ มะ ด่า บา ซ่า ไร่..ผื่อ มือ ละ ดา เห่ว โย้ ไร่ เล่อ มะ ว่า โย
 ไร่ โย เล่อ มะ ว่า ลี ฉู่ ผื่อ หมื่อ เห่ว ควา ไก่ ถ่อง จู่ ไจ่ เก่ว นี้ หว่า

ความหมาย   พี่ชายคนหนึ่ง จะมาหรือเปล่าในงานวันนี้ เราตั้งตาคอยรอดอยากจะพบ
 อดอยากจะเห็น เมื่อน้องไม่เจอพี่ชายจิตใจของน้องก็ไม่สงบ ถ้าเจอพี่เมื่อไหร่เราจะจับมือไปเที่ยวงาน
 ด้วยกัน

3 รำตงไถ่มี หรือการรำดอกไม้ไฟ

การแสดงรำตงไถ่มีนี้ เป็นการแสดงที่สอดคล้องกับเรื่องราวของนิทานศาสนาซึ่งเกี่ยวข้องกับ
 กับฤๅษีตนหนึ่งชื่อ กาวีละดาบส(ฤๅษีที่บูชาไฟ) เช่นเดียวกับการแสดงรำตงไถ่ไฟ กล่าวคือ จาก
 การที่ท่านได้เห็นวัตรปฏิบัติขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าซึ่งพระองค์ทรงมีพระจริยวัตรที่งดงาม
 จึงทำให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธา ต่อมาฤๅษีจึงได้นำลูกศิษย์จำนวน 100 คน เข้าเฝ้าเพื่อเข้ารับฟัง
 คำสั่งสอนจากองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจนได้บรรลुโสดาบันและได้ขอปวารณาตัวเพื่อบำเพ็ญบุญ
 ทุกวันขึ้น 15 ค่ำ โดยการบูชาไฟถวายแด่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้านั่นเอง

จากการสัมภาษณ์นายอนุ สาเล็ก¹³ ซึ่งเป็นผู้ประดิษฐ์และเป็นครูฝึกในการแสดงชุดนี้เกี่ยวกับที่มาของการแสดง ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ความว่า การแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยงนั้นเท่าที่ปรากฏยังไม่มีการแสดงชุดใดที่ต้องใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดง ซึ่งนายอนุ สาเล็ก จึงอยากสร้างสรรค์การแสดงขึ้นใหม่อีกชุดเพื่อให้มีการแสดงรำตงที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ประกอบกับครั้งหนึ่งตนเคยได้มีโอกาสเห็นการแสดงนาฏศิลป์ของชาวพม่าซึ่งเป็นการรำรำพร้อมทั้งอุปกรณ์คบัไฟ ด้วยเหตุนี้จึงเกิดแรงบันดาลใจและได้ประดิษฐ์การแสดงชุดนี้ขึ้น การแสดงนี้จะต้องแสดงในสถานที่โล่งกว้าง บางครั้งสถานที่ที่ใช้ในการแสดงนั้นไม่อำนวยต่อการแสดง ไม่สามารถให้ไฟจริงได้เนื่องจากมีขนาดเล็กเกินไปจึงคิดเปลี่ยนอุปกรณ์ขึ้นใหม่เป็นการใช้ดอกไม้แทนเพื่อความปลอดภัย

เพลงที่ใช้ในการแสดงการรำตงโอมิหรือการรำดอกไม้วุ่น เป็นเพลงร้องเดียวกันกับการแสดงรำตงโอมิไฟ หากแต่มีการตัดเพลงสุดท้ายออกเพื่อให้การแสดงมีความกระชับขึ้นและมีให้ไฟซึ่งเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดงต้องดับก่อนจบการแสดงนั่นเอง ดังนั้นการแสดงรำตงโอมิจึงประกอบด้วย 5 เพลง คือ

1.มีอ เด หล่า อะบุง

แปลว่า เราอาศัยอยู่ภายใต้พระอาทิตย์ พระจันทร์เดียวกัน เนื้อหาของเพลงบรรยายถึง กิเลสที่ทำให้คนเกิดตัณหา แม้จะเกิดอยู่ในพื้นที่เดียวกันก็มักจะแก่งแย่ง ชิงชังกัน ดังนั้นเราจึงควรหลีกเลี่ยงจากกิเลสทั้งปวงด้วยการทำจิตใจให้ผ่องใส สะอาด

2.เหยอ เว โอ เลอ หง่า

แปลว่า แต่พี่ชายคนหนึ่ง บรรยายถึงอารมณ์ของคนในครอบครัวที่โหยหาพี่ชายคนหนึ่ง ผู้ซึ่งได้หายสาบสูญไปจากหมู่บ้าน ถ้าผู้ใดเจอขอให้บอกด้วยว่ายังมีคนที่บ้านกำลังรอคอยการกลับมาของพี่ชายคนนี้อยู่เสมอ

¹³ สัมภาษณ์นายอนุ สาเล็ก ครูฝึก เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2548 ณ บ้านเลขที่ 124 หมู่ 7 บ้านใหม่พัฒนา ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

3. เลอ เขอะ ละ เผลอ

แปลว่า ที่ไรหนึ่งผืน เป็นเพลงที่บรรยายถึง ลักษณะของการประกอบอาชีพของ ชาวกะเหรี่ยง ซึ่งแต่ละครอบครัวจะมีพื้นที่ที่ใช้ในการประกอบอาชีพเป็นของตนเอง มีลักษณะเป็น พื้นที่ว่างเปล่า หากเกียจคร้านไม่รู้จักรักทำมาหากินที่ดินผืนนี้ก็จะไร้ค่า

4. หม่อง ส่วย หยี่

แปลว่า ดอกทานตะวัน เป็นการบรรยายเปรียบเทียบชีวิตของหญิงสาวชาว กะเหรี่ยงที่อยู่ในวัยแรกรุ่น ที่จะต้องรู้จักรักศักดิ์ศรีความเป็นลูกผู้หญิง ไม่ควรใจง่ายปล่อยตัวให้ ชายเซยชม ซึ่งความใจง่ายทำยที่สุดสิ่งที่เหลือก็คือน้ำตา

5. มะ เลาะ เว

แปลว่า คิดถึงพี่สาว บรรยายถึงความเป็นห่วงของน้องชายที่มีต่อพี่สาวของตนที่ ถูกชายหลอกหลวง ซึ่งขณะนี้จะเป็นตายร้ายดีอย่างไรก็สุดที่ประมาณ หากเป็นไปได้ก็ขอให้ส่งข่าว มาถึงน้องชายบ้างด้วยความหวังว่าพี่สาวจะกลับมาอยู่กับครอบครัวดังเดิม

รำตงไอมี่ เป็นรำตงอีกชุดหนึ่งที่ได้รับการสร้างสรรค์ขึ้นใหม่และเป็นที่ยอมรับชม แสดง เป็นอย่างมากโดยเฉพาะในวันสำคัญที่เกี่ยวข้องกับทางศาสนา ทั้งนี้เพื่อเป็นการบูชาแด่องค์พระ สัมมาสัมพุทธเจ้า ในด้านองค์ประกอบทางการแสดงมีดังต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก.ผู้แสดง

ภาพที่ 42 กลุ่มนักแสดงรำตงไถ่มีในปัจจุบัน
ส่วนใหญ่เป็นเด็กที่มีอายุระหว่าง 10 – 13 ปีโดยเป็นนักแสดงหญิงทั้งหมด
ที่มา : ผู้วิจัย, วันที่ 29 พฤษภาคม 2548.

ในที่นี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเพศ อายุ และการศึกษา การ
คัดเลือกผู้แสดงและจำนวนนักแสดง

1).เพศ อายุ และการศึกษา

ในการแสดงรำตงไถ่มีนี้ ผู้แสดงจะเป็นหญิงล้วนซึ่งโตกว่านักแสดงรำ
ตงไถ่ไฟ เนื่องจากผู้แสดงต้องถือคบไฟซึ่งครูฝึกเกรงว่าหากอนุญาตนักแสดงที่เด็กเล็กเกินไปทำ
การแสดงอาจจะทำให้การควบคุมการแสดงเป็นไปด้วยความยากลำบากและอาจได้รับอันตราย
จากการแสดงได้ นักแสดงส่วนใหญ่จึงมีอายุระหว่าง 10 – 13 ปี ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนโรงเรียน
บ้านใหม่พัฒนาที่ศึกษาระหว่างอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6

2).การคัดเลือกนักแสดง

มีลักษณะเช่นเดียวกับการคัดเลือกผู้แสดงในการแสดงรำตงโดยทั่วไป หากแต่เน้นไปที่วัยของผู้แสดงที่ต้องโตพอสมควรและครูฝึกเห็นว่ามีความสามารถในการถือคบไฟ แสดงซึ่งผู้แสดงต้องไม่มีความกลัวและต้องมีความระมัดระวังเป็นพิเศษ แต่ทั้งนี้ผู้แสดงทุกคน จำเป็นต้องมีสุขภาพที่แข็งแรงไม่เป็นโรคทางข้อกระดูกและหลอดเลือดอีกเสบที่ไม่สามารถร้องเพลงได้ รวมทั้งผู้แสดงต้องสามารถเสียสละเวลามาร่วมฝึกซ้อมได้ หากผู้แสดงยังอยู่กับผู้ปกครอง จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองด้วย ระยะเวลาในการฝึกซ้อมเช่นเดียวกับการแสดงรำตงโดยทั่วไป กล่าวคือ ขึ้นอยู่กับการที่ครูฝึกจะเป็นผู้นัดแนะกับผู้ฝึกซ้อม โดยมากจะใช้เวลาในช่วงตอนเย็นหลังจากเลิกเรียนตั้งแต่ 6 โมงเย็นไปจนถึงสามทุ่มโดยประมาณของทุกวัน การฝึกจะใช้เวลาประมาณ 1 – 2 เดือนเป็นอย่างน้อย

3).จำนวนนักแสดง

ในการแสดงรำตงไถ่มีนี้ ต้องมีจำนวนผู้แสดงอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 16 คน และสูงสุดไม่เกิน 24 คน จำนวนที่นิยมแสดงมากที่สุดเป็นจำนวนคู่ไม่เกิน 24 คน ด้วยครูฝึกเห็นว่า เป็นจำนวนที่เหมาะสมกับการแสดงชุดนี้ ทั้งนี้จำนวนของนักแสดงจำเป็นต้องคำนึงถึงขนาดของสถานที่ที่ต้องมีความเหมาะสมกับจำนวนนักแสดงเป็นสำคัญ

ข.ลักษณะการแต่งกาย

การแต่งกายในการแสดงรำตงไถ่มี ทั้งนักแสดงชายและหญิงจะแต่งกายเช่นเดียวกับการแสดงรำตงไถ่ไฟ ดังนี้

การแต่งกายของผู้แสดงหญิง

1. เสื้อแขนลำในตัวสีขาว

เป็นเสื้อที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยง ทอดด้วยมือทั้งตัวตอนล่างของเสื้อทอยกดอกเป็นตาราง มีพู่ห้อยเป็นระยะๆ แขนเสื้อดำ คอเสื้อเป็นคอแหลม ตัวเสื้อมีได้เย็บต่อกันหากแต่เป็นการทอทั้งตัว (ดูภาพที่ 29 หน้า 85)

2. ผ้าซิ่น

เป็นผ้าที่ทอเองสีแดงไม่เย็บติดกันเป็นถุง ทอยกดอกเป็นลายขวางเป็นเส้นสีขาว มีแถบใหญ่สองแถบอยู่บริเวณกลางผืนผ้าเป็นแนวขวาง (ดูภาพที่ 34 หน้า 88)

3. ดอกไม้ครอบศีรษะ

เป็นดอกไม้ประดิษฐ์หลากสีนำมาพันเรียงกันบนโครงที่ทำมาจากพลาสติกแข็งแล้วตัดให้ได้รูปโค้งครึ่งวงกลมเพื่อให้อัปกับศีรษะ มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 20 เซนติเมตร และมียางรัดรอบศีรษะทางด้านหลังจากทางด้านขวาไปซ้าย (ดูภาพที่ 39 หน้า 101)

การแต่งกายของผู้แสดงชาย

1. เสื้อแขนลำในตัวสีแดง

เป็นเสื้อที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยง ทอดด้วยมือทั้งตัวตอนล่างของเสื้อทอยกดอกเป็นตาราง มีพู่ห้อยเป็นระยะๆ แขนเสื้อดำ คอเสื้อเป็นคอแหลม ตัวเสื้อมีได้เย็บต่อกันหากแต่เป็นการทอทั้งตัว (ดูภาพที่ 22 หน้า 80)

2. เสื้อเชิ้ตสีขาว

เนื้อผ้าเป็นผ้าคอตตอนสีขาวล้วนหรือบางครั้งอาจเป็นสีเหลืองอ่อน สีฟ้าอ่อนก็ได้ คอเสื้อเป็นปกตั้ง ตัวเสื้อผ่าหน้าติดกระดุมตามแนวตั้ง 5 เม็ด แขนเสื้อยาวคลุมถึงข้อมือและติดกระดุมที่แขนเสื้อด้วย (ดูภาพที่ 23 หน้า 80)

3. ไส้วง หรือ ทะด่ง

เป็นผ้าที่ทอเองสีแดงไม่เย็บติดกันเป็นถุง ทอยกดอกเป็นลายขวางเป็นเส้นสีขาว มีแถบใหญ่สองแถบอยู่บริเวณกลางผืนผ้าเป็นแนวขวาง (ดูภาพที่ 25 หน้า 82)

4. ดอกไม้ครอบศีรษะ

เป็นดอกไม้ประดิษฐ์หลากหลายสีนำมาพันเรียงกันบนโครงที่ทำมาจากพลาสติกแข็งแล้วตัดให้ได้รูปโค้งครึ่งวงกลมเพื่อให้อัปกับศีรษะ มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 20 เซนติเมตร และมียางรัดรอบศีรษะทางด้านหลังจากทางด้านขวาไปซ้าย (ดูภาพที่ 39 หน้า 101)

ค. อุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดง

ในการแสดงรำตงโถมนี้จะใช้คอปไฟ 2 อันต่อนักแสดง 1 คน ซึ่งปลายคอปไฟทั้งสองด้านพันด้วยเชือกเพลิง ได้แก่ ขี้ได้แล้วพันทับด้วยผ้าดิบชุบน้ำมัน คอปไฟมีความยาว 2 ฟุต โดยนักแสดงใช้ถืออยู่ในมือทั้งสองข้าง ตัวด้ามของคอปไฟทำจากไม้ผ่าซีกเหลาจนกลม เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2 เซนติเมตร

ภาพที่ 43 คบไฟถือประกอบการแสดง

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 8 มีนาคม 2549.

ง.เพลงร้องประกอบการแสดง

เนื่องจากบทเพลงร้องประกอบการแสดงรำตงไถมินี้ ได้มีการใช้บทเพลงร้องเดียวกันกับการแสดงรำตงไถไฟ ซึ่งปัจจุบันผู้ที่สามารถร้องเพลงประกอบการแสดงรำตงนี้ได้เพียงคนเดียว คือ นายณัฐ สาเล็ก และสามารถจดจำเพลงร้องได้เพียง 2 เพลงเท่านั้น เนื่องจากที่ผ่านมาไม่มีมีการจดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ อีกทั้งการแสดงรำตงไถไฟนี้ไม่ได้ทำการแสดงมาเป็นเวลานานจึงทำให้ลืมบทเพลงที่เหลือทั้งหมด (ดูหน้า 104)

4.รำตงหม่องโยว

รำตงหม่องโยวเป็นอีกชุดการแสดงที่เกิดขึ้นในสายลุ่มน้ำปีค¹⁴หรือปีคลี เช่นเดียวกับการแสดงรำตงอะบละดั่งรายละเอียดที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จากการศึกษาพบว่ารำตงหม่องโยวนี้ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการแสดงคือ นายโทวเส่งหรือนายลูเล่ง (ไม่มีนามสกุล) ชาวกะเหรี่ยงจากพม่าซึ่งชาวกะเหรี่ยงโดยทั่วไปได้ยกย่องให้เป็นปราชญ์แห่งศิลปะ

¹⁴ สัมภาษณ์ นางอาภา ทร์พย์ธรรมชาติ, อายุ 63 ปี ชาวกะเหรี่ยงผู้อาวุโสและครูสอนรำตงบ้านใหม่พัฒนา, 20 มิถุนายน 2547.

จากการสัมภาษณ์นางมะเหม่จี สังข์สุวรรณ และนางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ¹⁵ ทั้งสองท่านเป็นผู้ได้เคยร่วมงานกับนายโทแสง ได้เล่าถึงประวัติความเป็นมาซึ่งผู้วิจัยสามารถรวบรวมได้ ดังนี้ นายโทแสงเป็นชาวกะเหรี่ยงที่เกิดในประเทศพม่า ต่อมาได้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย โดยสันนิษฐานว่าน่าจะอพยพเข้ามายังอำเภอสังขละบุรีหลังจากนายอะบะละไม่นานนัก คือ ในช่วงประมาณปี พ.ศ. 2479 – 2480 นายโทแสงเป็นชาวกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในประเทศพม่ามาก่อน แล้วจึงได้อพยพเข้ามาในประเทศไทยที่บ้านกุยจะโถ อำเภอสังขละบุรี เมื่อครั้งอยู่ในประเทศพม่า นายโทแสงได้มีโอกาสร่วมแสดงรำตงให้กับคณะของนายหม่องโยวตั้งแต่เด็กจนโตเป็นหนุ่ม (ครูสอนรำตงชาวกะเหรี่ยงในพม่า) อยู่บ่อยครั้ง เมื่อนายโทแสงย้ายเข้ามาจึงได้นำเอาการแสดงรำตงของนายหม่องโยวเข้ามาด้วย แต่ด้วยบุคลิกและอุปนิสัยที่โดดเด่นของนายโทแสง คือ เป็นผู้ที่ช่างสังเกต ช่างจดจำ ชอบการบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นประสบการณ์ นอกจากนี้ยังชื่นชอบในการแต่งเพลง แต่งนิทานและร้องเพลงเป็นอย่างมาก นายโทแสงจึงได้แต่งเพลงร้องที่เป็นภาษากะเหรี่ยงไว้อย่างมากมาย โดยรวมถึงเพลงร้องที่ใช้ประกอบการแสดงรำตงหม่องโยวในปัจจุบันทั้งที่เป็นของคณะเด็กและคณะผู้ใหญ่ด้วย แต่ในด้านการรำรำยังคงรักษารูปแบบของเดิมไว้

เพลงรำตงของนายโทแสงเป็นที่นิยมในหมู่ชาวกะเหรี่ยงด้วยกันเป็นอย่างมากเนื่องจากเนื้อหาของบทเพลงนั้นเป็นที่ซาบซึ้งกินใจแก่ผู้ที่ได้ฟัง รวมถึงลีลาการใช้ถ้อยคำที่สละสลวย เนื้อความโดยส่วนมากบรรยายถึงสิ่งรอบตัวไม่ว่าจะเป็น เรื่องความรัก ความยากจน ความลำบาก การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมสังคมและทรัพยากรสิ่งแวดล้อม หรือแม้กระทั่งการเรียกร้องในสิทธิต่าง ๆ ของชาวกะเหรี่ยง นายโทแสงเสียชีวิตเมื่อปี พ.ศ.2546 ด้วยวัย 67 ปี

จากการสอบถามผู้ที่เคยได้ชมการแสดงรำตงหม่องโยวโดยทั่วไปมักพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า รำตงหม่องโยวนับว่าเป็นการแสดงที่ถูกใจผู้ชมเป็นอย่างมาก เนื่องด้วยรำตงหม่องโยวเป็นการแสดงที่มีจังหวะสนุกสนาน เนื้อหาของบทเพลงมีความหลากหลายและในอดีตจะใช้หญิงสาว (โสด) เป็นผู้แสดง

¹⁵ สัมภาษณ์ นางมะเหม่จี สังข์สุวรรณ, อายุ 62 ปี ชาวกะเหรี่ยงผู้อาวุโสและครูสอนรำตงบ้านใหม่พัฒนา, 19 มิถุนายน 2547 และ สัมภาษณ์ นางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ, อายุ 63 ปี ชาวกะเหรี่ยงผู้อาวุโสและครูสอนรำตงบ้านใหม่พัฒนา, 19 มิถุนายน 2547.

ปัจจุบันรำตงหม่องโยวแบ่งการแสดงออกเป็น 2 ประเภท คือ รำตงหม่องโยวที่เป็นการแสดงของเด็กและรำตงหม่องโยวที่เป็นการแสดงของผู้ใหญ่

4.1.รำตงหม่องโยวที่เป็นการแสดงของเด็ก

รำตงหม่องโยวที่เป็นการแสดงของเด็ก หรือที่มีชื่อเรียกอีกอย่างว่า “รำตงบ้านใหม่” นี้ เป็นการแสดงที่ต้องการให้เด็กชาวกะเหรี่ยงซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านใหม่พัฒนานี้ได้เป็นตัวแทนของชาวกะเหรี่ยงทั้งหมดในหมู่บ้าน ในการถ่ายทอดเรื่องราวของวิถีชีวิตต่างๆให้ทุกคนได้รับทราบและยังเป็นการสร้างจิตสำนึกให้กับเด็กๆให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจที่ตนได้เกิดมาเป็นลูกหลานชาวกะเหรี่ยงอีกด้วย

ก. ผู้แสดง

ผู้แสดงหรือคนรำ ในที่นี้โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นนักแสดงมือสมัครเล่น ซึ่งเป็นลูกหลานชาวกะเหรี่ยงด้วยกันที่ต้องการสืบทอดศิลปวัฒนธรรมประจำชนเผ่าของตน ในที่นี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเพศ อายุ และการศึกษา การคัดเลือกผู้แสดงและจำนวนนักแสดง

1). เพศ อายุ และการศึกษา

ในการแสดงรำตงหม่องโยวนี้ มีทั้งผู้แสดงที่เป็นทั้งเพศชายและเพศหญิง โดยจะเป็นชาวกะเหรี่ยงที่มีความสามารถและมีใจรักในการแสดง มีอายุระหว่าง 8 – 13 ปี ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนโรงเรียนบ้านใหม่พัฒนา มีการศึกษาระหว่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 ผู้แสดงทุกคนเป็นชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงทั้งสิ้น ผู้แสดงรำตงหม่องโยวส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

2).การคัดเลือกนักแสดง

ในการนี้จะคัดเลือกนักแสดงที่เป็นเด็กทั้งชายและเด็กหญิงที่มีความรับผิดชอบ มีความประพฤติดีเป็นหลัก ทั้งนี้เพื่อให้สมกับการเป็นตัวแทนของคนทั้งหมู่บ้าน นอกจากนี้ยังพิจารณาในเรื่องรูปร่างหน้าตาเป็นองค์ประกอบด้วยนักแสดงส่วนใหญ่ต้องมีรูปร่างสมส่วน มีสุขภาพแข็งแรง หน้าตาดี ใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส ทั้งยังต้องมีความเสียสละเพื่อส่วนรวม ในการมาฝึกซ้อมอยู่เป็นประจำ เด็กชายและเด็กหญิงโดยส่วนมากที่มาเป็นนักแสดงรำตงนี้มักมีความสามารถในการแสดงเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว นักแสดงส่วนใหญ่จะได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากผู้ปกครองในการอนุญาตเพื่อทำการแสดง

3).จำนวนนักแสดง

ในการแสดงรำตงหม่องโยวี่ ต้องมีจำนวนผู้แสดงอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 16 คน และสูงสุดไม่เกิน 24 คน จำนวนที่นิยมแสดงมากที่สุดเป็นจำนวนคู่ คือ 16 - 18 คน ด้วยครุฝึกเห็นว่าเป็นจำนวนที่เหมาะสมกับการแสดง ทั้งนี้จำนวนของนักแสดงจำเป็นต้องคำนึงถึงขนาดของสถานที่ที่ต้องมีความเหมาะสมกับจำนวนนักแสดงเป็นสำคัญ

ข.ลักษณะของการแต่งกาย

เครื่องแต่งกายที่ในการแสดงของการรำตงหม่องโยวี่นี้ มีลักษณะเดียวกันกับการแสดงรำตงไอโพ่ ดังนี้

การแต่งกายผู้แสดงหญิง

1.เสื้อแขนล้าในตัวสีขาว

เป็นเสื้อที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยง ทอดด้วยมือทั้งตัวตอนล่างของเสื้อทอยกดอกเป็นตาราง มีพู่ห้อยเป็นระยะๆ แขนเสื้อล้า คอเสื้อเป็นคอแหลม ตัวเสื้อมีได้เย็บต่อกันหากแต่เป็นการทอทั้งตัว (ดูภาพที่ 29 หน้า 85)

2. ผ้าจีน

เป็นผ้าที่ทอเองสีแดงไม่เย็บติดกันเป็นถุง ทอยกดอกเป็นลายขวางเป็นเส้นสีขาว มีแถบใหญ่สองแถบอยู่บริเวณกลางผืนผ้าเป็นแนวขวาง (ดูภาพที่ 34 หน้า 85)

3. ดอกไม้ครอบศีรษะ

เป็นดอกไม้ประดิษฐ์หลากหลายสีนำมาพันเรียงกันบนโครงที่ทำมาจากพลาสติกแข็งแล้วตัดให้ได้รูปโค้งครึ่งวงกลมเพื่อให้รับกับศีรษะ มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 20 เซนติเมตร และมียางรัดรอบศีรษะทางด้านหลังจากทางด้านขวาไปซ้าย (ดูภาพที่ 39 หน้า 101)

การแต่งกายของผู้แสดงชาย

1. เสื้อแขนสั้นในตัวสีแดง

เป็นเสื้อที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยง ทอด้วยมือทั้งตัวตอนล่างของเสื้อทอยกดอกเป็นตาราง มีพู่ห้อยเป็นระยะๆ แขนเสื้อดำ คอเสื้อเป็นคอแหลม ตัวเสื้อมีได้เย็บต่อกันหากแต่เป็นการทอทั้งตัว (ดูภาพที่ 22 หน้า 80)

2. เสื้อเชิ้ตสีขาว

เนื้อผ้าเป็นผ้าคอตตอนสีขาวล้วนหรือบางครั้งอาจเป็นสีเหลืองอ่อน สีฟ้าอ่อนก็ได้ คอเสื้อเป็นปกตั้ง ตัวเสื้อผ่าหน้าติดกระดุมตามแนวตั้ง 5 เม็ด แขนเสื้อยาวคลุมถึงข้อมือและติดกระดุมที่แขนเสื้อด้วย (ดูภาพที่ 23 หน้า 80)

3. โสร่ง หรือ ทะด่ง

เป็นผ้าที่ทอเองสีแดงไม่เย็บติดกันเป็นถุง ทอยกดอกเป็นลายขวางเป็นเส้นสีขาว มีแถบใหญ่สองแถบอยู่บริเวณกลางผืนผ้าเป็นแนวขวาง (ดูภาพที่ 25 หน้า 82)

4. ดอกไม้ครอบศรัทธา

เป็นดอกไม้ประดิษฐ์หลากหลายสีนำมาพันเรียงกันบนโครงที่ทำมาจากพลาสติกแข็งแล้วตัดให้ได้รูปโค้งครึ่งวงกลมเพื่อให้อัดกับศรัทธา มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 20 เซนติเมตร และมียางรัดรอบศรัทธาทางด้านหลังจากทางด้านขวาไปซ้าย (ดูภาพที่ 39 หน้า 101)

ค. เพลงร้องประกอบการแสดง

เพลงรำตงหม่อมโยว ประกอบด้วย 2 บทเพลง ดังนี้

1). กะ หรุ ไจะ โท ซ่อง

(นมัสการพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ)

แปล   นางมะเหม่จี สังข์สุวรรณ
นางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ
เรียบเรียง   นางสาวณัฐกานต์ บุญศิริ

คำร้องภาษากะเหรี่ยง   ถู่ ใ้ว มู่ ง่า หม่อ เหล่อ หล่อ พู ไ้ว มู่ ใจ์ หล่อ กะ หรุ โท ใจ์ โท ซ่อง

ความหมาย   มาถึงแล้วพี่ ป้า น้า อา พวกเราเด็กนักเรียนจะมาแสดง

คำร้องภาษากะเหรี่ยง   จู่ บี้ ยา ทอง อ่อง เห่ ละ ทัง เหงี้ย เปราะอะ ถ่อง เลอะ เอ ตี ยะ ตา เผลอะ
ชี เย ฟุง หลา จะ ฉ่า มุ่ย ฉี่ ยู่ หม่ม

ความหมาย   ยกมือทั้งสองข้างขึ้นพนม ขอพรจากพระพุทธเจ้า

คำร้องภาษากะเหรี่ยง   เหล่อ หล่อ พู ปา มะ ถู เก่ว ปา เปอะ ละ เซลอะ นี หล่า ใจ์ บี้ ซา มิ ยา ชี
หะ เหย หม่ม หม่อม ฟุง เคอะ ทา ไน้ ละ สะ หม่ม เลอะ คู๋ นื่อง ก่า

ความหมาย   เด็กนักเรียนมีความสุขสนุกสนานกับการสืบสานการละเล่นประเพณี

คำร้องภาษากะเหรี่ยง   เลอะ ฟุง วา เผล่อ เวอ ลอง ต่า เหลอะ ที่ ครู ไน้ สี พู กร่า ตะ ว่อง ดู ตะ
มะ เหล่ หล่อง ส่า แล้ เมีย ผะ ดู โอ อะ กล่า

ความหมาย   ห้วยบ้านใหม่ พื้นที่ลาดลุ่มอุดมสมบูรณ์ปกคลุมด้วยต้นไม้ขนานพันธุ์ มี
วัดอยู่ตรงกลาง

คำร้องภาษากะเหรี่ยง   กรุง ดู ดู เอ่อ โท้ เบล์ เบล์ โช่ ยู่ หม่า ชิ โร ตะ ก่า ชี อะ โบ โอ เย่ ทอง ไล่
เกว เล่ เหย่อ โย้

ความหมาย   มีเจดีย์ยอดสูง เสียงระฆังดัง ปีนสัญญานเรียกชาวบ้านผลจากความ
เหงาให้มาเที่ยวบนยอดเจดีย์นี้

คำร้องภาษากะเหรี่ยง   บ้านใหม่ ตะ หว่อง เย่ ล่อง ซ่อง เลอะ ที่ ครู ไร่ หล่อง ชี หนอง มิ่ง มิ คาย
หล่อง จา บี เย ถ่อง หน่อ ทอง ไล่ เย่ พู่ ทอง มิ่ง หนอง

ความหมาย   ชาวบ้านใหม่ตั้งบ้านเรือนอยู่ห่างไกลกัน เมื่อยามตะวันตกดิน ลมพัดมา
ระเรื่อยทำให้หวนคิดถึงเพื่อนสาว

คำร้องภาษากะเหรี่ยง   มิ่ง มิ คาย หล่อง บา อะ คซ่า พู มิ่ง เลอะ ถุ่น มุ คู้ หล่า อะ มู ทอง ดู เหม่
ลา ซ่ง กร่า พู มิ่ง มิ เย ไล่ เล เว้ กว่า

ความหมาย   ถึงเวลาพลบค่ำ ลูกสาวยังไม่กลับมา แม่เฝ้ารอด้วยความเป็นห่วง นั้นลูก
สาวกลับมาพร้อมพี่ชาย

คำร้องภาษากะเหรี่ยง   กล่อง ไกล ฝั่ว ฉะ คุณ ลุง โท้ หม่า หนี เหลอะ เน่ หม่อง ใจ เนย้อ อะ เน่
เน่อ มู่ ซะ โหล่ บา ลอง ซา เนอ บา ดู โป้ว

ความหมาย   ต้นประดู่โตใหญ่ขึ้น ลุงจ๋า หนูไม่สามารถเด็ดดอกประดู่ได้อีกแล้ว ถ้าเชื้อ
พ่อแม่ต้องอยู่คนเดียว

คำร้องภาษากะเหรี่ยง   ไท ไท ยู่ ไท่ ลอง ไคว้ เตอะ หว่อง ตะ โท ไร่ บ่า ลอง ซ่า บา ลอง ซ่า มิ่ง
ซ้อง ไหย่

ความหมาย   เดินมุ่งหน้าไปเมื่อหันกลับมาดูด้านหลัง ซ้ำงหมู่บ้านริมแม่น้ำ หวนคิดถึง
เพื่อนที่ต้องจากไกล

คำร้องภาษากะเหรี่ยง   หลี เย่อ ดู หล่อง ไล่ ป็อง โพล่ว หนอ เอ้ หนอ หล่อง เบี้ยว เซย ยู่ เย สะ
มิ่ง ซ่อง เหล่ อะ มู่ ไหย่ว

ความหมาย   ยามเมื่อลมพัดต้องกลีบดอกไม้ร่วงหล่น เด็กสาวรีบไปเก็บมาร้อยเป็น
พวงมาลัย

คำร้องภาษากะเหรี่ยง   เฉ่ ยู่ เย สะ ผู่ ผ่อง มิ่ง เหย อู เหลอะ บ่อง ไห่ เกอ ยู่ เซ่ เผล่อ หลี่ น่อง
ยา เอ้ ใจี้ หล่อง เล่ย เผลอะ ยู่ เย สะ ช่อง โห่ว พู่ เหร์

ความหมาย   อยากจะคบหาดูใจเพื่อนสาวคนนี้ แต่ก็อยู่ห่างไกล ไม่มีใครได้เคยดูใจ
ผู้หญิงคนนี้

คำร้องภาษากะเหรี่ยง   เฉ่อ หยู เย สะ สะ โต โต เฉ่อ หยู เย สะ ทุ่ง เหยอว เหลอะ ไหล่ เฉ่อ หยู
เย สะ เลอะ เผลอะ มิ่ง เน่ อ่อง จะ เย่อ เต้ เฉ่อ หยู เย สะ เล่ เหยอะ เอ ไหล่ โต หย่อง เห่ว หมะ
ออง ลา กลอง บา เย่อว ซอง บู่ น้อ เหยอ ออง โล

ความหมาย   มีชายกำลังดูใจผู้หญิงคนนั้น เขาคอดว่าหล่อนเป็นสาวแม่มา่ย พี่
อยากจะถามเธอสักคำ ชายคนที่กำลังดูใจกันนั้น เธอมีใจให้หรือเปล่า ถ้าตอบว่ามีหล่น่าดู

คำร้องภาษากะเหรี่ยง   ไ้อ—มะ หลู เว ขว่า ไถ่ ยอง กั เลอ เคลอะ หนี เหลอะ ดู ตา ปั่ว หนอง
หมี่ มี โฟ่ เหงอย ถ่าย เหรอ เฉ่อ ดุง เคล่อ

ความหมาย   พี่ชายกำลังจะเข้าเมือง ไปไม่ทันเขาถ่ายรูปเสร็จแล้ว น้องสาวรู้ข่าวก็
เสียใจ แอบร้องไห้ส่งสารพี่ชายอยู่ข้างบ้าน

2). เพลงหมองโยว

แปล

นางมะเหมจี่ สังข์สุวรรณ

นางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ

เรียบเรียง

นายนนทเดช บุญศิริ

คำร้องภาษากะเหรี่ยง   เหย่อ มะ ไหล่ ไถ่ ทุ่ง เหว่ย เจอะ มู กา หม่อง ซี ยา มู กา หม่อง ใจี้ ชุง
นา ลา กู่ กว้า เอ เกื่อ บา ส่า เย ชุง นา นี ลา เต็ด ได้ กู่ กว้า

ความหมาย   โปรดฟังนะพี่น้องเอ๋ย พวกเราจะเล่าประวัติศาสตร์ให้รู้โดยทั่วกัน

คำร้องภาษากะเหรี่ยง   กา หล่า ตะ ของ ปรี้อ ของ ปรำ อะ เนย พะ ยา ยา ว่า ชุง หนา อะ ที่ มู
กำ สะ ปุง จ่า ป้อง เอ หล่อง หนี กา หวู่

ความหมาย   ครานั้นบ้านเมืองไม่สงบสุข ราษฎรเดือดร้อน ลูกกับแม่ต้องพลัดพราก
จากกันไกล

คำร้องภาษากะเหรี่ยง จะ บ็อง เง หล่อง น้อ ไท่ ถ่อง โอิ สะ มา ค่อง คู หล่อง โอิ ไถ่ เบอ โย่ว เล
 ยู เล โฟลว เล ปี ยอง

ความหมาย ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 1 หาได้สงบไม่ เกิดความวุ่นวายไปทั้ง
 ชาวพม่า กะเหรี่ยง มอญ เป็นความจลาจลทั่วประเทศ

คำร้องภาษากะเหรี่ยง เล โฟลว เล อยู่ เล ปี ยอง ซี ออง เเงะ เต ซ็อง หม่อง หม่า พี ยอง สะ
 เซอะ เบอ ไน่ ย่อง สะ บ้า เย มู่ กา พี บ้า หล่อง สะ เต พู เต หรือ

ความหมาย ทั้งมอญ กะเหรี่ยง พม่า ต่างแย่งแผ่นดิน ทั้งลุ่มน้ำน้ำอา จำต้องแยกแตก
 กระชานชานเซ็น

คำร้องภาษากะเหรี่ยง เลิน เหน่อ หนอง เล เยอ ตา หว่อง เยอ มู่ กา พี ใจ์ กา หล่อง ชุง มุงถ่อง
 ไถ่ เล่อ โฟลว เตอ หว่อง เตอ เมียน นุง เบอบา เต็ด เตื่อะ โอิ ลอง เบอ เหล่อ ใจ์ เหวย ใจ์ หว่อง

ความหมาย ยังมีผู้คนอีกจำนวนหนึ่งต้องอพยพมาจากหมู่บ้านหนึ่งไปอีกหมู่บ้านหนึ่ง

คำร้องภาษากะเหรี่ยง เหย่อ บ้า เต็ด เตื่อะ บ่า เตอะ น่า สะ น่อง บี ไน่ จะ เต็ด ค่ะ เต็ด ค่ะ เต
 นุง ตะ โอิ หล้า หนอง เหมย ละ ไต้ง กละ เปอะ เคอ ถ่อง ใจ์ โท ซ็อง เซอะ เออ หงัย ดหมะ เต หง่า

ความหมาย แม้เกิดมาจะต้องพานพบกับความทุกข์ยาก แต่ขออย่าลืมคุณพระ
 รัตนตรัย เพื่อบุญกุศลจะได้ส่งผลดี ซึ่งไม่รู้ว่าจะได้มีโอกาสแบบนี้อีกหรือไม่

คำร้องภาษากะเหรี่ยง เต มู่ เต หลี่ เหย่อ มู่ กา ไค่ ทอง ลู เปย ค่อง โย่ว เหมอ มะ ถ่อง เต หย่า
 เมอ ใจ์ ไถ่ บา เยอ สะ

ความหมาย อยากมีโอกาสได้อยู่กับลูกหลานเหมือนที่เคยเป็นมา ถ้าเป็นไปได้จะ
 กราบไหว้ขอพรเพื่อให้เป็นจริง

คำร้องภาษากะเหรี่ยง เยอ มู่ หง่า ไครีท ถ่อง เซร เซลอะ ซ็อง โหย่ว เมอ มะ ถ่อง เต ใจ์ ค่อง โย่ว
 เอ หมะ เมียว วา หวี เอ สะ วา ใจ์ เยอ มา ซื่อ ทุง เลียะ เทอ เนียะ เหว

ความหมาย บ้ารำพึงขึ้นมาเบา ๆ ว่าบ้านเมืองจะสงบอีกครั้งหรือไม่ กล่าวขอวิงวอน
 ให้บ้านเมืองจงเกิดความสงบสุข วิงวอนให้เมืองพม่าจงสงบสุขเถิด

4.2 รำตงหม่องโยวี่ที่เป็นการแสดงของผู้ใหญ่

รำตงหม่องโยวี่ที่เป็นการแสดงของผู้ใหญ่ มีชื่อเรียกอีกอย่างว่า รำตงไผ่ลั่วมือชา (การรำของคนเฒ่าคนแก่) เป็นการแสดงที่ได้รับการสืบทอดมากกว่า 50 ปี ปัจจุบันยังคงมีแสดงให้เห็นอยู่อย่างประปรายซึ่งเรียกได้ว่าหาชมได้ยากเต็มที เนื่องจากผู้แสดงส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่สูงอายุที่มีภาระการงานมากมายจนการรวมตัวเพื่อฝึกซ้อมนั้นเป็นไปได้ยาก การแสดงรำตงหม่องโยวี่ที่เป็นการแสดงของผู้ใหญ่มักสอดแทรกเรื่องราวของความเชื่อในพระพุทธศาสนาเพื่อต้องการย้ำเตือนให้ชาวกะเหรี่ยงทุกคนได้ยึดมั่นอยู่ในศีลธรรม มุ่งมั่นกับการทำความดี ทั้งยังเป็นเปรียบเสมือนกับการอบรมสั่งสอนลูกหลานอีกด้วย ในอดีตรำตงที่เป็นการแสดงของผู้ใหญ่นี้เป็นคณะของนายโทวเส่งซึ่งเป็นของสามีนางมะเหม่จี สังข์สุวรรณ หลังจากที่นายโทวเส่งเสียชีวิตไปนางมะเหม่จี จึงรับผิดชอบ ต่อ ปัจจุบันไม่ค่อยได้ทำการแสดงแล้วเพราะขาดการสนับสนุนในหลายๆด้าน

ก. ผู้แสดง

ในที่นี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเพศ อายุ และการศึกษา การคัดเลือกผู้แสดงและจำนวนนักแสดง

1). เพศ อายุ และการศึกษา

ในการแสดงรำตงหม่องโยวี่นี้ เป็นการของหญิงสาวที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปโดยไม่กำหนดว่าต้องเป็นที่หญิงแต่งงานแล้วหรือไม่ เนื่องจากส่วนใหญ่จะได้รับการฝึกฝนตั้งแต่ยังเป็นสาวและเมื่อสามารถทำการแสดงได้ก็จะแสดงต่อกันเรื่อยมา การแสดงรำตงหม่องโยวี่นี้มุ่งเน้นไปที่ความพร้อมเพียงในการรำเป็นสำคัญ สิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องมาจากประสบการณ์ที่นักแสดงสั่งสมร่วมกันมานาน นักแสดงส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรและรับจ้าง หากเป็นหญิงสาวส่วนใหญ่จะอยู่ในวัยที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้แสดงรำตงทุกคนล้วนเป็นชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงทั้งสิ้น ภาษาที่ใช้ในการแสดงเป็นภาษากะเหรี่ยงและภาษาพม่า

จากการศึกษาพบว่า การแสดงรำตงหม่องโยวนี้ในอดีตผู้แสดงที่เป็นเพศหญิงจำเป็นต้องเป็นหญิงสาวที่ยังมิได้ผ่านการแต่งงาน ทั้งนี้เพื่อเป็นการสืบทอดขนบธรรมเนียมการปฏิบัติที่มีมาแต่โบราณโดยแฝงกลไกทางสังคมเฉพาะกลุ่มอันเป็นหนทางเปิดโอกาสให้กับชายหนุ่มสาวที่จะห้อยย้งได้มีการพบปะกับหญิงสาวที่ตนชื่นชอบและเชื่อมต่อไปยังประเพณีการย่องสาวต่อไปอีกทางหนึ่ง

2). การคัดเลือกผู้แสดง

ในการนี้ครูฝึกได้ทำการคัดเลือกนักแสดงที่เป็นหญิงสาวภายในหมู่บ้าน โดยมีคุณสมบัติในเรื่องของรูปร่างหน้าตาเป็นหลักโดยพิจารณาจากหญิงสาวที่มีรูปร่างสมส่วน มีสุขภาพแข็งแรง หน้าตาดี ใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส นอกจากนี้ในเรื่องของความสามารถก็เป็นอีกองค์ประกอบที่สำคัญ ทั้งยังต้องเป็นผู้ที่มีความเสียสละเพื่อส่วนรวมในการมาฝึกซ้อมอยู่เป็นประจำ แต่หากหญิงสาวคนใดที่มีใจรักในการแสดงรำตงนี้ และครูฝึกเห็นว่ามีความสามารถก็จะได้รับการพิจารณาอนุญาตให้ร่วมฝึกการแสดงรำตงนี้ได้ด้วยเช่นกัน

3). จำนวนนักแสดง

จำนวนนักแสดงนิยมแสดงเป็นจำนวนคู่อย่างน้อยต้องไม่ต่ำกว่า 12 คน และสูงสุดไม่เกิน 24 คน จำนวนที่นิยมแสดงมากที่สุดเป็นจำนวนคู่ 16 – 18 คน ทั้งนี้จำนวนของนักแสดงจำเป็นต้องคำนึงถึงขนาดของสถานที่ที่ต้องมีความเหมาะสมกับจำนวนนักแสดงเป็นสำคัญ

ข. ลักษณะของการแต่งกาย

ลักษณะของการแต่งกายในการแสดงรำตงหม่องโยวที่เป็นการแสดงของผู้ใหญ่มีเพียงการแต่งกายที่เป็นของผู้แสดงหญิงเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพราะการแสดงชุดนี้ไม่ปรากฏว่าเคยมีผู้แสดงชายทำการแสดงมาก่อน ดังนี้

การแต่งกายของผู้แสดงหญิง

ภาพที่ 44 ลักษณะการแต่งกายของผู้แสดงหญิง
แสดงแบบโดย นางสาวศันสนีย์ ตริสุวรรณ อายุ 42 ปี นักแสดงรำตงหม่องโยว
ที่มา : ผู้วิจัย, วันที่ 29 พฤษภาคม 2548.

รายละเอียดของเครื่องแต่งกายมีดังนี้

1. ผ้าผูกศีรษะ

มีความกว้างประมาณ 10 เซนติเมตร ยาวประมาณ 1 เมตร ทำมาจากผ้าทอมือของชาว
กะเหรี่ยงมีทั้งสีแดงและสีขาว ชายผ้าทั้งสองข้างทอเป็นลายขวาง บางครั้งก็ทอเป็นสัญลักษณ์ของ
ชาติกะเหรี่ยงที่เป็นรูปเขาควายเป็นไม้เย็บริมผ้า อนึ่งลักษณะของการทำผมของผู้แสดงหญิงโดยส่วน
ใหญ่หากผู้แสดงคนใดที่มีผมยาวมักจะมัดรวมไว้ที่ทำยทอย ส่วนผู้แสดงที่มีผมสั้นจะไม่ทำผม ทั้งนี้
ไม่ได้มีการกำหนดลักษณะของทรงผมไว้ตายตัว (ดูภาพที่ 28 หน้า 85)

2. เสื่อแขนลำในตัวสีแดง

เป็นเสื่อที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยง ทอดด้วยมือทั้งตัวตอนล่างของเสื่อทอยกดอกเป็นตาราง มีพู่ห้อยเป็นระยะๆ แขนเสื่อลำ คอเสื่อเป็นคอแหลม ตัวเสื่อมีได้เย็บต่อกันหากแต่เป็นการทอทั้งตัว (ดูภาพที่ 22 หน้า 80)

3. ผ้าซิ่น

เป็นผ้าที่ทอเองสีน้ำเงินไม่เย็บติดกันเป็นถุง ทอยกดอกเป็นลายขวางเป็นเส้นสีขาวและสีแดง มีแถบใหญ่สองแถบอยู่บริเวณกลางผืนผ้าเป็นแนวขวาง (ดูภาพที่ 36 หน้า 88)

ค. เพลงร้องประกอบการแสดง

เพลงรำตงหม่องโยว ประกอบด้วย 2 บทเพลง ดังนี้

เพลงที่ 1 (ไม่ทราบชื่อเรียก)

แปล	นางมะเหม่จี สังข์สุวรรณ
	นางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ
เรียบเรียง	นางสาวณัฐกานต์ บุญศิริ

คำร้องภาษากะเหรี่ยง   กะ หรุ ท่อง โคะ มู โคะ พา โคะ ไจะ โทะ ซ่อง จู ลี ซี่ เยอ พี เคอ ดี หล่อง
ความหมาย   ขอกราบไหว้คุณแม่ คุณพ่อ คุณพระรัตนตรัย ซึ่งเป็นสิ่งที่เราเคารพกราบไหว้

คำร้องภาษากะเหรี่ยง   กะ หรุ ไจะ โทะ ซ่อง โห้วง เล เยอ เกวย โอะ ส่อง เปีย ซ่งย นยัว เกว กวย
ไฉย ซ่ง
ความหมาย   เมื่อไหว้ครูเสร็จ พวกเราจะได้มาทำการแสดงให้ชาวบ้านได้ดู

คำร้องภาษากะเหรี่ยง   โอะ ส่วย เปีย ส่วย น้อ ใพ มู่ ง่า มู่ ง่า หม่อง ใจ์ อ่า ดู เว บ้านใหม่ เมื่อ ละ
ท่อง โละ

ความหมาย ญาติ พี่น้องชาวบ้านใหม่ทั้งหลาย พวกเราจะมาร้องมารำให้ได้ฟังได้ดูกัน

คำร้องภาษากะเหรี่ยง มู่ จะ ท่อง โล่ ฟุ้ง น้ำ เอ่ จี้ มู่ ง่า มู่ ง่า พี่ โอ เย่อ โม โล ไทะ เล่อ ซ้า โละ ชู่
โลละ เออะ หวี คู่

ความหมาย พี่ ป้า น้ำ อา ทั้งหลายโปรดฟังให้ชัด พวกเราจะเล่าประวัติศาสตร์ให้ฟัง

คำร้องภาษากะเหรี่ยง เล่อ ซ้า เลอะ ชู่ เลอะ เออะ หวี คู่ บ้านใหม่ มี โยวี มะ ไถ่ ม่อง โละ โบ ไน
โยวี เทอะ ไคล โอ ไต่ เยอ มู โล ไถ่ เย่ โปวี

ความหมาย ประวัติศาสตร์ที่เคยได้เกิดมีมาก่อนนั้น บัดนี้คณะบ้านใหม่จะนำมา
แสดงเล่าเป็นนิทานให้ได้ว่า

คำร้องภาษากะเหรี่ยง กะ เหว่อ ดา วู้ย ดา โห่ว เย่อ พี่ เย่อ ฟู่ เลอ ไท โป่ว กว่า บี หยอง ออง ไต่
คา คู่ มา เนื้อ โพล่ว ฟู่ เด สอง ฟู่ โย่ว

ความหมาย แต่ก่อนมานั้นชาวพม่าเป็นผู้ครองประเทศ ยังความทรمانกับชาวกะ
เหร่าง กะเหรี่ยงเป็นอย่างมาก

คำร้องภาษากะเหรี่ยง ปี ยอง อ่อง ไต่ว เก๊ะ กวา ต่า มา เนื้อ โพล่ว ฉ่า ล่า เก๊ กวา มา เนื้อ เว้ เบ้
ชี เหล่ บู่ ไล่ เด่ อู๊ย เด คู่ นาย พลี อ้าย เบ้ ไถ่ จี้ สู่

ความหมาย คราพม่าครอบครองนั้น ชาวกะเหรี่ยง และกะเหร่างต้องถูกบังคับใช้
แรงงานให้จนทราญ หิน ดิน อีกทั้งเชือกซึ่งมีความคมดั่งมีดโกน

คำร้องภาษากะเหรี่ยง โท เบ หนอง ชู่ มู่ ง่า เหว่ เย่อ เม่อ ลู่ เนื้อ เว่อ โพล่ว พลุ่ ลอง ไป่ ลอง เป่อ
ปี ยอง เก๊ กวา ปี ยอง ฟู่ มา เหน่อ

ความหมาย ด้วยเหตุนี้แหละ ญาติพี่น้องเอ๋ย ก่อนนั้นพม่าครอบครองประเทศยัง
ความทุกข์ทรมานแก่กะเหรี่ยง และกะเหร่างเป็นอันมาก

คำร้องภาษากะเหรี่ยง เก่อ โพล่ว ฟู่ ลอง ไป่ ลอง เป่อ เน ชี อา เหล่ นื่อง เออะ บา เลื่อ ชู่ ไถ่
กว่า เลอ เมี่ยว จะ เพ่อ อะ ฟุ้ง อา ย่า นำ เลอ บา เล่อ เออะ โพล่ว ฟู่ ลอง เป่อ

ความหมาย ชาวกะเหรี่ยงไร้แผ่นดินอยู่อาศัยมาตั้งแต่ก่อนที่พม่าครองประเทศ
ยาวนานกว่าร้อยปีตามที่มีในประวัติศาสตร์

คำร้องภาษากะเหรี่ยง มะ เตอะ ตา เมี้ยะ มู ไร่ เลอะ เออ หวี ฐู่ เย้ เลอะ ตา ไถ่ เบ กะ พี เล่อ ผู้
เล่อ ฐู่

ความหมาย ตามประวัติศาสตร์ที่เล่ากันมา พวกเราตระกำลำบากได้รับความทุกข์
ทรมานมาก ซึ่งคนในปัจจุบันก็ไม่เคยได้พบเห็นมาก่อน

คำร้องภาษากะเหรี่ยง ฐู่ ฐู่ เกอะ ไคละ มา เล่า ถ้วย มา เล่า เว เว้ ฐู่ อา ดี ผัง ล่า ไร่ ล่า ไร่ กิ
ไคละ นิลา เจอะ ฐู่ อา ดี

ความหมาย จักขอกล่าวเตือนชาวกะเหรี่ยงทุกคน แต่นี้ต่อไปขอได้จงกระทำแต่ความ
ดี เพื่อบุญกุศลจะได้ส่งผลให้เกิดในแหล่งดี มีสกุลต่อในภายภาคหน้า

คำร้องภาษากะเหรี่ยง เปอ เคอะ ใจ เจ๊ะ นือ เอ ง่ เจอ เออ เกร วิ ปล่อง ไพ เหว เออ มา นี เบ
เจอ ล่อง เว้ ทา ลือ ทา ทา เยอะ บ้า มา เหว

ความหมาย แม้นพระอริยเจ้าเสด็จมา พวกเราจึงได้เตรียมสถานที่ให้ดี ทุกๆวันพวก
เราจึงมาปลูกฝ้าย และทอผ้า ตัดเสื้อสวมใส่กันเองให้ดูดี

คำร้องภาษากะเหรี่ยง บา มา เหว มู ง่า กา โย้ว บา กู ทอ ไร่ ลือ ซา กง ฐู่ เกอะ ฉ่า แจะ เอ ถ่อง
อุ ลู๊ยะ เพล่อว โย้ว ฐู่ เซอะ มู

ความหมาย พวกเราจึงได้ตระเตรียมไว้ขณะลูกหลาน หากพระอริยเจ้าเสด็จมาพระองค์
ก็จะตรัสรู้ได้ถึง ผู้ใดประกอบกรรมดี ผู้ใดประกอบกรรมชั่ว

คำร้องภาษากะเหรี่ยง เล่อ เคอะ ไร่ แจะ นือ เอ แห่ ลู๊ยะ เจอะ โพล่ว โย้ว ฐู่ เต เต ลู๊ยะ เจ้ เว้ เบ้
ฐู่ เล่ ฐู่ เบ บือ เบ อ้าย โย้ว เจอ ซา ฐู่

ความหมาย พระอริยเจ้าสามารถตรัสรู้ได้ถึงผู้ที่ประกอบกรรมดี และกรรมชั่วฉันใด
เสมือนกับการคัดแยกข้าวเหนียวกับข้าวเจ้าที่ผสมกันฉันนั้น

คำร้องภาษากะเหรี่ยง ลู๊ยะ จะ เอ้ เล้ย มา ลู๊ยะ เจอะ ลา เจอะ เอ้ เล้ย มา ลู๊ยะ เจอะ มู ง่า หม่อง เอ้
เมือะ ฐือ ล่อง เหว เลอะ เคร เปอ เบอ

ความหมาย แม้ข้าวเหนียวและข้าวเจ้าผสมกัน (ข้าวผสม) อย่างไร เขาก็สามารถคัด
ได้ ญาติพี่น้องเอ๋ย จงเอากระดิ่งมากวัดเพื่อคัดแยกได้เหมือนข้าว (เปลือก)

คำร้องภาษากะเหรี่ยง บา ตัด ตัด เย่าอ มู่ ล่า เจอ ซี เย หม่ม เล่อ บา ฟุง เคร้อะ ซี หล่า เย เมะ
เน่อ ฟู่ เล่อ เคร้อ ยู เห่ว ล่า ผลู บา เน่น ลา เพลอะ

ความหมาย เราเคยผ่านความทุกข์ยากลำบากมาแล้วนะเพื่อนเอ๋ย แต่จะไปขอจงได้ยึด
มั่นอยู่ในศีลห้า หากเราไม่ยึดมั่นปฏิบัติชีวิตก็จะพบแต่ในทางฉิบหาย (ตกนรก)

คำร้องภาษากะเหรี่ยง ค็อง กอ โย่ว เอ ยะ ยา ยา มิ่ง เม มิ่ง คว่า เม้ย กว่า คว่า ค็อง กอ โย่ว เอ
ก๊ะ ยา ยา เมอ เคร้อะ นี้ ไจะ ลี ออย่า

ความหมาย หากเรายึดมั่นปฏิบัติอยู่ในศีลห้าอย่างแน่วแน่และมั่นคงในศีลธรรม แม้น
พระอรหันต์เจ้าเสด็จมาเราก็จะมองเห็นพระองค์ท่านได้

คำร้องภาษากะเหรี่ยง ค็อง กอ โย่ว เอ ก๊ะ กา ปู เกร จี้ มา โบว มา เห่ว โบว ไน โย่ว เอ ซี ไถ่ ลี
ย่า คู้ ไถ่ บ้า ล่า เว้ เล เซอะ โว้ เยอะ มู่ กา กา โย่ว

ความหมาย ขอได้จงพยายามทำแต่กรรมดี ทำบุญ ทำทาน ยึดมั่นปฏิบัติให้อยู่ใน
ศีลธรรม เมื่อเราตายไปแล้วขอให้พวกเราจงได้ไปเกิดบนสวรรค์ นะญาติพี่น้องเอ๋ย

คำร้องภาษากะเหรี่ยง ส่วย เปี้ยว โพล่ว โอ ส่วย น่อ โพล่ว มู่ งา มู่ งา หม่อม ใจ้ กวย เบ้ น็อง
เมอะ เปอะ ไถ่ น่อ ไถ่

ความหมาย ญาติพี่น้องชาวกะเหรี่ยงทั้งหลายเอ๋ย พวกเราขอจบการแสดงไว้เพียง
เท่านี้.

เพลงที่ 2 (Anyeint – Burma)

ถอดคำร้อง นางมะเหมจี้ สังข์สุวรรณ
นางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ
เรียบเรียง นางสาวณัฐกานต์ บุญศิริ

คำร้องภาษากะเหรี่ยง ไป ต่อง เนี้ย ซัวะ เผ่อ ยา กู๋ ปู เซ มี ซี คู้ ป่า ยี่ เค้ย เมีย

คำร้องภาษากะเหรี่ยง ไต่ บี เน้ เมี้ยว วา พี บี คลี่ มือ เยื่อว เคร่ ลา โต คลี่ (ซ้ำ 2 รอบ) ไจ้ บี เน้ เมี้ยว วา พี

คำร้องภาษากะเหรี่ยง บี คลี่ มือ หว่า ตื่อ นะ ปา เต พลิ ยา ซื่อ ไล้ กอ เปี้ยะ โอ แม่ กว่า เกว เยื่อว ไน้ เว่ (๗) บี คลี่ มือ ไจ้ ล่อ ลู เกว ไบ้ ง่อ ด้า เก้ ยู ไน้ เหว

คำร้องภาษากะเหรี่ยง บ้านใหม่ มี โยว ทุ่ง โพ้ว หมื่อ จะ ล่อง เว ซา เอ้ ไ้ เอ้ ไ้ เว้ ยู หล่อง บ้านใหม่ มือ โยว ทุ่ง โพ้ว เว เลียง ทุ่ง โพ้ว มั่ง จะ หล่อง ยู ลอ เว คีโย มิ ล่อ (๗) บี คลี่ มือ โยว ดู โท ซ่อง เบอ เน่อ ดา เหว ยู หล่อง

คำร้องภาษากะเหรี่ยง บ้านใหม่ มือ ไจ้ หล่อง เว เอ เก ยู หล่อง บ้านใหม่ มือ ไจ้ หล่อง ลือ เกว เยื่อว ลอง เว คลี่ มี เยื่อว บ้านใหม่ มือ โยว โอ มือ ไจ้ หล่อง เว ซา เอ้ ไ้ โอะ ไ้ เว ยู หล่อง บ้านใหม่ มือ โยว โถ้ว โพ้ว เว หล่อง บ้านใหม่ มือ โยว มือ โท ซ่อง ไบ้ เนื่อ ด้า เหว เกว ยู หล่อง

คำร้องภาษากะเหรี่ยง จ้อ ปา เดย์ หง ผ่อง มือ ชิ เอ้ เย้ ลี ลา หนอง เลอะ ไคละ เลอะ เตอ เยื่อว เล่อ จอง ภู เนื่อะ เยอะ เว ไบ้ ลือ ยา เล น่อ เจื่อะ จื่อ ภู น้อ เลอะ เก้ ฉะ ไม้ เหวอะ ลี ทุ่ง บ่า เต มือ เล ฉ่อง เล เจื่อะ ดา เพล่อ เล อู๋ เนอ เลอ ไทะ เปี้ยะ เยื่อว ลา เหล่อ เน อู๋ เนื่อ เจื่อะ เนอ เลียว ไท้ เปี้ยะ เยื่อว (๗) ซ่อง เล้ มือ เยื่อว เยื่อว (๗)

คำร้องภาษากะเหรี่ยง จี เต้ มิ ต่า ภู ว่า เมี้ยว อะ เปี้ยวะ เปี้ยวะ จื่อ แม่ มะ มา เย เคอะ ก้า เก้ว เคอะ เก เปี้ยว เม้ หม่อง ส่วย มา พี เสย ซ่า เลอะ เปี้ยว เล้ มิ คี โอ้ว หม่า ยัง ดี ไซ้ โห้ว เป้ ตู มะ เม ชิ ไน้ย บ่า เคว

คำร้องภาษากะเหรี่ยง เป้ ก๊ะ ยะ จี่ ชี คี เปี้ยว เต้ เมี้ยว เว ตู วา ว่า เหว ซวย ลา แม่ เปื่อว แม่ ป่า เสอะ เมี้ยว ตูโย ลอ้ว คี ซอ แม่ ซอ อะ เต้ะ จี ว่า เกว้ย กะ ปา ภู มี เด ลูโย เควอะ จะ เคว้ เน้ เมื่อ ลอ้ว ว่า วู เคว้ คี เม โจ เย่ นิโยงา ไซ้ จะ ไบ้ว ตูอา หม่ม เอ จูโย

คำร้องภาษากะเหรี่ยง เจ้า ยี่ ตูโย หม่า จะ คี ภู มี เท จื่อ เด เตอ หม่ม ยี่ โท ซ่า เจอ เม เม้ ซ่า ยา เย้ เซอ หม่ม จี่ ไ้ ไ้ ไ้ จื่อ ชู เคว้ โอ ชูโย จะ เป๊ะ เซาท์ เย้ ตูโย หม่า จะ คี อะ ลูโย ลอ้ว หม่ม ล่า เล้ เบ้ คู ลอ้ว ซ่า มิ ไบ้ว จ้า มี เต

คำร้องภาษากะเหรี่ยง หม่อม เต่อ ลี ล่า เก้ ซ่อ ปี่ ปี่ ยา ชู่ ต้อง ไซ้ ก้า ตี ดอ เว ตา มิ ตา ไล้ะ ญู ญู
เอ่อ เล่อ เจียะ ยู่ ฉี่ กา โล่ว ว้า อ่อง ยู หม่อม เซ ปวย (ฯ) ต่ เย้ ม่า ปวย กา หล่า (ลุ่ ลา ยี่ อ่อง เจอะ คี
โป้ว หม่า ฯ) โย่ โย้ว คี หว่า ส่วย โล่ เปี้ยะ

คำร้องภาษากะเหรี่ยง อ่อง โย๊ะ เม หม่า ด้ เย้ หม่อง ดู เว มัณฑะเลย์ ไล้ ฉะ ยี่ ตู๊ย คี ชู ตื่อ นา
เว้ ปู่ กี่ คี เตะ อ่อง ยู หม่อม ไนะ ก่อง ละ อ่อง คี ตู เอ อ่อง ยู หม่อม เย้ะ วา ตู๊ย

หมายเหตุ เพลงที่ 2 เป็นเพลงที่เป็นภาษาพม่าเกือบทั้งหมดยังไม่สามารถมีชาวกะเหรี่ยงคนใด
สามารถแปลได้อย่างถูกต้อง มีแต่เพียงการสืบทอดในลักษณะของการจดจำเนื้อร้องเพียงอย่าง
เดียว

ข. องค์ประกอบร่วมของการแสดง ได้แก่

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งหัวข้อการนำเสนอในเรื่องขององค์ประกอบทางการแสดง
ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ องค์ประกอบของการแสดงในส่วนที่แตกต่างและองค์ประกอบของการ
แสดงที่เป็นลักษณะร่วม ทั้งนี้เพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อนในเรื่องของการอธิบายในรายละเอียดของ
แต่ละการแสดงซึ่งมีทั้งหมด 5 การแสดง และในหัวข้อต่อไปนี้ผู้วิจัยจะได้ทำการอธิบายในส่วนของ
องค์ประกอบการแสดงในส่วนที่เป็นองค์ประกอบร่วม ได้แก่

1. ขั้นตอนและวิธีการแสดง

การแสดงรำตงในปัจจุบันเป็นการแสดงที่หาชมได้ยากซึ่งมีเฉพาะในกลุ่มชนชาว
กะเหรี่ยงเท่านั้น ในจังหวัดกาญจนบุรีที่อำเภอสังขละบุรีคือบริเวณที่ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง
อาศัยอยู่มากที่สุด การจัดการแสดงรำตงในระหว่างปี พ.ศ. 2547 – 2548 มีการจัดการแสดงเพียง
3 ครั้งเท่านั้น ผู้วิจัยพบว่าการจัดการแสดงรำตงมีลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้ คือ

1). พิธีบูชาครู

พิธีบูชาครูนี้จะกระทำก่อนที่จะมีการแสดงรำตงทุกครั้ง โดยครูฝึกจะเป็นผู้ไปขอขมาบอกเจ้าที่เจ้าทางหรือสถานที่ที่ชาวกะเหรี่ยงให้ความเคารพนับถือ เช่น ศาลเจ้า ศาลเทพารักษ์ เจ้าปู่ เจ้าป่า เจ้าเขา เพื่อช่วยปกป้องดูแลรักษาไม่ให้เกิดเหตุเภทภัยหรือได้รับความเจ็บไข้ได้ป่วยในระหว่างทำการแสดงหรือการเดินทางไปแสดง อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำการแสดงเพื่อให้การแสดงสำเร็จลุล่วงไปด้วยความราบรื่น จากนั้นครูฝึกจะต้องทำเครื่องบูชาครูหรือที่ชาวกะเหรี่ยงเรียกว่า “กะต้อมปวย”¹⁶ นำไปถวายที่ศาลเคารพและไว้ ณ ที่แสดงอย่างละ 1 ชุด เมื่อถึงเวลาแสดงผู้แสดงทุกคนรวมทั้งครูฝึกจะต้องขอขมาบอกกล่าวครูบาอาจารย์ จากนั้นทุกคนจะได้รับการพรมน้ำขมิ้นส้มป่อยที่ได้เตรียมไว้ เสร็จพิธีจึงเริ่มการแสดงที่เป็นการโหมโรงซึ่งจะได้กล่าวในหัวข้อต่อไป ในการทำพิธีไหว้ครูนั้นจะได้รับการยกเว้นหากเป็นงานที่ทางหน่วยงานราชการขอความร่วมมือ ทั้งนี้เพราะถือว่าเป็นงานของหลวงจัดซึ่งชาวกะเหรี่ยงเชื่อว่าเหตุอาเพศต่างๆ จะไม่มีอีกทั้งยังเป็นความภาคภูมิใจที่ได้มีโอกาสแสดงให้คนของหลวงได้ดูได้ชมอีกด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹⁶ กะต้อมปวย คือ เครื่องสังเวยเพื่อบูชาครูประกอบด้วย มะพร้าว กล้วยน้ำว่า เทียนขี้ผึ้ง หมาก พลุ ดอกไม้ เงิน และน้ำขมิ้นส้มป่อย

ภาพที่ 45 การทำการพิธีบูชาครู

ในการนี้จะกระทำโดยครูฝึกซึ่งเป็นผู้นำเครื่องบูชามาขอขมาและถวายแต่ศาลเคารพที่เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำหมู่บ้านที่ชาวกะเหรี่ยงนับถือกัน
ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2548.

2). การโหมโรง

ธรรมเนียมที่ถือปฏิบัติอย่างหนึ่งก่อนเริ่มมีการแสดง คือ การโหมโรง ในการแสดงของชาวกะเหรี่ยงก็เช่นกัน ลักษณะของการโหมโรงของชาวกะเหรี่ยงนั้นจะเป็นการนำเครื่องดนตรีพื้นเมือง ได้แก่ นาเด่ แมนดาร์น และซิ่งหางโค้ง มาบรรเลงร่วมประกอบกับการร้องเพลงที่เป็นภาษากะเหรี่ยง ใจความส่วนใหญ่ของบทเพลงมักเป็นการรำพึงรำพันถึงคนรัก ใช้ระยะเวลาในการแสดงประมาณ 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมงโดยประมาณ การโหมโรงนี้เพื่อเป็นการเรียกคนดูและเป็นการให้ความรู้แก่ชาวกะเหรี่ยงรุ่นหลังที่ยังไม่เคยได้รู้จักในเรื่องของศิลปวัฒนธรรมของตนมากนัก

ในการแสดงรำตงเพื่อประกอบพิธีกรรมและการแสดงรำตงเพื่อสาธิตจะไม่มี การโหมโรงก่อนการแสดง มีเพียงแต่การแสดงรำตงเพื่อความบันเทิงเท่านั้นที่ต้องมีการโหมโรงก่อนการแสดง ด้วยถือว่าการแสดงรำตงใน 2 ลักษณะแรก มีผู้ชมที่เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วนั่นเอง

ภาพที่ 46 การแสดงโหมโรง

มักเริ่มต้นด้วยการบรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรีของชาวกะเหรี่ยงชนิดต่าง ๆ จากภาพที่เห็นเป็นการบรรเลงเดี่ยว “นาเด่” ซึ่งเครื่องดนตรีประเภทดีดที่ปัจจุบันหาผู้เล่นได้น้อยคนนัก

ที่มา : ผู้วิจัย, วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2548.

3).การดำเนินการแสดง

ในการแสดงรำตงนั้น ผู้แสดงจะต้องตั้งแถวตอนลึกเป็น 4 แถว แถวละ 4 คน มีระยะห่าง 2 เมตร จะใช้ผู้แสดงรวม 16 คน ถ้ามีผู้แสดง 24 คน ตั้งแถวตอนลึก 4 แถว แถวละ 6 คน ระยะห่างระหว่างแถว และตอนลึกเหมือนที่กล่าวมาแล้ว การตั้งแถวนี้ต้องทำให้เสร็จเป็นที่เรียบร้อยก่อนแล้วจึงเริ่มการแสดงได้ ในการแสดงผู้แสดงต้องร้องเพลงและรำไปพร้อมๆ กัน โดยจะต้องปฏิบัติท่ารำให้พร้อมเพรียงกันตามจังหวะดนตรี

เมื่อตั้งแถวเป็นที่เรียบร้อยแล้ว การแสดงรำตงจะเริ่มขึ้นโดยเริ่มจากการรำในเพลงแรก ผู้แสดงต้องร้องเพลงเป็นบทไหว้ครูก่อนเพื่อระลึกถึงคุณครูบาอาจารย์ที่ได้สั่งสอนมา จากนั้นร้องสรรเสริญคุณพระรัตนตรัย บิดามารดาและขอขมาเจ้าที่เจ้าทาง รุกขเทวดา เทพยดา ต่างๆ ที่สถิตอยู่ ณ สถานที่นั้น ในการร้องบทเพลงไหว้ครูนี้ท่ารำมีเพียงแค่การพนมมือไหว้และกราบลงบนพื้นดินเท่านั้น ขั้นตอนต่อไปก็จะเป็นการรำเข้าเพลงหรือการรำตามเพลงร้องและ

ทำนองที่ได้ฝึกฝนมาจนกว่าจะหมดเพลง ซึ่งความยาวของแต่ละบทเพลงที่นำมาร้อยเรียงจะใช้เวลาประมาณ 8-10 นาทีต่อ 1 บทเพลง ในการแสดงจะไม่นิยมแสดงแบบรวดเดียวตั้งแต่ต้นจนจบแบบติดต่อกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการให้นักแสดงได้มีเวลาพักบ้างเล็กน้อย เนื่องจากในแต่ละบทเพลงมีความช้า เร็ว ไม่เหมือนกัน บางเพลงช้ามาก บางเพลงเร็วมาก บางเพลงต้องมีการกระโดด พร้อมกับร้องประกอบทำนองอย่างรวดเร็ว บางเพลงอาจช้ามากเพราะเนื้อหาทำนองเศร้า บรรยายถึงการพลัดพรากจากคนที่เรารัก การเดินก็จะช้า ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้มีการพักให้หายเหนื่อยแล้วค่อยแสดงต่อในเพลงต่อไป การรำเข้าเพลงจะมีลักษณะเช่นนี้ไปจนกว่าจะหมดเพลงในชุดการแสดงนั้นๆ โดยใช้เวลาดังแต่ต้นจนจบประมาณ 1 ชั่วโมงต่อหนึ่งชุดการแสดง

2. โอกาสที่ใช้ในการแสดง

การรำตงของชาวกะเหรี่ยงถือได้ว่าเป็นศิลปะการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์ประจำกลุ่มชนของชาวกะเหรี่ยงได้เป็นอย่างดี ในอดีตการแสดงรำตงจะได้รับความนิยมจากผู้ดูเป็นจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นเทศกาลใดก็มักจะมีการแสดงรำตงอยู่เสมอ ทั้งงานมงคลและงานอวมงคล ถึงแม้ว่าในปัจจุบันการแสดงรำตงจะหาดูได้ยากเข้าไปทุกขณะแต่ก็ยังนับว่าไม่สูญหายไปหากแต่ยังมีปรากฏให้เห็นอยู่บ้างในโอกาสสำคัญ ๆ อย่างประปราย จากการศึกษาและค้นคว้า ผู้วิจัยพบว่าโอกาสในการแสดงรำตงในปัจจุบันสามารถแบ่งตามวัตถุประสงค์ได้ 3 ประการ คือ การแสดงรำตงเพื่อประกอบพิธีกรรม การแสดงรำตงเพื่อความบันเทิง และการแสดงเพื่อการสาธิต

1). การแสดงรำตงเพื่อประกอบพิธีกรรมจะแสดงในโอกาสงานพิธีแก้บน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการทำบุญข้าวเปลือกและงานบุญรับขวัญข้าวใหม่นั้นเอง โดยจะแสดงในวันแรม 1 – 15 ค่ำ เดือนอ้าย (เดือนธันวาคม – มกราคม) และช่วงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 ซึ่งในบางปีอาจเป็นเดือน 2 หรือเดือน 4 เป็นช่วงที่ทำการเก็บเกี่ยวข้าวเรียบร้อยแล้ว และการแสดงรำตงเพื่อประกอบพิธีกรรมในวันสำคัญทางศาสนาได้แก่ วันมาฆบูชา วิสาขบูชา และอาสาฬหบูชา การนี้นิยมจัดขึ้นเพื่อเป็นการน้อมบูชาสักการะแด่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยมากเป็นการแสดงรำตงไถ่ตามความเชื่อของชาวกะเหรี่ยงว่าเป็นการบูชาไฟ การแสดงรำตงเพื่อประกอบพิธีกรรมนี้สามารถแสดงได้ทั้งกลางวันและกลางคืนโดยมักจะแสดงกลางวันมีเพียงรำตงไถ่ที่แสดงในเวลา

กลางวัน ใช้ระยะเวลาในการแสดงประมาณ 20 – 30 นาทีต่อหนึ่งชุดการแสดง รำตงที่นิยมแสดง ได้แก่ รำตงอะบละ รำตงไอโฟ รำตงไอมิ และรำตงหม่องโยว

2). การแสดงรำตงเพื่อความบันเทิง มักจัดในงานประเพณีประจำท้องถิ่น ที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ได้แก่ งานประเพณีผูกข้อมือ (วันเพ็ญ 15 ค่ำ เดือน 9) หรือที่ชาวกะเหรี่ยง เรียกว่า หล่าเขาอะไคจุง งานเทศกาลงานบุญประจำปีของชาวกะเหรี่ยง งานเลี้ยงต้อนรับแขกบ้าน แขกเมือง และงานมงคลต่างๆ การแสดงรำตงในโอกาสนี้จะเป็นที่นิยมแสดงมากที่สุด การแสดงรำตงเพื่อความบันเทิงสามารถแสดงได้ทั้งช่วงกลางวันและกลางคืน แต่ในช่วงกลางคืนจะเป็นเวลาที่นิยมจัดการแสดงมากที่สุดเพราะเป็นช่วงที่ทุกคนว่างจากการทำงานในตอนกลางวัน จึงใช้เวลา กลางคืนเป็นช่วงของพักผ่อนชมการแสดง ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดงค่อนข้างมีความแตกต่างกัน อยู่มากตามแต่ลักษณะของงานแต่โดยเฉลี่ยจะใช้ระยะเวลาประมาณ 10 – 30 นาทีต่อชุดการแสดง หากมีการแสดงรำตงหลายชุดติดต่อกันก็อาจใช้ระยะเวลานานถึง 2 – 4 ชั่วโมงก็เป็นได้ รำตงที่นิยมแสดงได้แก่ รำตงอะบละ และรำตงหม่องโยว

อนึ่งเนื้อหาของบทร้องประกอบการแสดงรำตงนี้ยังแฝงไปด้วยนัยยะ สำคัญเพื่อเป็นการกล่อมเกลาจิตใจและให้แง่คิดต่างๆ โดยผู้อาวุโสจะใช้เป็นกลวิธีในการอบรมสั่งสอนลูกหลาน การแสดงรำตงเพื่อความบันเทิงนี้จะจัดขึ้นในแต่ละหมู่บ้านโดยแต่ละหมู่บ้านจะ หมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพในการจัดงานและจัดการแสดงด้วย

3). การแสดงรำตงเพื่อการสาธิต ในการนี้รำตงมักจะจัดแสดงตาม สถานศึกษาต่างๆ เพื่อเป็นการให้ความรู้แก่นักเรียน นักศึกษา ในบางครั้งก็มีการว่าจ้างให้ไปแสดง เพื่อเป็นการสาธิตประกอบการสัมมนาออกสถานที่ การแสดงรำตงเพื่อการสาธิตโดยมากมักเป็น เพียงแค่การนำตัวอย่างบางช่วงของการแสดงไปประกอบการสาธิต แต่การแสดงรำตงในลักษณะนี้ ไม่พบเห็นได้บ่อยครั้งหากเป็นการเดินทางออกนอกพื้นที่เนื่องจากนักแสดงส่วนใหญ่เป็นชาว กะเหรี่ยงที่ไม่มีบัตรประชาชน มีเพียงบัตรประจำตัวสีชมพูซึ่งเป็นบัตรต่างด้าวมีการจำกัดพื้นที่จึง เป็นการไม่สะดวก การแสดงรำตงเพื่อการสาธิตนี้จะจัดแสดงในช่วงกลางวันเป็นส่วนมากและมัก

ใช้ระยะเวลาประมาณ 10 – 15 นาทีเท่านั้น รำตงที่นิยมแสดงได้แก่ รำตงอะบละและรำตงหม่องโยว

ฉะนั้นจะพบว่าโอกาสในการแสดงรำตงนั้นมี 3 ลักษณะ คือ การแสดงรำตงเพื่อประกอบพิธีกรรม การแสดงรำตงเพื่อความบันเทิง และการแสดงรำตงเพื่อประกอบการสาธิต ช่วงเวลาของการแสดงนั้นมาสามารถแสดงได้ทั้งกลางวันและกลางคืนโดยขึ้นอยู่กับลักษณะของงาน ระยะเวลาในการแสดงก็แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของงาน การแสดงรำตงที่ใช้ระยะเวลาโดยต่ำสุดคือการแสดงรำตงเพื่อการสาธิตใช้ระยะเวลา 10 นาทีและการแสดงรำตงเพื่อความบันเทิงจะใช้ระยะเวลาที่มากที่สุดคือ 4 ชั่วโมง นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2547 - 2548 จังหวัดกาญจนบุรียังให้การสนับสนุนในการจัดแสดงในงานประจำปีของจังหวัด คือ งานสัปดาห์สะพานข้ามแม่น้ำแควในช่วงเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคมอีกด้วย

3. สถานที่ที่ใช้ในการแสดง

โดยทั่วไปสถานที่ที่ใช้ในการแสดงรำตงนิยมแสดงบนลานกว้างที่มีพื้นที่อย่างน้อยประมาณ 16 ตารางเมตร กล่าวคือ พื้นที่ของการแสดงรำตงที่สมบูรณ์จะต้องสามารถรองรับกับจำนวนของนักแสดงอย่างน้อยคือ 16 คนได้ พื้นที่ของการแสดงจะต้องมีลักษณะเรียบสม่ำเสมอโดยไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นพื้นดิน พื้นปูน พื้นกระเบื้อง พื้นไม้หรือพื้นหญ้า ไม่มีการสร้างฉากประกอบการแสดงหรือเสาใด ๆ กัน ผู้ชมสามารถชมการแสดงได้โดยรอบทิศทาง ในการแสดงรำตงในงานเทศกาลต่าง ๆ บางครั้งก็มีการสร้างเวทีขึ้นมาโดยส่วนมากเวทีจะมีขนาดกว้าง 5 เมตรและยาว 8 เมตร ความสูงของเวทีประมาณ 2 – 2.5 เมตร ตำแหน่งของผู้แสดงนั้นจะหันหน้าเข้าหาผู้ชมในบางครั้งอาจอยู่ด้านหลังในลักษณะการยืนล้อมรอบ แต่นักแสดงจะหันหน้าไปทางเดียวกันหมด หากแสดงบนลานกว้างนักดนตรีมักจะอยู่ด้านหลังของผู้แสดงแต่หากมีพื้นที่จำกัดนักดนตรีจะอยู่ทางด้านซ้ายมือของนักแสดงซึ่งตำแหน่งของนักดนตรีสามารถปรับเปลี่ยนได้หากแต่จำเป็นต้องหันหน้าเข้าหานักแสดงอยู่เสมอ ทั้งนี้เพราะนักดนตรีต้องดูผู้แสดงในการเข้าท่า (ท่าท่ารำต่าง ๆ) และผู้แสดงต้องคอยฟังเพลงและจังหวะจากนักดนตรี และสิ่งสำคัญประการหนึ่งคือ จำเป็นต้องให้ครุฝึก

ซึ่งเป็นผู้ที่ตีวาทะเลาะนั้นเห็นนักแสดงทั้งหมดเพื่อความสะดวกในการตีวาทะเลาะให้ตรงกับจังหวะของการย่ำเท้าและในขณะเดียวกันก็เป็นผู้กำกับการแสดงในขณะที่แสดงอีกด้วย

ภาพที่ 47 การแสดงรำตงในงานบุญประจำปี ณ วัดบ้านใหม่พัฒนา
ซึ่งมีการสร้างเวทีเพื่อการแสดงรำตงโดยการต่อนั่งร้านและปูพื้นเวทีด้วยไม้กระดาน
ที่มา : ผู้วิจัย, วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2548.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 48 การแสดงรำตงในงานเหล่าเขาอะไ่จุง ณ วัดศรีสุวรรณคีรี
เป็นการแสดงบนศาลาการเปรียญซึ่งพื้นที่โล่งกว้าง
ที่มา : ผู้วิจัย, วันที่ 30 สิงหาคม 2547.

4. เครื่องดนตรีประกอบการแสดง

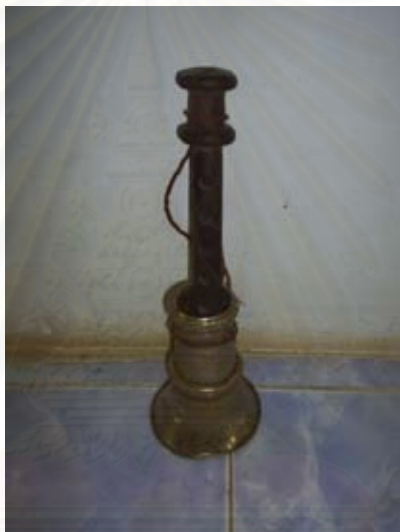
ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงมีส่วนสำคัญที่จะทำให้การแสดงมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น วงดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงรำตงคือวงดนตรีกะเหรี่ยง มีลักษณะเป็นวงดนตรีพื้นบ้านที่มีเครื่องดนตรีที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยงนั่นคือ วาเหล่เคาะ สำหรับการจัดวงดนตรีโดยทั่วไปจะนิยมจัดวงดนตรีที่เน้นแต่เครื่องดนตรีหลักหรือที่เรียกว่า วงดนตรีชุดเล็ก ซึ่งประกอบไปด้วย ปี่ กลองสองหน้า ระนาดเหล็ก ฉิ่ง และวาเหล่เคาะ เพราะเป็นวงที่มีขนาดกะทัดรัด จำนวนนักดนตรีจะมีเท่ากับจำนวนของเครื่องดนตรี คือ 5 คน แต่ในการแสดงรำตงโ่ไฟ่และรำตงโ่มีจะต้องการเสริมจำนวนของเครื่องดนตรีเข้าไปอีก 4 ชนิด คือ โหม่งราง ฉาบ ฆ้องวง และกลองซอลและเพิ่มนักดนตรีเข้าไปอีก 4 คน ในลักษณะนี้เรียกว่า วงดนตรีชุดใหญ่ ใช้นักดนตรีจำนวน 9 คน ในที่นี้ยังไม่ได้รวมจำนวนนักร้องหลักอีก 1 คน

แต่ในบางครั้งการแสดงรำตงที่ต้องการใช้วงดนตรีชุดใหญ่ก็มีการปรับมาใช้วงดนตรีชุดเล็กได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม หรือแล้วแต่ข้อตกลงระหว่างเจ้าภาพกับครูฝึก

วงดนตรีกะเหรี่ยงที่เป็นวงดนตรีชุดเล็กมีเครื่องดนตรีที่เป็นเครื่องดนตรีหลัก ดังนี้

1). ปี่

จัดเป็นเครื่องดนตรีประเภทเป่าทำหน้าที่ดำเนินทำนอง ปี่ทำมาจากไม้ประคูด เป็นเครื่องดนตรีที่มีเสียงนุ่มและกังวานมีขนาดความกว้าง 7 ซม. ยาว 30 ซม. ช่วงบนมีลักษณะทำเป็นช่องเล็กเพื่อใช้สำหรับเสียบลิ้นปี่ และตอนปลายมีลักษณะบานออก ช่วงกลางเจาะเป็นรู จำนวน 7 รู

ภาพที่ 49 ปี่

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 30 สิงหาคม 2547.

2). กลองสองหน้า

จัดเป็นเครื่องดนตรีประเภทตีทำหน้าที่ในการกำกับจังหวะ กลองสองหน้าทำมาจากไม้ขนุน หน้ากลองมี 2 ด้าน ด้านหนึ่งมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 12 นิ้ว อีกด้านหนึ่งมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 8 นิ้ว เจาะเนื้อไม้ให้กลวงทะลุทั้ง 2 ด้าน แล้วนำหนังวัวที่ตากแห้งมาไสยึดให้แน่นหน้าทั้ง 2 ด้าน ใช้เชือกไนลอนรัดรอบกลองทั้งด้านบนและด้านล่าง

ภาพที่ 50 กลองสองหน้า

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 30 สิงหาคม 2547.

3). ระนาดเหล็ก

จัดเป็นเครื่องดนตรีประเภทตีและทำหน้าที่ในการดำเนินทำนอง รางระนาดทำมาจากไม้ประดู่ ตัวลูกระนาดทำด้วยโลหะหล่อหนา เป็นแท่งรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า วางได้ระดับตามเสียงสูง-ต่ำ มีขนาดความสูง 6 นิ้ว ด้านหัวมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 10 นิ้ว ท้าย 5 นิ้ว และยาว 47 นิ้ว ลูกระนาดถูกจัดวางบนรางระนาดโดยเจาะรูเพื่อใช้ตัวยึดทั้งสองด้านของลูกระนาดกับรางระนาดไว้ เสียงของระนาดจะกังวานและก้อง ไม้ตีทำมาจากไม้ประดู่ ตัวด้ามมีความยาว 20 ซม.

ภาพที่ 51 ระนาดเหล็ก

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 29 พฤษภาคม 2548.

4). ฉิ่ง

จัดเป็นเครื่องดนตรีประเภทตี ทำหน้าที่เป็นเครื่องกำกับจังหวะหลักให้กับวงดนตรี ฉิ่งทำด้วยโลหะหล่อหนา เว้ากลวงปากผายกลม รูปคล้ายถ้วยชาไม่มีก้น สำหรับฉิ่ง 1 คู่ มี 2 ฝา โดยแต่ละฝาจะมีขนาดของเส้นผ่าศูนย์กลางของปากประมาณ 3.5 นิ้ว เจาะรูตรงกลางไว้สำหรับร้อยเชือก เพื่อสะดวกในการถือ ฉิ่งซึ่งเป็นเครื่องดนตรี สำหรับการแสดงนี้จะมีขนาดใหญ่กว่าฉิ่งที่ใช้สำหรับวงเครื่องสายและวงมโหรีทั่วไป

5). วาเหล็กเคาะ (ฉิ่งเกราะหรือตง)

ทำหน้าที่ในการกำกับจังหวะโดยวาเหล็กเคาะเป็นเครื่องดนตรีเพียงชนิดเดียวที่ต้องตีให้สัมพันธ์กับการย้ำเท้าในการแสดงรำตง ในอดีตเครื่องดนตรีชนิดนี้ทำมาจากไม้ไผ่ นำเจาะรูทางด้านใดด้านหนึ่ง มีความยาวไม่ต่ำกว่า 8 นิ้วและกว้างไม่ต่ำกว่า 1 นิ้ว มีด้ามไม้ต่างหากเพื่อใช้สำหรับเคาะหรือตี ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2535 นายสมชาย ศรีสุข ซึ่งในขณะนั้นเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการรื้อฟื้นการแสดงรำตงได้เห็นว่าวัสดุที่ใช้แบบดั้งเดิม คือ ไม้ไผ่ นั้นมีความแข็งแรงทนทานน้อยเมื่อใช้เคาะหรือตีเพียงไม่กี่ครั้งก็แตกและต้องทำขึ้นใหม่อยู่เป็นประจำ ทั้งยังทำให้เกิดการสิ้นเปลืองทรัพยากรทางธรรมชาติ นายสมชาย จึงคิดหาวัสดุธรรมชาติชนิดใหม่ขึ้นมาทดแทนซึ่งก็คือ ไม้ประดู่ ที่ให้ความแข็งแรงทนทานมากกว่าไม้ไผ่ อีกทั้งยังมีเสียงดังและกังวานกว่า ดังนั้นวาเหล็กเคาะในปัจจุบันจึงมีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดกว้าง 4 นิ้ว ยาว 13 นิ้ว และสูง 3 นิ้ว ด้านบนของผืนผ้าทางขวามือ หมายฝาฉิ่ง แล้วยึดด้วยตะปูติดกับตัวไม้อีกส่วนหนึ่งเป็นไม้สำหรับตีเพื่อให้เกิดเสียง กำกับจังหวะมีขนาดยาว 20 ซม. ทำมาจากไม้ประดู่ เกลาผิวเรียบ ส่วนวาเหล็กเคาะที่ทำมาจากไม้ไผ่นั้น ในปัจจุบันไม่พบว่ามีการนำมาตีประกอบจังหวะอีกเลย

ภาพที่ 52 วาเหล่เคาะ (ฉิ่งเกราะ หรือตง)

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 29 พฤษภาคม 2548.

นอกจากนี้เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงรำตงไอ้ไฟ รำตงไอ้มินั้นยังมีลักษณะแตกต่างจากวงดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงรำตงอะบละและรำตงหม่องโยวียู่ที่จำนวนของเครื่องดนตรี รำตงไอ้ไฟ รำตงไอ้มินี้มีการเพิ่มจำนวนเครื่องดนตรีเข้าไปอีก 4 ชนิด คือ โหม่งราง ฉ้างวง และกลองซอล

1). โหม่งรางหรือฉ้างวง

จัดเป็นเครื่องดนตรีชนิดตี ตัวรางทำด้วยไม้เนื้อแข็ง มีขนาดของเส้นผ่านศูนย์กลาง 53 นิ้ว ยาว 50 นิ้ว และสูง 22 นิ้ว ตัวโหม่งทำด้วยโลหะหล่อหนาไว้กลางปากกลม ด้านริมทั้งสองข้างเจาะรูเพื่อร้อยเชือกผูกติดกับตัวราง ลูกโหม่งมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 7 – 3.5 นิ้ว และ 10 – 4 นิ้ว มีจำนวน 17 ลูก

ภาพที่ 53 โหม่ง หรือฆ้องราง
ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 30 สิงหาคม 2547.

2). ฉาบ

จัดเป็นเครื่องดนตรีประเภทตี ทำด้วยโลหะหล่อขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 11 นิ้ว เว้ากลาง เจาะรูเพื่อร้อยเชือกเข้าหากันทั้ง 2 ชั้น ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการจับ และตี 1 คู่ มี 2 ฝา

ภาพที่ 54 ฉาบ
ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 30 สิงหาคม 2547.

3). ซ็องวง

จัดเป็นเครื่องดนตรีชนิดตี ตัววงทำด้วยไม้หวายเป็นรูปวงกลม มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 53 นิ้ว เว้าที่ตรงกลางเพื่อเป็นที่นั่งสำหรับนักดนตรีเข้าไปนั่งได้ ลูกซ็องมีลักษณะเช่นเดียวกับโหม่ง คือทำด้วยโลหะหล่อหนา เว้ากลางปากกลม มีจำนวน 18 ลูก วางไล่ระดับเรียงจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง โดยเสียงต่ำอยู่ทางด้านซ้ายมือของผู้เล่น และไล่ระดับเสียงไปทางขวา

ภาพที่ 55 ซ็องวง

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 30 สิงหาคม 2547.

4). กลองซอล

จัดเป็นเครื่องดนตรีประเภทตีเช่นกัน ทำจากไม้ขนุน หน้ากลองมี 1 ด้าน ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 8 – 3 นิ้ว มีความสูง 15 -8 นิ้ว ตัวกลองมีลักษณะกลวงเพื่อนำหนังวัวมาซึ่งหน้ากลอง เวลาตีจึงเกิดเสียงไล่ระดับกัน กลองแต่ละใบจะมีระดับเสียงไม่เท่ากัน วางเรียงไล่ระดับตั้งแต่ใบเล็กที่มีเสียงสูงไปยังใบใหญ่ที่มีเสียงต่ำ จำนวน 11 ใบ วางเป็นรูปครึ่งวงกลมล้อมรอบเว้นที่ตรงกลางสำหรับนักดนตรี ตัวกลองผูกติดกับคอกไม้ไผ่ ตัวคอกสูงประมาณ 37 นิ้ว

ภาพที่ 56 กลองซอล

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 30 สิงหาคม 2547.

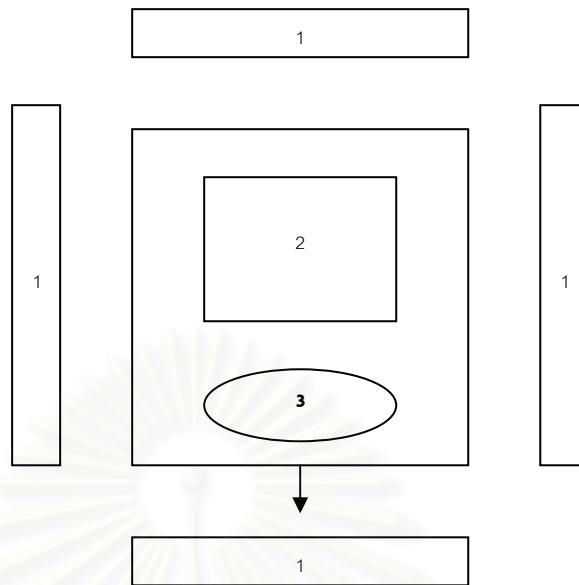
ทั้งนี้ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า ลักษณะของเครื่องดนตรีที่มีการเพิ่มเข้าไปบางส่วนน่าจะได้รับการมาจากชาวมอญ เนื่องจากบริเวณพื้นที่ของอำเภอสังขละบุรี มีชุมชนชาวมอญที่อาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังเป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ใกล้กัน จึงอาจเป็นไปได้ที่จะมีการรับเอาวัฒนธรรมบางส่วนเข้ามา
นั่นเอง

ลักษณะการจัดวงดนตรี

การจัดวงดนตรี ในที่นี้สามารถจัดได้ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกวงดนตรีอยู่ทางด้านหน้าของนักแสดงโดยนักดนตรีจะนั่งหันหน้าเข้าหานักแสดง และลักษณะที่สองวงดนตรีอยู่ทางด้านซ้ายมือของนักแสดง นักดนตรีนั่งหันหน้าเข้านักแสดงเช่นกัน

ตำแหน่งการนั่งของนักดนตรีสามารถอธิบายโดยการวาดแผนผัง ได้ดังนี้

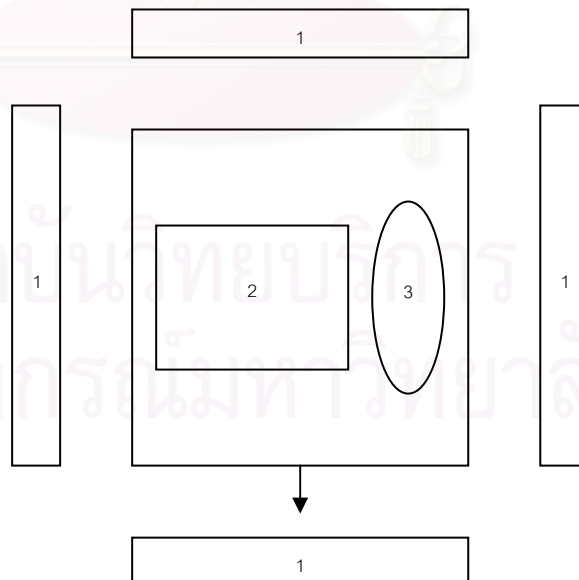
แบบที่ 1

หมายเหตุ 1 ผู้ชม, 2 ผู้แสดง, 3 นักดนตรี

จากภาพแสดงคือนักดนตรีนั่งทางด้านหน้าของผู้แสดงและหันหน้าเข้าหาผู้แสดง

แบบที่ 2

หมายเหตุ 1 ผู้ชม, 2 ผู้แสดง, 3 นักดนตรี

จากภาพคือนักดนตรีนั่งทางด้านซ้ายมือของผู้แสดงและหันหน้าเข้าหาผู้แสดง

ตำแหน่งของการจัดวางเครื่องดนตรีสามารถอธิบาย ได้ดังนี้

ลักษณะที่ 1 การจัดวางดนตรีชุดเล็ก

ประกอบด้วยเครื่องดนตรีหลัก 5 ชิ้น มีการเรียงเครื่องดนตรีเป็นแถวหน้ากระดาน โดยเริ่มจากทางซ้ายมือ คือ วาเหล่เคาะ กลองตะโพน ปี่ และระนาดเหล็ก นักดนตรี 1 คน ต่อเครื่องดนตรี 1 ชิ้น ยกเว้นในกรณีของวาเหล่เคาะและฉิ่งที่อาจใช้นักดนตรีคนเดียวกันก็ได้ นักร้องหลักของวงจะนั่งตรงกลางทางด้านหน้าของเครื่องดนตรีทั้งหมด ดังภาพ

ภาพที่ 57 ลักษณะของการจัดวางดนตรีชุดเล็ก

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ.2548.

ลักษณะที่ 2 การจัดวางดนตรีชุดใหญ่

ประกอบด้วยเครื่องดนตรี 9 ชิ้น มีการเรียงเครื่องดนตรีเป็นแถวหน้ากระดาน 2 แถว โดยเริ่มจากแถวแรกทางซ้ายมือ คือ วาเหล่เคาะและฉิ่ง กลองสองหน้า ปี่ และระนาดเหล็ก แถวที่สอง

เริ่มจากทางซ้ายมือ คือ ช้องวง กลองซอล โหม่งราง และฉาบ นักดนตรี 1 คน ต่อเครื่องดนตรี 1 ชิ้น นักร้องหลักของวงจะนั่งตรงกลางทางด้านหน้าของเครื่องดนตรีทั้งหมด ดังภาพ

ภาพที่ 58 ลักษณะของการจัดวงดนตรีชุดใหญ่

ที่มา: ผู้วิจัย, วันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ.2547.

จะเห็นได้ว่า เครื่องดนตรีของวงดนตรีกะเหรี่ยงมีทั้งเครื่องดนตรีไทย เครื่องดนตรีพม่า และเครื่องดนตรีมอญ โดยมีกลองสองหน้า ฉิ่ง ฉาบที่เป็นเครื่องดนตรีไทยทำหน้าที่ในการกำกับจังหวะ และระนาดเหล็กทำหน้าที่ในการดำเนินทำนอง ทั้งนี้เป็นผลมาจากการเลื่อนไหลทางวัฒนธรรมซึ่งจะพบได้มากทางแถบภูมิภาคที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ก่อให้เกิดการถ่ายทอดทางด้านอิทธิพลต่าง ๆ เกิดการผสมผสานทางด้านวัฒนธรรมขึ้น ดังจะเห็นจากบทเพลงที่ใช้ร้องประกอบการแสดงรำตงที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและเรียบเรียงไว้แล้วข้างต้นว่ามีทั้งบทร้องที่เป็นภาษากะเหรี่ยงและบทร้องที่มีภาษาพม่าปะปน

5. อัตราค่าจ้างในการแสดง

อัตราค่าจ้างของนักแสดงนี้ครูฝึกจะเป็นผู้จัดการแบ่งสรรปันส่วนให้ในอัตราที่เท่ากันทุกคนโดยไม่มี การแบ่งแยกด้านความสามารถ หรือรูปร่างหน้าตา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอัตราค่าจ้างในแต่ละครั้งเป็นสำคัญ

อัตราค่าจ้างของการแสดงโดยมากเป็นอัตราเหมาจ่ายต่อการแสดง 1 คนละ ซึ่งจะทำการแสดงที่ชุดนั้นขึ้นอยู่กับการตกลงระหว่างเจ้าภาพและครุฝึก โดยพิจารณาจากจำนวนผู้แสดง จำนวนนักดนตรี ระยะเวลาในการแสดง และสถานที่ที่ไปทำการแสดงหากจัดแสดงภายในห้องที่อำเภอสังขละบุรีจะถูกกว่าไปแสดงยังสถานที่อื่นๆเพราะต้องมีการเพิ่มค่าใช้จ่ายในเรื่องของค่าเดินทาง ค่าที่พักและค่าอาหารรวมกัน โดยเฉลี่ยอัตราค่าจ้างปัจจุบัน (พ.ศ.2549) จะอยู่ที่ 4,000 – 10,000 บาท โดยมากไม่ได้คิดเป็นเชิงพาณิชย์หากแต่เป็นเพียงการคิดค่าใช้จ่ายส่วนที่จำเป็นมากกว่า การจ่ายอัตราค่าจ้างโดยมากไม่ได้เป็นการเรียกร้องจากครุฝึกหากแต่ส่วนใหญ่เป็นการที่เจ้าภาพหรือผู้ว่าจ้างจะเป็นผู้ประเมินให้ สำหรับรายละเอียดในอัตราค่าจ้างแสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ตารางแสดงอัตราค่าจ้างแสดงรำตงบ้านใหม่พัฒนา อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ข้อกำหนด	ประมาณพ.ศ.2480	ประมาณพ.ศ.2505	ประมาณพ.ศ.2534	ประมาณพ.ศ.2546
ระยะเวลาแสดง	3 – 4 ชม.	3 – 4 ชม.	3 – 4 ชม.	3 – 4 ชม.
แสดงในอำเภอ	100 - 500	350 - 500	3,500 – 4,000	4,000 - 6,000
แสดงต่างอำเภอ	500 - 600	500 - 700	5,500 – 7,000	8,000 - 10,000

จากตารางข้างต้นเป็นการกำหนดค่าการแสดงโดยประมาณซึ่งครุฝึกเป็นผู้ทำการตกลงกับเจ้าภาพทั้งนี้อาจมีการต่อรองราคากันได้ แต่โดยปกติการประมาณอัตราค่าจ้างก็จะเป็นไปตามที่กำหนด

จะเห็นว่าแนวโน้มอัตราค่าจ้างในการแสดงจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆซึ่งอาจจะเป็นการเพิ่มขึ้นของค่าครองชีพมากกว่าการเพิ่มในอัตราค่าจ้างซึ่งเป็นกลไกทางธุรกิจ ทั้งนี้เพราะการแสดงรำตงจะเป็นไปในทางอนุรักษ์มากกว่าทางธุรกิจ

รายได้จากการแสดงครุฑี่กจะเป็นทำการแบ่งเงินที่ได้นำมาเป็นค่าไหว้ครูประมาณ 100 - 200 บาท และค่าครุฑี่กประมาณ 100 - 200 บาทต่อครุฑี่ก 1 ท่าน ในการแสดงหลายครั้งครุฑี่กและนักแสดงต่างก็ได้รายได้ที่เท่ากัน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2535 - 2548 รายได้โดยเฉลี่ยของนักแสดงและนักดนตรีอยู่ที่ 50 - 100 บาทต่อคนต่อการแสดง 1 ครั้ง หากเฉลี่ยกันแล้วได้รายได้น้อยกว่านี้ก็เปลี่ยนค่าตอบแทนเป็นอย่างอื่น เช่น เป็นการเลี้ยงอาหาร หรือให้ของที่ระลึกแทน

3.4. พิธีกรรมและความเชื่อทางด้านการแสดง

ชาวกะเหรี่ยงเป็นชนอีกรุ่นหนึ่งที่มีความผูกพันอยู่กับพิธีกรรมและความเชื่อมาช้านาน รวมถึงพิธีกรรมและความเชื่อทางด้านการแสดงโดยก่อนที่จะมีการแสดงรำตง จะต้องมีการพิธีกรรมในการขอขมาบอกเจ้าที่เจ้าทางหรือสถานที่ที่ชาวบ้านเคารพนับถือ เช่นศาลเจ้า ศาลเทพารักษ์ เจ้าปู่เจ้าเข้านั้นก่อน เพื่อให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยปกป้องดูแลรักษาไม่ให้เกิดเหตุเภทภัย หรือเกิดความเจ็บไข้ได้ป่วยในระหว่างทำการแสดง หรือระหว่างการเดินทางไปแสดง อีกทั้งยังเป็นการสร้างและขวัญและกำลังใจให้กับนักแสดงในการแสดงให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยด้วยความราบรื่น

ในพิธีกรรมนี้จะต้องมีการทำเครื่องบูชาครู หรือที่ชาวกะเหรี่ยงเรียกว่า กะต้อมปวย ซึ่งประกอบด้วย มะพร้าวมีซั่ว 1 ลูก กล้วยน้ำว่า 2 หวี ดอกไม้ 5 ดอก เทียนที่ทำจากขี้ผึ้ง 5 แท่ง น้ำขมิ้นส้มป่อย 1 แก้ว เงิน 5 บาท (แล้วแต่ครุฑี่กกำหนดไว้) เพื่อนำไปบูชาครูอาจารย์ สิ่งของทุกอย่างจะต้องใส่รวมกันในกะละมัง เมื่อถึงเวลาการแสดง ผู้แสดงทุกคนรวมทั้งครุฑี่กจะมานั่งรวมกันเพื่อขอขมาบอกกล่าวครูบาอาจารย์ จากนั้นทุกคนต้องได้รับการพรมน้ำมนต์ (น้ำขมิ้นส้มป่อยที่เตรียมไว้แล้ว) จึงเริ่มแสดงได้ตลอดงาน ถ้ารับงานแสดงใหม่จะต้องกระทำพิธีไหว้ครู และทำกะต้อมปวยใหม่ทุกครั้ง

3.5.1 ความหมายของเครื่องบูชา (กะต้อมปวย)

1. มะพร้าว ความหมาย เป็นการเคารพครูอาจารย์ ที่ได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้กับนักแสดง เพราะมะพร้าวเป็นพืชยืนต้นที่มีลำต้นสูง ดังนั้น จึงเปรียบครูอาจารย์เป็นบุคคลที่อยู่ระดับสูง เป็นที่เคารพนับถือ
2. กล้วยน้ำว่า ความหมาย การสืบทอดเผ่าพันธุ์ เหมือนอย่างกล้วย และมีจิตใจอ่อนโยน หวานซึ่ง มีความเอื้ออาทรต่อวงศ์เผ่าพันธุ์
3. เทียนขี้ผึ้ง ความหมาย เป็นการส่องนำทางไปสู่ความสำเร็จ และเพื่อเตือนใจไม่ให้ประพฤดิชั่ว โดยยึดหลักศาสนาเป็นที่พึ่ง
4. หมาก พลุ อย่างละ 5 บุหรี่ 1 มวน พร้อมปูนกับหมาก 1 ก้อน เพื่อเป็นของขวัญ เคี้ยว
5. ดอกไม้ 5 ดอก ความหมาย เพื่อกระจายกลิ่นให้ไปทั่วสารทิศ คือ เผยแพร่ชื่อเสียง คุณงามความดี ประกอบกับการบูชาพระรัตนตรัย คุณของบิดา มารดา คุณของครูบาอาจารย์
6. เงิน 5 สลึง 7 สลึง 9 สลึง 5 บาท 15 บาท แล้วแต่บางคนจะตั้งไว้ เพื่อเป็นค่าตอบแทน ปัจจุบันนี้เงินสตางค์ สลึงหาไม่ค่อยได้ จึงเปลี่ยนเป็น 5 บาท 15 บาท 25 ถึง 75 บาท
7. น้ำมันส้มป่อย 1 แก้ว เพื่อพรมให้เกิดความสิริมงคลแก่ผู้แสดงและครูฝึก

ภาพที่ 59 – 60 เครื่องสังเวทย

เครื่องสังเวทยนี้ชาวกะเหรี่ยงเรียกว่า กะต้อมปวย ในบางครั้งหากครูฝึกต้องการ
เครื่องดื่มก็จะมีการจัดรวมลงไปเครื่องสังเวทยรวมไปด้วย

ที่มา : ผู้วิจัย, วันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2548.

สิ่งของเครื่องสังเวทยทั้งหมดจะต้องใส่รวมกันในกะละมังหรือกระบะหรือถาด ยกเว้นน้ำมัน
ส้มป่อย จะอยู่ภายนอกก็ได้ ใบไม้ที่นำมาใช้พรมนำมนต์นิยมใช้ในไม้ที่มีชื่อมงคล เช่น ใบมะยม ใน
กวนอิม เป็นต้น ในบางครั้งครูฝึกบางคณะต้องการสุรา อาหาร หรือเครื่องดื่ม เราก็ต้องจัดให้เขา
หรือบริการให้เขาโดยพอประมาณ ซึ่งจะจัดรวมอยู่ในเครื่องสังเวทยด้วย

3.5.2. การถ่ายทอดและการสืบทอด

การถ่ายทอดความรู้ทางการแสดงรำตงนั้นจัดได้ว่าเป็นการศึกษานอกชั้นเรียน
โดยเป็นการเรียนรู้และฝึกหัดกันในลักษณะครอบครัวกับบรรพบุรุษ ซึ่งชาวกะเหรี่ยงนับถือว่าเป็น
ครอบครัวเดียวกัน การถ่ายทอดมักเป็นแบบตัวต่อตัวและเป็นกลุ่ม โดยผู้รับการถ่ายทอดจะเริ่ม
ฝึกหัดกันตั้งแต่วัยเด็ก คือ อายุ 6 ปีขึ้นไป การถ่ายทอดความรู้ทางการแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยง
อาจแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การถ่ายทอดในกลุ่มชาวกะเหรี่ยงด้วยกัน และการถ่ายทอดให้กับ
บุคคลอื่นที่สนใจ

1). การถ่ายทอดในกลุ่มชาวกะเหรี่ยงด้วยกัน

เป็นการถ่ายทอดความรู้แบบใกล้ชิดให้กับชาวกะเหรี่ยงที่มีใจรักในการฝึกฝน
โดยเฉพาะหากเป็นบุตรหลาน หรือเครือญาติ จะเป็นการถ่ายทอดแบบเข้มงวด ซึ่งต้องมีการฝึกฝน

ทักษะตั้งแต่การร้องเพลงเป็นภาษากะเหรี่ยง ความรู้ความเข้าใจในบทเพลงและเครื่องดนตรี ตลอดจนถึงทักษะในการรำ และมีความรู้ในจารีตแบบแผนของการฝึกหัด ขั้นตอนพิธีกรรมในการแสดงทุกขั้นตอน ซึ่งมีขั้นตอนการฝึกหัด ดังนี้

การฝึกหัดขั้นที่ 1 ฝึกด้วยการให้นั่งชมทุกครั้งที่มีการแสดง เพื่อให้เข้าใจในลักษณะของการแสดงตลอดจนวิธีการแสดง

การฝึกหัดขั้นที่ 2 ฝึกร้องเพลงที่ใช้ในการแสดง เพราะการแสดงรำตงนั้น นักแสดงจะต้องเป็นผู้ที่ร้องเพลงประกอบการแสดงด้วยตนเอง

การฝึกหัดขั้นที่ 3 ฝึกรำเพลงไหว้ครู และฝึกทำรำตามเพลงร้อง กล่าวคือเป็นการฝึกรำไปพร้อมๆกับการฝึกร้องเพลง

การฝึกขั้นที่ 4 ฝึกแสดงจริงพร้อมทั้งร้องเพลงและรำตามเนื้อเพลง ตลอดจนเรียนรู้การประกอบพิธีกรรมทางการแสดงที่ใช้ก่อนแสดงและหลังแสดง

อนึ่งการที่นักแสดงจะเป็นผู้ที่สามารถขึ้นมาแสดงนำในแถวหน้าได้นั้น จำเป็นต้องมาจากนักแสดงที่มีความสามารถในการจดจำได้เป็นอย่างดี ผสานกับความชำนาญที่ได้รับจากการฝึกฝนมาเป็นเวลานานพอสมควรจนเป็นที่ไว้วางใจ ซึ่งครูฝึกก็จะเป็นผู้อนุญาตให้สามารถขึ้นมารำในแถวหน้าได้

2). การถ่ายทอดให้กับบุคคลอื่นที่สนใจ

เป็นการถ่ายทอดให้กับบุคคลภายนอกที่สนใจเข้ารับการฝึกหัดการแสดง แต่การถ่ายทอดในลักษณะนี้มีความเชื่อว่าบุคคลอื่นที่เข้ามาฝึกต้องไม่นำวิชาความรู้ไปทำการใดๆ ที่ก่อให้เกิดในทางเสื่อมหรือไปกอบโกยผลประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เพราะจะเป็นการกระทำผิดต่อบรรพบุรุษของชาวกะเหรี่ยง ขั้นตอนการฝึกหัดก็มีลักษณะเดียวกันกับการถ่ายทอดให้ชาวกะเหรี่ยงด้วยกัน แต่โดยส่วนมากการแสดงรำตงจะพบลักษณะของการถ่ายทอดในกลุ่มชาวกะเหรี่ยงด้วยกันมากกว่าการถ่ายทอดให้กับบุคคลอื่น แต่ทั้งนี้การถ่ายทอดในสองลักษณะก็มีวัตถุประสงค์ที่เหมือนกัน กล่าวคือ เพื่อให้ผู้ที่ได้รับการฝึกทั้งในหมู่ชาวกะเหรี่ยงและบุคคลอื่นได้มีส่วนร่วมในการสืบทอดการแสดงรำตงต่อไป

ข้อห้ามและกฎระเบียบในการฝึกซ้อม

1. ในการฝึกซ้อมทุกครั้งต้องมาให้ตรงตามเวลาที่กำหนด หากไม่สามารถมาได้ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้าด้วยตนเองหรือฝากนักแสดงคนอื่นมาบอก อย่างน้อย 1 ชั่วโมงก่อนการซ้อมในแต่ละครั้ง

2. ต้องฝึกฝนด้วยความตั้งใจจริงไม่หยอกล้อหรือเล่นกันระหว่างฝึกซ้อม หากเป็นการแสดงที่มีนักแสดงทั้งชายและหญิงจะต้องไม่กระทำการใดๆอันจะเป็นการไม่ให้เกียรติแก่อีกฝ่าย

3. ต้องเชื่อฟังคำสั่งของครูฝึกอย่างเคร่งครัด

4. ในระหว่างการฝึกต้องไม่กระทำการลบหลู่ ดูหมิ่น เหยียดหยามบรรพบุรุษ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นเจ้าป่า เจ้าเขา รุกขเทวดาที่ชาวกะเหรี่ยงนับถือ

5. ไม่กระทำการลักขโมยสิ่งของของผู้อื่นที่มาพร้อมฝึกซ้อมด้วยกัน รวมถึงต้องเคารพกฎกติกาอย่างเคร่งครัด

ในอดีตหากลูกศิษย์คนใดกระทำการฝ่าฝืนกฎระเบียบที่วางไว้ ครูฝึกจะทำการเรียกผู้ปกครองของเด็กคนนั้นมาแจ้งให้ทราบและว่ากล่าวตักเตือน หากมีการกระทำผิดในเรื่องที่ร้ายแรงก็จะถูกขับไล่ออกจากคณะพร้อมกับต้องจ่ายเงินค่าปรับเป็นจำนวน 500 บาท เพื่อเป็นค่าครูและไม่สามารถมาทำการแสดงได้อีก แต่ปัจจุบันการลงโทษได้ถูกปรับเปลี่ยนไปโดยมีเพียงแต่การว่ากล่าวตักเตือนเท่านั้นและยกเลิกการจ่ายเงินค่าปรับ

สรุปได้ว่าองค์ประกอบสำคัญของการแสดงรำตงในปัจจุบัน จะประกอบไปด้วยผู้แสดงที่มีจำนวนคู่ตั้งแต่ 12 คนขึ้นไป สามารถแสดงได้ทั้งชายและหญิง เครื่องแต่งกายเป็นไปตามลักษณะของกลุ่มชน นอกจากนี้การถือผ้าเช็ดหน้าในมือยังถือเป็นลักษณะเด่นทางองค์ประกอบอีกประการ ในส่วนของการแสดงรำตงที่มีอุปกรณ์มีการเพิ่มการถืออุปกรณ์ตามแต่ชนิดของการแสดงเข้าไป คนตรีที่ใช้เป็นวงดนตรีกะเหรี่ยง สถานที่ที่แสดงเป็นลานกว้างและเวที โอกาสในการแสดงสามารถแสดงได้ทุกโอกาส

จะเห็นได้ว่า การแสดงรำตงในปัจจุบันมีองค์ประกอบและรูปแบบของการแสดงรำตงที่ยังคงแบบดั้งเดิมไว้อยู่มาก ทั้งนี้เป็นเพราะชาวกะเหรี่ยงต้องการที่จะอนุรักษ์ความเป็นแบบแผนดั้งเดิมไว้ให้ได้มากที่สุดนั่นเอง

3.5. บทบาทโดยรวมของการแสดงรำตงต่อชุมชนบ้านใหม่พัฒนา

จากการศึกษาข้อมูลในเรื่องของการแสดงรำตงที่ผ่านมา สิ่งที่คุณวิจัยได้นำเสนอไปแล้วข้างต้นคือความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนาซึ่งได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 และประวัติความเป็นมาของการแสดง รวมถึงองค์ประกอบของการแสดงที่ทำให้เห็นถึงลักษณะของการรำพื้นบ้านประจำชนเผ่ากะเหรี่ยงที่ยังคงมีปรากฏอยู่ในหัวข้อต่อไปนี้จะเป็นการมุ่งให้เห็นถึงความสำคัญที่จะทำให้การแสดงรำตงนี้ น่าจะยังมีการสืบทอดต่อไป นอกจากนี้ยังผู้วิจัยยังพบว่า นับตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันการแสดงรำตงเพียง ถือได้ว่าเป็นการแสดงที่มีความใกล้ชิดกับชาวกะเหรี่ยงเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการที่รำตงเป็นการแสดงที่นิยมจัดขึ้นเป็นประจำในงานประเพณีสำคัญ งานรื่นเริง หรือในงานพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่ออันเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในหมู่ของกลุ่มชาวกะเหรี่ยงอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงความสำคัญ ความมีคุณค่าในลักษณะต่างๆ ดังที่คุณวิจัยได้ประมวล ดังต่อไปนี้

3.6.1. ความสำคัญของการแสดง

รำตงเป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านเพียงอย่างเดียวที่ปรากฏ ดังนั้นบทบาทที่เชื่อมโยงกับการแสดงนี้ ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ความสำคัญของการแสดงได้ ดังต่อไปนี้

3.6.1.1. รำตงในฐานะที่เป็นบริบท¹⁷ของสังคม

¹⁷ ดร.เสรี พงศ์พิศ ได้เขียนอธิบายไว้ในหนังสือ รู้ให้เท่าตามให้ทันการเปลี่ยนแปลง 100 คำที่ควรรู้ ว่า บริบท (context) หมายถึง สภาพแวดล้อมและเงื่อนไขต่างๆ ที่รายล้อมเหตุการณ์หนึ่งเรื่องหนึ่ง ประเด็นหนึ่ง ในการศึกษาบริบททางสังคมวัฒนธรรมในยุคที่หนังสือเล่มหนึ่งถูกเขียนขึ้นเป็นปัจจัยสำคัญเพื่อจะได้เข้าใจสาระสำคัญของหนังสือเล่มนั้นซึ่งสัมพันธ์กับวิถีของสังคม วิธีคิด วิธีปฏิบัติต่างๆ หรือในการศึกษาวรรณกรรมยุคต้นรัตนโกสินทร์ก็ควรศึกษาประวัติศาสตร์ บริบททางสังคมวัฒนธรรมของไทยในยุคนั้นเพื่อจะได้เข้าใจเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในยุคนั้นซึ่งสัมพันธ์กับวรรณกรรม

การที่รำตงมีความสำคัญในฐานะที่เป็นบริบททางสังคมนั้น ทั้งนี้เพราะจากการที่ทำการรวบรวมข้อมูลและศึกษาพบว่า ในลักษณะของการแสดงรวมทั้งเนื้อหานั้นมุ่งเน้นถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมต่อการดำรงชีวิต ทั้งรูปแบบที่ถูกนำไปใช้ให้เป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรม ประเพณี เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของงาน เช่น ในงานประเพณีหล่าเคาะไข่ง (ผูกข้อมือเรียกขวัญ) ซึ่งเป็นการรับขวัญให้กับกลุ่มชนชาวกะเหรี่ยงที่ได้จากถิ่นกำเนิดอันเป็นภูมิลำเนาในที่นี้คือ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ไปทำกินประกอบอาชีพ หรือไปศึกษาเล่าเรียนยังถิ่นอื่นไกลบ้านได้กลับมาสู่มาตุภูมิ เมื่อมีการรวมกลุ่มกัน สันทนาการก็คือสิ่งสำคัญในการที่จะเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ดังนั้นรำตงจึงถูกนำมาเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมในงานผูกข้อมือนี้ หรือในพิธีกรรมการทำบุญข้าวใหม่ รำตงก็ถูกนำไปเป็นเครื่องบรรณาการจากชาวบ้านสู่เทพเจ้าที่พวกเขานับถือ มีความเชื่อความศรัทธา ซึ่งในลักษณะนี้รำตงก็เป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับความเชื่ออันจะเป็นบทสรุปที่ทำให้พิธีกรรมมีความสมบูรณ์ นอกจากนี้ในด้านของเนื้อหาในการแสดงก็มิได้มีความสำคัญที่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ดังจะเห็นได้ว่าตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันเนื้อหาของบทเพลงก็ยังคงมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต ในอดีตบทเพลงที่ใช้ร้องประกอบการแสดงรำตงแทบจะทุกบทเพลงมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับพุทธประวัติ มุ่งเน้นไปทางพุทธศาสนาเป็นสำคัญ ทั้งนี้ก็เพื่อต้องการให้ผู้ฟังซึ่งเป็นชาวกะเหรี่ยงได้ซึมซับถึงหลักธรรมคำสอนอันเป็นที่เลื่อมใสของเหล่าพุทธศาสนิกชน อีกทั้งยังเป็นการสั่งสอนศีลธรรม ตามคำสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงแนวทางในการดำเนินชีวิต

การที่บรรพบุรุษของชาวกะเหรี่ยงได้สั่งสอนลูกหลานในอดีตด้วยคำสอนต่างๆ และปรากฏว่าลูกหลานปฏิบัติตามด้วยความเคารพ อันเป็นการแสดงถึงความยึดมั่นในระบบครอบครัว มีความแน่นแฟ้น ทั้งนี้เพราะในอดีตการศึกษาในโรงเรียนนั้นไม่ได้มีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตของสังคมชาวกะเหรี่ยงเลย ชาวกะเหรี่ยงอาศัยความสัมพันธ์อันใกล้ชิดในครอบครัว และรับการอบรมจากผู้เฒ่า ผู้แก่ที่ทุกคนให้ความเคารพนับถือได้สั่งสอนลูกหลาน และคำสั่งสอนเหล่านี้ก็ได้รับการพัฒนารูปแบบขึ้นเป็นบทเพลงที่ใช้ประกอบการรำ การแสดงที่เรียกว่ารำตงนี้ขึ้น แม้ว่าปัจจุบันเนื้อหาของบทเพลงได้ถูกสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อให้ความหลากหลายมากยิ่งขึ้น แต่วัตถุประสงค์หลักก็ยังคงมีไว้เพื่อให้ผู้ฟังได้ซึมซับเอาแง่คิด คติความเชื่อของผู้อาวุโสที่ต้องการถ่ายทอดให้กับลูกหลานได้นำไปใช้นั่นเอง สิ่งสำคัญอีกประการของความสำคัญในการแสดงรำตงคือเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นชุมชนนักษณูรักษ์ ทั้งในด้านเอกลักษณ์ และจารีตประเพณี การแสดงรำตงยังคงปรากฏถึงจารีตปฏิบัติ อันถือเป็นธรรมเนียมสำคัญได้แก่ การบูชาในสิ่งที่ควรแก่การบูชา ในที่นี้คือ การบูชาแม่พระโพธิพในพิธีกรรมทำบุญข้าวใหม่ ซึ่งชาวกะเหรี่ยงให้ความสำคัญในฐานะที่เป็นเทพเจ้าแห่งความอุดมสมบูรณ์ เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพทาง

เกษตรกรรมโดยตรง ดังนั้นพวกเขาจึงทำการบูชาด้วยการมอบสิ่งที่ดีต่อผู้มีพระคุณ และถือเป็นการนิยมปฏิบัติสืบต่อกันมาในสังคม

จะเห็นได้ว่า จากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของศิลปะการแสดงอันมีความสำคัญต่อสังคม หรือชุมชนในอีกด้านหนึ่ง ซึ่งมีผลต่อการดำรงชีวิตของคนในอีกระดับของสังคม เป็นสังคมที่ยังขาดการพัฒนาให้เทียบเท่ากับสังคมเมืองในหลายๆ ด้าน แต่ศิลปวัฒนธรรมกลับมีบทบาทในการใช้เป็นเครื่องกลมเกลียวทางสังคมได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นส่วนที่ช่วยส่งเสริมให้สังคมมีความสมบูรณ์ ด้วยศิลปะเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน การทำให้ถึงจึงจำเป็นต้องอาศัยเวลาซึ่งสังคมชาวกะเหรี่ยงสามารถทำได้เป็นอย่างดี

3.6.1.2. รำตงในฐานะเป็นวิทยากรทางศิลปะพื้นบ้าน

จากการศึกษาพบว่า การแสดงรำตงมีลักษณะความเป็นมาอยู่ 2 ประการ คือ รำตงแบบของเก่าหรือรำตงแบบดั้งเดิม และรำตงแบบคิดใหม่หรือรำตงแบบปรับปรุง ซึ่งลักษณะของการแสดงหลายประการยังคงสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน แต่ในขณะที่เดียวกันกลับพบว่าการแสดงรำตงที่ได้รับการรื้อฟื้นเมื่อปี พ.ศ. 2534 นั้น ในบางครั้งได้มีการประยุกต์ลักษณะของการแสดงไปบ้าง เช่น จำนวนนักแสดง ระยะเวลาในการแสดง เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการจัดการแสดงเป็นส่วนประกอบ

รำตงที่เป็นแบบดั้งเดิม ในที่นี้คือ การแสดงรำตงที่ปรากฏอยู่ในพิธีกรรมทำบุญข้าวใหม่ของชาวกะเหรี่ยง ด้วยวัตถุประสงค์ในการแสดงเพื่อเป็นการบรรณาการต่อเทพเจ้า ดังนั้นรำตงที่นำไปแสดงจึงต้องสร้างสรรค์ด้วยความประณีตบรรจง รูปแบบของการแสดงต้องผ่านกระบวนการอันละเอียดอ่อน ทั้งนี้เพื่อให้คุณค่าของงานเป็นการตอบสนองของผู้สร้างสรรค์ที่ต้องการมอบสิ่งดี ๆ ให้กับสังคมสมกับเจตนารมณ์ของผู้สร้างงานที่มีได้หวังทางด้านผลกำไร

รำตงที่เป็นแบบประยุกต์ รำตงในลักษณะนี้เกิดขึ้นภายหลังในช่วง ปี พ.ศ 2534 เป็นต้นมา จะเป็นรูปแบบการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ โดยมีปัจจัยอื่นๆเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น การสร้างสรรค์การแสดงรำตงเฉพาะกิจในการว่าจ้างตามงานต่างๆ ดังนั้นรูปแบบของการแสดงจึงถูกออกแบบให้เหมาะสมกับข้อจำกัดต่างๆที่บีบรัดเข้ามา แต่มีได้หมายความว่าคุณค่าของการสร้างสรรค์งานแสดงจะลดน้อยลงไป

จะพบว่ารางวัลลักษณะนี้เป็นไปในรูปของการติดต่อว่าจ้างให้ออกไปทำการแสดงยังสถานที่ต่างๆ แล้วแต่ผู้จ้างวานจะเป็นผู้กำหนด ด้วยอัตราค่าจ้างที่ขึ้นอยู่กับผู้ควบคุมการแสดง และเจ้าภาพจะเป็นผู้ทำการตกลง แต่ทั้งนี้ไม่พบได้บ่อยนักเนื่องจากชาวกะเหรี่ยงมีความต้องการที่จะแสดงเพื่อเป็นการอนุรักษ์อย่างชัดเจน การแสดงในลักษณะนี้จะแสดงเมื่อจำเป็นเท่านั้น

ในด้านคุณค่าความงามทางศิลปะนั้นเป็นเรื่องของความพึงพอใจของผู้ชมและขึ้นอยู่กับประสบการณ์เฉพาะด้าน ซึ่งหากจะวิเคราะห์ให้เห็นในด้านของความงามรางวัลก็เป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านประเภทหนึ่งที่มีเป็นการร่ายรำแบบหมู่คณะที่มุ่งเน้นความพร้อมเพรียงในขณะเดียวกันก็ต้องมีความสัมพันธ์กับจังหวะและทำนองเพลง รวมถึงความไพเราะของบทเพลงที่มีความหมายกินใจ เป็นการแสดงที่มีรูปแบบที่เรียบง่าย ความพร้อมเพรียงในการแสดงหมายถึงความสามัคคีอันเป็นคติคำสอนสำคัญ แต่ทั้งนี้ในการพิจารณาความงามคงจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการแสดงเป็นสำคัญว่ามีวัตถุประสงค์หลักและวัตถุประสงค์รองอย่างไรร่วมด้วย ในประเด็นนี้นับว่าเป็นประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษาแยกแยะหรือทำการอภิปรายต่อไป

3.6.1.3. รางวัลกับประวัติศาสตร์ และภูมิหลังของชาวกะเหรี่ยง

ในประเด็นนี้สิ่งที่เห็นได้ชัดคือ การสะท้อนถึงอุปนิสัยใจคอของชาวกะเหรี่ยงตั้งแต่บรรพบุรุษเป็นต้นมา โดยเฉพาะในความเป็นผู้รักความสงบ รักพวกพ้องและมักจะเตือนสติตนเองเสมอโดยเฉพาะเรื่องภูมิกำเนิด ทั้งนี้ก็เพื่อให้ทุกคนได้มีจิตสำนึกในชนเผ่าเสริมสร้างความสามัคคีปรองดอง มิให้คิดถึงความแตกแยก หรือมีความทะเลาะทแยง ที่สำคัญเป็นเรื่องพื้นฐานนิสัยของชาวกะเหรี่ยงในการเป็นนักเล่านิทานที่แฝงเรื่องคติคำสอนได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ในบทเพลงบางบทเพลงยังมีการกล่าวถึงสภาพสังคมในแต่ละยุคสมัย ขนบธรรมเนียมประเพณีที่เคยปฏิบัติกันในอดีต ซึ่งปัจจุบันอาจจะไม่มีให้เห็น อาจด้วยความจำเป็นบางประการหรือการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่สุดแล้วแต่ แต่ได้ตกทอดมาเป็นบทเพลงให้กับรุ่นลูกหลานได้ฟัง ได้เรียนรู้เพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ความสำคัญในประเด็นนี้เป็นสิ่งที่ยืนยันได้ว่า รางวัล เป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านที่คิดสร้างสรรค์โดยชาวกะเหรี่ยง รักษาความเป็นเอกลักษณ์ไม่ว่าจะด้านภาษา การแต่งกาย รูปแบบการแสดง ตลอดจนกระบวนการทำรำที่เป็นของตนเอง อีกทั้งยังมีการพัฒนาในด้านเนื้อหาของการแสดง อันจะเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลอันเนื่องมาจากสภาพสังคมในแต่ละช่วงสมัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในขณะนั้น เช่น ปัญหาทางการเมืองในประวัติศาสตร์ สงครามมีผลทำให้การแสดงต้องหยุดชะงักไป และในช่วงสงครามเป็นช่วงที่ประชาชนมีความ

อ่อนแอทางด้านจิตใจ จึงเกิดการรวมตัวของชาวบ้านในการสร้างขวัญและกำลังใจจึงคิดประดิษฐ์ การร้องรำโดยมีเนื้อหาเพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับประชาชน ผ่อนคลายความตึงเครียด หรือแม้กระทั่งผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเมื่อความเจริญของทางราชการ เข้ามาถึง ความสะดวกสบายมีมากยิ่งขึ้น มีหลายสิ่งที่ดึงดูดความสนใจทำให้รำตงเริ่มซบเซาลง จึงเป็นผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนเนื้อหาของการแสดงให้เกิดความหลากหลายเข้าทันกับยุคสมัย มากยิ่งขึ้น ในช่วงนี้เองรำตงจึงเริ่มเข้าสู่ยุคแห่งการปรับปรุง เป็นต้น

ศิลปะการแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยง ไม่ว่าจะมีความสำคัญในด้านใดก็ตาม แต่ประการหนึ่งที่สำคัญคือ ศิลปะการแสดงรำตงยังคงปรากฏอยู่ในสังคมชาวกะเหรี่ยงในฐานะ เพื่อรับใช้สังคม แม้ว่าจะไม่เด่นชัดมากนักหากเปรียบเทียบกับในอดีต แต่ก็ยังปรากฏให้เห็นอยู่ บ้างในปัจจุบัน

3.6.2.ความเป็นอัตลักษณ์¹⁸

การแสดงศิลปะพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยงที่เรารู้จักกันโดยทั่วไปคือ การแสดงรำตง นับได้ว่าเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ที่มีลักษณะเฉพาะตัวเกิดเป็นอัตลักษณ์และมีการสืบทอดยาวนาน กว่า 100 ปี

อาจกล่าวได้ว่าความเป็นอัตลักษณ์ที่ปรากฏในการแสดงรำตง คือ ลักษณะของการแสดง เนื้อหาที่แฝงอยู่ในบทเพลงของการแสดง ภาษา การแต่งกาย ดนตรี และลักษณะท่ารำ

¹⁸ ดร.เสรี พงศ์พิศ ได้เขียนอธิบายไว้ในหนังสือ รู้ให้เท่าตามให้ทันการเปลี่ยนแปลง 100 คำที่ควรรู้ ว่า อัตลักษณ์ (identity) หมายถึง สำนึกว่าเราเป็นใคร และเราแตกต่างจากคนอื่นอย่างไร มีลักษณะเฉพาะอะไรบ้าง รวมทั้งคนอื่นมองว่าเราเป็นใคร คำว่าอัตลักษณ์นั้นมีความหมายอยู่มากมายแต่ในทางสังคมวัฒนธรรม อัตลักษณ์เป็นลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมของคนและชุมชนซึ่งสืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษถูกครอบงำโดยวัฒนธรรมกระแสหลักและของผู้มีอำนาจมากกว่า การพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชนหรือท้องถิ่นนิยมพูดถึงการพัฒนาว่าเป็นกระบวนการ “คืนสู่รากเหง้า” สืบค้นหาตัวตนและอัตลักษณ์ที่ถูกกลืน ถูกครอบงำ ให้พื้นคืนมาเป็นพลังในการเปลี่ยนแปลงไปสู่การพึ่งตนเอง ให้คืนความเชื่อมั่นและเคารพตนเอง ความรู้ภูมิปัญญา และจารีตประเพณี

ลักษณะของการแสดงเป็นการร้องเพลงเล่าเรื่องไม่ว่าจะเป็นนิทานของชนเผ่าหรือเรื่องราวตำนานนิยายต่างๆ โดยใช้นักแสดงทั้งชายและหญิงจำนวน 16 คนขึ้นไป เป็นผู้รำประกอบจังหวะและทำนองเพลงไปพร้อมๆกัน

เนื้อหาในการแสดงมุ่งสั่งสอนในด้านการดำเนินชีวิต ตามแนวพุทธศาสนา บ้างก็หยิบยกมาจากสุภาษิต คำพังเพยของชาวกะเหรี่ยง บ้างก็มาจากประสบการณ์ หรือเหตุการณ์ที่เคยเกิดความผิดพลาดและให้แง่คิดมาแล้ว หรือการบอกเล่าสภาพการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ซึ่งอาจเกิดวิกฤตที่จะต้องจารึกให้ลูกหลานได้รับทราบ นำมาแต่งเป็นบทเพลงประกอบการแสดง

ภาษาและการแต่งกายเป็นแบบเฉพาะกลุ่มชน คือใช้ภาษากะเหรี่ยงเพียงอย่างเดียว และแต่งกายตามประเพณีแยกตามลักษณะของหญิงและชาย

ดนตรีเป็นวงดนตรีเฉพาะ มีเครื่องดนตรี 5 ชิ้น ประกอบด้วย ปี่ กลอง 2 หน้า ฆ้อง 2 หน้า ฆ้อง และเครื่องดนตรีเอก คือ วาเหล่เคาะ หากเป็นรำตงไฮไฟ ไฮมิ จะเพิ่มเครื่องดนตรี 4 ชนิด คือ ซ้องวาง ฉาบ กลองซอล และซ้องวาง โดยตัดฉิ่งออกไป เครื่องดนตรีดังกล่าวได้รับอิทธิพลมาจากพม่า ดังนั้นจึงบรรเลงเพลงเป็นสำเนียงพม่า

ในด้านของท่ารำนั้นการทำท่ารำให้เกิดความพร้อมเพรียง เอกลักษณะอยู่ที่การย่อเท้าด้วยจังหวะที่สม่ำเสมอตลอดทั้งเพลง อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแสดงคือ คบไฟหรือคบเพลิงดอกไม้ไฟ ซึ่งจะถืออยู่ในมือทั้งสองข้างประกอบการแสดงรำตงไฮไฟ รำตงไฮมิ และผ้าเช็ดหน้าที่ผูกกับนิ้วกลางข้างขวาในรำตงอะบละ ทั้งนี้เพื่อเสริมให้เห็นความพร้อมเพรียงในการรำมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในท่าที่ต้องเคลื่อนไหวด้วยการใช้อุปกรณ์ในมือ หรือเมื่อมีการสะบัดข้อมือ เป็นต้น

สรุปได้ว่า สิ่งเหล่านี้นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การแสดงรำตงมีความเป็นอัตตลักษณ์ โดยเฉพาะในเรื่องขององค์ประกอบของการแสดง ซึ่งถ้าหากขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปก็จะส่งผลให้การแสดงรำตงไม่มีความสมบูรณ์พร้อมนั่นเอง

3.6.3. การดำรงอยู่และการสืบทอด

การที่การแสดงรำตงสามารถรักษาเอกลักษณ์ทางการแสดงอันมีคุณค่ายิ่งแก่ชาวกะเหรี่ยงในปัจจุบันได้นั้น ทั้งนี้เพราะมีปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการดำรงอยู่ของศิลปะการแสดงรำตง คือ

3.6.3.1. ปัจจัยพื้นฐาน

ปัจจัยพื้นฐานที่นับว่ามีบทบาทต่อการดำรงไว้ซึ่งศิลปะการแสดงรำตง ได้แก่ ระบบศิลปะและวัฒนธรรม การ ศาสนาและคติความเชื่อ ประเพณีและพิธีกรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่ในชุมชนหรือสังคมของตนเองและเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานโดยเป็นไปในรูปแบบของการถ่ายทอด ปลูกฝัง จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งได้หยั่งรากลึกลงไป ในสังคมของชาวกะเหรี่ยง ทำให้รำตงสามารถคงไว้ได้ซึ่งเนื้อหาสาระสำคัญของการแสดงในรูปแบบดั้งเดิมได้อย่างชัดเจน

นอกจากนี้ระบบเศรษฐกิจ และความเจริญของระบบสังคมเมืองก็ยังเป็นอีกปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อตรงต่อการดำรงอยู่และสามารถสืบทอดทางการแสดงด้วย เพราะในปัจจุบันความเจริญได้เริ่มเข้ามาถึงสังคมชนบททำให้มีผู้คนเริ่มเดินทางหมุนเวียนเข้าออกอยู่เป็นจำนวนมาก นำความแปลกใหม่เข้ามาเป็นผลให้ชาวกะเหรี่ยงเริ่มมองคุณค่าของตนเองลดลง มิได้ที่จะทำการทำนุบำรุงอย่างจริงจัง จึงอาจทำให้รูปแบบของศิลปะการแสดงดั้งเดิมขาดหายไปบางส่วน ส่งผลให้การแสดงรำตงที่เป็นศิลปะบริสุทธิ์เริ่มหาชมได้ยาก ซึ่งหากคนในท้องถิ่นยังคงมองเห็นคุณค่าและทำการอนุรักษ์อย่างจริงจัง ศิลปะการแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยงก็จะสามารถดำรงอยู่ได้ต่อไป

3.6.3.2. ปัจจัยภายนอก

ปัจจัยภายนอกอันได้แก่ สิ่งที่เป็นผลมาจากการพัฒนาในสังคมเมือง เช่น ระบบการศึกษาและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่มีส่วนในการช่วยส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ พัฒนาความคิด การจัดการอย่างมีระบบ มีส่วนกระตุ้นในการสร้างแรงผลักดันให้ชาวกะเหรี่ยงรู้จักหวงแหนในวัฒนธรรมดั้งเดิม อันเป็นสิ่งที่ดีของตนให้ยังคงอยู่ เรียนรู้การปรับเปลี่ยนและพัฒนา เพื่อเป็นการรักษาเอกลักษณ์ประจำกลุ่มชน อันจะสามารถใช้เป็นเครื่องมือต่อรองใน

สังคมปัจจุบัน ที่จะทำให้ศิลปะการแสดงรำตงนี้ยังคงมีปรากฏอยู่และมีการสืบทอด ตลอดจนมี การพัฒนารูปแบบต่อไปในอนาคต

จะเห็นได้ว่า ศิลปะการแสดงรำตงแม้ในปัจจุบันยังมิได้เลือนหายไปจากสังคมของ ชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงในแถบภูมิภาคตะวันตกซะทีเดียว แต่ก็ได้ปรากฏให้เห็นกันอยู่บ่อยครั้ง นัก ทั้งนี้ก็ด้วยปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบทำให้โอกาสที่จะหาชมนั้นมีน้อยมาก อย่างไรก็ตามรำตงก็ ยังคงทำหน้าที่ตามเดิม มิได้มีการเปลี่ยนแปลงหรือผิดแผกไปจากที่เคยมีมาในสังคมทั้งทางด้าน ความสำคัญของการแสดง และความเป็นอัตลักษณ์ สิ่งเหล่านี้ยังคงได้รับการสืบทอดปลูกฝัง จากบรรพบุรุษชาวกะเหรี่ยง หยั่งรากลึกในสังคมอยู่พอสมควร

สรุปท้ายบท

ใบบทที่ 3 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในเรื่องประวัติความเป็นมาของการแสดง พัฒนาการของ การแสดง องค์ประกอบของการแสดง และบทบาทโดยรวมของการแสดงรำตงต่อชุมชนบ้านใหม่ พัฒนา ดังนี้ จากการศึกษาและรวบรวมรายชื่านามครูฝึกรำตงในปัจจุบัน (พ.ศ.2549) พบว่ามีครูฝึก เหลือเพียง 4 ท่าน คือ นางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ นางมะแสงยู (ไม่มีนามสกุล) นางมะเหม็จี สังข์ สุวรรณ และนายหนู สาเล็ก การแสดงรำตงมี 5 ชุดการแสดง คือ รำตงอะบละ รำตงไอโพ รำตงไอมี รำตงหม่องโยวี่ที่เป็นการแสดงของเด็ก และรำตงหม่องโยวี่ที่เป็นการแสดงของผู้ใหญ่

การแสดงรำตงมีการสืบทอดมากกว่า 200 ปี สันนิษฐานว่าการแสดงรำตงน่าจะมีที่มาอยู่ 2 ประการ คือ ประการแรกมาจากพิธีการบวงสรวงแก่บพแต่พระแม่โพสพซึ่งเป็นเทพเจ้าที่ชาว กะเหรี่ยงนับถือและมีความผูกพันในการดำเนินชีวิตอย่างใกล้ชิด ประการที่สองการแสดงรำตง น่าจะเป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมพัฒนามาจากการเล่านิทานของชาวกะเหรี่ยงนั่นเอง

พัฒนาการทางการแสดงรำตงสามารถแบ่งได้เป็น 2 ช่วง คือ

- 1.การแสดงรำตงของเก่าหรือแบบดั้งเดิม (ก่อนปี พ.ศ.2480)
- 2.การแสดงรำตงคิดใหม่หรือแบบปรับปรุง (หลังปี พ.ศ.2488)

โดยสามารถสรุปเป็นตารางได้ ดังนี้

ตารางการเปรียบเทียบพัฒนาการของการรำตง

รำตงแบบดั้งเดิม (ก่อนปี พ.ศ.2480)	รำตงแบบปรับปรุง (หลัง พ.ศ.2488)
<p>1. เนื้อหาที่ใช้ในการแสดงเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับพุทธประวัติเพียงอย่างเดียว</p> <p>2. จำนวนผู้แสดงเป็นชาย หญิงจำนวน 16 คน เป็นอย่างน้อย</p> <p>3. ใช้แสดงประกอบพิธีกรรมในการแก้บน หรือทำขวัญข้าว และขอขอบคุณแม่พระโพสพ</p> <p>4. รูปแบบของการแปรแถวมีไม่มาก มีเพียงแถวตอนลึกและหันหน้าเข้าหาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพราะเป็นการรำเพื่อบวงสรวง</p> <p>5. ดนตรีที่ใช้มีเพียงไม้ไผ่ และกลอง ดำเนินจังหวะช้าสม่ำเสมอ</p> <p>6. แสดง ณ ลานฟาดข้าว หรือกลางทุ่งนา</p> <p>7. ทั้งชายและหญิงแต่งกายด้วยชุดประจำเผ่าดั้งเดิมเพียงอย่างเดียว ไม่แต่งหน้า</p>	<p>1. เนื้อหาที่ใช้ในการแสดงมีหลากหลายทั้งบทบรรยายชีวิต สภาพความเป็นอยู่ บทเกี่ยวพาราณี ฯลฯ</p> <p>2. จำนวนผู้แสดงเป็นชาย หญิงจำนวน 16 คน เป็นอย่างน้อย</p> <p>3. ใช้แสดงได้ทุกโอกาสทั้งงานมงคล และงานอวมงคล</p> <p>4. ทำรำมีมากขึ้น เพราะมีการแตกรูปแบบออกไป มีทั้งการแปรแถว และแปรอักษร</p> <p>5. ดนตรีมีปี่ กลอง 2 หน้า ระนาดเหล็ก ฉิ่ง ฉาบ เหล็กเคาะ</p> <p>6. แสดงบนลานกว้าง บนเวที ทั้งในร่ม และกลางแจ้ง</p> <p>7. ทั้งชายและหญิงแต่งชุดประจำเผ่า เพิ่มการแต่งกายที่มีสีสันมากขึ้น แต่งหน้าเล็กน้อย</p>

ชื่อของการแสดงรำตงมีการสันนิษฐานถึงที่มาว่าน่าจะมาจากการเลียนเสียงของเครื่องดนตรีพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยง คือ ฉาบเหล็กเคาะ ที่เป็นเครื่องกำกับจังหวะหลักของการแสดง ซึ่งตรงกับคำว่า ตง หรือโตง หรือโต้ว

ผู้แสดงหรือคนรำ มีทั้งผู้ชายและผู้หญิงโดยมากจะเป็นผู้หญิง นักแสดงที่เป็นเด็กจะมีอายุระหว่าง 8 – 16 ปี และนักแสดงที่เป็นผู้ใหญ่จะมีอายุตั้งแต่ 15 – 17 ปีขึ้นไป การคัดเลือกนักแสดงโดยมากพิจารณาจากผู้ที่มีใจรักทางด้านการแสดงและสามารถเสียสละเวลาในการซ้อมได้เป็นหลักมากกว่าในเรื่องรูปร่างหน้าตาและความสามารถ จำนวนนักแสดงนิยมแสดงเป็นเลขคู่อย่างน้อยต้องไม่ต่ำกว่า 12 – 16 คน การแต่งกายทั้งชายและหญิงจะแต่งกายด้วยชุดแต่งประจำชนเผ่า หากเป็นหญิงที่ยังไม่ผ่านการแต่งงานจะแต่งกายด้วยชุดกระโปรงยาวกรอมเท้า (ใช้กูกี้) ส่วนหญิง

ที่แต่งงานแล้วจะสวมเสื้อแขนล้าสีแดงและนุ่งผ้าชิ้น ชายสวมเสื้อแขนล้าสีแดงทับเสื้อเชิ้ตสีขาว แขนยาวนุ่งโจงสูท อุปกรณ์ประกอบการแสดงมี ผ้าเช็ดหน้าสีขาว ดอกไม้ และคบไฟ เพลงที่ร้องประกอบการแสดงเป็นภาษากะเหรี่ยง และภาษาพม่า

วงดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงรำตงคือวงดนตรีกะเหรี่ยง เป็นวงดนตรีพื้นบ้านที่มีเครื่องดนตรีที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยงนั่นคือ วาเหล่เคาะ วงดนตรีหลักหรือที่เรียกว่า วงดนตรีชุดเล็กมี ปี่ กลองสองหน้า ระนาดเหล็ก ฉิ่ง และวาเหล่เคาะ วงดนตรีชุดใหญ่มีการเพิ่มเครื่องดนตรีเข้าไปอีก 4 ชนิด คือ โหม่งวาง ฉาบ ช้องวง และกลองซอล ในแต่ละวงมีนักร้องหลัก 1 คน

โอกาสในการแสดงรำตงนั้นมี 3 ลักษณะ คือ การแสดงรำตงเพื่อประกอบพิธีกรรม การแสดงรำตงเพื่อความบันเทิง และการแสดงรำตงเพื่อประกอบการสาธิต รำตงสามารถแสดงได้ทั้งกลางวันและกลางคืนโดยขึ้นอยู่กับลักษณะของงาน ระยะเวลาในการแสดงก็แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของงาน การแสดงรำตงที่ใช้ระยะเวลาโดยต่ำสุดคือการแสดงรำตงเพื่อการสาธิตใช้ระยะเวลา 10 นาทีและการแสดงรำตงเพื่อความบันเทิงจะใช้ระยะเวลาที่มากที่สุดคือ 4 ชั่วโมง

สถานที่ที่ใช้ในการแสดงจะแสดงบนลานโล่งกว้างไม่มีฉาก หรือเสา แต่ต้องมีพื้นเรียบ สม่่าเสมอ การแบ่งพื้นที่ของเวทีการแสดงแบ่งเป็นสองส่วน คือส่วนที่ใช้สำหรับทำการแสดงและส่วนของนักดนตรี นักดนตรีจะต้องนั่งหันหน้าเข้าหานักแสดงเสมอโดยมีสองลักษณะ คือ นั่งทางด้านหน้าของนักแสดงและนั่งทางด้านซ้ายมือของนักแสดง ผู้ชมสามารถชมการแสดงได้รอบทิศทาง

แสดงรำตงมีลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้ คือ เริ่มด้วยพิธีบูชาครู โดยครูฝึกจะเป็นผู้ไปขอมาบอกเจ้าที่เจ้าทางหรือสถานที่ที่ชาวกะเหรี่ยงให้ความเคารพนับถือ จากนั้นครูฝึกจะต้องทำเครื่องบูชาครูหรือที่ชาวกะเหรี่ยงเรียกว่า “กะต้อมปวย” นำไปถวายที่ศาลเคารพและไว้ ณ ที่แสดงอย่างละ 1 ชุด เมื่อถึงเวลาแสดงผู้แสดงทุกคนรวมทั้งครูฝึกจะต้องขอขมาบอกกล่าวครูบาอาจารย์ จากนั้นทุกคนจะได้รับการพรมน้ำขมิ้นส้มป่อยที่ได้เตรียมไว้ เสร็จพิธีจึงเริ่มการแสดงที่เป็นการโหมโรงเพื่อเป็นเรียกผู้ชม การโหมโรงจะเป็นการแสดงการบรรเลงเครื่องดนตรีพื้นบ้านประกอบการร้อง

เพลงกะเหรี่ยง ใช้เวลาในการแสดงประมาณ 30 นาทีจนถึง 1 ชั่วโมงโดยประมาณ แล้วจึงเริ่มดำเนินการแสดงต่อไป ระยะเวลาในการแสดงทั้งสิ้นประมาณ 3 – 4 ชั่วโมง

อัตราค่าจ้างของการแสดงรำตงในปัจจุบันอยู่ที่ 4,000 – 10,000 บาท ทั้งนี้ราคาสามารถต่อรองกันได้ การแสดงในท้องที่ภายในอำเภอสังขละบุรีจะถูกกว่าการแสดงภายนอกท้องที่เพราะต้องมีค่าใช้จ่ายในด้านการเดินทาง รายได้จากการแสดงโดยเฉลี่ยของนักแสดง นักดนตรี และครูฝึกจะเท่ากัน คือ 50 – 100 บาท

การถ่ายทอดการแสดงรำตงเป็นการถ่ายทอดทั้งแบบตัวต่อตัวและเป็นกลุ่ม โดยผู้รับการถ่ายทอดจะเริ่มฝึกหัดกันตั้งแต่วัยเด็ก คือ อายุ 6 ปีขึ้นไป การถ่ายทอดความรู้ทางการแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยงแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การถ่ายทอดในกลุ่มชาวกะเหรี่ยงด้วยกัน และการถ่ายทอดให้กับบุคคลอื่นที่สนใจ แต่โดยส่วนมากการแสดงรำตงจะพบลักษณะของการถ่ายทอดในกลุ่มชาวกะเหรี่ยงด้วยกันเป็นส่วนใหญ่

ท้ายสุดผู้วิจัยได้กล่าวถึงบทบาทโดยรวมของการแสดงรำตงต่อชุมชนบ้านใหม่พัฒนาซึ่งมีความสำคัญ ดังนี้

1. ความสำคัญของรำตงในฐานะที่เป็นบริบททางสังคม คือ ลักษณะของการแสดงรำตงนับได้ว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่เข้าไปมีส่วนร่วมอย่างมากต่อการดำรงชีวิตในด้านพิธีกรรม ประเพณีประจำกลุ่มชนโดยมีนัยยะสำคัญ คือ เป็นเครื่องมือในการกลมเกลียวจิตใจของชาวกะเหรี่ยงมาโดยตลอด

2. รำตงในฐานะเป็นวิทยาการทางศิลปะพื้นบ้าน ทั้งนี้ก็อยู่กับวัตถุประสงค์ในการจัดการแสดง รำตงที่เป็นจัดแบบดั้งเดิมจะปรากฏเป็นการแสดงรำตงเพื่อประกอบพิธีกรรมประเพณีอันมุ่งเน้นถึงความประณีตบรรจงในการคิดสร้างสรรค์ทำเป็นการแสดง ส่วนการแสดงรำตงที่เป็นแบบประยุกต์จะเป็นการแสดงรำตงในลักษณะของการว่าจ้างจัดการแสดงในงานรื่นเริงทั่วไป เน้นถึงการแสดงให้มีความเหมาะสมกับข้อจำกัดต่างๆ

3. รำตงกับประวัติศาสตร์และภูมิหลังของชาวกะเหรี่ยง เป็นการมองในด้านของประวัติศาสตร์ความเป็นมาและพัฒนาการของชาวกะเหรี่ยง โดยผ่านทางสื่อการแสดงรำตงซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นยุคสมัยที่เด่นชัดได้ 2 ยุค คือ รำตงแบบของเก่าหรือแบบดั้งเดิม (ก่อน

สงครามโลกครั้งที่ 2) และร่ำตงคิดใหม่หรือแบบปรับปรุง (หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 – ปัจจุบัน) ทั้งหมดจะเป็นการบ่งบอกถึงลักษณะทางสังคม ความคิด ที่มีวิวัฒนาการต่อกันเรื่อยมาซึ่งจะเป็นเหตุผลอธิบายลักษณะที่ปรากฏได้ เช่น การแต่งกาย ภาษา เนื้อหา คำร้อง เป็นต้น

ความสำคัญทั้ง 3 ประการนี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างศิลปะกับความ เป็นไปของสังคมที่ปรากฏอย่างเด่นชัด นอกจากนี้การที่การแสดงร่ำตงสามารถเกิดขึ้นและยังคง ดำรงอยู่ได้ก็ด้วยความโดดเด่นทางด้านเอกลักษณ์เฉพาะตัว หนึ่งใน การดำรงอยู่ และการสืบทอด นั้นมีปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญ คือ ความต้องการในด้านของความเชื่อในประเพณี พิธีกรรม ตลอดจนการละเล่นต่างๆ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐาน รวมถึงปัจจัยภายนอกซึ่งเป็นเรื่องของ การพัฒนา ทางด้านการศึกษา และเทคโนโลยีที่เป็นแรงกระตุ้นในการสร้างความรู้สึกริดคิดหวงแหนในวัฒนธรรม ดั้งเดิมของตน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

วิเคราะห์การแสดงรำตง

จากที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษารวบรวมข้อมูลการแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนา อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าในปีที่ผู้วิจัยทำการศึกษาคือ ปี พ.ศ. 2547 – 2548 มีการแสดงรำตงเหลืออยู่ 5 ชุดการแสดง ได้แก่ การแสดงรำตงอะบละ การแสดงรำตงไอโไฟ การแสดงรำตงไอมี การแสดงรำตงหม่องโยวที่เป็นของเด็ก และการแสดงรำตงหม่องโยวที่เป็นของผู้ใหญ่

การแสดงรำตงในปัจจุบันนี้เป็นการจัดการแสดงใน 3 รูปแบบโดยแบ่งตามโอกาสในการแสดงกล่าวคือ แสดงเพื่อประกอบพิธีกรรม แสดงเพื่อความบันเทิง และแสดงเพื่อการสาธิต ทั้งนี้รูปแบบการแสดงรำตงในแต่ละชุดจะมีกระบวนการรำที่แตกต่างกัน ในบทที่ 4 นี้ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาโดยแยกการศึกษาออกเป็นแต่ละชุดการแสดงและแบ่งหัวข้อการศึกษาวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

วิเคราะห์การแสดงรำตง

- วิเคราะห์ท่ารำ
- วิเคราะห์กระบวนการรำ
- การเรียงลำดับท่ารำ
- โครงสร้างในการแสดง

วิเคราะห์การใช้พื้นที่ในการแสดง

- การใช้พื้นที่เข้า – ออก
- การใช้พื้นที่ในการแสดงและการแปรแถว

ในการศึกษาวิเคราะห์ท่ารำการแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยงดังที่ผู้วิจัยจะได้ทำการนำเสนอในงานวิจัยฉบับนี้เป็นท่ารำที่ปรากฏเฉพาะในปีที่ผู้วิจัยทำการศึกษา คือ ปี พ.ศ. 2547 – 2548 เท่านั้น การศึกษาแบ่งเป็นแต่ละชุดการแสดง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.รำตงอะบละ

ทำรำดังต่อไปนี้ เป็นภาพการสาธิตการทำรำโดยทั้งผู้แสดงชายและผู้แสดงหญิงจะปฏิบัติทำรำในลักษณะเดียวกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการแบ่งการวิเคราะห์ที่ทำรำเป็นฝ่ายชายและฝ่ายหญิง สำหรับชื่อทำรำที่กำหนดเรียกนั้นผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดเรียกตามลักษณะของการปฏิบัติทำรำของผู้แสดง

4.1.1.อธิบายทำรำเพลงกะหฺรุโจะโทซ่อง (นมัสการคุณพระพุทธ คุณพระธรรม คุณพระสงฆ์)

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
1.	 <p>ภาพที่ 61 ท่ารำเพลงกะหฺรุโจะโทซ่อง</p>	<p>ศีรษะ ตั้งตรง</p> <p>ไหล่และลำตัว ตั้งตรง</p> <p>มือและแขน ปรบมือ</p> <p>ขาและเท้า นั่งคุกเข่าตั้งส้นเท้า</p>
2.	 <p>ภาพที่ 62 ท่ารำเพลงกะหฺรุโจะโทซ่อง</p>	<p>ศีรษะ เอียงขวา</p> <p>ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวาโน้มตัวไปด้านหน้า ขย่มตัว</p> <p>มือและแขน ม้วนมือขวาและสะบัดข้อมือตั้งเป็นวง</p> <p>ล่าง มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p>ขาและเท้า นั่งคุกเข่าตั้งส้นเท้า กระทบเข่าขวา</p> <p>หมายเหตุ ทำสลับกับข้างซ้ายเปลี่ยนเป็นเงยหน้า</p> <p>เอียงซ้าย เอนลำตัวไปทางด้านหลังเล็กน้อย มือขวาเท้า</p> <p>สะเอว มือซ้ายม้วนและสะบัดข้อมือออกระดับไหล่ งอ</p> <p>แขนข้างลำตัว กระทบเข่าขวา</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ												
3.	 <p>ภาพที่ 63 ท่ารำเพลงกะเหรี่ยงโชนอง</p>	<table border="0"> <tr> <td>ศีรษะ</td> <td>ก้มลง หน้าผากจรดพื้น</td> </tr> <tr> <td>ไหล่และลำตัว</td> <td>ก้มลง</td> </tr> <tr> <td>มือและแขน</td> <td>กราบแบมือทั้ง 2 ข้าง</td> </tr> <tr> <td>ขาและเท้า</td> <td>นั่งคุกเข่าตั้งส้นเท้า</td> </tr> </table>	ศีรษะ	ก้มลง หน้าผากจรดพื้น	ไหล่และลำตัว	ก้มลง	มือและแขน	กราบแบมือทั้ง 2 ข้าง	ขาและเท้า	นั่งคุกเข่าตั้งส้นเท้า				
ศีรษะ	ก้มลง หน้าผากจรดพื้น													
ไหล่และลำตัว	ก้มลง													
มือและแขน	กราบแบมือทั้ง 2 ข้าง													
ขาและเท้า	นั่งคุกเข่าตั้งส้นเท้า													
4.	 <p>ภาพที่ 64 ท่ารำเพลงกะเหรี่ยงโชนอง</p>	<table border="0"> <tr> <td>ศีรษะ</td> <td>เอียงซ้าย</td> </tr> <tr> <td>ไหล่และลำตัว</td> <td>กอดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง</td> </tr> <tr> <td>มือและแขน</td> <td>มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ</td> </tr> <tr> <td>แกว่งศีรษะ</td> <td>มือซ้ายทำสะเอว</td> </tr> <tr> <td>ขาและเท้า</td> <td>เตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับ</td> </tr> <tr> <td>กระโดดด้วยเท้าซ้าย</td> <td></td> </tr> </table>	ศีรษะ	เอียงซ้าย	ไหล่และลำตัว	กอดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง	มือและแขน	มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ	แกว่งศีรษะ	มือซ้ายทำสะเอว	ขาและเท้า	เตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับ	กระโดดด้วยเท้าซ้าย	
ศีรษะ	เอียงซ้าย													
ไหล่และลำตัว	กอดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง													
มือและแขน	มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ													
แกว่งศีรษะ	มือซ้ายทำสะเอว													
ขาและเท้า	เตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับ													
กระโดดด้วยเท้าซ้าย														

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
5.	 <p data-bbox="387 607 695 707">ภาพที่ 65 ท่ารำเพลงกะหลูใจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 320 1417 595"> ศีรษะ ก้มลง ไหล่และลำตัว โน้มลำตัวไปด้านหน้า มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ เอว มือขวาเท้าสะเอว ขาและเท้า เท้าซ้ายวางหลังเปิดส้นเท้า </p>
6.	 <p data-bbox="387 1254 695 1355">ภาพที่ 66 ท่ารำเพลงกะหลูใจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 958 1433 1234"> ศีรษะ ตั้งตรง ไหล่และลำตัว ตั้งตรง มือและแขน ปล่อยแขนลงข้างลำตัว แกว่งมือ ขาและเท้า ย่ำเท้าเดินตามจังหวะ 4 จังหวะ เริ่มเท้า ซ้ายก่อน </p>

ท่าที่	ลักษณะท่าท่า	อธิบายท่าท่า
7.	 <p data-bbox="485 629 600 667">ภาพที่ 67</p> <p data-bbox="389 689 695 728">ท่าท่าเพลงกะหฺรุใจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 315 1086 353">ศิริษะ เฉียงขวา</p> <p data-bbox="783 376 1385 533">ไหลและลำตัว ตั้งไหลซ้ายไปทางด้านหลังเล็กน้อย ลำตัวตั้งตรงและบิดไปทางด้านซ้ายเล็กน้อยตามแรง เหวียง</p> <p data-bbox="783 555 1417 593">มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ</p> <p data-bbox="783 616 1054 654">ศิริษะ มือขวาทำสะเอว</p> <p data-bbox="783 676 1433 766">ขาและเท้า เตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับ กระโดดด้วยเท้าซ้าย</p> <p data-bbox="783 788 1433 878">หมายเหตุ ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวาหมุน ทางด้านซ้ายเพื่อหันหลัง</p>
8.	 <p data-bbox="485 1301 600 1339">ภาพที่ 68</p> <p data-bbox="389 1361 695 1400">ท่าท่าเพลงกะหฺรุใจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 987 1086 1025">ศิริษะ เฉียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 1048 1385 1205">ไหลและลำตัว ตั้งไหลซ้ายไปทางด้านหลังเล็กน้อย ลำตัวตั้งตรงและบิดไปทางด้านซ้ายเล็กน้อยตามแรง เหวียง</p> <p data-bbox="783 1227 1417 1265">มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ</p> <p data-bbox="783 1288 1054 1326">ศิริษะ มือขวาทำสะเอว</p> <p data-bbox="783 1348 1433 1438">ขาและเท้า เตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับ กระโดดด้วยเท้าซ้าย</p> <p data-bbox="783 1460 1433 1550">หมายเหตุ ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา หมุนทาง ด้านซ้ายเพื่อกลับมาหน้าตรง</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
9.	 <p data-bbox="387 645 695 745">ภาพที่ 69 ท่ารำเพลงกะทรุโละโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 315 1422 528">ศีรษะ ก้มหน้าเอียงซ้ายแล้วเงยหน้าเอียงขวา ไหล่และลำตัว ตั้งไหล่ขึ้นตามแรงเหวี่ยงของแขนกด ไหล่ซ้ายสลับกดไหล่ขวา และ กดเอวซ้ายสลับกับกดเอว ขวา</p> <p data-bbox="783 551 1414 651">มือและแขน มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือสูง เหนือระดับศีรษะ</p> <p data-bbox="783 674 1430 775">ขาและเท้า กระโดดด้วยเท้าซ้ายพร้อมดีดเท้าขวา ไปทางด้านหลังเล็กน้อย เท้าขวายกสูงครึ่งน่อง</p>
10.	 <p data-bbox="387 1328 695 1429">ภาพที่ 70 ท่ารำเพลงกะทรุโละโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 999 1182 1043">ศีรษะ ก้มหน้า เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 1066 1366 1167">ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา โนมลำตัวไปด้านหน้า พร้อมกับกระแทกลำตัวเล็กน้อย</p> <p data-bbox="783 1189 1414 1290">มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ เอว มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 1312 1286 1357">ขาและเท้า วางส้นเท้าขวาไว้ด้านหน้า</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
11.	 <p data-bbox="389 622 695 725">ภาพที่ 71 ท่ารำเพลงกะหลูโจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 315 1409 533">ศีรษะ เหยงหน้า เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับศีรษะ มือขวาทำ สะเอว</p> <p data-bbox="783 555 1294 591">ขาและเท้า วางสั้นเท้าซ้ายไว้ด้านหน้า</p>
12.	 <p data-bbox="389 1402 695 1505">ภาพที่ 72 ท่ารำเพลงกะหลูโจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 1095 1425 1198">ศีรษะ ก้มหน้าเอียงซ้าย สลับกับเหยงหน้าเอียง ขวา</p> <p data-bbox="783 1220 1434 1429">ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้ายสลับกับกดไหล่ขวา กดเอว ซ้ายโน้มลำตัวไปด้านหน้าสลับกับกดเอวขวาลำตัวตั้งตรง มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ ศีรษะ มือขวาทำสะเอว</p> <p data-bbox="783 1451 1434 1554">ขาและเท้า กระโดดด้วยเท้าขวาพร้อมเตะเท้าซ้าย ไปด้านข้าง</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
13.	 <p data-bbox="389 645 695 741">ภาพที่ 73 ท่ารำเพลงกะหฺรุใจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 315 1433 775"> ศีรษะ เฉียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้ายพร้อมกับบิดไหล่เพื่อเปิดตัว ไน้มลำตัวไปด้านหน้าและบิดไปทางด้านซ้ายเล็กน้อย มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ เอว มือขวาทำสะเอว ขาและเท้า เท้าซ้ายก้าวเท้าเดินและเท้าขวาวางหลัง เปิดสันเท้า หมายเหตุ ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา </p>
14.	 <p data-bbox="389 1429 695 1525">ภาพที่ 74 ท่ารำเพลงกะหฺรุใจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 1111 1433 1447"> ศีรษะ ตั้งตรง ไหล่และลำตัว ไหล่ตั้งตรง ดึงลำตัวเอนไปทางด้าน หลังเล็กน้อย มือและแขน ปรบมือ ขาและเท้า กระโดดด้วยเท้าขวา และเตะเท้าซ้าย ไปด้านหน้า </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
15.	 <p data-bbox="485 658 600 692">ภาพที่ 75</p> <p data-bbox="389 714 695 748">ท่ารำเพลงกะหฺรุโฉะโทซ่ง</p>	<p data-bbox="783 315 1062 349">ศีรษะ ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 371 1062 405">ไหล่และลำตัว ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 427 1326 461">มือและแขน ปล่อยแขนข้างลำตัว แกว่งมือ</p> <p data-bbox="783 483 1390 517">ขาและเท้า เดินย่อเท้า 4 จังหวะ เริ่มเท้าซ้ายก่อน</p> <p data-bbox="783 539 1430 573"><u>หมายเหตุ</u> เดินเพื่อแลกที่ระหว่างชาย – หญิง หมด</p> <p data-bbox="783 595 1031 629">จังหวะ ปรบมือ 1 ครั้ง</p>
16.	 <p data-bbox="485 1344 600 1377">ภาพที่ 76</p> <p data-bbox="389 1400 695 1433">ท่ารำเพลงกะหฺรุโฉะโทซ่ง</p>	<p data-bbox="783 1010 1062 1043">ศีรษะ ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 1066 1062 1099">ไหล่และลำตัว ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 1122 1326 1155">มือและแขน ปล่อยแขนข้างลำตัว แกว่งมือ</p> <p data-bbox="783 1178 1390 1211">ขาและเท้า เดินย่อเท้า 4 จังหวะ เริ่มเท้าซ้ายก่อน</p> <p data-bbox="783 1234 1406 1267"><u>หมายเหตุ</u> เดินกลับเข้าที่ หมดจังหวะ ปรบมือ 1 ครั้ง</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
17.	 <p data-bbox="389 640 695 741">ภาพที่ 77 ท่ารำเพลงกะหลูโจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 315 1417 651"> ศีรษะ ก้มหน้า เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา บิดไหล่เพื่อเปิดลำตัว ไน้ม และกระแทกลำตัวไปด้านหน้า มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ เอว มือซ้ายเท้าสะเอว ขาและเท้า วางส้นเท้าขวาไว้ด้านหน้า </p>
18.	 <p data-bbox="389 1379 695 1480">ภาพที่ 78 ท่ารำเพลงกะหลูโจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 1055 1417 1391"> ศีรษะ ก้มลง เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย บิดไหล่เพื่อเปิดลำตัว ไน้ม และกระแทกลำตัวไปด้านหน้า มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ เอว มือขวาเท้าสะเอว ขาและเท้า วางส้นเท้าซ้ายไปด้านหน้า </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
19.	 <p data-bbox="485 629 600 667">ภาพที่ 79</p> <p data-bbox="389 689 695 728">ท่ารำเพลงกะหฺรุใจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 315 1185 353">ศีรษะ เหยงหน้า เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 376 1385 533">ไหล่และลำตัว ดิ่งไหล่ซ้ายไปทางด้านหลังเล็กน้อย ลำตัวตั้งตรงและบิดไปทางด้านซ้ายเล็กน้อยตามแรงเหวี่ยง</p> <p data-bbox="783 555 1417 593">มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ</p> <p data-bbox="783 616 1058 654">ศีรษะ มือขวาทำสะเอว</p> <p data-bbox="783 676 1433 772">ขาและเท้า ตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับกระโดดด้วยเท้าซ้าย</p> <p data-bbox="783 795 1433 891">หมายเหตุ ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา หมุนทางซ้ายเพื่อหันหลัง</p>
20.	 <p data-bbox="485 1357 600 1395">ภาพที่ 80</p> <p data-bbox="389 1417 695 1456">ท่ารำเพลงกะหฺรุใจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 1043 1086 1081">ศีรษะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 1104 1385 1261">ไหล่และลำตัว ดิ่งไหล่ซ้ายไปทางด้านหลังเล็กน้อย ลำตัวตั้งตรงและบิดไปทางด้านซ้ายเล็กน้อยตามแรงเหวี่ยง</p> <p data-bbox="783 1283 1417 1321">มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ</p> <p data-bbox="783 1344 1058 1382">ศีรษะ มือขวาทำสะเอว</p> <p data-bbox="783 1404 1433 1500">ขาและเท้า ตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับกระโดดด้วยเท้าซ้าย</p> <p data-bbox="783 1523 1433 1619">หมายเหตุ ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา หมุนทางด้านเพื่อหันหน้า</p>

ท่าที่	ลักษณะท่าท่า	อธิบายท่าท่า
21.	 <p data-bbox="485 629 596 674">ภาพที่ 81</p> <p data-bbox="389 689 692 734">ท่าท่าเพลงกะทรุไจะโทซ่ง</p>	<p data-bbox="783 315 1054 360">ศีรชะ ลักคอ</p> <p data-bbox="783 371 1406 472">ไหล์และลำตัว กดไหล์ซ้ายสลักคดไหล์ขวา ลำตัวตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 483 1430 528">มือและแขน ดิ่งข้อมือขวาเข้าหาลำตัวและตั้งข้อมือ</p> <p data-bbox="783 539 1262 584">ระดับเอว มือซ้ายตั้งออกปลายมือชี้ลงล่าง</p> <p data-bbox="783 595 1437 640">ขาและเท้า ยกเท้าขวาขึ้นครึ่งน่อง พร้อมกับ</p> <p data-bbox="783 651 1015 696">กระโดดด้วยเท้าซ้าย</p>
22.	 <p data-bbox="485 1301 596 1346">ภาพที่ 82</p> <p data-bbox="389 1361 692 1406">ท่าท่าเพลงกะทรุไจะโทซ่ง</p>	<p data-bbox="783 987 1086 1032">ศีรชะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 1043 1430 1144">ไหล์และลำตัว กดไหล์ขวา ลำตัวตั้งตรงและบิดไปทางด้านซ้ายเล็กน้อยตามแรงเหวี่ยงเพื่อเปิดตัว</p> <p data-bbox="783 1155 1374 1200">มือและแขน มือซ้ายและขวาม้วนมือและสะบัด</p> <p data-bbox="783 1211 1342 1256">ข้อมือ มือขวาสูงระดังแก่ศีรชะ ซ้ายระดับเอวทาง</p> <p data-bbox="783 1267 887 1312">ด้านขวา</p> <p data-bbox="783 1323 1437 1368">ขาและเท้า เตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับ</p> <p data-bbox="783 1379 1015 1424">กระโดดด้วยเท้าซ้าย</p> <p data-bbox="783 1435 1310 1480">หมายเหตุ ปฏิบัติสลักคดด้านซ้ายและขวา</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
23.	 <p data-bbox="389 651 695 752">ภาพที่ 83 ท่ารำเพลงกะหฺรุโจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 315 1433 651"> <u>ศีรษะ</u> เอียงซ้าย ก้มหน้า ไหล่และลำตัว ตั้งไหล่ขวาไปทางด้านหลังเล็กน้อย ลำตัวตั้งตรงและบิดไปทางด้านขวาตามแรงเหวี่ยง <u>มือและแขน</u> มือทั้งสองทำสะเอว ขาและเท้า เตะสั้นเท้าขวาไปด้านหน้าพร้อมกับยืด – ยุบ ด้วยเท้าซ้าย <u>หมายเหตุ</u> ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา </p>
24.	 <p data-bbox="389 1256 695 1357">ภาพที่ 84 ท่ารำเพลงกะหฺรุโจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 943 1433 1279"> <u>ศีรษะ</u> ตั้งตรง ไหล่และลำตัว ตั้งตรง <u>มือและแขน</u> ปล่อยแขนข้างลำตัว แกว่งมือ ขาและเท้า ย่อเท้า เดินเป็นวงสี่เหลี่ยม <u>หมายเหตุ</u> เดินแลกที่เป็นสี่เหลี่ยม เมื่อถึงตำแหน่ง ของแต่ละคน หยุดเพื่อปรบมือ 1 ครั้ง </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
25.	 <p data-bbox="387 640 695 741">ภาพที่ 85 ท่ารำเพลงกะหฺรุใจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 309 1062 353">ศีรษะ ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 371 1062 416">ไหล่และลำตัว ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 434 1078 479">มือและแขน ปรบมือ</p> <p data-bbox="783 497 1214 542">ขาและเท้า ยึด – ยวบ ยืนเท้าชิด</p>
26.	 <p data-bbox="387 1395 695 1496">ภาพที่ 86 ท่ารำเพลงกะหฺรุใจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 1048 1182 1093">ศีรษะ ก้มหน้า เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 1111 1430 1211">ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้ายไปบิดลำตัวเพื่อเปิดตัว ไน้ม ลำตัวไปด้านหน้า</p> <p data-bbox="783 1229 1430 1274">มือและแขน มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือ มือ</p> <p data-bbox="783 1292 1158 1337">ขวาระดับศีรษะ มือซ้ายระดับเอว</p> <p data-bbox="783 1355 1294 1400">ขาและเท้า วางส้นเท้าซ้ายไว้ด้านหน้า</p>

ท่าที่	ลักษณะท่าท่า	อธิบายท่าท่า
27.	 <p data-bbox="389 658 695 757">ภาพที่ 87 ท่าท่าเพลงกะหลุโละโทซอ</p>	<p data-bbox="783 322 1433 651"> ศีรษะ เงยหน้า เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง มือและแขน มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือ มือ ขวาสูงระดับศีรษะ มือซ้ายระดับเอว ขาและเท้า นั่งลงบนส้นเท้าขวา เข่าขวาไม่วางพื้น ตั้งเข่าซ้ายขึ้น </p>

..... จบ .....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.1.2. อธิบายท่ารำเพลงตง ต่อง โอเหว่ (การพลัดพราว)

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ										
1.	 <p data-bbox="395 770 687 875">ภาพที่ 88 ท่ารำเพลงตง ต่อง โอเหว่</p>	<table data-bbox="783 427 1091 658"> <tr> <td>ศีรษะ</td> <td>ตั้งตรง</td> </tr> <tr> <td>ไหล่และลำตัว</td> <td>ตั้งตรง</td> </tr> <tr> <td>มือและแขน</td> <td>ปรบมือ</td> </tr> <tr> <td>ขาและเท้า</td> <td>นั่งยองๆ</td> </tr> </table>	ศีรษะ	ตั้งตรง	ไหล่และลำตัว	ตั้งตรง	มือและแขน	ปรบมือ	ขาและเท้า	นั่งยองๆ		
ศีรษะ	ตั้งตรง											
ไหล่และลำตัว	ตั้งตรง											
มือและแขน	ปรบมือ											
ขาและเท้า	นั่งยองๆ											
2.	 <p data-bbox="395 1451 687 1556">ภาพที่ 89 ท่ารำเพลงตง ต่อง โอเหว่</p>	<table data-bbox="783 1122 1433 1585"> <tr> <td>ศีรษะ</td> <td>เฉียงขวา</td> </tr> <tr> <td>ไหล่และลำตัว</td> <td>กอดไหล่ขวา บิดไหล่เพื่อเปิดตัว กอดเอวขวา</td> </tr> <tr> <td>มือและแขน</td> <td>มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือ มือขวาสูงระดับศีรษะ มือซ้ายระดับเอว</td> </tr> <tr> <td>ขาและเท้า</td> <td>กอดเข้าขวาต่ำเกือบติดพื้น เข้าซ้ายตั้งคางเดิม พร้อมขย่มตัว 1 ครั้ง</td> </tr> <tr> <td>หมายเหตุ</td> <td>ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา</td> </tr> </table>	ศีรษะ	เฉียงขวา	ไหล่และลำตัว	กอดไหล่ขวา บิดไหล่เพื่อเปิดตัว กอดเอวขวา	มือและแขน	มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือ มือขวาสูงระดับศีรษะ มือซ้ายระดับเอว	ขาและเท้า	กอดเข้าขวาต่ำเกือบติดพื้น เข้าซ้ายตั้งคางเดิม พร้อมขย่มตัว 1 ครั้ง	หมายเหตุ	ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา
ศีรษะ	เฉียงขวา											
ไหล่และลำตัว	กอดไหล่ขวา บิดไหล่เพื่อเปิดตัว กอดเอวขวา											
มือและแขน	มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือ มือขวาสูงระดับศีรษะ มือซ้ายระดับเอว											
ขาและเท้า	กอดเข้าขวาต่ำเกือบติดพื้น เข้าซ้ายตั้งคางเดิม พร้อมขย่มตัว 1 ครั้ง											
หมายเหตุ	ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา											

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
3.	 <p data-bbox="395 651 687 752">ภาพที่ 90 ท่ารำเพลงตง ต่อง โอเหว่</p>	<p data-bbox="783 315 1394 712"> ศีรษะ ก้มหน้า เอียงขวา ไหล่และลำตัว ดิ่งไหล่ขวาไปทางด้านหน้าเล็กน้อย เปิดไหล่ซ้าย ไน้มลำตัวไปด้านหน้า มือและแขน มือขวาหงายฝ่ามือตวัดเข้าหาลำตัว ระดับเอว มือซ้ายทำสะเอว ขาและเท้า เตะเท้าขวาไปด้านหน้า หมายเหตุ ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา </p>
4.	 <p data-bbox="395 1447 687 1547">ภาพที่ 91 ท่ารำเพลงตง ต่อง โอเหว่</p>	<p data-bbox="783 1122 1426 1581"> ศีรษะ ก้มหน้าเอียงซ้าย สลับกับเงยหน้าเอียง ขวา ไหล่และลำตัว กอดไหล่ซ้ายสลับกอดไหล่ขวากอดเอวซ้าย สลับกอดเอวขวา มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ ศีรษะ มือขวาทำสะเอว ขาและเท้า กระโดดด้วยเท้าซ้าย ตีเท้าขวาไป ด้านหลัง สูงไม่เกินครึ่งน่อง </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
5.	 <p data-bbox="395 651 687 752">ภาพที่ 92 ท่ารำเพลงตง ต่อง โอเหว่</p>	<p data-bbox="783 315 1414 651"> ศีรษะ ก้มหน้า เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย บิดไหล่เพื่อเปิดตัว ไน้ม ลำตัวไปด้านหน้า มือและแขน มือซ้ายจับหงายระดับเอว มือขวาเท้า สะเอว ขาและเท้า วางส้นเท้าซ้ายไว้ด้านหน้า </p>
6.	 <p data-bbox="395 1447 687 1547">ภาพที่ 93 ท่ารำเพลงตง ต่อง โอเหว่</p>	<p data-bbox="783 1122 1433 1525"> ศีรษะ เงยหน้า เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา เอนลำตัวไปด้านหลังและ บิดไปทางด้านซ้ายเล็กน้อยตามแรงเหวี่ยงเพื่อเปิดตัว มือและแขน มือซ้ายปล่อยจับสะบัดข้อมือเป็นวง ระดับไหล่ มือขวาเท้าสะเอว ขาและเท้า ตะเท้าซ้ายไปด้านข้าง พร้อมกับ กระโดดด้วยเท้าขวา </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
7.	 <p data-bbox="480 629 603 667">ภาพที่ 94</p> <p data-bbox="395 689 687 728">ท่ารำเพลงตง ต่อง โอเหว่</p>	<p data-bbox="783 320 1187 358">ศีรษะ เหยงหน้า เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 376 1374 414">ไหล่และลำตัว ดึงไหล่ขวาไปทางด้านหลังเล็กน้อย</p> <p data-bbox="783 432 1374 533">ลำตัวตั้งตรงและบิดไปทางด้านขวาเล็กน้อยตามแรงเหวี่ยงเพื่อเปิดตัว</p> <p data-bbox="783 551 1414 589">มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ</p> <p data-bbox="783 607 1059 645">ศีรษะ มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 663 1433 763">ขาและเท้า ตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับกระโดดด้วยเท้าซ้าย</p>
8.	 <p data-bbox="480 1328 603 1366">ภาพที่ 95</p> <p data-bbox="395 1388 687 1426">ท่ารำเพลงตง ต่อง โอเหว่</p>	<p data-bbox="783 1041 1187 1079">ศีรษะ ก้มหน้า เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 1097 1374 1135">ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย โนมลำตัวไปด้านหน้า</p> <p data-bbox="783 1153 1390 1191">มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือเอว</p> <p data-bbox="783 1209 983 1247">มือขวาเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 1265 1350 1303">ขาและเท้า วางเท้าซ้ายด้านหลังเปิดสันเท้า</p>

ท่าที่	ลักษณะท่าท่า	อธิบายท่าท่า
9.	 <p data-bbox="395 600 687 701">ภาพที่ 96 ท่าท่าเพลงตง ต่อง โอเหว่</p>	<p data-bbox="783 311 1062 360">ศีรชะ ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 371 1062 421">ไหลและลำตัว ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 432 1329 481">มือและแขน ปลอยแขนข้างลำตัว แกว่งมือ</p> <p data-bbox="783 492 1433 593">ขาและเท้า ย่ำเท้าอยู่กับที่ 4 จังหวะ เริ่มเท้าซ้าย ก่อน หมดจังหวะปรบมือ 1 ครั้ง</p>
10.	 <p data-bbox="395 1335 687 1435">ภาพที่ 97 ท่าท่าเพลงตง ต่อง โอเหว่</p>	<p data-bbox="783 1010 1190 1059">ศีรชะ เงยหน้า เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 1070 1414 1171">ไหลและลำตัว กดไหลซ้ายและดึงไหลขวาเพื่อเปิดตัว โน้มลำตัวไปด้านหน้า</p> <p data-bbox="783 1182 1377 1232">มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือสูง</p> <p data-bbox="783 1243 1289 1292">เหนือศีรชะ มือซ้ายยันกับพื้นเพื่อช่วยทรงตัว</p> <p data-bbox="783 1303 1297 1352">ขาและเท้า นั่งยองๆ พร้อมเปิดเข้าขวา</p>

ท่าที่	ลักษณะท่าท่า	อธิบายท่าท่า
11.	 <p data-bbox="395 667 687 763">ภาพที่ 98 ท่าท่าเพลงตง ต่อง โอเหว่</p>	<p data-bbox="783 315 1417 651"> ศีรษะ เงยหน้า เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวาและดึงไหล่ซ้ายขึ้นเพื่อ เปิดตัว ไนมลำตัวไปด้านหน้า มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ ศีรษะ มือขวายันพื้นเพื่อช่วยในการทรงตัว ขาและเท้า นั่งยองๆ เปิดเข่าซ้าย </p>
12.	 <p data-bbox="395 1473 687 1570">ภาพที่ 99 ท่าท่าเพลงตง ต่อง โอเหว่</p>	<p data-bbox="783 1133 1433 1536"> ศีรษะ เงยหน้า เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้ายและดึงไหล่ขวาเพื่อเปิดตัว ไนมลำตัวไปด้านหน้า มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือสูง เหนือศีรษะ มือซ้ายยันกับพื้นเพื่อช่วยทรงตัว ขาและเท้า นั่งยองๆ ตั้งเข่าขวา เท้าซ้ายสอดมา ทางด้านขวา งอเข่า </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
13.	 <p data-bbox="395 645 689 741">ภาพที่ 100 ท่ารำเพลงตง ต่อง โอเหว่</p>	<p data-bbox="783 315 1433 712"> ศีรษะ เงยหน้า เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวาและดึงไหล่ซ้ายเพื่อเปิดตัว โน้มลำตัวไปด้านหน้า มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือสูง เหนือศีรษะ มือขวายันกับพื้นเพื่อช่วยทรงตัว ขาและเท้า นั่งยองๆ ตั้งเข่าซ้าย เท้าขวาสอดมา ทางด้านซ้าย งอเข่า </p>
14.	 <p data-bbox="395 1317 689 1413">ภาพที่ 101 ท่ารำเพลงตง ต่อง โอเหว่</p>	<p data-bbox="783 987 1433 1339"> ศีรษะ ก้มหน้า เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง กดเอวขวา มือและแขน มือทั้งสองเท้าสะเอว ขาและเท้า วางเท้าซ้ายไปด้านหลังเปิดส้นเท้า หมายเหตุ ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา หมุนทางซ้าย เพื่อหันหลัง </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
15.	 <p data-bbox="472 663 612 696">ภาพที่ 102</p> <p data-bbox="397 719 687 752">ท่ารำเพลงตง ต่อง โอเหว่</p>	<p data-bbox="783 315 1182 349">คีรีชะ ก้มหน้า เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 371 1394 405">ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง กดเอวขวา</p> <p data-bbox="783 427 1222 461">มือและแขน มือทั้งสองเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 483 1378 517">ขาและเท้า วางเท้าซ้ายไว้ด้านหลังเปิดส้นเท้า</p> <p data-bbox="783 539 1434 640">หมายเหตุ ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา หมุนทางซ้ายเพื่อกลับมาหน้าตรง</p>
16.	 <p data-bbox="472 1395 612 1429">ภาพที่ 103</p> <p data-bbox="397 1451 687 1485">ท่ารำเพลงตง ต่อง โอเหว่</p>	<p data-bbox="783 1070 1182 1104">คีรีชะ ก้มหน้า เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 1126 1394 1160">ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง กดเอวขวา</p> <p data-bbox="783 1182 1414 1283">มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับเอว มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 1305 1378 1339">ขาและเท้า วางเท้าซ้ายไว้ด้านหลังเปิดส้นเท้า</p> <p data-bbox="783 1361 1434 1462">หมายเหตุ ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา หมุนทางซ้ายเพื่อหันหลัง</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
17.	 <p data-bbox="395 645 687 741">ภาพที่ 104 ท่ารำเพลงตง ต่อง โอเหว่</p>	<p data-bbox="783 315 1417 533"> <u>ศีรษะ</u> ก้มหน้า เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง กดเอวขวา มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ เอว มือซ้ายเท้าสะเอว ขาและเท้า วางเท้าซ้ายไว้ด้านหลัง <u>หมายเหตุ</u> ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา หมุน ทางซ้ายเพื่อกลับมาหน้าตรง </p>
18.	 <p data-bbox="395 1384 687 1480">ภาพที่ 105 ท่ารำเพลงตง ต่อง โอเหว่</p>	<p data-bbox="783 1055 1433 1272"> <u>ศีรษะ</u> เงยหน้า เอียงขวา ไหล่และลำตัว ดึงไหล่ขวาไปทางด้านหลังเล็กน้อย ลำตัวเอนไปด้านหลังและบิดไปทางด้านขวาเล็กน้อยเพื่อ เปิดตัว มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ <u>ศีรษะ</u> มือซ้ายเท้าสะเอว ขาและเท้า นั่งบนส้นเท้า ยกเข่าขวาสูง เข่าซ้ายไม่ ติดพื้น <u>หมายเหตุ</u> ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา </p>

ท่าที่	ลักษณะท่าท่า	อธิบายท่าท่า
19.	 <p data-bbox="472 663 611 696">ภาพที่ 106</p> <p data-bbox="395 719 687 752">ท่าท่าเพลงตง ต่อง โอเหว่</p>	<p data-bbox="783 315 1185 349">ศีรษะ เหยงหน้า เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 371 1382 472">ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา บิดไหล่เพื่อเปิดตัว เอน ลำตัวไปด้านหลัง</p> <p data-bbox="783 495 1390 595">มือและแขน มือทั้งสองสูงเหนือศีรษะ มือขวาจับ มือซ้ายตั้งวง</p> <p data-bbox="783 618 1430 707">ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายแล้ววางส้นเท้าขวาไว้ ด้านหน้า</p> <p data-bbox="783 730 1310 763"><u>หมายเหตุ</u> ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา</p>
20.	 <p data-bbox="472 1391 611 1424">ภาพที่ 107</p> <p data-bbox="395 1447 687 1480">ท่าท่าเพลงตง ต่อง โอเหว่</p>	<p data-bbox="783 1066 1086 1099">ศีรษะ เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 1122 1382 1223">ไหล่และลำตัว ตีไหล่ขวามาด้านหน้า เอน ลำตัวไป ด้านหลัง แล้วบิดตัวตามการตีไหล่</p> <p data-bbox="783 1245 1262 1279">มือและแขน มือทั้งสองขึ้นไว้ระดับเอว</p> <p data-bbox="783 1301 1430 1402">ขาและเท้า จรดเท้าขวาไว้ด้านข้างพร้อมกับยืด – ยุบ ด้วยเท้าซ้าย</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
21.	 <p data-bbox="395 640 687 741">ภาพที่ 108 ท่ารำเพลงตง ต่อง โอเหว</p>	<p data-bbox="783 315 1453 707"> ศีรษะ เงยหน้า เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา บิดไหล่เล็กน้อย ลำตัวตั้งตรง กดเอวขวา มือและแขน มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือ เป็น วงสูงระดับศีรษะ ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายแล้วยกเท้าขวาไว้ด้านหลัง สูงครึ่ง น่อง </p>
22.	 <p data-bbox="395 1379 687 1480">ภาพที่ 109 ท่ารำเพลงตง ต่อง โอเหว</p>	<p data-bbox="783 1055 1453 1391"> ศีรษะ ก้มหน้า เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย บิดไหล่เพื่อเปิดตัว น้มลำตัว ด้านหน้า มือและแขน มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือ มือ ขวาสูงระดับศีรษะ มือซ้ายระดับเอว ขาและเท้า วางส้นเท้าซ้ายด้านหน้า </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
23.	 <p data-bbox="472 633 611 674">ภาพที่ 110</p> <p data-bbox="395 689 687 730">ท่ารำเพลงตง ต่อง โอเหว่</p>	<p data-bbox="783 320 1090 360">ศีรษะ เฉียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 376 1398 416">ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง กดเอวซ้าย</p> <p data-bbox="783 432 1425 472">มือและแขน มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือ มือ</p> <p data-bbox="783 495 1137 535">ขวาอยู่ข้างลำตัว ซ้ายระดับเอว</p> <p data-bbox="783 557 1257 598">ขาและเท้า เตะเท้าขวาไปด้านหน้า</p> <p data-bbox="783 620 1310 660">หมายเหตุ ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา</p>
24.	 <p data-bbox="472 1406 611 1447">ภาพที่ 111</p> <p data-bbox="395 1462 687 1503">ท่ารำเพลงตง ต่อง โอเหว่</p>	<p data-bbox="783 1104 1321 1144">ศีรษะ เฉียงซ้ายแล้วเปลี่ยนเฉียงขวา</p> <p data-bbox="783 1160 1398 1263">ไหล่และลำตัว ตั้งไหล่ขวาไปทางด้านหน้า ลำตัวตั้งตรงและบิดไปทางด้านขวาตามการตั้งไหล่</p> <p data-bbox="783 1279 1414 1319">มือและแขน มือทั้งสองตั้งข้อมือสูงเหนือศีรษะแล้ว</p> <p data-bbox="783 1341 1369 1382">พลิกข้อมือโดยการม้วนมือเข้าแล้วสะบัดออกเป็นวง</p> <p data-bbox="783 1404 863 1444">ดั้งเดิม</p> <p data-bbox="783 1460 1433 1563">ขาและเท้า จรดเท้าขวาไว้ด้านหน้า พร้อมกับยืด – ยุบด้วยเท้าซ้าย</p>

ท่าที่	ลักษณะท่าท่า	อธิบายท่าท่า
25.	 <p data-bbox="395 645 687 741">ภาพที่ 112 ท่าท่าเพลงตง ต่อง โอเหว่</p>	<p data-bbox="783 315 1182 360">ศีรชะ ก้มหน้า เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 376 1422 533">ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ไน้มลำตัวด้านหน้า มือและ แขน มือขวาหงายฝ่ามือและตัวตวัดเข้าหาลำตัว มือ ซ้ายเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 548 1433 651">ขาและเท้า นั่งคุกเข่าบนส้นเท้า พร้อมกับยกเข่า ขวาเพื่อกระทบ</p> <p data-bbox="783 667 1310 712"><u>หมายเหตุ</u> ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา</p>
26.	 <p data-bbox="395 1429 687 1525">ภาพที่ 113 ท่าท่าเพลงตง ต่อง โอเหว่</p>	<p data-bbox="783 1111 1182 1155">ศีรชะ เงยหน้า เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 1171 1385 1328">ไหล่และลำตัว ดึงไหล่ซ้ายไปทางด้านหลังเล็กน้อย เอวลำตัวไปด้านหลังและบิดไปทางด้านซ้ายเล็กน้อย ตามแรงเหวี่ยง</p> <p data-bbox="783 1344 1390 1447">มือและแขน มือทั้งสองสูงเหนือศีรชะ มือขวาจับ มือซ้ายตั้งวง</p> <p data-bbox="783 1462 1214 1507">ขาและเท้า นั่งคุกเข่าบนส้นเท้า</p> <p data-bbox="783 1523 1310 1568"><u>หมายเหตุ</u> ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ								
27.	 <p data-bbox="472 618 611 656">ภาพที่ 114</p> <p data-bbox="397 680 686 719">ท่ารำเพลงตง ต่อง โอเหว่</p>	<table border="0"> <tr> <td data-bbox="783 315 938 360">ศีรษะ</td> <td data-bbox="986 315 1062 360">ตั้งตรง</td> </tr> <tr> <td data-bbox="783 371 948 416">ไหล่และลำตัว</td> <td data-bbox="986 371 1062 416">ตั้งตรง</td> </tr> <tr> <td data-bbox="783 427 922 472">มือและแขน</td> <td data-bbox="986 427 1078 472">ปรบมือ</td> </tr> <tr> <td data-bbox="783 483 911 528">ขาและเท้า</td> <td data-bbox="986 483 1214 528">นั่งคุกเข่าบนส้นเท้า</td> </tr> </table>	ศีรษะ	ตั้งตรง	ไหล่และลำตัว	ตั้งตรง	มือและแขน	ปรบมือ	ขาและเท้า	นั่งคุกเข่าบนส้นเท้า
ศีรษะ	ตั้งตรง									
ไหล่และลำตัว	ตั้งตรง									
มือและแขน	ปรบมือ									
ขาและเท้า	นั่งคุกเข่าบนส้นเท้า									

..... จบ .....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.1.3.อธิบายท่ารำเพลงหม่องโย้ เด เล่ (ไชโย ไชโย)

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ										
1.	 <p data-bbox="395 772 687 869">ภาพที่ 115 ท่ารำเพลงหม่องโย้ เด เล่</p>	<table border="0"> <tr> <td>ศีรษะ</td> <td>ตั้งตรง</td> </tr> <tr> <td>ไหล่และลำตัว</td> <td>ตั้งตรง</td> </tr> <tr> <td>มือและแขน</td> <td>ปรบมือ</td> </tr> <tr> <td>ขาและเท้า</td> <td>นั่งคุกเข่าบนส้นเท้า</td> </tr> </table>	ศีรษะ	ตั้งตรง	ไหล่และลำตัว	ตั้งตรง	มือและแขน	ปรบมือ	ขาและเท้า	นั่งคุกเข่าบนส้นเท้า		
ศีรษะ	ตั้งตรง											
ไหล่และลำตัว	ตั้งตรง											
มือและแขน	ปรบมือ											
ขาและเท้า	นั่งคุกเข่าบนส้นเท้า											
2.	 <p data-bbox="395 1467 687 1563">ภาพที่ 116 ท่ารำเพลงหม่องโย้ เด เล่</p>	<table border="0"> <tr> <td>ศีรษะ</td> <td>เงยหน้า เอียงซ้าย</td> </tr> <tr> <td>ไหล่และลำตัว</td> <td>ตั้งไหล่ขวาไปทางด้านหลังเล็กน้อย ลำตัวตั้งตรงและบิดไปทางด้านขวาเล็กน้อยตามแรงเหวี่ยง</td> </tr> <tr> <td>มือและแขน</td> <td>มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ</td> </tr> <tr> <td>ศีรษะ</td> <td>มือซ้ายเท้าสะเอว</td> </tr> <tr> <td>ขาและเท้า</td> <td>เตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับกระโดดด้วยเท้าซ้าย</td> </tr> </table>	ศีรษะ	เงยหน้า เอียงซ้าย	ไหล่และลำตัว	ตั้งไหล่ขวาไปทางด้านหลังเล็กน้อย ลำตัวตั้งตรงและบิดไปทางด้านขวาเล็กน้อยตามแรงเหวี่ยง	มือและแขน	มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ	ศีรษะ	มือซ้ายเท้าสะเอว	ขาและเท้า	เตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับกระโดดด้วยเท้าซ้าย
ศีรษะ	เงยหน้า เอียงซ้าย											
ไหล่และลำตัว	ตั้งไหล่ขวาไปทางด้านหลังเล็กน้อย ลำตัวตั้งตรงและบิดไปทางด้านขวาเล็กน้อยตามแรงเหวี่ยง											
มือและแขน	มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ											
ศีรษะ	มือซ้ายเท้าสะเอว											
ขาและเท้า	เตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับกระโดดด้วยเท้าซ้าย											

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
3.	 <p data-bbox="475 629 608 674">ภาพที่ 117</p> <p data-bbox="395 689 687 734">ท่ารำเพลงหม่องโย้ เด เด่</p>	<p data-bbox="783 315 1070 360">คีรีชะ ก้มหน้า</p> <p data-bbox="783 376 1262 421">ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ไนมลำตัวลง</p> <p data-bbox="783 436 1430 539">มือและแขน ปล่อยแขนข้างลำตัวมือขวาจับ มือซ้าย เท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 555 1414 600">ขาและเท้า วางเท้าซ้ายไว้ด้านหลังและเปิดส้นเท้า</p> <p data-bbox="783 616 1414 660"><u>หมายเหตุ</u> ปฏิบัติสลับกับท่าที่ 2 หมุนทางซ้าย 1 รอบ</p>
4.	 <p data-bbox="475 1384 608 1429">ภาพที่ 118</p> <p data-bbox="395 1444 687 1489">ท่ารำเพลงหม่องโย้ เด เด่</p>	<p data-bbox="783 1048 1206 1093">คีรีชะ ลักคอกแล้วเอียงขวา</p> <p data-bbox="783 1108 1342 1211">ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา แล้วเปิดไหล่ซ้ายไป ทางด้านหลังเล็กน้อย ลำตัวตั้งตรงและบิดไปทาง</p> <p data-bbox="783 1227 1150 1272">ด้านซ้ายเล็กน้อยตามแรงเหวี่ยง</p> <p data-bbox="783 1288 1414 1332">มือและแขน ตั้งข้อมือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือ</p> <p data-bbox="783 1348 1126 1393">ระดับคีรีชะ มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 1408 1430 1453">ขาและเท้า นั่งยองๆ ตั้งเข้าซ้าย เข้าขวาลดลงต่ำ</p> <p data-bbox="783 1469 919 1514">เกือบติดพื้น</p> <p data-bbox="783 1529 1310 1574"><u>หมายเหตุ</u> ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
5.	 <p data-bbox="395 645 687 741">ภาพที่ 119 ท่ารำเพลงหม่องโย่ เล เล่</p>	<p data-bbox="783 315 1374 533">ศีรษะ เงยหน้า เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว ดึงไหล่ขวาไปทางด้านหลังเล็กน้อย ลำตัวตั้งตรงและบิดไปทางด้านขวาเล็กน้อยตามแรงเหวี่ยง</p> <p data-bbox="783 555 1414 651">มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับศีรษะ มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 674 1430 770">ขาและเท้า เตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับกระโดดด้วยเท้าซ้าย</p>
6.	 <p data-bbox="395 1384 687 1480">ภาพที่ 120 ท่ารำเพลงหม่องโย่ เล เล่</p>	<p data-bbox="783 1055 1414 1211">ศีรษะ ก้มหน้า เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ไน้มลำตัวไปด้านหน้า กดเอวซ้าย</p> <p data-bbox="783 1234 1414 1330">มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับเอว มือขวาเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 1352 1430 1449">ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาวางเท้าซ้ายไว้หลังและเปิดสันเท้า</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
7.	 <p data-bbox="395 645 687 741">ภาพที่ 121 ท่ารำเพลงหม่องโย่ เล เล่</p>	<p data-bbox="783 315 1430 416">ศิรชะ ก้มหน้าเอียงซ้าย แล้วเป็นเงยหน้าเอียงขวา</p> <p data-bbox="783 434 1414 535">ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้ายแล้วกดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง กดเอวซ้ายแล้วกดเอวขวา</p> <p data-bbox="783 553 1382 654">มือและแขน มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือ</p> <p data-bbox="783 669 1430 770">ระดับศิรชะ ขาและเท้า กระโดดด้วยเท้าซ้ายแล้วตีเท้าขวาไปหลังสูงไม่เกินครึ่งน่อง</p>
8.	 <p data-bbox="395 1395 687 1496">ภาพที่ 122 ท่ารำเพลงหม่องโย่ เล เล่</p>	<p data-bbox="783 1055 1086 1093">ศิรชะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 1111 1382 1211">ไหล่และลำตัว บิดไหล่ขวาไปทางด้านหน้าเล็กน้อย ลำตัวตั้งตรงและบิดไปทางด้านขวาเล็กน้อยตามไหล่</p> <p data-bbox="783 1229 1062 1267">มือและแขน จับมือ</p> <p data-bbox="783 1285 1430 1386">ขาและเท้า เตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับกระโดดด้วยเท้าซ้าย</p> <p data-bbox="783 1404 1310 1442">หมายเหตุ ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
9.	 <p data-bbox="472 663 608 696">ภาพที่ 123</p> <p data-bbox="400 719 679 752">ท่ารำเพลงหม่องโย่ เล เล่</p>	<p data-bbox="786 327 1174 360">คีรีชะ ก้มหน้า เอียงขวา</p> <p data-bbox="786 383 1382 416">ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง กดเอวขวา</p> <p data-bbox="786 439 1414 472">มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ</p> <p data-bbox="786 495 1142 528">เอวข้างลำตัว มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="786 551 1430 584">ขาและเท้า วางเท้าซ้ายไว้ด้านหลังเปิดส้นเท้า</p> <p data-bbox="786 607 1118 640">พร้อมกับกระโดดด้วยเท้าขวา</p> <p data-bbox="786 663 1310 696"><u>หมายเหตุ</u> ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา</p>
10.	 <p data-bbox="472 1413 608 1447">ภาพที่ 124</p> <p data-bbox="400 1469 679 1503">ท่ารำเพลงหม่องโย่ เล เล่</p>	<p data-bbox="786 1077 1086 1111">คีรีชะ เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="786 1133 1382 1167">ไหล่และลำตัว ดิ่งไหล่ขวาไปทางด้านหลังเล็กน้อย</p> <p data-bbox="786 1189 1374 1223">ลำตัวตั้งตรงและบิดไปทางด้านขวาเล็กน้อยตามแรง</p> <p data-bbox="786 1245 983 1279">เหวียงเพื่อเปิดตัว</p> <p data-bbox="786 1301 1078 1335">มือและแขน พนมมือ</p> <p data-bbox="786 1357 1430 1391">ขาและเท้า วางส้นเท้าขวาเยื้องด้านหน้า พร้อมกับ</p> <p data-bbox="786 1413 1015 1447">กระโดดด้วยเท้าซ้าย</p> <p data-bbox="786 1469 1310 1503"><u>หมายเหตุ</u> ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
11.	 <p data-bbox="472 663 612 696">ภาพที่ 125</p> <p data-bbox="400 719 684 752">ท่ารำเพลงหม่องโย้ เล เล่</p>	<p data-bbox="786 315 1091 349">ศิรชะ เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="786 371 1382 405">ไหล่และลำตัว ดิ่งไหล่ขวาไปทางด้านหลังเล็กน้อย</p> <p data-bbox="786 427 1382 461">ลำตัวตั้งตรงและบิดไปทางด้านขวาเล็กน้อยตามแรง</p> <p data-bbox="786 483 863 517">เหวี่ยง</p> <p data-bbox="786 539 1414 573">มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ</p> <p data-bbox="786 595 1059 629">ศิรชะ มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="786 651 1430 685">ขาและเท้า ตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับ</p> <p data-bbox="786 707 1011 741">กระโดดด้วยเท้าซ้าย</p>
12.	 <p data-bbox="472 1395 612 1429">ภาพที่ 126</p> <p data-bbox="400 1451 684 1485">ท่ารำเพลงหม่องโย้ เล เล่</p>	<p data-bbox="786 1070 1075 1104">ศิรชะ ก้มหน้า</p> <p data-bbox="786 1126 1235 1160">ไหล่และลำตัว โน้มลำตัวไปด้านหน้า</p> <p data-bbox="786 1182 1398 1216">มือและแขน ปล่อยมือขวาลงข้างลำตัวและจับนิ้ว</p> <p data-bbox="786 1238 979 1272">มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="786 1294 1430 1328">ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้าย เท้าขวาวางหลังเปิดสัน</p> <p data-bbox="786 1350 820 1384">เท้า</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
13.	 <p data-bbox="395 645 687 741">ภาพที่ 127 ท่ารำเพลงหม่องโย่ เล เล่</p>	<p data-bbox="783 315 1086 360">ศิรชะ เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 371 1406 416">ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง กดเอวซ้าย</p> <p data-bbox="783 427 1406 472">มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ</p> <p data-bbox="783 495 1031 539">เอว มือขวาเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 551 1430 595">ขาและเท้า เท้าขวาวางหลังเปิดสันเท้า พร้อมกับ</p> <p data-bbox="783 607 1015 651">กระโดดด้วยเท้าซ้าย</p> <p data-bbox="783 663 1430 763"><u>หมายเหตุ</u> ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา หมุน ทางซ้าย</p>
14.	 <p data-bbox="395 1384 687 1480">ภาพที่ 128 ท่ารำเพลงหม่องโย่ เล เล่</p>	<p data-bbox="783 1055 1086 1099">ศิรชะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 1111 1406 1155">ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง กดเอวขวา</p> <p data-bbox="783 1167 1406 1211">มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ</p> <p data-bbox="783 1234 1031 1279">เอว มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 1290 1430 1335">ขาและเท้า วางเท้าซ้ายไว้ด้านหลังเปิดสันเท้า</p> <p data-bbox="783 1346 1118 1391">พร้อมกับกระโดดด้วยเท้าขวา</p> <p data-bbox="783 1402 1430 1503"><u>หมายเหตุ</u> ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา หมุน ทางซ้ายเพื่อกลับมาหน้าตรง</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
15.	 <p data-bbox="472 618 612 658">ภาพที่ 129</p> <p data-bbox="400 680 684 721">ท่ารำเพลงหม่องโย่ เล เล่</p>	<p data-bbox="783 322 1054 362">คีรีชะ ลักคอ</p> <p data-bbox="783 378 1422 418">ไหล่และลำตัว ดิ่งไหล่ซ้ายเข้า กดไหล่ขวาแล้วกดไหล่</p> <p data-bbox="783 434 1422 474">ซ้าย ลำตัวตั้งตรงและบิดไปทางด้านซ้ายตามการดิ่งไหล่</p> <p data-bbox="783 490 1394 530">มือและแขน ชักข้อมือซ้ายเข้าหาตัวแล้วตั้งข้อมือ</p> <p data-bbox="783 546 1139 586">มือขวาดิ่งออกปลายนิ้วชี้ลงพื้น</p> <p data-bbox="783 602 1434 642">ขาและเท้า ชักส้นเท้าซ้ายออก เปิดเข้าซ้าย เท้าขวา</p> <p data-bbox="783 658 884 698">ยึด - ยุบ</p> <p data-bbox="783 714 1310 754"><u>หมายเหตุ</u> ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา</p>
16.	 <p data-bbox="472 1355 612 1395">ภาพที่ 130</p> <p data-bbox="400 1417 684 1458">ท่ารำเพลงหม่องโย่ เล เล่</p>	<p data-bbox="783 1037 1062 1077">คีรีชะ ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 1093 1062 1133">ไหล่และลำตัว ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 1149 1078 1189">มือและแขน พรบมือ</p> <p data-bbox="783 1205 1214 1245">ขาและเท้า นั่งคุกเข่าบนส้นเท้า</p>

4.1.4.อธิบายท่ารำเพลงมิ่งมีคายนล่อง (ใกล้จะค่ำแล้ว)

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ										
1.	 <p data-bbox="405 770 699 869">ภาพที่ 131 ท่ารำเพลงมิ่งมีคายนล่อง</p>	<table border="0"> <tr> <td>ศีรษะ</td> <td>ตั้งตรง</td> </tr> <tr> <td>ไหล่และลำตัว</td> <td>ตั้งตรง</td> </tr> <tr> <td>มือและแขน</td> <td>ปรบมือ</td> </tr> <tr> <td>ขาและเท้า</td> <td>นั่งคุกเข่าบนส้นเท้า</td> </tr> </table>	ศีรษะ	ตั้งตรง	ไหล่และลำตัว	ตั้งตรง	มือและแขน	ปรบมือ	ขาและเท้า	นั่งคุกเข่าบนส้นเท้า		
ศีรษะ	ตั้งตรง											
ไหล่และลำตัว	ตั้งตรง											
มือและแขน	ปรบมือ											
ขาและเท้า	นั่งคุกเข่าบนส้นเท้า											
2.	 <p data-bbox="405 1464 699 1563">ภาพที่ 132 ท่ารำเพลงมิ่งมีคายนล่อง</p>	<table border="0"> <tr> <td>ศีรษะ</td> <td>เอียงขวา</td> </tr> <tr> <td>ไหล่และลำตัว</td> <td>กอดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง กอดเอวขวา</td> </tr> <tr> <td>มือและแขน</td> <td>มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือ</td> </tr> <tr> <td>มือขวาสูงระดับศีรษะ</td> <td>มือซ้ายระดับเอว</td> </tr> <tr> <td>ขาและเท้า</td> <td>นั่งชันเข่าบนส้นเท้า ตั้งเข่าซ้ายขึ้น</td> </tr> </table> <p data-bbox="804 1429 1417 1464"><u>หมายเหตุ</u> ปฏิบัติสลับโดยการหันหน้าและหันหลัง</p>	ศีรษะ	เอียงขวา	ไหล่และลำตัว	กอดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง กอดเอวขวา	มือและแขน	มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือ	มือขวาสูงระดับศีรษะ	มือซ้ายระดับเอว	ขาและเท้า	นั่งชันเข่าบนส้นเท้า ตั้งเข่าซ้ายขึ้น
ศีรษะ	เอียงขวา											
ไหล่และลำตัว	กอดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง กอดเอวขวา											
มือและแขน	มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือ											
มือขวาสูงระดับศีรษะ	มือซ้ายระดับเอว											
ขาและเท้า	นั่งชันเข่าบนส้นเท้า ตั้งเข่าซ้ายขึ้น											

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
3.	 <p data-bbox="405 645 695 748">ภาพที่ 133 ท่ารำเพลงมิ่งมีคายนห้อง</p>	<p data-bbox="804 315 1430 533">ศีรษะ เงยหน้า เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว ดึงไหล่ขวาไปทางด้านหลังเล็กน้อย ลำตัวตั้งตรงและบิดไปทางด้านขวาเล็กน้อยตามแรงเหวี่ยง</p> <p data-bbox="804 555 1430 658">มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับศีรษะ มือซ้ายเท่าสะเอว</p> <p data-bbox="804 680 1430 770">ขาและเท้า ตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับกระโดดด้วยเท้าซ้าย</p>
4.	 <p data-bbox="405 1391 695 1494">ภาพที่ 134 ท่ารำเพลงมิ่งมีคายนห้อง</p>	<p data-bbox="804 1061 1430 1279">ศีรษะ ก้มหน้า ไหล่และลำตัว โน้มลำตัวไปด้านหน้า มือและแขน ปลดปล่อยมือขวาข้างลำตัวทำมือจับ มือซ้ายสะเอว</p> <p data-bbox="804 1301 1430 1404">ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายวางหลังด้วยเท้าขวาเปิดสันเท้า</p> <p data-bbox="804 1426 1430 1460"><u>หมายเหตุ</u> ย่ำเท้า 4 จังหวะ ทำยั้งหระปรบมือ 1 ครั้ง</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
5.	 <p data-bbox="405 663 695 763">ภาพที่ 135 ท่ารำเพลงมิ่งมีคายนล่อง</p>	<p data-bbox="804 315 1433 472">ศิรชะ เอียงขวา ไหล่และลำตัว ดิ่งไหล่ขวามาด้านหน้า ลำตัวตั้งตรง และบิดตามแรงเหวี่ยง</p> <p data-bbox="804 488 1401 589">มือและแขน มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือ ระดับเอว งอแขนข้างลำตัว</p> <p data-bbox="804 607 1433 707">ขาและเท้า เตะเท้าซ้ายไปด้านหน้า พร้อมกับ กระโดดด้วยเท้าขวา</p> <p data-bbox="804 725 1329 770"><u>หมายเหตุ</u> ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา</p>
6.	 <p data-bbox="405 1341 695 1442">ภาพที่ 136 ท่ารำเพลงมิ่งมีคายนล่อง</p>	<p data-bbox="804 1016 1433 1173">ศิรชะ เอียงขวา ไหล่และลำตัว บิดไหล่ขวาไปทางด้านหน้าเล็กน้อย ลำตัวตั้งตรงและบิดไปทางด้านขวาเล็กน้อยตามไหล่</p> <p data-bbox="804 1191 1082 1236">มือและแขน จับมือ</p> <p data-bbox="804 1254 1433 1355">ขาและเท้า เตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับ กระโดดด้วยเท้าซ้าย</p> <p data-bbox="804 1373 1329 1417"><u>หมายเหตุ</u> ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
7.	 <p data-bbox="405 651 699 752">ภาพที่ 137 ท่ารำเพลงมิ่งมีคายนล่อง</p>	<p data-bbox="804 315 1422 360">ศีรษะ เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="804 371 1422 416">ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย โนมลำตัวตั้งไปด้านหน้า</p> <p data-bbox="804 439 927 483">กดเอวซ้าย</p> <p data-bbox="804 495 1366 539">มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือ</p> <p data-bbox="804 551 1142 595">ระดับศีรษะ มือขวาทำสะเอว</p> <p data-bbox="804 607 1422 707">ขาและเท้า นั่งยองๆ กดเข่าขวา ลงต่ำเกือบติดพื้น ตั้งเข่าซ้าย</p> <p data-bbox="804 719 1326 763"><u>หมายเหตุ</u> ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา</p>
8.	 <p data-bbox="405 1339 699 1440">ภาพที่ 138 ท่ารำเพลงมิ่งมีคายนล่อง</p>	<p data-bbox="804 1003 1078 1048">ศีรษะ ตั้งตรง</p> <p data-bbox="804 1059 1078 1104">ไหล่และลำตัว ตั้งตรง</p> <p data-bbox="804 1126 1342 1171">มือและแขน ปล่อยแขนข้างลำตัว แกว่งมือ</p> <p data-bbox="804 1182 1406 1227">ขาและเท้า เดินย่อเท้า 4 จังหวะ เริ่มเท้าซ้ายก่อน</p> <p data-bbox="804 1238 1422 1339"><u>หมายเหตุ</u> เดินเพื่อแลกที่ระหว่างชาย - หญิง แล้วหันหน้าเข้าหากัน</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
9.	 <p data-bbox="406 705 699 801">ภาพที่ 139 ท่ารำเพลงมิ่งมีคายนล่อง</p>	<p data-bbox="805 369 1428 772"> <u>ศัรษะ</u> เอียงขวา <u>ไหล่และลำตัว</u> บิดไหล่ขวาไปทางด้านหน้าเล็กน้อย <u>ลำตัวตั้งตรง</u>และบิดไปทางด้านขวาเล็กน้อยตามไหล่ <u>มือและแขน</u> จับมือ <u>ขาและเท้า</u> ตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับ <u>กระโดดด้วยเท้าซ้าย</u> <u>หมายเหตุ</u> ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา </p>
10.	 <p data-bbox="406 1467 699 1563">ภาพที่ 140 ท่ารำเพลงมิ่งมีคายนล่อง</p>	<p data-bbox="805 1108 1428 1400"> <u>ศัรษะ</u> ตั้งตรง <u>ไหล่และลำตัว</u> ตั้งตรง <u>มือและแขน</u> ปล่อยแขนข้างลำตัว แกว่งมือ <u>ขาและเท้า</u> เดินย่อเท้า 4 จังหวะ เริ่มเท้าซ้ายก่อน <u>หมายเหตุ</u> ผู้แสดงทั้งหมดเดินไปทางด้านซ้ายมือ </p>

ท่าที่	ลักษณะท่าท่า	อธิบายท่าท่า
11.	 <p data-bbox="405 645 695 741">ภาพที่ 141 ท่าท่าเพลงมิ่งมีคายนล่อง</p>	<p data-bbox="802 315 1430 651"> <u>ศิริษะ</u> เชียงขวา ไหลและลำตัว กดไหลขวา ลำตัวตั้งตรง กดเอวขวา มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ เอว มือซ้ายทำสะเอว ขาและเท้า วางเท้าซ้ายไว้ด้านหลังเปิดส้นเท้า พร้อมกับกระโดดด้วยเท้าขวา </p> <p data-bbox="802 674 1430 763"> <u>หมายเหตุ</u> ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา หมุน ทางซ้ายเพื่อกลับมาหน้าตรง </p>
12.	 <p data-bbox="405 1335 695 1431">ภาพที่ 142 ท่าท่าเพลงมิ่งมีคายนล่อง</p>	<p data-bbox="802 994 1430 1330"> <u>ศิริษะ</u> ก้มหน้าเอียงซ้าย แล้วเป็นเงยหน้า เชียงขวา ไหลและลำตัว กดไหลซ้ายแล้วกดไหลขวา ลำตัวตั้ง ตรง กดเอวซ้ายแล้วกดเอวขวา มือและแขน มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือ ระดับศิริษะ </p> <p data-bbox="802 1352 1430 1442"> ขาและเท้า กระโดดด้วยเท้าซ้ายแล้วดีดเท้าขวา ไปหลังสูงไม่เกินครึ่งน่อง </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
13.	 <p data-bbox="405 658 695 748">ภาพที่ 143 ท่ารำเพลงมิ่งมีคายนล่อง</p>	<p data-bbox="804 315 1433 658"> ศีรษะ เอียงขวา ไหล่และลำตัว กอดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง กอดเอวขวา มือและแขน มือทั้งสองตั้งวง มือขวาวงบนระดับ แกศีรษะ มือซ้ายตั้งวงระดับอก ขาและเท้า ย่อเท้าเดินไปทางซ้ายมือเดิน 4 จังหวะ หมายเหตุ หันหน้าไปทางด้านซ้ายมือ </p>
14.	 <p data-bbox="405 1364 695 1453">ภาพที่ 144 ท่ารำเพลงมิ่งมีคายนล่อง</p>	<p data-bbox="804 1003 1433 1402"> ศีรษะ ก้มหน้า เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กอดไหล่ซ้าย โนมลำตัวไปด้านหน้า มือและแขน มือทั้งสองตั้งวง มือขวาวงบนระดับ แกศีรษะ มือซ้ายตั้งวงระดับอก ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายวางส้นเท้าด้านหน้า และ เท้าขวาวางหลัง หมายเหตุ หันหน้าไปทางด้านซ้ายมือ </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
15.	 <p data-bbox="405 667 699 763">ภาพที่ 145 ท่ารำเพลงมิ่งมีคายนล่อง</p>	<p data-bbox="805 315 1414 651"> ศีรษะ เงยหน้า เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง กดเอวขวา มือและแขน มือทั้งสองตั้งวง มือขวาวงบนระดับ แกวศีรษะ มือซ้ายตั้งวงระดับอก ขาและเท้า ก้าวเท้าขวา ยกเท้าซ้ายครึ่งแข้ง หมายเหตุ หันหน้าไปทางด้านซ้ายมือ </p>
16.	 <p data-bbox="405 1361 699 1458">ภาพที่ 146 ท่ารำเพลงมิ่งมีคายนล่อง</p>	<p data-bbox="805 1010 1434 1346"> ศีรษะ เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง กดเอวขวา มือและแขน มือทั้งสองตั้งวง มือขวาวงบนระดับ แกวศีรษะ มือซ้ายตั้งวงระดับอก ขาและเท้า ย่ำเท้าเดินไปทางซ้ายมือเดิน 4 จังหวะ หมายเหตุ หันหน้าตรง </p>

ท่าที่	ลักษณะท่าท่า	อธิบายท่าท่า
17.	 <p data-bbox="405 667 699 763">ภาพที่ 147 ท่าท่าเพลงมิ่งมีคายนล่อง</p>	<p data-bbox="805 315 1390 412">ศีรชะ ก้มหน้าเอียงซ้าย แล้วเป็นเงหน้า เอียงขวา</p> <p data-bbox="805 427 1433 524">ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้ายแล้วกดไหล่ขวา ลำตัวตั้ง ตรง กดเอวซ้ายแล้วกดเอวขวา</p> <p data-bbox="805 539 1401 636">มือและแขน มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือ ระดับศีรชะ</p> <p data-bbox="805 651 1433 763">ขาและเท้า กระโดดด้วยเท้าซ้ายแล้วดีดเท้าขวา ไปหลังสูงไม่เกินครึ่งน่อง</p>
18.	 <p data-bbox="405 1395 699 1491">ภาพที่ 148 ท่าท่าเพลงมิ่งมีคายนล่อง</p>	<p data-bbox="805 1021 1401 1117">ศีรชะ ก้มหน้าสลับกับเงหน้าในลักษณะ สะบัดหน้า</p> <p data-bbox="805 1133 1433 1229">ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้ายแล้วกดไหล่ขวา ลำตัวตั้ง ตรง กดเอวซ้ายแล้วกดเอวขวา</p> <p data-bbox="805 1245 1433 1357">มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ ศีรชะ มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="805 1373 1433 1485">ขาและเท้า กระโดดด้วยเท้าซ้ายแล้วดีดเท้าขวา ไปหลังสูงไม่เกินครึ่งน่อง</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
19.	 <p data-bbox="405 674 699 768">ภาพที่ 149 ท่ารำเพลงมิ่งมีคายนล่อง</p>	<p data-bbox="804 315 1082 360">ศีรษะ ตั้งตรง</p> <p data-bbox="804 371 1082 416">ไหล่และลำตัว ตั้งตรง</p> <p data-bbox="804 439 1347 483">มือและแขน ปล่อยแขนข้างลำตัว แกว่งมือ</p> <p data-bbox="804 495 1410 539">ขาและเท้า เดินย่อเท้า 4 จังหวะ เริ่มเท้าซ้ายก่อน</p> <p data-bbox="804 551 1378 595"><u>หมายเหตุ</u> ผู้แสดงทั้งหมดเดินหันหน้าเข้าหากัน</p>
20.	 <p data-bbox="405 1359 699 1453">ภาพที่ 150 ท่ารำเพลงมิ่งมีคายนล่อง</p>	<p data-bbox="804 1023 1193 1068">ศีรษะ ก้มหน้าเอียงขวา</p> <p data-bbox="804 1079 1423 1182">ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวาและบิดไหล่ขวาออก ไน้ม ลำตัวไปด้านหน้า</p> <p data-bbox="804 1193 1401 1238">มือและแขน มือทั้งสองตั้งวงระดับเอว แล้วปาด</p> <p data-bbox="804 1249 1043 1294">มือทั้งสองไปทางขวา</p> <p data-bbox="804 1305 1433 1408">ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาวางหน้า และกระทุ้งหลัง ด้วยเท้าซ้าย</p>

ท่าที่	ลักษณะท่าท่า	อธิบายท่าท่า
21.	 <p data-bbox="405 651 695 748">ภาพที่ 151 ท่าท่าเพลงมิ่งมีคายนล่อง</p>	<p data-bbox="804 315 1430 707"> ศีรษะ ก้มหน้าเอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้ายและบิดไหล่ซ้ายออก ไนม มือและแขน มือทั้งสองตั้งวงระดับเอว แล้วปาดมือ ทั้งสองไปทางซ้าย ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายวางหน้า และกระทุ้งหลัง ด้วยเท้าขวา </p>
22.	 <p data-bbox="405 1359 695 1456">ภาพที่ 152 ท่าท่าเพลงมิ่งมีคายนล่อง</p>	<p data-bbox="804 1023 1430 1478"> ศีรษะ เงยหน้า เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว ดึงไหล่ขวาไปทางด้านหลังเล็กน้อย มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ ศีรษะ มือซ้ายเท้าสะเอว ขาและเท้า ตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับ กระโดดด้วยเท้าซ้าย </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
23.	 <p data-bbox="470 627 614 672">ภาพที่ 153</p> <p data-bbox="391 683 694 728">ท่ารำเพลงมิ่งมีคายนล่อง</p>	<p data-bbox="782 313 1077 358">ศีรษะ ก้มหน้า</p> <p data-bbox="782 369 1236 414">ไหล่และลำตัว โน้มลำตัวไปด้านหน้า</p> <p data-bbox="782 425 1404 470">มือและแขน ปล่อยมือขวาข้างลำตัวทำมือจีบ มือ</p> <p data-bbox="782 481 909 526">ซ้ายสะเอว</p> <p data-bbox="782 537 1436 582">ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายวางหลังด้วยเท้าขวาเปิดสัน</p> <p data-bbox="782 593 829 638">เท้า</p> <p data-bbox="782 660 1436 772"><u>หมายเหตุ</u> วนทางด้านซ้ายมือ 1 รอบแล้วกลับมาหน้าตรงเช่นเดิม</p>
24.	 <p data-bbox="470 1400 614 1444">ภาพที่ 154</p> <p data-bbox="391 1456 694 1500">ท่ารำเพลงมิ่งมีคายนล่อง</p>	<p data-bbox="782 1075 1189 1120">ศีรษะ ก้มหน้า เอียงขวา</p> <p data-bbox="782 1131 1396 1176">ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง กดเอวขวา</p> <p data-bbox="782 1187 1220 1232">มือและแขน มือทั้งสองเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="782 1243 1436 1288">ขาและเท้า กระโดดด้วยเท้าขวาแล้วดีดเท้าซ้ายวาง</p> <p data-bbox="782 1299 965 1344">หลังเปิดสันเท้า</p> <p data-bbox="782 1366 1276 1422"><u>หมายเหตุ</u> ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา</p>

ท่าที่	ลักษณะท่าท่า	อธิบายท่าท่า																
25.	 <p data-bbox="405 645 699 741">ภาพที่ 155 ท่าท่าเพลงมิ่งมีคายนล่อง</p>	<table border="0"> <tr> <td data-bbox="799 315 975 360">ศีรษะ</td> <td data-bbox="975 315 1437 360">ก้มหน้า เอียงซ้าย</td> </tr> <tr> <td data-bbox="799 371 975 416">ไหล่และลำตัว</td> <td data-bbox="975 371 1437 416">กดไหล่ซ้าย ไนมลำตัวไปด้านหน้า กด</td> </tr> <tr> <td data-bbox="799 427 975 472">เอวซ้าย</td> <td data-bbox="975 427 1437 472"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="799 483 975 528">มือและแขน</td> <td data-bbox="975 483 1437 528">มือทั้งสองอยู่เหนือศีรษะ มือขวาตั้ง</td> </tr> <tr> <td data-bbox="799 539 975 584">วง มือซ้ายจับ</td> <td data-bbox="975 539 1437 584"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="799 595 975 640">ขาและเท้า</td> <td data-bbox="975 595 1437 640">ก้าวเท้าซ้ายก้าวออกข้าง เท้าขวาวาง</td> </tr> <tr> <td data-bbox="799 651 975 696">หลังเปิดสันเท้า</td> <td data-bbox="975 651 1437 696"></td> </tr> </table>	ศีรษะ	ก้มหน้า เอียงซ้าย	ไหล่และลำตัว	กดไหล่ซ้าย ไนมลำตัวไปด้านหน้า กด	เอวซ้าย		มือและแขน	มือทั้งสองอยู่เหนือศีรษะ มือขวาตั้ง	วง มือซ้ายจับ		ขาและเท้า	ก้าวเท้าซ้ายก้าวออกข้าง เท้าขวาวาง	หลังเปิดสันเท้า			
ศีรษะ	ก้มหน้า เอียงซ้าย																	
ไหล่และลำตัว	กดไหล่ซ้าย ไนมลำตัวไปด้านหน้า กด																	
เอวซ้าย																		
มือและแขน	มือทั้งสองอยู่เหนือศีรษะ มือขวาตั้ง																	
วง มือซ้ายจับ																		
ขาและเท้า	ก้าวเท้าซ้ายก้าวออกข้าง เท้าขวาวาง																	
หลังเปิดสันเท้า																		
26.	 <p data-bbox="405 1267 699 1364">ภาพที่ 156 ท่าท่าเพลงมิ่งมีคายนล่อง</p>	<table border="0"> <tr> <td data-bbox="799 938 975 983">ศีรษะ</td> <td data-bbox="975 938 1437 983">เงยหน้า เอียงขวา</td> </tr> <tr> <td data-bbox="799 994 975 1039">ไหล่และลำตัว</td> <td data-bbox="975 994 1437 1039">กดไหล่ขวา ลำตัวเอนไปด้านหลัง กด</td> </tr> <tr> <td data-bbox="799 1050 975 1095">เอวขวา</td> <td data-bbox="975 1050 1437 1095"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="799 1106 975 1151">มือและแขน</td> <td data-bbox="975 1106 1437 1151">มือทั้งสองอยู่ระดับสูงเหนือศีรษะ มือ</td> </tr> <tr> <td data-bbox="799 1162 975 1207">ซ้ายตั้งวง มือขวาจับ</td> <td data-bbox="975 1162 1437 1207"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="799 1218 975 1263">ขาและเท้า</td> <td data-bbox="975 1218 1437 1263">ก้าวเท้าขวาก้าวออกข้าง เท้าซ้ายวาง</td> </tr> <tr> <td data-bbox="799 1274 975 1319">หลังเปิดสันเท้า</td> <td data-bbox="975 1274 1437 1319"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="799 1330 975 1375">หมายเหตุ</td> <td data-bbox="975 1330 1437 1375">ปฏิบัติสลับกันซ้าย - ขวา</td> </tr> </table>	ศีรษะ	เงยหน้า เอียงขวา	ไหล่และลำตัว	กดไหล่ขวา ลำตัวเอนไปด้านหลัง กด	เอวขวา		มือและแขน	มือทั้งสองอยู่ระดับสูงเหนือศีรษะ มือ	ซ้ายตั้งวง มือขวาจับ		ขาและเท้า	ก้าวเท้าขวาก้าวออกข้าง เท้าซ้ายวาง	หลังเปิดสันเท้า		หมายเหตุ	ปฏิบัติสลับกันซ้าย - ขวา
ศีรษะ	เงยหน้า เอียงขวา																	
ไหล่และลำตัว	กดไหล่ขวา ลำตัวเอนไปด้านหลัง กด																	
เอวขวา																		
มือและแขน	มือทั้งสองอยู่ระดับสูงเหนือศีรษะ มือ																	
ซ้ายตั้งวง มือขวาจับ																		
ขาและเท้า	ก้าวเท้าขวาก้าวออกข้าง เท้าซ้ายวาง																	
หลังเปิดสันเท้า																		
หมายเหตุ	ปฏิบัติสลับกันซ้าย - ขวา																	

ท่าที่	ลักษณะท่าท่า	อธิบายท่าท่า
27.	 <p>ภาพที่ 157 ท่าท่าเพลงมิ่งมีคายนล่อง</p>	<p>ศีรษะ ก้มหน้าสลับกับเงยหน้าในลักษณะ สะบัดหน้า</p> <p>ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้ายแล้วกดไหล่ขวา ลำตัวตั้ง ตรง กดเอวซ้ายแล้วกดเอวขวา</p> <p>มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ ศีรษะ มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p>ขาและเท้า กระโดดด้วยเท้าซ้ายแล้วดีดเท้าขวา ไปหลังสูงไม่เกินครึ่งน่อง</p> <p>หมายเหตุ หันหน้าเข้าหาคู่</p>
28.	 <p>ภาพที่ 158 ท่าท่าเพลงมิ่งมีคายนล่อง</p>	<p>ศีรษะ ก้มหน้าสลับกับเงยหน้าในลักษณะ สะบัดหน้า</p> <p>ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้ายแล้วกดไหล่ขวา ลำตัวตั้ง ตรง กดเอวซ้ายแล้วกดเอวขวา</p> <p>มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ ศีรษะ มือซ้ายจับมือกับคู่</p> <p>ขาและเท้า กระโดดด้วยเท้าซ้ายแล้วดีดเท้าขวา ไปหลังสูงไม่เกินครึ่งน่อง</p> <p>หมายเหตุ ปฏิบัติสลับที่กันระหว่างคู่แล้วกลับมาที่เดิม</p>

วิเคราะห์การแสดงรำตงอะบละ

ในการวิเคราะห์การแสดงรำตงอะบละผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 หัวข้อคือ วิเคราะห์ลักษณะการรำ และวิเคราะห์การใช้พื้นที่ในการแสดง

1.วิเคราะห์ลักษณะการรำ

ในที่นี้ผู้วิจัยแบ่งรายละเอียดการศึกษาวิเคราะห์ดังนี้

- 1.1.การศึกษาวิเคราะห์ท่ารำ
- 1.2.กระบวนการรำ
- 1.3.ลำดับท่ารำ
- 1.4.โครงสร้างการแสดง

1.1.การศึกษาวิเคราะห์ท่ารำ

จากการรำตงดังที่ผู้วิจัยได้อธิบายท่ารำไว้ตามตารางข้างต้น สามารถวิเคราะห์ถึงลักษณะของการใช้อวัยวะส่วนต่างๆของร่างกาย ได้ดังต่อไปนี้

1).การใช้ศีรษะ มี 4 ลักษณะ คือ

1.1).ศีรษะตั้งตรง มีปรากฏทั้งในท่าเตรียมและท่าเคลื่อนไหวในการรำ โดยเป็นลักษณะของการใช้ศีรษะก่อนที่จะมีการเปลี่ยนไปในลักษณะอื่นๆซึ่งศีรษะจะตั้งตรงสัมพันธ์กับลำตัวที่ตั้งตรง

1.2).ก้มศีรษะ เป็นลักษณะของการโน้มศีรษะไปทางด้านหน้าซึ่งสัมพันธ์กับการโน้มลำตัวไปทางด้านหน้า และยังเป็นการใช้ศีรษะร่วมกับการเอียงศีรษะอีกด้วย

1.3).ศีรษะเอียงตามลำตัว ในที่นี้เป็นการเอียงศีรษะไปทางด้านซ้ายและด้านขวา โดยจะมีความสัมพันธ์กับการเอียงลำตัวร่วมด้วย การเอียงศีรษะตามความสัมพันธ์ในการเอียงตัว

นี้ทำให้การทำท่ารำดูไม่แข็งแรงเกินไปและดูเป็นธรรมชาติเนื่องจากทำให้เกิดความสมดุลย์ในการเคลื่อนไหวนั่นเอง

1.4). ลักคอบ มีปรากฏรวมกับการกดไหล่และการตีไหล่ แต่ไม่ปรากฏอย่างชัดเจนมากนักเนื่องจากการรำตงนี้เป็นการเคลื่อนไหวที่รวดเร็ว ส่งผลให้การทำท่ารำจึงเป็นไปอย่างรวดเร็ว อีกทั้งการเคลื่อนไหวมักเป็นไปตามแรงโน้มถ่วงธรรมชาติมากกว่าดังนั้นการใช้ศีรษะจึงเป็นการเคลื่อนไหวตามแรงด้านเพื่อให้เกิดความสมดุลย์นั่นเอง

ผลจากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า ลักษณะของการใช้ศีรษะในการแสดงรำตงอะบละที่ปรากฏมีมากที่สุด คือ การก้มศีรษะและการเอียงศีรษะ โดยการใช้ศีรษะทั้งสองลักษณะดังกล่าวจะเป็นไปในลักษณะที่สอดคล้องกันกล่าวคือ ในการเอียงศีรษะจะมีการก้มศีรษะร่วมอยู่ด้วย

2). การใช้ไหล่และลำตัว มี 5 ลักษณะ คือ

2.1). ลำตัวตั้งตรง เป็นลักษณะที่ลำตัวตั้งอยู่ในแนวตั้งปกติของการทรงตัวของร่างกายท่ามุ่ม 90 องศากับพื้นดิน

2.2). การเอนลำตัว เป็นลักษณะของการเคลื่อนไหวร่างกายส่วนบน คือ เอนหน้าอกและไหล่ โดยเป็นไปตามแรงดึงดูด การเอนลำตัวที่พบมีการเอนลำตัวทางด้านซ้ายและด้านขวา รวมถึงการเอนลำตัวทางด้านหน้าและด้านหลัง

2.3). การบิดลำตัว เป็นลักษณะของการร่างกายส่วนบน คือ เอนหน้าอกและไหล่หันไปด้านข้างทั้งด้านซ้ายและด้านขวา

2.4). การกดไหล่ มักพบรวมกับการเอนลำตัวเนื่องจากการเคลื่อนไหวในการแสดงนี้ ส่วนใหญ่จะเน้นการเคลื่อนไหวของร่างกายแบบไปทั้งตัว

2.5). การตีไหล่ เป็นการดึงไหล่ข้างใดข้างหนึ่งไปทางด้านหรือด้านหลัง

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าลักษณะของการใช้ไหล่และลำตัวที่พบมากที่สุดคือ การเอน ลำตัวร่วมกับการกอดไหล่ และการบิดลำตัวร่วมกับการตีไหล่ ซึ่งจะเป็นไปอย่างสอดคล้องกัน ส่วน ลำตัวตั้งตรงจะพบมากในท่าเตรียม ท่านั่งปรบมือและท่าจบ

3).การใช้มือ ลักษณะการใช้มือที่พบมี 5 ลักษณะ คือ

3.1).แบมือ โดยพบร่วมกับลักษณะมื่อดังต่อไปนี้

สะบัดมือ เป็นท่าต่อเนื่องจากการหักข้อมือและม้วนข้อมือ โดยการสะบัดมือนี้จะเป็นการใช้ปลายนิ้วสะบัดตั้งขึ้นอย่างรวดเร็ว วงรอบของการสะบัดจะสั้นและเป็นไปอย่างรวดเร็ว ตำแหน่งมือที่พบ คือ ด้านหน้าระดับศีรษะ ด้านข้างระดับศีรษะ ด้านข้างสูงเหนือศีรษะ ด้านหน้าระดับเอว ด้านข้างระดับเอว

เหวี่ยงมือ มีลักษณะคล้ายกับการสะบัดมือหากแต่มีลักษณะของการเหวี่ยงแขนร่วมอยู่ด้วย ตำแหน่งมือที่พบ คือ ด้านข้างสูงเหนือศีรษะ ด้านข้างระดับเอว

มือตั้งวง เป็นลักษณะของการเหยียดนิ้วมือทั้งหมดแต่ไม่ตึงมากนัก โดยนิ้วทั้งหมดไม่เรียงติดกันทั้งนี้เพราะการตั้งวงของการรำชาวกะเหรี่ยงนี้จะไม่มีการเกร็งนิ้วมือนั่นเอง ตำแหน่งมือที่พบ คือ ด้านหน้าระดับศีรษะ ด้านข้างระดับศีรษะ ด้านข้างสูงเหนือศีรษะ ด้านหน้าระดับเอว ด้านหน้าระดับอก ด้านข้างระดับเอว

ข้อนข้อมือ เป็นลักษณะของการหงายฝ่ามือข้างใดข้างหนึ่งโดยการใช้สันมือนำพร้อมกับการหมุนข้อมือแล้วหักข้อมือเข้าหาลำตัว ตำแหน่งมือที่พบ คือ ด้านข้างระดับศีรษะ ด้านข้างระดับเอว ด้านหน้าระดับศีรษะ ด้านหน้าระดับเอว

ตวัดข้อมือ คล้ายกับการข้อนข้อมือหากแต่ทำด้วยความรวดเร็วและใช้พลังมากกว่า ตำแหน่งมือที่พบ คือ ด้านหน้าระดับเอว

3.2).ม้วนมือ มี 2 ลักษณะคือ การม้วนมือแบบมือจีบ เป็นการหักข้อมือเข้าลำตัวแล้วกอดฝ่ามือลงพร้อมกับกอดนิ้วชี้เข้านิ้วหัวแม่มือ การจีบมือในการแสดงพื้นบ้านนี้จะไม่เน้นความ

ปรารถนิตบรจจึงเป็นเพียงการจับนิ้วมือแบบหลวมๆเท่านั้น และอีกลักษณะ คือ การม้วนมือแบบไม่จับ เป็นแค่เพียงการหักข้อมือแล้วม้วนมือสะบัดออกเท่านั้น

3.3).มือเท้าสะเอว เป็นลักษณะของการใช้มือข้างใดข้างหนึ่งหรือทั้งสองข้างเท้าสะเอวโดยการใช้หลังมือแตะบริเวณเอว มือซ้ายแตะเอวด้านซ้าย มือขวาแตะเอวด้านขวา

3.4).จับมือ การจับมือที่พบในการแสดงรำตงนี้เป็นการจับมือระหว่างคู่เพียงสองคน ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ การจับสองมือและการจับมือเดียว

3.5).ปรบมือ ลักษณะที่พบเป็นการปรบมือแบบธรรมชาติ โดยไม่มีการพลิกข้อมือหรือกำหนดลักษณะมืออื่นใดร่วมด้วย หากแต่เป็นเพียงการตั้งข้อมือระดับอกปล่อยมือธรรมชาติหันฝ่ามือเข้าหากันและประกบฝ่ามือเพื่อให้เกิดเสียง

ผลจากการศึกษาลักษณะการใช้มือในการแสดงรำตง พบว่าลักษณะของการใช้มือที่พบบ่อยมากที่สุดคือ การม้วนมือ การเหยียดมือ การสะบัดข้อมือ มือตั้งวง และการปรบมือ

4).การใช้แขน ในที่นี้เป็นแบ่งตามระดับของการใช้แขนที่ปรากฏในการแสดงรำตง ซึ่งมีทั้งหมด 3 ระดับ คือ

4.1).สูงกว่าระดับไหล่ ลักษณะที่พบคือ ชูแขนสูงเหนือศีรษะ

4.2).เสมอไหล่ ลักษณะที่พบคือ แขนงอศอกระดับไหล่ด้านหน้า

4.3).ต่ำกว่าระดับไหล่ ลักษณะที่พบคือ แกว่งแขน แขนยันพื้น งอแขนตั้งวง

ผลจากการศึกษาถึงลักษณะของการใช้แขนในการแสดงรำตงพบว่า ลักษณะของการใช้ที่พบบ่อยที่สุด คือ การใช้แขนต่ำกว่าระดับไหล่ โดยมากมักเป็นการใช้ร่วมกับการม้วนมือ สะบัดมือ เหยียดมือ ตั้งวง และการปรบมือ

5).การใช้ขา

5.1). ยืนตรง เป็นลักษณะของการยืนเต็มฝ่าเท้าโดยเท้าทั้งคู่อยู่ห่างกันเล็กน้อย มักพบในท่ายืนปรบมือเมื่อหมดจังหวะ

5.2). ยึด – ยุก เป็นลักษณะของการยึดขาตึงและหย่อนขาโดยการบังคับจากกล้ามเนื้อหน้าขา แต่ด้วยเป็นท่าแบบพื้นบ้านจึงเป็นเพียงการยึดและย่อเท่านั้นไม่มีการห่มเข้า

5.3). กระโดด โดยมากมักพบเป็นลักษณะของการกระโดดเพียงขาเดียว หากแต่เป็นการกระโดดที่ไม่สูงมากนัก

5.4). ยกขา ในการแสดงรำตงพบลักษณะการยกขาอยู่ 2 ลักษณะ คือ การยกขา ด้านหน้าและการยกขาส่งหลัง การยกขาด้านหน้าจะยกสูงระดับครึ่งแข้งปลายเท้าที่ยกจะชี้ไป ด้านหน้าหรือออกด้านข้างเล็กน้อย การยกเท้าในการแสดงรำตงจะเป็นไปอย่างธรรมชาติกล่าวคือ ไม่มีการเข็ดปลายเท้าแต่อย่างใด ในการยกขาไปด้านหลังจะยกสูงเพียงครึ่งน่องเท่านั้นปลายเท้าชี้ลงพื้น ไม่มีการเข็ดปลายเท้าเช่นกัน

5.5). สอดขา เป็นลักษณะที่สืบเนื่องจากการนั่งยองๆแล้วใช้ขาอีกข้างทอดออกมา ผ่านด้านหน้าไปทางด้านซ้ายหรือด้านขวา การวางสอดขานี้จะไม่ให้เข้าและน่องของขาที่สอดนั้น ติดพื้นแต่จะไม่ยกเข้าขึ้นสูง

5.6). เหวี่ยงขา เป็นลักษณะที่ต่อเนื่องมาจากการกระโดด เช่น กระโดดด้วยขาขวาก็จะเหวี่ยงขาตามด้วยขาซ้าย ซึ่งขาที่เหวี่ยงจะเสมือนขาที่ไร้น้ำหนักซึ่งเป็นผลจากแรงเหวี่ยงนั่นเอง การเหวี่ยงขาที่พบในการแสดงรำตงมี 2 ลักษณะ คือ การเหวี่ยงขาไปทางด้านหน้าและการเหวี่ยงขาไปทางด้านหลัง

ผลจากการศึกษาพบว่าลักษณะของการใช้ขาทั้งการยก การสอดขา การเหวี่ยงขา จะไม่สูงนัก ทั้งนี้ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าน่าจะมาจากข้อจำกัดในเรื่องของเครื่องแต่งกายที่ผู้แสดงสวมใส่โดยผู้แสดงหญิงจะสวมเสื้อกระโปรงยาวกรอมเท้า (ไซ่กู่กั๊) หรือนุ่งซิ่น ส่วนผู้แสดงชายก็นุ่งโสร่ง (ทะด่ง) จึงอาจไม่สะดวกนักหากมีการยกขาที่สูง อีกทั้งยังเป็นการไม่สุภาพเนื่องจากผู้ชมส่วนใหญ่

จะนั่งชมกับพื้น และลักษณะของการใช้ขาที่พบมากที่สุด คือ ยืด – ยุบ กระโดด ยกขา และเหวี่ยงขา

6). การใช้เท้า ลักษณะการย่อเท้าที่พบมี 9 ลักษณะ คือ

6.1). ก้าวเท้า เป็นการก้าวเท้าข้างใดข้างหนึ่งในลักษณะเต็มฝ่าเท้าแล้วถ่าน้ำหนักไปยังเท้าที่ก้าวออกไป เท้าที่ตามมาจะเปิดส้นเท้าเล็กน้อยเพื่อเตรียมที่จะก้าวต่อไปข้างหน้า หรือด้านข้าง

6.2). ย่อเท้า เป็นลักษณะของการใช้เท้าข้างใดข้างหนึ่งวางลงในลักษณะเต็มฝ่าเท้าในขณะที่ขยับเท้าอีกข้างก็ยกขึ้นเพื่อเตรียมวางลงต่อไป ในการย่อเท้านี้ผู้แสดงจะกระทำอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษาพบว่าลักษณะของการย่อเท้ามี ลักษณะ คือ

การย่อเท้า 2 จังหวะ ในการแสดงรำตงพบลักษณะของการย่อเท้า 2 จังหวะอยู่มากซึ่งมีลักษณะ ดังนี้ ย่อ – ตะ, ย่อ - ตะ, ย่อ – กระทุ้ง, ย่อ – ยก, ย่อ – วางส้นเท้า

การย่อเท้า 4 จังหวะ ในการแสดงรำตงพบการย่อเท้า 4 จังหวะเพียงลักษณะเดียว คือ การย่อเท้าเดินสลับซ้าย – ขวา

6.3). ตะเท้า เป็นลักษณะของการใช้เท้าใดเท้าหนึ่งรับน้ำหนักตัวไว้และใช้ปลายเท้าอีกข้างหนึ่งตะพื้น การตะเท้าในการแสดงพบ 2 ลักษณะคือ การตะเท้าพร้อมยืดตัวขึ้นและการตะเท้าพร้อมกับการยุบตัวลง

6.4). ตะเท้า การใช้ปลายเท้าและหลังเท้าส่งไปด้านหน้าด้วยแรงตะ ลักษณะของการตะเท้าที่พบในการแสดงคือ การตะเท้าด้านข้าง ด้านหน้า โดยเท้าที่ตะออกไปนั้นต้องปล่อยแบบธรรมชาติ คือ ไม่ต้องออกแรงกดปลายเท้ามากนัก

6.5). เขย่งปลายเท้า เป็นลักษณะของการยืบบนปลายเท้าข้างใดข้างหนึ่ง หรือทั้งสองข้างโดยน้ำหนักอยู่บนจมูกเท้าและส้นเท้ายกขึ้น

6.6).เหวี่ยงเท้า ในการศึกษาพบว่าการเหวี่ยงเท้ามักจะสัมพันธ์กับการเหวี่ยงขา ซึ่งเป็นการทำท่าต่อเองนั่นเอง โดยเท้าที่เหวี่ยงจะปล่อยแบบธรรมชาติเสมือนไร้น้ำหนักเช่นกัน

6.7).กระทิ้งเท้า คล้ายกับการกระทิ้งเท้าในนาฏศิลป์ไทย กล่าวคือ การกระทิ้งเท้าจะสัมพันธ์กับการวางเท้าด้านหลังโดยใช้จมูกเท้าวางกับพื้นและเปิดส้นเท้า

6.8).วางส้นเท้า เป็นลักษณะของการใช้ส้นเท้าวางกับพื้นโดยเปิดปลายเท้า ลักษณะการวางส้นเท้าที่พบคือ การวางส้นเท้าด้านหน้า

6.9).เตะส้นเท้า เป็นลักษณะของการใช้ส้นเท้าที่สัมพันธ์กับการยกเท้าด้านหน้า แต่เป็นการใช้ส้นเท้านำปลายเท้าชี้ออกด้านข้าง

ผลจากการศึกษาพบว่าลักษณะของการใช้เท้าที่มีมาก คือ การย่อเท้า การก้าวเท้า การเหวี่ยงเท้า การเขย่งเท้า การเตะเท้า และการกระทิ้งเท้า

7).การนั่ง ในการแสดงรำตงนี้พบว่าการนั่งอยู่ 7 ลักษณะ คือ

7.1).นั่งคุกเข่าบนส้นเท้า

7.2).นั่งยองๆเต็มฝ่าเท้า

7.3).นั่งบนส้นเท้าโดยเขย่งปลายเท้าและยกเข่าทั้งสองเท่ากัน

7.4).นั่งคุกเข่าบนส้นเท้าและกระทิ้งเท้าที่ละข้าง

7.5).นั่งคุกเข่าบนส้นเท้าปลายเท้าเขย่งข้างหนึ่งและยกเข่าสูงข้างหนึ่ง

7.6).นั่งยองๆเต็มฝ่าเท้าข้างหนึ่งและสอดขาอีกข้างหนึ่ง

7.7).นั่งยองๆเต็มฝ่าเท้าข้างหนึ่งและกอดเข่าลงอีกข้างหนึ่งลงเกือบติดพื้น

ผลจากการศึกษาในการแสดงรำตงอะบะละนี้พบว่าลักษณะการนั่งที่มีมากคือ นั่งคุกเข่าบนส้นเท้า และนั่งยองๆเต็มฝ่าเท้า โดยการนั่งจะพบมากในท่าเตรียม ในการรำช่วงแรกและในช่วงท้ายของการรำ

1.2.วิเคราะห์กระบวนการรำ

ในที่นี้ผู้วิจัยแยกวิเคราะห์กระบวนการรำตามบทเพลงซึ่งมีทั้งหมด 4 บทเพลง คือ กะหลู ไจะโทซ่อง ตงต่องโอเหว่ หม่องโย้เล่เล่ และมิ่งมิกายหล่อง ดังนี้

เพลงที่ 1 กะหลูไจะโทซ่อง

ในการแสดงประกอบไปด้วยเตรียม 1 ท่า และกระบวนการรำ 13 ชุด ซึ่งแบ่งเป็น 31 ท่าย่อย ดังนี้

ท่าเตรียม

นั่งคุกเข่าบนส้นเท้ามือวางที่หน้าตัก

ชุดที่ 1 ทำนั่งปรบมือและม้วนสะบัดข้อมือ

- 1.1. ทำนั่งปรบมือ
- 1.2. ทำม้วนสะบัดข้อมือด้านขวาระดับศีรษะ
- 1.3. ทำม้วนสะบัดข้อมือด้านซ้ายระดับเอว
- 1.4. ทำพนมมือและก้มกราบ

ชุดที่ 2 ทำยืนม้วนสะบัดข้อมือและปรบมือ

- 2.1. ทำม้วนสะบัดมือตั้งวงระดับศีรษะด้านขวา
- 2.2. ทำม้วนสะบัดมือตั้งวงระดับเอว
- 2.3. ทำยี่ด – ยุบ ปรบมือ

ชุดที่ 3 ทำม้วนสะบัดมือตั้งวงมือเดียว

- 3.1. ทำม้วนสะบัดมือตั้งวงระดับศีรษะด้านขวา
- 3.2. ทำเตะเท้าด้านซ้าย
- 3.3. ทำเตะเท้าด้านขวา

ชุดที่ 4 ทำสะบัดข้อมือเหนือศีรษะ

- 4.1. ทำมือทั้งสองข้างม้วนสะบัดเหนือศีรษะพร้อมกระโดดดีดเท้าขวา

ชุดที่ 5 ทำกระโดดเหยงมือตั้งวง

- 5.1. ทำม้วนสะบัดมือตั้งวงล่างด้านขวา

เท้าซ้าย

5.2. ทำม้วนสะบัดมือตั้งวงบนด้านซ้าย

5.3. ทำเหยียงมือเป็นวงล่างข้างลำตัวด้านซ้ายและกระโดดเท้าขวาเหยียง

ชุดที่ 6 ทำตั้งวงกระโดดเหยียงเท้าปรบมือ

6.1. ทำม้วนสะบัดมือตั้งวงล่างด้านซ้าย

6.2. ทำม้วนสะบัดมือตั้งวงล่างด้านขวา

6.3. ทำปรบมือและกระโดดเท้าขวาเหยียงเท้าซ้าย

ชุดที่ 7 ทำเดินย่อเท้าแลกที่

7.1. เดินย่อเท้าแลกที่ระหว่างคู่

7.1.1. เดินย่อเท้า

7.1.2. ยืด - ยุบ ปรบมือ

7.2. เดินย่อเท้าแลกที่เป็นวงกลม

7.2.1. เดินย่อเท้า

7.2.2. ยืด - ยุบ ปรบมือ

ชุดที่ 8 ทำสะบัดมือตั้งวงกระแทกตัว

8.1. ทำม้วนสะบัดมือตั้งวงล่างด้านขวาและก้มกระแทกตัว

8.2. ทำม้วนสะบัดมือตั้งวงล่างด้านซ้ายและก้มกระแทกตัว

ชุดที่ 9 ทำสะบัดมือตั้งวง

9.1. ทำม้วนสะบัดมือตั้งวงระดับศีรษะด้านขวา

9.2. ทำม้วนสะบัดมือตั้งวงระดับศีรษะด้านซ้าย

ชุดที่ 10 ทำสลัดดึงข้อมือ

10.1. ทำสลัดดึงข้อมือด้านขวาและยกเท้าขวา

10.2. ทำสลัดดึงข้อมือด้านซ้ายและยกเท้าซ้าย

ชุดที่ 11 ทำตั้งวงเตะขา

11.1. ทำตั้งวงสองมือด้านขวาและเตะขาขวา

11.2. ทำตั้งวงสองมือด้านซ้ายและเตะขาซ้าย

ชุดที่ 12 ทำเท้าสะเอวยกสั้นเท้า

12.1. ทำเท้าสะเอวยกสั้นเท้าขวา

12.2. ทำเท้าสะเอวยกสั้นเท้าซ้าย

ชุดที่ 13 ทำจบ

13.1. ทำม้วนสะบัดมือตั้งวงสองมือหันด้านขวาหน้าหน้า

13.2.ท่าม้วนสะบัดมือตั้งวงสองมือหันด้านขวาหน้าหลังและลงนั่งบนสัน
เท้าเข้าไม่ติดพื้น

เพลงที่ 2 ตง ต่อง โอเหว่

ในการแสดงประกอบไปด้วยเตรียม 1 ท่า และกระบวนท่ารำ 18 ชุด ซึ่งแบ่งเป็น 37 ท่า
ย่อย ดังนี้

ท่าเตรียม

นั่งยองๆมือรวมอยู่ด้านหน้า

ชุดที่ 1 ท่านั่งปรบมือและม้วนสะบัดข้อมือตั้งวง

1.1.ท่านั่งปรบมือ

1.2.ท่าม้วนสะบัดข้อมือทั้งสองตั้งวงด้านขวากดเข้าขวา

1.3.ท่าม้วนสะบัดข้อมือทั้งสองตั้งวงด้านซ้ายกดเข้าซ้าย

ชุดที่ 2 ท่ายืนตัววัดฝ่ามือ

2.1.ท่าหงายมือขวาตัววัดเข้าตัวระดับเอวและเตะเท้าขวา

2.2.ท่าหงายมือซ้ายตัววัดเข้าตัวระดับเอวและเตะเท้าซ้าย

ชุดที่ 3 ท่าตั้งวงมือเดียวยกเท้า

3.1.ท่าตั้งวงมือซ้ายระดับศีรษะยกเท้าขวาด้านหลัง

3.2.ท่าจับหงายมือซ้ายระดับเอวและวางสันเท้าซ้าย

ชุดที่ 4 ท่ากระโดดเหวี่ยงมือตั้งวง

4.1.ท่าจับหงายมือซ้ายระดับเอว

4.2.ท่าเหวี่ยงมือเป็นวงล่างข้างลำตัวด้านซ้ายและกระโดดเท้าขวาเหวี่ยง

เท้าซ้าย

ชุดที่ 5 ท่ายืนม้วนสะบัดข้อมือและปรบมือ

5.1.ท่าม้วนสะบัดมือตั้งวงระดับศีรษะด้านขวา

5.2.ท่าม้วนสะบัดมือตั้งวงระดับเอว

5.3.ท่ายี่ด – ยุบ ปรบมือ

ชุดที่ 6 ท่านั่งวาดมือสูงตั้งวง

6.1.ท่านั่งยองๆกดเข้าซ้ายวาดมือขวาสูงตั้งวงเหนือศีรษะมือซ้ายยันพื้น

6.2.ท่านั่งยองๆกดเข้าขวาวาดมือขวาสูงตั้งวงเหนือศีรษะมือซ้ายยันพื้น

ชุดที่ 7 ทำนั่งสอดขาवादมือตั้งวงสูง

7.1. ทำนั่งยองๆสอดเข้าซ้ายवादมือขวาสูงตั้งวงเหนือศีรษะมือซ้ายยันพื้น

7.2. ทำนั่งยองๆสอดเข้าขวาवादมือซ้ายสูงตั้งวงเหนือศีรษะมือขวายันพื้น

ชุดที่ 8 ทำท่าสะเอวกระทู้เท้า

8.1. ทำท่าสะเอวกระทู้เท้าซ้าย

8.2. ทำท่าสะเอวกระทู้เท้าขวา

ชุดที่ 9 ทำเหวี่ยงข้อมือตั้งวง

9.1. ทำเหวี่ยงข้อมือตั้งวงระดับเอวด้านขวา

9.2. ทำเหวี่ยงข้อมือตั้งวงระดับเอวด้านซ้าย

ชุดที่ 10 ทำนั่งตั้งวงสูงโยกตัว

10.1. ทำนั่งบนสันเท้าเขาไม่ติดพื้นกดเข้าซ้ายมือขวาตั้งวงระดับศีรษะ

โยกตัวไปด้านหลัง

10.2. ทำนั่งบนสันเท้าเขาไม่ติดพื้นกดเข้าขวามือซ้ายตั้งวงระดับศีรษะ

โยกตัวไปด้านหลัง

ชุดที่ 11 ทำจับสลับมือเหนือศีรษะ

11.1. ทำตั้งจับมือขวามือซ้ายตั้งวงเหนือศีรษะและวางสันเท้าขวา

11.2. ทำตั้งจับมือซ้ายมือขวาตั้งวงเหนือศีรษะและวางสันเท้าซ้าย

ชุดที่ 12 ทำขึ้นนิ้วข้างลำตัว

12.1. ทำขึ้นนิ้วทั้งสองข้างลำตัวระดับเอวด้านขวา

12.2. ทำขึ้นนิ้วทั้งสองข้างลำตัวระดับเอวด้านซ้าย

ชุดที่ 13 ทำตั้งวงสองมือยกเท้า

13.1. ทำม้วนสะบัดมือตั้งวงสองมือยกเท้าขวาส่งหลัง

13.2. ทำม้วนสะบัดมือตั้งวงสองมือวางสันเท้าซ้าย

ชุดที่ 14 ทำตั้งวงสองมือเตะขา

14.1. ทำม้วนสะบัดมือตั้งวงล่างระดับเอวสองมื่อด้านขวาเตะขาขวา

14.2. ทำม้วนสะบัดมือตั้งวงล่างระดับเอวสองมื่อด้านซ้ายเตะขาซ้าย

ชุดที่ 15 ทำยืด – ยุบ ข้อข้อมือ

15.1. ทำยกมือสูงเหนือศีรษะทั้งสองมือข้อข้อมือและสะบัดข้อมือหัน

ด้านขวา

15.2. ทำยกมือสูงเหนือศีรษะทั้งสองมือข้อข้อมือและสะบัดข้อมือหัน

ด้านซ้าย

ชุดที่ 16 ทำนั่งตวัดฝ่ามือ

16.1. ทำนั่งคุกเข่ากระทบเข่าขวาและหงายฝ่ามือขวาตวัดเข้าหาลำตัว

16.2. ทำนั่งคุกเข่ากระทบเข่าซ้ายและหงายฝ่ามือซ้ายตวัดเข้าหาลำตัว

ชุดที่ 17 ทำนั่งจับสลับมือกระทบเข่า

17.1. ทำตั้งจับมือขวา มือซ้ายตั้งวงเหนือศีรษะและนั่งคุกเข่าบนส้นเท้า

กระทบเข่าขวา

17.2. ทำตั้งจับมือซ้าย มือขวที่ตั้งวงเหนือศีรษะและนั่งคุกเข่าบนส้นเท้า

กระทบเข่าซ้าย

ชุดที่ 18 ทำจบ

18.1. ทำนั่งคุกเข่าบนส้นเท้าปรบมือ

เพลงที่ 3 หม่อมโย้เลเล่

ในการแสดงประกอบไปด้วยเตรียม 1 ท่า และกระบวนท่ารำ 9 ชุด ซึ่งแบ่งเป็น 17 ท่าย่อย
ดังนี้

ท่าเตรียม

นั่งยองๆปรบมือ

ชุดที่ 1 ท่าเหวี่ยงมือด้านหน้าและส่งมือด้านหลัง

1.1. ท่าเหวี่ยงมือขวาด้านหน้า

1.2. ท่าวาดมือขวาลงส่งไปด้านหลัง

ชุดที่ 2 ทำนั่งซ้อนข้อมือ

2.1. ทำนั่งยองๆ มือขวาขึ้นระดับศีรษะซ้อนและสะบัดข้อมือ

2.2. ทำนั่งยองๆ มือซ้ายขึ้นระดับศีรษะซ้อนและสะบัดข้อมือ

ชุดที่ 3 ทำยื่นม้วนสะบัดข้อมือและปรบมือ

3.1. ท่าม้วนสะบัดมือตั้งวงระดับศีรษะด้านขวา

3.2. ท่าม้วนสะบัดมือตั้งวงระดับเอว

3.3. ท่ายืด – ยุบ ปรบมือ

ชุดที่ 4 ท่าสะบัดข้อมือเหนือศีรษะ

4.1. ท่ามือทั้งสองข้างม้วนสะบัดเหนือศีรษะพร้อมกระโดดดีดเท้าขวา

ชุดที่ 5 ท่าจับมือเตะเท้า

5.1.ท่าจับมือเตะเท้าขวา

5.2.ท่าจับมือเตะเท้าซ้าย

ชุดที่ 6 ท่าตั้งวงล่างมือเดียวกระโดด

6.1.ท่าเหวี่ยงมือตั้งวงล่างมือเดียวด้านขวา ระดับเอวข้างลำตัวกระโดด
เท้าขวาเท้าซ้ายกระทุ้งหลัง

6.2.ท่าเหวี่ยงมือตั้งวงล่างมือเดียวด้านซ้าย ระดับเอวข้างลำตัวกระโดด
เท้าซ้ายเท้าขวากระทุ้งหลัง

ชุดที่ 7 ท่าพนมมือวางสั้นเท้า

7.1.ท่าพนมมือระดับอกกระโดดวางสั้นเท้าขวา

7.2.ท่าพนมมือระดับอกกระโดดวางสั้นเท้าซ้าย

ชุดที่ 8 ท่ายืนสลับตั้งข้อมือ

10.1.ท่าสลับตั้งข้อมือด้านขวาและยกเท้าขวา

10.2.ท่าสลับตั้งข้อมือด้านซ้ายและยกเท้าซ้าย

ชุดที่ 9 ท่าจับ

9.1.นั่งคุกเข่าบนสั้นเท้าปรบมือ

เพลงที่ 4 มิ่งมีคายนล่อง

ในการแสดงประกอบไปด้วยเตรียม 1 ท่า และกระบวนท่ารำ 13 ชุด ซึ่งแบ่งเป็น 30 ท่า
ย่อย ดังนี้

ท่าเตรียม

นั่งยองๆปรบมือ

ชุดที่ 1 ทำนั่งม้วนมือตั้งวงสองมือ

1.1.ทำนั่งบนสั้นเท้าขวาไม่ติดพื้นกดเข้าซ้ายลงม้วนสะบัดมือตั้งวงสอง
มือหันด้านขวาหน้าหน้า

1.2.ทำนั่งบนสั้นเท้าขวาไม่ติดพื้นกดเข้าขวาม้วนสะบัดมือตั้งวงสองมือ
หันด้านขวาหน้าหลัง

ชุดที่ 2 ท่าตั้งวงสองมือเตะขา

2.1.ท่าม้วนสะบัดมือตั้งวงล่างระดับเอวสองมือด้านขวาเตะขาขวา

2.2.ท่าม้วนสะบัดมือตั้งวงล่างระดับเอวสองมือด้านซ้ายเตะขาซ้าย

ชุดที่ 3 ทำนั้งม้วนมือตั้งวงที่ละข้าง

3.1. ทำนั้งของทุกดเข้าขวา ลงม้วนและสะบัดข้อมือขวาตั้งวงระดับเอวข้าง

ลำตัว

3.2. ทำนั้งของทุกดเข้าซ้าย ลงม้วนและสะบัดข้อมือซ้ายตั้งวงระดับเอว

ข้างลำตัว

ชุดที่ 4 ทำจับมือเตะขา

4.1. เดินย่อเท้าแลกที่

4.2. ทำจับมือและเตะขาด้านขวา

4.3. ทำจับมือและเตะขาด้านซ้าย

ชุดที่ 5 ทำย่อเท้าเหวี่ยงมือตั้งวง

5.1. ทำเดินย่อเท้า

5.2. ทำม้วนและเหวี่ยงมือตั้งวงระดับเอวข้างลำตัวด้านขวา

5.3. ทำม้วนและเหวี่ยงมือตั้งวงระดับเอวข้างลำตัวด้านซ้าย

ชุดที่ 6 ทำสะบัดข้อมือเหนือศีรษะ

6.1. ทำมือทั้งสองข้างม้วนสะบัดเหนือศีรษะพร้อมกระโดดดีดเท้าขวา

ชุดที่ 7 ทำตั้งวงสองมือย่อเท้าเคลื่อนที่

7.1. ทำตั้งวงสองมือด้านขวาเดินย่อเท้าไปทางซ้าย

7.2. ทำตั้งวงสองมือด้านขวายกเท้าขวาส่งหลังยืด - ยุบ

7.3. ทำตั้งวงสองมือด้านขวายกเท้าขวาวางสั้นเท้าซ้าย

ชุดที่ 8 ทำสะบัดมือเดียวเหนือศีรษะ

8.1. ทำมือข้างขวาม้วนสะบัดเหนือศีรษะพร้อมกระโดดดีดเท้าขวา

ชุดที่ 9 ทำตั้งวงสองมือย่อเท้าเดิน

9.1. ทำตั้งวงสองมือด้านขวาเดินย่อเท้าไปทางซ้าย

9.2. ทำตั้งวงสองมือด้านขวายกเท้าขวาส่งหลังยืด - ยุบ

9.3. ทำตั้งวงสองมือด้านขวายกเท้าขวาวางสั้นเท้าซ้าย

ชุดที่ 10 ทำตั้งวงปาดมือด้านหน้า

10.1. ทำตั้งวงสองมือด้านหน้าระดับเอวแล้วปาดทางด้านขวา

10.2. ทำตั้งวงสองมือด้านหน้าระดับเอวแล้วปาดทางด้านซ้าย

ชุดที่ 11 ทำเหวี่ยงมือด้านหน้าและส่งมือด้านหลัง

11.1. ทำเหวี่ยงมือขวา ด้านหน้า

11.2. ทำวาดมือขวา ลงส่งไปด้านหลัง

ชุดที่ 12 ท่าท่าสะเอวย่อกระโดด

12.1.ท่าท่าสะเอวย่อท่าแบบกระโดด

12.2.ท่ายืนจับสลับมือวางส้นเท้า

12.2.1.ท่าตั้งจับมือขวามือซ้ายตั้งวงเหนือศีรษะและวางส้นเท้า

ซ้าย

12.2.2.ท่าตั้งจับมือซ้ายมือขวาทั้งวงเหนือศีรษะและวางส้นเท้า

ขวา

ชุดที่ 13 ท่ากระโดดม้วนมือเดียว

13.1.ท่ามือข้างขวาม้วนสะบัดเหนือศีรษะพร้อมกระโดดตีเท้าขวา

13.2.ท่าจับมือซ้ายส่วนมือขวาม้วนสะบัดเหนือศีรษะพร้อมกระโดดตี

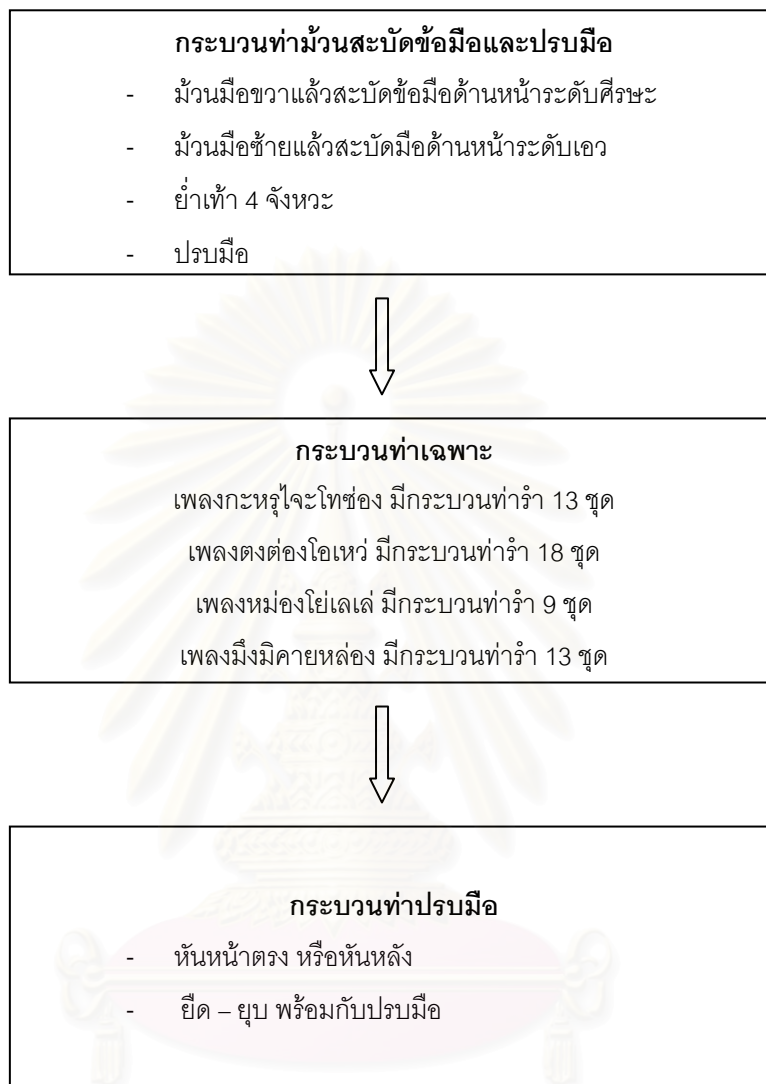
เท้าขวา

กระบวนกรำที่แยกวิเคราะห์มาทั้งหมดเป็นกระบวนรำเฉพาะของแต่ละบทเพลง โดย
การปฏิบัติทำรำนั้นมีโครงสร้างดังสามารถอธิบายด้วยแผนภูมิดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 1 แผนภูมิแสดงโครงสร้างกระบวนการรำตงอะบละ

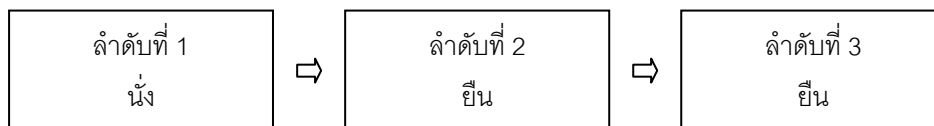

จากแผนภูมิเป็นการแสดงโครงสร้างของการรำตงในแต่ละบทเพลง โดยเฉพาะในกระบวนการรำที่เป็นทำเย็นจะเริ่มด้วยการรำกระบวนการทำม้วนสะบัดข้อมือและปรบมือจากนั้นจึงเป็นการรำในกระบวนการรำเฉพาะ เช่น กระบวนการทำม้วนมือสูงเหนือศีรษะกระโดดตีตเท้า กระบวนการทำจับมือเตะเท้า เป็นต้น

1.3. ลำดับของท่ารำ ในการแสดงรำตงพบว่ามีการเรียงลำดับของท่ารำอยู่ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกเป็นการรำที่เริ่มในกระบวนการทำนั่งแล้วไปกระบวนการทำเย็นและจบด้วยกระบวนการทำเย็น และลักษณะที่สองคือเริ่มจากกระบวนการทำนั่งไปกระบวนการทำเย็นจบที่กระบวนการทำนั่ง (ดูแผนภูมิ)

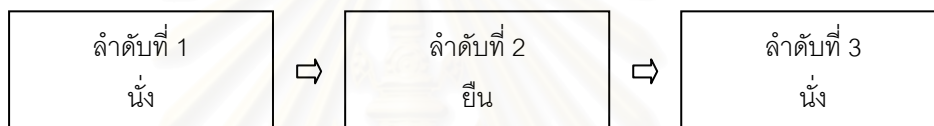
แผนภูมิที่ 2 แผนภูมิอธิบายการเรียงลำดับทำรำตงอะบละ

ลักษณะที่ 1

ปรากฏในเพลงมิ่งมีคายหล่องเพียงเพลงเดียว

ลักษณะที่ 2

ประกอบด้วย 3 เพลง คือ เพลงกะหฺรุใจะโทซ่อง เพลงตงต่องโอะเหว และเพลงหม่องโย้เลเล่

1.4. โครงสร้างการแสดง ในการแสดงรำตงอะบละสามารถแยกโครงสร้างของการแสดงได้ เป็น 3 ส่วน สามารถอธิบายดังตารางด้านล่างนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 ตารางวิเคราะห์ลำดับโครงสร้างในการแสดง

ลำดับขั้นตอน	จุดมุ่งหมาย
<u>เตรียม</u> ทำนั่ง	-เตรียมความพร้อมก่อนการแสดงและเป็น สัญญาณว่าจะเริ่มแสดง
<u>รำไหว้ครู</u> เพลงกะหฺรุจะโทซ็อง	-รำลึกถึงคุณพระรัตนตรัย คุณบิดามารดา ครูบา อาจารย์
<u>รำเข้าเพลง</u> เพลงตงต็องไอเหว เพลงหม่องโย้เลเล่ เพลงมิ่งมีค้ายหล่อง	-เพื่อรำเข้ากับบทเพลงตามลำดับ

จากตารางแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างของการแสดงรำตงอะบละซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนแรก ทำเตรียม ผู้แสดงจะมาตั้งแถวอยู่ตรงกลางของลานแสดงโดยจัดเป็นแถว
ตอนลึกให้เรียบร้อยและอยู่ในท่านั่งทั้งนี้เพื่อเป็นสัญญาณให้ทราบโดยทั่วกันว่าจะเริ่มแสดงแล้ว

ส่วนที่สอง รำไหว้ครู เป็นการรำในช่วงแรกของเพลงเริ่มต้น การรำไหว้ครูจัดเป็นธรรมเนียมการปฏิบัติเพื่อเป็นการรำลึกถึงคุณพระรัตนตรัย คุณบิดามารดา และคุณครูบาอาจารย์ ใน
การแสดงรำตงอะบละนี้ คือ ช่วงแรกของเพลงกะหฺรุจะโทซ็อง

ส่วนที่สาม รำเข้าเพลง เป็นการรำที่ต่อเนื่องจากการรำไหว้ครูในเพลงถัดไป การรำเข้า
เพลงนี้ความยาวของการรำขึ้นอยู่กับจำนวนเพลงที่ใช้ในการแสดงแต่ละชุดซึ่งมีความไม่เท่ากัน ผู้
รำจะรำไปจนถึงเพลงสุดท้ายของการแสดงที่ฝึกฝนมา ในที่นี้คือเพลงตงต็องไอเหว หม่องโย้เลเล่
และเพลงมิ่งมีค้ายหล่อง

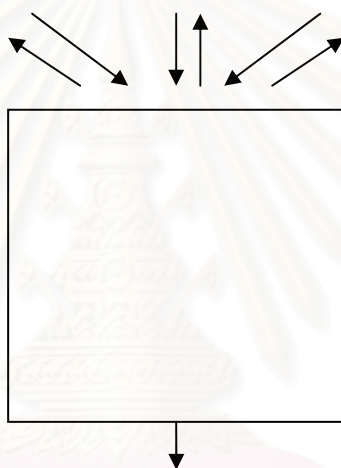
2.การใช้เวที

ในที่นี้แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การใช้เวทีในการเข้า – ออก และการใช้พื้นที่ในการแสดง

2.1.การใช้เวทีในการเข้า – ออก

การเข้า – ออกของนักแสดงมี 2 ลักษณะ ซึ่งถูกกำหนดด้วยสถานที่ที่ใช้ในการแสดง คือ การแสดงบนลานกว้างและการแสดงบนเวที สามารถวาดเป็นแผนภูมิได้ ดังนี้

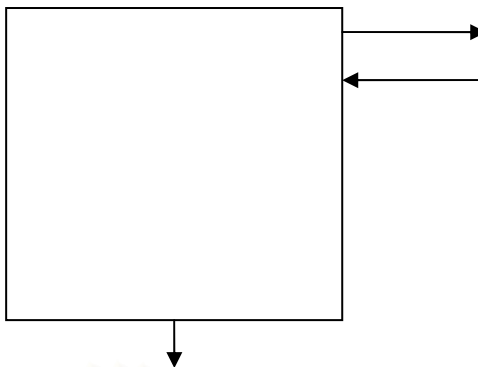
ก.แสดงบนลานกว้าง

จากภาพเป็นการเข้า – ออกของผู้แสดงที่ทำการแสดงบนลานกว้าง ในการนี้จะไม่มีการกำหนดตายตัวว่าผู้แสดงจะเข้าออกในรูปแบบใด จากการศึกษพบว่าโดยมากผู้แสดงมักเข้ามาทางด้านหลังซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งทางด้านซ้ายและด้านขวา โดยผู้แสดงมักจะรวมตัวกันเป็นกลุ่มและจะเดินเข้าพร้อมกันมารวมกันตรงกลางลานที่แสดง จากนั้นจะจัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว หรืออาจเป็น 6 แถวก็ได้ แต่ต้องเป็นแถวคู่จากนั้นจึงเริ่มการแสดงและเมื่อจบการแสดงผู้แสดงก็จะเดินออกพร้อมกันทางด้านหลัง

ข.แสดงบนเวที

จากการลงภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลในการแสดงรำตงในงานวัดประจำปีของบ้านใหม่พัฒนา ซึ่งมีการแสดงรำตงบนเวทีพบว่า ในการสร้างเวทีนิยมทำบันไดขึ้นลงเพียงทางเดียวซึ่งอยู่ทางด้านซ้ายมือ ดังภาพ

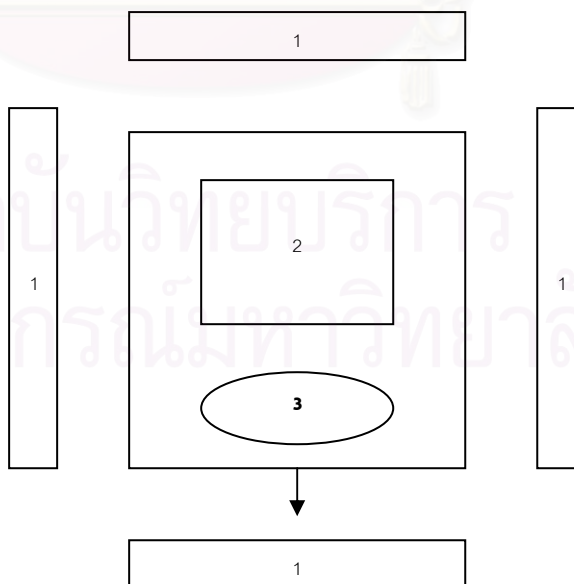

จากภาพเป็นใช้พื้นที่ของผู้แสดงในการเข้า - ออกของการแสดงรำตงที่ทำการแสดงบนเวที และมีบันไดเป็นตัวกำหนดการกำหนดทางเข้า - ออก แต่ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับครูฝึกเป็นสำคัญซึ่งผู้แสดงอาจเรียงแถวกันขึ้นทีละคนแล้วจัดให้เป็นแถวตอนลึกเป็นเลขคู่ตรงกลางเวที และเมื่อทำการแสดงเสร็จก็มักลงจากเวทีด้วยทางเดิมที่ขึ้นมา

2.2.การใช้พื้นที่ในการแสดงและการแปรแถว

ทั้งนี้รวมถึงพื้นที่สำหรับนักดนตรีด้วย ในการแสดงรำตงมีการใช้พื้นที่อยู่ 2 ลักษณะเดียว คือ นักแสดงอยู่บริเวณกลางเวทีโดยจัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว ส่วนนักดนตรีอยู่ทางด้านข้างทางซ้ายของนักแสดง และนักแสดงอยู่ในลักษณะเดิมแต่นักดนตรีอยู่ทางด้านหน้าของนักแสดงสามารถวาดเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

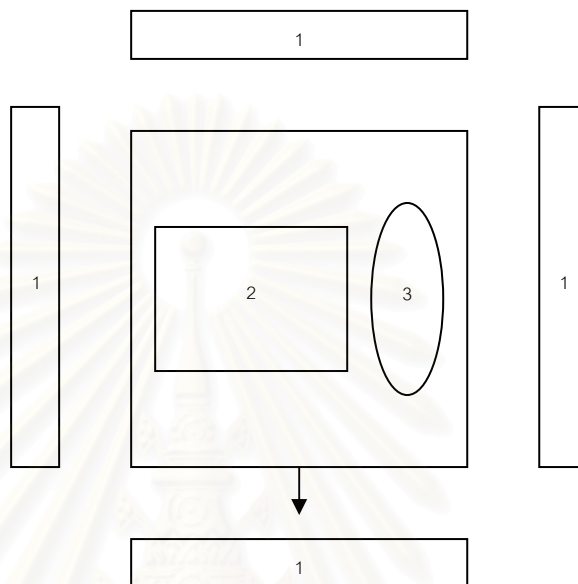
แบบที่ 1

หมายเหตุ 1 ผู้ชม, 2 ผู้แสดง, 3 นักดนตรี

จากภาพแสดงให้เห็นว่าผู้แสดงอยู่ตรงกลางลานแสดง นักดนตรีนั่งทางด้านหน้าของผู้แสดงและหันหน้าเข้าหาผู้แสดง ส่วนผู้ชมจะอยู่โดยรอบทั้ง 4 ทิศ

แบบที่ 2

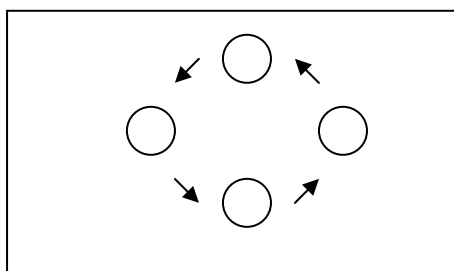

หมายเหตุ 1 ผู้ชม, 2 ผู้แสดง, 3 นักดนตรี

จากภาพแสดงให้เห็นว่าผู้แสดงอยู่ตรงกลางลานแสดง นักดนตรีนั่งทางด้านซ้ายมือของผู้แสดงและหันหน้าเข้าหาผู้แสดง ส่วนผู้ชมจะอยู่โดยรอบทั้ง 4 ทิศเช่นกัน

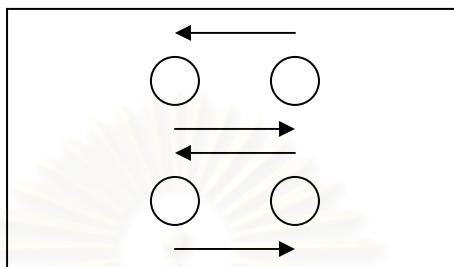
นอกจากนี้ลักษณะทิศทางการแปรแถวจากการศึกษาพบว่าการแสดงรำตงอะบละมี การแปรแถว 6 ลักษณะ ดังนี้

1.เคลื่อนที่เป็นวงกลม

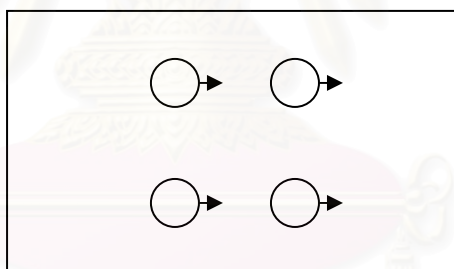
เป็นการเคลื่อนที่เป็นวงโดยหมุนทางด้านซ้ายมือของผู้แสดง โดยทำเป็นวงๆละ 4 คน เดินวนไปแทนที่จนกระทั่งกลับมาถึงจุดของตนเอง

2.เคลื่อนที่โดยสวนวนระหว่างคู่

โดยหันหน้าเข้าคู่แล้วเดินแทนที่กัน ผู้แสดงด้านขวาเดินสวนวนบนส่วนผู้แสดงด้านซ้ายเดินสวนวนล่าง แล้วปฏิบัติเช่นเดียวกันในการกลับเข้าที่

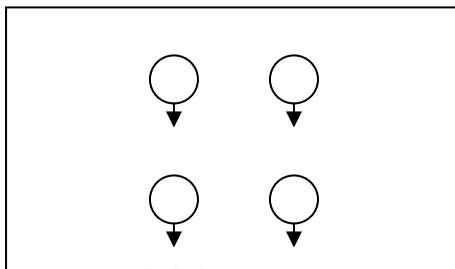
3.เคลื่อนที่ไปทางด้านซ้าย

เป็นลักษณะของการเคลื่อนที่เป็นเส้นตรงโดยหันไปทางซ้าย เป็นการเคลื่อนที่ไปพร้อมๆกันทั้งหมด

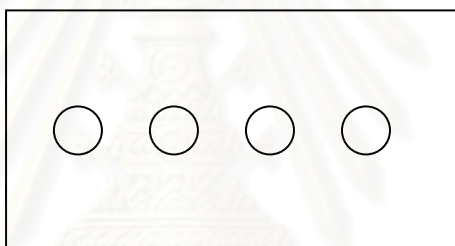
สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. เคลื่อนที่มาด้านหน้า

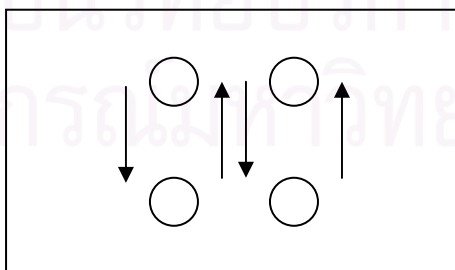
มีลักษณะเช่นเดียวกับการเคลื่อนที่ไปทางซ้ายเพียงเปลี่ยนเป็นการเคลื่อนที่ขึ้นมาทางด้านหน้า

5. เรียงหน้ากระดาน

โดยผู้แสดงที่อยู่แถวที่ 2 และแถวที่ 4 ในแนวตั้งจะเดินขึ้นมาทางด้านซ้ายมือของผู้ที่อยู่แถวเลขคู่มาเรียงเป็นแถวหน้ากระดานซึ่งจะเป็น 2 แถว

6. สลับคู่ในแนวตั้ง

โดยผู้แสดงที่อยู่แถวหน้ากระดานในเลขคี่กลับหลังหันโดยหันทางซ้ายแล้วเดินแลกเปลี่ยนกับผู้แสดงที่อยู่แถวหน้ากระดานเลขคู่จากนั้นจึงเดินวนกลับเข้าที่

สรุปผลการวิเคราะห์

ผลจากการศึกษาข้างต้นสามารถกล่าวโดยสรุปได้ดังนี้ ลักษณะของการแสดงรำตงอะบละเป็นการรำที่เน้นการใช้มือและเท้า โดยเฉพาะการม้วนมือที่นับว่าเป็นจุดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ของการแสดง ท่ารำที่เป็นเอกลักษณ์ของการแสดงรำตงอะบละ คือ ท่าม้วนมือและสะบัดข้อมือ ซึ่งลักษณะเด่นของการม้วนข้อมืออยู่ที่การวาดแขนพร้อมกับการใช้ฝ่ามือวาดเป็นวงกว้างก่อนที่จะมีการหักข้อมือและกอดนิ้วกลางเข้าหานิ้วหัวแม่มือเพียงเล็กน้อยโดยนิ้วไม่จรดกันแล้วจึงสะบัดข้อมือตั้งวง ท่ารำหลักเน้นการใช้มือและเท้า คือ ท่าเหยียดมือ ท่าสะบัดมือตั้งวง ท่าม้วนมือ ท่าปรบมือ และการย่อเท้า โดยเฉพาะในการเคลื่อนที่จะใช้การย่อเท้าเป็นหลัก นอกจากนี้ยังพบว่าการนั่งที่เป็นลักษณะเด่น คือ การนั่งยองๆ

ในส่วนของการใช้ร่างกายโดยทั่วไป ได้แก่ การใช้ศีรษะ เป็นการเคลื่อนไหวในทิศทางตามแรงโน้มถ่วงจากการเคลื่อนไหวของร่างกายมีทั้งการเอียงศีรษะซ้ายและขวา การก้มและเงย ทั้งนี้ทิศทางในการเคลื่อนไหวของศีรษะจะไม่ปรากฏให้เห็นการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนมากนัก การใช้ลำตัว มีทั้งการโน้มลำตัวไปด้านหน้า การโน้มลำตัวไปทางด้านหลัง และการเอียงตัวทั้งทางซ้ายและขวา ทิศทางของการเคลื่อนไหวที่เห็นเด่นชัด คือ การใช้ศีรษะ ไหล่ ลำตัว และแขนในทิศทางเดียวกัน โดยไม่เน้นการแยกส่วนของร่างกาย

ส่วนโครงสร้างของการแสดงมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกเริ่มด้วยการเตรียมในท่านั่งเป็นการแสดงสัญญาณถึงความพร้อมที่จะทำการแสดง จากนั้นเป็นการรำเพลงไหว้ครูเพื่อเป็นการระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย สิ่งศักดิ์สิทธิ์ คุณครูบาอาจารย์ คุณบิดามารดา แล้วจึงต่อเนื่องด้วยการรำเข้าเพลงจนจบบทเพลงนั้นๆ ท่ารำนั้นการเคลื่อนไหวแบบธรรมชาติซึ่งสอดคล้องกับกิริยาอาการของมนุษย์ในอิริยาบถทางธรรมชาติ รวมถึงการแสดงออกทางอารมณ์อย่างอิสระ การปฏิบัติท่ารำผู้แสดงจะต้องเน้นการรำให้สอดคล้องถูกต้องกับจังหวะของบทเพลงที่ใช้ประกอบการแสดง เนื่องการแสดงรำตงมุ่งเน้นที่ความพร้อมเพียงเป็นหลัก

ในส่วนของโครงสร้างทางกระบวนการรำที่เป็นโครงสร้างหลักจะอยู่ในกระบวนการทำขึ้น คือ เริ่มต้นด้วยการรำในกระบวนการท่าม้วนและสะบัดข้อมือตั้งวงจากนั้นจึงเป็นการรำในกระบวนการเฉพาะและในตอนท้ายของจังหวะจะจบด้วยกระบวนการท่าปรบมือ การเรียงลำดับของกระบวนการรำมี 2 ลักษณะ คือ 1). เริ่มการรำด้วยท่านั่งจากนั้นเป็นการรำในท่านั่งและจบลงด้วยท่านั่ง 2). เริ่มการรำด้วยท่านั่งจากนั้นเป็นการรำในท่านั่งไปจนกระทั่งจบบทเพลงซึ่งจบลงด้วยท่านั่งนั่นเอง

4.2.รำตงไอโไฟ

ทำรำดังต่อไปนี้นี้เป็นภาพการสาธิตการทำรำโดยผู้แสดงชายและผู้แสดงหญิงจะปฏิบัติทำรำในลักษณะเดียวกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมิได้ทำการแบ่งการวิเคราะห์ทำรำเป็นฝ่ายชายและฝ่ายหญิง สำหรับชื่อทำรำที่กำหนดเรียกนั้นผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดเรียกตามลักษณะของการปฏิบัติทำรำของผู้แสดง

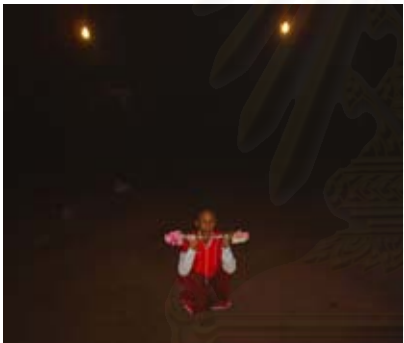
4.2.1.อธิบายทำรำการแสดงรำตงไอโไฟ

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
1.	 <p>ภาพที่ 159 ท่ารำตงไอโไฟ</p>	<p>ศีรษะ เอียงขวา</p> <p>ไหล่และลำตัว กอดไหล่ขวา ไนมตัวมาด้านหน้า</p> <p>เล็กน้อย กอดเอวขวา</p> <p>มือและแขน มือทั้งสองจับดอกไม้สูงระดับหน้าผาก</p> <p>ขาและเท้า นั่งบนส้นเท้าคุกเข่า ยกเข่าขวาขึ้นและ</p> <p>ปล่อยลงในลักษณะกระทบเข่าขวา</p> <p>หมายเหตุ ปฏิบัติสลับซ้าย - ขวา</p>
2.	 <p>ภาพที่ 160 ท่ารำตงไอโไฟ</p>	<p>ศีรษะ เอียงขวา</p> <p>ไหล่และลำตัว กอดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง กอดเอวขวา</p> <p>มือและแขน มือทั้งสองจับดอกไม้สูงระดับหน้าผาก</p> <p>ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายวางหน้า เท้าขวาวางหลังเปิด</p> <p>ส้นเท้า</p> <p>หมายเหตุ การใช้ขาและเท้าสามารถเปลี่ยนเป็นการวาง</p> <p>ส้นเท้ามาด้านหน้าแทนก็ได้ ปฏิบัติสลับซ้าย - ขวา</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
3.	 <p data-bbox="464 645 619 741">ภาพที่ 161 ท่ารำตงไอ้โพ</p>	<p data-bbox="783 322 1091 360">ศีรชะ เียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 376 1398 414">ไหลและลำตัว กดไหลซ้าย ลำตัวตั้งตรง กดเอวซ้าย</p> <p data-bbox="783 430 1422 470">มือและแขน มือขวาจับดอกไม้เหวี่ยงมือมาทางซ้าย</p> <p data-bbox="783 486 1406 526">หักข้อมือลง แล้วพลิกหงายข้อมือเหวี่ยงมาทางขวา มือ</p> <p data-bbox="783 542 951 582">ซ้ายเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 598 1434 638">ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายวางหน้า เท้าขวาวางหลังเปิด</p> <p data-bbox="783 654 863 694">สันเท้า</p> <p data-bbox="783 710 1434 750"><u>หมายเหตุ</u> การใช้ขาและเท้าสามารถเปลี่ยนเป็นการวง</p> <p data-bbox="783 766 1355 806">สันเท้ามาด้านหน้าแทนก็ได้ ปฏิบัติสลับซ้าย - ขวา</p>
4.	 <p data-bbox="464 1294 619 1391">ภาพที่ 162 ท่ารำตงไอ้โพ</p>	<p data-bbox="783 972 1082 1010">ศีรชะ ก้มหน้า</p> <p data-bbox="783 1025 1378 1066">ไหลและลำตัว โนมลำตัวมาด้านหน้า มือและแขน</p> <p data-bbox="783 1081 1310 1122">มือทั้งสองจับดอกไม้ไขว้มีระดับล่างด้านหน้า</p> <p data-bbox="783 1137 1434 1178">ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาวางหน้า เท้าซ้ายกระทุ้งหลัง</p> <p data-bbox="783 1193 911 1234">เปิดสันเท้า</p> <p data-bbox="783 1249 1434 1290"><u>หมายเหตุ</u> แล้วเปลี่ยนเป็นเงยหน้า ลำตัวตรง พลิกหงาย</p> <p data-bbox="783 1305 1434 1346">ข้อมือออกจากกันมาอยู่ข้างลำตัว ก้าวเท้าซ้ายวางหลัง</p> <p data-bbox="783 1361 951 1402">ก้าวเท้าขวาชิด</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
5.	 <p>ภาพที่ 163 ท่ารำตงไอ้โง่</p>	<p>ศีรษะ ตั้งตรง</p> <p>ไหล่และลำตัว ตั้งตรง</p> <p>แขน มือทั้งสองจับดอกไม้วางหน้าตัก</p> <p>ขาและเท้า นั่งบนส้นเท้าเข้าไม่ติดพื้น</p> <p>หมายเหตุ มือถือดอกไม้ไม่สามารถเปลี่ยนมาวางข้างลำตัวก็ได้</p>
6.	 <p>ภาพที่ 164 ท่ารำตงไอ้โง่</p>	<p>ศีรษะ เอียงซ้าย</p> <p>ไหล่และลำตัว กอดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง กอดเอวซ้าย</p> <p>มือและแขน มือทั้งสองจับดอกไม้สูงระดับหน้าผาก</p> <p>ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายวางหน้า เท้าขวาวางหลังเปิดส้นเท้า</p> <p>หมายเหตุ การใช้ขาและเท้าสามารถเปลี่ยนเป็นการวงส้นเท้ามาด้านหน้าแทนก็ได้ ปฏิบัติสลับซ้าย - ขวา</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
7.	 <p data-bbox="469 658 619 752">ภาพที่ 165 ท่ารำตงไอโพ้</p>	<p data-bbox="783 315 1094 353"><u>ศีรษะ</u> เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 371 1394 416"><u>ไหล่และลำตัว</u> กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง กดเอวขวา</p> <p data-bbox="783 434 1414 479"><u>มือและแขน</u> มือทั้งสองจับดอกไม้สูงระดับหน้าผาก</p> <p data-bbox="783 497 1433 591"><u>ขาและเท้า</u> ก้าวเท้าขวาวางหน้า เท้าซ้ายวางหลังเปิด สันเท้า</p> <p data-bbox="783 609 1433 703"><u>หมายเหตุ</u> การใช้ขาและเท้าสามารถเปลี่ยนเป็นการวง สันเท้ามาด้านหน้าแทนก็ได้</p>
8.	 <p data-bbox="469 1314 619 1408">ภาพที่ 166 ท่ารำตงไอโพ้</p>	<p data-bbox="783 1010 1094 1048"><u>ศีรษะ</u> เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 1066 1394 1111"><u>ไหล่และลำตัว</u> กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง กดเอวซ้าย</p> <p data-bbox="783 1128 1414 1173"><u>มือและแขน</u> มือทั้งสองจับดอกไม้สูงระดับหน้าผาก</p> <p data-bbox="783 1191 1433 1285"><u>ขาและเท้า</u> ก้าวเท้าซ้ายวางหน้า เท้าขวาวางหลังเปิด สันเท้า</p> <p data-bbox="783 1303 1433 1397"><u>หมายเหตุ</u> การใช้ขาและเท้าสามารถเปลี่ยนเป็นการวง สันเท้ามาด้านหน้าแทนก็ได้</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
9.	 <p data-bbox="464 629 619 725">ภาพที่ 167 ท่ารำตงไอ้โง่</p>	<p data-bbox="783 315 1098 353">คีรีชะ เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 371 1398 409">ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง กดเอวซ้าย</p> <p data-bbox="783 427 1414 465">มือและแขน มือทั้งสองจับดอกไม้สูงระดับหน้าผาก</p> <p data-bbox="783 483 1430 589">ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาวางหน้า เท้าซ้ายวางหลังเปิด สิ้นเท้า</p> <p data-bbox="783 607 1430 712">หมายเหตุ การใช้ขาและเท้าสามารถเปลี่ยนเป็นการวง สิ้นเท้ามาด้านหน้าแทนก็ได้ หันหน้าเข้าหากัน</p>
10.	 <p data-bbox="464 1323 619 1420">ภาพที่ 168 ท่ารำตงไอ้โง่</p>	<p data-bbox="783 976 1066 1014">คีรีชะ ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 1032 1066 1070">ไหล่และลำตัว ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 1088 1313 1126">มือและแขน มือทั้งสองจับดอกไม้ระดับอก</p> <p data-bbox="783 1144 1082 1182">ขาและเท้า นั่งยองๆ</p> <p data-bbox="783 1200 1430 1305">หมายเหตุ มือที่จับดอกไม้สามารถยื่นมาไว้ข้างลำตัว ทางด้านขวาก็ได้</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
11.	 <p data-bbox="469 622 619 719">ภาพที่ 169 ท่ารำตงไอโพน</p>	<p data-bbox="783 315 1098 353">ศีรษะ เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 371 1398 409">ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง กดเอวซ้าย</p> <p data-bbox="783 427 1422 465">มือและแขน มือทั้งสองจับดอกไม้ไขว้เป็นกากบาท</p> <p data-bbox="783 495 983 533">สูงระดับหน้าผาก</p> <p data-bbox="783 551 1430 645">ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายวางหน้า เท้าขวาวางหลังเปิด สันเท้า</p>
12.	 <p data-bbox="469 1276 619 1373">ภาพที่ 170 ท่ารำตงไอโพน</p>	<p data-bbox="783 969 1098 1008">ศีรษะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 1025 1398 1064">ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง กดเอวขวา</p> <p data-bbox="783 1081 1353 1120">มือและแขน มือทั้งสองจับดอกไม้ไขว้สูงระดับ</p> <p data-bbox="783 1149 887 1187">หน้าผาก</p> <p data-bbox="783 1205 1430 1299">ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาวางหน้า เท้าซ้ายวางหลังเปิด สันเท้า</p>

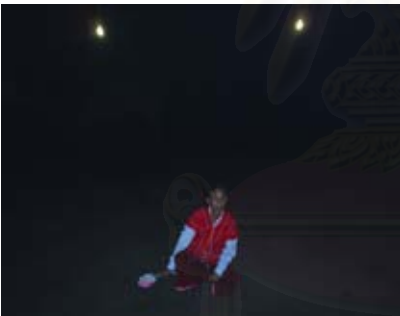
ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
13.	 <p data-bbox="469 645 608 680">ภาพที่ 171</p> <p data-bbox="469 703 608 739">ท่ารำตงไอ้โพ</p>	<p data-bbox="783 320 1082 356">ศีรษะ ก้มหน้า</p> <p data-bbox="783 376 1235 412">ไหล่และลำตัว โนมลำตัวมาด้านหน้า</p> <p data-bbox="783 432 1358 468">มือและแขน มือทั้งสองจับดอกไม้ไขว้มีระดับ</p> <p data-bbox="783 495 866 530">สะโพก</p> <p data-bbox="783 551 1433 586">ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาวางหน้า เท้าซ้ายวางหลังเปิด</p> <p data-bbox="783 607 1134 642">สันเท้า หรือก้าวชิดเท้าขวาก็ได้</p>
14.	 <p data-bbox="469 1344 608 1379">ภาพที่ 172</p> <p data-bbox="469 1402 608 1438">ท่ารำตงไอ้โพ</p>	<p data-bbox="783 1030 1129 1066">ศีรษะ เยกหน้าตรง</p> <p data-bbox="783 1086 1129 1122">ไหล่และลำตัว ลำตัวตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 1142 1433 1178">มือและแขน มือทั้งสองพลิกหงายข้อมือออกด้านข้าง</p> <p data-bbox="783 1198 959 1234">ลำตัวระดับเอว</p> <p data-bbox="783 1254 1433 1290">ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายวางหลัง เท้าขวาก้าวชิดเท้า</p> <p data-bbox="783 1310 834 1346">ซ้าย</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
15.	 <p data-bbox="469 622 612 719">ภาพที่ 173 ท่ารำตงไอโพน</p>	<p data-bbox="783 309 1070 360">ศีรษะ ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 371 1062 423">ไหล่และลำตัว ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 434 1414 530">มือและแขน มือทั้งสองจับดอกไม้แยกออกด้านข้าง ลำตัว</p> <p data-bbox="783 542 1401 593">ขาและเท้า นั่งบนส้น ตั้งเข่าขวา เข่าซ้ายไม่ติดพื้น</p>
16.	 <p data-bbox="469 1288 612 1384">ภาพที่ 174 ท่ารำตงไอโพน</p>	<p data-bbox="783 969 1098 1021">ศีรษะ เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 1032 1414 1084">ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง กดเอวซ้าย</p> <p data-bbox="783 1095 1394 1146">มือและแขน มือทั้งสองจับดอกไม้มือขวาสูงระดับ</p> <p data-bbox="783 1158 1038 1209">ศีรษะ มือซ้ายอยู่ที่เอว</p> <p data-bbox="783 1220 1433 1317">ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายวางหน้า เท้าขวาวางหลังเปิด ส้นเท้า</p>

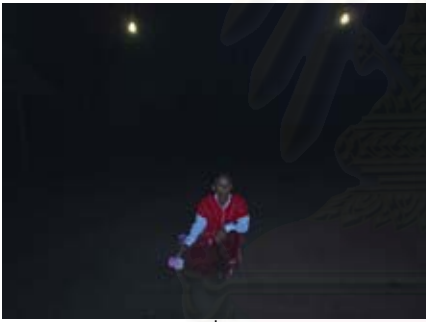
ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
17.	 <p data-bbox="464 629 619 725">ภาพที่ 175 ท่ารำตงไอ้โพ</p>	<p data-bbox="783 315 1098 353">ศีรษะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 371 1394 409">ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง กดเอวขวา</p> <p data-bbox="783 427 1406 465">มือและแขน มือทั้งสองจับดอกไม้ มือซ้ายสูงระดับ</p> <p data-bbox="783 483 1059 521">ศีรษะ มือขวาเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 539 1433 645">ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาวางหน้า เท้าซ้ายวางหลังเปิด ส้นเท้า</p>
18.	 <p data-bbox="464 1312 619 1408">ภาพที่ 176 ท่ารำตงไอ้โพ</p>	<p data-bbox="783 987 1082 1025">ศีรษะ ก้มหน้า</p> <p data-bbox="783 1043 1235 1081">ไหล่และลำตัว โนมลำตัวมาด้านหน้า</p> <p data-bbox="783 1099 1358 1137">มือและแขน มือทั้งสองจับดอกไม้ ไขว้มือระดับ</p> <p data-bbox="783 1155 868 1193">สะโพก</p> <p data-bbox="783 1211 1433 1317">ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาวางหน้า เท้าซ้ายวางหลังเปิด ส้นเท้า หรือก้าวชิดเท้าขวาก็ได้</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
19.	 <p data-bbox="464 636 619 730">ภาพที่ 177 ท่ารำตงไอ้โพ</p>	<p data-bbox="783 320 1129 353">ศีรษะ เยกหน้าตรง</p> <p data-bbox="783 376 1129 409">ไหล่และลำตัว ลำตัวตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 432 1433 533">มือและแขน มือทั้งสองพลิกหงายข้อมือออกด้านข้าง ลำตัวระดับเอว</p> <p data-bbox="783 555 1433 645">ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายวางหลัง เท้าขวาก้าวชิดเท้า ซ้าย</p>
20.	 <p data-bbox="464 1438 619 1532">ภาพที่ 178 ท่ารำตงไอ้โพ</p>	<p data-bbox="783 1111 1129 1144">ศีรษะ เยกหน้าตรง</p> <p data-bbox="783 1167 1129 1200">ไหล่และลำตัว ลำตัวตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 1223 1390 1323">มือและแขน มือทั้งสองจับดอกไม้ไขว้ข้อมือระดับ หน้าผาก</p> <p data-bbox="783 1346 1433 1435">ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาวางหน้า เท้าซ้ายก้าวชิดเท้า ขวา</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
21.	 <p data-bbox="469 636 612 730">ภาพที่ 179 ท่ารำตงไอ้โพ</p>	<p data-bbox="783 322 1129 360">ศีรษะ เยกหน้าตรง</p> <p data-bbox="783 376 1129 414">ไหล่และลำตัว ลำตัวตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 430 1433 533">มือและแขน มือทั้งสองพลิกหงายข้อมือออกด้านข้าง ลำตัวระดับเอว</p> <p data-bbox="783 548 1433 651">ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายวางหลัง เท้าขวาก้าวชิดเท้า ซ้าย</p> <p data-bbox="783 667 1433 770">หมายเหตุ ท่าที่ 20 – 21 ปฏิบัติต่อเนื่องกันหันหน้า ,หัน ทางขวา , หันหน้าตรง ,หันทางซ้าย</p>
22.	 <p data-bbox="469 1397 612 1491">ภาพที่ 180 ท่ารำตงไอ้โพ</p>	<p data-bbox="783 1084 1070 1122">ศีรษะ ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 1137 1070 1176">ไหล่และลำตัว ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 1191 1353 1229">มือและแขน มือทั้งสองจับดอกไม้วางลำตัว</p> <p data-bbox="783 1245 1433 1348">ขาและเท้า นั่งบนเส้นเท้า ตั้งเข่าขวา เข่าซ้ายไม่ติด พื้น</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
23.	 <p data-bbox="464 629 608 725">ภาพที่ 181 ท่ารำตงไอ้โง่</p>	<p data-bbox="783 320 1098 353">ศิรชะ เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 371 1398 416">ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง กดเอวซ้าย</p> <p data-bbox="783 434 1433 479">มือและแขน มือขวาจับดอกไม้ คว่ำข้อมือเหวี่ยงแขน</p> <p data-bbox="783 497 1315 542">มาทางด้านซ้ายอยู่ข้างลำตัว มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 560 1433 604">ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายวางหน้า กระทั่งเท้าขวา</p> <p data-bbox="783 622 887 667">ด้านหลัง</p> <p data-bbox="783 685 1433 775"><u>หมายเหตุ</u> หันทางซ้ายกลับหลังเพื่อเดินเป็นวงกลม วง ละ 4 คน</p>
24.	 <p data-bbox="464 1301 608 1397">ภาพที่ 182 ท่ารำตงไอ้โง่</p>	<p data-bbox="783 992 1098 1025">ศิรชะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 1043 1398 1088">ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง กดเอวขวา</p> <p data-bbox="783 1106 1378 1151">มือและแขน มือขวาจับดอกไม้ พลิกหงายข้อมือ</p> <p data-bbox="783 1169 1362 1214">เหวี่ยงแขนมาทางด้านขวาอยู่ข้างลำตัว มือซ้ายเท้า</p> <p data-bbox="783 1232 858 1276">สะเอว</p> <p data-bbox="783 1294 1433 1339">ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาวางหน้า กระทั่งเท้าซ้าย</p> <p data-bbox="783 1357 887 1402">ด้านหลัง</p> <p data-bbox="783 1420 1433 1509"><u>หมายเหตุ</u> หันทางซ้ายกลับหลังเพื่อเดินเป็นวงกลม วง ละ 4 คน แล้วเดินแลกที่เพื่อกลับมาที่เดิมหันหน้าตรง</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
25.	 <p data-bbox="469 663 619 752">ภาพที่ 183 ท่ารำตงไอไฟ</p>	<p data-bbox="783 315 1433 595"> ศีรษะ เฉียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง กดเอวซ้าย มือและแขน มือขวาจับดอกไม้เหวี่ยงมือมาทางซ้าย หักข้อมือลง แล้วพลิกหงายข้อมือเหวี่ยงมาทางขวา มือซ้ายทำสะเอว </p> <p data-bbox="783 613 1433 703"> ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายวางหน้า เท้าขวาวางหลังเปิดสันเท้า </p> <p data-bbox="783 721 1433 833"> หมายเหตุ การใช้ขาและเท้าสามารถเปลี่ยนเป็นการวงสันเท้ามาด้านหน้าแทนก็ได้ ปฏิบัติสลับซ้าย - ขวา </p>
26.	 <p data-bbox="469 1312 619 1402">ภาพที่ 184 ท่ารำตงไอไฟ</p>	<p data-bbox="783 965 1433 1189"> ศีรษะ ก้มหน้า ไหล่และลำตัว โน้มลำตัวมาด้านหน้า มือและแขน มือทั้งสองจับดอกไม้ไขว้มือระดับสะโพก </p> <p data-bbox="783 1207 1433 1296"> ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาวางหน้า เท้าซ้ายวางหลังเปิดสันเท้า หรือก้าวชิดเท้าขวาก็ได้ </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
27.	 <p data-bbox="464 658 619 752">ภาพที่ 185 ท่ารำตงไอโพ</p>	<p data-bbox="783 320 1129 360">ศีรษะ เยกหน้าตรง</p> <p data-bbox="783 376 1129 416">ไหล่และลำตัว ลำตัวตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 432 1436 472">มือและแขน มือทั้งสองพลิกหงายข้อมือออกด้านข้าง</p> <p data-bbox="783 495 957 535">ลำตัวระดับเอว</p> <p data-bbox="783 551 1436 651">ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายวางหลัง เท้าขวาก้าวชิดเท้าซ้าย</p>
28.	 <p data-bbox="464 1346 619 1440">ภาพที่ 186 ท่ารำตงไอโพ</p>	<p data-bbox="783 1025 1070 1066">ศีรษะ ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 1081 1070 1122">ไหล่และลำตัว ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 1137 1353 1178">มือและแขน มือทั้งสองจับดอกไม้วางข้างลำตัว</p> <p data-bbox="783 1193 1436 1294">ขาและเท้า นั่งบนส้นเท้า ตั้งเข่าขวา เข่าซ้ายไม่ติดพื้น</p>

วิเคราะห์การแสดงรำตงไอโไฟ

1.วิเคราะห์ลักษณะการรำ

ในที่นี้ผู้วิจัยแบ่งรายละเอียดการศึกษาวิเคราะห์ดังนี้

- 1.1.การศึกษาวิเคราะห์ท่ารำ
- 1.2.กระบวนการรำ
- 1.3.ลำดับท่ารำ
- 1.4.โครงสร้างในการแสดง

1.1.การศึกษาวิเคราะห์ท่ารำ

จากการรำตงไอโไฟดั่งที่ผู้วิจัยได้อธิบายท่ารำไว้ข้างต้น สามารถวิเคราะห์ถึงลักษณะของการใช้อวัยวะส่วนต่างๆของร่างกาย ได้ดังต่อไปนี้

1).การใช้ศีรษะ มี 3 ลักษณะ คือ

1.1).ศีรษะตั้งตรง มีปรากฏทั้งในท่าเตรียมและท่าเคลื่อนไหวในการรำ โดยเป็นลักษณะของการใช้ศีรษะก่อนที่จะมีการเปลี่ยนไปในลักษณะอื่นๆซึ่งศีรษะจะตั้งตรงสัมพันธ์กับลำตัวที่ตั้งตรง

1.2).ก้มศีรษะ เป็นลักษณะของการโน้มศีรษะไปทางด้านหน้าซึ่งสัมพันธ์กับการโน้มลำตัวไปทางด้านหน้า และยังเป็นการใช้ศีรษะร่วมกับการเอียงศีรษะอีกด้วย

1.3).ศีรษะเอียงตามลำตัว ในที่นี้เป็นการเอียงศีรษะไปทางด้านซ้ายและด้านขวา โดยจะมีความสัมพันธ์กับการเอียงลำตัวร่วมด้วย การเอียงศีรษะตามความสัมพันธ์ในการเอียงตัวนี้ทำให้การทำท่ารำดูเป็นธรรมชาติ

ผลจากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า ลักษณะของการใช้ศีรษะในการแสดงท่าตงไอโฟที่ปรากฏมีมากที่สุด คือ การก้มศีรษะและการเอียงศีรษะ โดยการใช้ศีรษะทั้งสองลักษณะดังกล่าวจะเป็นไปในลักษณะที่สอดคล้องกันกล่าวคือ ในการเอียงศีรษะจะมีการก้มศีรษะร่วมอยู่ด้วย

2).การใช้ไหล่และลำตัว มี 5 ลักษณะ คือ

2.1).ลำตัวตั้งตรง เป็นลักษณะที่ลำตัวตั้งอยู่ในแนวตั้งปกติของการทรงตัวของร่างกายท่ามุม 90 องศากับพื้นดิน

2.2).การเอนลำตัว เป็นลักษณะของการเคลื่อนไหวร่างกายส่วนบน คือ เอนหน้าอกและไหล่ โดยเป็นไปตามแรงดึงดูด การเอนลำตัวที่พบมีการเอนลำตัวทางด้านซ้ายและด้านขวา รวมถึงการเอนลำตัวทางด้านหน้าและด้านหลัง

2.3).การบิดลำตัว เป็นลักษณะของการร่างกายส่วนบน คือ เอนหน้าอกและไหล่หันไปด้านข้างทั้งด้านซ้ายและด้านขวา

2.4).การกอดไหล่ มักพบร่วมกับการเอนลำตัวเนื่องจากการเคลื่อนไหวในการแสดงนี้ ส่วนใหญ่จะเน้นการเคลื่อนไหวของร่างกายแบบไปทั้งตัว

2.5).การตีไหล่ เป็นการตีไหล่ข้างใดข้างหนึ่งไปทางด้านหรือด้านหลัง

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าลักษณะของการใช้ไหล่และลำตัวที่พบมากที่สุดคือ การเอนลำตัวร่วมกับการกอดไหล่โดยเฉพาะการเอนลำตัวไปทางด้านหน้า และการเอนลำตัวไปทางด้านข้าง

3).การใช้มือ ลักษณะของมือที่พบมีเพียงลักษณะเดียว คือ มือจับคอกไม้ แต่ลักษณะการใช้มือนั้นมี 3 ลักษณะ คือ

3.1).มือควง เป็นลักษณะของการบิดข้อมือเพื่อพลิกไปทางด้านซ้ายและด้านขวาในการแสดงท่าตงไอโฟนี้พบการควงมือ 2 ลักษณะ คือ การควงมือเดียวและการควงสองมือ ระดับของการควงมีทั้งการควงด้านระดับอก การควงด้านหน้าระดับเอว การควงด้านหน้าระดับศีรษะ และการควงด้านข้างระดับเอว

3.2). ไขว้มือ เป็นลักษณะการใช้มือทั้งสองมาประสานกันด้านหน้า ที่พบในการแสดงรำตงโไฮไฟน์จะเป็นการไขว้มือสูงด้านหน้าระดับศีรษะ

3.3). มือเท้าสะเอว เป็นลักษณะของการใช้มือข้างใดข้างหนึ่งหรือทั้งสองข้างเท้าสะเอวโดยการใช้หลังมือแตะบริเวณเอว มือซ้ายแตะเอวด้านซ้าย มือขวาแตะเอวด้านขวา

ผลจากการศึกษาลักษณะการใช้มือในการแสดงรำตง พบว่าลักษณะของการใช้มือที่พบมากที่สุดคือ การควงมือที่มีทั้งการควงมือเดียวและการควงสองมือ

4). การใช้แขน ในที่นี้เป็นแบ่งตามระดับของการใช้แขนที่ปรากฏในการแสดงรำตง ซึ่งมีทั้งหมด 3 ระดับ คือ

4.1). สูงกว่าระดับไหล่ ลักษณะที่พบคือ ชูแขนสูงเหนือศีรษะ

4.2). เสมอไหล่ ลักษณะที่พบคือ การยกแขนส่งมาทางด้านหน้า

4.3). ต่ำกว่าระดับไหล่ ลักษณะที่พบคือ ปล่อยแขนข้างลำตัว

ผลจากการศึกษาถึงลักษณะของการใช้แขนในการแสดงรำตงโไฮไฟน์พบว่า ลักษณะของการใช้ที่พบมากที่สุด คือ การใช้แขนสูงกว่าไหล่ และการใช้แขนต่ำกว่าระดับไหล่ โดยมากมักเป็นการใช้ร่วมกับการควงมือนั่นเอง

5). การใช้ขา ลักษณะของการใช้ขาที่พบมี 3 ลักษณะ คือ

5.1). ยืนตรง เป็นลักษณะของการยืนเต็มฝ่าเท้าโดยเท้าทั้งคู่อยู่ห่างกันเล็กน้อย มักพบในท่ายืนปรบมือเมื่อหมดจังหวะ

5.2). ยึด – ยวบ เป็นลักษณะของการยึดขาตั้งและหย่อนขาโดยการบังคับจากกล้ามเนื้อหน้าขา แต่ด้วยเป็นรำแบบพื้นบ้านจึงเป็นเพียงการยึดและย่อเท่านั้นไม่มีการห่มเข่า

5.3). กระโดด โดยมากมักพบเป็นลักษณะของการกระโดดเพียงขาเดียว หากแต่เป็นการกระโดดที่ไม่สูงมากนัก

ผลจากการศึกษาพบว่าลักษณะของการใช้ขาที่พบมากที่สุด คือ ยืด – ยุบ

6). การใช้เท้า ลักษณะการย่อเท้าที่พบมี 5 ลักษณะ คือ

6.1). ก้าวเท้า เป็นการก้าวเท้าข้างใดข้างหนึ่งในลักษณะเต็มฝ่าเท้าแล้วถ่าน้ำหนักไปยังเท้าที่ก้าวออกไป เท้าที่ตามมาจะเปิดส้นเท้าเล็กน้อยเพื่อเตรียมที่จะก้าวต่อไป ข้างหน้า หรือด้านข้าง

6.2). ย่อเท้า เป็นลักษณะของการใช้เท้าข้างใดข้างหนึ่งวางลงในลักษณะเต็มฝ่าเท้าในขณะที่ขยับเท้าอีกข้างก็ยกขึ้นเพื่อเตรียมวางลงต่อไป ในการย่อเท้านี้ผู้แสดงจะกระทำอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษาพบว่าลักษณะของการย่อเท้ามีเพียงลักษณะเดียว คือ การย่อเท้า 2 จังหวะ ซึ่งมีลักษณะการย่อ ได้แก่ ย่อ – ตะ, ย่อ – กระทุ้ง, ย่อ – วางส้นเท้า

6.3). ตะเท้า เป็นลักษณะของการใช้เท้าใดเท้าหนึ่งรับน้ำหนักตัวไว้และใช้ปลายเท้าอีกข้างหนึ่งตะพื้น การตะเท้าในการแสดงพบ 2 ลักษณะคือ การตะเท้าพร้อมยืดตัวขึ้นและการตะเท้าพร้อมกับการยุบตัวลง

6.4). กระทุ้งเท้า คล้ายกับการกระทุ้งเท้าในนาฏศิลป์ไทย กล่าวคือ การกระทุ้งเท้าจะสัมพันธ์กับการวางเท้าด้านหลังโดยใช้จมูกเท้าวางกับพื้นและเปิดส้นเท้า

6.5). วางส้นเท้า เป็นลักษณะของการใช้ส้นเท้าวางกับพื้นโดยเปิดปลายเท้า ลักษณะการวางส้นเท้าที่พบคือ การวางส้นเท้าด้านหน้า

ผลจากการศึกษาพบว่าลักษณะของการใช้เท้าที่มีมาก คือ การย่อเท้า การก้าวเท้า การเหยียดเท้า การเขย่งเท้า การตะเท้า และการกระทุ้งเท้า

7). การนั่ง ในการแสดงรำตงนี้พบว่ามีกรนั่งอยู่ 5 ลักษณะ คือ

- 7.1). นิ่งคุกเข่าบนสันเท้า
- 7.2). นิ่งยองๆเต็มฝ่าเท้า
- 7.3). นิ่งบนสันเท้าโดยเขย่งปลายเท้าและยกเข่าทั้งสองเท่ากัน
- 7.4). นิ่งคุกเข่าบนสันเท้าและกระทบเข่าที่ละข้าง
- 7.5). นิ่งคุกเข่าบนสันเท้าปลายเท้าเขย่งข้างหนึ่งและยกเข่าสูงข้างหนึ่ง

ผลจากการศึกษาในการแสดงรำตงอะบละนี้พบว่าลักษณะการนั่งที่มีมากคือ นิ่งคุกเข่าบนสันเท้า และนึ่งยองๆเต็มฝ่าเท้า โดยการนั่งจะพบมากในท่าเตรียม ในการรำช่วงแรกและในช่วงท้ายของการรำ

1.2.วิเคราะห์กระบวนการรำ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าการแสดงรำตงไอโฝประกอบด้วยกระบวนการรำ 7 ชุด และมีท่าย่อย 16 ท่า ดังนี้

ท่าเตรียม

นิ่งคุกเข่าบนสันเท้ามือถือดอกไม้ระดับหน้าผาก

ชุดที่ 1 ท่าถือดอกไม้นิ่งกระทบเข่า

1.1. ท่าถือดอกไม้ระดับหน้าผากและนิ่งคุกเข่าและยกเข่ากระทบด้านขวา

1.2. ท่าถือดอกไม้ระดับหน้าผากและนิ่งคุกเข่าและยกเข่ากระทบด้านซ้าย

ชุดที่ 2 ท่ายืนถือดอกไม้วางสัน

2.1. ท่าถือดอกไม้ระดับหน้าผากและก้าวเดินวางสันเท้าขวา

2.2. ท่าถือดอกไม้ระดับหน้าผากและก้าวเดินวางสันเท้าซ้าย

ชุดที่ 3 ท่าควงดอกไม้มือเดียว

3.1. ท่าเหวี่ยงดอกไม้ด้านซ้ายและก้าวเดินวางสันด้านซ้าย

3.2. ท่าเหวี่ยงดอกไม้ด้านขวาและก้าวเดินวางสันด้านขวา

ชุดที่ 4 ท่าควงดอกไม้สองมือ

4.1. ท่าควงด้านล่าง

4.1.1. ท่าควงดอกไม้ด้านหน้าระดับเอวและก้าวเท้าซ้ายเท้าขวา

ก้าวซิด (ขึ้น)

- 4.1.2. ทำเหียงดอกไม้สดด้านข้างระดับเอวและก้าวเท้าขวา
เท้าซ้ายก้าวชิด(ลง)
- 4.2. ทำควงด้านบน
- 4.2.1. ทำควงดอกไม้สดด้านหน้าระดับหน้าผากและก้าวเท้าขวาเท้า
ซ้ายก้าวชิด(ขึ้น)
- 4.2.2. ทำเหียงดอกไม้สดด้านข้างระดับเอวและก้าวเท้าซ้าย
เท้าขวาก้าวชิด(ลง)

ชุดที่ 5 ทำชুমือถือดอกไม้

- 5.1. ทำชูดอกไม้ด้านขวาและก้าวเท้าซ้ายไขว้หน้า
- 5.2. ทำชูดอกไม้ด้านซ้ายและก้าวเท้าขวาไขว้หน้า

ชุดที่ 6 ทำรำถือดอกไม้ไขว้มือ

- 6.1. ทำถือดอกไม้ไขว้มือด้านขวาและก้าวเท้าซ้ายไขว้หน้า
- 6.2. ทำถือดอกไม้ไขว้มือด้านซ้ายและก้าวเท้าขวาไขว้หน้า

ชุดที่ 7 ทำจบ

- 7.1. ทำนั่งบนส้นเท้าเข้าไม่ติดพื้นและถือดอกไม้สองมือวางเสมอเข้า
- 7.2. ทำนั่งบนส้นเท้าเข้าไม่ติดพื้นและถือดอกไม้สองมือระดับอก
- 7.3. ทำนั่งบนส้นเท้าเข้าไม่ติดพื้นกอดเข้าข้างซ้ายและมือถือดอกไม้ข้าง

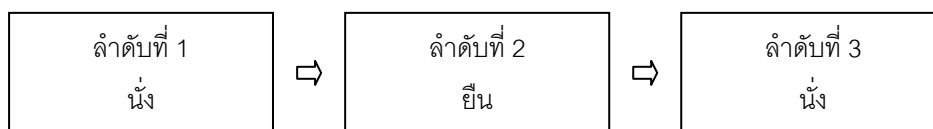
ลำตัวสองข้าง

- 7.4. ทำนั่งบนส้นเท้าเข้าไม่ติดพื้นกอดเข้าข้างซ้ายและถือดอกไม้ด้านขวา

ผลจากการศึกษากระบวนการรำพบว่าการรำในแต่ละเพลงนั้นจะใช้กระบวนการรำเฉพาะ
เท่านั้นในการรำเข้าแต่ละบทเพลง กล่าวคือเป็นการรำด้วยกระบวนการรำดังที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา
วิเคราะห์มาแล้วข้างต้นต่อเนื่องกันไปจนจบการแสดง

1.3. ลำดับของท่ารำ ในการแสดงรำตงพบว่าการเรียงลำดับของท่ารำที่เพียงลักษณะ
เดียว คือ เริ่มจากกระบวนการทำนั่งแล้วต่อด้วยกระบวนการทำยืนสุดท้ายจบด้วยกระบวนการทำนั่ง สามารถ
อธิบายได้ดังแผนภูมิด้านล่างนี้

แผนภูมิที่ 3 แผนภูมิอธิบายการเรียงลำดับท่ารำของการแสดงรำตงไอโไฟ

การเรียงลำดับท่ารำดังกล่าวปรากฏในทุกบทเพลงที่อยู่ในการแสดงรำตงไอโไฟ

1.4. โครงสร้างการแสดง ในการแสดงรำตงไอโไฟ มีโครงสร้างในการแสดง ดังนี้

ตารางที่ 4 ตารางวิเคราะห์ลำดับโครงสร้างในการแสดง

ลำดับขั้นตอน	จุดมุ่งหมาย
<u>เตรียม</u> ทำนั่ง	-เตรียมความพร้อมก่อนการแสดงและเป็น สัญญาณว่าจะเริ่มแสดง
<u>รำเข้าเพลง</u> เพลงมือเดหล่าอะบุง เพลงเหยอเวโอเลหง่า เพลงเลอเขอะละเฟอ เพลงหม่องส่วยหีย เพลงมะเลาะเว เพลงทูซาทุง	-เพื่อรำเข้ากับบทเพลงตามลำดับ

จากตารางแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างของการแสดงรำตงไอโไฟซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนแรก ท่าเตรียม ผู้แสดงจะมาตั้งแถวอยู่ตรงกลางของลานแสดงโดยจัดเป็นแถว
ตอนลึกให้เรียบร้อยและอยู่ในท่านั่งทั้งนี้เพื่อเป็นสัญญาณให้ทราบโดยทั่วกันว่าจะเริ่มแสดงแล้ว

ส่วนที่สอง รำเข้าเพลง เป็นการรำที่ต่อเนื่องจากท่าเตรียมโดยนับตั้งแต่เพลงแรกไปจนถึงเพลงสุดท้าย ในการรำตงไอโพนี่ทั้งหมด 6 เพลงดังที่กล่าวไปแล้ว

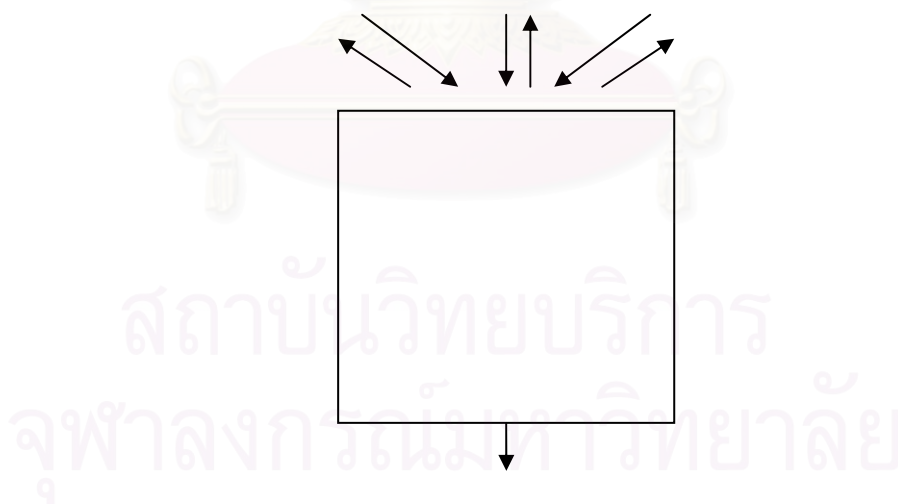
อนึ่งการรำตงไอโพนี่ไม่มีขั้นตอนของการรำไหว้ครูทั้งนี้เพราะเป็นการรำเพื่อถวายแด่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่แล้วจึงไม่ต้องกล่าวซ้ำอีก

2.การใช้เวที

ด้วยการแสดงรำตงไอโพนี่จะจัดแสดงเฉพาะบนลานกว้างบริเวณลานวัดหรือบนศาลาการเปรียญซึ่งมีพื้นที่โล่งกว้างเท่านั้น ดังนั้นลักษณะของการใช้เวที มีดังนี้

2.1.การใช้เวทีในการเข้า – ออก

จากการศึกษาพบว่าการรำตงไอโพนี่แสดงบริเวณบนลานวัดเท่านั้นดังการใช้เวทีเข้าออกจึงมีเพียงลักษณะเดียว สามารถวาดเป็นแผนภูมิได้ ดังนี้

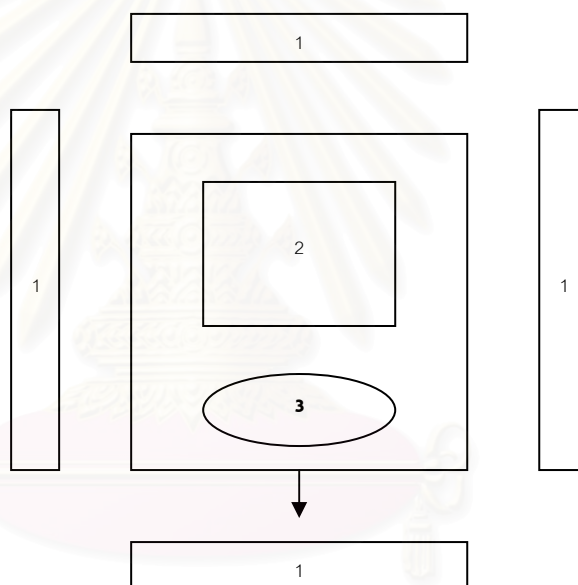
จากภาพเป็นการเข้า – ออกของผู้แสดงจะไม่มีกำหนดตายตัวว่าผู้แสดงจะเข้าออกในรูปแบบใด จากการศึกษพบว่าโดยมากผู้แสดงมักเข้ามาทางด้านหลังซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งทางด้านซ้ายและด้านขวา โดยผู้แสดงมักจะรวมตัวกันเป็นกลุ่มและจะเดินเข้าพร้อมกันมารวมกันตรง

กลางลานที่แสดง จากนั้นจะจัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว หรืออาจเป็น 6 แถวก็ได้ แต่ต้องเป็นแถวคู่ จากนั้นจึงเริ่มการแสดงและเมื่อจบการแสดงผู้แสดงก็จะเดินออกพร้อมกันทางด้านหลัง

2.2.การใช้พื้นที่ในการแสดงและการแปรแถว

ทั้งนี้รวมถึงพื้นที่สำหรับนักดนตรีด้วย ในการแสดงรำตงมีการใช้พื้นที่อยู่ 2 ลักษณะเดียว คือ นักแสดงอยู่บริเวณกลางเวทีโดยจัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว ส่วนนักดนตรีอยู่ทางด้านข้างทางซ้ายของนักแสดง และนักแสดงอยู่ในลักษณะเดิมแต่นักดนตรีอยู่ทางด้านหน้าของนักแสดงสามารถวาดเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แบบที่ 1

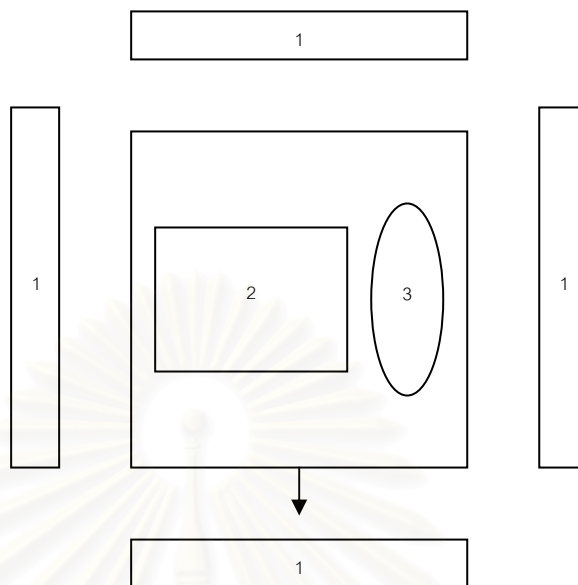

หมายเหตุ 1 ผู้ชม, 2 ผู้แสดง, 3 นักดนตรี

จากภาพแสดงให้เห็นว่าผู้แสดงอยู่ตรงกลางลานแสดง นักดนตรีนั่งทางด้านหน้าของผู้แสดงและหันหน้าเข้าหาผู้แสดง ส่วนผู้ชมจะอยู่โดยรอบทั้ง 4 ทิศ

แบบที่ 2

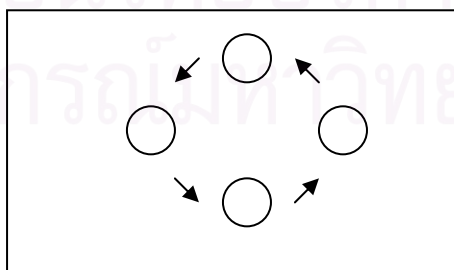

หมายเหตุ 1 ผู้ชม, 2 ผู้แสดง, 3 นักดนตรี

จากภาพแสดงให้เห็นว่าผู้แสดงอยู่ตรงกลางลานแสดง นักดนตรีนั่งทางด้านซ้ายมือของผู้แสดงและหันหน้าเข้าหาผู้แสดง ส่วนผู้ชมจะอยู่โดยรอบทั้ง 4 ทิศเช่นกัน

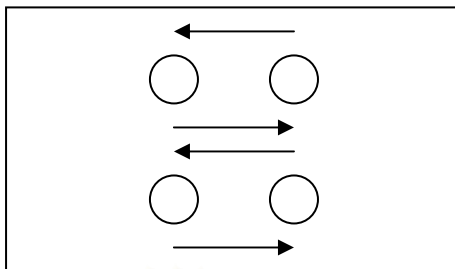
นอกจากนี้ลักษณะทิศทางการแปรแถวจากการศึกษาพบว่าการแสดงรำตงอะบละมี การแปรแถว 6 ลักษณะ ดังนี้

1.เคลื่อนที่เป็นวงกลม

เป็นการเคลื่อนที่เป็นวงโดยหมุนทางด้านซ้ายมือของผู้แสดง โดยทำเป็นวงๆละ 4 คน เดินวนไปแทนที่จนกระทั่งกลับมาถึงจุดของตนเอง

2. เคลื่อนที่โดยสลับระหว่างคู่

โดยหันหน้าเข้าคู่แล้วเดินแทนที่กัน ผู้แสดงด้านขวาเดินสวบนบนส่วนผู้แสดงด้านซ้ายเดินสวบล่าง แล้วปฏิบัติเช่นเดียวกันในการกลับเข้าที่

สรุปผลการวิเคราะห์

ผลจากการศึกษาข้างต้นสามารถกล่าวโดยสรุปได้ดังนี้ การแสดงรำตงไอไฟเป็นการแสดงรำตงที่ได้รับการสร้างสรรค์ขึ้นใหม่โดยได้รับแรงบันดาลใจมาจากการควงไฟของพม่า โดยนายอนุสาเล็ก เป็นผู้สร้างสรรค์ชุดการแสดง ดังนั้นลักษณะการแสดงรำตงไอไฟจึงมีท่ารำที่เป็นลักษณะเด่นอยู่ 1 กระบวนท่า คือ กระบวนท่าควงมือ โดยการควงมือมี 2 ลักษณะ คือ การควงมือเดียวเป็นเลข 8 ตามแนวนอน และการควงสองมือไขว้กัน ซึ่งระดับของการควงมือที่พบมากที่สุด คือ การควงระดับศีรษะและการควงระดับเอว นอกจากนี้ยังพบว่าท่ารำที่เป็นลักษณะเด่น คือ ท่ารำนั่งยองๆ เช่นเดียวกับรำตงอะบละ ส่วนการเคลื่อนที่นั้นเน้นใช้การย่อเท้าเป็นหลัก การใช้เท้าที่เป็นลักษณะเด่น คือ การก้าวเท้าสลับเตะเท้า โดยการที่ใช้เท้าข้างใดข้างหนึ่งก้าวออกไปอาจจะเป็นทางด้านข้าง ด้านหน้า หรือด้านหลัง แล้วจึงก้าวเท้าอีกข้างหนึ่งเตะเท้าตาม

การใช้ร่างกายในการแสดง ได้แก่ การใช้ศีรษะ เป็นการเคลื่อนไหวในทิศทางตามแรงโน้มถ่วงและแรงเหวี่ยงของร่างกาย โดยเฉพาะการเอียงศีรษะซ้ายและขวา การใช้ลำตัว มีทั้งการโน้มลำตัวไปด้านหน้า การโน้มลำตัวไปทางด้านหลัง และการเอียงตัวทั้งทางซ้ายและขวา ทิศทางของการเคลื่อนไหวร่างกายโดยส่วนใหญ่เป็นลักษณะของการใช้ศีรษะ ไหล่ ลำตัว และแขนเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกัน

ส่วนโครงสร้างหลักในการแสดงมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกเริ่มด้วยการเตรียมในท่านั่งเป็นการแสดงสัญญาณถึงความพร้อมที่จะทำการแสดง แล้วจึงต่อเนื่องด้วยการรำเข้าเพลงจนจบบทเพลงนั้นๆ การเรียงลำดับของกระบวนท่ารำมีเพียงลักษณะเดียว คือ เริ่มการรำด้วยท่านั่ง

จากนั้นเป็นการรำในท่ายืนและจบลงด้วยท่ายืน ในการปฏิบัติท่ารำผู้แสดงจะต้องเน้นการรำให้
สอดคล้องถูกต้องกับจังหวะของบทเพลงและมุ่งเน้นความพร้อมเพรียง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.3.รำตงไถ่มี

ทำรำตงต่อไปนี้เป็นภาพการสาธิตการทำรำ ในที่นี้ผู้แสดงหญิงเป็นหญิงล้วน สำหรับชื่อทำรำที่กำหนดเรียกนั้นผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดเรียกตามลักษณะของการปฏิบัติทำรำของผู้แสดง

4.3.1.อธิบายทำรำการแสดงรำตงไถ่มี

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
1.	 <p>ภาพที่ 187 ท่ารำตงไถ่มี</p>	<p>ศีรษะ ตั้งตรง</p> <p>ไหล่และลำตัว ตั้งตรง</p> <p>มือและแขน มือทั้งสองจับคอปไฟไว้ข้างลำตัว</p> <p>ขาและเท้า นั่งบนส้นเท้า คุกเข่า</p>
2.	 <p>ภาพที่ 188 ท่ารำตงไถ่มี</p>	<p>ศีรษะ เฉียงซ้าย</p> <p>ไหล่และลำตัว กอดไหล่ขวา โนมลำตัวมาด้านหน้า กดเอวขวา ขย่มตัวตามจังหวะ</p> <p>มือและแขน มือขวาจับคอปไฟเหวี่ยงมือมาทางซ้าย หักข้อมือลง แล้วพลิกหงายข้อมือเหวี่ยงมาทางขวา มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p>ขาและเท้า นั่งคุกเข่าบนส้นเท้า ยกเข่าซ้ายขึ้นและวางลงในลักษณะกระทบเข่าซ้าย</p> <p><u>หมายเหตุ</u> ปฏิบัติสลับซ้ายขวา โดยเปลี่ยนเป็นเฉียงขวา กดไหล่ขวา ขย่มตัวตามจังหวะ พลิกหงายข้อมือเหวี่ยงมาทางด้านขวาข้างลำตัวระดับเอว ยกเข่าขวาขึ้นและลงในลักษณะกระทบเข่าขวา</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
3.	 <p data-bbox="472 663 612 752">ภาพที่ 189 ท่ารำตงไอมิ</p>	<p data-bbox="786 315 1433 533"> ศิวะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง กดเอวซ้าย มือและแขน มือขวาจับคอปไฟเหียงมือมาทางซ้าย หักข้อมือลง มือซ้ายเท้าสะเอว </p> <p data-bbox="786 555 1433 651"> ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาวางหน้า เท้าซ้ายวางหลังเปิด ส้นเท้า </p> <p data-bbox="786 674 1433 770"> หมายเหตุ การใช้ขาและเท้าสามารถเปลี่ยนเป็นการวง ส้นเท้ามาด้านหน้าแทนก็ได้ </p>
4.	 <p data-bbox="472 1357 612 1447">ภาพที่ 190 ท่ารำตงไอมิ</p>	<p data-bbox="786 1010 1433 1227"> ศิวะ เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง กดเอวขวา มือและแขน มือขวาจับคอปไฟเหียงพลิกหงายข้อมือ เหียงมาทางขวา มือซ้ายเท้าสะเอว </p> <p data-bbox="786 1249 1433 1346"> ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายวางหน้า เท้าขวาวางหลังเปิด ส้นเท้า </p> <p data-bbox="786 1368 1433 1464"> หมายเหตุ การใช้ขาและเท้าสามารถเปลี่ยนเป็นการวง ส้นเท้ามาด้านหน้าแทนก็ได้ </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
5.	 <p data-bbox="472 629 608 725">ภาพที่ 191 ท่ารำตงไถ่มี</p>	<p data-bbox="783 311 1062 360">ศีรษะ ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 371 1062 421">ไหล่และลำตัว ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 432 1398 481">มือและแขน มือขวาจับคอบไฟไว้ข้างลำตัว มือซ้าย</p> <p data-bbox="783 492 916 542">วางหน้าตัก</p> <p data-bbox="783 553 1182 602">ขาและเท้า นั่งบนส้นเท้าคุกเข่า</p>
6.	 <p data-bbox="472 1440 608 1536">ภาพที่ 192 ท่ารำตงไถ่มี</p>	<p data-bbox="783 1099 1086 1149">ศีรษะ เฉียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 1160 1398 1209">ไหล่และลำตัว กอดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง กอดเอวซ้าย</p> <p data-bbox="783 1220 1398 1270">มือและแขน มือขวาจับคอบไฟเหียงมือมาทางซ้าย</p> <p data-bbox="783 1281 1126 1330">หักข้อมือลง มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 1341 1430 1435">ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายวางหน้า เท้าขวาวางหลังเปิด</p> <p data-bbox="783 1447 863 1496">ส้นเท้า</p> <p data-bbox="783 1507 1430 1556"><u>หมายเหตุ</u> การใช้ขาและเท้าสามารถเปลี่ยนเป็นการวง</p> <p data-bbox="783 1568 1302 1617">ส้นเท้ามาด้านหน้าแทนก็ได้ หันหน้าเข้าหากัน</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
7.	 <p data-bbox="472 622 612 719">ภาพที่ 193 ท่ารำตงไฉมี</p>	<p data-bbox="783 315 1433 651"> ศีรษะ เฉียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง กดเอวขวา มือและแขน มือขวาจับคอปไฟเหวี่ยงพลิกหงายข้อมือ เหวี่ยงมาทางขวา มือซ้ายเท้าสะเอว ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาวางหน้า เท้าซ้ายวางหลังเปิด สันเท้า </p> <p data-bbox="783 667 1433 763"> <u>หมายเหตุ</u> การใช้ขาและเท้าสามารถเปลี่ยนเป็นการวง สันเท้ามาด้านหน้าแทนก็ได้ หันหน้าเข้าหากัน </p>
8.	 <p data-bbox="472 1305 612 1402">ภาพที่ 194 ท่ารำตงไฉมี</p>	<p data-bbox="783 976 1433 1245"> ศีรษะ ก้มหน้า ไหล่และลำตัว โนมลำตัวมาด้านหน้า มือและแขน มือทั้งสองจับคอปไฟไขว้มีระดับสะโพก ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาวางหน้า เท้าซ้ายวางหลังเปิด สันเท้า หรือก้าวชิดเท้าขวาก็ได้ </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
9.	 <p data-bbox="472 645 612 741">ภาพที่ 195 ท่ารำตงไถ่มี</p>	<p data-bbox="783 320 1129 353">ศีรษะ เหยงหน้าตรง</p> <p data-bbox="783 376 1129 409">ไหล่และลำตัว ลำตัวตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 432 1433 533">มือและแขน มือทั้งสองพลิกหงายข้อมือออกด้านข้าง ลำตัวระดับเอว</p> <p data-bbox="783 555 1433 656">ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายวางหลัง เท้าขวาก้าวชิดเท้า ซ้าย</p>
10.	 <p data-bbox="472 1355 612 1451">ภาพที่ 196 ท่ารำตงไถ่มี</p>	<p data-bbox="783 1025 1070 1059">ศีรษะ ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 1081 1070 1115">ไหล่และลำตัว ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 1137 1401 1238">มือและแขน มือทั้งสองจับคบไฟแยกออกด้านข้าง ลำตัว</p> <p data-bbox="783 1261 1401 1294">ขาและเท้า นั่งบนส้น ตั้งเข่าขวา เข่าซ้ายไม่ติดพื้น</p>

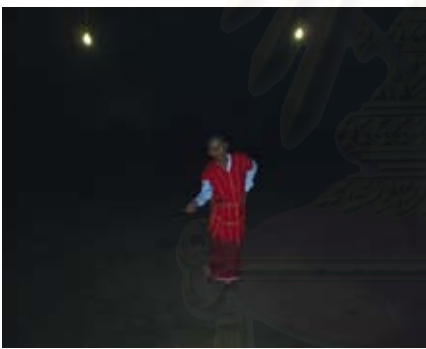
ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
11.	 <p data-bbox="472 645 612 741">ภาพที่ 197 ท่ารำตงไถ่มี</p>	<p data-bbox="783 315 1433 595"> ศีรษะ ก้มหน้า ไหล่และลำตัว โน้มลำตัวมาด้านหน้า มือและแขน มือทั้งสองจับคบไฟไขว้มีระดับสะโพก ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาวางหน้า เท้าซ้ายวางหลังเปิด ส้นเท้า หรือก้าวชิดเท้าขวาก็ได้ </p> <p data-bbox="783 613 1050 651"><u>หมายเหตุ</u> หันหน้าตรง</p>
12.	 <p data-bbox="472 1272 612 1368">ภาพที่ 198 ท่ารำตงไถ่มี</p>	<p data-bbox="783 943 1433 1223"> ศีรษะ เยกหน้าตรง ไหล่และลำตัว ลำตัวตั้งตรง มือและแขน มือทั้งสองพลิกหงายข้อมือออกด้านข้าง ลำตัวระดับเอว ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายวางหลัง เท้าขวาก้าวชิดเท้า ซ้าย </p> <p data-bbox="783 1294 1050 1332"><u>หมายเหตุ</u> หันหน้าตรง</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
13.	 <p data-bbox="472 622 612 719">ภาพที่ 199 ท่ารำตงไฉมี</p>	<p data-bbox="783 320 1433 595"> ศีรษะ ก้มหน้า ไหล่และลำตัว โน้มลำตัวมาด้านหน้า มือและแขน มือทั้งสองจับคบไฟไขว้มีระดับสะโพก ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายวางหน้า เท้าขวาวางหลังเปิด สิ้นเท้า หรือก้าวชิดเท้าขวาก็ได้ </p> <p data-bbox="783 613 1102 651"><u>หมายเหตุ</u> หันเยื้องทางขวา</p>
14.	 <p data-bbox="472 1220 612 1317">ภาพที่ 200 ท่ารำตงไฉมี</p>	<p data-bbox="783 920 1433 1196"> ศีรษะ เยกหน้าตรง ไหล่และลำตัว ลำตัวตั้งตรง มือและแขน มือทั้งสองพลิกหงายข้อมือออกด้านข้าง ลำตัวระดับเอว ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาวางหลัง เท้าซ้ายก้าวชิดเท้า ขวา </p> <p data-bbox="783 1267 1102 1305"><u>หมายเหตุ</u> หันเยื้องทางขวา</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
15.	 <p data-bbox="472 663 608 752">ภาพที่ 201 ท่ารำตงไอมี</p>	<p data-bbox="783 320 1433 651"> ศีรษะ ก้มหน้า ไหล่และลำตัว โน้มลำตัวมาด้านหน้า มือและแขน มือทั้งสองจับคบไฟไขว้มีระดับสะโพก ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายวางหน้า เท้าขวาวางหลังเปิด ส้นเท้า หรือก้าวชิดเท้าขวาก็ได้ หมายเหตุ หันหน้าตรง </p>
16.	 <p data-bbox="472 1335 608 1424">ภาพที่ 202 ท่ารำตงไอมี</p>	<p data-bbox="783 1014 1433 1406"> ศีรษะ เยกหน้าตรง ไหล่และลำตัว ลำตัวตั้งตรง มือและแขน มือทั้งสองพลิกหงายข้อมือออกด้านข้าง ลำตัวระดับเอว ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาวางหลัง เท้าซ้ายก้าวชิดเท้า ขวา หมายเหตุ หันหน้าตรง </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
17.	 <p data-bbox="472 622 612 719">ภาพที่ 203 ท่ารำตงไถ่มี</p>	<p data-bbox="783 320 1433 656"> ศีรษะ ก้มหน้า ไหล่และลำตัว โน้มลำตัวมาด้านหน้า มือและแขน มือทั้งสองจับคบไฟไขว้มีระดับสะโพก ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายวางหน้า เท้าขวาวางหลังเปิด ส้นเท้า หรือก้าวชิดเท้าขวาก็ได้ หมายเหตุ หันเยื้องทางซ้าย </p>
18.	 <p data-bbox="472 1279 612 1375">ภาพที่ 204 ท่ารำตงไถ่มี</p>	<p data-bbox="783 972 1401 1249"> ศีรษะ ตั้งตรง ไหล่และลำตัว ตั้งตรง มือและแขน มือทั้งสองจับคบไฟแยกออกด้านข้าง ลำตัว ขาและเท้า นั่งบนส้น ตั้งเข่าขวา เข่าซ้ายไม่ติดพื้น </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
19.	 <p data-bbox="472 629 612 725">ภาพที่ 205 ท่ารำตงไถ่มี</p>	<p data-bbox="783 311 1070 360">ศีรษะ ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 371 1062 421">ไหล่และลำตัว ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 432 1422 481">มือและแขน มือทั้งขวาจับคอบไฟ มือซ้ายวางหน้าตัก</p> <p data-bbox="783 492 1062 542">ขาและเท้า นั่งยองๆ</p>
20.	 <p data-bbox="472 1382 612 1478">ภาพที่ 206 ท่ารำตงไถ่มี</p>	<p data-bbox="783 1037 1090 1086">ศีรษะ เฉียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 1097 1398 1146">ไหล่และลำตัว กอดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง กอดเอวซ้าย</p> <p data-bbox="783 1158 1406 1207">มือและแขน มือขวาจับคอบไฟเหียงมือมาทางซ้าย</p> <p data-bbox="783 1218 1126 1267">หักข้อมือลง มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 1279 1430 1328">ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาวางหน้า เท้าซ้ายวางหลังเปิด</p> <p data-bbox="783 1339 863 1388">สันเท้า</p> <p data-bbox="783 1400 1430 1449"><u>หมายเหตุ</u> การใช้ขาและเท้าสามารถเปลี่ยนเป็นการวง</p> <p data-bbox="783 1460 1430 1509">สันเท้ามาด้านหน้าแทนก็ได้ หันทางซ้ายเพื่อเดินเป็นวง</p> <p data-bbox="783 1520 916 1570">วงละ 4 คน</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
21.	 <p data-bbox="472 633 612 730">ภาพที่ 207 ท่ารำตงไถ่มี</p>	<p data-bbox="783 315 1086 360">ศิรชะ เชียงขวา</p> <p data-bbox="783 371 1394 416">ไหลและลำตัว กดไหลขวา ลำตัวตั้งตรง กดเอวขวา</p> <p data-bbox="783 427 1406 472">มือและแขน มือขวาจับคอปไฟเหวี่ยงมือมาทางซ้าย</p> <p data-bbox="783 483 1126 528">หักข้อมือลง มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 539 1430 584">ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายวางหน้า เท้าขวาวางหลังเปิด</p> <p data-bbox="783 595 863 640">สิ้นเท้า</p> <p data-bbox="783 651 1430 831"><u>หมายเหตุ</u> การใช้ขาและเท้าสามารถเปลี่ยนเป็นการวง สิ้นเท้ามาด้านหน้าแทนก็ได้ หันหน้าเข้าหากัน เดินเป็น วงกลมแลกที่ และเดินกลับเข้าที่ตนเอง</p>
22.	 <p data-bbox="472 1384 612 1480">ภาพที่ 208 ท่ารำตงไถ่มี</p>	<p data-bbox="783 1032 1086 1077">ศิรชะ เชียงขวา</p> <p data-bbox="783 1088 1394 1133">ไหลและลำตัว กดไหลขวา ลำตัวตั้งตรง กดเอวขวา</p> <p data-bbox="783 1144 1362 1189">มือและแขน มือขวาจับคอปไฟ พลิกหางยข้อมือ</p> <p data-bbox="783 1200 1362 1245">เหวี่ยงแขนมาทางด้านขวาอยู่ข้างลำตัว มือซ้ายเท้า</p> <p data-bbox="783 1256 863 1301">สะเอว</p> <p data-bbox="783 1312 1430 1357">ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาวางหน้า กระทุ้งเท้าซ้าย</p> <p data-bbox="783 1368 887 1413">ด้านหลัง</p> <p data-bbox="783 1424 1430 1559"><u>หมายเหตุ</u> การใช้ขาและเท้าสามารถเปลี่ยนเป็นการวง สิ้นเท้ามาด้านหน้าแทนก็ได้</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
23.	 <p data-bbox="470 645 611 741">ภาพที่ 209 ท่ารำตงไฉ่มี</p>	<p data-bbox="783 309 1070 360">ศีรษะ ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 371 1062 423">ไหล่และลำตัว ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 434 1401 533">มือและแขน มือทั้งสองจับคบไฟแยกออกด้านข้าง ลำตัว</p> <p data-bbox="783 544 1401 595">ขาและเท้า นั่งบนส้น ตั้งเข่าขวา เข่าซ้ายไม่ติดพื้น</p>
24.	 <p data-bbox="470 1373 611 1471">ภาพที่ 210 ท่ารำตงไฉ่มี</p>	<p data-bbox="783 1052 1070 1104">ศีรษะ ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 1115 1062 1167">ไหล่และลำตัว ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 1178 1422 1276">มือและแขน มือทั้งขวาจับคบไฟ มือซ้ายวางหน้าตัก ขาและเท้า นั่งยองๆ</p>

วิเคราะห์การแสดงรำตงไถ่มี

1.วิเคราะห์ลักษณะการรำ

ในที่นี้ผู้วิจัยแบ่งรายละเอียดการศึกษาวิเคราะห์ดังนี้

- 1.1.การศึกษาวิเคราะห์ท่ารำ
- 1.2.กระบวนการรำ
- 1.3.ลำดับท่ารำ
- 1.4.โครงสร้างการแสดง

1.1.การศึกษาวิเคราะห์ท่ารำ

จากการรำตงตงที่ผู้วิจัยได้อธิบายท่ารำไว้ตามตารางข้างต้น สามารถวิเคราะห์ถึงลักษณะของการใช้อวัยวะส่วนต่างๆของร่างกาย ได้ดังต่อไปนี้

1).การใช้ศีรษะ มี 3 ลักษณะ คือ

1.1).ศีรษะตั้งตรง มีปรากฏทั้งในท่าเตรียมและท่าเคลื่อนไหวในการรำ โดยเป็นลักษณะของการใช้ศีรษะก่อนที่จะมีการเปลี่ยนไปในลักษณะอื่นๆซึ่งศีรษะจะตั้งตรงสัมพันธ์กับลำตัวที่ตั้งตรง

1.2).ก้มศีรษะ เป็นลักษณะของการโน้มศีรษะไปทางด้านหน้าซึ่งสัมพันธ์กับการโน้มลำตัวไปทางด้านหน้า และยังเป็นการใช้ศีรษะร่วมกับการเอียงศีรษะอีกด้วย

1.3).ศีรษะเอียงตามลำตัว ในที่นี้เป็นการเอียงศีรษะไปทางด้านซ้ายและด้านขวา โดยจะมีความสัมพันธ์กับการเอียงลำตัวร่วมด้วย การเอียงศีรษะตามความสัมพันธ์ในการเอียงตัวนี้ทำให้การทำท่ารำดูไม่แข็งจนเกินไปและดูเป็นธรรมชาติเนื่องจากทำให้เกิดความสมดุลย์ในการเคลื่อนไหวนั่นเอง

ผลจากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า ลักษณะของการใช้ศีรษะในการแสดงท่าตงอะบละที่ปรากฏมีมากที่สุด คือ การก้มศีรษะและการเอียงศีรษะ โดยการใช้ศีรษะทั้งสองลักษณะดังกล่าวจะเป็นไปในลักษณะที่สอดคล้องกันกล่าวคือ ในการเอียงศีรษะจะมีการก้มศีรษะร่วมอยู่ด้วย

2).การใช้ไหล่และลำตัว มี 5 ลักษณะ คือ

2.1).ลำตัวตั้งตรง เป็นลักษณะที่ลำตัวตั้งอยู่ในแนวตั้งปกติของการทรงตัวของร่างกายท่ามุม 90 องศากับพื้นดิน

2.2).การเอนลำตัว เป็นลักษณะของการเคลื่อนไหวร่างกายส่วนบน คือ เอนหน้าอกและไหล่ โดยเป็นไปตามแรงดึงดูด การเอนลำตัวที่พบมีการเอนลำตัวทางด้านซ้ายและด้านขวา รวมถึงการเอนลำตัวทางด้านหน้าและด้านหลัง

2.3).การบิดลำตัว เป็นลักษณะของการร่างกายส่วนบน คือ เอนหน้าอกและไหล่หันไปด้านข้างทั้งด้านซ้ายและด้านขวา

2.4).การกอดไหล่ มักพบร่วมกับการเอนลำตัวเนื่องจากการเคลื่อนไหวในการแสดงนี้ ส่วนใหญ่จะเน้นการเคลื่อนไหวของร่างกายแบบไปทั้งตัว

2.5).การตีไหล่ เป็นการตีไหล่ข้างใดข้างหนึ่งไปทางด้านหรือด้านหลัง

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าลักษณะของการใช้ไหล่และลำตัวที่พบมากที่สุดคือ การเอนลำตัวร่วมกับการกอดไหล่ โดยเฉพาะการโน้มเอนลำตัวมาทางด้านหน้า และการเอนลำตัวด้านข้าง

3).การใช้มือ ลักษณะการใช้มือที่พบมี 2 ลักษณะ คือ

3.1).มือควง เป็นลักษณะของการบิดข้อมือเพื่อพลิกไปทางด้านซ้ายและด้านขวาในการแสดงท่าตงนี้พบการควงมือ 2 ลักษณะเช่นเดียวกับการแสดงรำตงไอไฟ คือ การควงมือเดียวและการควงสองมือ ระดับของการควงมีทั้งการควงด้านระดับอก การควงด้านหน้าระดับเอว การควงด้านหน้าระดับศีรษะ และการควงด้านข้างระดับเอว

3.2).มือเท้าสะเอว เป็นลักษณะของการใช้มือข้างใดข้างหนึ่งหรือทั้งสองข้างเท้าสะเอวโดยการใช้นิ้วหลังมือแตะบริเวณเอว มือซ้ายแตะเอวด้านซ้าย มือขวาแตะเอวด้านขวา

ผลจากการศึกษาลักษณะการใช้มือในการแสดงรำตง พบว่าลักษณะของการใช้มือที่พบมากที่สุดคือ การควงมือโดยเฉพาะการควงสองมือด้านหน้า

4).การใช้แขน ในที่นี้เป็นแบ่งตามระดับของการใช้แขนที่ปรากฏในการแสดงรำตงโอมิ ซึ่งมีทั้งหมด 2 ระดับ คือ

4.1).เสมอไหล่ ลักษณะที่พบคือ ส่งแขนไปด้านหน้า

4.2).ต่ำกว่าระดับไหล่ ลักษณะที่พบคือ ปล่อยแขนข้างลำตัว วาดแขนไปด้านข้าง

ผลจากการศึกษาถึงลักษณะของการใช้แขนในการแสดงรำตงพบว่า ลักษณะของการใช้ที่พบมากที่สุด คือ การใช้แขนต่ำกว่าระดับไหล่ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าน่าจะมาจากข้อจำกัดของอุปกรณ์ประกอบการแสดงที่เป็นคอปไฟซึ่งหากใช้ทำรำที่ผาดโผนเกินไปก็อาจเกิดเป็นอันตรายต่อผู้แสดงได้

5).การใช้ขา

5.1).ยืนตรง เป็นลักษณะของการยืนเต็มฝ่าเท้าโดยเท้าทั้งคู่อยู่ห่างกันเล็กน้อย มักพบในท่ายืนปรบมือเมื่อหมดจังหวะ

5.2).ยี่ด – ยูป เป็นลักษณะของการยี่ดขาตั้งและหย่อนขาโดยการบังคับจากกล้ามเนื้อหน้าขา แต่ด้วยเป็นรำแบบพื้นบ้านจึงเป็นเพียงการยี่ดและย่อเท่านั้นไม่มีการห่มเข้า

5.3).กระโดด โดยมากมักพบเป็นลักษณะของการกระโดดเพียงขาเดียว หากแต่เป็นการกระโดดที่ไม่สูงมากนัก

ผลจากการศึกษาพบว่าลักษณะของการใช้ขาที่พบมากที่สุด คือ ยี่ด – ยูป

6).การใช้เท้า ลักษณะการย่อเท้าที่พบมี 5 ลักษณะ คือ

6.1).ก้าวเท้า เป็นการก้าวเท้าข้างใดข้างหนึ่งในลักษณะเต็มฝ่าเท้าแล้วถ่าน้ำหนักไปยังเท้าที่ก้าวออกไป เท้าที่ตามมาจะเปิดส้นเท้าเล็กน้อยเพื่อเตรียมที่จะก้าวต่อไปข้างหน้า หรือด้านข้าง

6.2).ย่อเท้า เป็นลักษณะของการใช้เท้าข้างใดข้างหนึ่งวางลงในลักษณะเต็มฝ่าเท้าในขณะที่ยัดเท้าอีกข้างก็ยกขึ้นเพื่อเตรียมวางลงต่อไป ในการย่อเท้านี้ผู้แสดงจะกระทำอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษาพบว่าลักษณะของการย่อเท้ามีเพียงลักษณะเดียว คือ การย่อเท้า 2 จังหวะ ได้แก่ ย่อ – แตะ, ย่อ – กระทุ้ง, ย่อ – วางส้นเท้า

6.3).แตะเท้า เป็นลักษณะของการใช้เท้าใดเท้าหนึ่งรับน้ำหนักตัวไว้และใช้ปลายเท้าอีกข้างหนึ่งแตะพื้น การแตะเท้าในการแสดงพบ 2 ลักษณะคือ การแตะเท้าพร้อมยืดตัวขึ้นและการแตะเท้าพร้อมกับการยุบตัวลง

6.4).กระทุ้งเท้า คล้ายกับการกระทุ้งเท้าในนาฏศิลป์ไทย กล่าวคือ การกระทุ้งเท้าจะสัมพันธ์กับการวางเท้าด้านหลังโดยใช้จมูกเท้าวางกับพื้นและเปิดส้นเท้า

6.5).วางส้นเท้า เป็นลักษณะของการใช้ส้นเท้าวางกับพื้นโดยเปิดปลายเท้า ลักษณะการวางส้นเท้าที่พบคือ การวางส้นเท้าด้านหน้า

ผลจากการศึกษาพบว่าลักษณะของการใช้เท้าที่มีมาก คือ การย่อเท้า การก้าวเท้า และการกระทุ้งเท้า

7).การนั่ง ในการแสดงจำตงนี้พบว่ามีกาที่นั่งอยู่ 5 ลักษณะ คือ

7.1).นั่งคุกเข่าบนส้นเท้า

7.2).นั่งยองๆเต็มฝ่าเท้า

7.3).นั่งบนส้นเท้าโดยเขย่งปลายเท้าและยกเข่าทั้งสองเท่ากัน

7.4).นั่งคุกเข่าบนส้นเท้าและกระทบเข่าที่ละข้าง

7.5).นั่งคุกเข่าบนส้นเท้าปลายเท้าเขย่งข้างหนึ่งและยกเข่าสูงข้างหนึ่ง

ผลจากการศึกษาในการแสดงรำตงอะบละนี้พบว่าลักษณะการนั่งที่มีมากคือ นั่งคุกเข่าบน
 ส้นเท้า และนั่งยองๆเต็มฝ่าเท้า โดยการนั่งจะพบมากในท่าเตรียม ในการรำช่วงแรกและในช่วง
 ท่าของการรำ

1.2.วิเคราะห์กระบวนการรำ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าการแสดงรำตงไอมิประกอบด้วยกระบวนการรำ 4 ชุด และมี
 ท่าย่อย 9 ท่า ดังนี้

ท่าเตรียม

นั่งคุกเข่าบนส้นเท้าและมือถือคบไฟด้านขวา

ชุดที่ 1 ท่าควงคบไฟมือเดียวนั่งกระทบเข่า

1.1.ท่าควงคบไฟด้านขวานั่งคุกเข่าและยกเข่ากระทบด้านขวา

1.2.ท่าควงคบไฟด้านซ้ายนั่งคุกเข่าและยกเข่ากระทบด้านซ้าย

ชุดที่ 2 ท่ายืนควงคบไฟมือเดียววางส้น

2.1.ท่าควงคบไฟด้านขวาและก้าวเดินวางส้นเท้าขวา

2.2.ท่าควงคบไฟด้านซ้ายและก้าวเดินวางส้นเท้าซ้าย

ชุดที่ 3 ท่าควงคบไฟสองมือ

3.1.ท่าควงคบไฟด้านหน้าระดับเอวและก้าวเท้าขวาเท้าซ้ายก้าวชิด (ขึ้น)

3.2.ท่าเหวี่ยงคบไฟออกด้านข้างลำตัวระดับเอวและก้าวเท้าซ้ายเท้าขวา

ก้าวชิด(ลง)

ชุดที่ 4 ท่าจบ

4.1.ทำนั่งบนส้นเท้าเข่าไม่ติดพื้นและถือคบไฟด้านขวา

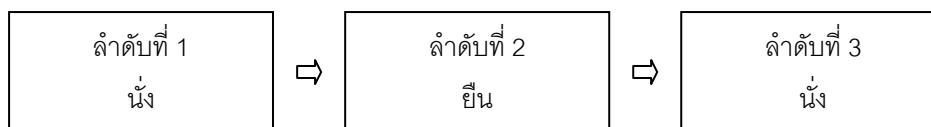
4.2.ทำนั่งบนส้นเท้าเข่าไม่ติดพื้นกอดเข่าข้างซ้ายและมือถือคบไฟข้าง

ลำตัวสองข้าง

4.3.ทำนั่งคุกเข่าและมือถือคบไฟด้านขวา

1.3.ลำดับของท่ารำ ในการแสดงรำตงพบว่ามีการเรียงลำดับของท่ารำที่เพียงลักษณะ
 เดียว คือ เรียงจากทำนั่งแล้วเป็นท่ายืนและสุดท้ายจบด้วยทำนั่ง สามารถอธิบายได้ด้วยแผนภูมิ
 ด้านล่างนี้

แผนภูมิที่ 4 แผนภูมิอธิบายการเรียงลำดับท่ารำการแสดงรำตงไถ่มี

การเรียงลำดับท่ารำลำดับท่ารำดังกล่าวปรากฏในทุกบทเพลงที่อยู่ในการแสดงรำตงไถ่มี

1.5. โครงสร้างการรำ ในการแสดงรำไถ่มีสามารถแบ่งโครงสร้างของการแสดงได้เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกในท่าเตรียม และส่วนที่สองคือการรำเข้าเพลง

ตารางที่ 5 ตารางวิเคราะห์ลำดับโครงสร้างในการแสดง

ลำดับขั้นตอน	จุดมุ่งหมาย
<u>เตรียม</u> ทำนั่ง <u>รำเข้าเพลง</u> เพลงมือเดหล่าอะบุง เพลงเหยอเวโอเลหง่า เพลงเลอเขอะละเฟอ เพลงหม่องส่วยหยี่ เพลงมะเลาะเว	-เตรียมความพร้อมก่อนการแสดงและเป็น สัญญาณว่าจะเริ่มแสดง -เพื่อรำเข้ากับบทเพลงตามลำดับ

จากตารางแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างของการแสดงรำตงไถ่มีซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนแรก ท่าเตรียม ผู้แสดงจะมาตั้งแถวอยู่ตรงกลางของลานแสดงโดยจัดเป็นแถว
 ตอนลึกให้เรียบร้อยและอยู่ในท่านั่งทั้งนี้เพื่อเป็นสัญญาณให้ทราบโดยทั่วกันว่าจะเริ่มแสดงแล้ว

ส่วนที่สอง รำเข้าเพลง เป็นการรำที่ต่อเนื่องจากท่าเตรียมโดยนับตั้งแต่เพลงแรกไปจนถึงเพลงสุดท้าย ในการรำตงไถ่มีทั้งหมด 5 เพลงดังที่กล่าวไปแล้ว

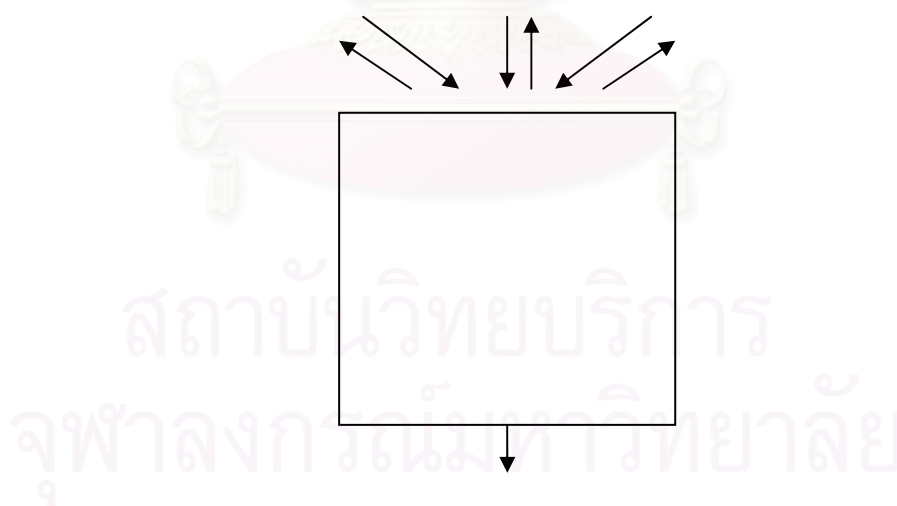
อนึ่งการรำตงไถ่มีไม่มีขั้นตอนของการรำไหว้ครูเช่นเดียวกับการรำตงไถ่โไฟ้ทั้งนี้เพราะเป็นการรำเพื่อถวายแด่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเชื่อว่าการแสดงนี้เป็นการรำบูชาไฟนั่นเอง

2.การใช้เวที

ในที่นี้ผู้วิจัยแยกศึกษาวิเคราะห์ถึงลักษณะของการใช้เวทีในการแสดงรำตงเป็น 2 ลักษณะ คือ การใช้เวทีในการเข้า – ออก และการใช้พื้นที่ในการแสดงและการแปรแถว

2.1.การใช้เวทีในการเข้า – ออก

การเข้า – ออกของนักแสดงที่ถูกกำหนดด้วยสถานที่ที่ใช้ในการแสดง คือ การแสดงบนลานกว้าง สามารถวาดเป็นแผนภูมิได้ ดังนี้

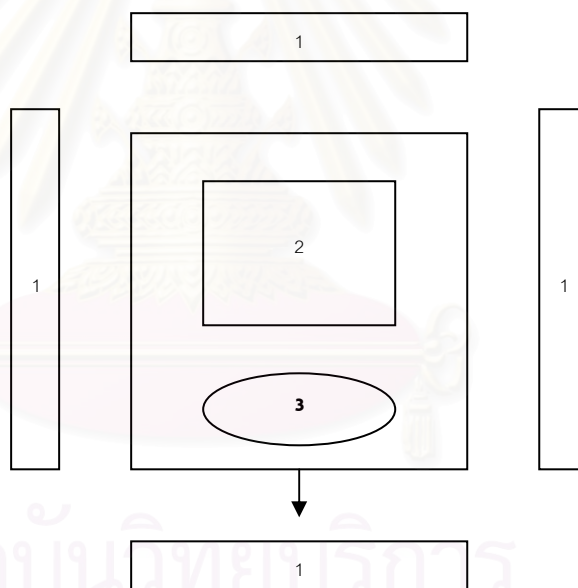
จากภาพเป็นแผนภูมิแสดงการเข้า – ออกของผู้แสดงรำตงไถ่ซึ่งจะแสดงบนลานกว้างเท่านั้น การนี้จะไม่มีการกำหนดตายตัวว่าผู้แสดงจะเข้าออกในรูปแบบใดเช่นเดียวกับการแสดงรำตงโไฟ้ จากการศึกษาพบว่าผู้แสดงจะเข้ามาทางด้านหลังซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งทางด้านซ้ายและด้านขวา โดยผู้แสดงมักจะรวมตัวกันเป็นกลุ่มและจะเดินเข้าพร้อมกันมารวมกันตรงกลางลานที่

แสดง จากนั้นจะจัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว หรืออาจเป็น 6 แถวก็ได้ แต่ต้องเป็นแถวคู่แล้วนั่งลง ครู ฝึกเข้ามาเพื่อแจกอุปกรณ์ในการรำพร้อมทั้งจุดไฟที่คบไฟให้แล้วจึงเริ่มการแสดงและเมื่อจบการ แสดงครูฝึกจะเข้ามาอีกครั้งเพื่อดับไฟและเก็บอุปกรณ์ จากนั้นผู้แสดงจึงเดินออกพร้อมกันทาง ด้านหลัง

2.2.การใช้พื้นที่ในการแสดงและการแปรแถว

ทั้งนี้รวมถึงพื้นที่สำหรับนักดนตรีด้วย ในการแสดงรำตงมีการใช้พื้นที่อยู่ 2 ลักษณะเดียว คือ นักแสดงอยู่บริเวณกลางลานโดยจัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว ส่วนนักดนตรีอยู่ทางด้านข้าง ทางซ้ายของนักแสดง และนักแสดงอยู่ในลักษณะเดิมแต่นักดนตรีอยู่ทางด้านหน้าของนักแสดง สามารถวาดเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

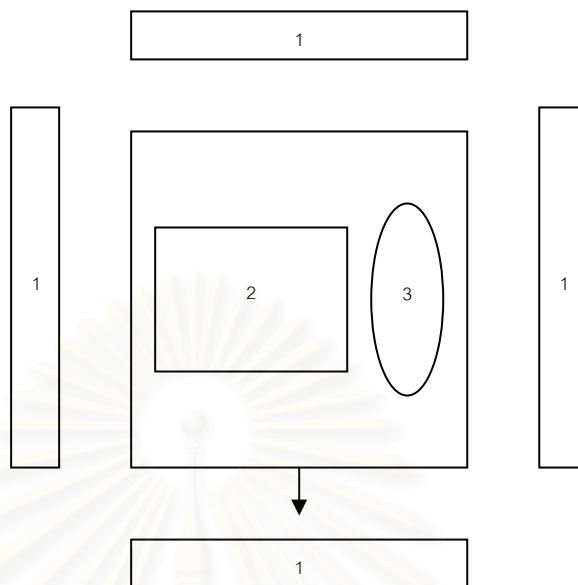
แบบที่ 1

หมายเหตุ 1 ผู้ชม, 2 ผู้แสดง, 3 นักดนตรี

จากภาพแสดงให้เห็นว่าผู้แสดงอยู่ตรงกลางลานแสดง นักดนตรีนั่งทางด้านหน้าโดยหันหน้าเข้าหาผู้แสดง ส่วนผู้ชมจะอยู่โดยรอบทั้ง 4 ทิศ

แบบที่ 2

หมายเหตุ 1 ผู้ชม, 2 ผู้แสดง, 3 นักดนตรี

จากภาพแสดงให้เห็นว่าผู้แสดงอยู่ตรงกลางลานแสดง นักดนตรีนั่งทางด้านซ้ายมือของผู้แสดงและหันหน้าเข้าหาผู้แสดง ส่วนผู้ชมจะอยู่โดยรอบทั้ง 4 ทิศเช่นกัน

เนื่องจากการศึกษาในเรื่องทิศทางของการแปรแถวผลจากการศึกษาไม่พบว่ามีแปรแถวในการแสดงรำตงโอมิเลยมีแต่เพียงการรำอยู่กับที่เท่านั้น

สรุปผลการวิเคราะห์

ผลจากการศึกษากล่าวโดยสรุปได้ว่า การแสดงรำตงโอมิมีลักษณะของการแสดงที่คล้ายกับการแสดงรำตงโอมิไฟหากแต่ต่างกันที่อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแสดง นั่นคือ คบไฟ รำตงโอมิเป็นการแสดงที่ได้รับการสร้างสรรค์โดยได้รับแรงบันดาลใจมาจากการควงไฟของพม่า โดยนายอนุ สาลึก ลักษณะของท่ารำที่เป็นลักษณะเด่น คือ กระทบนทำควงมือ โดยการควงมือมี 2 ลักษณะ คือ การควงมือเดียวเป็นเลข 8 ตามแนวนอน และการควงสองมือไขว้กัน ซึ่งระดับของการควงมือที่พบมากที่สุด คือ การควงมือระดับเอว ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดของคบไฟซึ่งเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดงซึ่งอาจเกิดอันตรายได้ง่ายสำหรับนักแสดง นอกจากนี้ยังพบว่าการนั่งที่เป็นลักษณะเด่น คือ การนั่งบนส้นเท้าข้างใดข้างหนึ่งในลักษณะยองๆ ส่วนการเคลื่อนที่นั้นเน้นใช้การย่อและเตะเท้าเป็นหลัก การใช้เท้าที่เป็นลักษณะเด่น คือ การย่อเท้าสลับเตะเท้า โดยการที่ใช้เท้าข้างใดข้างหนึ่ง

ก้าวออกไปอาจจะเป็นทางด้านข้าง ด้านหน้า หรือด้านหลัง แล้วจึงก้าวทำอีกข้างหนึ่งและทำตาม เช่นเดียวกับรำตงไอไฟ

การใช้ร่างกายในการแสดง ได้แก่ การใช้ศีรษะ เป็นการเคลื่อนไหวในทิศทางตามแรงโน้มถ่วงและแรงเหวี่ยงของร่างกาย เน้นการเอียงศีรษะทางด้านซ้ายและด้านขวา การใช้ลำตัวเน้นการโน้มลำตัวทั้งด้านหน้าและด้านหลัง มีการบิดลำตัวไปทางด้านซ้ายและด้านขวา การเคลื่อนไหวร่างกายโดยส่วนใหญ่เป็นลักษณะของการเคลื่อนไหวในทิศทางเดียวกันทั้งศีรษะ ไหล่ ลำตัว และแขน

โครงสร้างหลักในการแสดงมี 2 ขั้นตอนเช่นเดียวกับการแสดงรำตงไอไฟ กล่าวคือ เริ่มต้นด้วยการเตรียมในท่ายืนเพื่อเป็นสัญญาณแสดงถึงความพร้อมที่จะทำการแสดงและต่อเนื่องด้วยการรำเข้าเพลงจนจบบทเพลง การเรียงลำดับของกระบวนการรำมีเพียงลักษณะเดียว คือ เริ่มการรำด้วยท่ายืนจากนั้นเป็นการรำในท่ายืนและจบลงด้วยท่ายืน ในการปฏิบัติท่ารำผู้แสดงจะต้องเน้นการรำให้สอดคล้องถูกต้องกับจังหวะของบทเพลงและมุ่งเน้นความพร้อมเพียง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.4.รำตงหม่องโยว (การแสดงของเด็ก)

รำตงหม่องโยวนี้เป็นภาพการสาธิตการรำ การรำตงหม่องโยวที่เป็นการแสดงของเด็กนี้ผู้แสดงเป็นหญิงล้วนผู้วิจัยจึงมิได้แยกการอธิบายแต่อย่างใด สำหรับชื่อรำที่กำหนดเรียกนั้นผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดเรียกตามลักษณะของการปฏิบัติรำของผู้แสดง

4.4.1.อธิบายรำเพลงกะหลูจะโตะซ่อง

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
1.	 <p>ภาพที่ 211 ท่ารำเพลงกะหลูจะโตะซ่อง</p>	<p>ศีรษะ ตั้งตรง</p> <p>ไหล่และลำตัว ตั้งตรง</p> <p>มือและแขน ปรบมือแล้วพนมมือไหว้ที่อก</p> <p>ขาและเท้า นั่งคุกเข่าตั้งส้นเท้า</p>
2.	 <p>ภาพที่ 212 ท่ารำเพลงกะหลูจะโตะซ่อง</p>	<p>ศีรษะ ก้มลง หน้าผากจรดพื้น</p> <p>ไหล่และลำตัว ก้มลง</p> <p>มือและแขน กราบแบ่มือทั้ง 2 ข้าง</p> <p>ขาและเท้า นั่งคุกเข่าตั้งส้นเท้า</p> <p>หมายเหตุ กราบทั้งหมด 3 ครั้ง</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
3.	 <p data-bbox="395 629 692 730">ภาพที่ 213 ท่ารำเพลงกะหลูจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="788 315 1390 595"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ไนมตัวไปด้านหน้า เล็กน้อย ขย่มตัว มือและแขน พนมมือ ขาและเท้า นั่งคุกเข่าตั้งส้นเท้า กระทบเข่าขวา </p>
4.	 <p data-bbox="395 1379 692 1480">ภาพที่ 214 ท่ารำเพลงกะหลูจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="788 1043 1390 1323"> ศีรษะ เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ไนมตัวไปด้านหน้า เล็กน้อย ขย่มตัว มือและแขน พนมมือ ขาและเท้า นั่งคุกเข่าตั้งส้นเท้า กระทบเข่าซ้าย </p>

ท่าที่	ลักษณะท่าร่ำ	อธิบายท่าร่ำ
5.	 <p data-bbox="472 663 608 696">ภาพที่ 215</p> <p data-bbox="392 719 687 752">ท่าร่ำเพลงกะหลูจะโทซ้อง</p>	<p data-bbox="783 315 1094 349">ศีรษะ เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 371 1430 472">ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย โนมตัวไปด้านหน้า กดเอวซ้าย</p> <p data-bbox="783 495 1422 595">มือและแขน ม้วนมือขวาและสะบัดข้อมือตั้งเป็นวงสูงเหนือศีรษะ มือซ้ายทำสะเอว</p> <p data-bbox="783 618 1382 651">ขาและเท้า นั่งคุกเข่าตั้งส้นเท้า กระทบเข่าขวา</p>
6.	 <p data-bbox="472 1413 608 1447">ภาพที่ 216</p> <p data-bbox="392 1469 687 1503">ท่าร่ำเพลงกะหลูจะโทซ้อง</p>	<p data-bbox="783 1066 1094 1099">ศีรษะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 1122 1342 1155">ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา โนมตัวไปด้านหน้า</p> <p data-bbox="783 1178 1422 1279">มือและแขน ม้วนมือซ้ายและสะบัดข้อมือตั้งเป็นวงสูงเหนือศีรษะ มือขวาทำสะเอว</p> <p data-bbox="783 1301 1382 1335">ขาและเท้า นั่งคุกเข่าตั้งส้นเท้า กระทบเข่าซ้าย</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ										
7.	 <p data-bbox="472 622 608 656">ภาพที่ 217</p> <p data-bbox="395 685 687 719">ท่ารำเพลงกะหลูจะโทซ่อง</p>	<table border="0"> <tr> <td>ศีรษะ</td> <td>เอียงซ้าย</td> </tr> <tr> <td>ไหล่และลำตัว</td> <td>กอดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง</td> </tr> <tr> <td>มือและแขน</td> <td>ม้วนมือขวาและหักข้อมือในลักษณะ</td> </tr> <tr> <td></td> <td>เดาะข้อมือลงตามจังหวะ มือซ้ายทำสะเอว</td> </tr> <tr> <td>ขาและเท้า</td> <td>นั่งคุกเข่าตั้งส้นเท้า กระทบเข่าขวา</td> </tr> </table>	ศีรษะ	เอียงซ้าย	ไหล่และลำตัว	กอดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง	มือและแขน	ม้วนมือขวาและหักข้อมือในลักษณะ		เดาะข้อมือลงตามจังหวะ มือซ้ายทำสะเอว	ขาและเท้า	นั่งคุกเข่าตั้งส้นเท้า กระทบเข่าขวา
ศีรษะ	เอียงซ้าย											
ไหล่และลำตัว	กอดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง											
มือและแขน	ม้วนมือขวาและหักข้อมือในลักษณะ											
	เดาะข้อมือลงตามจังหวะ มือซ้ายทำสะเอว											
ขาและเท้า	นั่งคุกเข่าตั้งส้นเท้า กระทบเข่าขวา											
8.	 <p data-bbox="472 1355 608 1388">ภาพที่ 218</p> <p data-bbox="395 1417 687 1451">ท่ารำเพลงกะหลูจะโทซ่อง</p>	<table border="0"> <tr> <td>ศีรษะ</td> <td>เอียงขวา</td> </tr> <tr> <td>ไหล่และลำตัว</td> <td>กอดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง</td> </tr> <tr> <td>มือและแขน</td> <td>ม้วนมือซ้ายและหักข้อมือในลักษณะ</td> </tr> <tr> <td></td> <td>เดาะข้อมือลงตามจังหวะ มือขวาทำสะเอว</td> </tr> <tr> <td>ขาและเท้า</td> <td>นั่งคุกเข่าตั้งส้นเท้า กระทบเข่าซ้าย</td> </tr> </table>	ศีรษะ	เอียงขวา	ไหล่และลำตัว	กอดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง	มือและแขน	ม้วนมือซ้ายและหักข้อมือในลักษณะ		เดาะข้อมือลงตามจังหวะ มือขวาทำสะเอว	ขาและเท้า	นั่งคุกเข่าตั้งส้นเท้า กระทบเข่าซ้าย
ศีรษะ	เอียงขวา											
ไหล่และลำตัว	กอดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง											
มือและแขน	ม้วนมือซ้ายและหักข้อมือในลักษณะ											
	เดาะข้อมือลงตามจังหวะ มือขวาทำสะเอว											
ขาและเท้า	นั่งคุกเข่าตั้งส้นเท้า กระทบเข่าซ้าย											

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
9.	 <p data-bbox="395 645 689 745">ภาพที่ 219 ท่ารำเพลงกะหลูจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 320 1425 595"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง กดเอวขวา มือและแขน ม้วนมือขวาหักข้อมือตั้งศอกระดับไหล่ มือซ้ายตั้งวงระดับอก ขาและเท้า นั่งคุกเข่าตั้งส้นเท้า กระทบเข่าขวา </p>
10.	 <p data-bbox="395 1444 689 1545">ภาพที่ 220 ท่ารำเพลงกะหลูจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 1120 1425 1395"> ศีรษะ เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง กดเอวขวา มือและแขน ม้วนมือขวาหักข้อมือตั้งศอกระดับไหล่ มือซ้ายตั้งวงระดับอก ขาและเท้า นั่งคุกเข่าตั้งส้นเท้า กระทบเข่าขวา </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
11.	 <p data-bbox="472 618 608 656">ภาพที่ 221</p> <p data-bbox="392 680 687 719">ท่ารำเพลงกะหลูจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 315 1098 353">ศิรชะ เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 371 1273 409">ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 427 1414 465">มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ</p> <p data-bbox="783 483 1086 521">แก้มศิรชะ มือซ้ายทำสะเอว</p> <p data-bbox="783 539 1433 577">ขาและเท้า ตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับ</p> <p data-bbox="783 595 1018 633">กระโดดด้วยเท้าซ้าย</p>
12.	 <p data-bbox="472 1335 608 1373">ภาพที่ 222</p> <p data-bbox="392 1397 687 1435">ท่ารำเพลงกะหลูจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 1032 1098 1070">ศิรชะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 1088 1273 1126">ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 1144 1414 1182">มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ</p> <p data-bbox="783 1200 1086 1238">แก้มศิรชะ มือขวาทำสะเอว</p> <p data-bbox="783 1256 1433 1294">ขาและเท้า ตะเท้าซ้ายไปด้านหน้า พร้อมกับ</p> <p data-bbox="783 1312 1018 1350">กระโดดด้วยเท้าขวา</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
13.	 <p data-bbox="395 645 687 745">ภาพที่ 223 ท่ารำเพลงกะหลูจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 315 1433 533"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ แ่งศีรษะ มือซ้ายเท้าสะเอว </p> <p data-bbox="783 555 1433 656"> ขาและเท้า ดัดเท้าขวาไปด้านหลัง พร้อมกับ กระโดดด้วยเท้าซ้าย </p>
14.	 <p data-bbox="395 1395 687 1496">ภาพที่ 224 ท่ารำเพลงกะหลูจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 1055 1433 1216"> ศีรษะ เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ไนมลำตัวไปด้านหน้า กด เอวขวา </p> <p data-bbox="783 1238 1433 1339"> มือและแขน มือขวาหักข้อมือแล้วพลิกข้อมือลง ด้านหน้าระดับเอว มือซ้ายหักข้อมือลงระดับเดียวกัน </p> <p data-bbox="783 1361 1433 1462"> ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาไปด้านหน้า เท้าซ้ายวางหลัง เปิดส้นเท้า </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
15.	 <p data-bbox="392 663 691 752">ภาพที่ 225 ท่ารำเพลงกะหรุจะโทซ้อง</p>	<p data-bbox="786 315 1430 707"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย โน้มลำตัวไปด้านหน้า กด เอวซ้าย มือและแขน มือซ้ายหักข้อมือแล้วพลิกข้อมือลง ด้านหน้าระดับเอว มือขวาหักข้อมือลงระดับเดียวกัน ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาวางหลัง เปิดส้นเท้า </p> <p data-bbox="786 719 1430 887"> หมายเหตุ จากนั้นทำท่าม้วนมือเหนือศีรษะ โดยมือทั้งสองม้วนแล้วสะบัดออก พร้อมตีตเท้าขวา กระโดดด้วยเท้าซ้าย </p>
16.	 <p data-bbox="392 1431 691 1520">ภาพที่ 226 ท่ารำเพลงกะหรุจะโทซ้อง</p>	<p data-bbox="786 1084 1430 1476"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย โน้มลำตัวไปด้านหน้า กด เอวซ้าย มือและแขน มือทั้งสองม้วนแล้วสะบัดป็นวง มือขวา เป็นวงบน มือซ้ายระดับอก ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาไปด้านหน้า เท้าซ้ายวางหลัง เปิดส้นเท้า </p> <p data-bbox="786 1487 1430 1599"> หมายเหตุ ผู้แสดงที่อยู่ทางขวามือเป็นผู้ที่นั่งก่อน การนั่งจะนั่งยองๆ แล้วกดเข้าขวาลงไม่ตีตพื้น </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
17.	 <p data-bbox="392 645 691 745">ภาพที่ 227 ท่ารำเพลงกะหลูจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 320 1433 360">ศิรชะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 376 1433 477">ไหลและลำตัว กดไหลขวา ไนมลำตัวไปด้านหน้า กดเอวขวา</p> <p data-bbox="783 492 1433 593">มือและแขน มือทั้งสองม้วนแล้วสะบัดปิ้งวง มือขวาเป็นวงบน มือซ้ายระดับอก</p> <p data-bbox="783 609 1433 710">ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาวางหลังเปิดสันเท้า</p> <p data-bbox="783 725 1433 947"><u>หมายเหตุ</u> ผู้แสดงที่อยู่ทางซ้ายมือเป็นผู้ที่นั่ง การนั่งจะนั่งยองๆ แล้วกดเข้าซ้ายลงไม่ติดพื้น จากนั้นผู้แสดงทั้งสองยืนขึ้นทำท่าโบกมือขวาเดียวเหนือศิรชะ มือซ้ายเท้าสะเอว เท้าขวาเตะเท้าด้านหน้า</p>
18.	 <p data-bbox="392 1388 691 1489">ภาพที่ 228 ท่ารำเพลงกะหลูจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 1088 1433 1128">ศิรชะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 1144 1433 1245">ไหลและลำตัว กดไหลขวา ไนมลำตัวไปด้านหน้า ปิดไหลขวาไปด้านหน้าเพื่อเปิดตัว กดเอวขวา</p> <p data-bbox="783 1261 1433 1361">มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับเอว มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 1377 1433 1478">ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาไปด้านหน้า เท้าซ้ายกระทู้งเท้าวางหลัง</p> <p data-bbox="783 1494 1433 1594"><u>หมายเหตุ</u> เดินแลกที่กัน จากนั้นเปลี่ยนเป็นท่าทำโดยมือทั้งสองจะโบกไป – มา สูงเหนือศิรชะ</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
19.	 <p>ภาพที่ 229 ท่ารำเพลงกะหลูจะโทซ่อง</p>	<p>ศีรษะ ก้มหน้า ไหล่และลำตัว โนมลำตัวไปด้านหน้า มือและแขน มือทั้งสองตั้งวงล่างระดับเอว ขาและเท้า วางสั้นเท้าขวาไว้ด้านหน้า เท้าซ้ายวาง หลัง หมายเหตุ จากนั้นท่าทำตัววัดฝ่ามือขวาเข้าลำตัว ด้านหน้าระดับเอว มือซ้ายเท้าสะเอว ก้มหน้า โนมลำตัว ลง ย่ำเท้าเดิน ปฏิบัติสลับซ้าย - ขวา แล้วจึงเปลี่ยนเป็น มือขวาโบกมือไป - มา สูงเหนือศีรษะ มือซ้ายเท้าสะเอว แตะเท้าขวาไว้ด้านหน้า</p>
20.	 <p>ภาพที่ 230 ท่ารำเพลงกะหลูจะโทซ่อง</p>	<p>ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวาในลักษณะลักคอก ลำตัวตั้ง ตรง บิดไหล่ซ้ายไปด้านหน้าในลักษณะตีไหล่ มือและแขน มือทั้งสองเท้าสะเอว ขาและเท้า ยกสั้นเท้าขวาไปด้านหน้า สูงครึ่งแข้ง</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
21.	 <p data-bbox="392 667 691 768">ภาพที่ 231 ท่ารำเพลงกะหลูจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 320 1433 533"> ศีรษะ เอียงเข้าหากัน ไหล่และลำตัว กดไหล่ใน ลำตัวตั้งตรง กดเอวด้านใน มือและแขน มือที่อยู่ด้านนอกจะม้วนมือและสะบัด ข้อมือระดับแ่งศีรษะ มือที่อยู่ด้านในจับมือ </p> <p data-bbox="783 555 1433 651"> ขาและเท้า ตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับ กระโดดด้วยเท้าซ้าย </p> <p data-bbox="783 674 1433 770"> หมายเหตุ ปฏิบัติสลับซ้าย – ขวา แต่มือคงเดิม เปลี่ยน แต่การตะเท้าเท่านั้น </p>
22.	 <p data-bbox="392 1350 691 1451">ภาพที่ 232 ท่ารำเพลงกะหลูจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 1021 1433 1234"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง ปิดตัวไป ทางขวา มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือสูง </p> <p data-bbox="783 1256 1433 1352"> เหนือศีรษะ มือซ้ายเท้าสะเอว </p> <p data-bbox="783 1375 1433 1471"> ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาวางหลัง เปิดสันเท้า </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
23.	 <p data-bbox="472 645 612 680">ภาพที่ 233</p> <p data-bbox="395 703 689 739">ท่ารำเพลงกะหลุจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 315 1094 351">ศิรชะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 371 1378 472">ไหลและลำตัว กดไหลขวา ลำตัวตั้งตรง ปิดตัวไปทางซ้าย</p> <p data-bbox="783 492 1378 593">มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือสูงเหนือศิรชะ มือขวาเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 613 1433 714">ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาไปด้านหน้า เท้าซ้ายวางหลังเปิดสันเท้า</p> <p data-bbox="783 734 1433 947"><u>หมายเหตุ</u> จากนั้นผู้แสดงหันหน้าตรง ทำท่าม้วนมือขวาสะบัดออกเป็นวงสูงเหนือศิรชะ มือซ้ายเท้าสะเอวกระโดดดีดเท้าขวาไปด้านหลังสูงครึ่งน่อง และย่อตัวอยู่กับที่หมดจังหวะปรบมือ 1 ครั้ง</p>
24.	 <p data-bbox="472 1406 612 1442">ภาพที่ 234</p> <p data-bbox="395 1464 689 1500">ท่ารำเพลงกะหลุจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 1081 1094 1120">ศิรชะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 1140 1378 1189">ไหลและลำตัว กดไหลขวา โนมลำตัวไปด้านหน้า</p> <p data-bbox="783 1207 1414 1308">มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับเอว มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 1328 1433 1429">ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาไปด้านหน้า เท้าซ้ายวางหลังเปิดสันเท้า</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
25.	 <p data-bbox="395 629 689 730">ภาพที่ 235 ท่ารำเพลงกะหลูจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 320 1434 533"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย โนมลำตัวไปด้านหน้า มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ เอว มือขวาเท้าสะเอว </p> <p data-bbox="783 555 1434 656"> ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาวางหลัง เปิดส้นเท้า </p> <p data-bbox="783 678 1434 831"> หมายเหตุ จากนั้นผู้แสดงหันหน้าตรง ทำท่าม้วนมือขวา สะบัดออกเป็นวงสูงเหนือศีรษะ มือซ้ายเท้าสะเอว กระโดดดีดเท้าขวาไปด้านหลังสูงครึ่งน่อง </p>
26.	 <p data-bbox="395 1339 689 1440">ภาพที่ 236 ท่ารำเพลงกะหลูจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 1030 1434 1243"> ศีรษะ เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้ายในลักษณะลักคอก ลำตัวตั้ง ตรง มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือวาดมือ ลงมาระดับเอว มือซ้ายเท้าสะเอว </p> <p data-bbox="783 1265 1434 1366"> ขาและเท้า ยกส้นเท้าซ้ายไปด้านหน้า </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
27.	 <p data-bbox="472 629 611 667">ภาพที่ 237</p> <p data-bbox="392 689 691 728">ท่ารำเพลงกะหลูจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="786 315 1098 353">ศิรชะ เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="786 376 1273 414">ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง</p> <p data-bbox="786 436 1377 474">มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือสูง</p> <p data-bbox="786 497 1121 535">เหนือศิรชะ มือซ้ายทำสะเอว</p> <p data-bbox="786 557 1433 595">ขาและเท้า ตะเท้าซ้ายไปด้านหน้า พร้อมกับ</p> <p data-bbox="786 618 1018 656">กระโดดด้วยเท้าขวา</p>
28.	 <p data-bbox="472 1346 611 1384">ภาพที่ 238</p> <p data-bbox="392 1406 691 1444">ท่ารำเพลงกะหลูจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="786 1025 1098 1064">ศิรชะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="786 1086 1273 1124">ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง</p> <p data-bbox="786 1146 1377 1184">มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือสูง</p> <p data-bbox="786 1207 1121 1245">เหนือศิรชะ มือขวาทำสะเอว</p> <p data-bbox="786 1267 1433 1305">ขาและเท้า ตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับ</p> <p data-bbox="786 1328 1018 1366">กระโดดด้วยเท้าซ้าย</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
29.	 <p data-bbox="395 658 687 752">ภาพที่ 239 ท่ารำเพลงกะหลูจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 315 1433 712"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือสูง เหนือศีรษะ มือซ้ายทำสะเอว ขาและเท้า เตะเท้าซ้ายไปด้านหน้า พร้อมกับ กระโดดด้วยเท้าขวา หมายเหตุ หมุนตัวทางซ้ายมือเพื่อหันหลัง </p>
30.	 <p data-bbox="395 1377 687 1471">ภาพที่ 240 ท่ารำเพลงกะหลูจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 1025 1433 1422"> ศีรษะ เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ไนมลำตัวไปด้านหน้า กด เอวขวา มือและแขน มือขวาหักข้อมือแล้วพลิกข้อมือลง ด้านหน้าระดับเอว มือซ้ายหักข้อมือลงระดับเดียวกัน ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาไปด้านหน้า เท้าซ้ายวางหลัง เปิดส้นเท้า </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
31.	 <p data-bbox="395 645 687 745">ภาพที่ 241 ท่ารำเพลงกะหรุจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 315 1434 712"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย โนมลำตัวไปด้านหน้า กด เอวซ้าย มือและแขน มือซ้ายหักข้อมือแล้วพลิกข้อมือลง ด้านหน้าระดับเอว มือขวาหักข้อมือลงระดับเดียวกัน ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาวางหลัง เปิดสันเท้า </p> <p data-bbox="783 725 1434 887"> หมายเหตุ จากนั้นทำท่าม้วนมือขวาเหนือศีรษะ โดย ม้วนแล้วสะบัดออก มือซ้ายเท้าสะเอว พร้อมดีดเท้าขวา กระโดดด้วยเท้าซ้าย </p>
32.	 <p data-bbox="395 1413 687 1514">ภาพที่ 242 ท่ารำเพลงกะหรุจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 1084 1434 1420"> ศีรษะ เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา โนมลำตัวไปด้านหน้า กด เอวขวา มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือแล้ว ปาดมือออกข้างลำตัวโดยเริ่มจากด้านหน้าระดับเอว ออกไป มือซ้ายเท้าสะเอว </p> <p data-bbox="783 1433 1434 1536"> ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาไปด้านหน้า เท้าซ้ายวาง หลังเปิดสันเท้า </p>

ท่าที่	ลักษณะท่าร่ำ	อธิบายท่าร่ำ
33.	 <p data-bbox="392 645 691 745">ภาพที่ 243 ท่าร่ำเพลงกะหลูจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 315 1422 768"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย โนมลำตัวไปด้านหน้า กด เอวซ้าย มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือแล้ว ปาดมือออกข้างลำตัวโดยเริ่มจากด้านหน้าระดับเอว ออกไป มือขวาทำสะเอว ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาวาง หลังเปิดสั้นเท้า </p>
34.	 <p data-bbox="392 1361 691 1462">ภาพที่ 244 ท่าร่ำเพลงกะหลูจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 1021 1422 1417"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง กดเอวซ้าย มือและแขน มือทั้งสองตั้งวงโดยมือขวาเป็นวงบน มือซ้ายเป็นวงหน้าระดับอก ขาและเท้า ย่ำเท้าเดินเพื่อแลกที่ จากนั้นเมื่อถึงที่ ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวายกหลังสูงครึ่งน่องค้าง ทำไว้ </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
35.	 <p data-bbox="472 667 612 703">ภาพที่ 245</p> <p data-bbox="392 725 692 761">ท่ารำเพลงกะหลูจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="788 322 1091 358">ศิรชะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="788 376 1394 412">ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง กดเอวขวา</p> <p data-bbox="788 430 1394 465">มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือวาด</p> <p data-bbox="788 483 1347 519">แขนผ่านหน้าสูงระดับหน้าผาก มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="788 537 1426 573">ขาและเท้า วางส้นเท้าซ้ายไว้ด้านหน้า พร้อมกับ</p> <p data-bbox="788 591 1011 627">กระโดดด้วยเท้าขวา</p>
36.	 <p data-bbox="472 1328 612 1364">ภาพที่ 246</p> <p data-bbox="392 1386 692 1422">ท่ารำเพลงกะหลูจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="788 1028 1091 1064">ศิรชะ เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="788 1081 1394 1117">ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง กดเอวซ้าย</p> <p data-bbox="788 1135 1394 1171">มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือวาด</p> <p data-bbox="788 1189 1347 1225">แขนผ่านหน้าสูงระดับหน้าผาก มือขวาเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="788 1243 1426 1279">ขาและเท้า วางส้นเท้าขวาไว้ด้านหน้า พร้อมกับ</p> <p data-bbox="788 1296 1011 1332">กระโดดด้วยเท้าซ้าย</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
37.	 <p data-bbox="395 645 687 745">ภาพที่ 247 ท่ารำเพลงกะหรุจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 315 1422 712">ศิรชะ เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา บิดไหล่ขวาเข้า โนมลำตัว ไปด้านหน้า กดเอวขวา มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ เอว มือซ้ายเท้าสะเอว ขาและเท้า วางส้นเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับ กระโดดด้วยเท้าซ้าย แล้วค้างท่าหนึ่งไว้</p>
38.	 <p data-bbox="395 1355 687 1456">ภาพที่ 248 ท่ารำเพลงกะหรุจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 1025 1422 1422">ศิรชะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย บิดไหล่ซ้ายเข้า โนมลำตัว ไปด้านหน้า กดเอวซ้าย มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ เอว มือขวาเท้าสะเอว ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาวางหลัง แล้วค้างท่าหนึ่งไว้</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
39.	 <p data-bbox="395 645 692 745">ภาพที่ 249 ท่ารำเพลงกะหลูจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 320 1417 533">ศิรชะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กัดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ แก้มศิรชะ มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 555 1433 651">ขาและเท้า ตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับ กระโดดด้วยเท้าซ้าย</p>
40.	 <p data-bbox="395 1328 692 1429">ภาพที่ 250 ท่ารำเพลงกะหลูจะโทซ่อง</p>	<p data-bbox="783 1025 1417 1238">ศิรชะ ก้มหน้า ไหล่และลำตัว โนมลำตัวไปด้านหน้า มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ เอว มือขวาเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 1261 1433 1357">ขาและเท้า วางสันเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาก้าว ลงหลัง</p>

ท่าที่	ลักษณะท่าท่า	อธิบายท่าท่า
41.	 <p data-bbox="392 663 692 752">ภาพที่ 251 ท่าท่าเพลงกะทรุจะโทซ้อง</p>	<p data-bbox="783 315 1070 360">ศีรษะ ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 371 1070 416">ไหล่และลำตัว ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 427 1254 472">มือและแขน มือทั้งสองวางที่หน้าตัก</p> <p data-bbox="783 483 1158 528">ขาและเท้า นั่งยองๆ เท้าชิด</p>

.....จบ.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.4.2).อธิบายท่ารำเพลงหมองโยว

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
1.	 <p data-bbox="363 770 719 875">ภาพที่ 252 ท่ารำตงหมองโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 439 1398 770">ศีรษะ เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา บิดไหล่ขวามาด้านหน้า โน้มลำตัวไปด้านหน้า กดเอวขวา ขย่มตัวตามจังหวะ มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือแล้ว วาดมือระดับเอว มือซ้ายทำสะเอว ขาและเท้า นั่งยอง ๆ กดเข้าขวาลงไม่ติดพื้น</p>
2.	 <p data-bbox="363 1384 719 1489">ภาพที่ 253 ท่ารำตงหมองโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 1088 1417 1420">ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย บิดไหล่ซ้ายมาด้านหน้า โน้มลำตัวไปด้านหน้า กดเอวซ้าย ขย่มตัวตามจังหวะ มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือแล้ว วาดมือระดับเอว มือขวาทำสะเอว ขาและเท้า นั่งยอง ๆ กดเข้าซ้ายลงไม่ติดพื้น</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
3.	 <p data-bbox="472 629 612 667">ภาพที่ 254</p> <p data-bbox="365 685 719 723">ท่ารำตงหม่องโยว้เด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 315 1070 353">ศีรษะ ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 371 1070 409">ไหล่และลำตัว ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 427 1433 533">มือและแขน มือทั้งสองหักข้อมือไขว้กันระดับอก แล้ว ปล่อยมือแยกออกจากกันข้างลำตัว</p> <p data-bbox="783 551 1422 589">ขาและเท้า นั่งยอง ๆ แล้วค่อยยืนขึ้นพร้อมจังหวะมือ</p>
4.	 <p data-bbox="472 1301 612 1339">ภาพที่ 255</p> <p data-bbox="365 1357 719 1395">ท่ารำตงหม่องโยว้เด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 987 1098 1025">ศีรษะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 1043 1422 1149">ไหล่และลำตัว กอดไหล่ขวา ไนมลำตัวไปด้านหน้า กด เอวขวา</p> <p data-bbox="783 1167 1417 1272">มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ เอว มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 1290 1433 1373">ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาไปด้านหน้า เท้าซ้ายวางหลังเปิด สิ้นเท้า</p>

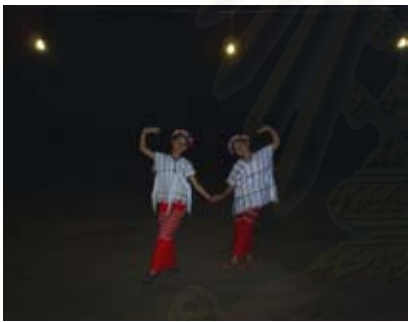

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
5.	 <p data-bbox="368 645 719 741">ภาพที่ 256 ท่ารำตงหม่องโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 315 1422 707"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กอดไหล่ซ้าย โนมลำตัวไปด้านหน้า กด เอวซ้าย มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ เอว มือขวาเท้าสะเอว ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาวางหลังเปิด สันเท้า </p>
6.	 <p data-bbox="368 1391 719 1487">ภาพที่ 257 ท่ารำตงหม่องโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 1084 1422 1476"> ศีรษะ เอียงขวา ไหล่และลำตัว กอดไหล่ขวา โนมลำตัวไปด้านหน้า กด เอวขวา มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ เอว มือซ้ายเท้าสะเอว ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาไปด้านหน้า เท้าซ้ายวางหลังเปิด สันเท้า </p> <p data-bbox="783 1480 1230 1536"><u>หมายเหตุ</u> หมุนตัวทางซ้ายเพื่อหันหลัง</p>

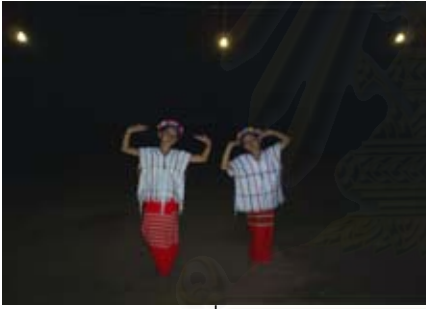
ท่าที่	ลักษณะท่าท่า	อธิบายท่าท่า
7.	 <p data-bbox="363 645 719 741">ภาพที่ 258 ท่าท่าตงหม่องโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 315 1422 533">ศีรชะ ก้มหน้าเอียงซ้ายแล้วเงยหน้าเอียงขวา ไหลและลำตัว ดิ่งไหลขึ้นตามแรงเหวี่ยงของแขนกด ไหลซ้ายสลับกดไหลขวา และ กดเอวซ้ายสลับกับกดเอว ขวา</p> <p data-bbox="783 551 1414 651">มือและแขน มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือสูง เหนือระดับศีรชะ</p> <p data-bbox="783 674 1433 775">ขาและเท้า กระโดดด้วยเท้าซ้ายพร้อมดีดเท้าขวา ไปทางด้านหลังเล็กน้อย เท้าขวายกสูงครึ่งน่อง</p>
8.	 <p data-bbox="363 1328 719 1424">ภาพที่ 259 ท่าท่าตงหม่องโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 999 1094 1043">ศีรชะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 1061 1422 1162">ไหลและลำตัว กดไหลขวา โนมลำตัวไปด้านหน้า กด เอวขวา</p> <p data-bbox="783 1180 1398 1335">มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือแล้ว ปาดมือออกข้างลำตัวโดยเริ่มจากด้านหน้าระดับเอว ออกไป มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 1352 1433 1453">ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาไปด้านหน้า เท้าซ้ายวาง หลังเปิดสันเท้า</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
9.	 <p data-bbox="475 645 609 680">ภาพที่ 260</p> <p data-bbox="368 703 716 739">ท่ารำตงหม่องโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="788 315 1410 533"> ศีรษะ เอียงซ้าย แล้วเปลี่ยนเป็นก้มหน้า ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง กดเอวซ้าย มือและแขน มือทั้งสองตั้งวงโดยมือขวาเป็นวงบน มือซ้ายเป็นวงหน้าระดับอก </p> <p data-bbox="788 555 1433 707"> ขาและเท้า ย่อเท้าเดินเพื่อแลกที่ จากนั้นเมื่อถึงที่ ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวากะทุ้งวางหลัง หนักหน้า </p>
10.	 <p data-bbox="475 1330 609 1366">ภาพที่ 261</p> <p data-bbox="368 1388 716 1424">ท่ารำตงหม่องโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="788 1001 1091 1037"> ศีรษะ เงยหน้า </p> <p data-bbox="788 1059 1410 1211"> ไหล่และลำตัว เอนลำตัวไปด้านหลัง มือและแขน มือทั้งสองตั้งวงโดยมือขวาเป็นวงบนมือซ้ายเป็นวงหน้าระดับอก </p> <p data-bbox="788 1234 1433 1337"> ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาวางหลัง เท้าซ้ายแตะจุมูกเท้า ด้านหน้า หนักหลัง </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
11.	 <p data-bbox="363 645 719 745">ภาพที่ 262 ท่ารำตงหม่องโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 315 1434 712"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ตีไหล่ซ้ายเข้า ลำตัวตั้งตรง มือและแขน มือขวาซ้อนข้อมือแล้วหักข้อมือ แขนสูงระดับไหล่ มือซ้ายม้วนข้อมือแล้วตั้งข้อมือระดับอก ขาและเท้า เตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับกระโดดด้วยเท้าซ้าย </p> <p data-bbox="783 725 1326 770"><u>หมายเหตุ</u> เดินเพื่อแลกที่ปฏิบัติสลับซ้าย - ขวา</p>
12.	 <p data-bbox="363 1388 719 1489">ภาพที่ 263 ท่ารำตงหม่องโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 1081 1434 1478"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ตีไหล่ซ้ายเข้า ลำตัวตั้งตรง มือและแขน มือขวาซ้อนข้อมือแล้วหักข้อมือ แขนสูงระดับไหล่ มือซ้ายม้วนข้อมือแล้วตั้งข้อมือระดับอก ขาและเท้า เตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับกระโดดด้วยเท้าซ้าย </p> <p data-bbox="783 1491 1315 1536"><u>หมายเหตุ</u> หยุดอยู่กับที่ ปฏิบัติสลับซ้าย - ขวา</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
13.	 <p data-bbox="472 618 611 656">ภาพที่ 264</p> <p data-bbox="368 674 715 712">ท่ารำตงหม่องโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 320 1094 353">ศิระชะ เชียงขวา</p> <p data-bbox="783 371 1422 409">ไหลและลำตัว กดไหลขวา ตีไหลขวาเข้าลำตัวตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 439 1406 477">มือและแขน มือซ้ายซ้อนข้อมือแล้วหักข้อ มือแขน</p> <p data-bbox="783 495 1385 533">สูงระดับไหล่ มือขวาม้วนข้อมือแล้วตั้งข้อมือระดับอก</p> <p data-bbox="783 551 1433 589">ขาและเท้า ตะเท้าซ้ายไปด้านหน้า พร้อมกับ</p> <p data-bbox="783 607 1018 645">กระโดดด้วยเท้าขวา</p> <p data-bbox="783 663 1326 701"><u>หมายเหตุ</u> กลับมาที่เดิม ปฏิบัติสลับซ้าย – ขวา</p>
14.	 <p data-bbox="472 1290 611 1328">ภาพที่ 265</p> <p data-bbox="368 1346 715 1384">ท่ารำตงหม่องโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 969 1158 1003">ศิระชะ เชียงเข้าหากัน</p> <p data-bbox="783 1021 1422 1059">ไหลและลำตัว กดไหลใน ลำตัวตั้งตรง กดเอวด้านใน</p> <p data-bbox="783 1088 1422 1126">มือและแขน มือที่อยู่ด้านนอกจะม้วนมือและสะบัด</p> <p data-bbox="783 1144 1262 1182">ข้อมือระดับแก่งศิระชะ มือที่อยู่ด้านในจับมือ</p> <p data-bbox="783 1200 1433 1238">ขาและเท้า ตะเท้าซ้ายไปด้านหน้า พร้อมกับ</p> <p data-bbox="783 1256 1018 1294">กระโดดด้วยเท้าขวา</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
15.	 <p data-bbox="472 633 611 674">ภาพที่ 266</p> <p data-bbox="368 685 715 725">ท่ารำตงหม่องโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 320 1158 360">คีรีชะ เอียงเข้าหากัน</p> <p data-bbox="783 371 1422 539">ไหลและลำตัว กดไหลใน ลำตัวตั้งตรง กดเอวด้านใน มือและแขน มือที่อยู่ด้านนอกจะม้วนมือและสะบัด ข้อมือระดับแ่งคีรีชะ มือที่อยู่ด้านในจับมือ</p> <p data-bbox="783 551 1433 651">ขาและเท้า เตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับ กระโดดด้วยเท้าซ้าย</p>
16.	 <p data-bbox="472 1301 611 1341">ภาพที่ 267</p> <p data-bbox="368 1352 715 1393">ท่ารำตงหม่องโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 987 1094 1028">คีรีชะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 1039 1430 1207">ไหลและลำตัว กดไหลขวา ตีไหลขวาเข้า ลำตัวตั้งตรง มือและแขน มือขวาซ้อนข้อมือแล้วหักข้อมือแขนสูง ระดับไหล มือซ้ายม้วนข้อมือแล้วตั้งข้อมือระดับอก</p> <p data-bbox="783 1218 1433 1319">ขาและเท้า เตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับ กระโดดด้วยเท้าซ้าย</p> <p data-bbox="783 1330 1318 1370"><u>หมายเหตุ</u> หยุดอยู่กับที่ ปฏิบัติสลับซ้าย - ขวา</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
17.	 <p data-bbox="472 645 612 680">ภาพที่ 268</p> <p data-bbox="365 696 719 741">ท่ารำตงหม่องโยว้เด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 320 1098 356">ศีรษะ เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 371 1390 472">ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ตีไหล่ซ้ายเข้า ลำตัวตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 495 1430 530">มือและแขน มือซ้ายซ้อนข้อมือแล้วหักข้อมือแขนสูง</p> <p data-bbox="783 553 1358 589">ระดับไหล่ มือขวาม้วนข้อมือแล้วตั้งข้อมือระดับอก</p> <p data-bbox="783 611 1430 647">ขาและเท้า ตะเท้าซ้ายไปด้านหน้า พร้อมกับ</p> <p data-bbox="783 669 1015 705">กระโดดด้วยเท้าขวา</p> <p data-bbox="783 728 1318 763"><u>หมายเหตุ</u> หยุดอยู่กับที่ ปฏิบัติสลับซ้าย – ขวา</p>
18.	 <p data-bbox="472 1305 612 1341">ภาพที่ 269</p> <p data-bbox="365 1357 719 1402">ท่ารำตงหม่องโยว้เด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 1003 1422 1039">ศีรษะ ก้มหน้าเอียงซ้ายแล้วเงยหน้าเอียงขวา</p> <p data-bbox="783 1061 1398 1097">ไหล่และลำตัว ตั้งไหล่ขึ้นตามแรงเหวี่ยงของแขนกด</p> <p data-bbox="783 1120 1422 1220">ไหล่ซ้ายสลับกดไหล่ขวา และ กดเอวซ้ายสลับกับกดเอวขวา</p> <p data-bbox="783 1243 1414 1332">มือและแขน มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือสูงเหนือระดับศีรษะ</p> <p data-bbox="783 1355 1430 1456">ขาและเท้า กระโดดด้วยเท้าซ้ายพร้อมตีเท้าขวาไปทางด้านหลังเล็กน้อย เท้าขวายกสูงครึ่งน่อง</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ										
19.	 <p data-bbox="472 618 612 658">ภาพที่ 270</p> <p data-bbox="365 674 719 719">ท่ารำตงหม่องโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<table border="0"> <tr> <td data-bbox="783 315 855 356">ศีรษะ</td> <td data-bbox="991 311 1070 356">ตั้งตรง</td> </tr> <tr> <td data-bbox="783 371 948 416">ไหล่และลำตัว</td> <td data-bbox="991 371 1070 416">ตั้งตรง</td> </tr> <tr> <td data-bbox="783 432 922 477">มือและแขน</td> <td data-bbox="991 432 1086 477">ปรบมือ</td> </tr> <tr> <td data-bbox="783 492 911 537">ขาและเท้า</td> <td data-bbox="991 488 1230 533">เดินย่อเท้าเพื่อแลกที่</td> </tr> </table>	ศีรษะ	ตั้งตรง	ไหล่และลำตัว	ตั้งตรง	มือและแขน	ปรบมือ	ขาและเท้า	เดินย่อเท้าเพื่อแลกที่		
ศีรษะ	ตั้งตรง											
ไหล่และลำตัว	ตั้งตรง											
มือและแขน	ปรบมือ											
ขาและเท้า	เดินย่อเท้าเพื่อแลกที่											
20.	 <p data-bbox="472 1328 612 1368">ภาพที่ 271</p> <p data-bbox="365 1384 719 1429">ท่ารำตงหม่องโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<table border="0"> <tr> <td data-bbox="783 1025 855 1066">ศีรษะ</td> <td data-bbox="991 1021 1070 1066">ตั้งตรง</td> </tr> <tr> <td data-bbox="783 1081 948 1126">ไหล่และลำตัว</td> <td data-bbox="991 1081 1070 1126">ตั้งตรง</td> </tr> <tr> <td data-bbox="783 1142 922 1187">มือและแขน</td> <td data-bbox="991 1142 1086 1187">ปรบมือ</td> </tr> <tr> <td data-bbox="783 1202 911 1247">ขาและเท้า</td> <td data-bbox="991 1198 1230 1243">เดินย่อเท้าเพื่อแลกที่</td> </tr> <tr> <td data-bbox="783 1263 895 1308">หมายเหตุ</td> <td data-bbox="991 1258 1238 1303">เดินไปอยู่แทนที่คู่ของตนเอง</td> </tr> </table>	ศีรษะ	ตั้งตรง	ไหล่และลำตัว	ตั้งตรง	มือและแขน	ปรบมือ	ขาและเท้า	เดินย่อเท้าเพื่อแลกที่	หมายเหตุ	เดินไปอยู่แทนที่คู่ของตนเอง
ศีรษะ	ตั้งตรง											
ไหล่และลำตัว	ตั้งตรง											
มือและแขน	ปรบมือ											
ขาและเท้า	เดินย่อเท้าเพื่อแลกที่											
หมายเหตุ	เดินไปอยู่แทนที่คู่ของตนเอง											

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
21.	 <p data-bbox="475 645 612 680">ภาพที่ 272</p> <p data-bbox="368 696 719 741">ท่ารำตงหม่องโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 315 855 351">ศีรษะ</p> <p data-bbox="991 315 1193 351">ก้มหน้า เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 371 951 407">ไหล่และลำตัว</p> <p data-bbox="991 371 1414 407">โน้มตัวไปด้านหน้า ปิดตัวไปทางซ้าย</p> <p data-bbox="783 427 927 463">มือและแขน</p> <p data-bbox="991 427 1214 463">ตั้งวงล่างระดับเอว</p> <p data-bbox="783 483 911 519">ขาและเท้า</p> <p data-bbox="975 483 1437 519">ก้าวเท้าซ้ายออกข้าง วางส้นเท้าวางขวาไว้หน้า</p>
22.	 <p data-bbox="475 1339 612 1375">ภาพที่ 273</p> <p data-bbox="368 1391 719 1435">ท่ารำตงหม่องโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 1021 855 1057">ศีรษะ</p> <p data-bbox="991 1021 1094 1057">เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 1077 951 1113">ไหล่และลำตัว</p> <p data-bbox="991 1077 1430 1113">กอดไหล่ขวา ตีไหล่ขวาเข้า ลำตัวตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 1133 927 1169">มือและแขน</p> <p data-bbox="991 1133 1430 1169">มือขวาซ้อนข้อมือแล้วหักข้อมือแขนสูง</p> <p data-bbox="783 1189 1358 1225">ระดับไหล่ มือซ้ายม้วนข้อมือแล้วตั้งข้อมือระดับอก</p> <p data-bbox="783 1245 911 1281">ขาและเท้า</p> <p data-bbox="1046 1245 1430 1281">เตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับ</p> <p data-bbox="783 1301 1015 1337">กระโดดด้วยเท้าซ้าย</p> <p data-bbox="783 1357 1078 1393"><u>หมายเหตุ</u> เดินเพื่อแลกที่</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
23.	 <p data-bbox="472 629 611 667">ภาพที่ 274</p> <p data-bbox="368 685 715 723">ท่ารำตงหม่องโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 320 1094 353">ศิรชะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 371 1406 472">ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา บิดไหล่ซ้ายเข้า ลำตัวตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 495 1430 528">มือและแขน มือซ้ายซ้อนข้อมือแล้วหักข้อมือแขนสูง</p> <p data-bbox="783 551 1358 584">ระดับไหล่ มือขวาม้วนข้อมือแล้วตั้งข้อมือระดับอก</p> <p data-bbox="783 607 1430 640">ขาและเท้า ตะเท้าซ้ายไปด้านหน้า พร้อมกับ</p> <p data-bbox="783 663 1015 696">กระโดดด้วยเท้าขวา</p> <p data-bbox="783 719 1198 763"><u>หมายเหตุ</u> เดินกลับที่เดิมของตนเอง</p>
24.	 <p data-bbox="472 1397 611 1435">ภาพที่ 275</p> <p data-bbox="368 1453 715 1491">ท่ารำตงหม่องโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 1088 1094 1122">ศิรชะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 1144 1406 1245">ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา โนมลำตัวไปด้านหน้า กดเอวขวา</p> <p data-bbox="783 1267 1414 1301">มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ</p> <p data-bbox="783 1323 1031 1357">เอว มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 1379 1430 1480">ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาไปด้านหน้า เท้าซ้ายวางหลังเปิดสันเท้า</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
25.	 <p data-bbox="472 645 612 680">ภาพที่ 276</p> <p data-bbox="365 696 719 741">ท่ารำตงหม่องโยว้เด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 320 1098 356">ศิรชะ เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 376 1422 472">ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย โนมลำตัวไปด้านหน้า กดเอวซ้าย</p> <p data-bbox="783 495 1417 591">มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับเอว มือขวาทำสะเอว</p> <p data-bbox="783 613 1433 710">ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาวางหลังเปิดสันเท้า</p>
26.	 <p data-bbox="472 1355 612 1391">ภาพที่ 277</p> <p data-bbox="365 1406 719 1451">ท่ารำตงหม่องโยว้เด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 1030 1098 1066">ศิรชะ เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 1086 1406 1182">ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง กดเอวซ้าย</p> <p data-bbox="783 1205 1251 1240">มือและแขน พนมมือระดับหน้าผาก</p> <p data-bbox="783 1263 1433 1359">ขาและเท้า วางสันเท้าขวาด้านหน้า พร้อมกับกระโดดด้วยเท้าซ้าย</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
27.	 <p data-bbox="472 629 612 667">ภาพที่ 278</p> <p data-bbox="368 685 716 723">ท่ารำตงหม่องโยว้เด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 320 1094 353">คีรีชะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 376 1401 414">ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง กดเอวขวา</p> <p data-bbox="783 436 1251 474">มือและแขน พนมมือระดับหน้าผาก</p> <p data-bbox="783 497 1433 535">ขาและเท้า วางส้นเท้าซ้ายด้านหน้า พร้อมกับ</p> <p data-bbox="783 557 1015 595">กระโดดด้วยเท้าขวา</p>
28.	 <p data-bbox="472 1288 612 1326">ภาพที่ 279</p> <p data-bbox="368 1344 716 1382">ท่ารำตงหม่องโยว้เด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 987 1094 1021">คีรีชะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 1043 1377 1081">ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ตีไหล่ขวาเข้าตามแรง</p> <p data-bbox="783 1104 1091 1142">เขวียงของมือ ลำตัวตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 1164 1426 1202">มือและแขน มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือข้าง</p> <p data-bbox="783 1225 1353 1263">ลำตัว มือขวาส่งด้านหน้า มือซ้ายส่งเฉียงด้านหลัง</p> <p data-bbox="783 1285 1433 1323">ขาและเท้า เตะเท้าซ้ายไปด้านหน้า พร้อมกับ</p> <p data-bbox="783 1346 1015 1384">กระโดดด้วยเท้าขวา</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
29.	 <p data-bbox="368 622 719 719">ภาพที่ 280 ท่ารำตงหม่องโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 315 1433 712"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ติไหล่ซ้ายเข้าตามแรง เหวี่ยงของมือ ลำตัวตั้งตรง มือและแขน มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือข้าง ลำตัว มือซ้ายส่งด้านหน้า มือขวาส่งเฉียงด้านหลัง ขาและเท้า ตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับ กระโดดด้วยเท้าซ้าย </p>
30.	 <p data-bbox="368 1305 719 1402">ภาพที่ 281 ท่ารำตงหม่องโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 976 1433 1429"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง บิดตัวไป ทางขวา มือและแขน มือขวาม้วนมือและหักข้อมือ แล้วกด ข้อมือลงในลักษณะเดาะมือเริ่มจากด้านหน้าระดับเอวได้ ไปจนถึงด้านข้าง มือซ้ายเท้าสะเอว ขาและเท้า ตะเท้าขวาไปด้านหน้าในลักษณะเดาะข้อ เท้าพร้อมจังหวะของมือ </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
31.	 <p data-bbox="363 645 719 741">ภาพที่ 282 ท่ารำตงหม่องโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 320 1094 353">ศิรชะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 371 1430 591">ไหลและลำตัว กดไหลขวา ลำตัวตั้งตรง บิดตัวไปซ้าย มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและหักข้อมือ แล้วกด ข้อมือลงในลักษณะเดาะมือเริ่มจากด้านหน้าระดับเอวไล่ ไปจนถึงด้านข้าง มือขวาทำสะเอว</p> <p data-bbox="783 613 1430 707">ขาและเท้า ตะเท้าซ้ายไปด้านหน้าในลักษณะเดาะข้อ เท้าพร้อมจังหวะของมือ</p>
32.	 <p data-bbox="363 1328 719 1424">ภาพที่ 283 ท่ารำตงหม่องโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 1003 1374 1037">ศิรชะ เอียงขวาแล้วเปลี่ยนเป็นเอียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 1055 1430 1211">ไหลและลำตัว กดไหลซ้ายแล้วเปลี่ยนเป็นกดไหลขวา ในลักษณะลักคอก ลำตัวตั้งตรง บิดตัวไปขวา ดึงไหลขวา เข้า</p> <p data-bbox="783 1234 1406 1391">มือและแขน มือทั้งสองอยู่ข้างลำตัว ดึงข้อมือและ ศอกขวาเข้าหาลำตัวศอกตั้งเสมอไหล่ มือซ้ายกดข้อมือ ลงดึงศอกขึ้นเสมอไหล่</p> <p data-bbox="783 1413 1430 1507">ขาและเท้า เท้าขวายืนยี่ด – ยวบ เท้าซ้ายยกขึ้นและตะ พื้นสัมผัสพื้นกับการดึงศอก</p> <p data-bbox="783 1529 1134 1563">หมายเหตุ หันตัวเอียงทางขวา</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
33.	 <p data-bbox="475 622 612 658">ภาพที่ 284</p> <p data-bbox="368 680 719 716">ท่ารำตงหม่องโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="788 315 1433 533"> ศีรษะ เอียงซ้ายแล้วเปลี่ยนเป็นเอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวาแล้วเปลี่ยนเป็นกดไหล่ซ้าย ในลักษณะลักคอก ลำตัวตั้งตรง บิดตัวไปซ้าย ดึงไหล่ซ้าย เข้า </p> <p data-bbox="788 555 1433 712"> มือและแขน มือทั้งสองอยู่ข้างลำตัว ดึงข้อมือและ ศอกซ้ายเข้าหาลำตัวศอกตั้งเสมอไหล่ มือขวากดข้อมือ ลงดึงศอกขึ้นเสมอไหล่ </p> <p data-bbox="788 734 1433 891"> ขาและเท้า เท้าซ้ายยืนยัด – ยุก เท้าขวายกขึ้นและแตะ พื้นสัมผัสพื้นกับการดึงศอก หมายเหตุ หันตัวเอียงทางซ้าย </p>
34.	 <p data-bbox="475 1332 612 1368">ภาพที่ 285</p> <p data-bbox="368 1391 719 1426">ท่ารำตงหม่องโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="788 1025 1433 1182"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวาในลักษณะลักคอก ลำตัวตั้ง ตรง บิดไหล่ซ้ายไปด้านหน้าในลักษณะตีไหล่ </p> <p data-bbox="788 1205 1433 1305"> มือและแขน มือทั้งสองเท้าสะเอว ขาและเท้า ยกส้นเท้าขวาไปด้านหน้า สูงครึ่งแข้ง </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
35.	 <p data-bbox="472 658 612 696">ภาพที่ 286</p> <p data-bbox="368 712 716 750">ท่ารำตงหมองโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 320 1098 358">ศีรษะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 371 1426 409">ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้ายในลักษณะลักคอก ลำตัวตั้ง</p> <p data-bbox="783 434 1294 472">ตรง บิดไหล่ขวาไปด้านหน้าในลักษณะตีไหล่</p> <p data-bbox="783 497 1222 535">มือและแขน มือทั้งสองเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 560 1378 598">ขาและเท้า ยกส้นเท้าซ้ายไปด้านหน้า สูงครึ่งแข้ง</p>
36.	 <p data-bbox="472 1339 612 1377">ภาพที่ 287</p> <p data-bbox="368 1393 716 1431">ท่ารำตงหมองโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 1014 1193 1052">ศีรษะ ก้มหน้า เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 1066 1410 1104">ไหล่และลำตัว โน้มตัวไปด้านหน้า บิดตัวไปทางซ้าย</p> <p data-bbox="783 1128 1211 1167">มือและแขน ตั้งวงล่างระดับเอว</p> <p data-bbox="783 1191 1433 1274">ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายออกข้าง วางส้นเท้าวางขวาไว้หน้า</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
37.	 <p data-bbox="363 629 719 730">ภาพที่ 288 ท่ารำตงหม่องโยว้เด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 320 1433 595"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง กดเอวซ้าย มือและแขน พนมมือระดับอก ขาและเท้า วางส้นเท้าขวาด้านหน้า พร้อมกับ กระโดดด้วยเท้าซ้าย </p>
38.	 <p data-bbox="363 1288 719 1388">ภาพที่ 289 ท่ารำตงหม่องโยว้เด็กเพลงที่ 2</p>	<p data-bbox="783 987 1433 1263"> ศีรษะ เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง กดเอวขวา มือและแขน พนมมือระดับอก ขาและเท้า วางส้นเท้าซ้ายด้านหน้า พร้อมกับ กระโดดด้วยเท้าขวา </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
39.	 <p>ภาพที่ 290 ท่ารำตงหม่องโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<p>ศีรษะ ก้มหน้า เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้ายไปบิดลำตัวเพื่อเปิดตัว โน้มลำตัวไปด้านหน้า มือและแขน มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือ มือขวาระดับศีรษะ มือซ้ายระดับเอว ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายไว้ด้านหน้า เท้าขวาวาง หลังเปิดสันเท้า</p>
40.	 <p>ภาพที่ 291 ท่ารำตงหม่องโยวเด็กเพลงที่ 2</p>	<p>ศีรษะ เงยหน้า เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง มือและแขน มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือ มือขวาสูงระดับศีรษะ มือซ้ายระดับเอว ขาและเท้า นั่งลงบนสันเท้าขวา เข่าขวาไม่วาง พื้น ตั้งเข่าซ้ายขึ้น</p>

วิเคราะห์การแสดงรำตงหม่องโยว : การแสดงของเด็ก

1.วิเคราะห์ลักษณะการรำ

ในที่นี้ผู้วิจัยแบ่งรายละเอียดการศึกษาวิเคราะห์ดังนี้

- 1.1.การศึกษาวิเคราะห์ท่ารำ
- 1.2.กระบวนการรำ
- 1.3.ลำดับท่ารำ
- 1.4.โครงสร้างการแสดง

1.1.การศึกษาวิเคราะห์ท่ารำ

จากที่ผู้วิจัยได้อธิบายท่ารำไว้ตามตารางข้างต้น สามารถวิเคราะห์ถึงลักษณะของการใช้อวัยวะส่วนต่างๆของร่างกาย ได้ดังต่อไปนี้

1).การใช้ศีรษะ มี 4 ลักษณะ คือ

1.1).ศีรษะตั้งตรง มีปรากฏทั้งในท่าเตรียมและท่าเคลื่อนไหวในการรำ โดยเป็นลักษณะของการใช้ศีรษะก่อนที่จะมีการเปลี่ยนไปในลักษณะอื่นๆซึ่งศีรษะจะตั้งตรงสัมพันธ์กับลำตัวที่ตั้งตรง

1.2).ก้มศีรษะ เป็นลักษณะของการโน้มศีรษะไปทางด้านหน้าซึ่งสัมพันธ์กับการโน้มลำตัวไปทางด้านหน้า และยังเป็นการใช้ศีรษะร่วมกับการเอียงศีรษะอีกด้วย

1.3).ศีรษะเอียงตามลำตัว ในที่นี้เป็นการเอียงศีรษะไปทางด้านซ้ายและด้านขวา โดยจะมีความสัมพันธ์กับการเอียงลำตัวร่วมด้วย การเอียงศีรษะตามความสัมพันธ์ในการเอียงตัวนี้ทำให้การทำท่ารำดูไม่แข็งจนเกินไปและดูเป็นธรรมชาติเนื่องจากทำให้เกิดความสมดุลย์ในการเคลื่อนไหวนั่นเอง

1.4). ลักคอบ มีปรากฏการณ์ร่วมกับการกดไหล่และการตีไหล่ แต่ไม่ปรากฏอย่างชัดเจนมากนักเนื่องจากการรำตงนี้เป็นการเคลื่อนไหวที่รวดเร็ว ส่งผลให้การท่าท่าจึงเป็นไปอย่างรวดเร็ว อีกทั้งการเคลื่อนไหวมักเป็นไปตามแรงโน้มถ่วงธรรมชาติมากกว่าดังนั้นการใช้ศีรษะจึงเป็นการเคลื่อนไหวตามแรงต้านเพื่อให้เกิดความสมดุลย์นั่นเอง

ผลจากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า ลักษณะของการใช้ศีรษะในการแสดงรำตงอะบละที่ปรากฏมีมากที่สุด คือ การเอียงศีรษะร่วมกับการก้มศีรษะ โดยการใช้ศีรษะทั้งสองลักษณะดังกล่าวจะเป็นไปในลักษณะที่สอดคล้องกันกล่าวคือ ในการเอียงศีรษะจะมีการก้มศีรษะร่วมอยู่ด้วย

2). การใช้ไหล่และลำตัว มี 5 ลักษณะ คือ

2.1). ลำตัวตั้งตรง เป็นลักษณะที่ลำตัวตั้งอยู่ในแนวตั้งปกติของการทรงตัวของร่างกายท่ามุม 90 องศากับพื้นดิน

2.2). การเอนลำตัว เป็นลักษณะของการเคลื่อนไหวร่างกายส่วนบน คือ เอนหน้าอกและไหล่ โดยเป็นไปตามแรงดึงดูด การเอนลำตัวที่พบมีการเอนลำตัวทางด้านซ้ายและด้านขวา รวมถึงการเอนลำตัวทางด้านหน้าและด้านหลัง

2.3). การบิดลำตัว เป็นลักษณะของการร่างกายส่วนบน คือ เอนหน้าอกและไหล่หันไปด้านข้างทั้งด้านซ้ายและด้านขวา

2.4). การกดไหล่ มักพบร่วมกับการเอนลำตัวเนื่องจากการเคลื่อนไหวในการแสดงนี้ ส่วนใหญ่จะเน้นการเคลื่อนไหวของร่างกายแบบไปทั้งตัว

2.5). การตีไหล่ เป็นการตีไหล่ข้างใดข้างหนึ่งไปทางด้านหรือด้านหลัง

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าลักษณะของการใช้ไหล่และลำตัวที่พบมากที่สุดคือ การเอนลำตัวร่วมกับการกดไหล่ โดยเฉพาะการเอนลำตัวไปด้านหน้าและด้านข้าง ซึ่งจะเป็นไปอย่างสอดคล้องกัน ส่วนลำตัวตั้งตรงจะพบมากในท่าเตรียม ทำนั่งปรบมือและท่าจบ

3).การใช้มือ ลักษณะการใช้มือที่พบมี 7 ลักษณะ คือ

3.1).แบมือ โดยพบร่วมกับลักษณะมื่อดังต่อไปนี้

สะบัดมือ เป็นท่าต่อเนื่องจากการหักข้อมือและม้วนข้อมือ โดยการสะบัดมือนี้จะเป็นการใช้ปลายนิ้วสะบัดตั้งขึ้นอย่างรวดเร็ว วงรอบของการสะบัดจะสั้นและเป็นไปอย่างรวดเร็ว ตำแหน่งมือที่พบ คือ ด้านหน้าระดับศีรษะ ด้านข้างระดับศีรษะ ด้านข้างสูงเหนือศีรษะ ด้านหน้าระดับเอว ด้านข้างระดับเอว

เหวี่ยงมือ มีลักษณะคล้ายกับการสะบัดมือหากแต่มีลักษณะของการเหวี่ยงแขนร่วมอยู่ด้วย ตำแหน่งมือที่พบ คือ ด้านข้างสูงเหนือศีรษะ ด้านข้างระดับเอว

มือตั้งวง เป็นลักษณะของการเหยียดนิ้วมือทั้งหมดแต่ไม่ตึงมากนัก โดยนิ้วทั้งหมดไม่เรียงติดกันทั้งนี้เพราะการตั้งวงของการรำชาวกะเหรี่ยงนี้จะไม่มีการเกร็งนิ้วมือนั่นเอง ตำแหน่งมือที่พบ คือ ด้านหน้าระดับศีรษะ ด้านข้างระดับศีรษะ ด้านข้างสูงเหนือศีรษะ ด้านหน้าระดับเอว ด้านหน้าระดับอก ด้านข้างระดับเอว

ดันฝ่ามือ มือทั้งสองตั้งข้อมือและหันฝ่ามือออกจากลำตัวจากนั้นสลับดันมือที่ตั้งโดยให้หลังมือเข้าหาลำตัวและดันฝ่ามือออกจากลำตัว ตำแหน่งมือที่พบ คือ ด้านหน้าระดับอก

ซ้อนข้อมือ เป็นลักษณะของการหงายฝ่ามือข้างใดข้างหนึ่งโดยการใช้สันมือนำพร้อมกับการหมุนข้อมือแล้วหักข้อมือเข้าหาลำตัว ตำแหน่งมือที่พบ คือ ด้านข้างระดับศีรษะ ด้านข้างระดับเอว ด้านหน้าระดับศีรษะ ด้านหน้าระดับเอว

ตวัดข้อมือ คล้ายกับการซ้อนข้อมือหากแต่ทำด้วยความรวดเร็วและใช้พลังมากกว่า ตำแหน่งมือที่พบ คือ ด้านหน้าระดับเอว

ปาดมือ เป็นลักษณะของการคว่ำฝ่ามือและใช้สันมือด้านนอกเป็นตัวนำในการเคลื่อนไปด้านข้าง เมื่อฝ่าช่วงตัวตรงบริเวณเอวให้ตวัดมือขึ้นเล็กน้อย ลักษณะของการปาด

มือที่พบในการแสดงรำตงอะบละนี้มีเพียงลักษณะเดียว คือ การปาดสองมือพร้อมกัน ตำแหน่งมือที่พบ คือ ด้านหน้าระดับเอว

3.2).กำมือ กำมือทั้ง 2 ข้างแต่เป็นเพียงการกำมือแบบหลวมๆ เท่านั้น ท่าที่พบคือการกำมือส่งไปด้านหลังอแขนระดับเอว

3.3).ม้วนมือ มี 2 ลักษณะคือ การม้วนมือแบบมือจับ เป็นการหักข้อมือเข้าลำตัวแล้วกดฝ่ามือลงพร้อมกับกดนิ้วชี้เข้านิ้วหัวแม่มือ การจับมือในการแสดงพื้นบ้านนี้จะไม่เน้นความปราณีตบรรจงจึงเป็นเพียงการจับนิ้วมือแบบหลวมๆเท่านั้น และอีกลักษณะ คือ การม้วนมือแบบไม่จับ เป็นแค่เพียงการหักข้อมือแล้วม้วนมือสะบัดออกเท่านั้น

3.4).มือเท้าสะเอว เป็นลักษณะของการใช้มือข้างใดข้างหนึ่งหรือทั้งสองข้างเท้าสะเอวโดยการใช้หลังมือแตะบริเวณเอว มือซ้ายแตะเอวด้านซ้าย มือขวาแตะเอวด้านขวา

3.5).จับมือ การจับมือที่พบในการแสดงรำตงนี้เป็นการจับมือระหว่างคู่เพียงสองคน ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ การจับสองมือและการจับมือเดียว

3.6).ปรบมือ ลักษณะที่พบเป็นการปรบมือแบบธรรมชาติ โดยไม่มีการพลิกข้อมือหรือกำหนดลักษณะมืออื่นใดร่วมด้วย หากแต่เป็นเพียงการตั้งข้อมือระดับอกปล่อยมือธรรมชาติหันฝ่ามือเข้าหากันและประกบฝ่ามือเพื่อให้เกิดเสียง

3.7).โบกมือในลักษณะหักข้อมือ เป็นลักษณะของการหักข้อมือเข้าและออกจากลำตัว ในการหักฝ่ามือเข้าจะมีมือจับร่วมอยู่ด้วยและการหักฝ่ามือออกเป็นการแบฝ่ามือ ตำแหน่งมือที่พบ คือ ด้านหน้าระดับศีรษะ และด้านหน้าสูงเหนือศีรษะ

ผลจากการศึกษาลักษณะการใช้มือในการแสดงรำตง พบว่าลักษณะของการใช้มือที่พบมากที่สุดคือ การม้วนมือ การเหวี่ยงมือ การสะบัดข้อมือ และมือตั้งวง

4).การใช้แขน ในที่นี้เป็นแบ่งตามระดับของการใช้แขนที่ปรากฏในการแสดงรำตง ซึ่งมีทั้งหมด 3 ระดับ คือ

4.1). สูงกว่าระดับไหล่ ลักษณะที่พบคือ ชูแขนสูงเหนือศีรษะ

4.2). เสมอไหล่ ลักษณะที่พบคือ กางแขนงอศอกระดับไหล่ทั้งด้านหน้าและด้านข้าง กันศอกยกศอกเสมอไหล่ ดันศอก

4.3). ต่ำกว่าระดับไหล่ ลักษณะที่พบคือ แกว่งแขน แขนยันพื้น งอแขนตั้งวง

ผลจากการศึกษาถึงลักษณะของการใช้แขนในการแสดงรำตงพบว่า ลักษณะของการใช้ที่พบมากที่สุด คือ การใช้แขนระดับไหล่ และการใช้แขนต่ำกว่าระดับไหล่ โดยมากมักเป็นการใช้ร่วมกับการม้วนมือ สะบัดมือ เหวี่ยงมือ ตั้งวง และการปรบมือ

5). การใช้ขา

5.1). ยืนตรง เป็นลักษณะของการยืนเต็มฝ่าเท้าโดยเท้าทั้งคู่อยู่ห่างกันเล็กน้อย มักพบในท่ายืนปรบมือเมื่อหมดจังหวะ

5.2). ยืด – ยุบ เป็นลักษณะของการยืดขาตั้งและหย่อนขาโดยการบังคับจากกล้ามเนื้อหน้าขา แต่ด้วยเป็นรำแบบพื้นบ้านจึงเป็นเพียงการยืดและย่อเท่านั้นไม่มีการห่มเข้า

5.3). กระโดด โดยมากมักพบเป็นลักษณะของการกระโดดเพียงขาเดียว หากแต่เป็นการกระโดดที่ไม่สูงมากนัก

5.4). ยกขา ในการแสดงรำตงพบลักษณะการยกขาอยู่ 2 ลักษณะ คือ การยกขา ด้านหน้าและการยกขาส่งหลัง การยกขาด้านหน้าจะยกสูงระดับครึ่งแข้งปลายเท้าที่ยกจะชี้ไปด้านหน้าหรือออกด้านข้างเล็กน้อย การยกเท้าในการแสดงรำตงจะเป็นไปอย่างธรรมชาติกล่าวคือไม่มีการเข็ดปลายเท้าแต่อย่างใด ในการยกขาไปด้านหลังจะยกสูงเพียงครึ่งน่องเท่านั้นปลายเท้าชี้ลงพื้น ไม่มีการเข็ดปลายเท้าเช่นกัน

5.5). สอดขา เป็นลักษณะที่สืบเนื่องจากการนั่งยองๆแล้วใช้ขาอีกข้างทอดออกมาผ่านด้านหน้าไปทางด้านซ้ายหรือด้านขวา การวางสอดขานี้จะไม่ให้เข่าและน่องของขาที่สอดนั้นติดพื้นแต่จะไม่ยกเข้าขึ้นสูง

5.6).เหวี่ยงขา เป็นลักษณะที่ต่อเนื่องมาจากการกระโดด เช่น กระโดดด้วยขาขวา ก็จะเหวี่ยงขาตามด้วยขาซ้าย ซึ่งขาที่เหวี่ยงจะเสมือนขาที่ไร้น้ำหนักซึ่งเป็นผลจากแรงเหวี่ยงนั่นเอง การเหวี่ยงขาที่พบในการแสดงรำตงมี 2 ลักษณะ คือ การเหวี่ยงขาไปทางด้านหน้าและการเหวี่ยงขาไปทางด้านหลัง

ผลจากการศึกษาพบว่าลักษณะของการใช้ขาทั้งการยก การสอดขา การเหวี่ยงขา จะไม่สูงนัก ลักษณะของการใช้ขาที่พบมากที่สุด คือ ยึด – ยุบ กระโดด ยกขา และเหวี่ยงขา

6).การใช้เท้า ลักษณะการย่อเท้าที่พบมี 10 ลักษณะ คือ

6.1).ก้าวเท้า เป็นการก้าวเท้าข้างใดข้างหนึ่งในลักษณะเต็มฝ่าเท้าแล้วถอยน้ำหนักไปยังเท้าที่ก้าวออกไป เท้าที่ตามมาจะเปิดส้นเท้าเล็กน้อยเพื่อเตรียมที่จะก้าวต่อไป ข้างหน้า หรือด้านข้าง

6.2).ย่อเท้า เป็นลักษณะของการใช้เท้าข้างใดข้างหนึ่งวางลงในลักษณะเต็มฝ่าเท้าในขณะที่ยัดเท้าอีกข้างก็ยกขึ้นเพื่อเตรียมวางลงต่อไป ในการย่อเท้านี้ผู้แสดงจะกระทำอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษาพบว่าลักษณะของการย่อเท้ามี ลักษณะ คือ

การย่อเท้า 2 จังหวะ ในการแสดงรำตงพบลักษณะของการย่อเท้า 2 จังหวะอยู่มากซึ่งมีลักษณะ ดังนี้ ย่อ – ตะ, ย่อ - ตะ, ย่อ – กระทุ้ง, ย่อ – ยก, ย่อ – วางส้นเท้า

การย่อเท้า 4 จังหวะ ในการแสดงรำตงพบการย่อเท้า 4 จังหวะเพียงลักษณะเดียว คือ การย่อเท้าเดินสลับซ้าย – ขวา

6.3).เตะเท้า เป็นลักษณะของการใช้เท้าใดเท้าหนึ่งรับน้ำหนักตัวไว้และใช้ปลายเท้าอีกข้างหนึ่งเตะพื้น การเตะเท้าในการแสดงพบ 2 ลักษณะคือ การเตะเท้าพร้อมยึดตัวขึ้นและการเตะเท้าพร้อมกับการยุบตัวลง

6.4).เตะเท้า การใช้ปลายเท้าและหลังเท้าส่งไปด้านหน้าด้วยแรงเตะ ลักษณะของการเตะเท้าที่พบในการแสดงคือ การเตะเท้าด้านข้าง ด้านหน้า โดยเท้าที่เตะออกไปนั้นต้องปล่อยแบบธรรมชาติ คือ ไม่ต้องออกแรงกดปลายเท้ามากนัก

6.5). เขย่งปลายเท้า เป็นลักษณะของการยื่นบนปลายเท้าข้างใดข้างหนึ่ง หรือทั้งสองข้างโดยน้ำหนักอยู่บนจมูกเท้าและส้นเท้ายกขึ้น

6.6). เหยียงเท้า ในการศึกษาพบว่า การเหยียงเท้ามักจะสัมพันธ์กับการเหยียงขา ซึ่งเป็นการทำท่าต่อเนืองนั่นเอง โดยเท้าที่เหยียงจะปล่อยแบบธรรมชาติเสมือนไร้น้ำหนักเช่นกัน

6.7). กระทบเท้า คล้ายกับการกระทบเท้าในนาฏศิลป์ไทย กล่าวคือ การกระทบเท้าจะสัมพันธ์กับการวางเท้าด้านหลังโดยใช้จมูกเท้าวางกับพื้นและเปิดส้นเท้า

6.8). เตาะเท้า เป็นลักษณะของการใช้จมูกเท้าแตะพื้นแล้วยกขึ้นเล็กน้อยแล้วแตะพื้นอีกครั้งสลับกันไป พบในการแสดงรำตงหมองโงวเท่านั้น

6.9). ฉายเท้า เป็นลักษณะของการใช้ปลายเท้าชี้ยังจุดหนึ่งแล้วลากไปหยุดยังอีกจุดหนึ่ง จากการแสดงรำตงการฉายเท้าจะเป็นการชี้เท้าทางด้านหน้าและลากออกด้านข้าง โดยไม่มีการเซ็ดปลายเท้าแต่อย่างใด

6.10). วางส้นเท้า เป็นลักษณะของการใช้ส้นเท้าวางกับพื้นโดยเปิดปลายเท้า ลักษณะการวางส้นเท้าที่พบคือ การวางส้นเท้าด้านหน้า

ผลจากการศึกษาพบว่าลักษณะของการใช้เท้าที่มีมาก คือ การย่อเท้า การก้าวเท้า การเหยียงเท้า การเขย่งเท้า การเตาะเท้า และการกระทบเท้า

7). การนั่ง ในการแสดงรำตงนี้พบว่าการนั่งอยู่ 7 ลักษณะ คือ

7.1). นั่งคุกเข่าบนส้นเท้า

7.2). นั่งยองๆ เต็มฝ่าเท้า

7.3). นั่งบนส้นเท้าโดยเขย่งปลายเท้าและยกเข่าทั้งสองเท่ากัน

7.4). นั่งคุกเข่าบนส้นเท้าและกระทบเข่าทีละข้าง

7.5). นั่งคุกเข่าบนส้นเท้าปลายเท้าเขย่งข้างหนึ่งและยกเข่าสูงข้างหนึ่ง

7.6). นั่งยองๆ เต็มฝ่าเท้าข้างหนึ่งและสอดขาอีกข้างหนึ่ง

7.7). นั่งยองๆ เต็มฝ่าเท้าข้างหนึ่งและกดเข่าลงอีกข้างหนึ่งลงเกือบติดพื้น

ผลจากการศึกษาในการแสดงรำตงอะบละนี้พบว่าลักษณะการนั่งที่มีมากคือ นั่งคุกเข่าบน
 ส้นเท้า และนั่งยองๆเต็มฝ่าเท้า โดยการนั่งจะพบมากในท่าเตรียม ในการรำช่วงแรกและในช่วง
 ท่าของการรำ

1.2.วิเคราะห์กระบวนการรำ

ในการศึกษาวิเคราะห์ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ตามบทเพลงซึ่งในการแสดงรำตงหม่อง
 โยวี่ที่เป็นการแสดงของเด็กนี้ประกอบด้วย 2 บทเพลง สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

เพลงที่ 1 กะหฺรุโจะโทซ้อง

ในการแสดงประกอบไปด้วยเตรียม 1 ท่า และกระบวนการท่ารำ 21 ชุด ซึ่งแบ่งเป็น 48 ท่า
 ย่อย ดังนี้

ท่าเตรียม

นั่งคุกเข่าบนส้นเท้าปรบมือ

ชุดที่ 1 ทำนั่งพนมมือเอนตัว

1.1.ทำนั่งคุกเข่าบนส้นเท้าพนมมือระดับอกกระทบเข่าขวาเอนตัวไป

ด้านหลัง

1.2.ทำนั่งคุกเข่าบนส้นเท้าพนมมือระดับอกกระทบเข่าซ้ายเอนตัวไป

ด้านหลัง

ชุดที่ 2 ทำนั่งคุกเข่าม้วนมือสูง

2.1.ทำนั่งคุกเข่าบนส้นเท้ากระทบเข่าซ้ายม้วนมือสูงเหนือศีรษะมือขวา

2.2.ทำนั่งคุกเข่าบนส้นเท้ากระทบเข่าขวาม้วนมือสูงเหนือศีรษะด้านซ้าย

ชุดที่ 3 ทำนั่งเดาะมือ

3.1.ทำนั่งคุกเข่าบนส้นเท้าเดาะมือขวากระทบเข่าขวา

3.2.ทำนั่งคุกเข่าบนส้นเท้าเดาะมือซ้ายกระทบเข่าซ้าย

ชุดที่ 4 ทำนั่งพลิกข้อมือ

4.1.ทำนั่งคุกเข่ากระทบเข่าขวามือซ้ายคว่ำข้อมือและมือขวาพลิกข้อมือ

ระดับอก

4.2.ทำนั่งคุกเข่ากระทบเข่าซ้ายมือขวาคว่ำข้อมือและมือซ้ายพลิกข้อมือ

ระดับอก

ชุดที่ 5 ท่าม้วนมือและปรบมือ

- 5.1.ท่าม้วนและสะบัดข้อมือขวาด้านหน้าระดับศีรษะ
- 5.2.ท่าม้วนและสะบัดข้อมือซ้ายด้านหน้าระดับเอว
- 5.3.ท่าปรบมือ ยืด - ยุบ

ชุดที่ 6 ท่าสะบัดมือเดียวเหนือศีรษะ

- 6.1.ท่ามือข้างขวาม้วนสะบัดเหนือศีรษะพร้อมกระโดดดีดเท้าขวา

ชุดที่ 7 ท่ายืนพลิกข้อมือ

- 7.1.ท่ามือซ้ายคว่ำข้อมือและมือขวาพลิกข้อมือระดับเอว
- 7.2.ท่ามือขวาคว่ำข้อมือและมือซ้ายพลิกข้อมือระดับเอว

ชุดที่ 8 ท่าสะบัดข้อมือเหนือศีรษะ

- 8.1.ท่ามือทั้งสองข้างม้วนสะบัดเหนือศีรษะพร้อมกระโดดดีดเท้าขวา

ชุดที่ 9 ท่าตั้งวงสองมือสลับลูก - นั่ง

- 9.1.ท่าตั้งวงสองมือด้านขวาหน้าหน้า (ลูก)
- 9.2.ท่าตั้งวงสองมือด้านขวานั่งบนส้นเท้าเข้าไม่ติดพื้นกตเขาขวา (นั่ง)

ชุดที่ 10 ท่าโบกมือสูง

- 10.1.ท่าโบกมือทั้งสองไปทางด้านขวามือขวาหงายข้อมือและมือซ้ายคว่ำข้อมือเตะขาซ้าย
- 10.2.ท่าโบกมือทั้งสองไปทางด้านซ้ายมือซ้ายหงายข้อมือและมือขวาคว่ำข้อมือเตะขาขวา

ชุดที่ 11 ท่าม้วนมือตั้งวงด้านหน้าที่ละมือ

- 11.1.ท่าม้วนและสะบัดข้อมือขวาตั้งวงด้านหน้าระดับเอว
- 11.2.ท่าม้วนและสะบัดข้อมือซ้ายตั้งวงด้านหน้าระดับเอว

ชุดที่ 12 ท่าโบกมือเดียวสลับเตะเท้า

- 12.1.ท่าโบกมือขวาสูงระดับศีรษะเตะเท้าซ้าย
- 12.2.ท่าโบกมือซ้ายสูงระดับศีรษะเตะเท้าขวา

ชุดที่ 13 ท่าเท้าสะเอวยกส้น

- 13.1.ท่ามือเท้าสะเอวยกส้นเท้าขวาตีไหล่ซ้าย
- 13.2.ท่ามือเท้าสะเอวยกส้นเท้าซ้ายตีไหล่ขวา

ชุดที่ 14 ท่าจับมือตั้งวงสูงเตะขา

- 14.1.ท่าจับมือตั้งวงด้านนอกเตะเท้าขวา

14.2. ทำจับมือตั้งวงด้านนอกตะเท้าซ้าย

ชุดที่ 15 ทำตั้งวงสูงมือเดียว

15.1. ทำเหยียดมือขวาตั้งวงสูงเหนือศีรษะ

15.2. ทำเหยียดมือซ้ายตั้งวงสูงเหนือศีรษะ

ชุดที่ 16 ทำยกสันวาดมือเข้าหา

16.1. ทำยกสันเท้าซ้ายและวาดมือขวาเป็นวงเข้าหาสันเท้า

16.2. ทำยกสันเท้าขวาและวาดมือซ้ายเป็นวงเข้าหาสันเท้า

ชุดที่ 17 ทำตั้งวงสองมือยกขา

17.1. ทำตั้งวงสองมือด้านขวาย่ำเท้า

17.2. ทำตั้งวงสองมือด้านซ้ายยกขาขวาส่งหลัง

ชุดที่ 18 ทำม้วนสะบัดมือและปรบมือ

18.1. ทำม้วนและสะบัดข้อมือขวาด้านหน้าระดับศีรษะ

18.2. ทำม้วนและสะบัดข้อมือซ้ายด้านหน้าระดับเอว

18.3. ทำปรบมือ

ชุดที่ 19 ทำตั้งวงสองมือหน้าหน้าหลัง

19.1. ทำตั้งวงสองมือด้านขวาก้าวซ้ายขึ้นหน้าก้าวเท้าขวาชิด (หน้าหน้า)

19.2. ทำตั้งวงสองมือด้านขวาก้าวขวาลงหลังก้าวเท้าซ้ายชิด (หน้าหลัง)

ชุดที่ 20 ทำวาดมือป้องวงสัน

20.1. ทำวาดมือขวাপ้องหน้าหางายมือและวงสันเท้าซ้าย

20.2. ทำวาดมือขวาออกเป็นวงด้านข้างระดับศีรษะและวงสันเท้าขวา

ชุดที่ 21 ทำตั้งวงสองมือเตะขา

21.1. ทำม้วนสะบัดมือตั้งวงล่างระดับเอวสองมือด้านขวาเตะขาขวา

21.2. ทำม้วนสะบัดมือตั้งวงล่างระดับเอวสองมือด้านซ้ายเตะขาซ้าย

ชุดที่ 22 ทำเหยียดมือและปรบมือ

22.1. ทำเหยียดมือขวาด้านหน้าระดับศีรษะ

22.2. ทำเหยียดมือซ้ายด้านหน้าระดับเอว

22.3. ทำปรบมือ

22.4. ทำตั้งวงมือซ้ายด้านหน้าระดับอก

เพลงที่ 2 เพลงหม่องโยว

ในการแสดงประกอบไปด้วยเตรียม 1 ท่า และกระบวนท่ารำ 17 ชุด ซึ่งแบ่งเป็น 37 ท่า
ย่อย ดังนี้

ท่าเตรียม

นั่งยองๆปรบมือ

ชุดที่ 1 ทำนั่งเหวี่ยงมือด้านหน้า

- 1.1. ทำนั่งยองๆกอดเข้าขวาและเหวี่ยงมือขวาเป็นวงด้านหน้าระดับเอว
- 1.2. ทำนั่งยองๆกอดเข้าซ้ายและเหวี่ยงมือซ้ายเป็นวงด้านหน้าระดับเอว

ชุดที่ 2 ท่าลุกขึ้นไขว้มือเข้า - ออก

- 2.1. ท่าไขว้มือระดับอก
- 2.2. ท่าดึงมือออกข้างลำตัว

ชุดที่ 3 ท่าม้วนมือตั้งวงที่ละข้าง

- 3.1. ท่าม้วนมือขวาตั้งวงข้างลำตัวระดับเอว
- 3.2. ท่าม้วนมือซ้ายตั้งวงข้างลำตัวระดับเอว

ชุดที่ 4 ท่าสะบัดข้อมือเหนือศีรษะ

- 4.1. ท่ามือทั้งสองข้างม้วนสะบัดเหนือศีรษะพร้อมกระโดดดีดเท้าขวา

ชุดที่ 5 ท่าตั้งวงสองมือเตาะขา

- 5.1. ท่าม้วนมือตั้งวงสองมือด้านขวาและเตาะขาขวา
- 5.2. ท่าม้วนมือตั้งวงสองมือด้านซ้ายและเตาะขาซ้าย

ชุดที่ 6 ท่าตั้งวงสองมือหน้า หน้าหลัง

- 6.1. ท่าม้วนสะบัดมือตั้งวงสองมือหน้าด้านขวาหน้าหน้า
- 6.2. ท่าม้วนสะบัดมือตั้งวงสองมือหน้าด้านขวาหน้าหลัง

ชุดที่ 7 ท่าซ้อนมือยกศอก

- 7.1. ท่าซ้อนมือขวาจับมือซ้ายตั้งวงยกศอกเสมอไหล่เตาะขาขวา
- 7.2. ท่าซ้อนมือซ้ายจับมือขวาตั้งวงยกศอกเสมอไหล่เตาะขาซ้าย

ชุดที่ 8 ท่าจับมือตั้งวงสูงเตาะขา

- 8.1. ท่าจับมือตั้งวงด้านนอกเตาะเท้าขวา
- 8.2. ท่าจับมือตั้งวงด้านนอกเตาะเท้าซ้าย

ชุดที่ 9 ท่าย่อแลกที่ ตั้งวงล่าง ซ้อนมือ

- 9.1. ทำเดินย่ำเท้า
- 9.2. ทำตั้งวงล่างสองมือระดับเอว
- 9.3. ทำซ็อนมือจับสลัปตั้งวงยกศอกเสมอไหล่

ชุดที่ 10 ทำพนมมือสูง

- 10.1. ทำพนมมือสูงระดับแง่ศีรษะด้านขวาและวงสั้นเท้าขวา
- 10.2. ทำพนมมือสูงระดับแง่ศีรษะด้านซ้ายและวงสั้นเท้าซ้าย
- 10.3. ทำตั้งวงล่างสองมือระดับเอว
- 10.4. ทำปรบมือ

ชุดที่ 11 ทำเหยียงมือวงล่างเตาะขา

- 11.1. ทำเหยียงมือตั้งวงล่างระดับเอวข้างลำตัวเตาะขาขวา
- 11.2. ทำเหยียงมือตั้งวงล่างระดับเอวข้างลำตัวเตาะขาซ้าย

ชุดที่ 12 ทำเดาะมือ เตาะขา

- 12.1. ทำเดาะมือขวา เตาะขาขวา
- 12.2. ทำเดาะมือซ้าย เตาะขาซ้าย

ชุดที่ 13 ทำกดข้อมมือยกศอกเสมอไหล่

- 13.1. ทำกดข้อมมือขวาตั้งข้อมมือซ้ายยกศอกเสมอไหล่
- 13.2. ทำกดข้อมมือซ้ายตั้งข้อมมือขวายกศอกเสมอไหล่

ชุดที่ 14 ทำเท้าสะเอวยกสั้น

- 14.1. ทำเท้าสะเอวยกสั้นเท้าขวาและตีไหล่ซ้าย
- 14.2. ทำเท้าสะเอวยกสั้นเท้าซ้ายและตีไหล่ขวา

ชุดที่ 15 ทำพนมมือระดับอกวงสั้น

- 16.1. ทำพนมมือระดับอกวงสั้นเท้าขวาตีไหล่ซ้าย
- 16.2. ทำพนมมือระดับอกวงสั้นเท้าซ้ายตีไหล่ขวา

ชุดที่ 16 ทำเหยียงมือและปรบมือ

- 16.1. ทำเหยียงมือขวาด้านหน้าระดับศีรษะ
- 16.2. ทำเหยียงมือซ้ายด้านหน้าระดับเอว
- 16.3. ทำปรบมือ

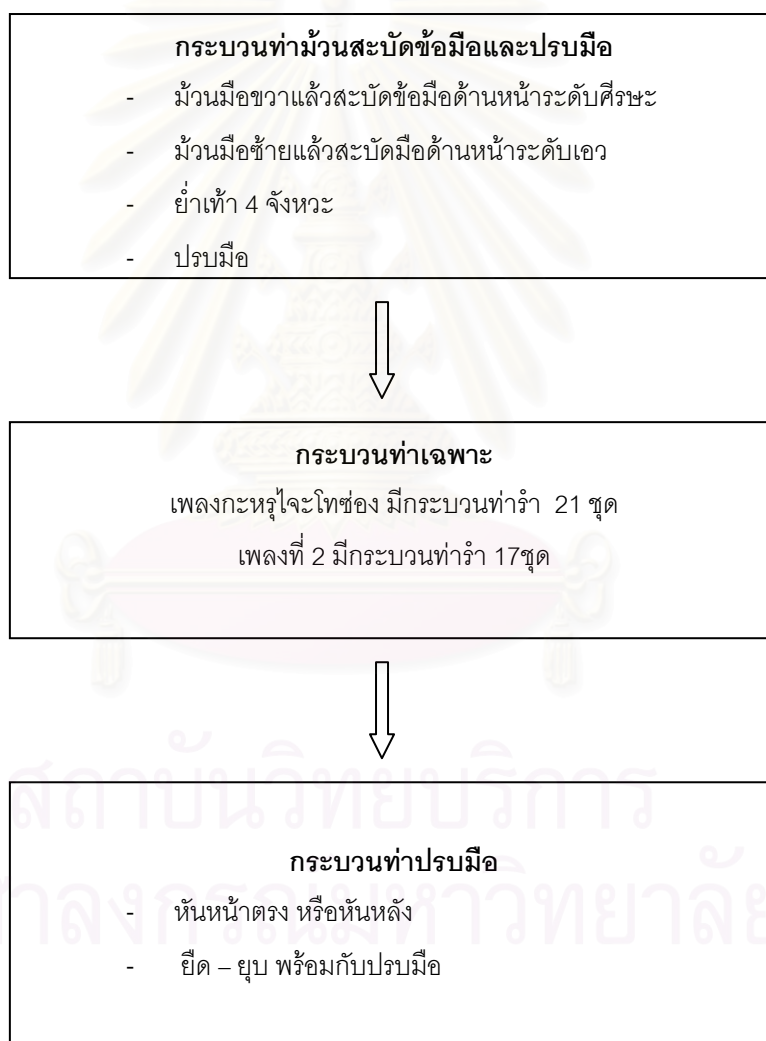
ชุดที่ 17 ทำนั่งม้วนมือตั้งวงสองมือ

- 17.1. ทำม้วนสะบัดมือตั้งวงสองมือหันด้านขวายืนก้าวซ้ายนำก้าวขวา

17.2. ทำน้้งบนสันเท้าเข้าไม่ติดพื้นกตเข้าขวาม้วนสะบัดมือตั้งวงสองมือ
หันด้านขวาหนักหลัง

ผลจากการศึกษาพบว่ากระบวนการรำของการแสดงรำตงหม่องโยวมีรูปแบบเดียวกับการแสดงรำตงอะบละ กล่าวคือ มีการรำในกระบวนการทำม้วนสะบัดข้อมือตั้งวงและปรบมือแล้วจึงต่อด้วยกระบวนการเฉพาะและจบด้วยกระบวนการปรบมือ สามารถอธิบายเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

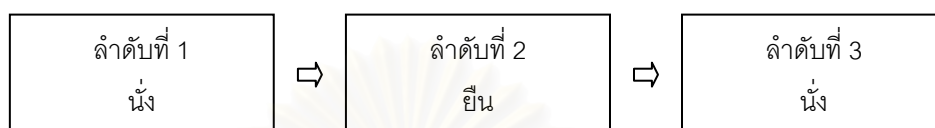
แผนภูมิที่ 5 แผนภูมิแสดงโครงสร้างกระบวนการรำตงหม่องโยว : การแสดงของเด็ก

โครงสร้างดังกล่าวเป็นโครงสร้างที่ปรากฏอยู่ในกระบวนการรำที่เป็นทำขึ้นทั้งหมด โดยเริ่มด้วยการรำในกระบวนการทำม้วนสะบัดข้อมือตั้งวงและปรบมือจากนั้นจะรำต่อเนื่องด้วยกระบวนการทำรำเฉพาะที่กำหนดไว้ในแต่ละบทเพลง เช่น กระบวนการรำปาดมือ กระบวนการทำซ้อนข้อมือ เป็นต้น และจบด้วยการปรบมือในท้ายจังหวะ

1.3. ลำดับของท่ารำ ในการแสดงรำตงพบว่ามี การเรียงลำดับของท่ารำเพียงลักษณะเดียว คือ เริ่มจากกระบวนท่า นั่ง แล้วเปลี่ยนเป็นกระบวนท่า ยืน และจบด้วยกระบวนท่า นั่ง สามารถอธิบายเป็นแผนภูมิได้ดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 6 แผนภูมิอธิบายการเรียงลำดับท่ารำตงหม่องโยว : การแสดงของเด็ก

การเรียงลำดับท่ารำตามแผนภูมิดังกล่าวปรากฏทั้ง 2 บทเพลงที่เป็นการแสดงรำตงหม่องโยวทั้งสิ้น

1.4. โครงสร้างการรำ ในการแสดงรำตงหม่องโยวสามารถแบ่งโครงสร้างของการแสดงได้เป็น 3 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการเตรียมพร้อมก่อนการแสดง ส่วนที่สองเป็นการรำไหว้ครูซึ่งจะรำในช่วงแรกของเพลงกะหฺรุจะโทซ่อง หลังจากนั้นจึงต่อเนื่องด้วยการรำในส่วนที่สาม คือ การรำเข้าเพลง สามารถแสดงเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 6 ตารางวิเคราะห์ลำดับโครงสร้างในการแสดง

ลำดับขั้นตอน	จุดมุ่งหมาย
<u>เตรียม</u> ท่า นั่ง	-เตรียมความพร้อมก่อนการแสดงและเป็นสัญญาณว่าจะเริ่มแสดง
<u>รำไหว้ครู</u> เพลงกะหฺรุจะโทซ่อง	-รำลึกถึงคุณพระรัตนตรัย คุณบิดามารดา ครูบาอาจารย์
<u>รำเข้าเพลง</u> เพลงหม่องโยว	-เพื่อรำเข้ากับบทเพลงตามลำดับ

จากตารางแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างของการแสดงรำตงหม่องโยวซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนแรก ท่าเตรียม ผู้แสดงจะมาตั้งแถวอยู่ตรงกลางของลานแสดงโดยจัดเป็นแถวตอนลึกให้เรียบร้อยและอยู่ในท่านิ่งทั้งนี้เพื่อเป็นสัญญาณให้ทราบโดยทั่วกันว่าจะเริ่มแสดงแล้ว

ส่วนที่สอง รำไหว้ครู เป็นการรำในช่วงแรกของเพลงเริ่มต้น การรำไหว้ครูจัดเป็นธรรมเนียมการปฏิบัติเพื่อเป็นการรำลึกถึงคุณพระรัตนตรัย คุณบิดามารดา และคุณครูบาอาจารย์ ในการแสดงรำตงหม่องโยวนี้ คือ ช่วงแรกของเพลงกะหฺรุจะโทซ้อง

ส่วนที่สาม รำเข้าเพลง เป็นการรำที่ต่อเนื่องจากการรำไหว้ครูในเพลงถัดไป การรำเข้าเพลงนี้ความยาวของการรำขึ้นอยู่กับจำนวนเพลงที่ใช้ในการแสดงแต่ละชุดซึ่งมีความไม่เท่ากัน ผู้รำจะรำไปจนถึงเพลงสุดท้ายของการแสดงที่ฝึกฝนมา ในที่นี้คือเพลงหม่องโยว

2. การใช้เวที

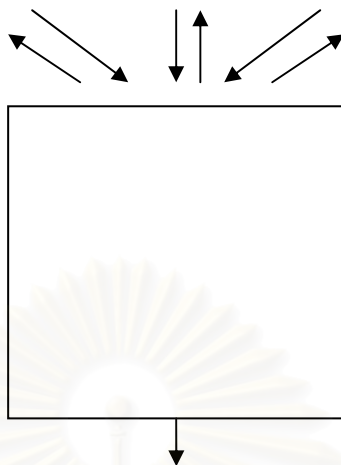
ในที่นี้แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การใช้เวทีในการเข้า – ออก และการใช้พื้นที่ในการแสดง และการแปรแถว

2.1. การใช้เวทีในการเข้า – ออก

การเข้า – ออกของนักแสดงมี 2 ลักษณะ ซึ่งถูกกำหนดด้วยสถานที่ที่ใช้ในการแสดง คือ การแสดงบนลานกว้างและการแสดงบนเวที สามารถวาดเป็นแผนภูมิได้ ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

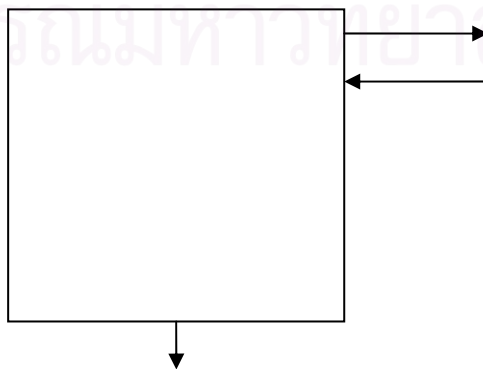
ก.แสดงบนลานกว้าง

จากภาพเป็นการแสดงลักษณะการเข้า – ออกของผู้แสดงที่ทำการแสดงบนลานกว้าง จากการศึกษาพบว่าโดยมากผู้แสดงมักเข้ามาทางด้านหลังซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งทางด้านซ้ายและด้านขวา โดยผู้แสดงมักจะรวมตัวกันเป็นกลุ่มและจะเดินเข้าพร้อมกันมารวมกันตรงกลางลานที่แสดง จากนั้นจะจัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว หรืออาจเป็น 6 แถวก็ได้ แต่ต้องเป็นแถวคู่จากนั้นจึงเริ่มการแสดงและเมื่อจบการแสดงผู้แสดงก็จะเดินออกพร้อมกันทางด้านหลัง

ข.แสดงบนเวที

จากการลงภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลในการแสดงรำตงในงานวัดประจำปีของบ้านใหม่พัฒนา ซึ่งมีการแสดงรำตงบนเวทีพบว่า ในการสร้างเวทีนิยมทำบันไดขึ้นลงเพียงทางเดียวซึ่งอยู่ทางด้านซ้ายมือ ดังภาพ

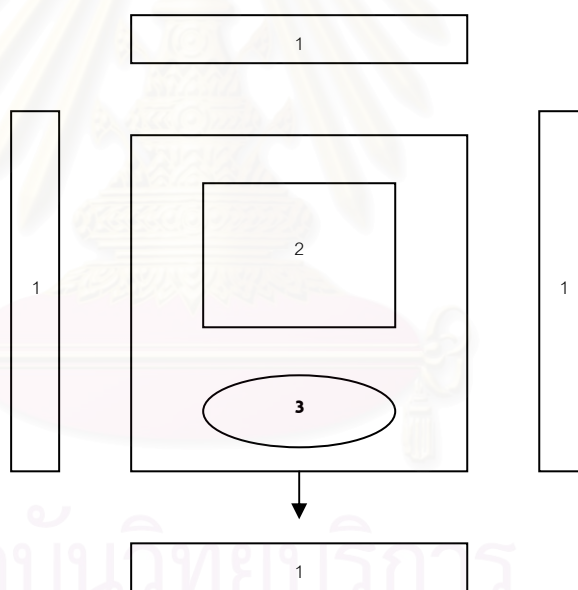

จากภาพเป็นใช้พื้นที่ของผู้แสดงในการเข้า - ออกของการแสดงรำตงที่ทำการแสดงบนเวที และมีบันไดเป็นตัวกำหนดการกำหนดทางเข้า - ออก แต่ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับครูฝึกเป็นสำคัญซึ่งผู้แสดงอาจเรียงแถวกันขึ้นทีละคนแล้วจัดให้เป็นแถวตอนลึกเป็นเลขคู่ตรงกลางเวที และเมื่อทำการแสดงเสร็จก็มักลงจากเวทีด้วยทางเดิมที่ขึ้นมา

2.2. การใช้พื้นที่ในการแสดงและการแปรแถว

ทั้งนี้รวมถึงพื้นที่สำหรับนักดนตรีด้วย ในการแสดงรำตงมีการใช้พื้นที่อยู่ 2 ลักษณะเดียว คือ นักแสดงอยู่บริเวณกลางเวทีโดยจัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว ส่วนนักดนตรีอยู่ทางด้านข้างทางซ้ายของนักแสดง และนักแสดงอยู่ในลักษณะเดิมแต่นักดนตรีอยู่ทางด้านหน้าของนักแสดงสามารถวาดเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

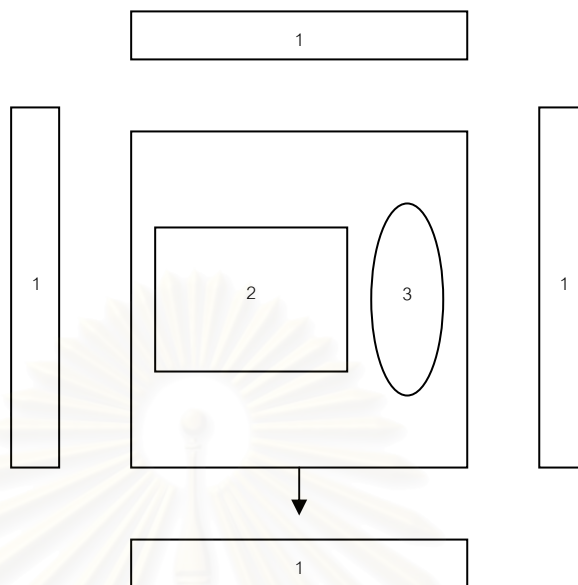
แบบที่ 1

หมายเหตุ 1 ผู้ชม, 2 ผู้แสดง, 3 นักดนตรี

จากภาพแสดงให้เห็นว่าผู้แสดงอยู่ตรงกลางลานแสดง นักดนตรีนั่งทางด้านหน้าของผู้แสดงและหันหน้าเข้าหาผู้แสดง ส่วนผู้ชมจะอยู่โดยรอบทั้ง 4 ทิศ

แบบที่ 2

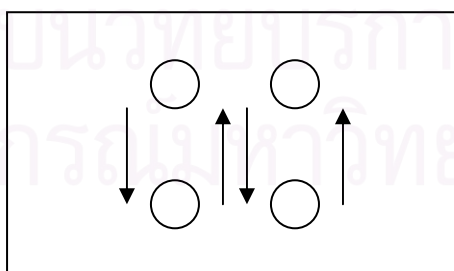

หมายเหตุ 1 ผู้ชม, 2 ผู้แสดง, 3 นักดนตรี

จากภาพแสดงให้เห็นว่าผู้แสดงอยู่ตรงกลางลานแสดง นักดนตรีนั่งทางด้านซ้ายมือของผู้แสดงและหันหน้าเข้าหาผู้แสดง ส่วนผู้ชมจะอยู่โดยรอบทั้ง 4 ทิศเช่นกัน

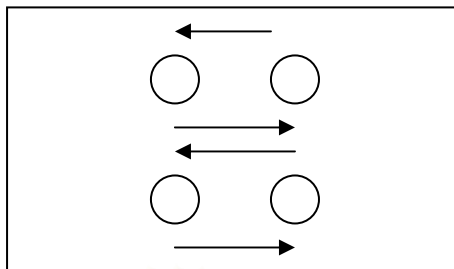
นอกจากนี้ลักษณะทิศทางการแปรแถวจากการศึกษาพบว่าการแสดงรำตงหม่องโยวี่ที่เป็นการแสดงของเด็ก มีการแปรแถว 3 ลักษณะ ดังนี้

1. สลับคู่ในแนวตั้ง

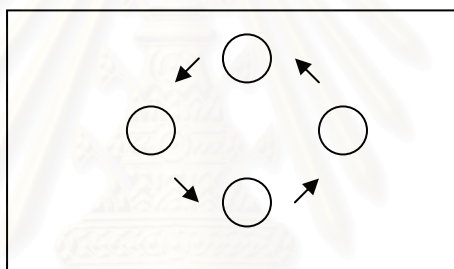
โดยผู้แสดงที่อยู่แถวหน้ากระดานในเลขคู่กลับหลังหันโดยหันทางซ้ายแล้วเดินแลกที่กับผู้แสดงที่อยู่แถวหน้ากระดานเลขคู่จากนั้นจึงเดินวนกลับเข้าที่

2. เคลื่อนที่โดยสลับแถวระหว่างคู่

โดยหันหน้าเข้าคู่แล้วเดินแทนที่กัน ผู้แสดงด้านขวาเดินสวนบนส่วนผู้แสดงด้านซ้ายเดินสวนล่าง แล้วปฏิบัติเช่นเดียวกันในการกลับเข้าที่

3. เคลื่อนที่เป็นวงกลม

เป็นการเคลื่อนที่เป็นวงโดยหมุนทางด้านซ้ายมือของผู้แสดง โดยทำเป็นวงๆละ 4 คน เดินวนไปแทนที่จนกระทั่งกลับมาถึงจุดของตนเอง

สรุปผลการวิเคราะห์

ผลจากการศึกษาข้างต้นสามารถกล่าวโดยสรุปได้ดังนี้ ลักษณะของการแสดงจำหม่องโยวี่ ที่เป็นการแสดงของเด็กมีลักษณะของการจำที่เน้นการใช้มือและเท้า โดยเฉพาะการม้วนและสะบัดข้อมือซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของการแสดง ลักษณะของการม้วนข้อมือเป็นการวาดแขนพร้อมกับการใช้ฝ่ามือวาดเป็นวงกว้างก่อนที่จะมีการหักข้อมือและกอดนิ้วกลางเข้าหา นิ้วหัวแม่มือเพียงเล็กน้อยโดยนิ้วไม่จรดกันแล้วจึงสะบัดข้อมือตั้งวง ทำท่าหลักเน้นการใช้มือและเท้า มีทั้ง ทำเหยียงมือ ทำสะบัดมือตั้งวง ทำม้วนมือ ทำปรบมือ และการย่อเท้า โดยเฉพาะในการเคลื่อนที่จะใช้การย่อเท้าเป็นหลักการนั่งที่เป็นลักษณะเด่น คือ การนั่งยองๆ นอกจากนี้แล้วท่าจำโดยส่วนใหญ่ยังมีได้สอดคล้องกับ

ความหมายของบทเพลง หากแต่เป็นการรำที่มุ่งเน้นความพร้อมเพรียงและสอดคล้องกับจังหวะของบทเพลง

ในส่วนของการใช้ร่างกายโดยทั่วไป ได้แก่ การใช้ศีรษะ เป็นการเคลื่อนไหวในทิศทางตามแรงโน้มถ่วงร่างกายทั้งการเอียงศีรษะซ้ายและขวา การก้มและเงย การใช้ลำตัวมีทั้งการโน้มลำตัวไปด้านหน้าและการโน้มลำตัวไปด้านหลัง ปรัชญามีการเอียงตัวทั้งทางซ้ายและขวาร่วมกับการบิดลำตัวด้วย ทิศทางของการเคลื่อนไหวที่เห็นเด่นชัดเป็นการเคลื่อนไหวโดยไม่เน้นการแยกส่วนของร่างกาย

โครงสร้างของการแสดงมี 3 ขั้นตอนหลัก คือ เริ่มต้นด้วยการเตรียมในท่ายืนเพื่อสัญญาณแสดงความพร้อมที่จะเริ่มทำการแสดง จากนั้นจึงเป็นการรำเข้ากับเพลงไหว้ครูเพื่อเป็นการระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย สิ่งศักดิ์สิทธิ์ คุณครูบาอาจารย์ คุณบิดามารดา แล้วจึงต่อเนื่องด้วยการรำเข้าเพลงอื่นจนจบการแสดง ทำรำนเน้นการเคลื่อนไหวแบบธรรมชาติซึ่งสอดคล้องกับกิริยาอาการของมนุษย์ในอิริยาบถทางธรรมชาติ เช่น การไหว้ การนั่ง การเดิน การจับมือ เป็นต้น ในการแสดงรำตงหมองโยวี่เป็นการแสดงของเด็กนี้ยังปรากฏท่ารำที่ได้รับอิทธิพลมาจากท่ารำของพม่าด้วย เช่น ลักษณะของการยกข้อศอกให้ได้เหลี่ยม และการตั้งวงสูงเหนือศีรษะ รวมถึงการแสดงออกทางอารมณ์อย่างอิสระ

โครงสร้างทางกระบวนการรำที่เป็นโครงสร้างหลักจะอยู่ในกระบวนการทำขึ้นเช่นเดียวกับการแสดงรำตงอะบละ คือ เริ่มต้นด้วยการรำในกระบวนการท่าม้วนและสะบัดข้อมือตั้งวง จากนั้นจึงเป็นการรำในกระบวนการท่าเฉพาะและในตอนท้ายของจังหวะจะจบด้วยกระบวนการท่ารำปรบมือ การเรียงลำดับของกระบวนการรำมี 1 ลักษณะ คือ เริ่มการรำด้วยท่ายืนจากนั้นเป็นการรำในท่ายืนและจบลงด้วยท่ายืน

4.5.รำตงหม่องโยว (การแสดงของผู้ใหญ่)

รำตงหม่องโยว : การแสดงของผู้ใหญ่ หรือเรียกอีกอย่างว่า ไผ่ล่ว มีอ ซา ซึ่งหมายถึงการรำของคนเฒ่าคนแก่ ประกอบด้วย 2 บทเพลง ทำรำดังต่อไปนี้ เป็นภาพการสาธิต ผู้แสดงเป็นหญิงล้วน สำหรับชื่อทำรำผู้วิจัยกำหนดตามลักษณะของทำรำ

4.5.1.อธิบายทำรำเพลงที่ 1

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ								
1.	 <p>ภาพที่ 292 ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<table> <tr> <td>ศีรษะ</td> <td>ตั้งตรง</td> </tr> <tr> <td>ไหล่และลำตัว</td> <td>ตั้งตรง</td> </tr> <tr> <td>มือและแขน</td> <td>พนมมือ</td> </tr> <tr> <td>ขาและเท้า</td> <td>นั่งยองๆ</td> </tr> </table>	ศีรษะ	ตั้งตรง	ไหล่และลำตัว	ตั้งตรง	มือและแขน	พนมมือ	ขาและเท้า	นั่งยองๆ
ศีรษะ	ตั้งตรง									
ไหล่และลำตัว	ตั้งตรง									
มือและแขน	พนมมือ									
ขาและเท้า	นั่งยองๆ									
2.	 <p>ภาพที่ 293 ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<table> <tr> <td>ศีรษะ</td> <td>ก้มลง</td> </tr> <tr> <td>ไหล่และลำตัว</td> <td>โน้มด้านหน้า</td> </tr> <tr> <td>มือและแขน</td> <td>กราบแบมือ</td> </tr> <tr> <td>ขาและเท้า</td> <td>นั่งยองๆ</td> </tr> </table>	ศีรษะ	ก้มลง	ไหล่และลำตัว	โน้มด้านหน้า	มือและแขน	กราบแบมือ	ขาและเท้า	นั่งยองๆ
ศีรษะ	ก้มลง									
ไหล่และลำตัว	โน้มด้านหน้า									
มือและแขน	กราบแบมือ									
ขาและเท้า	นั่งยองๆ									

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ										
3.	 <p data-bbox="363 629 719 734">ภาพที่ 294 ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<table border="0"> <tr> <td>ศีรษะ</td> <td>ตั้งตรง</td> </tr> <tr> <td>ไหล่และลำตัว</td> <td>ตั้งตรง</td> </tr> <tr> <td>มือและแขน</td> <td>ปรบมือ</td> </tr> <tr> <td>ขาและเท้า</td> <td>นั่งคุกเข่าตั้งส้นเท้า</td> </tr> </table>	ศีรษะ	ตั้งตรง	ไหล่และลำตัว	ตั้งตรง	มือและแขน	ปรบมือ	ขาและเท้า	นั่งคุกเข่าตั้งส้นเท้า		
ศีรษะ	ตั้งตรง											
ไหล่และลำตัว	ตั้งตรง											
มือและแขน	ปรบมือ											
ขาและเท้า	นั่งคุกเข่าตั้งส้นเท้า											
4.	 <p data-bbox="363 1285 719 1391">ภาพที่ 295 ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<table border="0"> <tr> <td>ศีรษะ</td> <td>เฉียงขวา</td> </tr> <tr> <td>ไหล่และลำตัว</td> <td>กอดไหล่ขวา ตีไหล่ขวา ไน้มตัวไป ด้านหน้า ขย่มตัว</td> </tr> <tr> <td>มือและแขน</td> <td>ม้วนมือขวาและสะบัดข้อมือตั้งเป็นวง</td> </tr> <tr> <td>ล่าง</td> <td>มือซ้ายเท้าสะเอว</td> </tr> <tr> <td>ขาและเท้า</td> <td>นั่งยองๆ กอดเข้าขวาลง</td> </tr> </table>	ศีรษะ	เฉียงขวา	ไหล่และลำตัว	กอดไหล่ขวา ตีไหล่ขวา ไน้มตัวไป ด้านหน้า ขย่มตัว	มือและแขน	ม้วนมือขวาและสะบัดข้อมือตั้งเป็นวง	ล่าง	มือซ้ายเท้าสะเอว	ขาและเท้า	นั่งยองๆ กอดเข้าขวาลง
ศีรษะ	เฉียงขวา											
ไหล่และลำตัว	กอดไหล่ขวา ตีไหล่ขวา ไน้มตัวไป ด้านหน้า ขย่มตัว											
มือและแขน	ม้วนมือขวาและสะบัดข้อมือตั้งเป็นวง											
ล่าง	มือซ้ายเท้าสะเอว											
ขาและเท้า	นั่งยองๆ กอดเข้าขวาลง											

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
5.	 <p>ภาพที่ 296 ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p>ศีรษะ เอียงซ้าย</p> <p>ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ติไหล่ซ้าย น้มตัวไป ด้านหน้า ขย่มตัว</p> <p>มือและแขน ม้วนมือซ้ายและสะบัดข้อมือตั้งเป็น วงล่าง มือขวาเท้าสะเอว</p> <p>ขาและเท้า นั่งยองๆกดเข้าซ้ายลง</p>
6.	 <p>ภาพที่ 297 ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p>ศีรษะ เอียงซ้าย</p> <p>ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง บิดตัวไป ทางขวา</p> <p>มือและแขน มือทั้งสองม้วนและสะบัดเป็นวง มือ ขวาสูงเหนือศีรษะ มือซ้ายระดับอก</p> <p>ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาวาง หลังเปิดสันเท้า</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
7.	 <p>ภาพที่ 298 ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญเพลง1</p>	<p>ศีรษะ เอียงขวา</p> <p>ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง ปิดตัวไป ทางซ้าย</p> <p>มือและแขน มือทั้งสองม้วนและสะบัดเป็นวง มือ ซ้ายสูงเหนือศีรษะ มือขวาระดับอก</p> <p>ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาไปด้านหน้า เท้าซ้ายวาง หลังเปิดส้นเท้า</p>
8.	 <p>ภาพที่ 299 ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญเพลง1</p>	<p>ศีรษะ เอียงซ้าย</p> <p>ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ตั้งตรง</p> <p>มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ แกศีรษะ มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p>ขาและเท้า เตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับ กระโดดด้วยเท้าซ้าย</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
9.	 <p data-bbox="472 618 611 663">ภาพที่ 300</p> <p data-bbox="363 685 719 730">ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="783 315 1094 360">ศีรษะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 371 1270 416">ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 427 1414 472">มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ</p> <p data-bbox="783 483 1086 528">แก้มศีรษะ มือขวาเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 539 1430 584">ขาและเท้า ตะเท้าซ้ายไปด้านหน้า พร้อมกับ</p> <p data-bbox="783 595 1015 640">กระโดดด้วยเท้าขวา</p>
10.	 <p data-bbox="472 1323 611 1368">ภาพที่ 301</p> <p data-bbox="363 1391 719 1435">ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="783 1021 1094 1066">ศีรษะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 1077 1270 1122">ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 1133 1390 1178">มือและแขน มือขวาม้วนมือในลักษณะซ้อนและ</p> <p data-bbox="783 1189 1302 1234">ตัวข้อมือสูงระดับแก้มศีรษะ มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 1245 1430 1290">ขาและเท้า กระโดดด้วยเท้าซ้ายพร้อมตีเท้าขวา</p> <p data-bbox="783 1301 1310 1346">ไปทางด้านหลังเล็กน้อย เท้าขวายกสูงครึ่งน่อง</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
11.	 <p data-bbox="475 645 612 680">ภาพที่ 302</p> <p data-bbox="363 703 719 739">ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="783 315 1098 351">ศิระชะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 371 1430 472">ไหลและลำตัว กดไหลซ้ายในลักษณะลักคอก ลำตัวตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 492 1430 593">มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือวาดมือลงมาด้านหน้าระดับเอว มือซ้ายทำสะเอว</p> <p data-bbox="783 613 1430 714">ขาและเท้า ตะปลายเท้าซ้ายด้านหน้าสลับกับด้านข้าง</p>
12.	 <p data-bbox="475 1384 612 1420">ภาพที่ 303</p> <p data-bbox="363 1442 719 1478">ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="783 1055 1098 1090">ศิระชะ เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 1111 1430 1211">ไหลและลำตัว กดไหลซ้าย โนมลำตัวไปด้านหน้า กดเอวซ้าย</p> <p data-bbox="783 1232 1430 1332">มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับเอว มือขวาทำสะเอว</p> <p data-bbox="783 1352 1430 1453">ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาวางหลังเปิดสันเท้า</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
13.	 <p data-bbox="363 645 719 741">ภาพที่ 304 ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="783 315 1422 707"> <u>ศิรชะ</u> <u>เอียงขวา</u> ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ไนมลำตัวไปด้านหน้า กด เอวขวา มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ เอว มือซ้ายเท้าสะเอว ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาไปด้านหน้า เท้าซ้ายวางหลังเปิด ส้นเท้า </p>
14.	 <p data-bbox="363 1261 719 1357">ภาพที่ 305 ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="783 887 1437 1861"> <u>ผู้แสดงด้านขวา</u> <u>ศิรชะ</u> <u>เอียงซ้าย</u> ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย บิดไหล่ซ้ายเข้า ไนมลำตัว ไปด้านหน้า มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดตั้งข้อมือ ระดับหน้าขา มือซ้ายเท้าสะเอว ขาและเท้า ตะส้นเท้าซ้ายไปด้านหน้า พร้อมกับ กระโดดด้วยเท้าขวา <u>ผู้แสดงด้านซ้าย</u> <u>ศิรชะ</u> <u>เอียงขวา</u> ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา บิดไหล่ขวาเข้า ไนมลำตัว ไปด้านหน้า มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดตั้งข้อมือ ระดับหน้าขา มือซ้ายเท้าสะเอว ขาและเท้า ตะส้นเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับ กระโดดด้วยเท้าซ้าย <u>หมายเหตุ</u> หันหน้าเข้าหากัน </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
15.	 <p data-bbox="472 622 612 658">ภาพที่ 306</p> <p data-bbox="363 680 718 716">ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="783 259 967 295"><u>ผู้แสดงด้านขวา</u></p> <p data-bbox="783 315 1182 351">ศีรษะ ก้มหน้า เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 371 1402 472">ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา บิดลำตัวเพื่อเปิดตัว ไนม ลำตัวไปด้านหน้า</p> <p data-bbox="783 492 1430 593">มือและแขน มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดเป็นวง มือ ซ้ายระดับศีรษะ มือขวาระดับอก</p> <p data-bbox="783 613 1430 714">ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาไว้ด้านหน้า เท้าซ้ายวางหลัง เปิดสันเท้า</p> <p data-bbox="783 734 967 770"><u>ผู้แสดงด้านซ้าย</u></p> <p data-bbox="783 790 1182 826">ศีรษะ ก้มหน้า เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 846 1402 947">ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย บิดลำตัวเพื่อเปิดตัว ไนม ลำตัวไปด้านหน้า</p> <p data-bbox="783 967 1430 1068">มือและแขน มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดเป็นวง มือ ขวาระดับศีรษะ มือซ้ายระดับอก</p> <p data-bbox="783 1088 1430 1189">ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายไว้ด้านหน้า เท้าขวาวางหลัง เปิดสันเท้า</p>
16.	 <p data-bbox="472 1650 612 1686">ภาพที่ 307</p> <p data-bbox="363 1709 718 1744">ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="783 1323 1094 1359">ศีรษะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 1379 1342 1415">ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ไนมตัวไปด้านหน้า</p> <p data-bbox="783 1435 1410 1536">มือและแขน ม้วนมือขวาและสะบัดข้อมือตั้งเป็นวง วางศอกบนเข่าขวา มือซ้ายวางที่หน้าตัก</p> <p data-bbox="783 1556 1422 1657">ขาและเท้า กระโดดลงนั่งยองๆ ตั้งเข่าขวา กดเข่า ซ้ายลง</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
17.	 <p data-bbox="472 607 611 645">ภาพที่ 308</p> <p data-bbox="363 667 719 705">ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="783 320 1086 353">ศีรษะ หน้าตรง</p> <p data-bbox="783 376 1070 409">ไหล่และลำตัว ตั้งตรง</p> <p data-bbox="783 432 1366 465">มือและแขน มือซ้ายตั้งวงระดับอก มือขวาทำ</p> <p data-bbox="783 499 858 533">สะเอว</p> <p data-bbox="783 555 1433 645">ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวายกหลังสูงครึ่งน่อง</p>
18.	 <p data-bbox="472 1283 611 1321">ภาพที่ 309</p> <p data-bbox="363 1344 719 1382">ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="783 969 1098 1003">ศีรษะ เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 1025 1345 1059">ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ไนมตัวไปด้านหน้า</p> <p data-bbox="783 1081 1414 1115">มือและแขน ม้วนมือซ้ายและสะบัดข้อมือตั้งเป็นวง</p> <p data-bbox="783 1149 1209 1182">วางศอกบนเข่าซ้าย มือขวาทำสะเอว</p> <p data-bbox="783 1205 1422 1294">ขาและเท้า กระโดดลงนั่งยองๆ ตั้งเข่าซ้าย กดเข่าขวา</p> <p data-bbox="783 1272 863 1305">ลง</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
19.	 <p data-bbox="472 622 609 658">ภาพที่ 310</p> <p data-bbox="363 680 718 716">ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="783 320 1094 356">ศิระชะ เชียงขวา</p> <p data-bbox="783 376 1430 479">ไหล่และลำตัว กัดไหล่ขวา ตีไหล่ขวาเข้า ลำตัวตั้งตรง มือและแขน มือขวาซ้อนข้อมือแล้วหักข้อมือแขนสูง</p> <p data-bbox="783 499 1358 535">ระดับไหล่ มือซ้ายม้วนข้อมือแล้วตั้งข้อมือระดับอก</p> <p data-bbox="783 555 1430 658">ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาไปด้านหน้า เท้าซ้ายวางหลัง เปิดสันเท้า</p>
20.	 <p data-bbox="472 1283 609 1319">ภาพที่ 311</p> <p data-bbox="363 1341 718 1377">ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="783 976 1094 1012">ศิระชะ เชียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 1032 1430 1135">ไหล่และลำตัว กัดไหล่ซ้าย ตีไหล่ซ้ายเข้า ลำตัวตั้งตรง มือและแขน มือซ้ายซ้อนข้อมือแล้วหักข้อมือแขนสูง</p> <p data-bbox="783 1155 1358 1191">ระดับไหล่ มือขวาม้วนข้อมือแล้วตั้งข้อมือระดับอก</p> <p data-bbox="783 1211 1430 1314">ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาวางหลัง เปิดสันเท้า</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
21.	 <p data-bbox="472 622 611 658">ภาพที่ 312</p> <p data-bbox="363 680 719 716">ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="783 320 1054 356">ศิรชะ ลักคอบ</p> <p data-bbox="783 376 1422 595">ไหลและลำตัว ดิ่งไหลซ้ายเข้า กดไหลขวาแล้วกดไหลซ้าย ลำตัวตั้งตรงและบิดไปทางด้านซ้ายตามการดิ่งไหลมือและแขน ชักข้อมือซ้ายเข้าหาตัวแล้วตั้งข้อมือมือขวาตั้งออกปลายนิ้วชี้ลงพื้น</p> <p data-bbox="783 616 1409 651">ขาและเท้า ชักส้นเท้าขวาส่งหลัง เท้าขวายืด - ยุบ</p>
22.	 <p data-bbox="472 1350 611 1386">ภาพที่ 313</p> <p data-bbox="363 1408 719 1444">ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="783 1037 1054 1072">ศิรชะ ลักคอบ</p> <p data-bbox="783 1093 1422 1312">ไหลและลำตัว ดิ่งไหลขวาเข้า กดไหลซ้ายแล้วกดไหลขวา ลำตัวตั้งตรงและบิดไปทางด้านขวาตามการดิ่งไหลมือและแขน ชักข้อมือขวาเข้าหาตัวแล้วตั้งข้อมือมือซ้ายตั้งออกปลายนิ้วชี้ลงพื้น</p> <p data-bbox="783 1332 1409 1368">ขาและเท้า ชักส้นเท้าขวาส่งหลัง เท้าขวายืด - ยุบ</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
23.	 <p data-bbox="375 660 726 750">ภาพที่ 314 ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="805 313 1436 772"> ศีรษะ เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ไน้มลำตัวไปด้านหน้า บิดตัวไปทางขวา มือและแขน มือขวาม้วนมือและหักข้อมือ แล้ว ปาดข้อมือเริ่มจากด้านหน้าระดับเอวไล่ไปจนถึง ด้านข้าง มือซ้ายทำสะเอว ขาและเท้า ตะเท้าขวาไปด้านหน้าแล้วฉายเท้าไป พร้อมจังหวะของมือ </p>
24.	 <p data-bbox="375 1344 726 1444">ภาพที่ 315 ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="805 1019 1436 1478"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ไน้มลำตัวไปด้านหน้า บิดตัวไปทางซ้าย มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและหักข้อมือ แล้ว ปาดข้อมือเริ่มจากด้านหน้าระดับเอวไล่ไปจนถึง ด้านข้าง มือขวาทำสะเอว ขาและเท้า ตะเท้าซ้ายไปด้านหน้าแล้วฉายเท้าไป พร้อมจังหวะของมือ </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
25.	 <p data-bbox="472 622 612 658">ภาพที่ 316</p> <p data-bbox="363 680 721 716">ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="783 322 1098 358">ศิรชะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 376 1430 533">ไหลและลำตัว กดไหลขวา ตีไหลขวาเข้า ลำตัวตั้งตรง มือและแขน มือขวาซ้อนข้อมือแล้วหักข้อมือแขนสูง ระดับไหล่ มือซ้ายม้วนข้อมือแล้วตั้งข้อมือระดับอก</p> <p data-bbox="783 555 1430 651">ขาและเท้า ตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับ กระโดดด้วยเท้าซ้าย</p>
26.	 <p data-bbox="472 1352 612 1388">ภาพที่ 317</p> <p data-bbox="363 1411 721 1447">ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="783 1039 1098 1075">ศิรชะ เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 1093 1430 1249">ไหลและลำตัว กดไหลซ้าย ตีไหลซ้ายเข้า ลำตัวตั้งตรง มือและแขน มือซ้ายซ้อนข้อมือแล้วหักข้อมือแขนสูง ระดับไหล่ มือขวาม้วนข้อมือแล้วตั้งข้อมือระดับอก</p> <p data-bbox="783 1272 1430 1368">ขาและเท้า ตะเท้าซ้ายไปด้านหน้า พร้อมกับ กระโดดด้วยเท้าขวา</p>

ท่าที่	ลักษณะท่าท่า	อธิบายท่าท่า
27.	 <p data-bbox="472 622 611 656">ภาพที่ 318</p> <p data-bbox="363 680 719 719">ท่าท่าตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="783 322 1098 356">ศึรชะ เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="783 378 1422 472">ไหลและลำตัว กดไหลซ้าย ไนมลำตัวไปด้านหน้า กดเอวซ้าย</p> <p data-bbox="783 495 1417 589">มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับเอว มือขวาเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 611 1433 705">ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาวางหลังเปิดสันเท้า</p>
28.	 <p data-bbox="472 1352 611 1386">ภาพที่ 319</p> <p data-bbox="363 1411 719 1449">ท่าท่าตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="783 1039 1193 1072">ศึรชะ ก้มหน้า เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 1095 1422 1189">ไหลและลำตัว ไนมลำตัวไปด้านหน้า กดไหลขวา กดเอวขวา</p> <p data-bbox="783 1211 1433 1305">มือและแขน ส่งมือไปทางด้านหน้า แล้ววนข้อมือไปทางซ้าย</p> <p data-bbox="783 1328 1385 1366">ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวายกหลัง</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
29.	 <p data-bbox="373 645 727 745">ภาพที่ 320 ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="804 315 1417 651"> ศีรษะ ก้มหน้า เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว โน้มลำตัวไปด้านหน้า กดไหล่ซ้าย กดเอวซ้าย มือและแขน ส่งมือไปทางด้านหน้า แล้ววนข้อมือ ไปทางขวา ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาไปด้านหน้า เท้าซ้ายยกหลัง </p>
30.	 <p data-bbox="373 1337 727 1438">ภาพที่ 321 ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="804 999 1434 1335"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว โน้มลำตัวไปด้านหน้า มือและแขน กำมือส่งมือไปทางด้านหน้า งอแขน ระดับเอว ขาและเท้า เดินย่อเท้า โดยก้าวเท้าซ้ายกระทุ้งเท้า ขวา และก้าวเท้ากระทุ้งเท้าซ้าย </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
31.	 <p data-bbox="373 645 727 741">ภาพที่ 322 ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="804 315 1433 770"> ศีรษะ เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ตีไหล่ขวาเข้า ลำตัวตั้งตรง มือและแขน มือขวาซ้อนข้อมือแล้วหักข้อมือแขน สูงระดับไหล่ มือซ้ายม้วนข้อมือแล้วตั้งข้อมือระดับอก ขาและเท้า เตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับ กระโดดด้วยเท้าซ้าย หมายเหตุ เดินเพื่อแลกที่ </p>
32.	 <p data-bbox="373 1317 727 1413">ภาพที่ 323 ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="804 999 1433 1514"> ศีรษะ เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรงและบิดไป ทางด้านซ้ายเล็กน้อยตามแรงเหวี่ยงเพื่อเปิดตัว มือและแขน มือซ้ายและขวาม้วนมือและสะบัด ข้อมือ มือขวาสูงระดังแก่ศีรษะ ซ้ายระดับเอวทาง ด้านขวา ขาและเท้า เตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับ กระโดดด้วยเท้าซ้าย หมายเหตุ ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
33.	 <p data-bbox="480 613 620 656">ภาพที่ 324</p> <p data-bbox="373 678 727 721">ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="804 315 1110 356">ศิรชะ เคียงซ้าย</p> <p data-bbox="804 371 1401 472">ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรงและบิดไปทางด้านขวาเล็กน้อยตามแรงเหวี่ยงเพื่อเปิดตัว</p> <p data-bbox="804 495 1394 535">มือและแขน มือซ้ายและขวาม้วนมือและสะบัด</p> <p data-bbox="804 551 1358 651">ข้อมือ มือซ้ายสูงระดับแก้มศิรชะ ขวาระดับเอวทางด้านขวา</p> <p data-bbox="804 667 1433 768">ขาและเท้า ตะเท้าซ้ายไปด้านหน้า พร้อมกับกระโดดด้วยเท้าขวา</p> <p data-bbox="804 790 1326 831">หมายเหตุ ปฏิบัติสลับด้านซ้ายและขวา</p>
34.	 <p data-bbox="480 1346 620 1388">ภาพที่ 325</p> <p data-bbox="373 1411 727 1453">ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="804 1032 1209 1072">ศิรชะ ก้มหน้า เคียงขวา</p> <p data-bbox="804 1088 1426 1128">ไหล่และลำตัว โน้มตัวไปด้านหน้า บิดตัวไปทางขวา</p> <p data-bbox="804 1151 1230 1191">มือและแขน ตั้งวงล่างระดับเอว</p> <p data-bbox="804 1214 1433 1314">ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายออกข้าง วางส้นเท้าวางขวาไว้หน้า</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
35.	 <p data-bbox="363 622 719 723">ภาพที่ 326 ท่ารำตงหม่องโยวี่ผู้ใหญเพลง1</p>	<p data-bbox="783 315 1433 595"> ศีรษะ ก้มหน้า เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว โน้มตัวไปด้านหน้า บิดตัวไปทางซ้าย มือและแขน ตั้งวงล่างระดับเอว ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาออกข้าง วางส้นเท้าวางซ้าย ไว้หน้า </p>
36.	 <p data-bbox="363 1261 719 1361">ภาพที่ 327 ท่ารำตงหม่องโยวี่ผู้ใหญเพลง1</p>	<p data-bbox="783 976 1433 1547"> ศีรษะ เอียงขวาแล้วเปลี่ยนเป็นเอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้ายแล้วเปลี่ยนเป็นกดไหล่ขวา ในลักษณะลักคอก ลำตัวตั้งตรง บิดตัวไปขวา ดึงไหล่ขวา เข้า มือและแขน มือทั้งสองอยู่ข้างลำตัว ดึงข้อมือและ ศอกขวาเข้าหาลำตัวศอกตั้งเสมอไหล่ มือซ้ายกดข้อมือ ลงดึงศอกขึ้นเสมอไหล่ ขาและเท้า เท้าขวายืนยี่ด – ยุบ เท้าซ้ายยกขึ้นและเตะ พื้นสัมผัสกับการดึงศอก หมายเหตุ หันตัวเอียงทางขวา </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
37.	 <p data-bbox="472 622 611 658">ภาพที่ 328</p> <p data-bbox="363 680 719 716">ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="783 315 1430 533"> ศีรษะ เอียงขวาแล้วเปลี่ยนเป็นเอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้ายแล้วเปลี่ยนเป็นกดไหล่ขวา ในลักษณะลักคอก ลำตัวตั้งตรง บิดตัวไปขวา ดึงไหล่ขวา เข้า </p> <p data-bbox="783 555 1410 712"> มือและแขน มือทั้งสองอยู่ข้างลำตัว ดึงข้อมือและ ศอกขวาเข้าหาลำตัวศอกตั้งเสมอไหล่ มือซ้ายกดข้อมือ ลงดึงศอกขึ้นเสมอไหล่ </p> <p data-bbox="783 734 1434 831"> ขาและเท้า เท้าขวายืนยัด – ยุกบ เท้าซ้ายยกขึ้นและแตะ พื้นสัมผัสพื้นกับการดึงศอก </p> <p data-bbox="783 853 1137 889"> หมายเหตุ หันตัวเอียงทางซ้าย </p>
38.	 <p data-bbox="472 1467 611 1503">ภาพที่ 329</p> <p data-bbox="363 1525 719 1561">ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="783 1144 1098 1180"> ศีรษะ เอียงซ้าย </p> <p data-bbox="783 1202 1382 1299"> ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง บิดตัวไป ทางขวา </p> <p data-bbox="783 1321 1410 1417"> มือและแขน มือทั้งสองตั้งวง มือขวาวางบนมือซ้าย ระดับอก </p> <p data-bbox="783 1440 1410 1476"> ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาออกข้าง ยกเท้าซ้ายส่งหลัง </p>

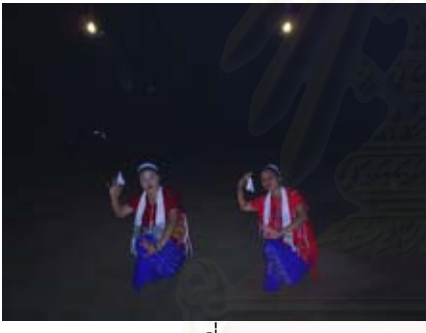
ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
39.	 <p data-bbox="373 645 727 745">ภาพที่ 330 ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="804 315 1434 651"> ศีรษะ เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง ปิดตัวไป ทางซ้าย มือและแขน มือทั้งสองตั้งวง มือซ้ายวงบน มือ ขวาระดับอก ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายออกข้าง ยกเท้าขวาส่งหลัง </p>
40.	 <p data-bbox="373 1395 727 1496">ภาพที่ 331 ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="804 1059 1434 1395"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ แง่ศีรษะ มือซ้ายเท้าสะเอว ขาและเท้า เตะเท้าขวาไปด้านหน้า พร้อมกับ กระโดดด้วยเท้าซ้าย </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
41.	 <p data-bbox="373 645 727 745">ภาพที่ 332 ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="804 320 1369 595"> ศีรษะ ก้มลง ไหล่และลำตัว โน้มลำตัวไปด้านหน้า มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือ ระดับเอว มือขวาเท้าสะเอว ขาและเท้า เท้าซ้ายวางหลังเปิดส้นเท้า </p>
42.	 <p data-bbox="373 1317 727 1417">ภาพที่ 333 ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="804 1003 1425 1335"> ศีรษะ เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา โน้มตัวไปด้านหน้า มือและแขน มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือตั้ง เป็นวง มือขวาระดับศีรษะ มือซ้ายระดับอก ขาและเท้า กระโดดลงนั่งยองๆ ตั้งเข่าซ้าย กด เข่าขวาลง </p>

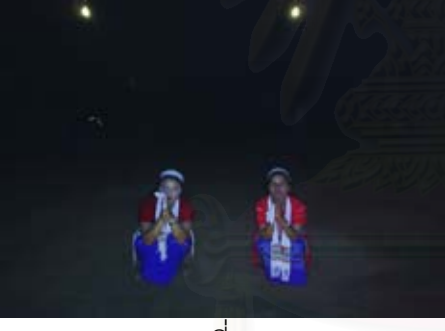
ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
43.	 <p>ภาพที่ 334 ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p><u>ผู้แสดงด้านขวา</u> ศีรษะ ตั้งตรง ไหล่และลำตัว ตั้งตรง มือและแขน มือซ้ายตั้งวงระดับอก มือขวาทำ สะเอว ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้าย ยกเท้าขวาส่งหลัง</p> <p><u>ผู้แสดงด้านซ้าย</u> ศีรษะ ตั้งตรง ไหล่และลำตัว ตั้งตรง มือและแขน มือทั้งสองตั้งวงระดับอก ขาและเท้า ก้าวเท้าขวา ยกเท้าซ้ายส่งหลัง</p>
44.	 <p>ภาพที่ 335 ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p><u>ผู้แสดงด้านขวา</u> ศีรษะ ตั้งตรง ไหล่และลำตัว ตั้งตรง มือและแขน มือทั้งสองตั้งวงระดับอก ขาและเท้า ก้าวเท้าขวา ยกเท้าซ้ายส่งหลัง<u>ผู้แสดง</u></p> <p><u>ด้านซ้าย</u> ศีรษะ ตั้งตรง ไหล่และลำตัว ตั้งตรง มือและแขน มือซ้ายตั้งวงระดับอก มือขวาทำ สะเอว ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้าย ยกเท้าขวาส่งหลัง</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
45.	 <p data-bbox="363 658 719 757">ภาพที่ 336 ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญเพลง1</p>	<p data-bbox="783 315 1426 651"> ศีรษะ ก้มหน้า เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว โนมลำตัวไปด้านหน้า กดไหล่ซ้าย กด เอวซ้าย มือและแขน ส่งมือไปทางด้านหน้า แล้ววนข้อมือไป ทางขวา ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวายกหลัง </p>
46.	 <p data-bbox="363 1263 719 1361">ภาพที่ 337 ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญเพลง1</p>	<p data-bbox="783 954 1426 1290"> ศีรษะ ก้มหน้า เอียงขวา ไหล่และลำตัว โนมลำตัวไปด้านหน้า กดไหล่ขวา กด เอวขวา มือและแขน ส่งมือไปทางด้านหน้า แล้ววนข้อมือไป ทางซ้าย ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาไปด้านหน้า เท้าซ้ายยกหลัง </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ										
47.	 <p data-bbox="472 622 612 658">ภาพที่ 338</p> <p data-bbox="363 680 718 716">ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<table border="0"> <tr> <td data-bbox="783 315 954 360">ศีรษะ</td> <td data-bbox="991 315 1098 360">เอียงขวา</td> </tr> <tr> <td data-bbox="783 371 954 416">ไหล่และลำตัว</td> <td data-bbox="991 371 1273 416">กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง</td> </tr> <tr> <td data-bbox="783 427 954 472">มือและแขน</td> <td data-bbox="991 427 1458 472">มือทั้งสองตั้งวงระดับอก ชักศอกด้านขวา</td> </tr> <tr> <td data-bbox="783 483 954 528">เข้าหาตัว</td> <td data-bbox="991 483 1098 528">เข้าหาตัว</td> </tr> <tr> <td data-bbox="783 539 954 584">ขาและเท้า</td> <td data-bbox="991 539 1326 584">ก้าวเท้าซ้าย ยกเท้าขวาส่งหลัง</td> </tr> </table>	ศีรษะ	เอียงขวา	ไหล่และลำตัว	กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง	มือและแขน	มือทั้งสองตั้งวงระดับอก ชักศอกด้านขวา	เข้าหาตัว	เข้าหาตัว	ขาและเท้า	ก้าวเท้าซ้าย ยกเท้าขวาส่งหลัง
ศีรษะ	เอียงขวา											
ไหล่และลำตัว	กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง											
มือและแขน	มือทั้งสองตั้งวงระดับอก ชักศอกด้านขวา											
เข้าหาตัว	เข้าหาตัว											
ขาและเท้า	ก้าวเท้าซ้าย ยกเท้าขวาส่งหลัง											
48.	 <p data-bbox="472 1330 612 1366">ภาพที่ 339</p> <p data-bbox="363 1388 718 1424">ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<table border="0"> <tr> <td data-bbox="783 1023 954 1068">ศีรษะ</td> <td data-bbox="991 1023 1098 1068">เอียงซ้าย</td> </tr> <tr> <td data-bbox="783 1079 954 1124">ไหล่และลำตัว</td> <td data-bbox="991 1079 1273 1124">กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง</td> </tr> <tr> <td data-bbox="783 1135 954 1180">มือและแขน</td> <td data-bbox="991 1135 1458 1180">มือทั้งสองตั้งวงระดับอก ชักศอกด้านซ้าย</td> </tr> <tr> <td data-bbox="783 1191 954 1236">เข้าหาตัว</td> <td data-bbox="991 1191 1098 1236">เข้าหาตัว</td> </tr> <tr> <td data-bbox="783 1247 954 1292">ขาและเท้า</td> <td data-bbox="991 1247 1326 1292">ก้าวเท้าขวา ยกเท้าซ้ายส่งหลัง</td> </tr> </table>	ศีรษะ	เอียงซ้าย	ไหล่และลำตัว	กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง	มือและแขน	มือทั้งสองตั้งวงระดับอก ชักศอกด้านซ้าย	เข้าหาตัว	เข้าหาตัว	ขาและเท้า	ก้าวเท้าขวา ยกเท้าซ้ายส่งหลัง
ศีรษะ	เอียงซ้าย											
ไหล่และลำตัว	กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง											
มือและแขน	มือทั้งสองตั้งวงระดับอก ชักศอกด้านซ้าย											
เข้าหาตัว	เข้าหาตัว											
ขาและเท้า	ก้าวเท้าขวา ยกเท้าซ้ายส่งหลัง											

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
49.	 <p data-bbox="363 645 719 741">ภาพที่ 340 ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="783 315 1469 707"> ศีรษะ ก้มหน้า เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้ายไปบิดลำตัวเพื่อเปิดตัว ไน้ม ลำตัวไปด้านหน้า มือและแขน มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือ มือ ขวาระดับศีรษะ มือซ้ายระดับเอว ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายไว้ด้านหน้า เท้าขวาวางหลัง เปิดส้นเท้า </p>
50.	 <p data-bbox="363 1328 719 1424">ภาพที่ 341 ท่ารำตงหม่องโยวผู้ใหญ่เพลง1</p>	<p data-bbox="783 999 1469 1335"> ศีรษะ เงยหน้า เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง มือและแขน มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือ มือ ขวาสูงระดับศีรษะ มือซ้ายระดับเอว ขาและเท้า นั่งลงบนส้นเท้าขวา เข่าขวาไม่วางพื้น ตั้ง เข่าซ้ายขึ้น </p>

4.5.2.อธิบายท่ารำเพลงพม่า (Anyeint – Burma)

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ								
1.	 <p data-bbox="464 763 639 860">ภาพที่ 342 ท่ารำเพลงพม่า</p>	<table border="0"> <tr> <td data-bbox="799 427 959 483">ศีรษะ</td> <td data-bbox="1007 427 1086 483">ตั้งตรง</td> </tr> <tr> <td data-bbox="799 483 959 539">ไหล่และลำตัว</td> <td data-bbox="1007 483 1086 539">ตั้งตรง</td> </tr> <tr> <td data-bbox="799 539 959 595">มือและแขน</td> <td data-bbox="1007 539 1086 595">ปรบมือ</td> </tr> <tr> <td data-bbox="799 595 959 651">ขาและเท้า</td> <td data-bbox="1007 595 1086 651">นั่งยองๆ</td> </tr> </table>	ศีรษะ	ตั้งตรง	ไหล่และลำตัว	ตั้งตรง	มือและแขน	ปรบมือ	ขาและเท้า	นั่งยองๆ
ศีรษะ	ตั้งตรง									
ไหล่และลำตัว	ตั้งตรง									
มือและแขน	ปรบมือ									
ขาและเท้า	นั่งยองๆ									
2.	 <p data-bbox="464 1384 639 1480">ภาพที่ 343 ท่ารำเพลงพม่า</p>	<table border="0"> <tr> <td data-bbox="799 1055 959 1111">ศีรษะ</td> <td data-bbox="1007 1055 1086 1111">ตั้งตรง</td> </tr> <tr> <td data-bbox="799 1111 959 1167">ไหล่และลำตัว</td> <td data-bbox="1007 1111 1086 1167">ตั้งตรง</td> </tr> <tr> <td data-bbox="799 1167 959 1223">มือและแขน</td> <td data-bbox="1007 1167 1086 1223">พนมมือ</td> </tr> <tr> <td data-bbox="799 1223 959 1279">ขาและเท้า</td> <td data-bbox="1007 1223 1086 1279">นั่งยองๆ</td> </tr> </table>	ศีรษะ	ตั้งตรง	ไหล่และลำตัว	ตั้งตรง	มือและแขน	พนมมือ	ขาและเท้า	นั่งยองๆ
ศีรษะ	ตั้งตรง									
ไหล่และลำตัว	ตั้งตรง									
มือและแขน	พนมมือ									
ขาและเท้า	นั่งยองๆ									

ท่าที่	ลักษณะท่าท่า	อธิบายท่าท่า
3.	 <p data-bbox="459 622 639 719">ภาพที่ 344 ท่าท่าเพลงพม่า</p>	<p data-bbox="799 315 1082 360">ศีรษะ ก้มลง</p> <p data-bbox="799 376 1082 421">ไหล่และลำตัว ก้มลง</p> <p data-bbox="799 436 1257 481">มือและแขน กราบแบมือทั้ง 2 ข้าง</p> <p data-bbox="799 497 1114 542">ขาและเท้า นั่งยองๆ</p>
4.	 <p data-bbox="459 1292 639 1388">ภาพที่ 345 ท่าท่าเพลงพม่า</p>	<p data-bbox="799 976 1118 1021">ศีรษะ เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="799 1037 1401 1081">ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย โนมลำตัวไปด้านหน้า</p> <p data-bbox="799 1097 938 1142">กอดเอวซ้าย</p> <p data-bbox="799 1158 1433 1202">มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ</p> <p data-bbox="799 1218 1114 1263">แกศีรษะ มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="799 1279 1353 1323">ขาและเท้า นั่งยองๆกดเข้าซ้ายลงไม่ติดพื้น</p> <p data-bbox="799 1339 1437 1384">หมายเหตุ ทำยั้งหระค่างเป็นทำนิ่งแล้วสอดขาขวา</p> <p data-bbox="799 1400 1437 1444">ทอดวางมาด้านหน้า มือขวายันพื้นแขนตั้งมือซ้ายม้วน</p> <p data-bbox="799 1460 1177 1505">มือแล้วสะบัดออกสูงเหนือศีรษะ</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
5.	 <p data-bbox="453 618 632 719">ภาพที่ 346 ท่ารำเพลงพม่า</p>	<p data-bbox="783 315 1094 353">ศีรษะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 376 1417 472">ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา โนมลำตัวไปด้านหน้า กด เอวขวา</p> <p data-bbox="783 495 1417 591">มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือระดับ แกศีรษะ มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 613 1334 651">ขาและเท้า นั่งยองๆกดเข้าซ้ายลงไม่ติดพื้น</p> <p data-bbox="783 674 1433 831"><u>หมายเหตุ</u> ทำยั้งหวะค่างเป็นทำนิ่งแล้วสอดขาซ้าย ทอดวางมาด้านหน้า มือซ้ายยันพื้นแขนตั้ง มือขวาม้วน มือแล้วสะบัดออกสูงเหนือศีรษะ</p>
6.	 <p data-bbox="453 1402 632 1503">ภาพที่ 347 ท่ารำเพลงพม่า</p>	<p data-bbox="783 1088 1190 1126">ศีรษะ ก้มหน้า เอียงขวา</p> <p data-bbox="783 1149 1417 1245">ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา โนมลำตัวไปด้านหน้า กด เอวขวา</p> <p data-bbox="783 1267 1417 1364">มือและแขน มือขวาม้วนแล้วหักข้อมือตั้ง แล้วปาด ข้อมือออกด้านข้าง มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="783 1386 1433 1482">ขาและเท้า นั่งคุกเข่าตั้งส้นเท้า ยกเข่าขวาขึ้นและ ลงในลักษณะกระทบเข่าขวา</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
7.	 <p data-bbox="459 645 639 741">ภาพที่ 348 ท่ารำเพลงพม่า</p>	<p data-bbox="805 320 1433 712"> ศีรษะ ก้มหน้า เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ไนมลำตัวไปด้านหน้า กอดเอวซ้าย มือและแขน มือซ้ายม้วนแล้วหักข้อมือตั้ง แล้ว ปาดข้อมือออกด้านข้าง มือขวาทำสะเอว ขาและเท้า นั่งคุกเข่าตั้งส้นเท้า ยกเข่าซ้ายขึ้น และลง ในลักษณะกระทบเข่าซ้าย </p>
8.	 <p data-bbox="459 1310 639 1406">ภาพที่ 349 ท่ารำเพลงพม่า</p>	<p data-bbox="805 1003 1433 1395"> ศีรษะ เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ตีไหล่ขวาเข้า ลำตัวตั้ง ตรง มือและแขน มือขวาซ้อนข้อมือแล้วหักข้อมือแขน สูงระดับไหล่ มือซ้ายม้วนข้อมือแล้วตั้งข้อมือระดับอก ขาและเท้า นั่งคุกเข่ายกเข่าขวาขึ้นและลงใน ลักษณะกระทบเข่าขวา </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
9.	 <p data-bbox="453 622 632 719">ภาพที่ 350 ท่ารำเพลงพม่า</p>	<p data-bbox="783 315 1433 712"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ตีไหล่ซ้ายเข้า ลำตัวตั้งตรง มือและแขน มือซ้ายข้อมข้อมือแล้วหักข้อมือแขนสูง ระดับไหล่ มือขวาม้วนข้อมือแล้วตั้งข้อมือระดับอก ขาและเท้า นั่งคุกเข่ายกเข้าซ้ายขึ้นและลงในลักษณะกระทบเข้าซ้าย </p>
10.	 <p data-bbox="453 1283 632 1379">ภาพที่ 351 ท่ารำเพลงพม่า</p>	<p data-bbox="783 976 1433 1373"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง ปิดตัวไปทางขวา มือและแขน มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือเป็นวง มือขวาสูงเหนือศีรษะ มือซ้ายระดับอก ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาวางหลังเปิดสันเท้า </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
11.	 <p data-bbox="459 658 639 752">ภาพที่ 352 ท่ารำเพลงพม่า</p>	<p data-bbox="804 315 1433 712"> ศีรษะ เอียงขวา ไหล่และลำตัว กอดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง ปิดตัวไป ทางซ้าย มือและแขน มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือ เป็นวง มือซ้ายสูงเหนือศีรษะ มือขวาระดับอก ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาไปด้านหน้า เท้าซ้ายวาง หลังเปิดสันเท้า </p>
12.	 <p data-bbox="459 1267 639 1361">ภาพที่ 353 ท่ารำเพลงพม่า</p>	<p data-bbox="804 947 1433 1464"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กอดไหล่ซ้าย โนมลำตัวไปด้านหน้า กอดเอวซ้าย ปิดตัวเพื่อหันหน้าออกจากกัน มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและซ้อนข้อมือระดับ เอว มือขวาเท้าสะเอว ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาวางหลัง เปิดสันเท้า หมายเหตุ ปฏิบัติสลับซ้าย - ขวา เดินเพื่อแลกที่กัน ระหว่างคู่ </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
13.	 <p data-bbox="453 622 632 719">ภาพที่ 354 ท่ารำเพลงพม่า</p>	<p data-bbox="788 315 1098 353">ศิรชะ เชียงขวา</p> <p data-bbox="788 376 1422 472">ไหลและลำตัว กดไหลขวา โนมลำตัวไปด้านหน้า กด เอวขวา เปิดตัวเพื่อหันหน้าออกจากกัน</p> <p data-bbox="788 495 1398 591">มือและแขน มือขวาม้วนมือและซ้อนข้อมือระดับ เอว มือซ้ายเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="788 613 1433 710">ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาไปด้านหน้า เท้าซ้ายวางหลังเปิด สันเท้า</p> <p data-bbox="788 732 1433 828"><u>หมายเหตุ</u> ปฏิบัติสลับซ้าย - ขวา เดินเพื่อแลกที่กัน ระหว่างคู่</p>
14.	 <p data-bbox="453 1332 632 1429">ภาพที่ 355 ท่ารำเพลงพม่า</p>	<p data-bbox="788 1025 1098 1064">ศิรชะ เชียงขวา</p> <p data-bbox="788 1086 1422 1182">ไหลและลำตัว กดไหลขวา โนมลำตัวไปด้านหน้า กด เอวขวา</p> <p data-bbox="788 1205 1398 1301">มือและแขน มือขวาม้วนมือและซ้อนข้อมือมือสูง ระดับไหล่ มือม้วนมือแล้วตั้งข้อมือระดับอก</p> <p data-bbox="788 1323 1433 1420">ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาไปด้านหน้า เท้าซ้ายวางหลังเปิด สันเท้า</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
15.	 <p data-bbox="459 622 639 719">ภาพที่ 356 ท่ารำเพลงพม่า</p>	<p data-bbox="799 315 1430 707"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย โนมลำตัวไปด้านหน้า กอดเอวซ้าย มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและซ้อนข้อมือระดับ เอว มือขวาม้วนมือแล้วตั้งข้อมือระดับอก ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาวางหลัง เปิดสันเท้า </p>
16.	 <p data-bbox="459 1317 639 1413">ภาพที่ 357 ท่ารำเพลงพม่า</p>	<p data-bbox="799 976 1430 1368"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย โนมลำตัวไปด้านหน้า กอดเอวซ้าย มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือสูง เหนือศีรษะ มือซ้ายเท้าสะเอว ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาวาง หลังเปิดสันเท้า </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
17.	 <p data-bbox="459 613 641 719">ภาพที่ 358 ท่ารำเพลงพม่า</p>	<p data-bbox="804 315 1434 707"> ศีรษะ เชียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ไนมลำตัวไปด้านหน้า กดเอวขวา มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือสูง เหนือศีรษะ มือขวาทำสะเอว ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาไปด้านหน้า เท้าซ้ายวาง หลังเปิดสันเท้า </p>
18.	 <p data-bbox="459 1330 641 1435">ภาพที่ 359 ท่ารำเพลงพม่า</p>	<p data-bbox="804 1021 1434 1357"> ศีรษะ เชียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ไนมลำตัวไปด้านหน้า กดเอวขวา มือและแขน มือทั้งสองเท้าสะเอว ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาไปด้านหน้า เท้าซ้ายวางหลัง เปิดสันเท้า </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ												
19.	 <p data-bbox="453 629 632 725">ภาพที่ 360 ท่ารำเพลงพม่า</p>	<table border="0"> <tr> <td data-bbox="783 315 951 360">ศีรษะ</td> <td data-bbox="991 315 1098 360">เอียงซ้าย</td> </tr> <tr> <td data-bbox="783 371 951 472">ไหล่และลำตัว</td> <td data-bbox="991 371 1422 416">กดไหล่ซ้าย โนมลำตัวไปด้านหน้า กด</td> </tr> <tr> <td data-bbox="783 483 922 528">มือและแขน</td> <td data-bbox="991 483 1222 528">มือทั้งสองเท้าสะเอว</td> </tr> <tr> <td data-bbox="783 539 911 584">ขาและเท้า</td> <td data-bbox="991 539 1430 584">ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาวางหลัง</td> </tr> <tr> <td data-bbox="783 595 911 640"></td> <td data-bbox="783 595 911 640">เปิดสันเท้า</td> </tr> </table>	ศีรษะ	เอียงซ้าย	ไหล่และลำตัว	กดไหล่ซ้าย โนมลำตัวไปด้านหน้า กด	มือและแขน	มือทั้งสองเท้าสะเอว	ขาและเท้า	ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาวางหลัง		เปิดสันเท้า		
ศีรษะ	เอียงซ้าย													
ไหล่และลำตัว	กดไหล่ซ้าย โนมลำตัวไปด้านหน้า กด													
มือและแขน	มือทั้งสองเท้าสะเอว													
ขาและเท้า	ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาวางหลัง													
	เปิดสันเท้า													
20.	 <p data-bbox="453 1240 632 1337">ภาพที่ 361 ท่ารำเพลงพม่า</p>	<table border="0"> <tr> <td data-bbox="783 927 951 972">ศีรษะ</td> <td data-bbox="991 927 1098 972">เอียงซ้าย</td> </tr> <tr> <td data-bbox="783 983 951 1084">ไหล่และลำตัว</td> <td data-bbox="991 983 1422 1028">กดไหล่ซ้าย โนมลำตัวไปด้านหน้า กด</td> </tr> <tr> <td data-bbox="783 1095 922 1140">มือและแขน</td> <td data-bbox="991 1095 1382 1140">มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือสูง</td> </tr> <tr> <td data-bbox="783 1151 951 1196">เหนือศีรษะ</td> <td data-bbox="991 1151 1126 1196">มือซ้ายเท้าสะเอว</td> </tr> <tr> <td data-bbox="783 1207 911 1252">ขาและเท้า</td> <td data-bbox="991 1207 1430 1252">ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาวางหลัง</td> </tr> <tr> <td data-bbox="783 1263 911 1308"></td> <td data-bbox="783 1263 911 1308">เปิดสันเท้า</td> </tr> </table>	ศีรษะ	เอียงซ้าย	ไหล่และลำตัว	กดไหล่ซ้าย โนมลำตัวไปด้านหน้า กด	มือและแขน	มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือสูง	เหนือศีรษะ	มือซ้ายเท้าสะเอว	ขาและเท้า	ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาวางหลัง		เปิดสันเท้า
ศีรษะ	เอียงซ้าย													
ไหล่และลำตัว	กดไหล่ซ้าย โนมลำตัวไปด้านหน้า กด													
มือและแขน	มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือสูง													
เหนือศีรษะ	มือซ้ายเท้าสะเอว													
ขาและเท้า	ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาวางหลัง													
	เปิดสันเท้า													

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
21.	 <p data-bbox="459 622 639 719">ภาพที่ 362 ท่ารำเพลงพม่า</p>	<p data-bbox="804 315 1434 712"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือสูง เหนือศีรษะ มือซ้ายเท้าสะเอว ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาวาง หลังเปิดสันเท้า หมายเหตุ ปฏิบัติสลับซ้าย -ขวา เดินเพื่อแลกที่กัน </p>
22.	 <p data-bbox="459 1288 639 1384">ภาพที่ 363 ท่ารำเพลงพม่า</p>	<p data-bbox="804 972 1434 1308"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ลำตัวตั้งตรง มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือสูง เหนือศีรษะ มือซ้ายเท้าสะเอว ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาวาง หลังเปิดสันเท้า </p>

ท่าที่	ลักษณะท่าท่า	อธิบายท่าท่า
23.	 <p data-bbox="475 645 651 741">ภาพที่ 364 ท่าท่าเพลงพม่า</p>	<p data-bbox="826 320 1139 353">ศีรษะ เอียงขวา</p> <p data-bbox="826 376 1315 409">ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ลำตัวตั้งตรง</p> <p data-bbox="826 432 1426 477">มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและสะบัดข้อมือสูง</p> <p data-bbox="826 499 1161 533">เหนือศีรษะ มือขวาเท้าสะเอว</p> <p data-bbox="826 555 1434 645">ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาไปด้านหน้า เท้าซ้ายวาง หลังเปิดสันเท้า</p>
24.	 <p data-bbox="475 1328 651 1424">ภาพที่ 365 ท่าท่าเพลงพม่า</p>	<p data-bbox="826 1003 1139 1037">ศีรษะ เอียงซ้าย</p> <p data-bbox="826 1059 1426 1093">ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ไนมลำตัวไปด้านหน้า</p> <p data-bbox="826 1115 1362 1149">ไหล่ซ้ายนำ บิดตัวหันออกจากกัน มือและแขน</p> <p data-bbox="826 1171 1385 1216">มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือเป็นวง มือขวา</p> <p data-bbox="826 1238 1161 1272">ระดับศีรษะ มือซ้ายระดับอก</p> <p data-bbox="826 1294 1347 1384">ขาและเท้า ก้าวเท้าขวา วางสันเท้าซ้ายไป ด้านหน้า</p>

ท่าที่	ลักษณะท่าจำ	อธิบายท่าจำ
25.	 <p data-bbox="475 645 651 741">ภาพที่ 366 ท่าจำเพลงพม่า</p>	<p data-bbox="826 320 1139 353">คีรีชะ เชียงขวา</p> <p data-bbox="826 376 1422 409">ไหล่และลำตัว กัดไหล่ขวา ไนมลำตัวไปด้านหน้า</p> <p data-bbox="826 443 1358 477">ไหล่ขวานำ บิดตัวหันออกจากกัน มือและแขน</p> <p data-bbox="826 499 1385 533">มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือเป็นวง มือซ้าย</p> <p data-bbox="826 555 1150 589">ระดับคีรีชะ มือขวาระดับอก</p> <p data-bbox="826 611 1347 707">ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้าย วางส้นเท้าขวาไป ด้านหน้า</p>
26.	 <p data-bbox="475 1283 651 1379">ภาพที่ 367 ท่าจำเพลงพม่า</p>	<p data-bbox="826 1003 1139 1037">คีรีชะ เชียงขวา</p> <p data-bbox="826 1059 1422 1093">ไหล่และลำตัว กัดไหล่ขวา ไนมลำตัวไปด้านหน้า</p> <p data-bbox="826 1126 954 1160">กัดเอวขวา</p> <p data-bbox="826 1182 1410 1216">มือและแขน มือขวาม้วนมือและซ้อนข้อมือมือ</p> <p data-bbox="826 1238 1353 1272">สูงระดับไหล่ มือม้วนมือแล้วตั้งข้อมือระดับอก</p> <p data-bbox="826 1294 1433 1391">ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาไปด้านหน้า เท้าซ้ายวางหลัง เปิดส้นเท้า</p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
27.	 <p data-bbox="459 658 641 757">ภาพที่ 368 ท่ารำเพลงพม่า</p>	<p data-bbox="804 318 1433 712"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย โนมลำตัวไปด้านหน้า กอดเอวซ้าย มือและแขน มือซ้ายม้วนมือและซ้อนข้อมือระดับ เอว มือขวาม้วนมือแล้วตั้งข้อมือระดับอก ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาวางหลัง เปิดสันเท้า </p>
28.	 <p data-bbox="459 1330 641 1429">ภาพที่ 369 ท่ารำเพลงพม่า</p>	<p data-bbox="804 1012 1433 1406"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย โนมลำตัวไปด้านหน้า กอดเอวซ้าย มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือสูง เหนือศีรษะ มือซ้ายเท้าสะเอว ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาวาง หลังเปิดสันเท้า </p> <p data-bbox="804 1420 1433 1527"> หมายเหตุ สลับกันปฏิบัติท่ารำ ผู้แสดงอีกคนนั่งรอ (นั่งยองๆ) </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
29.	 <p data-bbox="459 645 639 741">ภาพที่ 370 ท่ารำเพลงพม่า</p>	<p data-bbox="802 315 1434 831"> ศีรษะ เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ไนมลำตัวไปด้านหน้า กอดเอวซ้าย มือและแขน มือขวาม้วนมือและสะบัดข้อมือสูง เหนือศีรษะ มือซ้ายทำสะเอว ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาวาง หลังเปิดสันเท้า หมายเหตุ สลับกันปฏิบัติท่ารำ ผู้แสดงอีกคนนั่งรอ (นั่งยองๆ) </p>
30.	 <p data-bbox="459 1254 639 1350">ภาพที่ 371 ท่ารำเพลงพม่า</p>	<p data-bbox="802 943 1434 1458"> ศีรษะ ก้มหน้า เอียงซ้าย ไหล่และลำตัว กดไหล่ซ้าย ไนมลำตัวไปด้านหน้า ไหล่ซ้ายนำ มือและแขน มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือ เป็นวง มือขวาระดับศีรษะ มือซ้ายระดับอก ขาและเท้า ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เท้าขวาวาง หลังเปิดสันเท้า หมายเหตุ ผู้แสดงอีกคนนั่งลง ตั้งเข่าขวา เข่าซ้าย ลดลงไปติดพื้น ปฏิบัติสลับกัน </p>

ท่าที่	ลักษณะท่ารำ	อธิบายท่ารำ
31.	 <p data-bbox="464 613 643 712">ภาพที่ 372 ท่ารำเพลงพม่า</p>	<p data-bbox="807 315 1406 472">ศีรษะ ก้มหน้า เอียงขวา ไหล่และลำตัว กดไหล่ขวา ไนมลำตัวไปด้านหน้า ไหล่ขวานำ</p> <p data-bbox="807 488 1406 539">มือและแขน มือทั้งสองม้วนมือและสะบัดข้อมือ</p> <p data-bbox="807 555 1299 595">เป็นวง มือขวาระดับศีรษะ มือซ้ายระดับอก</p> <p data-bbox="807 611 1398 710">ขาและเท้า ก้าวเท้าขวาไปด้านหน้า เท้าซ้ายวาง หลังเปิดสันเท้า</p> <p data-bbox="807 725 1434 831">หมายเหตุ ผู้แสดงอีกคนนั่งลง ตั้งเข่าขวา เข่าซ้าย ลดลงไปติดพื้น ปฏิบัติสลับกัน</p>
32.	 <p data-bbox="464 1308 643 1406">ภาพที่ 373 ท่ารำเพลงพม่า</p>	<p data-bbox="807 965 1094 1016">ศีรษะ ตั้งตรง</p> <p data-bbox="807 1025 1094 1077">ไหล่และลำตัว ตั้งตรง</p> <p data-bbox="807 1086 1283 1137">มือและแขน เก็บมือรวมกันที่หน้าตัก</p> <p data-bbox="807 1146 1107 1198">ขาและเท้า นั่งยองๆ</p>

วิเคราะห์การแสดงรำตงหม่องโยว : การแสดงของผู้ใหญ่

1.วิเคราะห์ลักษณะการรำ

ในที่นี้ผู้วิจัยแบ่งรายละเอียดการศึกษาวิเคราะห์ดังนี้

- 1.1.การศึกษาวิเคราะห์ท่ารำ
- 1.2.กระบวนการรำ
- 1.3.ลำดับท่ารำ
- 1.4.โครงสร้างการแสดง

1.1.การศึกษาวิเคราะห์ท่ารำ

จากการรำตงตงที่ผู้วิจัยได้อธิบายท่ารำไว้ตามตารางข้างต้น สามารถวิเคราะห์ถึงลักษณะของการใช้อวัยวะส่วนต่างๆของร่างกาย ได้ดังต่อไปนี้

1).การใช้ศีรษะ มี 4 ลักษณะ คือ

1.1).ศีรษะตั้งตรง มีปรากฏทั้งในท่าเตรียมและท่าเคลื่อนไหวในการรำ โดยเป็นลักษณะของการใช้ศีรษะก่อนที่จะมีการเปลี่ยนไปในลักษณะอื่นๆซึ่งศีรษะจะตั้งตรงสัมพันธ์กับลำตัวที่ตั้งตรง

1.2).ก้มศีรษะ เป็นลักษณะของการโน้มศีรษะไปทางด้านหน้าซึ่งสัมพันธ์กับการโน้มลำตัวไปทางด้านหน้า และยังเป็นการใช้ศีรษะร่วมกับการเอียงศีรษะอีกด้วย

1.3).ศีรษะเอียงตามลำตัว ในที่นี้เป็นการเอียงศีรษะไปทางด้านซ้ายและด้านขวา โดยจะมีความสัมพันธ์กับการเอียงลำตัวร่วมด้วย การเอียงศีรษะตามความสัมพันธ์ในการเอียงตัวนี้ทำให้การทำท่ารำดูไม่แข็งจนเกินไปและดูเป็นธรรมชาติเนื่องจากทำให้เกิดความสมดุลย์ในการเคลื่อนไหวนั่นเอง

1.4). ลักคอบ มีปรากฏร่วมกับการกดไหล่และการตีไหล่ แต่ไม่ปรากฏอย่างชัดเจนมากนักเนื่องจากการรำตงนี้เป็นการเคลื่อนไหวที่รวดเร็ว ส่งผลให้การท่าท่าจึงเป็นไปอย่างรวดเร็ว อีกทั้งการเคลื่อนไหวมักเป็นไปตามแรงโน้มถ่วงธรรมชาติมากกว่าดังนั้นการใช้ศีรษะจึงเป็นการเคลื่อนไหวตามแรงต้านเพื่อให้เกิดความสมดุลนั่นเอง

ผลจากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า ลักษณะของการใช้ศีรษะในการแสดงรำตงหมองโยยที่ปรากฏมีมากที่สุด คือ การก้มศีรษะและการเอียงศีรษะ โดยการใช้ศีรษะทั้งสองลักษณะดังกล่าวจะเป็นไปในลักษณะที่สอดคล้องกันกล่าวคือ ในการเอียงศีรษะจะมีการก้มศีรษะร่วมอยู่ด้วย

2). การใช้ไหล่และลำตัว มี 5 ลักษณะ คือ

2.1). ลำตัวตั้งตรง เป็นลักษณะที่ลำตัวตั้งอยู่ในแนวตั้งปกติของการทรงตัวของร่างกายท่ามุม 90 องศากับพื้นดิน

2.2). การเอนลำตัว เป็นลักษณะของการเคลื่อนไหวร่างกายส่วนบน คือ เอนหน้าอกและไหล่ โดยเป็นไปตามแรงดึงดูด การเอนลำตัวที่พบมีการเอนลำตัวทางด้านซ้ายและด้านขวา รวมถึงการเอนลำตัวทางด้านหน้าและด้านหลัง

2.3). การบิดลำตัว เป็นลักษณะของการร่างกายส่วนบน คือ เอนหน้าอกและไหล่หันไปด้านข้างทั้งด้านซ้ายและด้านขวา

2.4). การกดไหล่ มักพบร่วมกับการเอนลำตัวเนื่องจากการเคลื่อนไหวในการแสดงนี้ ส่วนใหญ่จะเน้นการเคลื่อนไหวของร่างกายแบบไปทั้งตัว

2.5). การตีไหล่ เป็นการตีไหล่ข้างใดข้างหนึ่งไปทางด้านหรือด้านหลัง

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าลักษณะของการใช้ไหล่และลำตัวที่พบมากที่สุดคือ การเอนลำตัวร่วมกับการกดไหล่ และการบิดลำตัวร่วมกับการตีไหล่ ซึ่งจะเป็นไปอย่างสอดคล้องกัน ส่วนลำตัวตั้งตรงจะพบมากในท่าเตรียม ท่านั่งปรบมือและท่าจบ

3).การใช้มือ ลักษณะการใช้มือที่พบมี 7 ลักษณะ คือ

3.1).แบมือ โดยพบร่วมกับลักษณะมื่อดังต่อไปนี้

สะบัดมือ เป็นท่าต่อเนื่องจากการหักข้อมือและม้วนข้อมือ โดยการสะบัดมือนี้อาจเป็นการใช้ปลายนิ้วสะบัดตั้งขึ้นอย่างรวดเร็ว วงรอบของการสะบัดจะสั้นและเป็นไปอย่างรวดเร็ว ตำแหน่งมือที่พบ คือ ด้านหน้าระดับศีรษะ ด้านข้างระดับศีรษะ ด้านข้างสูงเหนือศีรษะ ด้านหน้าระดับเอว ด้านข้างระดับเอว

เหวี่ยงมือ มีลักษณะคล้ายกับการสะบัดมือหากแต่มีลักษณะของการเหวี่ยงแขนร่วมอยู่ด้วย ตำแหน่งมือที่พบ คือ ด้านข้างสูงเหนือศีรษะ ด้านข้างระดับเอว

มืองัดแงะ เป็นลักษณะของการเหยียดนิ้วมือทั้งหมดแต่ไม่ตึงมากนัก โดยนิ้วทั้งหมดไม่เรียงติดกันทั้งนี้เพราะการตึงวงของการรำชาวกะเหยิงนี้จะไม่มีการเกร็งนิ้วมือนั่นเอง ตำแหน่งมือที่พบ คือ ด้านหน้าระดับศีรษะ ด้านข้างระดับศีรษะ ด้านข้างสูงเหนือศีรษะ ด้านหน้าระดับเอว ด้านหน้าระดับอก ด้านข้างระดับเอว

ดันฝ่ามือ มือทั้งสองตั้งข้อมือและหันฝ่ามือออกจากลำตัวจากนั้นสลับดันมือที่ตั้งโดยให้หลังมือเข้าหาลำตัวและดันฝ่ามือออกจากลำตัว ตำแหน่งมือที่พบ คือ ด้านหน้าระดับอก

ซ้อนข้อมือ เป็นลักษณะของการหงายฝ่ามือข้างใดข้างหนึ่งโดยการใช้สันมือนำพร้อมกับการหมุนข้อมือแล้วหักข้อมือเข้าหาลำตัว ตำแหน่งมือที่พบ คือ ด้านข้างระดับศีรษะ ด้านข้างระดับเอว ด้านหน้าระดับศีรษะ ด้านหน้าระดับเอว

ตวัดข้อมือ คล้ายกับการซ้อนข้อมือหากแต่ทำด้วยความรวดเร็วและใช้พลังมากกว่า ตำแหน่งมือที่พบ คือ ด้านหน้าระดับเอว

ปาดมือ เป็นลักษณะของการคว่ำฝ่ามือและใช้สันมือด้านนอกเป็นตัวนำในการเคลื่อนไปด้านข้าง เมื่อฝ่าช่วงตัวตรงบริเวณเอวให้ตวัดมือขึ้นเล็กน้อย ลักษณะของการปาด

มือที่พบในการแสดงรำตงอะบละนี้มีเพียงลักษณะเดียว คือ การปาดสองมือพร้อมกัน ตำแหน่งมือที่พบ คือ ด้านหน้าระดับเอว

3.2).กำมือ กำมือทั้ง 2 ข้างแต่เป็นเพียงการกำมือแบบหลวมๆ เท่านั้น ท่าที่พบคือการกำมือส่งไปด้านหลังอแขนระดับเอว

3.3).ม้วนมือ มี 2 ลักษณะคือ การม้วนมือแบบมือจับ เป็นการหักข้อมือเข้าลำตัว แล้วกดฝ่ามือลงพร้อมกับกดนิ้วชี้เข้านิ้วหัวแม่มือ การจับมือในการแสดงพื้นบ้านนี้จะไม่เน้นความปราณีตบรรจงจึงเป็นเพียงการจับนิ้วมือแบบหลวมๆเท่านั้น และอีกลักษณะ คือ การม้วนมือแบบไม่จับ เป็นแค่เพียงการหักข้อมือแล้วม้วนมือสะบัดออกเท่านั้น

3.4).มือเท้าสะเอว เป็นลักษณะของการใช้มือข้างใดข้างหนึ่งหรือทั้งสองข้างเท้าสะเอวโดยการใช้หลังมือแตะบริเวณเอว มือซ้ายแตะเอวด้านซ้าย มือขวาแตะเอวด้านขวา

3.5).จับมือ การจับมือที่พบในการแสดงรำตงนี้เป็นการจับมือระหว่างคู่เพียงสองคน ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ การจับสองมือและการจับมือเดียว

3.6).ปรบมือ ลักษณะที่พบเป็นการปรบมือแบบธรรมชาติ โดยไม่มีการพลิกข้อมือหรือกำหนดลักษณะมืออื่นใดร่วมด้วย หากแต่เป็นเพียงการตั้งข้อมือระดับอกปล่อยมือธรรมชาติ หันฝ่ามือเข้าหากันและประกบฝ่ามือเพื่อให้เกิดเสียง

3.7).โบกมือในลักษณะหักข้อมือ เป็นลักษณะของการหักข้อมือเข้าและออกจากลำตัว ในการหักฝ่ามือเข้าจะมีมือจับร่วมอยู่ด้วยและการหักฝ่ามือออกเป็นการแบฝ่ามือ ตำแหน่งมือที่พบ คือ ด้านหน้าระดับศีรษะ และด้านหน้าสูงเหนือศีรษะ

ผลจากการศึกษาลักษณะการใช้มือในการแสดงรำตง พบว่าลักษณะของการใช้มือที่พบมากที่สุดคือ การม้วนมือ การเหยียดมือ การสะบัดข้อมือ การตั้งวงและการปรบมือ

4).การใช้แขน ในที่นี้เป็นแบ่งตามระดับของการใช้แขนที่ปรากฏในการแสดงรำตง ซึ่งมีทั้งหมด 3 ระดับ คือ

4.1). สูงกว่าระดับไหล่ ลักษณะที่พบคือ ชูแขนสูงเหนือศีรษะ

4.2). เสมอไหล่ ลักษณะที่พบคือ กางแขนงอศอกระดับไหล่ทั้งด้านหน้าและด้านข้าง กันศอกยกศอกเสมอไหล่ ดันศอก

4.3). ต่ำกว่าระดับไหล่ ลักษณะที่พบคือ แกว่งแขน แขนยันพื้น งอแขนตั้งวง

ผลจากการศึกษาถึงลักษณะของการใช้แขนในการแสดงรำตงพบว่า ลักษณะของการใช้ที่พบมากที่สุด คือ การใช้แขนสูงระดับไหล่ และการใช้แขนต่ำกว่าระดับไหล่ โดยมากมักเป็นการใช้ร่วมกับการม้วนมือ สะบัดมือ เหวี่ยงมือ ตั้งวง และการปรบมือ

5).การใช้ขา

5.1). ยืนตรง เป็นลักษณะของการยืนเต็มฝ่าเท้าโดยเท้าทั้งคู่อยู่ห่างกันเล็กน้อย มักพบในท่ายืนปรบมือเมื่อหมดจังหวะ

5.2). ยืด – ยุบ เป็นลักษณะของการยืดขาตั้งและหย่อนขาโดยการบังคับจากกล้ามเนื้อหน้าขา แต่ด้วยเป็นรำแบบพื้นบ้านจึงเป็นเพียงการยืดและย่อเท่านั้นไม่มีการห่มเข่า

5.3). กระโดด โดยมากมักพบเป็นลักษณะของการกระโดดเพียงขาเดียว หากแต่เป็นการกระโดดที่ไม่สูงมากนัก

5.4). ยกขา ในการแสดงรำตงพบลักษณะการยกขาอยู่ 2 ลักษณะ คือ การยกขา ด้านหน้าและการยกขาส่งหลัง การยกขาด้านหน้าจะยกสูงระดับครึ่งแข้งปลายเท้าที่ยกจะชี้ไปด้านหน้าหรือออกด้านข้างเล็กน้อย การยกเท้าในการแสดงรำตงจะเป็นไปอย่างธรรมชาติกล่าวคือไม่มีการเข็ดปลายเท้าแต่อย่างใด ในการยกขาไปด้านหลังจะยกสูงเพียงครึ่งน่องเท่านั้นปลายเท้าชี้ลงพื้น ไม่มีการเข็ดปลายเท้าเช่นกัน

5.5). สอดขา เป็นลักษณะที่สืบเนื่องจากการนั่งยองๆ แล้วใช้ขาอีกข้างทอดออกมา ผ่านด้านหน้าไปทางด้านซ้ายหรือด้านขวา การวางสอดขาจะไม่ให้เข้าและน่องของขาที่สอดนั้น ติดพื้นแต่จะไม่ยกเข้าขึ้นสูง

5.6). เหยียงขา เป็นลักษณะที่ต่อเนื่องมาจากการกระโดด เช่น กระโดดด้วยขาขวาก็จะเหยียงขาตามด้วยขาซ้าย ซึ่งขาที่เหยียงจะเสมือนขาที่ไร้น้ำหนักซึ่งเป็นผลจากแรงเหยียงนั่นเอง การเหยียงขาที่พบในการแสดงรำตงมี 2 ลักษณะ คือ การเหยียงขาไปทางด้านหน้าและการเหยียงขาไปทางด้านหลัง

ผลจากการศึกษาพบว่าลักษณะของการใช้ขาทั้งการยก การสอดขา การเหยียงขา จะไม่สูงนัก ทั้งนี้ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าน่าจะมาจากข้อจำกัดในเรื่องของเครื่องแต่งกายที่ผู้แสดงสวมใส่โดยผู้แสดงหญิงจะสวมเสื้อกระโปรงยาวกรอมเท้า (ไซ่กู่กี้) หรือนุ่งซิ่น อีกทั้งยังเป็นการไม่สุภาพเนื่องจากผู้ชมส่วนใหญ่จะนั่งชมกับพื้น และลักษณะของการใช้ขาที่พบมากที่สุด คือ ยืด – ยุบ กระโดด เตะขา และเหยียงขา

6). การใช้เท้า ลักษณะการย่อเท้าที่พบมี 10 ลักษณะ คือ

6.1). ก้าวเท้า เป็นการก้าวเท้าข้างใดข้างหนึ่งในลักษณะเต็มฝ่าเท้าแล้วถ่ายน้ำหนักไปยังเท้าที่ก้าวออกไป เท้าที่ตามมาจะเปิดส้นเท้าเล็กน้อยเพื่อเตรียมที่จะก้าวต่อไป ข้างหน้า หรือด้านข้าง

6.2). ย่อเท้า เป็นลักษณะของการใช้เท้าข้างใดข้างหนึ่งวางลงในลักษณะเต็มฝ่าเท้าในขณะที่ยัดเท้าอีกข้างก็ยกขึ้นเพื่อเตรียมวางลงต่อไป ในการย่อเท้านี้ผู้แสดงจะกระทำอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษพบว่าลักษณะของการย่อเท้ามี ลักษณะ คือ

การย่อเท้า 2 จังหวะ ในการแสดงรำตงพบลักษณะของการย่อเท้า 2 จังหวะอยู่ มากซึ่งมีลักษณะ ดังนี้ ย่อ – ตะ, ย่อ - ตะ, ย่อ – กระทุ้ง, ย่อ – ยก, ย่อ – วางส้นเท้า

การย่อเท้า 4 จังหวะ ในการแสดงรำตงพบการย่อเท้า 4 จังหวะเพียงลักษณะเดียว คือ การย่อเท้าเดินสลับซ้าย – ขวา

6.3). เตะเท้า เป็นลักษณะของการใช้เท้าใดเท้าหนึ่งรับน้ำหนักตัวไว้และใช้ปลายเท้าอีกข้างหนึ่งเตะพื้น การเตะเท้าในการแสดงพบ 2 ลักษณะคือ การเตะเท้าพร้อมยืดตัวขึ้นและการเตะเท้าพร้อมกับการยุบตัวลง

6.4). เตะเท้า การใช้ปลายเท้าและหลังเท้าส่งไปด้านหลังด้วยแรงเตะ ลักษณะของการเตะเท้าที่พบในการแสดงคือ การเตะเท้าด้านข้าง ด้านหน้า โดยเท้าที่เตะออกไปนั้นต้องปล่อยแบบธรรมชาติ คือ ไม่ต้องออกแรงกดปลายเท้ามากนัก

6.5). เขย่งปลายเท้า เป็นลักษณะของการยืนบนปลายเท้าข้างใดข้างหนึ่ง หรือทั้งสองข้างโดยน้ำหนักอยู่บนจมูกเท้าและส้นเท้ายกขึ้น

6.6). เหยียงเท้า ในการศึกษาพบว่าการเหยียงเท้ามักจะสัมพันธ์กับการเหยียงขา ซึ่งเป็นการทำท่าต่อเนื่องนั่นเอง โดยเท้าที่เหยียงจะปล่อยแบบธรรมชาติเสมือนไร้น้ำหนักเช่นกัน

6.7). กระทบเท้า คล้ายกับการกระทบเท้าในนาฏศิลป์ไทย กล่าวคือ การกระทบเท้าจะสัมพันธ์กับการวางเท้าด้านหลังโดยใช้จมูกเท้าวางกับพื้นและเปิดส้นเท้า

6.8). เตาะเท้า เป็นลักษณะของการใช้จมูกเท้าเตะพื้นแล้วยกขึ้นเล็กน้อยแล้วเตะพื้นอีกครั้งสลับกันไป พบในการแสดงรำตงหม่องโยวเท่านั้น

6.9). ฉายเท้า เป็นลักษณะของการใช้ปลายเท้าที่ยังจุดหนึ่งแล้วลากไปหยุดยังอีกจุดหนึ่ง จากการแสดงรำตงการฉายเท้าจะเป็นการชี้เท้าทางด้านหน้าและลากออกด้านข้าง โดยไม่มีการเซ็ดปลายเท้าแต่อย่างใด

6.10). วางส้นเท้า เป็นลักษณะของการใช้ส้นเท้าวางกับพื้นโดยเปิดปลายเท้า ลักษณะการวางส้นเท้าที่พบคือ การวางส้นเท้าด้านหน้า

ผลจากการศึกษาพบว่าลักษณะของการใช้เท้าที่มีมาก คือ การย่อเท้า การก้าวเท้า การเหยียงเท้า การเขย่งเท้า การเตะเท้า และการกระทบเท้า

7).การนั่ง ในการแสดงรำตงนี้พบว่ามีการนั่งอยู่ 7 ลักษณะ คือ

- 7.1).นั่งคุกเข่าบนส้นเท้า
- 7.2).นั่งยองๆเต็มฝ่าเท้า
- 7.3).นั่งบนส้นเท้าโดยเขย่งปลายเท้าและยกเข่าทั้งสองเท่ากัน
- 7.4).นั่งคุกเข่าบนส้นเท้าและกระทบเข่าที่ละข้าง
- 7.5).นั่งคุกเข่าบนส้นเท้าปลายเท้าเขย่งข้างหนึ่งและยกเข่าสูงข้างหนึ่ง
- 7.6).นั่งยองๆเต็มฝ่าเท้าข้างหนึ่งและสอดขาอีกข้างหนึ่ง
- 7.7).นั่งยองๆเต็มฝ่าเท้าข้างหนึ่งและกดเข่าลงอีกข้างหนึ่งลงเกือบติดพื้น

ผลจากการศึกษาในการแสดงรำตงอะบละนี้พบว่าลักษณะการนั่งที่มีมากคือ นั่งคุกเข่าบนส้นเท้า และนั่งยองๆเต็มฝ่าเท้า โดยการนั่งจะพบมากในท่าเตรียม ในการรำช่วงแรกและในช่วงท้ายของการรำ

1.2.วิเคราะห์กระบวนการรำ

ในการศึกษาวิเคราะห์นี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิเคราะห์โดยแบ่งตามบทเพลงที่มีในแต่ละการแสดง ซึ่งการแสดงรำตงหม่องโยวที่เป็นการแสดงของผู้ใหญ่นี้ประกอบด้วย 2 บทเพลงสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

เพลงที่ 1

ในการแสดงประกอบไปด้วยเตรียม 1 ท่า และกระบวนการท่ารำ 26 ชุด ซึ่งแบ่งเป็น 61 ท่าย่อย ดังนี้

ท่าเตรียม

นั่งยองๆปรบมือ

ชุดที่ 1 ทำนั่งเหยียดมือด้านหน้า

- 1.1.ทำนั่งยองๆกดเข่าขวาและเหยียดมือขวาเป็นวงด้านหน้าระดับเอว
- 1.2.ทำนั่งยองๆกดเข่าซ้ายและเหยียดมือซ้ายเป็นวงด้านหน้าระดับเอว
- 1.3.ท่าปรบมือ

1.4.ท่าพนมมือไหว้และก้มกราบ

ชุดที่ 2 ท่าเหยียดมือและปรบมือ

2.1.ท่าเหยียดมือขวาด้านหน้าระดับศีรษะ

2.2.ท่าเหยียดมือซ้ายด้านหน้าระดับเอว

2.3.ท่าปรบมือ

ชุดที่ 3 ท่าตั้งวงสูงสองมือ

3.1.ท่าตั้งวงสูงสองมือ

3.2.ท่าปรบมือ

ชุดที่ 4 ท่าวาดมือเข้าหาสลับแตะเท้า

4.1.ท่าวาดมือขวามาที่หน้าตักซ้ายแตะเท้าซ้าย

4.2.ท่าวาดมือซ้ายมาที่หน้าตักขวาแตะเท้าขวา

ชุดที่ 5 ท่าซ้อนมือยกศอก

5.1.ท่าซ้อนมือขวาจับมือซ้ายตั้งวงยกศอกเสมอไหล่

5.2.ท่าซ้อนมือซ้ายจับมือขวาทตั้งวงยกศอกเสมอไหล่

ชุดที่ 6 ท่าเหยียดมือตั้งวงเตะขา

6.1.ท่าเหยียดมือขวาทตั้งวงสูงเหนือศีรษะเตะขาซ้าย

6.2.ท่าเหยียดมือซ้ายตั้งวงสูงเหนือศีรษะเตะขาขวา

ชุดที่ 7 ท่าม้วนมือตั้งวงด้านข้างที่ละมือ

7.1.ท่าม้วนและสะบัดข้อมือขวาทตั้งวงด้านข้างระดับเอว

7.2.ท่าม้วนและสะบัดข้อมือซ้ายตั้งวงด้านข้างระดับเอว

ชุดที่ 8 ท่ากระโดดเหยียดมือเหยียดเท้า

8.1.ท่าจับหางมือซ้ายระดับเอว

8.2.ท่าเหยียดมือซ้ายปล่อยเป็นวงและกระโดดเท้าขวาเหยียดเท้าซ้าย

ชุดที่ 9 ท่าตั้งวงสองมือหน้าหน้า หน้าหลัง

9.1.ท่าตั้งวงสองมือด้านขวาก้าวซ้ายขึ้นหน้าก้าวเท้าขวาชิด (หน้าหน้า)

9.2.ท่าตั้งวงสองมือด้านขวาก้าวขวาลงหลังก้าวเท้าซ้ายชิด (หน้าหลัง)

ชุดที่ 10 ท่าสอดมือตั้งวงสลับรุก - รับ

10.1.ท่าสอดมือตั้งวงบนยกเท้าขวาไปหลัง (รุก)

10.2.ท่าสอดมือตั้งวงเตะเท้า (รุก)

10.1.ท่าตั้งวงระดับอกยกเท้าขวาไปหลัง (รับ)

10.1.ท่าตั้งวงระดับอกเตะเท้า (รับ)

ชุดที่ 11 ท่าเดินสลับแถว

- 11.1.ท่าเดินสลับเป็นแถวหน้ากระดาน
- 11.2.ท่าเดินสลับแถวกลับเข้าที่
- 11.3.ท่าปรบมือ

ชุดที่ 12 ท่าม้วนมือเล่นเท้า

- 12.1.ท่าม้วนและสะบัดมือทั้งสองเป็นวงบนยกเท้าซ้าย
- 12.2.ท่าม้วนและสะบัดมือทั้งสองเป็นวงบนแตะเท้าขวา

ชุดที่ 13 ท่ากระโดดเหวี่ยงมือเหวี่ยงเท้าสลับนั่ง

- 13.1.ท่าจับหางมือซ้ายระดับเอวด้านหน้า
- 13.2.ท่าเหวี่ยงมือปล่อยเป็นวงด้านหน้าระดับเอวพร้อมกระโดดเท้าขวา

เหวี่ยงเท้าซ้าย

- 13.3.ท่าจับหางมือซ้ายระดับเอว

- 13.4.ท่าเหวี่ยงมือปล่อยเป็นวงด้านหน้าระดับเอวพร้อมกระโดดเท้าขวา

เหวี่ยงเท้าซ้ายลงนั่งบนสันเข่าไม่ติดพื้น

ชุดที่ 14 ท่าโบกมือสูง

- 14.1.ท่าโบกมือทั้งสองไปทางด้านขวามือขวาหางข้อมือและมือซ้าย

คว่ำข้อมือ

- 14.2.ท่าโบกมือทั้งสองไปทางด้านซ้ายมือซ้ายหางข้อมือและมือขวา

คว่ำข้อมือ

ชุดที่ 15 ท่าเดาะมือ เดาะขา

- 15.1.ท่าเดาะมือขวา เดาะขาขวา
- 15.2.ท่าเดาะมือซ้าย เดาะขาซ้าย

ชุดที่ 16 ท่าตั้งวงล่างปาดมือ

- 16.1.ท่าตั้งวงล่างปาดมือไปทางด้านขวา
- 16.2.ท่าตั้งวงล่างปาดมือไปทางด้านซ้าย

ชุดที่ 17 ท่ากำมือด้านหน้า

- 17.1.ท่าเดินย่อเท้าไปทางซ้ายกำมือด้านหน้าระดับเอว
- 17.2.ท่าเดินย่อเท้าไปทางขวากำมือด้านหน้าระดับเอว

ชุดที่ 18 ท่าตั้งวงล่างสลับปรบมือ

- 18.1.ท่าตั้งวงล่างด้านหน้าระดับเอวข้างขวา
- 18.2.ท่าปรบมือ

ชุดที่ 19 ท่าม้วนมือสูงตั้งวงที่ละข้าง

19.1.ท่าม้วนมือขวาตั้งวงสูงเหนือศีรษะเตะเท้าซ้าย

19.2.ท่าม้วนมือซ้ายตั้งวงสูงเหนือศีรษะเตะเท้าขวา

ชุดที่ 20 ท่าตั้งวงสองมือเตะขา

20.1.ท่าม้วนมือทั้งสองตั้งวงด้านขวาเตะเท้าขวา

20.2.ท่าม้วนมือทั้งสองตั้งวงด้านขวาเตะเท้าซ้าย

ชุดที่ 21 ท่ายืนสลับตั้งข้อมือ

21.1.ท่าสลับตั้งข้อมือด้านขวาและยกเท้าขวา

21.2.ท่าสลับตั้งข้อมือด้านซ้ายและยกเท้าซ้าย

ชุดที่ 22 ท่าตั้งวงล่างวงด้านหน้า

22.1.ท่าตั้งวงล่างวงมือทางซ้าย

22.2.ท่าปรบมือ

ชุดที่ 23 ท่าตั้งวงซีกศอก (ดันฝ่ามือ)

23.1.ท่าตั้งวงหน้าซีกศอกขวาเข้าหาลำตัว (ดันฝ่ามือซ้ายออก)

23.2.ท่าปรบมือ

ชุดที่ 24 ท่ากดข้อมือยกศอกเสมอไหล่

24.1.ท่ากดข้อมือขวาตั้งข้อมือซ้ายยกศอกเสมอไหล่

24.2.ท่ากดข้อมือซ้ายตั้งข้อมือขวายกศอกเสมอไหล่

24.3.ท่าปรบมือ

ชุดที่ 25 ท่าม้วนมือเล่นเท้า

25.1.ท่าม้วนและสะบัดมือทั้งสองเป็นวงด้านขวายกเท้าขวาส่งหลัง

25.2.ท่าม้วนและสะบัดมือทั้งสองเป็นวงด้านซ้ายเตะเท้าซ้าย

ชุดที่ 26 ท่าตั้งวงสองมือหน้าหน้า – ลงนั่ง

26.1.ท่าตั้งวงสองมือด้านขวาก้าวซ้ายขึ้นหน้าก้าวเท้าขวาขีด (หน้าหน้า)

26.2.ท่าตั้งวงสองมือด้านขวาก้าวขวาลงหลังก้าวเท้าซ้ายขีดลงนั่ง

เพลงที่ 2 เพลงพม่า

ในการแสดงประกอบไปด้วยเตรียม 1 ท่า และกระบวนท่ารำ 14 ชุด ซึ่งแบ่งเป็น 37 ท่า
ย่อย ดังนี้

ท่าเตรียม

นั่งของๆรวมมือด้านหน้า

ชุดที่ 1 ทำนั่งปรบมือ

- 1.1. ทำนั่งของๆปรบมือ
- 1.2. ทำพนมมือและก้มกราบ

ชุดที่ 2 ทำนั่งเหวี่ยงมือด้านหน้า

- 2.1. ทำนั่งของๆทุกดเข้าขวาและเหวี่ยงมือขวาเป็นวงด้านหน้าระดับเอว
- 2.2. ทำนั่งของๆทุกดเข้าซ้ายและเหวี่ยงมือซ้ายเป็นวงด้านหน้าระดับเอว
- 2.4. ทำนั่งสอดขาขวามือซ้ายตั้งวงสูงมือขวายันพื้น

ชุดที่ 3 ทำนั่งปาดมือด้านข้าง

- 3.1. ทำนั่งคุกเข่าบนส้นเท้าปาดมือขวาออกด้านข้างระดับเอว
- 3.2. ทำนั่งคุกเข่าบนส้นเท้าปาดมือซ้ายออกด้านข้างระดับเอว

ชุดที่ 4 ทำนั่งซ้อนมือยกศอกเสมอไหล่

- 4.1. ทำนั่งกระทบเข่าขวาซ้อนมือขวาจับมือซ้ายตั้งวงยกศอกเสมอไหล่
- 4.2. ทำนั่งกระทบเข่าซ้ายซ้อนมือซ้ายจับมือขวาตั้งวงยกศอกเสมอไหล่
- 4.3. ทำชูมือสูงโบกไปทางขวาและซ้าย
- 4.4. ทำม้วนและสะบัดข้อมือขวาตั้งวงสูงเหนือศีรษะ

ชุดที่ 5 ทำซ้อนตวัดข้อมือ

- 5.1. ทำซ้อนตวัดข้อมือขวาระดับไหล่
- 5.2. ทำซ้อนตวัดข้อมือซ้ายระดับไหล่
- 5.3. ทำชูมือสูงโบกไปทางขวาและซ้าย
- 5.4. ทำม้วนและสะบัดข้อมือขวาตั้งวงสูงเหนือศีรษะ

ชุดที่ 6 ทำตั้งวงสูงสองมือ

- 6.1. ทำตั้งวงสูงสองมือหันตัวทางด้านซ้าย
- 6.2. ทำตั้งวงสูงสองมือหันตัวทางด้านขวา

ชุดที่ 7 ทำม้วนมือตั้งวงด้านข้างทีละมือ

- 7.1. ทำม้วนและสะบัดข้อมือขวาตั้งวงด้านข้างระดับเอว
- 7.2. ทำม้วนและสะบัดข้อมือซ้ายตั้งวงด้านข้างระดับเอว

ชุดที่ 8 ทำเท้าสะเอวหันซ้าย - ขวา

- 8.1. ทำเท้าสะเอวหันตัวทางขวา
- 8.2. ทำเท้าสะเอวหันตัวทางซ้าย

ชุดที่ 9 ท่าม้วนสะบัดมือสูง (เท้าวางหน้า)

- 9.1. ท่าม้วนสะบัดมือสูงด้านขวาหันทางขวาและเท้าซ้ายวางหน้า
- 9.2. ท่าม้วนสะบัดมือสูงด้านซ้ายหันทางซ้ายและเท้าขวาวางหน้า
- 9.3. ท่าท่าชูมือสูงโบกไปทางขวาและซ้าย
- 9.4. ท่าม้วนและสะบัดข้อมือขวาตั้งวงสูงเหนือศีรษะ

ชุดที่ 10 ท่าม้วนสะบัดมือสูง (เท้าวางหลัง)

- 10.1. ท่าม้วนสะบัดมือสูงด้านขวาหันขวาเท้าขวาวางหลัง
- 10.2. ท่าม้วนสะบัดมือสูงด้านซ้ายหันซ้ายเท้าซ้ายวางหลัง

ชุดที่ 11 ท่าตั้งวงสองมือโน้มหน้าปิดลำตัว

- 11.1. ท่าตั้งวงบนโน้มหน้าปิดตัวทางขวาและวางสันเท้าซ้าย
- 11.2. ท่าตั้งวงบนโน้มหน้าปิดตัวทางซ้ายและวางสันเท้าขวา

ชุดที่ 12 ท่าเหวี่ยงมือจับสลับตั้งวงด้านหน้า

- 12.1. ท่าเหวี่ยงมือขวาจับเข้าอกมือซ้ายตั้งวงระดับหน้า
- 12.2. ท่าเหวี่ยงมือซ้ายจับเข้าอกมือขวาตั้งวงระดับหน้า
- 12.3. ท่าม้วนสะบัดข้อมือตั้งวงเหนือศีรษะ

ชุดที่ 13 ท่าตั้งวงสูงสลับลูก - นั่ง

- 13.1. ท่าม้วนมือทั้งสองตั้งวงบนระดับศีรษะ (ลูก)
- 13.2. ทำนั่งบนสันเท้าเข้าติดพื้นกดเข้าขวาลงมือรวมด้านหน้า (นั่ง)

ชุดที่ 14 ท่าตั้งวงสูงสลับลูก - นั่ง

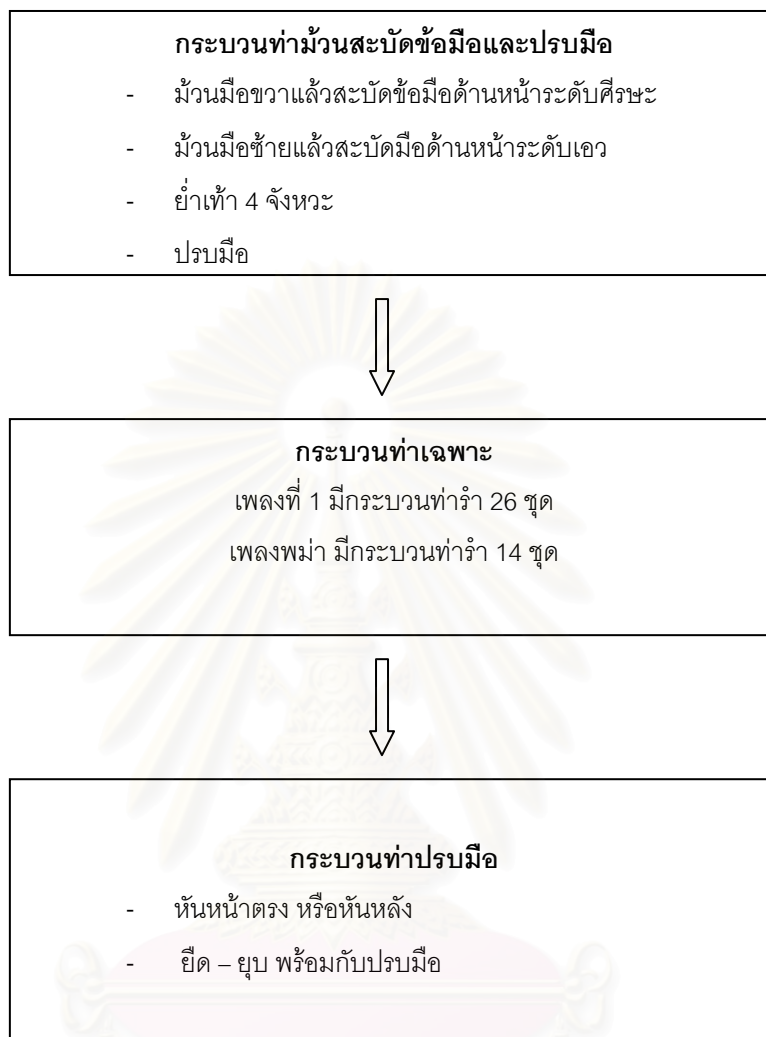
- 14.1. ท่าม้วนมือทั้งสองตั้งวงบนระดับศีรษะโน้มตัวด้านหน้ายกเท้าขวา
- 14.2. ทำลงนั่งบนสันเท้าเข้าไม่ติดพื้นกดเข้าขวามือเท้าสะเอวเอนตัวไป

ส่งหลัง (ลูก)

ด้านหลัง (นั่ง)

ผลจากการศึกษาพบว่ากระบวนการรำของการแสดงรำตงหม่องโยวมีรูปแบบดังนี้ คือ ในแต่ละบทเพลงจะเริ่มด้วยการรำในกระบวนการท่าม้วนสะบัดข้อมือตั้งวงและปรบมือแล้วจึงต่อด้วยกระบวนการระเฉพาและจบด้วยกระบวนการปรบมือ สามารถอธิบายเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

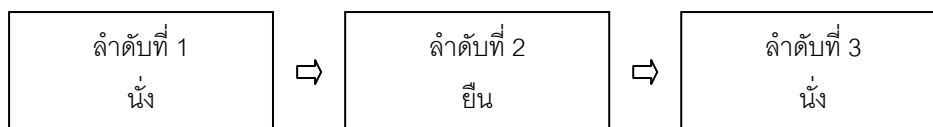
แผนภูมิที่ 7 แผนภูมิแสดงโครงสร้างกระบวนการรำตงหม่องโยวี : การแสดงของผู้ใหญ่

โครงสร้างดังกล่าวเป็นโครงสร้างที่ปรากฏอยู่ในกระบวนการรำที่เป็นทำขึ้นเท่านั้น โดยเริ่มด้วยการรำในกระบวนการม้วนสะบัดข้อมือตั้งวงและปรบมือจากนั้นจะรำต่อเนื่องด้วยกระบวนการรำเฉพาะที่กำหนดไว้ในแต่ละบทเพลง เช่น กระบวนการรำสลัดตั้งข้อมือ กระบวนการรำกดข้อมือยกศอก เป็นต้น และจบด้วยการปรบมือในท้ายจังหวะ

1.3 ลำดับของท่ารำ ในการแสดงรำตงพบว่าการเรียงลำดับของท่ารำเพียงลักษณะ คือ เริ่มจากกระบวนการนั่งแล้วต่อด้วยกระบวนการขึ้นและจบลงด้วยกระบวนการนั่ง อธิบายได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 8 แผนภูมิอธิบายการเรียงลำดับทำรำตงหม่องโยวี : การแสดงของผู้ใหญ่

จากแผนภูมิเป็นการเรียงลำดับทำรำที่ปรากฏในการแสดงรำตงหม่องโยวีทั้ง 2 บทเพลง คือ เพลงหม่องโยวีเพลงแรก และเพลงพม่า

1.5.โครงสร้างการรำ ในการแสดงรำตงหม่องโยวีสามารถแยกโครงสร้างของการแสดงได้ เป็น 3 ส่วน ดังนี้

ตารางที่ 7 ตารางวิเคราะห์ลำดับโครงสร้างในการแสดง

ลำดับขั้นตอน	จุดมุ่งหมาย
<u>เตรียม</u> ทำนั่ง	-เตรียมความพร้อมก่อนการแสดงและเป็น สัญญาณว่าจะเริ่มแสดง
<u>รำไหว้ครู</u> เพลงกะหลูจะโทษ้อง	-รำลึกถึงคุณพระรัตนตรัย คุณบิดามารดา ครูบา อาจารย์
<u>รำเข้าเพลง</u> เพลงตงต่องโฮเหว เพลงหม่องโยเลเล่ เพลงมิ่งมีค้ายหล่อง	-เพื่อรำเข้ากับบทเพลงตามลำดับ

จากตารางแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างของการแสดงรำตงหม่องโยวซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน
คือ

ส่วนแรก ท่าเตรียม ผู้แสดงจะมาตั้งแถวอยู่ตรงกลางของลานแสดงโดยจัดเป็นแถว
ตอนลึกให้เรียบร้อยและอยู่ในท่าหนึ่งทั้งนี้เพื่อเป็นสัญญาณให้ทราบโดยทั่วกันว่าจะเริ่มแสดงแล้ว

ส่วนที่สอง รำไหว้ครู เป็นการรำในช่วงแรกของเพลงเริ่มต้น การรำไหว้ครูจัดเป็นธรรมเนียมการปฏิบัติเพื่อเป็นการรำลึกถึงคุณพระรัตนตรัย คุณบิดามารดา และคุณครูบาอาจารย์

ส่วนที่สาม รำเข้าเพลง เป็นการรำที่ต่อเนื่องจากการรำไหว้ครูในเพลงถัดไป การรำเข้า
เพลงนี้ความยาวของการรำขึ้นอยู่กับจำนวนเพลงที่ใช้ในการแสดงแต่ละชุดซึ่งมีความไม่เท่ากัน ผู้
รำจะรำไปจนถึงเพลงสุดท้ายของการแสดง

2.การใช้เวที

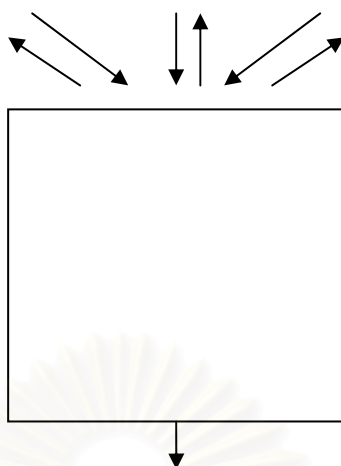
ในที่นี้แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การใช้เวทีในการเข้า – ออก และการใช้พื้นที่ในการแสดง

2.1.การใช้เวทีในการเข้า – ออก

การเข้า – ออกของนักแสดงมี 2 ลักษณะ ซึ่งถูกกำหนดด้วยสถานที่ที่ใช้ในการ
แสดง คือ การแสดงบนลานกว้างและการแสดงบนเวที สามารถวาดเป็นแผนภูมิได้ ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

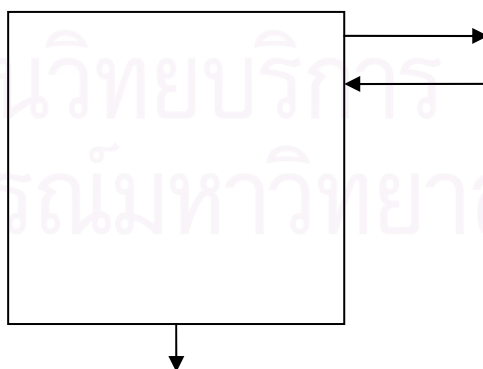
ก. แสดงบนลานกว้าง

จากภาพเป็นการแสดงการเข้า - ออกของผู้แสดงที่ทำการแสดงบนลานกว้าง ในการนี้จะไม่มีการกำหนดตายตัวว่าผู้แสดงจะเข้าออกในรูปแบบใด จากการศึกษาพบว่าโดยมากผู้แสดงมักเข้ามาทางด้านหลังซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งทางด้านซ้ายและด้านขวา โดยผู้แสดงมักจะรวมตัวกันเป็นกลุ่มและจะเดินเข้าพร้อมกันมารวมกันตรงกลางลานที่แสดง จากนั้นจะจัดเป็นแถวตอนเล็ก 4 แถวหรืออาจเป็น 6 แถวก็ได้ แต่ต้องเป็นแถวคู่จากนั้นจึงเริ่มการแสดงและเมื่อจบการแสดงผู้แสดงก็จะเดินออกพร้อมกันทางด้านหลัง

ข. แสดงบนเวที

จากการลงภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลในการแสดงรำตงในงานวัดประจำปีของบ้านใหม่พัฒนา ซึ่งมีการแสดงรำตงบนเวทีพบว่า ในการสร้างเวทีนิยมทำบันไดขึ้นลงเพียงทางเดียวซึ่งอยู่ทางด้านซ้ายมือ ดังภาพ

จากภาพเป็นใช้พื้นที่ของผู้แสดงในการเข้า - ออกของการแสดงรำตงที่ทำการแสดงบนเวที และมีบันไดเป็นตัวกำหนดการกำหนดทางเข้า - ออก แต่ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับครูฝึกเป็นสำคัญซึ่งผู้

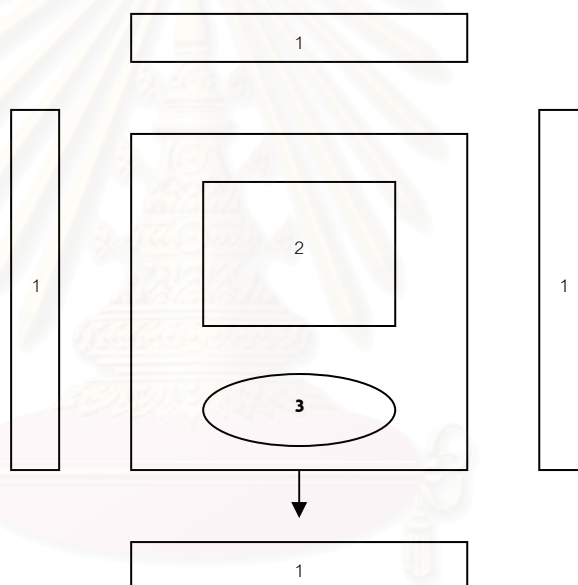

แสดงอาจเรียงแถวกันขึ้นทีละคนแล้วจัดให้เป็นแถวตอนลึกเป็นเลขคู่ตรงกลางเวที และเมื่อทำการแสดงเสร็จก็มักลงจากเวทีด้วยทางเดิมที่ขึ้นมา

2.2.การใช้พื้นที่ในการแสดงและการแปรแถว

ทั้งนี้รวมถึงพื้นที่สำหรับนักดนตรีด้วย ในการแสดงรำตงมีการใช้พื้นที่อยู่ 2 ลักษณะเดียว คือ นักแสดงอยู่บริเวณกลางเวทีโดยจัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว ส่วนนักดนตรีอยู่ทางด้านข้างทางซ้ายของนักแสดง และนักแสดงอยู่ในลักษณะเดิมแต่นักดนตรีอยู่ทางด้านหน้าของนักแสดงสามารถวาดเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

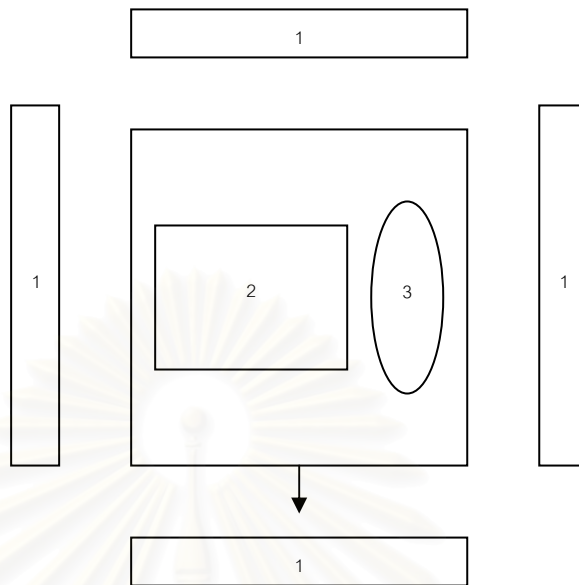
แบบที่ 1

หมายเหตุ 1 ผู้ชม, 2 ผู้แสดง, 3 นักดนตรี

จากภาพแสดงให้เห็นว่าผู้แสดงอยู่ตรงกลางลานแสดง นักดนตรีนั่งทางด้านหน้าของผู้แสดงและหันหน้าเข้าหาผู้แสดง ส่วนผู้ชมจะอยู่โดยรอบทั้ง 4 ทิศ

แบบที่ 2

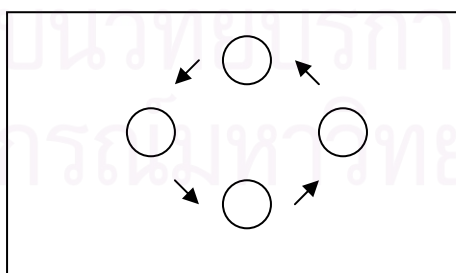

หมายเหตุ 1 ผู้ชม, 2 ผู้แสดง, 3 นักดนตรี

จากภาพแสดงให้เห็นว่าผู้แสดงอยู่ตรงกลางลานแสดง นักดนตรีนั่งทางด้านซ้ายมือของผู้แสดงและหันหน้าเข้าหาผู้แสดง ส่วนผู้ชมจะอยู่โดยรอบทั้ง 4 ทิศเช่นกัน

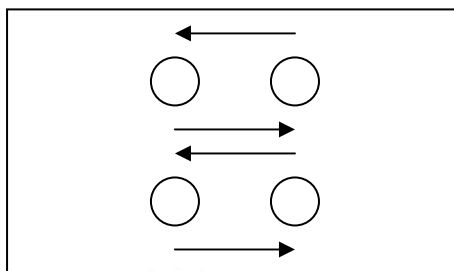
นอกจากนี้ลักษณะทิศทางการแปรแถวจากการศึกษาพบว่าการแสดงรำตงอะบละมี การแปรแถว 5 ลักษณะ ดังนี้

1.เคลื่อนที่เป็นวงกลม

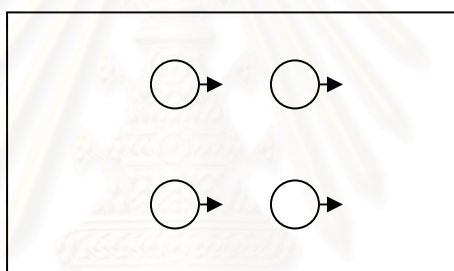
เป็นการเคลื่อนที่เป็นวงโดยหมุนทางด้านซ้ายมือของผู้แสดง โดยทำเป็นวงๆละ 4 คน เดินวนไปแทนที่จนกระทั่งกลับมาถึงจุดของตนเอง

2. เคลื่อนที่โดยสวนแถวระหว่างคู่

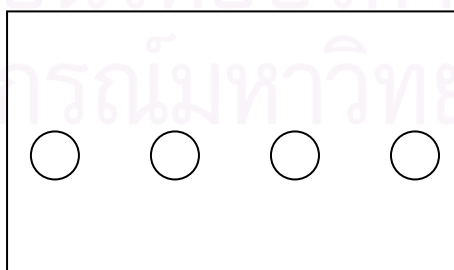
โดยหันหน้าเข้าคู่แล้วเดินแทนที่กัน ผู้แสดงด้านขวาเดินสวนบนส่วนผู้แสดงด้านซ้ายเดินสวนล่าง แล้วปฏิบัติเช่นเดียวกันในการกลับเข้าที่

3. เคลื่อนที่ไปทางด้านซ้าย

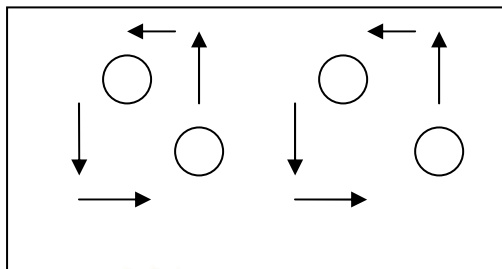
เป็นลักษณะของการเคลื่อนที่เป็นเส้นตรงโดยหันไปทางซ้าย เป็นการเคลื่อนที่ไปพร้อมๆกันทั้งหมด

4. เรียงหน้ากระดาน

โดยผู้แสดงที่อยู่แถวที่ 2 และแถวที่ 4 ในแนวตั้งจะเดินขึ้นมาทางด้านซ้ายมือของผู้ที่อยู่แถวเลขคี่มาเรียงเป็นแถวหน้ากระดานซึ่งจะเป็น 2 แถว

5. สลับแถวนั่งยืนโดยผู้แสดงที่ยืนเคลื่อนที่รอบผู้แสดงที่นั่ง

การแปรแถวในลักษณะนี้พบอยู่ในการแสดงรำตงหม่องโยวนี้เพียงการแสดงเดียว เป็นลักษณะที่ผู้แสดงแถวแถวบนอนแถวใดแถวหนึ่งนั่งลง ผู้แสดงอีกแถวต้องยืนขึ้นแล้วเดินวนในลักษณะทวนเข็มนาฬิกา แล้วเดินกลับที่เดิม จากนั้นสลับกันปฏิบัติในลักษณะเดิม

สรุปผลการวิเคราะห์

ผลจากการศึกษาสามารถกล่าวโดยสรุปได้ดังนี้ ลักษณะของการแสดงรำตงหม่องโยวนี้เป็นการแสดงของผู้ใหญ่มีลักษณะของการรำที่เน้นการใช้มือและใช้เท้า กล่าวคือ มีท่ารำเหยียดมือ ท่าสะบัดมือตั้งวง ท่าม้วนมือ ท่าปรบมือ และการย่อเท้า โดยเฉพาะในการเคลื่อนที่จะใช้การย่อเท้าเป็นหลัก ลักษณะของการย่อเท้าที่เป็นลักษณะเด่น คือ การย่อสลับแตะเท้า 2 จังหวะ โดยการก้าวเท้าข้างใดข้างหนึ่งไปทางด้านหน้า ด้านหลัง หรือด้านข้าง และก้าวเท้าอีกข้างหนึ่งตามมาแตะด้านข้าง ในส่วนของท่ารำที่เป็นเอกลักษณ์ของการแสดงรำตงหม่องโยวนี้เป็นการแสดงของผู้ใหญ่ นี้ คือ ท่าม้วนมือและสะบัดข้อมือ ซึ่งลักษณะท่ารำดังกล่าวเรียกได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของท่ารำตงบ้านใหม่พัฒนาดีกว่าได้ การนั่งที่เป็นลักษณะเด่นในการแสดง คือ การนั่งยองๆ

ในส่วนของท่ารำที่ปรากฏในการแสดงนี้มีได้เป็นท่ารำที่มีความหมายสอดคล้องกับบทเพลงแต่อย่างใด นอกจากนี้ยังพบว่ามึลักษณะของท่ารำที่ได้รับอิทธิพลมาจากท่ารำไทยพื้นฐาน คือ ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง อีกด้วย

ในส่วนของการใช้ร่างกายในการรำ ได้แก่ การใช้ศีรษะ เป็นการเคลื่อนไหวในทิศทางตามแรงโน้มถ่วงจากการเคลื่อนไหวของร่างกายมีทั้งการเอียงศีรษะซ้ายและขวา การก้มและเงย การใช้ลำตัวเน้นการโน้มลำตัวทั้งทางด้านหน้าและทางด้านหลัง ลักษณะของการเคลื่อนไหวร่างกายที่เห็นเด่นชัด คือ การเคลื่อนไปโนทิศทางเดียวกันทั้งศีรษะ ไหล่ ลำตัว และแขน

โครงสร้างหลักของการแสดงมี 3 ขั้นตอนเช่นเดียวกับการแสดงรำตงที่เน้นการรำเป็นหลัก (รำตงอะบละ และรำตงหม่องโยวี่ที่เป็นการแสดงของเด็ก) ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว คือ เริ่มด้วยท่าเตรียมเพื่อเป็นการแสดงสัญญาณถึงความพร้อมที่จะเริ่มทำการแสดง จากนั้นจึงเป็นการรำในบทเพลงไหว้ครูเพื่อเป็นการระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย สิ่งศักดิ์สิทธิ์ คุณครูบาอาจารย์ คุณบิดามารดา แล้วจึงต่อเนื่องด้วยการรำเข้าเพลงต่อไปจนจบการแสดง ท่ารำเน้นการเคลื่อนไหวแบบธรรมชาติซึ่งสอดคล้องกับกิริยาอาการของมนุษย์ในอิริยาบถทางธรรมชาติ รวมถึงการแสดงออกทางอารมณ์อย่างอิสระ การปฏิบัติท่ารำผู้แสดงจะต้องเน้นการรำให้สอดคล้องถูกต้องกับจังหวะของบทเพลงที่ใช้ประกอบการแสดง เนื่องการแสดงรำตงมุ่งเน้นที่ความพร้อมเพียงเป็นหลัก

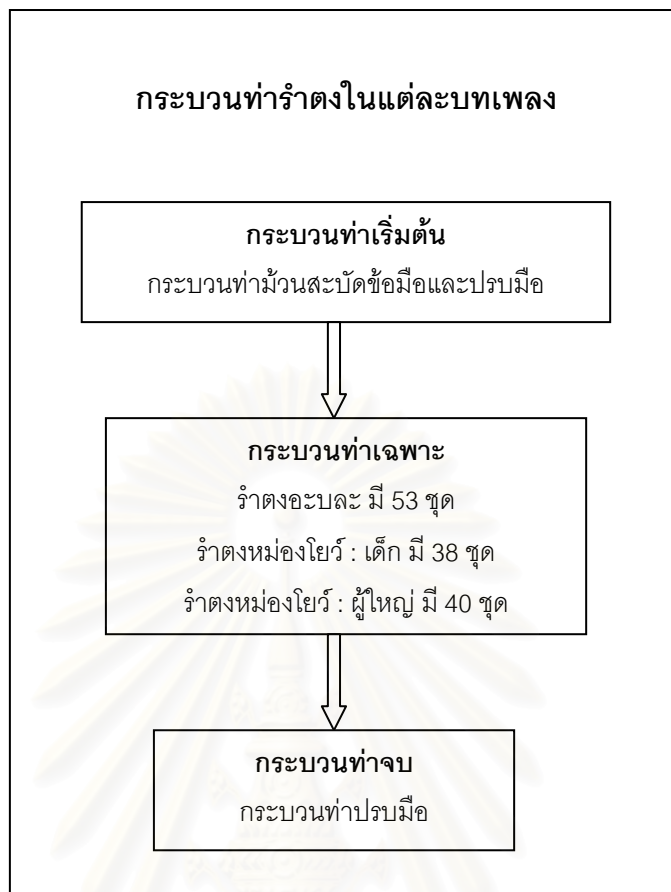
4.6.วิเคราะห์ลักษณะของการแสดงโดยรวม

การแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยงนี้ถือได้ว่าเป็นการแสดงประจำชนเผ่าแบบดั้งเดิมที่ยังคงมีปรากฏอยู่ในชุมชนของชาวกะเหรี่ยงแม้จะพบเห็นได้ไม่บ่อยนักก็ตาม ปัจจุบันการแสดงรำตงโดยมากมักเป็นไปในรูปแบบของการอนุรักษ์และนิยมนำมาจัดแสดงในโอกาสที่สำคัญๆ เท่านั้น ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า การแสดงรำตงถือเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของกลุ่มชนชาวกะเหรี่ยงอีกทั้งการร่ายยังแสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะของชาวกะเหรี่ยงได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาการแสดงรำตงที่ยังคงปรากฏมีทั้งหมดในปัจจุบัน คือ ปี พ.ศ.2547 – 2548 ของชาวกะเหรี่ยงโป บ้านใหม่พัฒนาแห่งนี้ ผลจากการศึกษาผู้วิจัยสามารถแยกวิเคราะห์ลักษณะการแสดงโดยรวมได้ดังนี้

1. โครงสร้างกระบวนการรำ

ผลจากการศึกษาการแสดงรำตงทั้ง 5 ชุดการแสดง ได้แก่ การแสดงรำตงอะบละ การแสดงรำตงไอโพ การแสดงรำตงไอมี การแสดงรำตงหม่องโยวี่ทั้งที่เป็นการแสดงของเด็กและการแสดงของผู้ใหญ่ ปรากฏพบว่าการแสดงรำตงที่เป็นการร่ายรำโดยไม่มีอุปกรณ์ซึ่งได้แก่ การแสดงรำตงอะบละ การแสดงรำตงหม่องโยวี่ทั้งที่เป็นการแสดงของเด็กและผู้ใหญ่นั้น มีโครงสร้างทางกระบวนการรำที่เหมือนกัน คือ ในการรำที่เป็นกระบวนการทำขึ้นทั้งหมดจะเริ่มด้วยการรำในกระบวนการท่าม้วนและสะบัดข้อมือตั้งวง จากนั้นจึงเป็นการรำในกระบวนการท่าเฉพาะที่ได้มีการสืบทอดและจดจำต่อกันมากและในตอนท้ายของจังหวะจะจบด้วยกระบวนการท่ารำปรบมือ โครงสร้างดังกล่าวผู้วิจัยสามารถสรุปโดยการชี้แจงตามแผนภูมิดังต่อไปนี้

ส่วนการแสดงรำตงไอ้โง่และรำตงไอ้มีนนั้นมีโครงสร้างของกระบวนการทำรำที่ไม่ซับซ้อนนัก กล่าวคือ ในแต่ละบทเพลงจะมีการปฏิบัติกระบวนการทำรำเฉพาะเพียงกระบวนการเดียวและเมื่อจบก็จะรำในกระบวนการรำต่อไปในอีกบทเพลง จากการศึกษพบว่ากระบวนการทำรำเฉพาะที่ใช้แสดงในแต่ละบทเพลงจะถูกกำหนดและถ่ายทอดให้กับผู้แสดงซึ่งผู้แสดงต้องได้รับการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ จึงจะสามารถจดจำได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เนื่องกระบวนการทำรำในแต่ละท่อนนั้นมีความคล้ายคลึงกันและบางครั้งก็ปฏิบัติซ้ำกันจึงอาจสร้างความสับสนใจการจดจำได้

2. โครงสร้างในการแสดง

ผลจากการศึกษาพบว่าในการแสดงรำตงมีโครงสร้างทางการแสดงแบ่งเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

ตารางที่ 8 ตารางสรุปโครงสร้างการแสดงรำตงที่เน้นท่าทางการรำรำ

รำตงอะบละ	รำตงหม่องโยว : เด็ก	รำตงหม่องโยว : ผู้ใหญ่
<u>เตรียม</u> ทำนั้ง <u>รำไหว้ครู</u> เพลงที่ 1 <u>รำเข้าเพลง</u> เพลงที่ 2 – 4	<u>เตรียม</u> ทำนั้ง <u>รำไหว้ครู</u> เพลง 1 <u>รำเข้าเพลง</u> เพลงที่ 2	<u>เตรียม</u> ทำนั้ง <u>รำไหว้ครู</u> เพลง 1 <u>รำเข้าเพลง</u> เพลงที่ 2

จากตารางแสดงให้เห็นว่าการแสดงรำตงที่เน้นการรำรำจะเริ่มต้นมีโครงสร้าง 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกเริ่มด้วยการเตรียมในทำนั้ง จากนั้นเป็นการรำเพลงไหว้ครูในช่วงแรกของเพลงและต่อเนื่องด้วยการรำเข้าเพลง โครงสร้างในลักษณะนี้ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะเป็นโครงสร้างหลักของการแสดงรำตงโดยส่วนใหญ่ของชาวกะเหรี่ยงอำเภอสังขละบุรี

ตารางที่ 9 ตารางสรุปโครงสร้างการแสดงรำตงที่เน้นการใช้อุปกรณ์

รำตงไอโพ	รำตงไอมิ
<u>เตรียม</u> ทำนั้ง <u>รำเข้าเพลง</u> เพลงที่ 1 – 6	<u>เตรียม</u> ทำนั้ง <u>รำเข้าเพลง</u> เพลงที่ 1 - 5

ในการแสดงรำตงไอโพและรำตงไอมินั้นถือว่าการแสดงที่เน้นอุปกรณ์และเป็นการรำที่เฉพาะเจาะจง โครงสร้างของการแสดงจะเริ่มต้นด้วยการเตรียมในทำนั้งและต่อเนื่องด้วยการรำเข้าเพลงเลยไม่มีการรำไหว้ครูก่อน ทั้งนี้ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าการรำตงทั้งสองชุดนี้เป็นการรำเฉพาะเจาะจงเพื่อถวายแด่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ดังนั้นจึงไม่ต้องมีการรำไหว้ครูเพื่อรำลึกถึง

คุณพระพุทฺธ คุณพระธรรม และคุณพระสงฆ์ในช่วงแรกนั่นเอง ผู้วิจัยคิดว่าโครงสร้างของการแสดงนี้เป็นโครงสร้างพิเศษที่เป็นส่วนหนึ่งในการแสดงรำตงเท่านั้น

3. ทิศทางในการเคลื่อนไหว

3.1. ทิศทางการเคลื่อนไหวของอวัยวะส่วนต่างๆของร่างกาย

3.1.1. ศีรษะ เคลื่อนไหวไปตามแรงโน้มถ่วงธรรมชาติ กล่าวคือ เป็นการเคลื่อนไหวในทิศทางตามแรงโน้มถ่วงจากการเคลื่อนไหวของร่างกาย ได้แก่ การเอียงศีรษะทางด้านซ้ายและขวา การก้มและเงย โดยจะไม่ผันทิศทางกับการเคลื่อนไหวของร่างกาย แต่ทั้งนี้ทิศทางในการเคลื่อนไหวของศีรษะจะไม่ปรากฏให้เห็นการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนมากนัก

3.1.2. มือและแขน ในการขยับมือและแขนของผู้แสดงรำตงนี้ ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าจะมีความสัมพันธ์กับจังหวะของการย่ำเท้า ลักษณะที่เห็นเด่นชัดในการใช้แขน คือ การแกว่งแขน ส่วนลักษณะที่เด่นชัดของการใช้มือ คือ การม้วนและการสับัดข้อมือตั้งวง นอกจากนี้ทิศทางของการเคลื่อนไหวพบว่ามือทั้งสองข้างจะเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกันเป็นส่วนมาก การใช้มือที่เป็นเอกลักษณ์ของการแสดงรำตงขอชาวกะเหรี่ยงปวย คือ การม้วนและสับัดข้อมือ ซึ่งลักษณะเด่นของการม้วนข้อมืออยู่ที่การวาดแขนพร้อมกับการใช้ฝ่ามือวาดเป็นวงกว้างก่อนที่จะมีการหักข้อมือและกอดนิ้วกลางเข้าหานิ้วหัวแม่มือเพียงเล็กน้อยโดยนิ้วไม่จรดกันแล้วสับัดข้อมือตั้งวง

3.1.3. การใช้เท้าและขา โดยมากเน้นการย่ำเท้าสลับซ้ายขวาไม่ว่าจะเป็นการย่ำเท้าเดิน หรือการย่ำเท้าอยู่กับที่ซึ่งนับว่าเป็นลักษณะเด่นอีกประการ นอกจากนี้ยังพบการเตะสับัดข้อเท้าไปด้านหลัง และการกระโดด การยกขาจะยกแต่เพียงเล็กน้อยเท่านั้นไม่นิยมยกขาสูงเกินเข่า ทั้งนี้ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าน่าจะมาจากข้อจำกัดในเรื่องของเครื่องแต่งกายของผู้แสดงหญิงที่นุ่งกระโปรงจึงไม่สะดวกนักหากต้องยกขาสูง ส่วนการใช้ขามักเน้นการย่อลงนั่งยองๆและลุกขึ้นยืนอย่างรวดเร็ว

3.1.4. การใช้ลำตัว มีทั้งการโน้มลำตัวไปด้านหลัง การโน้มลำตัวไปทางด้านหลังและการเอียงตัวทั้งทางซ้ายและขวา ทิศทางของการเคลื่อนไหวที่เห็นเด่นชัดคือ การเคลื่อนไปทั้งแฉง กล่าวคือ ศีรษะ ไหล่ ลำตัว และแขนจะไปในทิศทางเดียวกัน ไม่เน้นการแยกส่วนของร่างกาย

3.2. ทิศทางในการเคลื่อนไหวของการแสดงและการแปรแถว

การแสดงรำตงซึ่งนับว่าเป็นการพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยงที่เป็นวัฒนธรรมดั้งเดิม และมีความใกล้ชิดกับชาวกะเหรี่ยงเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในงานพิธีกรรมที่สำคัญ คือ การทำบุญข้าวใหม่และประเพณีผูกข้อมือเรียกขวัญ (เหล่าเขาะไค้จุง) การแสดงรำตงจะใช้ผู้แสดงจำนวนที่เป็นจำนวนคู่ คือ 10, 12, 14, 16..... พื้นที่ที่ใช้ในการแสดงจะแสดงบนลานกว้าง จากการศึกษาพบว่า ในการแสดงรำตงมีการใช้พื้นที่อยู่ 2 ลักษณะเดียว คือ นักแสดงอยู่บริเวณกลางเวทีโดยจัดเป็นแถวตอนเล็ก ส่วนนักดนตรีอยู่ทางด้านข้างทางซ้ายของนักแสดง และนักแสดงอยู่ในลักษณะเดิมแต่นักดนตรีอยู่ทางด้านหน้าของนักแสดง ส่วนการเข้า – ออกเวทีนั้นไม่มีการกำหนดไว้ตายตัว แต่เป็นลักษณะของการปฏิบัติด้วยความเคยชินจนกลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติ กล่าวคือ ผู้แสดงมักเข้ามาทางด้านหลังซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งทางด้านซ้ายและด้านขวา โดยผู้แสดงมักจะรวมตัวกันเป็นกลุ่มและจะเดินเข้าพร้อมกันมารวมกันตรงกลางลานที่แสดง จากนั้นจะจัดเป็นแถวตอนเล็กเป็นแถวคู่ จากนั้นจึงเริ่มการแสดงและเมื่อจบการแสดงผู้แสดงก็จะเดินออกพร้อมกันทางด้านหลัง

จากการศึกษาพบว่าทิศทางในการเคลื่อนไหวของการแสดงรำตงนั้นเน้นการเคลื่อนที่แบบเป็นกลุ่มและเน้นความพร้อมเพรียงในการทำท่า กล่าวคือ เป็นเคลื่อนที่พร้อมๆกัน และเป็นไปในทิศทางเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ การแสดงรำตงเป็นการแสดงที่ไม่เน้นรูปแบบการแปรแถวโดยส่วนใหญ่เป็นการรำอยู่กับที่ในลักษณะเป็นแถวตอนเล็ก แต่ทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าในการแสดงรำตงยังคงมีการแปรแถวอยู่บ้าง ซึ่งผู้วิจัยสันนิษฐานว่าผู้ประดิษฐ์ท่ารำคงต้องการเพิ่มความหลากหลายเพื่อมิให้การแสดงน่าเบื่อเกินไป ในส่วนของการแปรแถวจากการศึกษาพบว่า การสวนแถวสลับคู่และการเคลื่อนที่เป็นวงกลมเป็นการแปรแถวที่พบมากที่สุด

นอกจากนี้ผลจากการวิเคราะห์การแสดงรำตงนั้น ผู้วิจัยพบว่าในแต่ละบทเพลงจะร้องซ้ำเนื้อเพลง 2 รอบ การรำในรอบแรกผู้แสดงจะหันหน้าตรง ส่วนในรอบที่สองซึ่งเป็นการร้องซ้ำนั้นผู้แสดงจะหมุนตัวทางซ้ายเพื่อกลับหลังหันไปแสดงในทิศทางตรงกันข้ามแต่ยังคงรำซ้ำในท่ารำเดิมอยู่ จากการสันนิษฐานของผู้วิจัยอาจเป็นไปได้ว่า ในอดีตการแสดงรำตงจัดแสดงเพื่อถวายแต่สิ่งศักดิ์สิทธิ์โดยนิยมแสดงบนลานกว้างที่มีผู้ชมอยู่โดยรอบ แต่ทั้งนี้ผู้แสดงต้องรำโดยหันหน้าเข้าสิ่งศักดิ์สิทธิ์นั้นๆ ทำให้ผู้ชมโดยรอบต้องยืนชมทางด้านหลังซึ่งไม่สามารถมองเห็นการแสดงได้อย่างชัดเจนมากนัก ดังนั้นจึงมีการรำโดยหันหลังในการร้องเพลงรอบที่สองเพื่อให้ผู้ชมด้านหลัง

มองเห็น จากข้อสันนิษฐานดังกล่าวอาจเป็นที่มาของการแสดงรำตงที่จะต้องมีการแสดงหันหน้าใน รอบแรกและหันหลังในรอบที่สองนั่นเอง

4. ลักษณะท่ารำ

การแสดงรำตงเป็นการพื้บ้านดั้งเดิมที่มีลักษณะของท่ารำที่เน้นการเคลื่อนไหวแบบ ธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับกิริยาอาการของมนุษย์ในอิริยาบถแสดงออกทางธรรมชาติ เช่น อารมณ์ สนุกสนานการเคลื่อนไหวจะเป็นไปอย่างรวดเร็ว เน้นการกระโดด การปรบมือ การย่อเท้าตาม จังหวะที่รวดเร็ว ในอารมณ์ที่โศกเศร้าจะเป็นการเคลื่อนไหวแบบเชื่องช้า ท่าทางของการรำจะ เคลื่อนไหวด้วยจังหวะช้าที่สม่ำเสมอ นอกจากนี้ในการปฏิบัติท่ารำผู้แสดงจะต้องเน้นการรำให้ สอดคล้องถูกต้องกับจังหวะของบทเพลงที่ใช้ประกอบการแสดง ในการนี้ผู้แสดงจำเป็นต้องได้รับ การฝึกฝนการร้องเพลงและการท่องจำบทเพลงให้ขึ้นใจเพื่อมิให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติท่า รำ โดยผู้แสดงจะต้องปฏิบัติท่ารำให้ถูกต้องตามจังหวะตามที่ได้รับการอนุรักษ์และสืบทอดมา เนื่องจากการแสดงรำตงมุ่งเน้นที่ความพร้อมเพรียงเป็นหลัก

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าลักษณะท่ารำที่ปรากฏอยู่ในการแสดงรำตงนั้นสามารถแบ่งได้ 5 ประเภท คือ

1). ลักษณะท่ารำที่สันนิษฐานว่าน่าจะมาจากท่ารำเดิม

ลักษณะท่ารำประเภทนี้หมายถึงเดิมมีท่ารำที่เป็นแม่แบบหรือแม่บทและมีการสืบ สานกันต่อมา ซึ่งอาจจะมีการปรับเปลี่ยนหรือแต่งเพิ่มเติมเข้าไปบ้างแม้ว่าจะมีการพยายามคง รูปแบบให้ตรงกับแบบเดิมมากที่สุด แต่ทั้งนี้ก็อาจจะมีใช้สิ่งที่ยืนยันว่าลักษณะท่ารำดังกล่าวนั้นจะ เป็นท่ารำเดิมทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะการถ่ายทอดที่เป็นลักษณะของการเลียนแบบจากรุ่นสู่ รุ่น ไม่ว่าจะ เป็นในช่วงใดของการถ่ายทอดก็ตามย่อมมีความเปลี่ยนแปลงในท่ารำซึ่งเป็นเรื่อง ธรรมชาติของการแสดง เช่น ในการแสดงรำตงอะบละและการแสดงรำตงหม่องโยว เป็นต้น ท่าที่ พบ เช่น การเหยียดมือ การสะบัดมือ การตวัดมือ การสลัดมือ การชูมือสูงแล้วสะบัดข้อมือ กระโดด ปรบมือ กระโดดเหยียดเท้า

2). ทำรำที่เลียนแบบธรรมชาติ

ลักษณะของทำรำในลักษณะนี้จะเป็นการนำท่าทางที่เลียนแบบกิริยาอาการต่างๆโดยทั่วไป เช่น การเดิน การนั่ง การมอง เป็นต้น ซึ่งท่าทางที่นำมาใช้เป็นท่าร่ายยังคงเป็นท่าทางที่ยังมิได้มีการดัดแปลงมากนัก เพียงแต่เป็นการใช้ท่าทางที่ง่ายสื่อความหมายได้ชัดเจน ซึ่งในการแสดงรำตงประกอบด้วยท่าทางในลักษณะอยู่พอสมควร ท่าที่พบเช่น การโบกมือซึ่งมากจากการจินตนาการว่าลมพัดและต้นไม้ที่ไหวเอน การใช้ฝ่ามือปาดไปมาซึ่งมาจากลักษณะของการกวาดพื้น การใช้ฝ่ามือละเลงเป็นวงกลมซึ่งมาจากลักษณะของการกวัดข้าว เป็นต้น

3). ทำรำที่ได้มาจากการดัดแปลงทำรำอื่น

เนื่องจากครูผู้ฝึกสอนบางคนอาจใช้การดัดแปลงทำรำอื่น ๆ มาใช้ในการแสดงรำตงหากยังไม่มีท่ารำเฉพาะในการแสดง จากการศึกษาพบว่าท่ารำที่ได้มาจากการดัดแปลงส่วนมากจะได้รับอิทธิพลจากการรำของพม่าเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เพราะชนชาวกะเหรี่ยงมีความเป็นอยู่ที่ใกล้ชิดกับชาวพม่าอยู่มากจึงทำให้การถ่ายเทหรือการเลียนแบบทางวัฒนธรรมมีมากด้วยเช่นกัน เช่น ท่ารำละครของพม่าที่พบในการแสดงรำตงหม่องโยว ปราบกภูมิการยกศอกตั้งวงเป็นเหลี่ยม ในท่ารำที่มีการกดข้อมือและยกศอกเสมอไหล่ ท่ารำช้อนข้อมือยกข้อมือศอกเสมอไหล่ และท่าตั้งวงสูงเหนือศีรษะ เป็นต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างที่ 1

ทำรำพม่า	ทำรำตง
 <p data-bbox="491 1093 625 1128">ภาพที่ 374</p> <p data-bbox="347 1155 769 1254">ทำรำจากการแสดงละครพม่า ที่มา : เอื้อเฟื้อโดย นายสมชาย ศรีสุข</p>	 <p data-bbox="1066 1093 1200 1128">ภาพที่ 375</p> <p data-bbox="938 1155 1327 1191">ทำรำยกศอกที่ใช้ในการแสดงรำตง</p>

จากภาพพบว่าลักษณะของการใช้แขนในการรำตง (ภาพขวา) เป็นการดัดแปลงทำรำมาจากลักษณะทำรำละครพม่า (ภาพซ้าย) โดยทำรำที่ใช้ในการรำตงนั้นมือขวาของผู้แสดงจะตั้งวงระดับแ่งศีรษะลักษณะเดียวกับละครพม่าแต่ไม่จับนิ้ว ส่วนมือซ้ายเป็นการยกศอกเสมอไหล่ให้ได้เหลี่ยมซึ่งดัดแปลงการหักข้อมือมาเป็นการกดข้อมือลงแทน

ตัวอย่างที่ 2

ทำรำพม่า	ทำรำตง
 <p data-bbox="491 1144 628 1182">ภาพที่ 376</p> <p data-bbox="347 1211 772 1305">ทำรำจากการแสดงละครพม่า ที่มา : เอื้อเฟื้อโดย นายสมชาย ศรีสุข</p>	 <p data-bbox="1066 1032 1193 1070">ภาพที่ 377</p> <p data-bbox="858 1093 1390 1131">ทำรำตั้งวงสูงเหนือศีรษะที่ใช้ในการแสดงรำตง</p>

จากภาพเป็นลักษณะของการตั้งวงสูงเหนือศีรษะซึ่งเป็นท่ารำที่พบมากในการแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยง ในที่นี้ลักษณะของการใช้แขนในการรำตง (ภาพขวา) เป็นการดัดแปลงท่ารำมาจากลักษณะท่ารำละครพม่า (ภาพซ้าย) โดยท่ารำที่ใช้ในการรำตงนั้นมือซ้ายของผู้แสดงจะตั้งวงสูงเหนือศีรษะเช่นเดียวกับละครพม่าแต่ไม่จับนิ้ว ส่วนมือซ้ายเป็นการตั้งวงระดับอกกอดเอวกอดไหล่และโน้มลำตัวในลักษณะกับการรำละครพม่าแต่ไม่มีการจับนิ้ว

4). ทำรำที่ประดิษฐ์ขึ้นมาใหม่

ครูผู้ฝึกสอนที่มีความสามารถในการประดิษฐ์ทำรำสามารถประดิษฐ์ทำรำขึ้นมาใหม่ได้ ซึ่งทำรำที่ประดิษฐ์ใหม่นี้เป็นการได้รับแรงบันดาลใจจากสิ่งต่างๆรอบตัว เช่น ในการสร้างสรรค์การแสดงรำตงไอ้โง่ และการแสดงรำตงไอ้มีนนั้น จากการสัมภาษณ์นายอนุ สาเล็ก ครูผู้ฝึก เล่าว่า ตนได้รับแรงบันดาลใจมาจากประสบการณ์ครั้งหนึ่งของตอนที่เคยได้ชมการแสดงของพม่า (ในประเทศพม่า) ซึ่งปรากฏมีการเล่นอุปกรณ์ประกอบการแสดงในลักษณะของการควงที่มีความซับซ้อนจนเกิดความประทับใจ อีกทั้งเห็นว่าการแสดงรำตงที่มีอยู่นั้นล้วนแต่เป็นการรำที่เน้นการใช้มือเพียงอย่างเดียว ตนจึงได้คิดลักษณะของการรำที่มีมือที่แตกต่างจากที่เคยมีมา ซึ่งในที่นี่ก็คือ ลักษณะของควงมือนั่นเอง

5). ทำรำที่มาจากทำรำไทยพื้นฐาน

ทำรำในลักษณะนี้ ได้แก่ การตั้งวง การจับนิ้ว ในท่าสอดสร้อยมาลาแปลง ซึ่งมีปรากฏแทรกอยู่ในการแสดงรำตงหม่องโยวี่ที่เป็นการแสดงของผู้ใหญ่ ด้วยลักษณะดังกล่าวนี้ไม่มีความซับซ้อนของกระบวนการปฏิบัติมากนัก โดยการจับมักคู่กับการม้วนมือ และการตั้งวงมักคู่กับการสะบัดข้อมือ อนึ่งผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าทั้งลักษณะของการจับนิ้วและการตั้งวงนั้นไม่มีเกร็งนิ้วแต่อย่างใด หากแต่เป็นการทำมืออย่างหลวมๆเท่านั้น

นอกจากนี้ผลจากการศึกษาผู้วิจัยยังพบว่าทำรำที่ใช้ในการแสดงรำตงไม่มีการตีบทแต่อย่างใด ทำรำโดยส่วนใหญ่ที่ใช้ประกอบการรำตงนั้นมิได้สื่อความหมายที่ตรงกับบทเพลงร้อง รวมถึงทำรำโดยส่วนใหญ่ยังมีความคล้ายและปฏิบัติทำรำเหมือนกัน แม้ว่าจะมีลักษณะของการใช้ศีรษะ การใช้ลำตัว การใช้มือ และการใช้เท้าอยู่มาก แต่ก็จะคล้ายกันซึ่งผู้แสดงต้องอาศัยการฝึกฝนอยู่เป็นประจำจึงจะสามารถจดจำได้เป็นอย่างดี ทำรำที่ใช้ในการแสดงได้มีการกำหนดเข้ากับบทเพลงในแต่ละชุดการแสดง ผู้ที่จะทำการแสดงได้ต้องได้รับการถ่ายทอดและเรียนรู้จึงจะสามารถปฏิบัติทำรำได้อย่างถูกต้อง การแสดงรำตงนี้มุ่งเน้นไปที่ความพร้อมเพรียงของการรำรำเป็นหลัก

ในส่วนของการรำที่มีได้มีความสอดคล้องกับความหมายของบทเพลงนั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการแสดงรำตงนั้นเกิดขึ้นเพื่อใช้ประกอบบทเพลงร้องของชาวกะเหรี่ยง การแสดงรำตง

จึงเป็นเพียงตัวเสริมที่ทำให้เกิดมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ถึงแม้ว่าจะขาดการแสดงรำตงไปหากแต่การร้องเพลงก็ยังสามารถดำเนินต่อไปได้นั่นเอง

5. การใช้พลังในการรำ

จากการศึกษาพบว่าการแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยงโดยส่วนใหญ่เน้นการใช้ความรวดเร็วในการเคลื่อนไหว อวัยวะต่างๆที่ใช้ในการรำนั้นก็เน้นการเคลื่อนที่อย่างรวดเร็วและต่อเนื่องซึ่งสัมพันธ์กับจังหวะและทำนองเพลงรวมถึงการร้องเพลงที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว เช่น การย่อลงนั่งของขลุ่ยกับการลุกขึ้นยืนอย่างรวดเร็ว การก้าวย่างและต่อเนื่องด้วยการกระโดดเหวี่ยงขา หรือการก้าวย่างและต่อเนื่องด้วยการกระโดดตีตเท้า เป็นต้น อีกทั้งการรำตงยังเน้นการเคลื่อนไหวของเท้าอยู่ตลอดเวลาทั้งการก้าวเท้า การย่างเท้า การกระโดด การเตะเท้า เป็นต้น การใช้พลังในการรำตงลักษณะนี้แสดงให้เห็นถึงความคล่องแคล่วในการแสดง อีกทั้งยังสร้างความเข้าใจให้กับผู้ชมอีกด้วย

6. เปรียบเทียบลักษณะท่ารำที่ใช้ในการแสดงรำตง

ในการศึกษาการแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนานี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาลักษณะของการแสดงรำตงทั้งการแสดงที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษและการแสดงที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาใหม่ ผลจากการศึกษาพบว่ากระบวนการรำของการแสดงรำตงทั้ง 5 ชุดการแสดง มีกระบวนการท่ารำดังนี้

การแสดงรำตงอะบละ	มี 53	กระบวนการ
การแสดงรำตงหม่องโยว : การแสดงของเด็ก	มี 38	กระบวนการ
การแสดงรำตงหม่องโยว : การแสดงของผู้ใหญ่	มี 40	กระบวนการ
การแสดงรำตงไอมิ	มี 7	กระบวนการ
การแสดงรำตงไอโพ	มี 4	กระบวนการ

ผลจากการศึกษาพบว่ากระบวนการท่ารำที่เหมือนกัน คือ กระบวนการท่าเหวี่ยงมือ กระบวนการท่าสะบัดมือตั้งวง กระบวนการท่าม้วนมือ และกระบวนการท่าปรบมือ

การแสดงรำตงไอโไฟและการแสดงรำตงไอมี จัดได้ว่าเป็นการแสดงในลักษณะเดียวกันอีก ทั้งยังมีความคล้ายคลึงกันในเรื่องของการทำท่ารำ ผลจากการศึกษาพบว่าท่ารำหลักในการแสดงรำตงทั้งสองชุดนี้ที่เหมือนกัน คือ การควงมือ นอกจากนี้ยังพบว่าการแสดงรำตงไอโไฟจะมีการเล่นระดับของท่ารำที่หลากหลายกว่าการแสดงรำตงไอมี ซึ่งมีเพียงการควงมือระดับต่ำกว่าไหล่เท่านั้น นอกจากนี้ยังพบว่าท่ารำที่เป็นลักษณะเด่นของการแสดงทั้งหมด คือ การนั่งยองๆ

ผลจากการศึกษาการแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนานั้น กล่าวได้ว่าลักษณะท่ารำที่เป็นลักษณะเด่นและที่ชี้เฉพาะให้เห็นว่าเป็นการแสดงนั้น มี 1 กระบวนท่า คือ กระบวนที่ ม้วนสะบัดข้อมือตั้งวงและปรบมือ

การแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยงปาวนี้ นับได้ว่าเป็นการแสดงพื้นบ้านที่สามารถบ่งบอกถึง ความมีเอกลักษณ์อันโดดเด่นของกลุ่มชนชาวกะเหรี่ยงได้เป็นอย่างดี การแสดงรำตงเป็นการแสดงที่มุ่งเน้นการรำอย่างพร้อมเพรียง ท่ารำโดยส่วนใหญ่เป็นท่าทางที่มาจากอิริยาบถทาง ธรรมชาติของมนุษย์ซึ่งนับว่าเป็นความโดดเด่นของการแสดงที่ต้องการสื่อออกมาเพื่อให้สอดคล้อง กับนัยยะสำคัญต่างๆ ที่แฝงอยู่ในบทเพลงร้อง ซึ่งบรรพบุรุษชาวกะเหรี่ยงมีความต้องการที่จะ ถ่ายทอดให้ลูกหลานทุกคนได้นำไปเป็นข้อคิดในการปฏิบัติเพื่อสืบทอดไว้ซึ่งการดำรงเผ่าพันธุ์ของ ตนนั่นเอง

อนึ่งผลจากการศึกษายังพบว่า รูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างการรำและการร้องเพลง กะเหรี่ยงในการแสดงรำตงจะมุ่งเน้นไปที่การร้องเพลงเป็นหลัก การทำท่ารำในการแสดงรำตงเป็น สิ่งที่ช่วยให้การสื่อความหมายที่แอบแฝงเป็นนัยยะนั้นชัดเจนขึ้น ได้แก่ ความรัก ความสมัครสมาน สามัคคี ความสำนึกในชาติพันธุ์ ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการรำที่รองลงมาจากบทเพลงร้อง ทั้งยังเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้การแสดงรำตงอาจสูญหายไปได้ แต่สำหรับบทเพลงร้องและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องสันนิษฐานว่ายังมีอยู่ต่อไป ทั้งนี้เนื่องจากบทบาท ที่เด่นชัดของบทเพลงและพิธีกรรมซึ่งมีความสัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ แต่ตราบใดที่ชาว กะเหรี่ยงยังต้องการความบันเทิงบนพื้นฐานของค่านิยมเฉพาะกลุ่มชน ไม่ว่าจะเวลาจะผ่านไปนาน เพียงใดก็ตาม ชาวกะเหรี่ยงก็ยังคงสืบสานการแสดงรำตงอยู่ต่อไป

สรุปท้ายบท

จากการศึกษารวบรวมข้อมูลการแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนา อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าในปี พ.ศ. 2547 – 2548 มีการแสดงรำตงเหลืออยู่ 5 ชุดการแสดง ได้แก่ การแสดงรำตงอะบละ การแสดงรำตงไอโพ การแสดงรำตงไอมี การแสดงรำตงหม่องโยวที่เป็นของเด็ก และการแสดงรำตงหม่องโยวที่เป็นของผู้ใหญ่ ผลจากการศึกษาโดยแยกการศึกษาวิเคราะห์หรือออกเป็นชุดการแสดง มีดังต่อไปนี้

รำตงอะบละ

ลักษณะของการแสดงรำตงอะบละเป็นการรำที่เน้นการใช้มือและเท้า โดยเฉพาะการม้วนมือที่นับว่าเป็นจุดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ของการแสดง ท่ารำที่เป็นเอกลักษณ์ของการแสดงรำตงอะบละ คือ ท่าม้วนมือและสะบัดข้อมือ ซึ่งลักษณะเด่นของการม้วนข้อมืออยู่ที่การวาดแขนพร้อมกับการใช้ฝ่ามือวาดเป็นวงกว้างก่อนที่จะมีการหักข้อมือและกอดนิ้วกลางเข้าหานิ้วหัวแม่มือเพียงเล็กน้อยโดยนิ้วไม่จรดกันแล้วจึงสะบัดข้อมือตั้งวง ท่ารำหลักเน้นการใช้มือและเท้า คือ ท่าเหวี่ยงมือ ท่าสะบัดมือตั้งวง ท่าม้วนมือ ท่าปรบมือ และการย่อเท้า โดยเฉพาะในการเคลื่อนที่จะใช้การย่อเท้าเป็นหลัก นอกจากนี้ยังพบว่าการนั่งที่เป็นลักษณะเด่น คือ การนั่งยองๆ

ในส่วนของการใช้ร่างกายโดยทั่วไป ได้แก่ การใช้ศีรษะ เป็นการเคลื่อนไหวในทิศทางตามแรงโน้มถ่วงจากการเคลื่อนไหวของร่างกายมีทั้งการเอียงศีรษะซ้ายและขวา การก้มและเงย ทั้งนี้ทิศทางในการเคลื่อนไหวของศีรษะจะไม่ปรากฏให้เห็นการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนมากนัก การใช้ลำตัว มีทั้งการโน้มลำตัวไปด้านหน้า การโน้มลำตัวไปทางด้านหลัง และการเอียงตัวทั้งทางซ้ายและขวา ทิศทางของการเคลื่อนไหวที่เห็นเด่นชัด คือ การใช้ศีรษะ ไหล่ ลำตัว และแขนในทิศทางเดียวกัน โดยไม่เน้นการแยกส่วนของร่างกาย

ส่วนโครงสร้างของการแสดงมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกเริ่มด้วยการเตรียมในทำนองเป็นการแสดงสัญญาณถึงความพร้อมที่จะทำการแสดง จากนั้นเป็นการรำเพลงไหว้ครูเพื่อเป็นการระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย สิ่งศักดิ์สิทธิ์ คุณครูบาอาจารย์ คุณบิดามารดา แล้วจึงต่อเนื่องด้วยการรำเข้าเพลงจนจบบทเพลงนั้นๆ ท่ารำเน้นการเคลื่อนไหวแบบธรรมชาติซึ่งสอดคล้องกับกิริยาอาการของมนุษย์ในอิริยาบถทางธรรมชาติ รวมถึงการแสดงออกทางอารมณ์อย่างอิสระ การ

ปฏิบัติทำรำผู้แสดงจะต้องเน้นการรำให้สอดคล้องถูกต้องกับจังหวะของบทเพลงที่ใช้ประกอบการแสดง เนื่องจากการแสดงรำตงมุ่งเน้นที่ความพร้อมเพรียงเป็นหลัก

ในส่วนของโครงสร้างทางกระบวนการรำที่เป็นโครงสร้างหลักจะอยู่ในกระบวนการท่ายืน คือ เริ่มต้นด้วยการรำในกระบวนการท่าม้วนและสะบัดข้อมือตั้งวงจากนั้นจึงเป็นการรำในกระบวนการเฉพาะและในตอนท้ายของจังหวะจะจบด้วยกระบวนการท่ารำปรบมือ การเรียงลำดับของกระบวนการรำมี 2 ลักษณะ คือ 1). เริ่มการรำด้วยท่าหนึ่งจากนั้นเป็นการรำในท่ายืนและจบลงด้วยท่าหนึ่ง 2). เริ่มการรำด้วยท่าหนึ่งจากนั้นเป็นการรำในท่ายืนไปจนกระทั่งจบบทเพลงซึ่งจบลงด้วยท่ายืนนั่นเอง

รำตงไอโไฟ

การแสดงรำตงไอโไฟเป็นการแสดงรำตงที่ได้รับการสร้างสรรค์ขึ้นใหม่โดยได้รับแรงบันดาลใจมาจากการควงไฟของพม่า โดยนายอนุ สาเล็ก เป็นผู้สร้างสรรค์ชุดการแสดง ดังนั้นลักษณะการแสดงรำตงไอโไฟจึงมีท่ารำที่เป็นลักษณะเด่นอยู่ 1 กระบวนท่า คือ กระบวนท่าควงมือ โดยการควงมือมี 2 ลักษณะ คือ การควงมือเดียวเป็นเลข 8 ตามแนวนอน และการควงสองมือไขว้กัน ซึ่งระดับของการควงมือที่พบมากที่สุด คือ การควงระดับศีรษะและการควงระดับเอว นอกจากนี้ยังพบว่าการนั่งที่เป็นลักษณะเด่น คือ การนั่งยองๆ เช่นเดียวกับรำตงอะบละ ส่วนการเคลื่อนที่นั้นเน้นใช้การย่อเท้าเป็นหลัก การใช้เท้าที่เป็นลักษณะเด่น คือ การก้าวเท้าสลับแตะเท้า โดยการที่ใช้เท้าข้างใดข้างหนึ่งก้าวออกไปอาจจะเป็นทางด้านข้าง ด้านหน้า หรือด้านหลัง แล้วจึงก้าวเท้าอีกข้างหนึ่งแตะเท้าตาม

การใช้ร่างกายในการแสดง ได้แก่ การใช้ศีรษะ เป็นการเคลื่อนไหวในทิศทางตามแรงโน้มถ่วงและแรงเหวี่ยงของร่างกาย โดยเฉพาะการเอียงศีรษะซ้ายและขวา การใช้ลำตัว มีทั้งการโน้มลำตัวไปด้านหน้า การโน้มลำตัวไปทางด้านหลัง และการเอียงตัวทั้งทางซ้ายและขวา ทิศทางของการเคลื่อนไหวร่างกายโดยส่วนใหญ่เป็นลักษณะของการใช้ศีรษะ ไหล่ ลำตัว และแขนเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน

ส่วนโครงสร้างหลักในการแสดงมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกเริ่มด้วยการเตรียมในท่าหนึ่งเป็นการแสดงสัญญาณถึงความพร้อมที่จะทำการแสดง แล้วจึงต่อเนื่องด้วยการรำเข้าเพลงจนจบบทเพลงนั้นๆ การเรียงลำดับของกระบวนการรำมีเพียงลักษณะเดียว คือ เริ่มการรำด้วยท่าหนึ่ง

จากนั้นเป็นการรำในท่ายืนและจบลงด้วยท่างั่ง ในการปฏิบัติท่ารำผู้แสดงจะต้องเน้นการรำให้สอดคล้องถูกต้องกับจังหวะของบทเพลงและมุ่งเน้นความพร้อมเพรียง

รำตงไถ่มี

การแสดงรำตงไถ่มีมีลักษณะของการแสดงที่คล้ายกับการแสดงรำตงไถ่ไฟหากแต่ต่างกันที่อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแสดง นั่นคือ คบไฟ รำตงไถ่มีเป็นการแสดงที่ได้รับการสร้างสรรค์โดยได้รับแรงบันดาลใจมาจากการควงไฟของพม่า โดยนายอนุ สาเล็ก ลักษณะของท่ารำที่เป็นลักษณะเด่น คือ กระบวนท่าควงมือ โดยการควงมือมี 2 ลักษณะ คือ การควงมือเดียวเป็นเลข 8 ตามแนวนอน และการควงสองมือไขว้กัน ซึ่งระดับของการควงมือที่พบมากที่สุด คือ การควงมือระดับเอว ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดของคบไฟซึ่งเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดงซึ่งอาจเกิดอันตรายได้ง่ายสำหรับนักแสดง นอกจากนี้ยังพบว่าการนั่งที่เป็นลักษณะเด่น คือ การนั่งบนส้นเท้าข้างใดข้างหนึ่งในลักษณะยองๆ ส่วนการเคลื่อนที่นั้นเน้นใช้การย่อและเตะเท้าเป็นหลัก การใช้เท้าที่เป็นลักษณะเด่น คือ การย่อเท้าสลับเตะเท้า โดยการที่ใช้เท้าข้างใดข้างหนึ่งก้าวออกไปอาจจะเป็นทางด้านข้างด้านหน้า หรือด้านหลัง แล้วจึงก้าวเท้าอีกข้างหนึ่งเตะเท้าตาม เช่นเดียวกับรำตงไถ่ไฟ

การใช้ร่างกายในการแสดง ได้แก่ การใช้ศีรษะ เป็นการเคลื่อนไหวในทิศทางตามแรงโน้มถ่วงและแรงเหวี่ยงของร่างกาย เน้นการเอียงศีรษะทางด้านซ้ายและด้านขวา การใช้ลำตัวเน้นการโน้มลำตัวทั้งด้านหน้าและด้านหลัง มีการบิดลำตัวไปทางด้านซ้ายและด้านขวา การเคลื่อนไหวร่างกายโดยส่วนใหญ่เป็นลักษณะของการเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกันทั้งศีรษะ ไหล่ ลำตัว และแขน

โครงสร้างหลักในการแสดงมี 2 ขั้นตอนเช่นเดียวกับการแสดงรำตงไถ่ไฟ กล่าวคือ เริ่มด้วยการเตรียมในท่างั่งเพื่อเป็นสัญญาณแสดงถึงความพร้อมที่จะทำการแสดงและต่อเนื่องด้วยการรำเข้าเพลงจนจบบทเพลง การเรียงลำดับของกระบวนท่ารำมีเพียงลักษณะเดียว คือ เริ่มการรำด้วยท่างั่งจากนั้นเป็นการรำในท่ายืนและจบลงด้วยท่างั่ง ในการปฏิบัติท่ารำผู้แสดงจะต้องเน้นการรำให้สอดคล้องถูกต้องกับจังหวะของบทเพลงและมุ่งเน้นความพร้อมเพรียง

รำตงหม่องโยวี่ที่เป็นการแสดงของเด็ก

ลักษณะของการแสดงรำตงหม่องโยวี่ที่เป็นการแสดงของเด็กมีลักษณะของการรำที่เน้นการใช้มือและเท้า โดยเฉพาะการม้วนและสะบัดข้อมือซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของการแสดง ลักษณะของการม้วนข้อมือเป็นการวาดแขนพร้อมกับการใช้ฝ่ามือวาดเป็นวงกว้างก่อนที่จะมีการหักข้อมือและกอดนิ้วกลางเข้าหาหน้าหัวแม่มือเพียงเล็กน้อยโดยนิ้วไม่จรดกันแล้วจึงสะบัดข้อมือตั้งวง ทำรำหลักเน้นการใช้มือและเท้า มีทั้ง ทำเหยียงมือ ทำสะบัดมือตั้งวง ทำม้วนมือ ทำปรบมือ และการย่อเท้า โดยเฉพาะในการเคลื่อนที่จะใช้การย่อเท้าเป็นหลัก การนั่งที่เป็นลักษณะเด่น คือ การนั่งยองๆ นอกจากนี้แล้วท่ารำโดยส่วนใหญ่ยังมีได้สอดคล้องกับความหมายของบทเพลง หากแต่เป็นการรำที่มุ่งเน้นความพร้อมเพรียงและสอดคล้องกับจังหวะของบทเพลง

ในส่วนของการใช้ร่างกายโดยทั่วไป ได้แก่ การใช้ศีรษะ เป็นการเคลื่อนไหวในทิศทางตามแรงโน้มถ่วงร่างกายทั้งการเอียงศีรษะซ้ายและขวา การก้มและเงย การใช้ลำตัวมีทั้งการโน้มลำตัวไปด้านหน้าและการโน้มลำตัวไปด้านหลัง ปรัชญาที่มีการเอียงตัวทั้งทางซ้ายและขวาร่วมกับการบิดลำตัวด้วย ทิศทางของการเคลื่อนไหวที่เห็นเด่นชัดเป็นการเคลื่อนไหวโดยไม่เน้นการแยกส่วนของร่างกาย

โครงสร้างของการแสดงมี 3 ขั้นตอนหลัก คือ เริ่มต้นด้วยการเตรียมในท่าหนึ่งเพื่อสัญญาณแสดงความพร้อมที่จะเริ่มทำการแสดง จากนั้นจึงเป็นการรำเข้ากับเพลงไหว้ครูเพื่อเป็นการระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย สิ่งศักดิ์สิทธิ์ คุณครูบาอาจารย์ คุณบิดามารดา แล้วจึงต่อเนื่องด้วยการรำเข้าเพลงอื่นจนจบการแสดง ท่ารำเน้นการเคลื่อนไหวแบบธรรมชาติซึ่งสอดคล้องกับกิริยาอาการของมนุษย์ในอิริยาบถทางธรรมชาติ เช่น การไหว้ การนั่ง การเดิน การจับมือ เป็นต้น ในการแสดงรำตงหม่องโยวี่ที่เป็นการแสดงของเด็กนี้ยังปรากฏท่ารำที่ได้รับอิทธิพลมาจากท่ารำของพม่าด้วย เช่น ลักษณะของการยกข้อศอกให้ได้เหลี่ยม และการตั้งวงสูงเหนือศีรษะ รวมถึงการแสดงออกทางอารมณ์อย่างอิสระ

โครงสร้างทางกระบวนการรำที่เป็นโครงสร้างหลักจะอยู่ในกระบวนการทำขึ้นเช่นเดียวกับการแสดงรำตงอะบละ คือ เริ่มต้นด้วยการรำในกระบวนการม้วนและสะบัดข้อมือตั้งวงจากนั้นจึงเป็นการรำในกระบวนการเฉพาะและในตอนท้ายของจังหวะจะจบด้วยกระบวนการปรบมือ การเรียงลำดับของกระบวนการรำมี 1 ลักษณะ คือ เริ่มการรำด้วยท่าหนึ่งจากนั้นเป็นการรำในท่าอื่นและจบลงด้วยท่าหนึ่ง

รำตงหม่องโยวี่ที่เป็นการแสดงของผู้ใหญ่

ลักษณะของการแสดงรำตงหม่องโยวี่ที่เป็นการแสดงของผู้ใหญ่มีลักษณะของการรำที่เน้นการใช้มือและใช้เท้า กล่าวคือ มีท่ารำเหยียงมือ ท่าสะบัดมือตั้งวง ท่าม้วนมือ ท่าปรบมือ และการย่อเท้า โดยเฉพาะในการเคลื่อนที่จะใช้การย่อเท้าเป็นหลัก ลักษณะของการย่อเท้าที่เป็นลักษณะเด่น คือ การย่อสลับแตะเท้า 2 จังหวะ โดยการก้าวเท้าข้างใดข้างหนึ่งไปทางด้านหน้า ด้านหลัง หรือด้านข้าง และก้าวเท้าอีกข้างหนึ่งตามมาแตะด้านข้าง ในส่วนของท่ารำที่เป็นเอกลักษณ์ของการแสดงรำตงหม่องโยวี่ที่เป็นการแสดงของผู้ใหญ่นี้ คือ ท่าม้วนมือและสะบัดข้อมือ ซึ่งลักษณะท่ารำดังกล่าวเรียกได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของท่ารำตงบ้านใหม่พัฒนากว่าได้ การนั่งที่เป็นลักษณะเด่นในการแสดง คือ การนั่งยองๆ

ในส่วนของท่ารำที่ปรากฏในการแสดงนี้มีได้เป็นท่ารำที่มีความหมายสอดคล้องกับบทเพลงแต่อย่างใด นอกจากนี้ยังพบว่ามีลักษณะของท่ารำที่ได้รับอิทธิพลมาจากท่ารำไทยพื้นฐาน คือ ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง อีกด้วย

ในส่วนของการใช้ร่างกายในการรำ ได้แก่ การใช้ศีรษะ เป็นการเคลื่อนไหวในทิศทางตามแรงโน้มถ่วงจากการเคลื่อนไหวของร่างกายมีทั้งการเอียงศีรษะซ้ายและขวา การก้มและเงย การใช้ลำตัวเน้นการโน้มลำตัวทั้งทางด้านหน้าและทางด้านหลัง ลักษณะของการเคลื่อนไหวร่างกายที่เห็นเด่นชัด คือ การเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกันทั้งศีรษะ ไหล่ ลำตัว และแขน

โครงสร้างหลักของการแสดงมี 3 ขั้นตอนเช่นเดียวกับการแสดงรำตงที่เน้นการรำเป็นหลัก (รำตงอะบละ และรำตงหม่องโยวี่ที่เป็นการแสดงของเด็ก) ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว คือ เริ่มด้วยท่าเตรียมเพื่อเป็นการแสดงสัญญาณถึงความพร้อมที่จะเริ่มทำการแสดง จากนั้นจึงเป็นการรำในบทเพลงไหว้ครูเพื่อเป็นการระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย สิ่งศักดิ์สิทธิ์ คุณครูบาอาจารย์ คุณบิดามารดา แล้วจึงต่อเนื่องด้วยการรำเข้าเพลงต่อไปจนจบการแสดง ท่ารำเน้นการเคลื่อนไหวแบบธรรมชาติซึ่งสอดคล้องกับกิริยาอาการของมนุษย์ในอิริยาบถทางธรรมชาติ รวมถึงการแสดงออกทางอารมณ์อย่างอิสระ การปฏิบัติท่ารำผู้แสดงจะต้องเน้นการรำให้สอดคล้องถูกต้องกับจังหวะของบทเพลงที่ใช้ประกอบการแสดง เนื่องจากการแสดงรำตงมุ่งเน้นที่ความพร้อมเพียงเป็นหลัก

การแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยง : กรณีศึกษารำตงบ้านใหม่พัฒนา อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถกล่าวโดยสรุปเป็นสามัญลักษณ์ได้ดังนี้

การแสดงรำตงจัดเป็นการแสดงพื้นบ้านที่เป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยง มีขึ้นพร้อมๆกับการปรากฏว่ามีชาวกะเหรี่ยงอาศัยอยู่ในประเทศไทยมาตั้งแต่อดีต การแสดงรำตงเป็นการรำเพื่อใช้ประกอบบทเพลงร้องภาษากะเหรี่ยงและภาษาพม่า เนื้อหาของการแสดงมักแฝงไปด้วยคำสั่งสอนที่ชาวกะเหรี่ยงต้องการปลูกฝังให้กับลูกหลานเป็นสำคัญ การแสดงประกอบไปด้วยผู้แสดงจำนวน 12 - 16 คน (16 คน ถือว่าเป็นการแสดงที่สมบูรณ์) จะเป็นผู้ชายหรือผู้หญิงก็ได้ จัดเป็นแถวหน้ากระดาน 4 แถว (ชาย - หญิง จำนวน 2 คู่) และเป็นแถวตอนลึก 4 แถว การแต่งกายจะแต่งกายด้วยชุดประจำชนเผ่าแบ่งตามสถานะของผู้แสดง อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแสดงรำตงที่เน้นการรำรำ ได้แก่ ผ้าเช็ดหน้าซึ่งจะถืออยู่ในมือข้างขวา ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะเด่นของการแสดงอย่างหนึ่ง วงดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง คือ วงดนตรีกะเหรี่ยง โดยมีวาเหล่เคาะ (ฉิ่งเกราะหรือตอง) กสองสองหน้า และปี่เป็นเครื่องดนตรีหลัก เพลงที่ใช้เป็นภาษากะเหรี่ยงและพม่า สามารถแสดงได้ทุกโอกาส

การแสดงรำตงเป็นการแสดงที่มุ่งเน้นเพื่อการอนุรักษ์ ทำรำโดยส่วนใหญ่ไม่เน้นการตีบท แต่จะเป็นการทำมือในลักษณะต่างๆ เช่น ม้วนมือ สะบัดมือ เหวี่ยงมือ การรำในแต่ละเพลงจะรำ 2 รอบตามการร้องซ้ำในบทร้องเดิม ทิศทางของการรำในรอบแรกจะรำหันหน้า ส่วนการรำในรอบที่สองจะกลับหลังหันในทิศทางตรงข้าม ขั้นตอนของการรำจะเริ่มด้วยการรำไหว้ครูแล้วจึงเป็นการรำเข้าเพลง มีการนั่งยองๆรำ แต่ถ้าเป็นการรำตงที่ใช้อุปกรณ์จะค่อนข้างมีความแตกต่างในด้านของรูปแบบของการแสดง กล่าวคือ ไม่มีการถือผ้าเช็ดหน้ารำ แต่มือทั้งสองข้างจะถืออุปกรณ์รำได้แก่ ดอกไม้หรือคอปไฟ ขั้นตอนของการรำไม่มีการรำไหว้ครูแต่จะเป็นการรำเข้าเพลงเพียงอย่างเดียว ลักษณะท่ารำเน้นการควงมือ และการย่อท่าในลักษณะของการย่อสลับตะเท้าเป็นหลัก

ผลจากการศึกษาการแสดงรำตง ซึ่งจัดได้ว่าเป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านที่มีความใกล้เคียงกับชนชาวกะเหรี่ยงเป็นอย่างมาก พบว่าวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่อยู่คู่กับวิถีการดำเนินชีวิตของแต่ละกลุ่มชนนั้น สามารถสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาในการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเพื่อนำมาปฏิบัติใช้ให้เกิดความสอดคล้องกับความต้องการในวิถีประชาได้อย่างแยบยล การแสดงรำตงสามารถเป็นสื่อตอบสนองให้กับกลุ่มชนได้ในบางด้าน ขณะเดียวกันยังคงต้องได้รับการพัฒนาในด้านกระบวนการสร้างสรรค์เนื้อหาของการแสดง เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตและ

วัฒนธรรมในแต่ละยุคสมัย ทั้งนี้เพื่อตอบสนองต่อการเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเสริมสร้าง
ค่านิยมให้กับกลุ่มชนชาวกะเหรี่ยงในแต่ละยุคสมัยนั่นเอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปและเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์เรื่อง การแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยง : กรณีศึกษารำตงบ้านใหม่พัฒนา อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาถึงความเป็นมาของการแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยง
2. เพื่อศึกษาถึงองค์ประกอบและรูปแบบของการแสดงรำตง
3. วิเคราะห์รูปแบบและกระบวนการรำของการแสดงรำตง

ขอบเขตของการศึกษามุ่งศึกษาการแสดงของชาวกะเหรี่ยงไปไว้ในพื้นที่บ้านใหม่พัฒนา ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ช่วงปี พ.ศ. 2547 - 2548 จากการรวบรวมข้อมูลได้การแสดงทั้งหมด 4 ประเภท แบ่งเป็น 5 ชุดการแสดงย่อย คือ การแสดงรำตงอะบละ การแสดงรำตงไอโพ การแสดงรำตงไอมี การแสดงรำตงหม่องโยวี่ที่เป็นการแสดงของเด็กและการแสดงรำตงหม่องโยวี่ที่เป็นการแสดงของผู้ใหญ่ วิธีดำเนินการวิจัยโดยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารวิชาการ การสัมภาษณ์ครูฝึก นักแสดง และผู้ที่ศึกษางานด้านการแสดงของชาวกะเหรี่ยง สังเกตการณ์การแสดงรำตง 5 ครั้ง และการฝึกปฏิบัติการรำด้วยตนเอง จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียง วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอเป็นผลการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของชาวกะเหรี่ยงพบว่า ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ ณ บ้านใหม่พัฒนา อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาวกะเหรี่ยงไปวี่ซึ่งแต่เดิมเป็นชาวกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่แถบบ้านเมกะวะ เขตมะละแหม่ง ประเทศพม่า ใน พ.ศ. 2321 ได้อพยพมาที่บ้านของกะเล็ย จากนั้นได้กระจัดกระจายกันตั้งบ้านเรือนตามริมห้วยต่างๆ ทั้งนี้เพื่อสะดวกต่อการประกอบอาชีพและเดินทางคมนาคม ต่อมาจึงมีการจัดสรรที่อยู่อาศัยจนขยายเป็นหมู่บ้านดังที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน การที่ชาวกะเหรี่ยงปรากฏในดินแดนประเทศไทยนี้ยังไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่ามีมาแต่สมัยใด แต่จากการศึกษากลุ่มชาวกะเหรี่ยงในแถบอำเภอสังขละบุรีพบว่า มีปรากฏหลักฐานตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยมีบทบาททางการทหารในฐานะเป็นกองกำลังสอดแนมตามแนวชายแดน และเป็นกองกำลังเสริมให้กับประเทศไทยในการทำสงครามกับประเทศพม่าในอดีต การที่ชาวกะเหรี่ยงอพยพเข้ามาสู่ดินแดนแถบตะวันตกของประเทศไทยใน

อำเภอสังขละบุรีนั้น มีนักวิชาการหลายท่านให้ความคิดเห็นว่าอาจจะเกิดจากหลายปัจจัย เช่น ต้องการหลบภัยสงครามในประเทศพม่า เกิดปัญหาข้าวยากมากแพงในประเทศพม่า และ ต้องการแสวงหาที่ทำกินแห่งใหม่ เป็นต้น

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ทราบว่าภูมิเดิมชาวกะเหรี่ยงเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีสภาพสังคม ใกล้ชิดกับชาวพม่ามาก่อน จากนั้นได้อพยพมาอยู่ในประเทศไทยจึงมีความใกล้ชิดกับชาวไทย ตามลำดับ ด้วยเหตุนี้วัฒนธรรมบางส่วนของชาวกะเหรี่ยงจึงเกิดการถ่ายเทระหว่างกัน เมื่อชาว กะเหรี่ยงรับมาก็มีการปรับประยุกต์ใช้เพื่อให้เข้ากับสภาพสังคมของตนโดยแสดงออกมาทั้ง ทางตรงและทางอ้อมในแบบต่างๆจนเกิดเป็นวัฒนธรรมของตนเองขึ้นมา

นอกจากนี้แล้วโดยพื้นฐานลักษณะนิสัยของชาวกะเหรี่ยงยังได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่รักใน วัฒนธรรมของตนเองเป็นอย่างมาก จะพบว่าเมื่อบ้านใหม่พัฒนาเกิดขึ้นจากการจัดสรรที่ทำกิน แห่งใหม่ให้กับชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงใน 7 หมู่บ้านดั้งเดิม ซึ่งถูกผลกระทบจากการสร้างเขื่อน วชิราลงกรณ์เมื่อปี.ศ.2527 ชาวกะเหรี่ยงกลุ่มนี้ได้อพยพเข้ามาและก็ได้นำเอาวิถีชีวิตในแบบเดิม ของตนมาด้วย ถึงแม้ว่าวัฒนธรรมบางส่วนได้มีการเปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้ก็เพื่อให้สอดคล้องกับ ลักษณะของชุมชนที่มีความเป็นสังคมเมืองมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการที่ลักษณะทางสังคมของ ชาวกะเหรี่ยงในปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบางประเภท เช่น ที่อยู่อาศัย การประกอบ อาชีพ เศรษฐกิจ เป็นต้น ซึ่งเป็นผลมาจากความเจริญทางด้านการศึกษาอุปโภคพื้นฐานและ เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มิพบทาบต่อการดำรงชีวิต นอกจากนี้ลักษณะทางวัฒนธรรมบางส่วนก็อาจมี การปรับเปลี่ยนไปบ้าง เช่น การแต่งกาย ค่านิยม ความเชื่อ และขนบธรรมเนียมประเพณีบางส่วน แต่ในด้านของวัฒนธรรมทางการแสดงโดยเฉพาะการแสดงรำตงนั้นพบว่าปัจจุบันยังคงมีการดำรง อยู่ แม้ว่าผู้สืบทอดจะลดน้อยลงและการแสดงบางส่วนอาจจะสูญหายไปบ้าง แต่ทั้งนี้การแสดง รำตงก็ยังคงมีการสืบทอดไว้เพื่อเป็นการดำรงซึ่งเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม เพื่อมิให้เสื่อมสลาย นั้นเอง

สืบเนื่องจากการอนุรักษ์การแสดงรำตงผู้วิจัยเห็นว่าการแสดงรำตงเป็นการแสดงพื้นบ้านที่ มีความใกล้ชิดกับชาวกะเหรี่ยงเป็นอย่างมาก เนื่องจากสามารถสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตความ เป็นอยู่ อีกทั้งสะท้อนแนวคิดภูมิปัญญาทางด้านศิลปะที่เป็นการแสดงออกถึงความสามารถของ ชาวกะเหรี่ยงในการสร้างสรรค์สิ่งต่างๆรอบตัวได้อย่างแยบยล การแสดงรำตงสามารถเป็นสื่อ ตอบสนองให้กับกลุ่มชนได้ในบางด้าน ขณะเดียวกันยังคงต้องได้รับการพัฒนาในด้านกระบวนการ สร้างสรรค์เนื้อหาของการแสดงเพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในแต่ละยุคสมัยเพื่อ

ตอบสนองต่อการเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเสริมสร้างค่านิยมให้กับกลุ่มชนชาวกะเหรี่ยง จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยสามารถแยกสรุปผลการวิจัย ได้ดังต่อไปนี้

1.ความเป็นมาของการแสดงรำตง

การแสดงรำตงจัดได้ว่าเป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงที่มีมานานกว่า 200 ปี พร้อม ๆ กับการปรากฏว่ามีชาวกะเหรี่ยงได้อพยพเข้ามาในประเทศไทย จากพื้นฐานความเชื่อและเคารพในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของชาวกะเหรี่ยงรวมถึงความเป็นผู้ที่มีใจรักในการเล่านิทาน จึงเป็นข้อสันนิษฐานว่าการแสดงรำตงน่าจะมีที่มาอยู่ 2 ประการ คือ

1.มาจากพิธีการบวงสรวงแก่บนเพื่อถวายแด่พระแม่โพสพซึ่งเป็นเทพเจ้าที่ชาวกะเหรี่ยงนับถือและมีความผูกพันในการดำเนินชีวิตอย่างใกล้ชิด

2.การแสดงรำตงน่าจะเป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมที่พัฒนามาจากการเล่านิทานของชาวกะเหรี่ยง

ส่วนคำว่า “ตง” มีการสันนิษฐานถึงที่มาว่าน่าจะมาจากการเลียนเสียงของเครื่องดนตรีพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยง คือ วาเหล่เคาะ ที่เป็นเครื่องกำกับจังหวะหลักของการแสดง ซึ่งตรงกับคำว่า ตง หรือโตง หรือโตว์ นั่นเอง

ในด้านพัฒนาการทางการแสดงรำตงสามารถแบ่งได้เป็น 2 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 การแสดงรำตงแบบดั้งเดิม และช่วงที่ 2 การแสดงรำตงแบบปรับปรุง โดยสรุปเป็นตารางได้ ดังนี้

รำตงแบบดั้งเดิม (ก่อนปี พ.ศ. 2480)	รำตงแบบปรับปรุง (หลังปี พ.ศ.2488)
1.เนื้อหาที่ใช้ในการแสดงเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับพุทธประวัติเพียงอย่างเดียว	1.เนื้อหาที่ใช้ในการแสดงมีหลากหลายทั้งบทบรรยายชีวิต สภาพความเป็นอยู่ บทเกี่ยวพาวาสี ฯลฯ
2.จำนวนผู้แสดงเป็นชาย หญิงจำนวน 16 คน เป็นอย่างน้อย	2.จำนวนผู้แสดงเป็นชาย หญิงจำนวน 16 คน เป็นอย่างน้อย
3.ใช้แสดงประกอบพิธีกรรมในการแก่บน หรือทำขวัญข้าว และขอขอบคุณแม่พระโพสพ	3.ใช้แสดงได้ทุกโอกาสทั้งงานมงคล และงานอวมงคล
4.รูปแบบของการแปรแถวมีไม่มาก มีเพียงแถวตอนลึกและหันหน้าเข้าหาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพราะเป็นการรำเพื่อบวงสรวง	4.ทำรำมีมากขึ้นเพราะมีการแตกรูปแบบออกไป มีทั้งการแปรแถว และแปรอักษร

<p>5.ดนตรีที่ใช้มีเพียงไม้ไผ่ และกลอง ดำเนิน จังหวะช้าสม่ำเสมอ</p> <p>6.แสดง ณ ลานฟ้าดข้าว หรือกลางทุ่งนา</p> <p>7.ทั้งชายและหญิงแต่งกายด้วยชุดประจำเผ่า ดั้งเดิมเพียงอย่างเดียว ไม่แต่งหน้า</p>	<p>5.ดนตรีมีปี่ กลอง 2 หน้า ระนาดเหล็ก ฉิ่ง ฉาบเหล็กเคาะ</p> <p>6.แสดงบนลานกว้าง บนเวที ทั้งในร่ม และ กลางแจ้ง</p> <p>7.ทั้งชายและหญิงแต่งชุดประจำเผ่า เพิ่มการ แต่งกายที่มีสีสันทันมากขึ้น แต่งหน้าเล็กน้อย</p>
--	--

จากตารางจะเห็นว่า การแสดงรำตงได้มีการปรับเปลี่ยนไปตามสภาพสังคมในแต่ละยุคสมัยซึ่งแต่เดิมกลุ่มชนชาวกะเหรี่ยงมีความใกล้ชิดในธรรมชาติและมีความเชื่อในศาสนาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาก ส่งผลให้การแสดงรำตงจึงมุ่งเน้นเนื้อหาไปที่พุทธประวัติขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้ามากด้วยเช่นกัน อีกทั้งการแสดงก็จะมีแต่เฉพาะในพิธีกรรมเพื่อเป็นการสักการบูชาเท่านั้น รูปแบบการแสดงจึงเป็นไปอย่างเรียบง่าย ต่อมาเมื่อกลุ่มคนเปลี่ยนไปความต้องการที่จะรับรู้มีมากขึ้นประกอบกับความรู้สึกเบื่อหน่ายในการแสดงแบบดั้งเดิมจึงทำให้ผู้คิดเนื้อหาในการแสดงขึ้นใหม่ มีการแต่งบทเพลงที่เกี่ยวกับสภาพวิถีชีวิต และการเกี่ยวพาราชีขึ้นมาแทน และยังสามารถปรับเปลี่ยนและประดิษฐ์ท่าทำให้มีความหลากหลายขึ้น ซึ่งรวมไปถึงลักษณะของวงดนตรีและการเพิ่มสีสันทันในการแต่งกายเข้าไปอีกด้วย ด้วยเหตุนี้เมื่อการแสดงมีความหลากหลายขึ้นการนำไปใช้ในโอกาสต่างๆจึงมีมากขึ้นตามลำดับ จนได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก จนถึง พ.ศ. 2505 การแสดงรำตงเกิดภาวะซบเซาลงอีกครั้งเมื่อหญิงสาวในคณะได้ออกเรือนไปหมด ซึ่งตามกฎหมาย (ในสมัยก่อน) ผู้แสดงรำตงต้องเป็นหญิงสาวที่ยังมิได้แต่งงาน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประสบปัญหาการขาดช่วงของนักแสดง จนกระทั่ง พ.ศ. 2534 ได้มีการรื้อฟื้นการแสดงขึ้นมาอีกครั้งโดยนายสมชาย ศรีสุข โดยการรวบรวมนักแสดงรำตงในยุคแรกที่ยังคงมีชีวิตอยู่มาถ่ายทอดการแสดงให้กับเด็กชาวกะเหรี่ยงที่มีใจรักในการแสดงรำตงในช่วงนั้น และทำการแสดงในงานประเพณีและพิธีกรรมที่สำคัญของชาวกะเหรี่ยงตั้งแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบัน แม้ว่าในปัจจุบันจะประสบปัญหาการขาดช่วงของนักแสดงอีกครั้งอย่างที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วก็ตาม

จากข้อมูลข้างต้นหากพิจารณาถึงความเป็นมาที่ยาวนานนั้นอาจเรียกได้ว่าชนชาวกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในแถบอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรีคือกลุ่มชนกลุ่มน้อยที่มีวัฒนธรรมดั้งเดิมค่อนข้างสูง อีกทั้งยังมีความเข้มแข็งในด้านประเพณีวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก และที่สำคัญชนชาวกะเหรี่ยงในแถบนี้ยังคงให้ความสำคัญกับศิลปะการแสดงรำตงซึ่งเป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของกลุ่มชนอยู่ไม่น้อย แม้ว่าในปัจจุบันผู้สืบทอดการแสดงจะเหลือน้อยก็ตาม

2.องค์ประกอบในการแสดงรำตง

การแสดงรำตงได้ชื่อว่าเป็นการแสดงที่มีความเรียบง่ายและมีความเป็นตัวของตัวเองสูง ดังจะพบได้จากการศึกษาทางด้านองค์ประกอบของการแสดง จากการศึกษาในปัจจุบันพบว่า การแสดงรำตงใช้ผู้แสดง หรือที่เรียกว่า “คนรำ” ทั้งผู้ชายและผู้หญิง แต่โดยมากจะเป็นผู้หญิง นักแสดงที่เป็นเด็กจะมีอายุระหว่าง 8 – 16 ปี ส่วนใหญ่เป็นเด็กนักเรียน และนักแสดงที่เป็นผู้ใหญ่ จะมีอายุตั้งแต่ 15 – 17 ปีขึ้นไป นักแสดงทั้งหมดเป็นมือสมัครเล่น การคัดเลือกนักแสดงโดยมากพิจารณาจากผู้ที่มีใจรักทางด้านการแสดง และสามารถเสียสละเวลาในการซ้อมได้เป็นหลัก มากกว่าในเรื่องรูปร่างหน้าตาและความสามารถ จำนวนนักแสดงนิยมแสดงเป็นเลขคู่ 12 - 16 คน การแต่งกายทั้งชายและหญิงจะแต่งกายด้วยชุดแต่งประจำชนเผ่า หากเป็นหญิงที่ยังไม่ผ่านการแต่งงานจะแต่งกายด้วยชุดกระโปรงยาวกรอมเท้า (ไซกุ๊ก) ส่วนหญิงที่แต่งงานแล้วจะสวมเสื้อแขน ล้ำสีแดงและนุ่งผ้าซิ่น ชายสวมเสื้อแขนล้ำสีแดงทับเสื้อเชิ้ตสีขาวแขนยาวนุ่งโจงโจง อูปรกรณ์ ประกอบการแสดงมี ผ้าเช็ดหน้าสีขาว ดอกไม้ และคบไฟ เพลงที่ร้องประกอบการแสดงเป็นภาษา กะเหรี่ยงและภาษาพม่า

ในด้านของดนตรีพบว่ามีการใช้วงดนตรีพื้นบ้านที่มีเครื่องดนตรีเอกลักษณ์คือ วาเหล่เคาะ วงดนตรีหลักมีเครื่องดนตรี 5 ชนิด คือ ปี่ กลองสองหน้า ระนาดเหล็ก ฉิ่ง และวาเหล่เคาะ วงดนตรี ชุดใหญ่มีการเพิ่มเครื่องดนตรีเข้าไปอีก 4 ชนิด คือ โหม่งราง ฉาบ ซ้องวง และกลองซอล ในแต่ละ วงมีนักร้องหลัก 1 คน และมีนักแสดงทั้งหมดเป็นผู้ร่วมร้องด้วย

การแสดงรำตงอาจเรียกได้ว่าเป็นการแสดงเพียงอย่างเดียวของชาวกะเหรี่ยงที่ใกล้ชิดกับ วิถีชีวิตความเป็นอยู่อย่างมาก ดังจะเห็นได้จากโอกาสในการแสดงรำตงที่มีครอบคลุมถึง 3 ลักษณะ คือ การแสดงรำตงเพื่อประกอบพิธีกรรม การแสดงรำตงเพื่อความบันเทิง และการแสดง รำตงเพื่อการศึกษาและสาธิต โดยการแสดงรำตงสามารถแสดงได้ทั้งกลางวันและกลางคืนโดย ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานรวมถึงระยะเวลาในการแสดงก็แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของงาน ด้วยเช่นกัน จากการศึกษาพบว่าการแสดงรำตงที่ใช้ระยะเวลาโดยต่ำสุดคือการแสดงรำตงเพื่อการ สาธิตประกอบการศึกษา เนื่องจากเป็นการสาธิตการแสดงรำตงประกอบการบรรยายในระยะเวลา ที่จำกัด เช่น พุดบรรยาย 20 นาที ประกอบการแสดง 5 – 10 นาที เป็นต้น เพลงที่นิยมแสดง คือ เพลงกะเหรี่ยงโชนอง (นมัสการพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ) ส่วนการแสดงรำตงเพื่อ

ความบันเทิงจะใช้ระยะเวลาที่มากที่สุดคือ 4 ชั่วโมง ขั้นตอนของการแสดงเมื่อเปรียบเทียบจากทั้งหมดส่วนใหญ่ค่อนข้างมีความคล้ายคลึงกัน ที่แตกต่างกันคือขั้นตอนพิธีกรรมก่อนการแสดง ในการแสดงรำตงโดยทั่วไปจะต้องมีการจัดเตรียมในเรื่องของเครื่องสังเวศ อุปกรณ์ต่าง ๆ และมีขั้นตอนการประกอบพิธีกรรมที่ซับซ้อนมากกว่าการแสดงรำตงเพื่อการศึกษาและสาธิตซึ่งไม่ต้องการประกอบพิธีไหว้ครู มีแต่เพียงการตั้งจิตอธิษฐานเท่านั้นด้วยถือว่าการทำน้ให้ราชการนั้นเป็นการทำน้เพื่อรับใช้หลวงน้เอง

การแสดงรำตงมีความเรียบง่ายอยู่มาก อันจะเห็นได้จากสถานที่ในการแสดงเป็นเพียงบนลานโล่งกว้างเท่านั้น แต่ทั้งนี้ต้องมีพื้นที่เรียบสม่ำเสมอ การแบ่งพื้นที่ของเวทีการแสดงจะแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่ใช้สำหรับทำการแสดงและส่วนของนักดนตรี ส่วนที่ใช้สำหรับทำการแสดงจะเป็นบริเวณตรงกลางของลาน ส่วนนักดนตรีจะนั่งหันหน้าเข้าหานักแสดงเสมอโดยตำแหน่งของการนั่งมีสองลักษณะ คือ นั่งทางด้านหน้าของนักแสดงและนั่งทางด้านซ้ายมือของนักแสดง ผู้ชมสามารถชมการแสดงได้รอบทิศทาง

ลำดับขั้นตอนของการแสดง เริ่มด้วยพิธีบูชาครูโดยครูฝึกจะเป็นผู้ไปขอขมาบอกเจ้าที่เจ้าทางหรือสถานที่ที่ชาวกะเหรี่ยงให้ความเคารพนับถือ จากนั้นครูฝึกจะต้องทำเครื่องบูชาครูหรือที่ชาวกะเหรี่ยงเรียกว่า “กะต้อมปวย” นำไปถวายที่ศาลเคารพและไว้ ณ ที่แสดงอย่างละ 1 ชุด เมื่อถึงเวลาแสดงผู้แสดงทุกคนรวมทั้งครูฝึกจะต้องขอขมาบอกกล่าวครูบาอาจารย์ จากนั้นทุกคนจะได้รับการพรมน้ำขมิ้นส้มป่อยที่ได้เตรียมไว้ เสร็จพิธีจึงเริ่มการแสดงที่เป็นการโหมโรงเพื่อเป็นเรียกผู้ชม การโหมโรงจะเป็นการแสดงการบรรเลงเครื่องดนตรีพื้นบ้านประกอบการร้องเพลงกะเหรี่ยงใช้เวลาในการแสดงประมาณ 30 นาทีจนถึง 1 ชั่วโมงโดยประมาณ แล้วจึงเริ่มดำเนินการแสดงต่อไป ระยะเวลาในการแสดงทั้งสิ้นประมาณ 3 – 4 ชั่วโมง

แม้ว่าการแสดงรำตงจะเป็นไปเพื่อการอนุรักษ์แต่ทั้งนี้การดำเนินงานก็ต้องมีในเรื่องของค่าใช้จ่ายบ้าง อัตราค่าใช้จ่ายของการแสดงรำตงในปัจจุบันอยู่ที่ 4,000 – 10,000 บาท ทั้งนี้ราคาสามารถต่อรองกันได้เนื่องจากค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายตามจริง ส่วนการแสดงภายใน

ท้องที่จะใช้ค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการแสดงภายนอกท้องที่เพราะไม่มีค่าเดินทาง รายได้จากการแสดงโดยเฉลี่ยของนักแสดง นักดนตรี และครูฝึกจะเท่ากัน คือ 50 – 100 บาท

ในด้านของบทบาทหน้าที่ของการแสดงรำตงนั้นมี 3 ประการ คือ บทบาทหน้าที่ในทางวัฒนธรรมโดยการแสดงรำตงจัดเป็นศิลปะประจำกลุ่มชนของชาวกะเหรี่ยง บทบาทหน้าที่ในทางสังคมในฐานะที่การแสดงรำตงเป็นเครื่องมือในการกลมเกลียวจิตใจของชาวกะเหรี่ยง และบทบาทหน้าที่ในเชิงประวัติศาสตร์ที่แสดงเรื่องราวความเป็นมาผ่านทางเนื้อร้อง โดยบทบาททั้งสองประการแรกเป็นบทบาทหน้าที่ที่ช่วยทำให้การแสดงรำตงดำรงอยู่ แม้ว่าจะมีผู้สืบสานลดน้อยลงจนไปถึงอาจสูญหายไปในที่สุด แต่อย่างไรก็ตามตัวพิธีกรรมและบทเพลงน่าจะยังคงอยู่คู่ชนชาวกะเหรี่ยงต่อไป ทั้งนี้เพราะมีบทบาทสำคัญในด้านวัฒนธรรมและสังคมหลายประการได้เป็นการรักษาและรวบรวมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของสังคมไว้ เป็นสิ่งที่ช่วยทำให้เกิดความสมดุลทางร่างกายและจิตใจเพื่อเสริมสร้างคตินิยมและความรู้สึกมีน้ำใจ เป็นการประกาศถึงความสมัครสมานสามัคคีของครอบครัวและกลุ่มของตน

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าการแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยงได้แสดงให้เห็นถึงค่านิยมอันดีภายในกลุ่มชนอยู่หลายประการ เช่น ความเคารพในผู้อาวุโส ความอ่อนน้อมถ่อมตน ความสามัคคี และการมีชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่ายและใกล้ชิดกับธรรมชาติ โดยปรากฏให้เห็นได้อย่างชัดเจนในบทร้อง ลักษณะการแสดง และขั้นตอนของการแสดง

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยยังเห็นว่าการแสดงรำตงนั้นเกิดขึ้นเพื่อใช้ประกอบบทเพลงร้องของชาวกะเหรี่ยงซึ่งมีความเป็นมาที่ยาวนานกว่า การแสดงรำตงจึงเป็นเพียงตัวเสริมที่ทำให้เกิดมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น แม้ว่าจะขาดการแสดงรำตงไปแต่การร้องเพลงก็ยังสามารถดำเนินต่อไปได้อีกทั้งการแสดงรำตงที่ใช้ประกอบในพิธีกรรมต่างๆนั้นปัจจุบันได้มุ่งเน้นไปที่ตัวพิธีกรรมมากกว่าการแสดง เรียกได้ว่าสามารถประกอบพิธีกรรมได้โดยไม่ต้องมีการแสดงก็ได้ ซึ่งหากพิจารณาแล้วจะพบว่าการแสดงรำตงจึงเป็นเพียงสิ่งที่เสริมให้ความหมายของพิธีกรรมมีการสื่อสารให้เข้าถึงได้ง่ายที่สุด ประกอบกับการที่ในปัจจุบันชนชาวกะเหรี่ยงบางคนได้นำเอาวัฒนธรรมอื่นเข้ามาประยุกต์ใช้แทนการแสดง จึงน่าจะเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้การแสดงรำตงลดบทบาทของตนเองลงไปอย่างเห็นได้ชัดจึงเป็นผลทำให้การสืบทอดมีลดน้อยลงไป และอาจทำให้การแสดงรำตงที่เป็นการแสดงดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงสูญหายไป

3. นาฏยลักษณะของการแสดงรำตง

การแสดงที่ได้รวบรวมมาทั้งหมดมีทั้งการแสดงที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ คือ รำตง อะบละ และรำตงหม่องโยว และการแสดงที่ได้รับการพัฒนาขึ้นใหม่ คือ รำตงไอโไฟ และรำตงไอโมิ สำหรับลักษณะการรำที่เป็นลักษณะเด่นนั้นมีอยู่หลายประการ แต่ที่ชี้เฉพาะให้เห็นว่าเป็นลักษณะเฉพาะที่เป็นการแสดงรำตงนั้น ในการแสดงรำตงที่เน้นการรำพบว่า มีเพียง 1 กระบวนท่า คือ กระบวนท่าม้วนสะบัดข้อมือตั้งวงและปรบมือ ส่วนการแสดงรำตงที่ใช้อุปกรณ์พบ 1 กระบวนท่า คือ กระบวนท่าควงมือ โดยการควงมือมี 2 ลักษณะ คือ การควงมือเดียวเป็นเลข 8 ตามแนวนอน และการควงสองมือไขว้กัน ซึ่งระดับของการควงมือ คือ การควงระดับศีรษะและการควงระดับเอว ในส่วนของโครงสร้างทางกระบวนกรำที่เป็นโครงสร้างหลักจะอยู่ในกระบวนท่ายืนทั้งหมด กล่าวคือ เริ่มต้นด้วยการรำในกระบวนท่าม้วนและสะบัดข้อมือตั้งวงจากนั้นจึงเป็นการรำในกระบวนท่าเฉพาะและในตอนท้ายของจังหวะจะจบด้วยกระบวนท่ารำปรบมือ

การแสดงรำตงเป็นการรำที่เน้นการใช้มือเคลื่อนไหวในลักษณะต่างๆเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการม้วนมือที่นับว่าเป็นจุดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ของการแสดงก็ว่าได้ ดังนั้นท่ารำที่เป็นเอกลักษณ์ของการแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยงโปว์บ้านใหม่พัฒนา คือ ท่าม้วนมือและสะบัดข้อมือ ซึ่งลักษณะเด่นของการม้วนข้อมืออยู่ที่การวาดแขนพร้อมกับการใช้ฝ่ามือวาดเป็นวงกว้าง ก่อนที่จะมีการหักข้อมือและกอดนิ้วกลางเข้าหานิ้วหัวแม่มือเพียงเล็กน้อยโดยนิ้วไม่จรดกันแล้วจึงสะบัดข้อมือตั้งวง ท่ารำหลักเน้นการใช้มือและเท้า คือ ท่าเหยียดมือ ท่าสะบัดมือตั้งวง ท่าม้วนมือ ท่าปรบมือ และการย่อเท้า โดยเฉพาะในการเคลื่อนที่จะใช้การย่อเท้าเป็นหลัก การรำตงไอโไฟและรำตงไอโมิพบว่าท่ารำหลักในการแสดง คือ การควงมือ นอกจากนี้ยังพบว่าการนั่งที่เป็นลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของการแสดงทั้งหมด คือ การนั่งยองๆ

ในส่วนของกรำใช้ร่างกายโดยทั่วไป ได้แก่ การใช้ศีรษะ เป็นการเคลื่อนไหวในทิศทางตามแรงโน้มถ่วงจากการเคลื่อนไหวของร่างกายมีทั้งการเอียงศีรษะซ้ายและขวา การก้มและเงย ทั้งนี้ทิศทางในการเคลื่อนไหวของศีรษะจะไม่ปรากฏให้เห็นการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนมากนัก การใช้ลำตัว มีทั้งการโน้มลำตัวไปด้านหน้า การโน้มลำตัวไปทางด้านหลัง และการเอียงตัวทั้งทางซ้ายและขวา ทิศทางของการเคลื่อนไหวที่เห็นเด่นชัด คือ การใช้ศีรษะ ไหล่ ลำตัว และแขนในทิศทางเดียวกัน โดยไม่เน้นการแยกส่วนของร่างกาย

ส่วนโครงสร้างหลักในการแสดงมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกเริ่มด้วยการเตรียมในทำนองเป็นการแสดงสัญญาถึงความพร้อมที่จะทำการแสดง จากนั้นเป็นการรำเพลงไหว้ครูเพื่อเป็นการระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย สิ่งศักดิ์สิทธิ์ คุณครูบาอาจารย์ คุณบิดามารดา แล้วจึงต่อเนื่องด้วยการรำเข้าเพลงจนจบบทเพลงนั้นๆ การแสดงรำตงเป็นการแสดงพื้นบ้านดั่งนั้นลักษณะของท่ารำจึงเน้นการเคลื่อนไหวแบบธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับกิริยาอาการของมนุษย์ในอิริยาบถทางธรรมชาติ รวมถึงการแสดงออกทางอารมณ์อย่างอิสระ การปฏิบัติท่ารำผู้แสดงจะต้องเน้นการรำให้สอดคล้องถูกต้องกับจังหวะของบทเพลงที่ใช้ประกอบการแสดง เนื่องจากการแสดงรำตงมุ่งเน้นที่ความพร้อมเพียงเป็นหลัก

สืบเนื่องจากข้อมูลพื้นฐานทำให้ทราบว่าสภาพสังคมของชาวกะเหรี่ยงมีความใกล้ชิดกับสังคมชาวไทย และชาวพม่า รวมถึงชนกลุ่มน้อยอื่นๆ เช่น พม่าและมอญเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้จึงก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ซึ่งส่งผลรวมไปถึงในด้านศิลปะการแสดงอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากลักษณะของท่ารำทั้งหมดในการแสดงรำตงที่สามารถแบ่งได้เป็น 5 ประเภท คือ 1).ลักษณะท่ารำหลักที่สันนิษฐานว่าน่าจะมาจากท่ารำเดิมของชาวกะเหรี่ยง 2).ท่ารำที่เลียนแบบจากธรรมชาติ 3).ท่ารำที่ได้มาจากการดัดแปลงท่ารำอื่น 4).ท่ารำที่ประดิษฐ์ขึ้นใหม่ และ 5).ท่ารำที่มาจากท่ารำพื้นฐานทางนาฏศิลป์ไทย

งานวิจัยฉบับนี้แสดงให้เห็นได้ว่าการแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยงนั้น จัดเป็นการแสดงพื้นบ้านที่มีกระบวนการทางความคิดและกระบวนการรำที่เป็นระบบ ซึ่งแอบแฝงอยู่ในภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่ได้คิดและสอดแทรกไว้ในการแสดงอย่างแยบคาย ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดเป็นแบบแผนของการแสดงอันจะเป็นการบ่งบอกถึงความเป็นวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตนนั่นเอง

จากการศึกษาค้นคว้าในเรื่อง การแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยง : กรณีศึกษารำตงบ้านใหม่พัฒนา อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ดังได้ลำดับความมานั้น พบว่า

1.การแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยงนับว่าเป็นการแสดงที่มีความเป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมสูง โดยเห็นได้จากลักษณะของการแสดงที่มีความเป็นธรรมชาติเน้นความเรียบง่าย และสะท้อนมุมมองความคิดของชนชาวกะเหรี่ยงอย่างแท้จริง สิ่งนี้นับเป็นคุณค่ามหาศาลในการแสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งทางด้านวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงได้เป็นอย่างดี

2. ปัจจัยหนึ่งในความเสื่อมถอยของการแสดงรำตงนอกจากขาดผู้สืบทอดแล้ว คือ การที่นักแสดงรำตงส่วนมากเป็นมือสมัครเล่นมิได้เป็นมืออาชีพ ดังนั้นจึงเป็นผลทำให้การแสดงไม่มีการพัฒนาในด้านต่างๆ ไปมากเท่าที่ควร สิ่งนี้จึงควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาเพื่อให้การแสดงรำตงได้คงอยู่ต่อไป

3. สภาพสังคมมีส่วนอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงลักษณะของการแสดง ดังจะเห็นได้จากพัฒนาการในแต่ละช่วงของการแสดงที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนการแสดง โดยเฉพาะในด้านบทร้องทั้งนี้เพื่อให้เข้ากับสังคมในแต่ละยุคสมัย เหตุนี้จึงทำให้บทเพลงร้องของกะเหรี่ยงไม่ตายเพียงแต่เสื่อมความนิยมลงไปตามสมัยแต่ก็ยังมีเพลงร้องใหม่เข้าทดแทน

4. การแสดงพื้นบ้านเป็นสื่อที่ใกล้ชิดกับชุมชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะทางด้านบทบาทในการสืบทอดและถ่ายทอดค่านิยมอันดี อีกทั้งยังเป็นการปลูกฝังค่านิยมในเรื่องของความรักในพวกพ้อง ความเคารพอาวุโส ความสำนึกในชาติพันธุ์ เพื่อเสริมสร้างความสมัครสมานสามัคคีในกลุ่มชนของชาวกะเหรี่ยง

จะเห็นได้ว่าบทบาทของการแสดงก็มีผลต่อชุมชนในขณะเดียวกันบริบทของสังคมก็มีผลต่อการแสดงด้วยเช่นกัน ในอนาคตการแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยงไปบ้านใหม่พัฒนา อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรีอาจมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงต่อไปหรือไม่ กระบวนการหรือผลของการเปลี่ยนแปลงจะเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับกาลเวลาและการมีสำนึกในชาติพันธุ์ของกลุ่มชนเป็นเครื่องพิสูจน์

ข้อเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาลักษณะการแสดงที่เป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น จากการศึกษาพบว่าชนชาวกะเหรี่ยงเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีวัฒนธรรมดั้งเดิมสูง มีแบบแผนประเพณี มีวรรณคดีที่เรียกได้ว่าเป็นประเภทมุขปาฐะ (Oral Literature) และวัฒนธรรมของกะเหรี่ยงเป็นแบบพลวัต (Dynamic) คือไม่ตาย มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง เมื่อการแสดงรุ่นเก่าค่อยๆ คลายความนิยมลงไป ก็มีผู้คิดการแสดงแบบใหม่ขึ้นมา จากการศึกษาพบว่าเครื่องดนตรีหลักที่เป็นเอกลักษณ์ของการแสดงรำตง นั่นคือ วาเหล่เคาะ (ฉิ่งเกราะหรือตอง) ซึ่งแต่เดิมทำมาจากไม้ไผ่ นั้น ในปัจจุบันได้เลือนหายไปจากการแสดงรำตงนี้แล้ว สิ่งนี้ผู้วิจัยคิดว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ควรได้รับการอนุรักษ์ไว้ ทั้งนี้เพื่อมิให้เอกลักษณ์ดังกล่าวได้หายสาบสูญไป

นอกจากนี้ยังพบว่า สักขณะทางสังคมของชาวกะเหรี่ยงอำเภอสังขละบุรีที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มชนรอบข้างทั้งมอญและพม่า มาเป็นระยะเวลาอันยาวนานจนก่อให้เกิดการถ่ายทอดวัฒนธรรม โดยเฉพาะการเกิดมีละครกะเหรี่ยง (ลูกวैयाะ) ณ ท้องที่อำเภอสังขละบุรี จากข้อมูลพื้นฐานที่ปรากฏอยู่ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงน่าจะเป็นประเด็นที่จะได้มีการศึกษาค้นคว้าต่อไป

อนึ่งในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยหวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะช่วยชี้ให้เห็นถึง วัฒนาการด้านหนึ่งของวัฒนธรรมการแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยงได้ตามสมควร ซึ่งอาจจะ เป็นแนวทางในการศึกษาเปรียบเทียบการแสดงของชนกลุ่มน้อยอื่นๆ และการเปรียบเทียบ ลักษณะการแสดงของชาวกะเหรี่ยงในประเทศไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต่อไป

ประการสุดท้ายในการเก็บข้อมูลแบบลงภาคสนาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในท้องที่ตามแนว ตะเข็บชายแดนซึ่งเป็นพื้นที่อาศัยของชนกลุ่มน้อยต่างๆ สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงเป็นประเด็นแรก คือ เรื่องความปลอดภัย โดยผู้ที่ทำการวิจัยควรศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิต และสภาพ สังคมของท้องที่นั้นๆ ก่อน ทั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการเก็บข้อมูลต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งในการ เดินทางไปในท้องที่ชายแดน ผู้วิจัยควรทำการติดต่อหรือแจ้งกับเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ใน การดูแลพื้นที่นั้นๆ ทราบล่วงหน้า ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของผู้วิจัย รวมถึงควรรหาเพื่อนร่วม เดินทางไปด้วย และเมื่อเข้าไปถึงพื้นที่นั้นแล้วควรแจ้งให้ผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลหมู่บ้านนั้นทราบอีกครั้ง เนื่องจากผู้คนในพื้นที่อาจไม่คุ้นกับการเดินทางมาของบุคคลแปลกหน้า อันอาจก่อให้เกิดอุปสรรค ต่อการทำวิจัยได้นั่นเอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมศิลปากร. พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา. เล่ม 2, กรุงเทพฯ: คลังวิทยา, 2516.
- ขจัดภัย บุรุษพัฒน์. ชาวเขา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แพรวพิตยา, 2518.
- จังหวัดกาญจนบุรี. สมุดกาญจนบุรี. พระนคร: ม.ป.ท., 2492.
- จินตนา กาญจนถวัลย์. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวัฒนธรรมในชุมชนกะเหรี่ยง : การศึกษาเปรียบเทียบกรณีบ้านไร่ป่า อ.ทองผาภูมิ กับบ้านสะเน่ฟอง อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- ณัฐกานต์ บุญศิริ. การรำตงของชาวกะเหรี่ยงไปบ้านทิพย์ ตำบลชะแล อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาญจนบุรี. รายงานวิจัยปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต, ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- ดารุพัทธ์ สำราญวงศ์. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวัฒนธรรมในชุมชนกะเหรี่ยง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- นางมะเสงยุ (ไม่มีนามสกุล). ครูสอนรำตงบ้านใหม่พัฒนา. สัมภาษณ์, 10,11 กันยายน 2547.
- นางมะเหม่จี สังขละสุวรรณ. ครูสอนรำตงบ้านใหม่พัฒนา. สัมภาษณ์, 10,11 กันยายน 2547.
- นางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ. ครูสอนรำตงบ้านใหม่พัฒนา. สัมภาษณ์, 19,20 มิถุนายน 11,12,23,25 กรกฎาคม 8,13 สิงหาคม 10,11 กันยายน 2547.
- นายสมชาย ศรีสุข. อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านใหม่พัฒนา. สัมภาษณ์, 11,12,13 มิถุนายน 17,18 กรกฎาคม 2,3 สิงหาคม 2547
- นายเสอะใจ ทรัพย์ธรรมชาติ. ราษฎรชาวกะเหรี่ยงอาวุโสในหมู่บ้าน. สัมภาษณ์, 10,11 กันยายน 2547.
- บุญช่วย ศรีสวัสดิ์. ชาวเขาในไทย. พระนคร: อมรการพิมพ์, 2546.
- บุษบา รอดอัน. การแสดงของกะเหรี่ยงคริสต์บ้านป่าเต็ง จ.เพชรบุรี พ.ศ. 2545. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชานาฏศิลป์ ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- पालเลกัวซ์. เล่าเรื่องกรุงสยาม. แปลโดย สันต์ ท.โกมลบุตร. กรุงเทพฯ: ก้าวหน้าการพิมพ์, 2520.

ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี. ภูมิปัญญาในเวศวิทยาชนพื้นเมือง : ศึกษากรณีชุมชนกะเหรี่ยงในทุ่งป่าใหญ่ นครสวรรค์. นนทบุรี : สำนักพิมพ์โลกดูดยภาพ, 2539.

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. พระราชนิพนธ์เสด็จประพาสไทรโยค. พระนคร: คุรุสภา, 2504.

พิพัฒน์ เรืองงาม. โครงการวิจัยเพื่อจัดทำสารานุกรม วัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2533.

มณฑล คงแถวทอง. กาญจนบุรีศึกษา: ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงในจังหวัดกาญจนบุรี.

กาญจนบุรี: สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี, 2538.

มณฑลราชบุรี. สมุทรราชบุรี. พระนคร: โรงพิมพ์หนังสือพิมพ์ไทย, 2468.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ชาวเขา : ความเข้าใจกับชนเผ่าต่างวัฒนธรรม. เชียงใหม่: นันทกานต์กราฟฟิค, 2541.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ชาวเขา : ปกป้องชาวเขา. เชียงใหม่: นันทกานต์กราฟฟิค, 2541.

มหาวิทยาลัยศิลปากร, สถาบันวิจัยและพัฒนา. สังคมและวัฒนธรรมกะเหรี่ยงกาญจนบุรี.

นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2533.

วิจัยชาวเขา, ศูนย์. บรรณนิทัศน์ 5 สภาพของชาวเขาในประเทศไทย. กรมประชาสงเคราะห์กระทรวงมหาดไทย, 2526

ศูนย์ศึกษากะเหรี่ยงพัฒนา. กะเหรี่ยงความสัมพันธ์อันยาวนานกับไทย. (ออนไลน์)

http://www.geocities.com/klity_creek/kareninThai.html, 2546.

สงเคราะห์ชาวเขา, กอง. กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม. ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูง 20 จังหวัดในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2540. นนทบุรี: สหพันธ์ตั้งการพิมพ์, 2541.

สมชาย ศรีสุข. บทบาทหน้าที่ผู้บริหาร กับ การอนุรักษ์วัฒนธรรม และวรรณกรรมท้องถิ่น อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี. มปป, 2544. (อัดสำเนา)

สมชาย ศรีสุข. การแสดงพื้นบ้าน (รำตง) ของกะเหรี่ยง อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี. มปป, 2544. (อัดสำเนา)

สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์. ไทยรบพม่า. พระนคร: คลังวิทยา, 2515.

สมภพ ลาขโรจน์. รายงานการศึกษากฎหมายกะเหรี่ยงโปว์ในอำเภอสังขละบุรีจังหวัดกาญจนบุรี.

กาญจนบุรี: ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดกาญจนบุรี, 2534.

สำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี, รายงานประจำปี 2524. กรุงเทพฯ: ห.ส.น.ไทยอนุเคราะห์ไทย, 2525.

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ. ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง. กรุงเทพฯ: กรมแผนที่ทหาร, 2519.

สุจริตลักษณ์ ดีผดุง และสุริยา คำเมือง. สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงไป๋. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก, 2540.

สุริยา รัตนกุล และสมทรง บุรุษพัฒน์. สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก, 2538.

สุริยา รัตนกุล และลักขณา ดารรัตนหงษ์. อาหารแสดงโรคและบริเวณนิสัยของชาวกะเหรี่ยงสะกอ. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท, มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.

สุริยา รัตนกุล และสมทรง บุรุษพัฒน์. สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงสะกอ. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก, 2538

สุริยา รัตนกุล. เพลงกะเหรี่ยง. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก, 2539.

สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ. ลักษณะภาษากะเหรี่ยงไป๋จังหวัดกาญจนบุรี. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2533.

ภาษาอังกฤษ

Hackett Marison . The Pa-O people of the Shan State, Union of Burma : a sociological and ethnographical study of the Pa-O (Taungthu) people, Ph.d. diss., Cornell U., 736p. 1953.

Keyes, C.F. "The Karens in Thai History and the History of Karens in Thailand." Paper presented at a symposium on pivotal or Marginal People : the place of the Karens in Southeast Asia, University of Washington. 1971.

Lebar, Frank M., Gerald C. Hickey., and John K. Musgrave., eds. Ethnic Groups of Mainland Southeast Asia. New Heave: HRAF Press, 1964.

Lewis, Paul, and Elaine . (ed.) Ethnic adaptation and identity : the Karen on the Thai frontier with Burma, Philadephia, Institute for the Study of Human Issues, 278p. 1980.

R.D. Renard. The Karen in Thai History, Bangkok: National Reserch Council, 1977.

Stern, Theodore, 1968. Ariya and the Golden Book. A Millenarian Buddhist Sect – among the Karen. Journal of Asian Studies. 27 (2): 297 - 328 .

Stern, Theodore. 1965. Research upon Karen in Villege and Town Upper Khawe Noi, Western Thailand. Selected Finding, Report to National Reserch Council of Thailand, Bangkok: mimeo.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

ประวัติอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

อำเภอสังขละบุรีได้ชื่อว่าเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดกาญจนบุรีที่มีความหลากหลายซึ่งเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม ด้วยเหตุนี้จึงได้มีมีท่านผู้ร่วมทั้งนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำจำกัดความต่าง ๆ อย่างมากมาย

พระราชอุดมมงคล (หลวงพ่อดุตตมะ) เจ้าคณะอำเภอสังขละบุรี วัดวังกวีเวการาม ได้กล่าวว่า “สังขละบุรี” เดิมเรียกว่า “สังคละ” หมายถึงการคละเคล้า การปะปน การผสมผสานของกลุ่มชนต่าง ๆ ในเมืองนี้ เช่น กะเหรี่ยง มอญ ละว้า พม่า ตองซู่ เจี้ยว ไทยใหญ่ ลาว ฯลฯ ต่อมาอาจแผลงเป็นสังขละบุรี หมายถึง เมืองที่ปะปนไปด้วยกลุ่มชนต่างๆ หลากหลายเผ่าพันธุ์

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ได้แต่งบทประพันธ์เป็นโคลงสี่สุภาพ เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ 12 สิงหาคม พ.ศ.2535 ความว่า.....

ไซตเขาสังขละข้าม	เขตชั้นท์
สู่ด่านเจดีย์ประจัน	ประจวบ ด้าว
สามองค์ละองค์สวรรค์	ศักดิ์สิทธิ์
ก้าวเถิดก้าวเถิดก้าว	ต่อก้าว ไมตรี
ไซตเขาคือสังขละ	ประจำด่านพระเจดีย์
พืดภูและพงพี	มาแผ่ทอด พม่าไทย
น้ำล่องซอกกาเลีย	ลำห้วยแก้วละหานไกล
ปีคลี่ก็คลาไคล	และรันตีกรีตาม
ร่วมน้ำลำแควน้อย	น้ำแควงามน้ำตงาม
ไทรโยคอยู่เย็นยาม	เย็นแผ่นภูมิแผ่นทองผา
ประสาทพระเมืองสิงห์	สะท้อนถิ่นพระศรัทธา
บ้านเก่าบุราณกา	จะบังเกิดบุรีกาญจน์

นายสอน ยะวัน อดีตผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 บ้านนิเถะ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ได้ให้ความหมายไว้ว่า “สังขละบุรี” หมายถึง เมืองในสายหมอกซึ่งอยู่บนยอดเขาสูง

ประกอบด้วยชุมชนล้อมรอบ ชุกชุมด้วยป่าไม้และใช้ป่า จนมีคนกล่าวว่า หากผู้ใดได้มีโอกาสไปทำงานที่เมืองสังขละบุรีนี้จะต้องสังลาครอบครัว ลูก ภรรยาและเพื่อนฝูงล่วงหน้า เนื่องจากสังขละบุรีเป็นอำเภอที่ทุรกันดาร มีโรคภัยไข้เจ็บชุกชุม

มิสเตอร์เดสมอลด์ กอล์ฟ นักวิชาการชาวเยอรมัน ได้กล่าวว่า “สังขละ” มาจากคำว่า “ซังเคลียะ” ซึ่งเป็นภาษาพม่า หมายถึง เมืองที่อยู่ชายแดนทุรกันดารเป็นเส้นทางผ่านของกลุ่มชนต่างๆ เพื่อมาประกอบอาชีพหรือเข้ามาสู่ประเทศไทย ต่อมาคงแผลงเป็น “สังขละ” และเรียกเป็นอำเภอสังขละบุรีตั้งในปัจจุบัน

สรุปคำว่า “สังขละบุรี” หมายถึง เมืองทุรกันดารที่อยู่ติดชายแดนในป่าที่บนเขาสูง มีโรคภัยไข้เจ็บชุกชุม ประกอบกับมีสายหมอกปกคลุมตัวเมืองและมีกลุ่มชนหลายเชื้อชาติอาศัยอยู่เป็นเวลานาน

ประวัติศาสตร์

ในสมัยประวัติศาสตร์อำเภอสังขละบุรีมีฐานะเป็นเมืองหน้าด่านขึ้นอยู่กับเมืองกาญจนบุรี เนื่องจากเป็นเมืองที่ตั้งติดต่อกับเขตแดนของประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมพม่า (ปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็นประเทศเมียนมา) สมัยโบราณพม่าใช้เป็นเส้นทางเดินทัพผ่านเมืองสังขละบุรีโดยเข้ามาทางด่านเจดีย์สามองค์เพื่อเข้ามารุกรานไทยเกือบทุกครั้ง เพราะที่ตั้งอยู่ในบริเวณช่องเขาของเทือกเขาตะนาวศรีอันเป็นเส้นทางที่ใช้ในการเดินทัพตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีและต่อเนื่องมาจนถึงสมัยธนบุรีและสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ โดยแยกตามยุคสมัย ดังต่อไปนี้

สมัยทวารวดี

มีการตั้งชุมชนในยุคทวารวดีหรือก่อนหน้านั้น เนื่องจากขุดพบแหล่งโบราณคดีซากสิ่งก่อสร้างสมัยทวารวดีที่ริมห้วยแก่งคะยือ หมู่ที่ 6 บ้านวังปะไท ตำบลปรางค์ผด อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี (ปัจจุบันน้ำท่วมเนื่องจากอยู่ในเขตโครงการอ่างเก็บน้ำเขื่อนเขาแหลม อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี)

สมัยอยุธยา

เมื่อพม่าเริ่มมีอำนาจมากขึ้นในบริเวณลุ่มน้ำอิรวดีและสาละวินจึงได้รุกรานชนกลุ่มอื่นๆที่ เคยอาศัยและมีอำนาจอยู่ก่อน เช่น มอญ และกะเหรี่ยง ทำให้ชนชาติเหล่านี้ต้องอพยพเคลื่อนย้าย เข้ามาสู่ประเทศไทยทางด้านพระเจดีย์สามองค์ โดยตั้งชุมชนที่บริเวณชายแดนของไทย ซึ่งฝ่าย ไทยก็ยินดีให้ชนกลุ่มเหล่านี้อาศัยอยู่ ทั้งยังตั้งกลุ่มชนเหล่านี้ขึ้นเป็นเมืองเรียกว่า “เมืองหน้าด่าน” ทำหน้าที่ช่วยเหลือไทยเพื่อปกป้องกันการรุกรานของพม่าหรือเป็นกันชนให้กับประเทศไทย

ตามพระราชพงศาวดารกรุงเก่ากล่าวไว้ว่า ในเขตกาญจนบุรีมีเมืองหน้าด่านอยู่ 8 เมือง คือ เมืองสิงห์ เมืองลุ่มสุ่ม เมืองท่าตะกั่ว เมืองไทรโยค เมืองทองผาภูมิ เมืองท่าขนุน (เมืองสังขละบุรี) เมืองท่ากระดาน และเมืองศรีสวัสดิ์ สำหรับเมืองสังขละบุรีนั้น ปรากฏชื่อในพระราชพงศาวดาร กรุงเก่าอยู่หลายครั้ง เนื่องจากเป็นเมืองหน้าด่านเมืองแรกที่เข้ามาสู่ดินแดนไทย เช่น ในสมัย แผ่นดินสมเด็จพระนเรศวรมหาราชคราวเจ้าหงสาวดีให้พระเจ้าแปรคุมทัพมาดูแลเอาใจใส่ไทยว่า “ยังอยู่ในแผ่นดินสมเด็จพระนเรศวรมหาราชหรือไม่ ถ้ายังอยู่ก็นำทัพกลับ” แต่พระเจ้าแปรคิดจะเอา ความดีความชอบจึงยกทัพล่วงล้ำเข้ามาไทยและตั้งทัพอยู่ที่เมืองสังขละบุรี สมเด็จพระนเรศวร มหาราช และสมเด็จพระเอกาทศรถ จึงได้นำกองทัพไทยจากกรุงศรีอยุธยามาทำการรบพุ่งกับพม่า ที่เมืองนี้จนพม่าแตกพ่ายกลับไป

สมัยกรุงธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

ต้นสมัยกรุงรัตนโกสินทร์มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ว่าในสมัยกรุงธนบุรี พม่ายก กองทัพเรือผ่านเมืองสังขละบุรีไปตามลำน้ำแควน้อย (แควไทรโยค) เพื่อไปตีกรุงธนบุรี ส่วนกองทัพ ไทยก็ยกไปตั้งสกัดกั้นทัพพม่าที่เมืองสังขละบุรีอยู่เสมอๆเช่นเดียวกัน แต่เมืองสังขละบุรีนี้ส่วนมาก จะไม่มีคนรู้จัก คงได้ยินและรู้จักแต่ชื่อ “ด่านพระเจดีย์สามองค์” เท่านั้น เพราะในประวัติศาสตร์ กล่าวถึงแต่ด่านพระเจดีย์สามองค์นี้เป็นส่วนใหญ่

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์นี้จัดระเบียบการปกครองใหม่ มีเมืองหน้าด่านเพิ่มขึ้นอีกหลาย เมือง เช่น เมืองสังขละบุรี เมืองทองผาภูมิ เมืองไทรโยค การตั้งเมืองเหล่านี้เพื่อประโยชน์ทาง ยุทธศาสตร์และได้แต่งตั้งพวกมอญและกะเหรี่ยงขึ้นเป็นเจ้าเมืองและกรรมการเมืองปกครองตนเอง โดยแต่งตั้งให้เป็นนายด่าน นายกองตามหลักฐานที่ปรากฏดังนี้

ขุนพิทักษ์ไพรวัน	นายกองกะเหรี่ยงบ้านยางโทน
หลวงพิทักษ์บรรพต	นายกองกะเหรี่ยงเมืองท่าตะกั่ว
หลวงประเทศเขตขันธุ์	นายกองกะเหรี่ยงเมืองไพรโยค
พระยาศรีสุวรรณคีรี	เจ้าเมืองสังขละบุรี

ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งมีหน้าที่ตระเวนติดตามข่าวข้าศึกและรายงานเหตุการณ์ให้ทางเมืองหลวงทราบ ต่อมาเมื่อเหตุการณ์สงบว่างเว้นจากสงครามเจ้าเมืองกรมการเมืองเหล่านี้ก็มีหน้าที่ส่งส่วยและสิ่งของอื่นๆ ให้แก่เมืองหลวงเพราะทางเมืองหลวงสมัยนั้นยังมิได้มีการจัดเก็บภาษี

ในปี พ.ศ. 2369 ตรงกับแผ่นดินของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ได้ยกสังขละบุรีขึ้นเป็นเมืองและแต่งตั้งเจ้านายกะเหรี่ยงที่เคยเป็นกำลังให้ไทยป้องกันการรุกรานจากพม่าขึ้นเป็นเจ้าเมืองและพระราชทานนามว่า “พระศรีสุวรรณคีรี” ซึ่งมีทายาทสืบทอดตำแหน่งมาถึง 5 คนด้วยกัน คือ

1. พระศรีสุวรรณคีรี (ภูอะไฟ)
2. พระศรีสุวรรณคีรี (กรมเมะจะ)
3. พระศรีสุวรรณคีรี (ยังตะมุ)
4. พระศรีสุวรรณคีรี (ปวยตงฏ)
5. พระศรีสุวรรณคีรี (ทะเลียงไปรย เสดะพันธ์ ซึ่งเป็นต้นตระกูลเสดะพันธ์ และเป็น

นายอำเภอคนแรกของอำเภอสังขละบุรีเมื่อ พ.ศ. 2445 – 2467)

พ.ศ.2411 ไทยทำสนธิสัญญาเรื่องเขตแดนไทย พม่า อังกฤษ

พ.ศ.2423 พบหลักฐานแห่งคอนกรีตที่เป็นหลักเขตแดนไทย พม่า ที่บริเวณด่านพระเจดีย์สามองค์

พ.ศ.2428 พม่าเสียเอกราชให้กับอังกฤษ และอังกฤษประกาศว่าพม่าเป็นส่วนหนึ่งของอินเดีย

พ.ศ.2432 พระศรีสุวรรณคีรีที่ 4 (ปวยตงฏ) นำประชาชนร่วมกันบูรณะเจดีย์สามองค์ขึ้นใหม่จากหลักฐานที่พบใน พ.ศ.2423

พ.ศ.2433 ไทยกับอังกฤษทำการสำรวจเขตแดนพม่าร่วมกัน

พ.ศ.2435 – 2437 ไทยกับอังกฤษทำการปักปันเขตแดนด้านพม่าร่วมกัน ตั้งแต่ด่านพระเจดีย์สามองค์ขึ้นไปตลอดแนวของเมืองสังขละบุรี

พ.ศ.2438 ตั้งอำเภอวังกะซิ่น ณ ที่อำเภอสังขละบุรีปัจจุบัน ขึ้นกับ อำเภอทองผาภูมิ

พ.ศ.2444 เปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอสังขละบุรี ต่อมาในปีเดียวกันยุบอำเภอสังขละบุรีลงเป็น กิ่งอำเภอวังกะซิ่นเป็นอำเภอท่าขนุน (ทองผาภูมิในปัจจุบัน)

พ.ศ.2447 ยกฐานะกิ่งอำเภอวังกะซิ่นเป็นอำเภอ และยุบอำเภอท่าขนุนเป็นกิ่งอำเภอขึ้น ต่ออำเภอวังกะ

พ.ศ.2482 ยุบอำเภอวังกะซิ่นเป็นกิ่งอำเภอ เรียกว่า “กิ่งอำเภอสังขละบุรี” ขึ้นกับอำเภอทอง ผาภูมิ

วันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ.2508 ได้ยกขึ้นเป็นอำเภอสังขละบุรี ตั้งแต่นั้นมาโดยมีนายเฉลิม บุญมานุช เป็นนายอำเภอ แบ่งการปกครองเป็น 3 ตำบล คือ ตำบลหนองลู ตำบลปรางค์ และ ตำบลไลโว่

คำขวัญประจำอำเภอสังขละบุรี

แดนพุทธธรรม รวมแม่น้ำสามประสบ แร่มากพบเพชรรัตนี หมอกมากมีเจดีย์สามองค์

อาณาเขต

ทิศเหนือ	จรด	อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก และอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี
ทิศใต้	จรด	อำเภอทองผาภูมิ
ทิศตะวันออก	จรด	อำเภอทองผาภูมิ
ทิศตะวันตก	จรด	ประเทศเมียนมาร์

พื้นที่ 3,350 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,000,000 ไร่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

ประวัติครูผู้สอนรำตงและผู้ที่สืบบทบาทในการอนุรักษ์การแสดงรำตง

ประวัตินางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ

นางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ
ครูผู้ฝึกสอนรำตงอะบละ

ประวัติส่วนตัว

นางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ ปัจจุบันเป็นครูผู้สอนรำตงอะบละ ในอดีตเคยเป็นนักแสดงนำ จากคณะรำตงคณะแรกของอำเภอสังขละบุรี ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับประวัติและผลงานไว้ดังนี้

นางอาภา ทรัพย์ธรรมชาติ มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่บ้านกุยจะโถ หมู่ 6 ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เกิดเมื่อปี พ.ศ.2483 (ไม่ทราบวันที่ และเดือน) เป็นบุตรของนายอ่องชัยยะ และนางนองเมื่อยะดี นางอาภา มีพี่น้องทั้งหมด 4 คน เป็นชาย 1 คน หญิง 3 คน โดยเป็นพี่น้องต่างมารดาทั้ง 3 คน นางอาภาเป็นบุตรลำดับที่ 3 ตามลำดับ

ปัจจุบันนางอาภา อยู่บ้านเลขที่ 129 หมู่ 7 บ้านใหม่พัฒนา ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี สมรสกับนายเสอะใจ ทรัพย์ธรรมชาติ มีบุตร - ธิดา จำนวนทั้งสิ้น 7 คน เป็น

ชาย 6 คน และหญิง 1 คน ปัจจุบันนางอภามี อาชีพหลัก คือ การทำไร่ มีรายได้เฉลี่ยต่อปีจำนวน 7,000 บาท นอกจากนี้ยังเป็นวิทยากรพิเศษในการเผยแพร่ศิลปปะการแสดงรำตงให้กับโรงเรียน บ้านใหม่พัฒนาและโรงเรียนอนุบาลสังขละบุรีด้วย

ประวัติการศึกษา

นางอภามี ทรัพย์ธรรมชาติ ได้รับการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 4 ณ โรงเรียนบ้านวังกะ โดยเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในช่วงอายุ 11 ปี (ปีพ.ศ.2494) เมื่อจบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ปีพ.ศ.2498) ขณะนั้นอายุ 15 ปี ได้ย้ายกลับมายังภูมิลำเนาเดิมและเริ่มฝึกรำตงกับนายอะบละทันที่

ประวัติการทำงาน

พ.ศ.2498 – 2505	นักแสดงรำตงของอำเภอสังขละบุรี
พ.ศ.2534 – ปัจจุบัน	วิทยากรพิเศษสอนการแสดงรำตงให้กับโรงเรียนบ้านใหม่พัฒนา
พ.ศ.2544 – 2545	วิทยากรพิเศษให้กับโรงเรียนอนุบาลสังขละบุรี

ประวัตินางมะเหม่จี สังขละสุวรรณ

นางมะเหม่จี สังขละสุวรรณ
ครูผู้ฝึกสอนรำตงหม่องโยว

ประวัติส่วนตัว

นางมะเหม่จี สังขละสุวรรณ ปัจจุบันเป็นครูผู้สอนร้องรำตงหม่องโยว ในอดีตเคยเป็นนักแสดงนำจากคณะรำตงคณะแรกของอำเภอสังขละบุรี ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับประวัติและผลงานไว้ดังนี้

นางมะเหม่จี สังขละสุวรรณ มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่บ้านสะเน่พอง ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เกิดเมื่อปี พ.ศ.2487 (ไม่ทราบวันที่ และเดือน) เป็นบุตรของนายซาอ่อง สังขละสุวรรณ และนางนมมือเวีย นางมะเหม่จีมีพี่น้องทั้งหมด 4 คน เป็นชาย 2 คน หญิง 2 คน โดยนางมะเหม่จีเป็นบุตรสาวคนโต

ปัจจุบันนางมะเหม่จี อยู่บ้านเลขที่ 124 หมู่ 7 บ้านใหม่พัฒนา ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี สมรสกับนายลูเล่ง (เสียชีวิตแล้วเมื่อปี พ.ศ.2540) มีบุตร – ธิดา จำนวนทั้งสิ้น 4 คน เป็นชาย 1 คน และหญิง 3 คน ปัจจุบันนางมะเหม่จีมิได้ประกอบอาชีพหลัก เนื่องจากมีปัญหาทางด้านสุขภาพ แต่ยังคงเป็นวิทยากรพิเศษในการเผยแพร่ศิลปปะการแสดงรำตงให้กับชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนา

ประวัติการศึกษา

นางมะเหม่จี สังขละสุวรรณ มิได้เข้ารับการศึกษาในภาคบังคับแต่อย่างใด แต่ในช่วงอายุ 15 ปี (พ.ศ.2502) ได้เริ่มฝึกรำตงที่หมู่บ้านสะเน่พอง ตำบลไล่โว่ โดยได้ฝึกครั้งแรกกับครูฝึกที่ชื่อ เจลเย่จา (นายเจจจา) ต่อมาได้ฝึกกับครูฝึกชื่อ หมอกเกอไม่ และสุดท้ายได้ฝึกกับครูฝึกชื่อ กะหม่องซำจี (หลานชาย พระศรีสุวรรณ) ย้ายกลับมายังภูมิลำเนาเดิมและเริ่มฝึกรำตงกับนายอะบละตันที่

ประวัติการทำงาน

พ.ศ.2502 – 2507	เป็นนักแสดงรำตงของอำเภอสังขละบุรี
พ.ศ.2540 – ปัจจุบัน	เป็นวิทยากรพิเศษสอนการแสดงรำตงให้กับชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนา

ประวัตินายอนุ สาเล็ก

นายอนุ สาเล็ก
ครูผู้ฝึกสอนรำตงไอโพ้และรำตงไอมี

ประวัติส่วนตัว

นายอนุ สาเล็ก ปัจจุบันเป็นครูผู้สอนรำตงไอโพ้ และรำตงไอมี ในอดีตเคยเป็นครูผู้ช่วยฝึกและผู้ประสานงานของคณะรำตงบ้านใหม่พัฒนา ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับประวัติและผลงานไว้ดังนี้

นายอนุ สาเล็ก มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่บ้านนิเถะ หมู่ 6 ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เกิดเมื่อปี พ.ศ.2484 (ไม่ทราบวันที่ และเดือน) นายอนุมีพี่น้องทั้งหมด 3 คน เป็นชายทั้ง 3 คน โดยนายอนุเป็นบุตรชายคนโต

ปัจจุบันนายอนุ อยู่บ้านเลขที่ 124 หมู่ 7 บ้านใหม่พัฒนา ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ปัจจุบันสมรสกับนางมะเหม่จี สังขละสุวรรณ ปัจจุบันนายอนุมีอาชีพหลัก คือ การทำไร่ นอกจากนี้ยังเป็นวิทยากรพิเศษในการเผยแพร่ศิลปะการแสดงรำตงให้กับชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนา

ประวัติการศึกษา

นายณู สากลเล็ก ได้รับการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ณ โรงเรียนบ้านวังกะ โดยเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในช่วงอายุ 8 ปี (ปีพ.ศ.2492) เมื่ออายุ 17 ปี ได้ลาออกจากโรงเรียน เพื่อเข้ารับราชการทหาร เมื่ออายุครบ 20 ปี จึงเข้ารับการอุปสมบทเป็นพระที่ประเทศพม่า ในเวลานี้นายณูจึงได้มีโอกาสเห็นการแสดงรำคบไฟของชาวพม่า เมื่อลาสิกขาบทแล้วได้ย้ายกลับมายังภูมิลำเนาเดิม และเริ่มฝึกรำตงที่บ้านใหม่พัฒนาเมื่ออายุประมาณ 50 ปี

ประวัติการทำงาน

พ.ศ.2527 – 2535 เป็นผู้ประสานงานคณะรำตงบ้านใหม่พัฒนา

พ.ศ.2540 – ปัจจุบัน เป็นวิทยากรพิเศษสอนการแสดงรำตงให้กับชาวกะเหรี่ยงบ้านใหม่พัฒนา

ประวัตินายสมชาย ศรีสุข

นายสมชาย ศรีสุข

ผู้ที่มีบทบาทในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านกะเหรี่ยง

ประวัติส่วนตัว

นายสมชาย ศรีสุข เกิดเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ.2492 ที่บ้านนิเถะ ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 9 หมู่ 1 ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีชื่อเดิมว่า เสอะเวยไฟ เป็นบุตรของนายทงไฟ ศรีสุข อดีตกำนันตำบลหนองลู และนางมะเขาะ ศรีสุข นายสมชายมีพี่น้องทั้งหมด 4 คน เป็นชาย 2 คน และหญิง 2 คน นานยสมชายเป็นบุตรคนที่ 2

ปัจจุบันนายสมชายสมรสกับนางชอุ๋อ ศรีสุข มีบุตรชายจำนวน 4 คน นายสมชายได้ลาออกจากการเป็นข้าราชการครูเมื่อปี พ.ศ. 2545

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2498	โรงเรียนบ้านวังกะ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
พ.ศ.2499	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี
พ.ศ.2506	วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี
พ.ศ.2519	ศึกษาด้วยตนเองสอบไล่วุฒิประโยคพิเศษมัธยม (พ.ม.)
พ.ศ.2534	วิทยาลัยครูกาญจนบุรี ปริญญาตรี สาขาศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกการพัฒนาชุมชน

ประวัติการทำงาน

พ.ศ.2511	บรรจุเป็นครูจัตวา โรงเรียนบ้านปอมปี ตำบลปรางค์ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
พ.ศ.2513	รักษาการในตำแหน่งครูใหญ่โรงเรียนบ้านวังขยาย ตำบลปรางค์ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
พ.ศ.2519	ครูใหญ่ระดับ 3 โรงเรียนบ้านปอมปี ตำบลปรางค์ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
พ.ศ.2521	ครูใหญ่ระดับ 4 โรงเรียนบ้านหนองล้อมเมือง ตำบลปรางค์ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
พ.ศ.2527	ครูใหญ่ระดับ 5 โรงเรียนบ้านซอกกาเลีย ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
พ.ศ.2534	ครูใหญ่ระดับ 6 โรงเรียนบ้านใหม่พัฒนา ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
พ.ศ.2539	อาจารย์ใหญ่ ระดับ 7 โรงเรียนบ้านใหม่พัฒนา ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
พ.ศ.2542	ผู้อำนวยการโรงเรียน ระดับ 8 โรงเรียนบ้านใหม่พัฒนา ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

ตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.)

ตริตาภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.)

ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.)

ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.)

เหรียญจักรพรรดิมาลา

ผลงาน

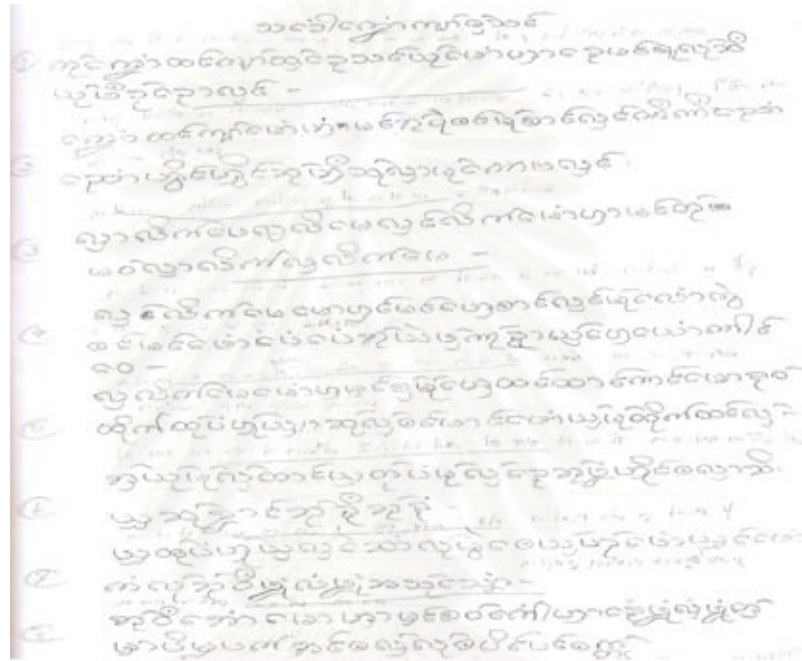
- พ.ศ.2534 – ปัจจุบัน ได้ส่งเสริม อนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น (กะเหรี่ยง) ของอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
- พ.ศ.2540 นำผลงานการแสดงรำตง แสดงหน้าพระที่นั่งสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถที่บ้านทิพuye ตำบลชะแล อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี
- พ.ศ.2541 คณะกรรมการวัฒนธรรมอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
- พ.ศ.2542 – 2543 -วิทยากรและนำเสนอผลงานการแสดงรำตง รำละคร ออกเผยแพร่งานสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 รายการดนตรีสุนทรี ชีวิตชาวเขาหกเผ่า ,สถานีโทรทัศน์ช่อง 5 รายการสำนึกไทย , สถานีโทรทัศน์ช่อง 7 รายการกระจกหกด้าน
- นำเสนอการแสดงวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยง ออกเผยแพร่งานการแสดงแสง สี เสียง ของทางอำเภอ
- ประธานชมรมชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
- ทำหน้าที่รวบรวมขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและวรรณกรรมท้องถิ่นของอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ภาคผนวก ค.

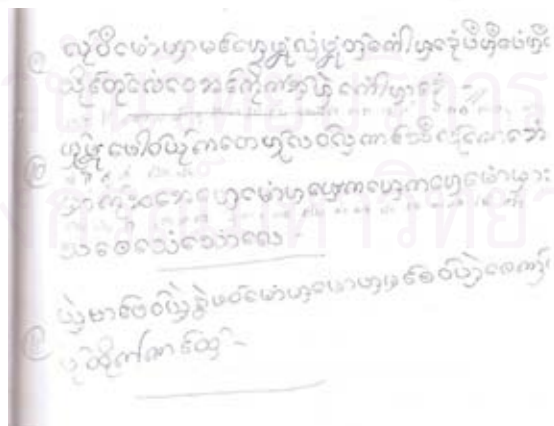
เพลงรำตงเขียนเป็นภาษากะเหรี่ยง

รำตงอะบละ

เพลงกะหฺรจะโทซ่อง

หน้า 1

หน้า 2

สถิตยสถาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

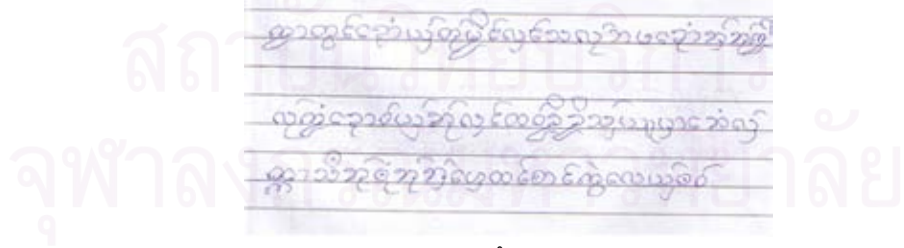
๑. ข้าพเจ้าขอเรียนว่า ข้าพเจ้าได้มีโอกาสได้
 ได้มีโอกาสได้เรียนวิชาภาษาไทย และได้
 ได้มีโอกาสได้เรียนวิชาภาษาไทย และได้
 ได้มีโอกาสได้เรียนวิชาภาษาไทย และได้
 ได้มีโอกาสได้เรียนวิชาภาษาไทย และได้

หน้า 3

ร่ำตงหม่องไฮว์ : การแสดงของเด็ก

ข้าพเจ้าขอเรียนว่า ข้าพเจ้าได้มีโอกาสได้
 ได้มีโอกาสได้เรียนวิชาภาษาไทย และได้
 ได้มีโอกาสได้เรียนวิชาภาษาไทย และได้
 ได้มีโอกาสได้เรียนวิชาภาษาไทย และได้
 ได้มีโอกาสได้เรียนวิชาภาษาไทย และได้
 ได้มีโอกาสได้เรียนวิชาภาษาไทย และได้
 ได้มีโอกาสได้เรียนวิชาภาษาไทย และได้
 ได้มีโอกาสได้เรียนวิชาภาษาไทย และได้

หน้า 1

ภาคผนวก ง.

นิทานการสร้างโลกของชาวกะเหรี่ยง

พระเจ้าสร้างโลก (หรือชวา) (นิยายกะเหรี่ยงว่าด้วยการสร้างโลกและมูลเหตุที่ทำให้กะเหรี่ยงเป็นชาวเขา) ความว่า

ในปฐมกาลมีแต่น้ำเพียงสิ่งเดียว น้ำเกิดขึ้นทุกหนทุกแห่งและเกิดขึ้นก่อนแผ่นดินหรือสรรพสิ่งบนแผ่นดิน ในน้ำมีปลายักษ์ที่แหวกว่ายไปมา ใช้หางสะบัดน้ำกระเซ็นในอากาศเหนือพื้นน้ำมีนกแซงแซวบินร่อนอยู่ นานๆ ครั้งมันจะลงเกาะพักเหนือยอยอยู่บนหางปลาที่ชูพื้นน้ำ ในปฐมกาลมีพระเจ้าอยู่ 2 องค์ คือ ชาวผู้ทรงพลังและฉีกที่อยู่ด้อยในพลังกว่าชวาเพียงเล็กน้อย แม้ในครั้งกระนั้นจะไม่มีแผ่นดินผืนใหญ่แต่ก็มีผืนน้อยลอยเกาะอยู่กลางทะเล

วันหนึ่งฉีกก็หยิบดินขึ้นมาหนึ่งหยิบมือแล้วปั้นดินนั้นเป็นก้อนกลม ส่วนชวาหยิบดินก้อนกลมนั้นจากมือฉีกแล้วก็ขว้างมันไปเหนือน้ำจนสุดกำลังและในทันทีที่ดินกลมก้อนนั้นตกน้ำ ผืนแผ่นดินก็ปรากฏขึ้นมาแทนที่น้ำ ฉีกปั้นดินลูกที่สองและชวาก็ขว้างมันไปอีกทำให้เกิดแผ่นดินผืนที่สอง พระเจ้าทั้งสององค์กระทำเช่นนั้นต่อไปอีกจนเกิดแผ่นดินขึ้นทั่วโลกดังที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ในกาลต่อมาแผ่นดินเหล่านั้นก็ได้ผลิดอกออกผลเป็นต้นไม้ เป็นป่าดงพงไพรเป็นนานาสัตว์และเป็นพืชพันธุ์ธัญญาหาร และจากป่าดงพงไพรก็ได้มีนกนานาชนิดเกิดขึ้นในจำนวนนี้มีนกชนิดหนึ่งเรียกว่า “นกโถ้เสอะยะ” ชวาได้ยกดินแดนเหล่านั้นให้บุตรภรรยาอยู่อาศัย ชวาได้นำมารดาของตนมาอยู่ในดินแดนนั้นด้วย และทุกคนรวมทั้งพระองค์เองต่างก็มีความสุขสำราญ วันหนึ่งชวาโหม่มารดาของชวาสังเกตเห็นนกโถ้เสอะยะบินไปมาอยู่ที่ทุ่งนา ก็อยากจับเอามาเป็นของนาง นางจึงเดินเข้าไปหามันพลางพูดคุยกับมัน เมื่อนางเข้าไปใกล้จนเกือบจะเอื้อมจับตัวมันได้แล้ว นกตัวนั้นก็กระโดดห่างออกไปอีกหน่อยหนึ่ง ทำให้ชวาโหม่มต้องขยับตัวตามไปอีก นกเจ้าเล่ห์หลอกล่อนางและนางก็ติดตามมันไปเรื่อยๆ เป็นเวลานาน จนนางห่างไกลบ้านทุกที ในที่สุดนางชวาโหม่มก็หลงทาง ค่ำลงเมื่อชวาไม่เห็นมารดา ก็ออกตามหานาง แต่หาจนตลอดคืนก็ยังไม่พบนางวันรุ่งขึ้นและวันต่อไป ชวาก็คงออกติดตามหามารดาเช่นเคยแต่ก็คว้าน้ำเหลวทุกครั้งไป จากวันได้ยี้ดออกเป็นสัปดาห์ สัปดาห์ก็กลายเป็นเดือน และเดือนเปลี่ยนไปเป็นปี ชวาก็ไม่ได้วีแววของชวาโหม่มเลย แม้พระองค์จะโศกเศร้ามาหากแต่พระองค์ก็ไม่ยินยอมเลิกความพยายามที่จะตามหามารดา แต่แผ่นดินที่พระองค์สร้างขึ้นจากดินก้อนกลมนั้นช่างกว้างใหญ่ไพศาลและราบเรียบ (คือไม่มีภูเขา) จะเดินเท่าใดก็ไปได้ไม่ทั่วทั้งหมดยุคแห่งหนทำให้พระองค์ต้องครุ่นคิดเป็นเวลานาน

ในที่สุดพระองค์ก็คิดหาวิธีมองดินแดนอันไพศาลนั้นให้ได้โดยไม่ต้องขยับเขยื้อนกายไปไหน คือพระองค์คิดจะสร้างภูเขาจะได้พุ่งตามองหาที่ ๆ ชาวใหม่ถูกลักพาตัวไปซ่อน แล้วเขาก็สร้างภูเขาขึ้นมามากมายสลับซับซ้อนกัน และได้ขึ้นไปบนยอดเพื่อกวาดตามองหา มารดา แต่พระองค์เห็นดินแดนไม่กว้างใหญ่เท่าใดเลย มารดาของพระองค์อยู่แห่งใดหาเท่าใดก็มองไม่เห็น เมื่อหมดหนทางเช่นนั้นพระองค์ก็เอาสิ่งขึ้นมาสองสามครั้ง โดยหวังว่ามารดาอาจจะได้ยินเสียงร้อง แล้วเดินทางกลับบ้านได้ถูกต้องและเหตุการณ์ก็เป็นไปดังที่คาดฝัน ชาวใหม่ได้ยินเสียงร้องของบุตรจึงบุกบันนุ่งไปยั้งต้นเสียงจนกระทั่งกลับมาถึงบ้านและได้พบบุตรที่รักของนาง.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ.

รายนามนักแสดง

ำตงหม่งโยวี่ที่เป็นการแสดงของผู้ใหญ่ (ำตงไผ่ล่วมือซา)

บุญลอย	สังข์นิมิตร	อายุ 36 ปี
มะเย่งเซง	สังข์นิเวศ	อายุ 49 ปี
ไช่	อัคนียาน	อายุ 50 ปี
เย็นใจ	พิทักษ์ภูผา	อายุ 35 ปี
เพิงพา	สร้อยทอง	อายุ 53 ปี
ทองใบ	สงฆ์เพริศแพรว	อายุ 37 ปี
วารี่	สังข์ประดา	อายุ 47 ปี
มะเสมี่	เสตะพันธุ์	อายุ 44 ปี
มะเก็งเมี้ยะ	ก้องธรรมศรี	อายุ 50 ปี
ปัญญาดา		อายุ 15 ปี
ชิง	(ไม่มีนามสกุล)	อายุ 46 ปี
มะเหม่ซอง	สังข์ประเทือง	อายุ 42 ปี
คั่นสูนี่ยี่	ตรีสุวรรณ	อายุ 42 ปี
นองงองซุง	(ไม่มีนามสกุล)	อายุ 40 ปี
ศิริรัตน์	ผาญคำ	อายุ 14 ปี
มะเหม่จี	สังข์ละสุวรรณ	อายุ 62 ปี

ำตงไผ่ไฟ่ ำตงไผ่มี และำตงหม่งโยวี่ในคณะเด็ก

ศิริพร	พิทักษ์ภูผา	อายุ 12 ปี
อมรพล	พิทักษ์ภูผา	อายุ 8 ปี
ศรีทอง	(ไม่ทราบนามสกุล)	อายุ 14 ปี
ภาวดี้	เย็นสายธาร	อายุ 10 ปี
เนตรนภา	สร้อยทอง	อายุ 10 ปี

หวานใจ	ไทรสังข์โกมล	อายุ 12 ปี
กุลธิดา	(ไม่ทราบนามสกุล)	อายุ 12 ปี
การะเกด	(ไม่ทราบนามสกุล)	อายุ 11 ปี
จีอว่า	(ไม่มีนามสกุล)	อายุ 10 ปี
อารี	(ไม่ทราบนามสกุล)	อายุ 8 ปี
ธนาวดี	สังข์โสภา	อายุ 9 ปี
สุกัญดา	สังข์ดำรง	อายุ 8 ปี

รายนามนักดนตรี

(บรรเลงประกอบการแสดงรำตงไฉ่ รำตงไฉ่มี รำตงหม่องโยวทั้งที่เป็นการแสดงของเด็กและของผู้ใหญ่ และรำตงไฉ่ล่วมีซา)

ระนาด	ต้า	สังข์ประมุท	อายุ 67 ปี
ปี่	ใจทะโว	ไทรสังข์ละโกมล	อายุ 52 ปี
กลอง	ยูเส่งต๊ะ	สังข์ละรังสี	อายุ 54 ปี
เกราะ	อ้อละเหมี่ย	สังข์ละประดา	อายุ 54 ปี
	พฤตมิพงษ์	สังข์โสภา	อายุ 43 ปี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวณัฐกานต์ บุญศิริ เกิดวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2524 ที่อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี จบการศึกษาระดับปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (เกียรติคุณอันดับ1) สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2546 และเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2547

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย